

Holy Bible

Aionian Edition®

**Lipatanu Lya Syayi, Wantu Woseri
Pogoro New Testament**

AionianBible.org
The world's first Holy Bible untranslation
100% free to copy and print
also known as " The Purple Bible "

Holy Bible Aionian Edition ®
Lipatanu Lya Syayi, Wantu Woseri
Pogoro New Testament

Creative Commons Attribution ShareAlike 4.0 International, 2018-2025

Source text: eBible.org

Source version: 4/18/2025

Source copyright: Creative Commons Attribution ShareAlike 4.0
Pioneers.org, 2014

Formatted by Speedata Publisher 5.1.3 (Pro) on 5/4/2025

100% Free to Copy and Print

TOR Anonymously

<https://AionianBible.org>

Published by Nainoia Inc, <https://Nainoia-Inc.signedon.net>

All profits are given to <https://CoolCup.org>

We pray for a modern Creative Commons translation in every language
Translator resources at <https://AionianBible.org/Third-Party-Publisher-Resources>
Report content and format concerns to Nainoia Inc
Volunteer help is welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Preface

Pogolo at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aīdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aīdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is *eternal*! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to *eternal* life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of *eternal punishment*. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Please understand these eleven words. The original translation is unaltered and a highlighted note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read at AionianBible.org, with Android, and with TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal and purple is the color of royalty! All profits are given to CoolCup.org.

History

Pogolo at AionianBible.org/History

- 06/21/75 - Two boys, P. and J., wonder if Jesus saves all and pray.
- 04/15/85 - Aionian Bible conceived as B. and J. pray.
- 12/18/13 - Aionian Bible announced as J. and J. pray.
- 06/21/15 - Aionian Bible birthed as G. and J. pray.
- 01/11/16 - AionianBible.org domain registered.
- 06/21/16 - 30 translations available in 12 languages.
- 12/07/16 - Nainoia Inc established as non-profit corporation.
- 01/01/17 - Creative Commons Attribution No Derivatives 4.0 license added.
- 01/16/17 - Aionian Bible Google Play Store App published.
- 07/01/17 - 'The Purple Bible' nickname begins.
- 07/30/17 - 42 translations now available in 22 languages.
- 02/01/18 - Holy Bible Aionian Edition® trademark registered.
- 03/06/18 - Aionian Bibles available in print at Amazon.com.
- 09/15/18 - Aionian Bible dedicated as J. and J. pray again.
- 10/20/18 - 70 translations now available in 33 languages.
- 11/17/18 - 104 translations now available in 57 languages.
- 03/24/19 - 135 translations now available in 67 languages.
- 10/28/19 - Aionian Bible nursed as another J. and J. pray.
- 10/31/19 - 174 translations now available in 74 languages.
- 02/22/20 - Aionian Bibles available in print at Lulu.com.
- 05/25/20 - Illustrations by Gustave Doré, La Grande Bible de Tours, Felix Just.
- 08/29/20 - Aionian Bibles now available in ePub format.
- 12/01/20 - Right to left and Hindic languages now available in PDF format.
- 03/31/21 - 214 translations now available in 99 languages.
- 11/17/21 - Aionian Bible Branded Leather Bible Covers now available.
- 12/20/21 - Social media presence on Facebook, Twitter, LinkedIn, YouTube, etc.
- 01/01/22 - 216 translations now available in 99 languages.
- 01/09/22 - StudyPack resources for Bible translation study.
- 01/23/22 - Volunteers celebrate with pie and prayer.
- 02/14/22 - Strong's Concordance from Open Scriptures and STEPBible.
- 02/14/23 - Aionian Bible published on the TOR Network.
- 12/04/23 - Eleēsē added to the Aionian Glossary.
- 02/04/24 - 352 translations now available in 142 languages.
- 05/01/24 - 370 translations now available in 164 languages.
- 08/05/24 - 378 translations now available in 165 languages.
- 08/18/24 - Creative Commons Attribution 4.0 International, if source allows.
- 10/20/24 - Gospel Primer handout format.
- 11/24/24 - Progressive Web Application off-line format.
- 01/28/25 - All profits are given to CoolCup.org.
- 03/12/25 - 382 translations now available in 166 languages.
- 05/04/25 - 393 translations now available in 175 languages.

Table of Contents

NEW TESTAMENT

Matayu	11
Mariku	39
Luka	56
Yohani	86
Matendu	108
Warumi	137
1 Wakorintu	150
2 Wakorintu	163
Wagalatiya	171
Waefesu	176
Wafilipi	181
Wakolosayi	184
1 Watesaloniki	187
2 Watesaloniki	190
1 Timotewu	192
2 Timotewu	196
Titu	199
Filimoni	201
Waebulaniya	202
Yakobu	211
1 Peteru	214
2 Peteru	218
1 Yohani	221
2 Yohani	225
3 Yohani	226
Yuda	227
Ugubutulu	229

APPENDIX

Reader's Guide

Glossary

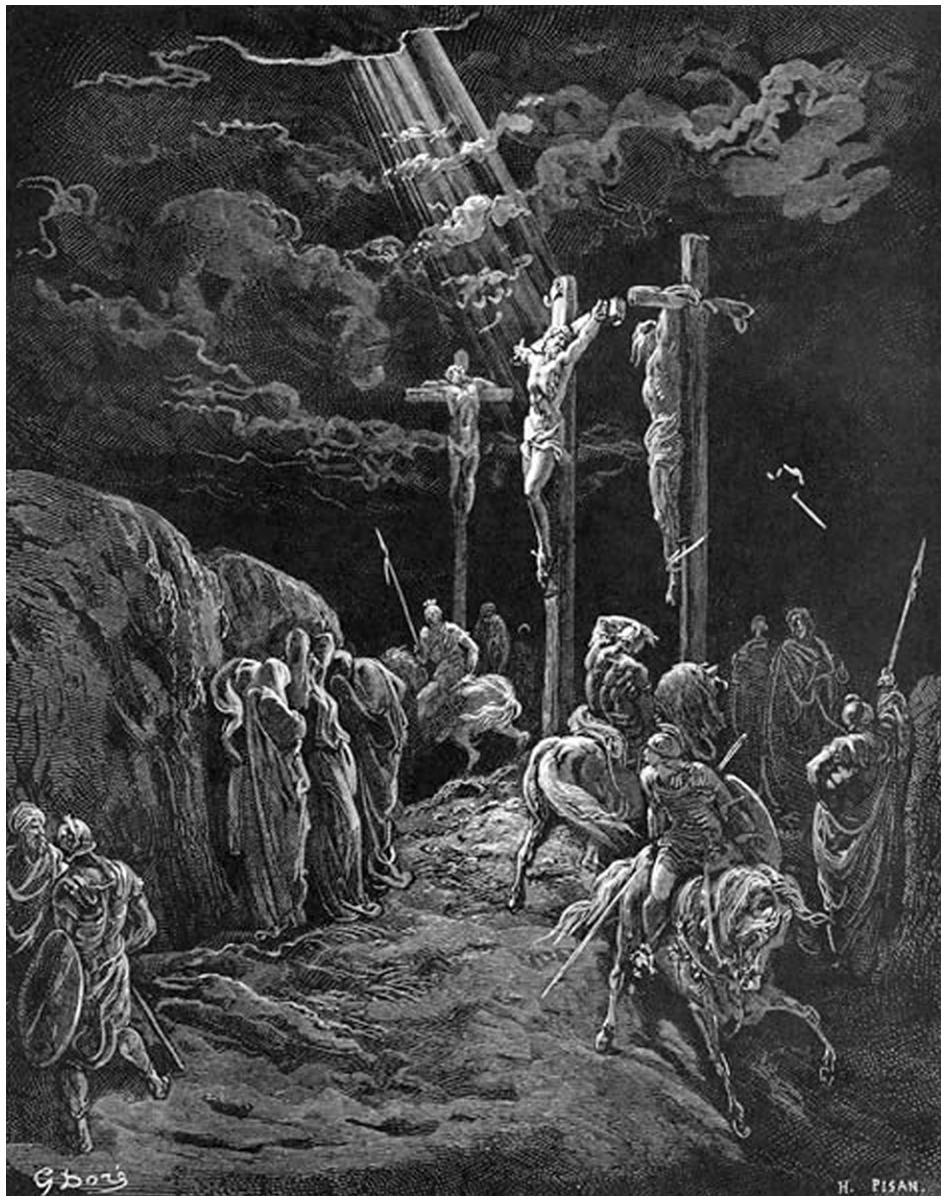
Maps

Destiny

Illustrations, Doré

NEW TESTAMENT

G. DORÉ

H. PISAN.

Yesu kalonga, "Tati guwalekeziyi toziya wavimana ndiri vyawatenda."

Shakapanu wagawana nguwu zyakuwi kwa kugalambula simbi.

Luka 23:34

Matayu

1 Yesu Kristu kaweriti mwiwuka gwa Dawudi na mwiwuka gwa Aburahamu. Ayi ndo walanga ya ukowu wakuwi, **2** Aburahamu kamwiwuliti Isaka na Isaka kamwiwuliti Yakobu na Yakobu kamwiwuliti Yuda na walongu wakuwi, **3** Yuda kamwiwuliti Peresi na Zera mawu gwawu kaweriti Tamari na Peresi kamwiwuliti Hesironi na Hesironi kamwiwuliti Rami, **4** Rami kamwiwuliti Aminadabu na Aminadabu kamwiwuliti Nashoni na Nashoni kamwiwuliti Salumoni **5** na Salumoni kamwiwuliti Boazi mawu gwakuwi kaweriti Rahabu, Boazi na Ratu waweriti walera wa Obedi na Obedi kamwiwuliti Yese. **6** Na Yese kamwiwuliti Mfalumi Dawudi na Dawudi kamwiwuliti Selemani mawu gwakuwi kaweriti mdala gwa Uriya, **7** Selemani kamwiwuliti Rehobowamu na Rehobowamu kamwiwuliti Abiya na Abiya kamwiwuliti Asa. **8** Asa kamwiwuliti Yehoshafati na Yehoshafati kamwiwuliti Uziya **9** na Uziya kamwiwuliti Yosamu na Yosamu kamwiwuliti Ahazi na Ahazi kamwiwuliti Hezekiya. **10** Hezekiya kamwiwuliti Manasi na Manasi kamwiwuliti Amoni na Amoni kamwiwuliti Yosiya **11** na Yosiya kamwiwuliti Yekoniya na walongu wakuwi. Ashi shiweriti shipindi Wayawudi pawawajegiti kugenda muluhamiru Babiloni. **12** Pa Wayawudi kuwatola kugenda muluhamiru Babiloni na Yekoniya kamwiwuliti Sheatiyeli na Sheatiyeli kamwiwuliti Zerubabeli, **13** Zerubabeli kamwiwuliti Abiyudi na Abiyudi kamwiwuliti Eliyakimu na Eliyakimu kamwiwuliti Azori. **14** Azori kamwiwuliti Sadoki na Sadoki kamwiwuliti Akimu na Akimu kamwiwuliti Eliwudi. **15** Eliwudi kamwiwuliti Eleyazari na Eleyazari kamwiwuliti Matati na Matati kamwiwuliti Yakobu. **16** Yakobu kamwiwuliti Yosefu, mpalu gwa Mariya mawu gwakuwi Yesu yawamshema Kristu. **17** Su kuweriti na nyiwuku lilongu na msheshi kwanjira Aburahamu mpaka Dawudi na nyiwuku lilongu na msheshi kwanjira Dawudi mpaka Wayawudi pawawalopoli kugenda Babiloni na nyiwuku lilongu na msheshi kwanjira pawawatoliti lopola mpaka shipindi sha Kristu. **18** Hangu ndo Yesu Kristu ntambu yakiwukiti, Mariya mawu gwakuwi Yesu kaweriti kahetitwi na Yosefu. Kumbiti pamberi pa kulikala pamuhera gambira mpalu na mdala, kawonikaniti kana yinda kwa uwezu wa Rohu Mnanagala. **19** Yosefu mpalu gwakuwi kaweriti kamfirizya Mlungu, kafiriti ndiri kumlanguziya kwa wantu kuwera kana vidoda, Hangu kafiriti kumleka kwa bada. **20** Pakaweriti kankali kankulihola hangu, ntumintumi gwa kumpindi gwa Mtua kamulawira mukulota na kumgambira, "Yosefu mwana gwa Dawudi, nagutira kumtola Mariya kaweri mdala gwaku. Mana kana yinda kwa uwezu wa Rohu Mnanagala. **21** Hakamwiwuli mwana mpalu, nagwenga

hagumshemi Yesu, toziya yomberi ndo hakawalopoziyi wantu kulawa muvidoda vyawu." **22** Vinu, vyoseri avi vilawira su viweri nakaka visoweru vyakatakuliti Mtua kuitiria mbuyi gwa Mlungu, **23** "Mwali hakaweri na yinda, hakamwiwuli mwana mpalu na womberi hawamshemi litawu lyakuwi Imanuweri." Mana yakuwi, "Mlungu kapamuhera na twenga". **24** Su, Yosefu pakimkiti mumpota katenditi gambira vyakamgambiriti ulii ntumintumi gwa kumpindi gwa Mtua, kamtola mdala gwakuwi ukaya. **25** Kumbiti Yosefu waliwoniti ndiri na Mariya mpaka pakamwiwuliti mwana mpalu. Yosefu kamupananiti mwana litawu Yesu.

2 Yesu kiwukiti mluishi Iwa Betirehemu, muliboma lya Yudeya, shipindi Herodi pakaweriti mfalumi. Kamkamu hera pakiukiti kala, wantu wana malifa ga ntondi wiziti kulawa kwagulawa mshenji kwa kutali wasokiti Yerusalem, **2** wakosiyiti, "Kakoshi mwana, Mfalumi gwa Wayawudi yakiwukiti? Tuyiwona ntondi yakuwi kulawa kwagulawa mshenji, na twiza kumguwira yomberi." **3** Mfalumi Herodi pakapikaniriti aga, kalisheriti, yomberi pamuhera na woseri yawalikala Yerusalem. **4** Su kawashemiti watambika wakulu woseri pamuhera na wafunda wa Malagaliru na kuwakosiyi, "Kristu Mlopoziya hakiwuki koshi?" **5** Womberi wamwankula, "Hakiwuki mluishi Iwa Betirehemu, muliboma lya Yudeya. Hangu ndo ntambu yawalembiti wambuyi wa Mlungu, **6** 'Gwee Betirehemu isi ya Yuda, Gwenga gwa mdidini ndiri mulushi lumanikana Iwa Yudeya, Toziya kwa gwenga hakalawili mlongoziya njira, Yakawalongoziya wantu wangu Israeli.'" **7** Su Herodi kawashemiti mubada wahenga yawalawiti kwagulawa mshenji, kawakosiyiti shipindi sheni ntondi payiwalawiriti. **8** Shakapanu kawagambiriti wagendi Betirehemu pakalonga, "Mgendi mwakaloli weri visoweru vya mwana ayu, pamvrimana kala munjegeli visoweru su naneni hang'endi kumguwira." **9** Pawampikaniriti kala mfalumi, wamana ntondi walii wagenditi. Su ntondi ilii yawayiwoniti kwagulawa mshenji iwalongulelit hata igenda kugoloka pahala palii pakaweriti mwana. **10** Pawayiwoniti ndondi ilii wanemeleriti nentu. **11** Su, wingiriti mnumba, wamwoniti mwana ulii pamuhera na Mariya mawu gwakuwi, wasuntama pasi na wamguwira. Shakapanu wavugula na kumupa mafupu gawu ga zahabu na ubani na manemane. **12** Mlungu kawabeliziyi mumpota nawamwuyira Herodi, su wawuyiti kuisi kwawu kwa njira yamonga. **13** Pawawukiti kala wahenga walii, ntumintumi gwa kumpindi gwa Mtua Mlungu kamlawiriti Yosefu mukulota, kamgambiriti, "Gwimuki! Gumtoli mwana pamuhera na mawu gwakuwi, mtugili Misri. Mulikali kulii mpaka panukugambira, toziya Herodi kafira

kumlaga mwana ayu.” 14 Su, Yosefu kimukiti, kamtola mwana pamuhera na mawu gwakuwi, kawukiti pashiru kugenda Misri. 15 Kalikaliti kulii mpaka pakahowiti Herodi. Shitwatila ashi shitendikiti su shisoweru shakatakuliti Mtuwa kwa njira ya mbuyi gwa Mlungu shitendeki, “Numshemiti mwana gwangu kulawa Misri.” 16 Shakapanu Herodi pakavimaniti wahenga walii yawalawiti kwagulawa mshenji wamzyanga, kakalariti nentu. Kalagaliriti wanonu woseri wapalu mulushi lwa Betirehemu na mumpedu mwakuwi yawawera na umuli wa mininja miwili na pasi pawu walagwi. Katenditi hangu kulawirana na shili shakamaniti kulawa kwa wahenga walii wamana ntodon. 17 Hangu ndo ntambu ya vitimiyiti visoweru nya umbuyi wa Mlungu kwa njira ya mbuyi gwa Mlungu Yeremiya, 18 “Liziwi lipikanika aku Rama, Shiwembu na kudaya kuvuwa. Raheri kankuwalilira wana wakuwi, Na kafira ndiri kunyamala, Toziya woseri wahowa.” 19 Herodi pakahowiti kala, ntumintumi gwa kumpindi gwa Mtuwa Mlungu kamlawiriti Yosefu mundotu kulii Misri, 20 kamgambira, “Gwimuki! Gumtoli mwana pamuhera na mawu gwakuwi muwuyi muisi ya Israeli toziya woseri yawafiriti kumlaga mwana, wahowa kala.” 21 Su Yosefu kimuka, kamtola mwana pamuhera na mawu gwa mwana na wawuya Israeli. 22 Kumbiti Yosefu pakapikaniriti handa Arikerau, mwana gwa Herodi kaweriti mfalumi gwa Yudeya pahala pakakolitimlima Herodi tati gwakuwi, katiliti kugenda kulii. Nayomberi, pawambereziyiti mundotu, su kagenditi wega zya Galilaya 23 na kalikaliti mlushi lwawalushema Nazareti. Hangu ndo ntambu yavitimiyiti visoweru vyakalongiti mbuyi gwa Mlungu, “Hawamshehi Mnazareti.”

3 Majuwa galii Yohani Mbatiza kalawiliti, kanjiti kubwera mushiwalsha Yudeya, 2 “Mleki vidoda vyamtenda, toziya Ufalumi wa kumpindi wapakwegera!” 3 Yohani ayu ndo ulii mwensi Isaya mbuyi gwa Mlungu kamtakuliti pakalongiti, “Liziwi lya muntu lipikanika kushiwala, ‘Mumtandiri kala Mtuwa njira yakuwi, Mumnyosheri njira zyakuwi!’” 4 Yohani kavaliti nguwu yawasoniti kwa mibahira ya ngamiya na lugoyi lwa lukuli mushunu mwakuwi na shiboga shakuwi shiweriti wanjombi na Iwashi lwa kuntundi. 5 Su wantu kulawa Yeruselemu na kulawa wega zoseri zya Kuyudeya na mbwega zoseri za mump’eku mwa kulushemba lya Yoridani. 6 Walonga vidoda vyawu na yomberi kawabatiziti mulushemba lwa Yoridani. 7 Kumbiti pakawawoniti Mafalisayu wawuwa na Masadukayu wankumwizira su wabatizwi, kawagambiriti, “Mwenga wana wa njoka! Muntu gaa yakawagambirenii muiyitili maya ya Mlungu yayiza? 8 Mlanguziyi kwa matendu handa mleka vidoda. 9 Namulihola na kulitakulila, ‘Tati gwetu

ndo Aburahamu! Nukugambirani nakamu, Mlungu kaweza kugatenda mabuwi aga gaweri wana wa Aburahamu! 10 “Su vinu liwagu litulwa kala kudumula mishigira ya mitera, na kila mtera gwagulera ndiri mabwajubwaju gaherepa hagudumulwi na kugwasila mumotu. 11 Neni nkuwabatiza kwa mashi kulanguziwa kuwera mleka vidoda vyamtenditi. Kumbiti yakiza kumbeli kwangu kawera na makakala kuliku neni, neni nfaa ndiri ata kupapa vilvatu vyakuwi. Yomberi hakakubatizani kwa Rohu Mnanagala na kwa motu. 12 Yomberi muliwoku lyakuwi kana luselu lwa kupepetera, hakayijojiniri nganu na kuitula muluhanja lwakuwi, kumbiti hakatoli miwawi na kuipambira pamotu gwagutenda ndiri tiya.” 13 Shipindi shili Yesu kiziti kulawa Galilaya kasokiti palushemba lwa Yoridani, kamgenderiti Yohani su kambatizi. 14 Kumbiti Yohani kajeriti kumbelera pakalonga, “Yani gwenga gwankwiza kwa neni? Neni ndo nfiruwa kubatizwa na gwenga.” 15 Su Yesu kamwankuliti, “Guleki hera iweri ntambu ira ayi vinu, hangu ndo ntambu ihererepa kugatenda goseri gakafira Mlungu.” Palii Yohani kajimiriti. 16 Kamkamu hera Yesu pawambatiziti kala, kalawiti mumashi, su kumpindi kwa Mlungu kuvuguka na kamwoniti Rohu gwa Mlungu pakiza pasi gambira ng’unda na kumkangira mulibega. 17 Liziwi kulawa kumpindi kwa Mlungu lilongiti, “Ayu ndo Mwana gwangu yanumfira nentu, nherepeziwa nayomberi.”

4 Shakapanu Rohu Mnanagala kamlonguziyiti Yesu kushiwala su kajerwi na Shetani. 2 Kaliyiti ndiri kwa malongu msheshi pashiru na paliwala, shakapanu Yesu kaweriti na njala. 3 Su Shetani kamwiziriti, kamgambira, “Handa gwenga nakaka gwa Mwana gwa Mlungu, gugagalambuzi mabuwi aga gaweri mabumunda.” 4 Yesu kamwankuliti, “Malembu galonga, ‘Muntu hapeni kalikali kwa kuliya shiboga hera, kumbiti kwa kila shisoweru shakatakula Mlungu.’” 5 Shakapanu Shetani kamtoliti mpaka Yeruselemu, Lushi Lunanagala na kamtoliti pashinara sha Numba nkulu ya Mlungu, 6 kamgambiriti, “Handa gwenga nakaka gwa Mwana gwa Mlungu, gulyasi pasi, toziya malembu galonga, ‘Mlungu hakawagambiri wantumintumi wa kumpindi wakuwi kuusu gwenga, Hawakutoli mumawoku mwawu, Nagulikwala mumabuwi’” 7 Yesu kamgambiriti, “Kumbiti Malembu galonga viraa, ‘Nagumjera Mtua, Mlungu gwaku.’” 8 Shakapanu Shetani kamtoliti mpaka pampindi nentu palugongu na kamlanguziyiti falumi zoseri zya pasipanu na ulunda wakuwi. 9 Kamgambiriti, “Hanukupi gwenga goseri aga, handa pagusuntama pasi na kunguwira neni.” 10 Palii Yesu kamgambiriti, “Gugendi zyaku Shetani! Malembu galonga, ‘Hagumguwiri Mtua Mlungu gwaku

na kumtendera gweka yakuwi!" 11 Shakapanu, Shetani kamleka Yesu na wantumintumi wa kumpindi wa Mlungu wiziti kumtanga. 12 Yesu pakapikaniriti handa Yohani warmtula mushibetubetu, kagenditi Kugalilaya. 13 Kawukiti Nazareti, kagenditi Kafarinaumu, lushi Iwaluweliti mump'eku mwa bahali ya genisareti, mumbaka mwa Zebuluni na Nafutari kalikala aku. 14 Hangu ndo ntambu yashitimiyiti shisoweru sha Mlungu shakatakuliti kwa njira ya Isaya mbuyi gwa Mlungu, 15 "Isi ya Zebuluni na isi ya Nafutari, Kuyigendera bahali, kumwambu kwa lushemba Yoridani, Galilaya, isi ya wantu Wayawudi ndiri! 16 Wantu yawakaliti muntiti Wawona kulangala kukulu. Na woseri yawalikaliti muisi ya ntiti na shivinyiru sha kuhowa Kulangala Kuwalangalira." 17 Kwanjira shipindi shilii Yesu kanjiti kubwera pakalonga, "Mleki vidoda, toziya Ufalumi wa kumpindi wapakwegera!" 18 Yesu pakaweriti kankugendagenda kumbeku kultanda lya Galilaya, kawawoniti walongu wawili yawaweriti walowa wa wasomba, Simoni yawamshema Peteru na mlongu gwakuwi Andereya, waweriti wankulowa wasomba mulitanda kwa wawu. 19 Yesu kawagambiriti, "Munfati, naneni hanuwatendi mwenga muweri walowa wa wantu." 20 Kamukamu hera wazilekiti nyavu zyawu, wamfatiti. 21 Pakagenditi kulongolu kidogu, kawawoniti walongu wamonga wawili, Yakobu na Yohani, wana wa Zebedayu. Waweriti wa mumtumbwi pamuhera na tati gwawu Zebedayu wankuzinyawa nyavu zazu. Yesu kawashemiti, 22 palaa palii waguleka mtumbwi pamuhera na tati gwawu na wamfatiti. 23 Yesu kagenditi Mugalilaya yoseri, kafunditi mnumba za Mlungu na kabweriti Shisoweru Shiwigira sha Ufalumi, na Kaponiziyiti wantu yawawera na malweli ga ntambu zoseri. 24 Visoweru kuusu Yesu vyeniyiti muisi yoseri ya Siriya, su wantu woseri yawawera na malweli na yawalwala malweli ga ntambu zoseri na ndabiku, wantu yawawera na washamshera na wantu yawawera na visirika na wantu yawaweriti wahushu, wawajegiti kwa Yesu na kawaponiziyiti woseri. 25 Lipinga likulu lya wantu limfatiti kulawa Galilaya na lushi lilongu na Yerusalem na Yudeya na kumwambu kwa lushemba Yoridani wamfatiti.

5 Yesu pakagawoniti mapinga ga wantu, kakweneniti kulugongu, kalivagit pasi. Wafundwa wakuwi walivagiti pawamzyeneta, 2 na Yomberi kanjiti kuwfunda. 3 "Mbaka ya woseri yawawera wahushu wa shirohu, Toziya Ufalumi wa mpindi ndo wawu! 4 Mbaka kwa woseri yawawera na hinginiku, Toziya Mlungu hakawazyangizyangi! 5 Mbaka kwa woseri yawawera wapoli, Toziya hawayihali isi. 6 Mbaka kwa woseri yawawera na njala na yimiluwa ya kutenda gakafira

Mlungu, Mlungu hakawayukutiziyi! 7 Mbaka kwa woseri yawawera na lusungu kwa wamonga, Mlungu hakawawoneri lusungu womberi! 8 Mbaka kwa woseri yawamfira Mlungu kwa myoyu yawu yoseri, Womberi hawamwoni Mlungu! 9 Mbaka kwa woseri yawajega ponga, Mlungu hakawashemi wana wakuwi! 10 "Mbaka kwa woseri yawatabika toziya yakutenda gakafira Mlungu, Ufalumi wa kumpindi ndo gwawu! 11 "Mbaka mwenga wantu pawawigilanga na kuwazulumu na kuwaternera madoda ga ntambu zoseri toziya mwenga munjimila neni. 12 Mwenga mnemeli na kusekelera toziya mafupu genu ndo makulu kumpindi kwa Mlungu. Hangu ndo ntambu yawalikaliti wambuyi wa makashu wa Mlungu pamberi pa mwenga. 13 "Mwenga mulifana gambira munu gwa pasipanu. Kumbiti munu pagwasa unoga wakuwi, kwahera njira yingi yakugutenda gunogi kayi. Hapeni gufayi, su hawagwasi kunja na wantu hawagutimbangi. 14 "Mwenga ndo langala ya pasipanu! Lushi lwa walunyawiti mulugongu hapeni lulififi. 15 "Kwahera wantu yawawasha shikoloboyi na kushigubikira na shiwiga, badala yakuwi hakashituli pampindi pa shintambi, su kulangala kwakuwi kulangali kwa kila muntu mnumba. 16 Ntambu ira ayi, langala ya mwenga ilangali mpaka kulongolu kwa wantu, su wagaloli matendu genu gaherepa, wamkwisi Tati gwenu yakawera kumpindi. 17 "Namulihola handa niza kuwusiya Lilagaliru lya Musa na mafundu ga wambuyi wa Mlungu. Niza ndiri kugawusiya Malagaliru, kumbiti kutenda mafundu gawu gatendeki. 18 Nukugambirani nakaka, kumpindi na pasipanu pazipelera, kumbiti hapeni ata shisoweru shididini ama seemu ndidini yavilembiti Mumalagaliru yiwusivi, su mpaka mafundu goseri gatendeki. 19 Su yoseri yakamegi ata lilagaliru limu lididini na kuwafunda wamonga watendi vira, ayu hakaweri mdidini muufalumi wa kumpindi kwa Mlungu. Kumbiti ulii yakabatira malagaliru na kuwafunda wamonga kutenda vira, muntu ayu hakaweri mkuulu muufalumi wa kumpindi kwa Mlungu. 20 Toziya nukugambirani, handa kumfiriziya Mlungu kwamwenga pakakanka ndiri ulii wa Mafalisay na wafunda wa Malagaliru, hapeni mwingiri nakamu muufalumi wa kumpindi kwa Mlungu. 21 "Mpikaniriti ntambu ya wantu wagona wawagambiriti, 'Nagulaga! Na yoseri yakalaga hawamtozi.' 22 Kumbiti vinu neni nukugambirani, yoseri yakawera na maya kwa mlongu gwakuwi hawamtozi, yakamzarawu mlongu gwakuwi hawamjegi mumahakama. Na yakamshema mlongu gwakuwi, 'Mzizigizi' hakaweri muhatari ya kwingira mumotu gwa Jehanamu. (Geenna g1067) 23 Su pagulaviya mafupu gaku pashtalawanda sha kutambikira na gulihola gwana ungondu na mlongu gwaku, 24 guleki mafupu gaku pashtalawanda sha kutambikira,

guwuyi huti gwakatendi ponga na mlongu gwaku, su gwizi na gulaviyi mafupu gaku kwa Mluntu. 25 "Gupatani na mstaki gwaku kanongola pamuwera mwankali munjira kugenda kumahakama. Pagutenda ndiri hangu, mstaki gwaku hakakujegi kwa mtoza, nayomberi hakakujegi kwa wanjaliga wilakutatili mushibetubetu. 26 Nakaka nukugambira, hapeni gulawi mulii mpaka gulipi ligwala lya kumalalira. 27 "Mpikanira handa wantu wawagambiriti, 'Nagutenda uhumba!' 28 Su vinu neni nukugambirani, yoseri yakamlola mdala kwa kufira kutenda nayu undiyandiya, muntu ayu katenda kala uhumba mumoyu mwakuwi. 29 Su, lisu lyaku lya kumliu palitenda gutendi vidoda, gulikolopoli na kulyiyasa kutali! Mbaka nentu kwasa shiwungu shimu sha nshimba yaku, kuliku nshimba yaku yoseri wayasi mumotu gwa Jehanamu. (Geenna g1067) 30 Handa liwoku lyaku lya kumliu litenda gutendi vidoda, gulidumuli na kulyasa kutali! Mbaka nentu gwenga kwasa shiwungu shimu munshimba yaku, kuliku nshimba yaku yoseri kwingira mumotu gwa Jehanamu. (Geenna g1067) 31 "Itakuliti kala viraa, 'Yakamleka mdala gwakuwi ifiruwa kampanani malembu ga kumleka.' 32 Kumbiti neni nukugambirani, yakamupanana mdala gwakuwi malembu ga kumleka, tembera ndiri kwa shitwatira, kamtenda kaweri mndiyandiya, na muntu pakamyuga mdala yawampananiti malembu ga kumleka, katenda uhumba." 33 "Kaiy mpikanira handa wantu wagonna wawagambiriti, 'Naguleka kulirapa kwaku, kumbiti gutendi ntambu yagulirapa kwa Mtuwa.' 34 Kumbiti neni nukugambirani, nagulirapira kwa ntambu yoseri ili. Nagulirapira kwa kumpindi, toziya ndo shibanta sha ufalumi sha Mluntu, 35 ama mupasipanu, mana ndo shiti shakuwi sha kutulila magulu, ama kwa Yerusalem toziya ndo lushi lwa Mfalumi mkulu. 36 Nagulirapira ata kwa mtuwi gwaku, toziya hapeni guwezi kutenda ata vilii yimu iweri neru ama ntiti. 37 Pagutakula 'Yina' su iweri 'Yina', pagutakula 'Ndala' su iweri 'Ndala'. Shoseri shilii shagutakula kunja na ashi shilawa kwa ulii Shetani. 38 "Mpikaniriti ntambu yawatakulaga, 'Lisu kwa lisu na linu kwa linu.' 39 Kumbiti neni nukugambirani, namumwuzilira muntu mdoda. Muntu pakakukoma lisaya lya kumliu gumleki kakukomi viraa na lya kumshigi. 40 Muntu pakakujegera kumahakama kafira kalitoli lishati lyaku, gumlekeri viraa na likoti lyaku. 41 Na muntu pakakulazimisha kupapa shisanka shakuwi kilumita yimu, gushipapi kilumita mbili. 42 Muntu yakakuluwa gumpanani, nagumpanana shisogu muntu yakafira kukuwanda shintu. 43 "Mpikanira ntambu yawatakuliti, 'Guwafiri waganja waku na guwakalaliri wang'ondu waku.' 44 Kumbiti neni nukugambirani, muwafiri wang'ondu wenu na muwaluwili kwa Mluntu walii yawakuzulumanu, 45 su hamuweri wana wa Tati

gwenu kakumpindi. Yomberi kawawalira mshenji wantu wadoda na wantu waheri na kawatowera viraa wantu woseri yawamfirizya Mluntu na wantu yawamfirizya ndiri Mluntu. 46 Hashi, Mluntu hakakupanani mafupu ga ntambu gaa pamuwafira hera walii yawawafira mwenga? Ata watola kodi watenda viraa! 47 Handa pamuwalamusiya hera walongu wenu, hashi, mtenda shitwatira sha hera hangu ndiri? Ata wantu yawamumana ndiri Mluntu watenda viraa! 48 Muweri waheri ntambu yakawera muheri Tati gwenu kakumpindi!

6 "Mulikali weri namwiza kutenda matendu genu gagamfirizya Mluntu kulongolu kwa wantu su mfira wakuloleni. Handa pamtenda hangu, Tati gwenu kakumpindi hapeni kawapanani mafupu. 2 "Su, pagumpanana vintu muhushu nagulibwera, nagutenda gambira wafyangu ntambu yawatenda mnumba za Mluntu na munjira wantenda hangu su wantu wawakwisi. Nukugambirani nakaka, wantu awa wapata kala mafupu gawu goseri. 3 Kumbiti gwenga pagumpanana vintu muhushu, gutendi ntambu ayi ata ganja gwaku nakavimana shagutenda. 4 Shilii shagutenditit hashiweri muubada. Tati gwaku yakawona muubada, hakakupi lifupu. 5 "Pamluwa Mluntu namtenda gambira wafyangu! Womberi wafira kugoloka na kumluwa Mluntu pakati pa numba za Mluntu na pakati pa mbwega za njira su wantu wawaloli. Nukugambirani nakaka, womberi wapata kala mafupu gawu goseri. 6 Kumbiti gwenga pagumluwa Mluntu, gwingiri mushumba shaku, gutati mlyangu, shakapanu gumluwi Tati gwaku yakawoneka ndiri. Na Tati gwaku yakawona vintu nya muubada, hakakupanani lifupu. 7 "Pamumluwa Mluntu, nambotanga gambira wantu yawamumana ndiri Mluntu. Womberi walihola kuwera milungu yahu hayiwapikaniri toziya ya visoweru vyawu vivuwa. 8 Namuwera gambira womberi. Tati gwenu kavimana kala galii gammira pamberi pa kumluwa. 9 Su, hangu ndo ntambu yamfiruwa kumluwa Mluntu, 'Tati gwetu gwa kumpindi, Litawu lyaku likwiswi. 10 Ufalumi waku wizi, Shagufira shitendeki pasipanu gambira kumpindi. 11 Gutupanani lero shiboga shetu sha kila lishaka. 12 Gutulekiziyi vidoda nya twenga, ntambu yatuwalekeziyiti yawatutendiriti vidoda. 13 Nagutwingizya mukujerwa, Kumbiti gutulopoziyi kulawa kwa Mkondola ulii'. 14 "Toziya pamuwalekeziya wantu vidoda vyawu, Tati gwenu gwa kumpindi hakawalekiziyi mwenga. 15 Kumbiti pamuwalekeziya ndiri wantu vidoda vyawu, Tati gwenu hapeni kawalekiziyi mwenga vidoda vyenu. 16 "Pamleka kuliya, namhinginika kusheni ntambu yawatenda wafyangu. Womberi wahinginika kusheni kwawu, su kila muntu kamloli handa woya kuliya. Nuwagambirani nakaka, womberi wapata kala mafupu gawu. 17 Kumbiti

gwenga pagoya kuliya, guliswagi mtuwi gwaku lipaki na gunawi sheni shaku, 18 Su, muntu yoseri nakavimana handa gwoya kuliya, Su gumanikani hera Tati gwaku yakawonekana ndiri. Na Tati gwaku yakawona shagutenda muubada, hakakupanani lifupu. 19 "Namlitulira luhanja pasipanu, wameyi na kutu vihalibisiya na vimpegu wabomolanga na kwiwa. 20 Mlitulira luhanja lwenu kumpindi, kweni wamehi na kutu hapeni waluharibisi na vimpegu hapeni wabomolangi na kwiwa. 21 Toziya palii paluwera luhanja lwaku, ndo haguweri moyu gwaku. 22 "Lisu ndo limuliku lya nshimba. Handa lisu lyaku ndo likomu, nshimba yaku yoseri hayiweri mugulangala. 23 Handa lisu lyaku palilwala, nshimba yaku yoseri hayiweri muntiti. Su, gulangala waguwera mngati mwaku ndo ntiti, su ayi ndo ntiti ya kulyogisiya nentu! 24 "Kwahera muntu yakaweba kuwatendera watuwa wawili, toziya hakamkalaliri yumu na kumfira yumonga, ama hakamjimiru yumu na kumbeza yumonga. Hapeni mumtenderi Mlungu na mpiya. 25 "Ndo mana nuwagambirani, namtira kusu shiboga na shilandwa vyamfira su mulikali, ama hamvali shishi. Hashi, makaliru ndo shiboga hera ama nentu? Na nshimba hashi handa nentu ndiri ya nguwu? 26 Muwaloli wampongu wa muntundu, wayala ndiri mbeyu na wabena ndiri, wala wahera luwanja loseri. Ata hangu, Tati gwenu gwa kumpindi kawaliyiziya! Hashi, mwenga mwamana ndiri kuliku wampongu awa? 27 Ndo gaa muwamu mwenu yakawera na lyoga kaweza kwongera shipindi sha kulikala pasipanu? 28 "Ntambu gaa mulihola kusu nguwu? Mlololi uluwa wa muntundu ntambu yawukula, utenda ndiri lihengu pota na kupota. 29 Kumbiti nuwagambirani, ata Mfalumi Selemani mweni na ulunda wakuwi woseri wamvalisiya ndiri nguwu ziherera gambira uluwa awu. 30 Payiwera, Mlungu kaluvalusiya luhamba lwa mlushi hangu lweni lero lwa palaa na shirawu lwaswa mumotu. Hashi, hakawatenderi mwenga nentu? Mwenga wantu mwana moyu mdidini! 31 "Su, namwera na lyoga, 'Shiboga shangu hashilawi koshi? Ama hatulandi shishi? Ama hatuvali shishi?' 32 Vyoseri avi, wantu yawamumana ndiri Mlungu wavisakula. Tati gwenu gwa kumpindi kavimana kuwera mfira vintu vyoseri avi. 33 Su, mtendiwitu Ufalumi wa Mlungu na galii gakafira Mlungu na aga goseri hakakupanani nyongeru. 34 Su, namwana lyoga kusu shirawu, shirawu hailiholi yeni. Magaziwu ga lishaka limu gankuwatosha kwa lishaka ali.

7 "Namuwalunda wamonga, su namwiza na mwenga kulundwa na Mlungu. 2 Mlungu hakawatozi mwenga ntambu yamuwatoza wamonga, na shipimu shiraa shilii shamuwapimira wamonga, Mlungu hakakupimirani mwenga. 3 Iwera hashi gushiwona shibandu mlisu mwa mlongu gwaku

na palaa panu guwona ndiri shipingiri shashiwera mlisu lyaku? 4 Ama guweza hashi kumgambira mlongu gwaku, 'Mlongu, guleki nukuusiyi shibandu mlisu mwaku,' na gumweni gwenga gwanashi shipingiri mlisu mwaku? 5 Gwamfyangu gwenga! Guwusii wuti shipingiri shashiwera mlisu mwaku, shakapanu haguwezi kushiwona weri na kushiwusiyi shibandu shashiweriti mulisu lya mlongu gwaku. 6 "Namwapanani wang'ang'a vintu vinanagala, hawizi kuwagalambukira na kuwakwalambula. Namwawasangira wamtumbi lulu zyenu hawizi kuzitimbanga. 7 "Mliwi na mwenga hampati, msakuli na mwenga hamwoni na mtendi hodi, namwenga hamvugulirwi. 8 Toziya, yoseri yakaluwa hakapati na yoseri yakasakula hakawoni na mlyangu guvugulwa kwa kila muntu yakatenda hodi. 9 Hashi, kwana muntu yoseri mwana pakamluwa tati gwakuwi libumunda, hakampanani libuwi? 10 Ama pakamluwa somba, hakampanani njoka? 11 Handa mwenga yamuwera wadoda, muvimana kuwapanana vintu viherepa wana wenu. Nakaka Tati gwenu gwa kumpindi hakatendi nentu, hakawapanani viheri kwa walii yawamluwa! 12 "Muwatenderi wantu ntambu yamfira kutenderwa, aga ndo mafundu ga Malagaliru ga Musa na mafundu ga wambuyi wa Mlungu. 13 "Mwingiri kwa kuitira mlyangu mbabanika, toziya mlyangu gwagulonguziya muwuharabisiya ndo mupana na njira yailonguziya kulaa aku ndo yalaishi na kwana wantu wawuwa yawaigendera njira ayi. 14 Kumbiti mlyangu gwa ukomu ndo mbabanika na njira ya kugendera aku ndo ikamala na kwana wantu wadidini yawayiwona njira ayi. 15 "Mlikali weri na wambuyi wa mpayu, womberi wiza kwa mwenga pawawoneka gambira kondolu kwa kunja, kumbiti mngati nakaka walifana na wang'ang'a wakalipa wa muntundu. 16 Hamuwamani womberi ntambu yawatenda. Mbigiri hapeni ileri mapera na miyembi hapeni ileri zyabibu. 17 Su, mtera guherera gulera mabwajubwaju maherepa na mtera gudoda gulera mabwajubwaju gadoda. 18 Mtera guherera hapeni gulera mabwajubwaju gadoda, wala mtera gudoda hapeni guleri mabwajubwaju maherepa. 19 Na mtera gwoseri yaqulera ndiri mabwajubwaju maherepa hawagudumuli na kugupambira pamotu. 20 Su hamuwamani wambuyi wa mpayu, ntambu yawatenda." 21 "Kila muntu ndiri yakanshema 'Mtuwa, Mtuwa,' hakingiri Muufalumi wa kumbindi, kumbiti woseri hera yawatenda ntambu yakafira Tati gwangu gwa kumpindi. 22 Lishaka lya kutozwa palisoka, wantu wawuwa hawang'ambiri, 'Mtuwa, Mtuwa! Kwa litawu lyaku tubweriti ujumbi wa Mlungu, kwa litawu lyaku tuwusiyiti washamshera wawuwa na kutenda mauzauza gavuwa!' 23 Shakapanu hanuwagambiri womberi, 'Nuwamana ndiri mwenga. Muwuki kwaneni, mwenga ndo wantu wamtenda

vidoda!" 24 "Su, kila muntu yakapikanira visoweru vyangu na kuvitenda, kalifana na muntu kana luhala yakanyawa numba yakuwi pampindi pa litalawu. 25 Viraa itowa, nshemba zimema ng'enang'ena na liyega livuma kwa makakala liikoma numba ilii. Kumbiti iguwa ndiri toziya inyawitwi pampindi pa litalawu. 26 "Kumbiti muntu yoseri yakapikanira visoweru vyangu avi pota na kuvijimira kalifana na muntu yakanyawa numba yakuwi pamuhanga. 27 Vula itowa, nshemba zimema ng'enang'ena, lyega livuma kwa makakala na liikoma numba ilii na iguwa. Na kuguwa kwakuwi kuweriti kukulu!" 28 Yesu pakamaliriti kutakula vitwatira avi, lipinga likulu lya wantu walikangashiti ntambu yakafunditi. 29 Kaweriti ndiri gambira Mfundu gwa Malagaliru, kumbiti kafunditi kwa uwezu.

8 Yesu pakaseleriti kulawa kuligongu, lipinga likulu lya wantu limfatiti. 2 Su, kiziti muntu yumu kana ungumbula, kamsuntamira Yesu na kutakula, "Mtuwa, pagufira, guweza kumpunga neni!" 3 Yesu kanyosha liwoku lyakuwi na kamshinkula na kungambira, "Nfira! Gupungwi." Palaa palii muntu ulii kawera mkomu. 4 Shakapanu Yesu kamgambira yomberi, "Gupikaniri! Nagumgambira muntu yoseri, kumbiti gugendi gwakalilanguziyi kwa mtambika gwa numba ya Mlunu, gulavyi tambiku ntambu yakalagiliriti Musa su kila muntu kavimani handa gupona." 5 Yesu pakaweriti kankwingira lushi lwa Kafarinaumu, afisa gwa Rumi kaliwoniti na yomberi na kaluwa utanga pakalonga, 6 "Mtuwa, ntumini gwangu kagonja kalwala, ulweri wa kuleweleka na kalwala nentu." 7 Yesu kamgambira, "Hanizi kumponizya." 8 Ofisa ulii kamwankula, "Ndala Mtuwa, gufiruwa ndiri gwingiri mnumba mwangu. Kumbiti gutakuli hera shisoweru na ntumini gwangu hakaponi. 9 Toziya ata neni namuntu gwa pasi pa uwezu wa wamonga, nanawu wanjagila yanuwalagalira kutenda. Numulagalira yumu, 'Gugenda!' Na yomberi kagenda na panumulagalira yumonga, 'Gwizil!' Na yomberi kizaga na numulagalira ntumintumi gwangu, 'Gutendi ashil!' Na yomberi katendaga." 10 Yesu pakapikaniriti aga, kalikangashiti na kawagambira wantu wawamfatiti, "Nakaka nuwagambirani, numwoniti ndiri muntu yoseri mu Israeli yakawera na njimiru gambira muntu ayu. 11 Nukugambirani handa wantu wavua hawizi kulawa kwagulawa mushenji na kwaguzyeta mushenji na hawalivagi pamuvera na Aburahamu na Isaka na Yakobu pamsambu Muufalumi wa kumpindi. 12 Kumbiti walii yawaferiutwi kuvera Muufalumi hawawasi muntiti, aku hawalili na kugayagaya menu." 13 Shakapanu Yesu kamgambira ofisa ulii, "Gugendi ukaya na ntambu yagujimira haitendeki kwaku." Na ntumini gwa afisa ulii kaponiti shipindi shilaa shilii. 14 Yesu kafikiti ukaya kwa Peteru, kamwona

mawu mganafu gwa Peteru kagonja mshitanda, kapyupa nentu. 15 Su, Yesu kamshinkula liwoku lyakuwi na kupyupa kumleka, kagoloka na kanjiti kumtendera. 16 Payiweriti pamihii, wamjegeriti wantu wawuwa yawaweriti wabegiziwa na washamshera. Yesu kawawinga washamshera kwa kulonga shisoweru na kawaponizya woseri yawaweriti wankulwala. 17 Katenditi hangu su galii gakatakuliti Isaya mbuyi gwa Mlunu gaweri nakaka, "Yomberi kawutola utepeku wetu, Kagatola malweri getu." 18 Yesu pakawoniti shipinga sha wantu shimzyengeta, kawagambiriti wafundwa wakuwi waloki kumwambu kilitanda. 19 Mfundu gwa Malagaliru kamgendera, kamgambira, "Mfundu, neni nakala kugenda na gwenga koseri kwagugenda." 20 Yesu kamwankula, "Vibweta wana mpanga na wampongu wawera na vitukulu, kumbiti Mwana gwa Muntu kahera pahala pa kugonja na kwoyeru." 21 Muntu yumonga yakaweriti mfundu kamgambira, "Mtuwa, gundeki uti, ng'endi nukamsiri tati gwangu." 22 Yesu kamwankula, "Gunfati, guwaleki yawahowiti shirohu wawasiri yawahowiti shirohu wawu." 23 Yesu kakweniti mumtumbwi na wafundwa wakuwi wagenditi pamuhera nayomberi. 24 Pala palii lihega lyana likakala lilawira mulitanda na makupala ganja kugubikira mtumbwi. Yesu mweni kaweriti kankugonja mpota. 25 Wafundwa wamgendera na wamwimusiya pawatakula, "Mtuwa, gutulopoziyi twankuhowa!" 26 Yesu kawagambira, "Iwera hashi mwana lyoga? Hee mwawantu mwenga mwana moyu gwamini ndiri!" Su, kagoloka na kalikalapira lyega na makupala ga litanda ganyamala na kuweriti na kunya malira kukulu. 27 Kila muntu kalikangasha. Womberi walonga "Ata lyega na makupala ga mashi gamjimirai!" 28 Yesu pakasokiti lushi lwa Gadara, kumwambu kilitanda, kaliwoniti na wantu wawili yawalawiti mumapumba ga mpanga. Wantu awa waweriti na washamshera na waweriti wankutilwa na wantu na kwahera muntu yakaweweza kugenda munjira ilii. 29 Su womberi wabotanga, "Hashi, Gufira shishi kwa twenga, gwenga Mwana gwa Mlunu? Hashi, gwiza kutubeziya pamberi pa shipindi shetu?" 30 Pakwegera na pahala palii, kuweriti na lipinga likulu lya wamtumbi wankulolelw. 31 Su, washamshera wamluwa Yesu, "Handa pagutulaviya, su gutujimiliri twingiri wamtumbi walii." 32 Yesu kawagambira, "Mgendi!" Su wawalawa wantu awa na wawingira wamtumbi. Lipinga lyoseri lya wamtumbi liseleriti paluseleri lukalipa na liidiba mumashi. 33 Walolera wa wamtumbi watugiti na wagenditi mlushi, kulii watakuliti vitwatira vyoseri na ntambu yavirawiriti kwa wantu yawaweriti na washamshera. 34 Su, wantu woseri walawiti mlushi lulii na wagenditi kuliwona na Yesu na pawamwoniti Yesu, waluwa kawuki muisi yawu.

9 Yesu kakweniti mumtumbwi na kalokiti litanda na kuwuya mflushi Iwakuwi. **2** Wantu wamu wamjegiti muntu yakalewelekiti nshimba, wamgonjeka mumkeka. Yesu pakawoniti njimiru yawu, kamgambira muntu yakalewelekiti, "Naguwera na lyoga mwana gwangu! Gulegiziwa vidoda vyagutenditi." **3** Wafunda wamu wa Malagaliru wanja kulitakulira weni, "Muntu ayu kankumwigilanga Mlungu!" **4** Yesu kagamaniti maholu gawu, su kawagambira, "Iwera hashi mwankulihola vitwatira vidoda? **5** Hashi, shizotopa ng'anji shii, 'Kutakula vidoda vyagutenditi vilekiziwa,' ama kutakula, 'Gugoloki na gugendigendi?' **6** Hanuwalanguziyi kuwera Mwana gwa Muntu kana uwezu pasipanu wa kuwalekeziya wantu vidoda vyawatenda." Su kamgambira muntu yakalewelekiti, "Gugoloki, gutoli mkekwa gwaku na gugendi ukaya kwaku." **7** Muntu yakalewelekiti kagoloka na kagenda ukaya kwakuwi. **8** Lipinga lya wantu pawawoniti vitwatira vyavilawiliti, walikangashiti na wamkwisiti Mlungu yakawayupiti wantu uwezu wa ntambu ayi. **9** Yesu kawukiti pahala paliya, na pakaweriti kankugendagenda, kamwoniti mtola kodi yawamshema Matayu, kalivaga palihengu lyakuwi. Yesu kamgambira, "Gunfati." Matayu kagoloka na kamfata. **10** Yesu pakaweriti ukaya kwa Matayu kankuliya shiboga, watola kodi wavuwa na watenda vidoda wiziti kuliya shiboga pamuhera na Yesu na wafundwa wakuwi. **11** Mafalisayu wamu pawawoniti aga, wawakosiya wafundwa wakuwi, "Iwera hashi mfunda gwenu kankuliya shiboga pamuhera na watola kodi na yawatenda vidoda?" **12** Yesu kawapikaniriti na kawankula, "Wantu wakomu wamfira ndiri mganga, kumbiti walwelii hera ndo wamfira mganga. **13** Mlungu kalonga, Mgendi mwakalifundi Lilembu ali linanagala lyana mana gaa, 'Neni ntakula nfira lusungu, nfira ndiri tambiku.' Niza ndiri kuwashema wantu yawalihola wankumfirizya Mlungu, kumbiti yawatenda vidoda." **14** Shakapanu wantumini wa Yohani Mbatiza wamgenderiti Yesu, wamkosiya, "Iwera hashi, twenga pamuhera na Mafalisayu tuleka kuliya, kumbiti wafundwa waku waleka ndiri kuliya shiboga?" **15** Yesu kawankula, "Hashi, mulihola kuwera wahenga pawawera mumsambu gwa ndowa wahinginika pawawera na mpalu gwa ndowa? Nakaka hapeni wahinginiki! Kumbiti lishaka lyankwiza pawamuwusiya mpalu gwa ndowa, ndo womberi hawaleki kuliya. **16** "Kwahera muntu yakasona shiraka sha nguwu ya syayi mungu ngona toziya shiraka ashi hashidegi nguwu ngona na padengekiti palii hapongereki. **17** Ama kwahera muntu yoseri yakaweza kulekera divayi ya syayi mumihaku ya lukuli lugona, pakatenda hangu mihaku igona haipantiki na divayi hayitiki. Kumbiti divayi ya syayi ilekerwa mumihaku ya lukuli ya syayi na vyoseri

havitalwi weri." **18** Yesu pakaweriti kankutakula aga, afisa gwa Shiyawudi kamwiziriti, kamsuntamalira na kamgambira, "Muhinga gwangu kahowa vinuvinu, kumbiti shondi shondi, gwizi gumulirii liwoku lyaku nayomberi hakaweri mkomu." **19** Yesu kawuka pamuhera na wafundwa wakuwi, wamfatiti afisa. **20** Mdala yakaweriti mlweri gwa kusuma mwazi kwa mivinja lilongu na mbili, kamwiziriti Yesu kumbeli na kuyishinkula nguwu yakuwi. **21** Kalihola mumoyu mwakuwi, "Handa pashinkula nguwu, haweri mkomu." **22** Su, Yesu kagalambuka kamwona, kamgambira, "Mhinga gwangu, nagwana lyoga! Njimiru yaku ikuponiziya." Pala palii mdala ulii kapona kusuma mwazi. **23** Shakapanu Yesu kingira mnnumba mwa afisa ulii. Pakawoniti wagomba luperembi lwa kudaya na wantu wavua wankudaya, **24** kalonga, "Kila muntu kalawi kunja! Muhinga ayu kahowa ndiri, kumbiti kagonja hera!" Womberi wamseka Yesu. **25** Su, pawawawusiyiti wantu kulawa kunja, Yesu kingiriti mnnumba kwa muhinga yakahowiti na kamkola liwoku lyakuwi na yomberi kagoloka. **26** Vitwatila avi vieniyiti pa isi yoseri ilii. **27** Yesu kawukiti pahala paliya na pakaweriti kankugendagenda, wanawisi awili wanjiti kumfata. Womberi wabotanga, "Gutuwoneri lusungu Mwana gwa Dawudi!" **28** Yesu pakingiriti mnnumba, wanawisi wawili wamgendera, nayomberi kawakosiya, "Hashi, mjimira handa neni nana uwezu wa kuwaponiziya?" Womberi wamwankula, "Yina mtuwa!" **29** Shakapanu Yesu kagashinkula masu gawu, kalonga, "Na iweri kwa mwenga ntambu yamjimiria!" **30** Na masu gawu gawera makomu. Su Yesu kawalagalira, "Namumgambira muntu yoseri shitwatila ashi!" **31** Kumbiti womberi wawuka na wabwera visoweru nya Yesu pa isi ilii yoseri. **32** Wantu pawaweriti wankugenda zawu, wantu wamonga wamjegera Yesu muntu yakaweriti bubu toziya kaweriti na washamshera. **33** Katepu hera shamshera pawamlaviyiti, muntu ulii kanja kutakula. Wantu woseri walikangashiti nentu pawalonga, "Hatweni woni shitwatila gambira ashi mu Israel!" **34** Kumbiti Mafalisayu walonga, "Mkulu gwa washamshera ndo yakamupiti Yesu likakala lya kuwalaviya washamshera." **35** Yesu katyangiriti lushi zoseri na vijiji vyoseri. Kafunditi munumba za Mlungu, na kabweriti Shisoweru Shiwigira sha Ufalumi wa Mlungu, na kuwaponiziya wantu malweri ga ntambu zoseri. **36** Su, pakawoniti vipinga vipinga nya wantu, moyu gwakuwi gumemiti lusungu, toziya waweriti watoka na wanalyoga gambira kondolu wahera mlolera. **37** Su kawagambira wafundwa wakuwi, "Mabenu gavuwa, kumbiti watenda lihengu lya kubena wavua ndiri. **38** Su, mumluwi yakana mabenu hakajegi watenda lihengu wabenii viboga vyakuwi."

10 Yesu kawashemiti wafundwa wakuwi lilongu na wawili, kawapanana uwezu wa kuwalaviya washamshera na kuwaponiziya wantu malweri na kila ulweri. **2** Aga ndo matawu gawu wantumintumi lilongu na wawili. Gwa kwanja ndo Simoni yawamshemiti Peteru na mlongu gwakuwi Andereya, Yakobu na mlongu gwakuvi Yohani wana wa Zebedayu, **3** Filipu na Baritulumayu, Tomasi na Matayu yakaweriti mtola kodi, Yakobu mwana gwa Alifayu na Tadeyi, **4** Simoni Mkanani na Yuda Isikariyoti, ndo mweni yakamgalambukiti Yesu. **5** Yesu kawatumiti awa lilongu na wawili na kawapananiti malagaliru aga, "Namgenda kwa wantu wa isi zimonga, ama namwingira pakati pa lushi lwa Wasamariya. **6** Kumbiti mgendi kwa wantu wa Israeli yawagamiliti gambira kondolu. **7** Mgendi na mbweri, 'Ufalumi wa kumpindi wapakwegera.' **8** Mponiziyi walwelii, muwazyukisiyi yawahowiti, muwapungu woseri yawaalwala ugumbula na muwawusiyi washamshera. Wawapanana hera, su mwenga mtendi pota kuluwa shibena mgongu. **9** Namtola zahabu, ama mpiya, ama magwala ga shaba mumihaku mwenu, **10** namtola muhaku gwa kuluwira munjira, ama likoti lyamonga, ama vilwatu, ama luhonga. Toziya watendalihengo wafiruwa wapati vyawafira. **11** "Pamwingira pakati pa lushi loseri ama shijiji, msakuli amu muntu yoseri yakafira kuwashemera na mlikali pamuhera nayomberi mpaka pamwuka pahala palii. **12** Pamwingira mnumba mtakuli, 'Ponga iweri na mwenga.' **13** Handa wenikaya wa numba ilii wawashemerani, su ponga ya kulamsiya kwa mwenga haikali, kumbiti wafira ndiri kuwashemera, kulamsiya kwenu kwa ponga hakukuwuyirani maweni. **14** Handa numba yoseri ama lushi loseri halulemi kuwashemera mwenga ama kuwapikinira mwenga, su muwuki pahala paliya na mupunti lidiku mumagulu mwenu. **15** Nuwagambirani nakaka handa lishaka lya kutozwa, Mlungu hakawawoneri lusungu wantu wa Sodoma na Gomora kuliku wantu wa lushi alu!" **16** "Mpikaniri! Neni nuwalagalira mwenga gambira kondolu kugenda pakati pa wamaminyi. Muweri na luhala gambira njoka na mwawanahaga gambira ng'unda. **17** Mlikali weri, toziya wantu hawawawingani mwenga na hawawajegeni mushizyungu na hawawasyatangi ntomondu munumba za Mlungu. **18** Toziya ya neni hamjegwi palongolu pa wakolamlima na wafalumi, mpati kuwagambira Visoweru Viwigira na kuwagambira wantu wa isi zimonga. **19** Su, pawawajegani mwenga pashizyungu, namuwera na lyoga handa hamtakuli shishi ama hamlongi hashi, shipindi pashisoka, hampati sha kuyowera. **20** Toziya visoweru vyamgenda kuyowera vya mwenga ndiri, kumbiti havizi kulawa kwa Rohu gwa Tati gwenu yakatakula kupitila

mwenga. **21** "Mlongu hakamgalambuki mlongu gwakuvi kalagwi na tati hakamgalambuki mwana gwakuvi na wana hawawatenduwi walera wawu na kuwalaga. **22** Wantu woseri hawawakalalireni mwenga toziya ya litawu lyaneni. Kumbiti ulii yakahepelera mpaka upeleru, ndo hakalopozwi **23** Wantu pawawapunja pakati pa lushi lumu, mtugili lushi lumonga. Nuwagambirani nakaka, hapeni mumalili lihengu lyenu mulushi zoseri za israeli pamberi pa kwiza Mwana gwa Muntu. **24** "Kwahera mfundwa yakawera mkulu kuliku mfunda gwakuvi, ama ntumintumi kuwera mkulu kuliku mtuwa gwakuvi. **25** Itosha kwa mfundwa kuwera gambira mfunda gwakuvi na ntumintumi kuwera gambira mtuwa gwakuvi. Payiwera mtuwa gwa kaya wamshema Belizebuli, su wenikaya hawashemwi ata matawu gadoda nentu!" **26** "Su, namuwatira wantu. Shoseri shashigubikitwi hashigubutulwi, na shashiwa muubada, hashimaniki. **27** Shanuwagambirani mwenga muluwindu, mpaka mushitakuli muulangala, na shilii shampikinira muubada mfiruwa gushibwera pampindi pa shitiku. **28** Namuwatira woseri yawaalaga nshimba, kumbiti waweza ndiri kuilaga rohu, mbaka nentu mumtiri Mlungu yakaweza kulaga vyoseri nshimba pamuhera na rohu mumotu gwa Jehanamu. (Geenna g1067) **29** Wampongu wawili wawauwa kwa ligwala limu, kumbiti ata yumu gwawu hapeni katuluki pasi pota na kufira Tati gwenu. **30** Kumbiti kwa mwenga, ata viri zya mumituwi yenu zoseri ziwalangwa kala. **31** Su namitira, mwenga mwana mana nentu kuliku wampongu wawau!" **32** "Wantu woseri yawanjimira paweru handa waneni, hantendi viraa avi kulongolu kwa Tati ka kumpindi. **33** Kumbiti yoseri yakanema neni palongolu pa wantu, naneni hanumlemi kulongolu kwa Tati gwangu gwa kumpindi. **34** "Namulihola kuwera niza kujega ponga pasipanu. Ndala, niza ndiri kujega ponga, kumbiti upanga. **35** Niziti kuwatenda wana wawagalambuki watati wawu, wahinga wawagalambuki wamawu wawu, wanaonga wawagalambuki wamawu nahonga wawu, **36** na wangondu wa muntu ndo wantu wa kaya yaku mweni. **37** "Walii wawamfira tati gwawu ama mawu gwawu kuliku neni, hapeni waweri wafundwa waneni, walii yawawafira wantemba wawu ama wahinga wawu kuliku neni hapeni waweri wafundwa wangu. **38** Muntu yakatola ndiri lupiterika Iwakuvi na kunfata neni, hapeni kaweri mfundwa gwangu. **39** Woseri yawagabatilira makaliru gawu, hakawahowiziyi, kumbiti woseri yawagahoziya makaliru gawu toziya yaneni, hawagalopoziyi. **40** "Yoseri yakawashemerani, kashemera neni na yakanshemera neni, kamshemera ulii yakamtumiti. **41** Yakamshemera mbuyi gwa Mlungu toziya ndo mbuyi gwa Mlungu, hakanki lifupu lya mbuyi gwa Mlungu. Na yakamshemera muntu muheri toziya ndo muntu

muheri, hakanki lifupu lya muntu muheri. 42 Nuwagambirani nakaka, yoseri yakamupa yumu gwawu gwa wadidika awa yawanfata neni shikombi sha mashi gazizimira toziya ndo mfundwa gwa neni, nakaka hakapati lifupu lyakuwi."

11 Yesu pakamalaliti kuwalagalira wafundwa lilongu na wawili, kawukiti pahala paliya na kagenditi kufunda na kubwera lushi zya pakwegera pali. 2 Yohani Mbatiza pakapikaniriti vitwatira vya Kristu vyakatenda, yomberi kawatumiti wafundwa wakuwi kwa Yesu. 3 Womberi wamkosiya Yesu, "Hashi, gutugambiri gwenga gwa yumu yakatakuliti na Yohani, ama tumuheperi gwingi?" 4 Yesu kawankula, "Mgendi mwakamgambiri Yohani vitwatira vyampikinira na kuviwona, 5 wanawisi wawona na wavibyeketu wagendagenda, woseri yawalwala ungumbula wapungwa na wanamajogu wapikinira na wahowiti wankuzukisiwa na Visoweru Viwagira vibwelwa kwa wahushu. 6 Mbaka kwa wantu woseri yawawera ndiri na lyoga na neni!" 7 Wafundwa wa Yohani pawawukiti, Yesu kanjiti kuwagambira lipinga lya wantu, "Hashi, pamgenditi kumlola Yohani kushiwala, mgenditi kulola shishi? Visoweru vya Yohani, mgenditi kulola shishi? Hashi mgenditi kulola lyega lyankutikisiya luhamba? 8 Su, mgenditi kulola shishi? Mgenditi kumlola muntu yakavaliti nguwi iherepa? Wantu yawavala nguwi ziherepa walikala munumba zya wafalumi! 9 Mung'ambiri, mgenditi kulola shishi? Mgenditi kumlola mbuyi gwa Mlungu? Yina nakaka, kumbiti mwona vitwatira vivuwa kuliku mbuyi gwa Mlungu. 10 Yohani ndo yumu yawamlembiti Mumalembu mananagala, 'Mlungu kalonga, hanumtumi mjumbi gwangu hakakulonguleri na kukunyawira njira.' 11 Nukugambirani nakaka handa Yohani Mbatiza ndo mkulu kuliku muntu yoseri yakalikala. Kumbiti muntu yakawera mdidini Muufalumi wa kumpindi ndo mkulu kuliku Yohani. 12 Kwanjira shipindi Yohani Mbatiza pakabweriti ujumbi wakuwi mpaka lero, ufalumi wa kumpindi wantu wankwingira kwa makakala na wantu wana makakala ndo hawawingiri. 13 Mpaka shipindi sha Yohani, wambuyi woseri wa Mlungu na Malagaliru ga Musa galembwa kuusu Ufalumi. 14 Handa pamuweza kujimira ujumbi wawu, Yohani ndo Eliya mekizi. 15 Yakana makutu su kapikaniri! 16 "Su, nuwafananiziyi na shishi wantu wa mashaka aga? Walifana gambira wana yawalikala pahala pa soku. Wawera pawaligambiziyana na shipinga shimonga. 17 Twawagombirani msambu gwa ndowa, kumbiti mviniti ndiri! Twimba Iwimbu lwa kudaya, kumbiti mlira ndiri. 18 Yohani pakiziti, koya kuliya na kalandi ndiri divayi na kila muntu kalonga, 'Yomberi kana shamshera!' 19 Mwana gwa Muntu pakiziti, kaliya na kalanditi divayi

na kila muntu katakuliti, 'Mumloli muntu ayu! Kana Iwaliya na mlowera na ndo ganja gwa watola kodi na yawawera na vidoda!' Luhala lwa Mlungu Iwankulanguziya kuwera iherepa kulawirana na gakatendaga." 20 Shakapanu Yesu kanjiti kuzilawumu lushi zakatenditi mauzauza guvuwa, wantu wakuwi wafira ndiri kugalambuka kulawa muvidoda vyawatenda. 21 "Shondi Kolazini! Shondi Betisayida! Handa mauzauza aga yagatendikit kwalu megatendikit Tiru na Sidoni, wantu wakuwi mewavali kala malobota na kulipakaziya livu, kulilanguziya kuwera waleka vidoda vyawatenda. 22 Nukugambirani nakaka kuwera mulishaka lya Mlungu lya kutozwa, hakawawoneri lusungu nentu wantu wa lushi lwa Tiru na Sidoni kuliku mwenga. 23 Nagwenga Kafarinaumu! Hashi, gufira kulikwenizya gamweni kumpindi kwa Mlungu? Hawakusulusiyi mpaka mulirindi lyalihera upeleru! Handa mauzauza yagatendikit kwa gwenga, megatendeki ku Sodoma, lushi alu meluweri mpaka lero! (Hadès g86) 24 Nukugambirani kuwera mulishaka lya kutozwa Mlungu hakawawoneri lusungu nentu wantu wa Sodoma kuliku mwenga!" 25 Shipindi shilii Yesu katakuliti, "Tati, Mtuwa gwa kumpindi na pasi panu! Mayagashii toziya guwalanguziya wadidika vitwatira vyaguwafifiti yawawera na luhala na yawawera na mahala. 26 Yina Tati, hangu ndo ntambu yagufiriti vilawiri. 27 "Tati gwangu kanupa vintu vyoseri. Kwahera yakammana Mwana ira Tati na kwahera yakammana Tati ira Mwana na goseri galii gakafira kumgambira Mwana, su kamgambira. 28 "Mwizi kwaneni woseri mwenga yamtokiti kupapa visanka vizotopa na neni hanuwatendi moyeri. 29 Mjimili vilii vyauwapanani mwenga na mulifundi kulawa kwaneni, toziya neni namupoli na mnanagala mu rohu na mwenga hamwoyeri. 30 Toziya shilii shanuwalagaliriti ndo shiherepa kwa mwenga na shanuwapanani mpapi ndo shizotopa ndiri."

12 Shipindi shilii Yesu kaweriti kankugendagenda kuitira mumalambu ga nganu lishaka lya Kwoyera. Wafundwa wakuwi waweriti na njala, su wanjiti kubenanga mikunguwi ya nganu na waliya mpunji. 2 Mafalisayu pawawoniti hangu, wamgambira Yesu, "Guloli, wafundwa waku watenda shiwtatira ashi shashibeliriti kushitenda mulishaka lya Kwoyera." 3 Yesu kawankula, "Hashi, mwenibetuli ntambu yakatendit Dawudi pamuhera na wayaguwi pawaweriti na njala? 4 Yomberi kingiriti Mnumba ya Mlungu pamuhera na wayaguwi waliya mabumunda gawamtambikiriti Mlungu, ata hangu ileweleriti mu Lilagaliru kwa womberi kuliya mabumunda galii, ira watambika wa Numba ya Mlungu gweka yawu wafiruwa kugaliya. 5 Ama mwenibetuli Mumalagaliru

ga Musa kuwera kila lishaka lya kwoyer, wakulu wa Mnumba nkulu ya Mluntu watenda ndiri malagaliru ga kwoyer, kumbiti walihola ndiri kuwera watenda kosa? 6 Nukugambirani mwenga kuwera panu kwana mkulu kuliku Numba nkulu ya Mluntu. 7 Malembu mananagala galembwa, 'Nfira lusungu na nfira ndiri tambiku.' Handa muvimana nakaka kuwera mana ya visoweru avi, mekawatozi ndiri wantu yawahera likosa, 8 su Mwana gwa Muntu ndo Mtuwa gwa lishaka lya kwoyer" 9 Yesu kawukiti pali na kagenditi kwingira munumba ya Mluntu. 10 Kuweriti na muntu yakaweriti na liwoku lyalilewelekiti. Su wantu wamkosiyiti Yesu, "Hashi, iherepa kumponiziyi muntu mulishaka lya Kwoyer?" Womberi wamkosiyiti hantu su wapati kumsitaki. 11 Yesu kawankula, "Handa kwana yumu gwenu kana kondolu na kaguwiriti mulirindi mulishaka lya Kwoyer? Hashi, hakamkoli ndiri na kumlaviya?" 12 Na muntu kana mana nentu kuliku kondolu! Su Lilagaliru lyetu litulekeziya kutenda gaherepa mulishaka lya kwoyer. 13 Shakapanu Yesu kamgambira muntu ulii yakalewelekiti liwoku, "Gutalipisiyi liwoku lyaku." Yomberi katalipisiya liwoku na liwera likomu gambira liwoku limonga. 14 Su Mafalisayu walawa kunja na waligambiziyana ntambu ya kumlaga Yesu. 15 Yesu pakapikaniriti shiwtatira shilii, kawuka pahala paliya na lipinga likulu lya wantu limgenderiti. Kawaponiziyi woseri yawaweriti walweli, 16 na kawalewelera nawamgambira muntu yoseri kuusu mweni. 17 Katenditi aga su katendi galii gakatakuliti Isaya mbuyi gwa Mluntu gaweri ganakaka, 18 "Ayu ndo ntumini gwangu, yanumsyaguriti, Yumu yanumfira na kuitira mweni ndo nhrepeziwa. Hanumjegi Rohu gwangu kwakuwi, Na hambweri kutoza kwangu kwa isi zimonga. 19 Hapeni kaweri na ukakatala, ama kubotanga, Ama liziu lyakuwi kupikana mu mitaa. 20 Hapeni kalumegi ludenki, Ama lutambi lutuma lyosi hapeni kaluzimi. Mpaka kavtendi vilii vyavimfirizya Mluntu vitendi lihengu, 21 Na kuitira yomberi wantu woseri hawaweri na litumbiru." 22 Shakapanu wantu wamu wamjegiriti Yesu muntu yakaweriti kana Iwisi viraabubu toziya kaweriti na shamshera. Yesu kamuponiziyi muntu ulii, su kaweziti kutakula na kuwona. 23 Lipinga lya wantu lilikangasha ntambu yaktenditi Yesu. Womberi wakosiya, "Hashi, iwezekana ayu kuwera Mwana gwa Dawudi?" 24 Mafalisayu pawapikaniriti aga, wawankula, "Yomberi kawawinga washamshera hera toziya mkulu gwa washamshera Belizebuli kamupiti makakala kutenda hantu." 25 Yesu kavimaniti galii gawalihola, su kawagambira, "Ufalumi woseri waupalanganikiti muvipinga vipinga na kulikomanga weni, hapeni ulikali shipindi shitali. Na lushi lwosemi ama kaya yayipalanganika muvipinga vipinga na

kulikomanga yeni haiguwi. 26 Handa shipinga shimu pashilicomanga na shipinga shimonga muufalumi wa Shetani, toziya vipalanganika kala muvipinga na ufalumi awu hauguwi! 27 Mwenga mlonga handa nuwawinga washamshera toziya Belizebuli kanupiti makakala ga kutenda hantu. Hashi, ndo gaa yakawapanani wafata wenu makakala ga kuwawinga washamshera? Su wafata wenu hawaweri watoza wenu! 28 Kumbiti paiwera nankuwawinga washamshera kwa likakala lya Rohu gwa Mluntu, muvimana handa Ufalumi wa Mluntu usoka kala kwa mwenga. 29 "Kwahera muntu yakawenza kwingira mnumba ya muntu kana likakala na kumpoka ulunda wakuwi, mpaka kamtawi huti muntu yakawera na likakala, shakapanu hakawezu kumpoka ulunda wakuwi. 30 "Yoseri yakawera pamuhera ndiri na neni, kalekanira na neni na yoseri yakantyanga ndiri kujojinira ndo nakaka kankupalasiya. 31 Na nuwagambirani kuwera wantu wankulekiziwa vidoda na vintu vidoda vyawatakula, kumbiti muntu yoseri yakamwigilanga Rohu Mnanagala hapeni kalekiziwi. 32 Muntu yoseri yakamwigilanga Mwana gwa Muntu hakalekiziwi, kumbiti muntu yoseri yakamwigilanga Rohu Mnanagala hapeni kalekiziwi mashaka goseri." (aiōn g165) 33 "Mgutendi mtera guveri guhhereda na mabwajubwaju gakuwi gagaherepi ama mgutendi mtera guveri gudoda na mabwajubwaju gakuwi hagaweri madoda toziya mtera gumanikana kulawirana na mabwajubwaju gakuwi. 34 Mwenga ndo mleru gwa njoka! Muweza hashi kutakula vitwatira viheri shipindi mwenga mwawadoda? Muntu katakula galii gamemiti mumoyu mwakuwi. 35 Muntu muheri kalaviya vitwatira viheri kulawa mumoyu mwakuwi, kumbiti muntu mdoda kalaviya vitwatira vidoda mumoyu mwakuwi. 36 "Su mwana unakaka kuwera mulishaka lya kutoza kila muntu hakawankuli kila shisoweru shakatakuliti. 37 Visoweru vyaku havikutozi kuwera gumfirizya Mluntu ama gwamuntu mdoda." 38 Wafunda wamu wa Malagaliru na Mafalisayu wamu wamgambira Yesu, "mfunda tufira gutulanguziyi mauzaiza kulawa kumpindi kwa Mluntu." 39 Yesu kawankula, "Shiyiwuku shikondola na shashihera uwaminika kulongolu kwa Mluntu! Mfira mauzaiza, kumbiti hapeni mpananwi liuzaiza lyoseri lili ira hampananwi liuzaiza lya Yona mbuyi gwa Mluntu. 40 Ntambu ira ayi Yona kalikaliti mashaka matatu paliwala na pashiru mumtima gwa somba, su Mwana gwa Muntu hakalikali vira mashaka matatu paliwala na pashiru mngati pasi pa isi. 41 Mulishaka lya kutoza, wantu wa Ninawi hawagoloki pamuhera na shiyiwuku ashi na womberi hawashitozi. Toziya wantu wa Ninawi walekiti vidoda vyawatenditi pawampikaniriti Yona pakabwera, kumbiti panu kwana shiwtatila shikulu kuliku Yona. 42 Malikiya gwa

kusika hakalawili shipindi shiyiwuku ashi pashitzwa na yomberi hakashitozi. Toziya mweni kagenditi mwanja kulawa kutali, kiziti kuvipikinira visoweru vya luhala lwa mafalumi Selemani, kumbiti panu kwana mkulu kuliku Selemani!" 43 "Shamshera pakamlawa muntu, kagenda kuyerayera kushiwala pakasakula pahala pa kwoyera. Handa pakapata ndiri, 44 hakalitakuziyi mweni, 'Hambuyi mnumba mwangu mwandawiti.' Su pakawuya na kwona numba yahera shintu na wayifyagira na kuherapeziwa. 45 Shakapanu kagenda na kuwatola washamshera wamonga saba wadoda kuliku mweni bnb na woseri wiza kumwingira muntu ayu. Su ntambu ya muntu ayu iwera idoda kuliku payiweriti kwanja. Ntambu ayi hayiwalawili wantu wa mashaka aga yawatenda vidoda." 46 Yesu pakaweriti kankali kankuyowera na wantu, mawu na walongu wakuwi wasokiti. Wagolokiti kunja na waluwa kuyowera na yomberi. 47 Su muntu yumu palii kamgambira Yesu, "Guloli, mawu gwaku na walongu waku wakunja wafira wayoweri na gwenga." 48 Yesu kawankula, "Hashi, mawu gwangu ndo gaa? Hashi, walongu wangu washina gaa?" 49 Shakapanu kawalanguziya kwa liwoku lyakuwi wafundwa wakuwi na kulonga, "Mloli! Awa ndo mawu gwangu na walongu waneni! 50 Muntu yoseri yakatenda vilii vyakafira Tati gwangu gwa kumpindi, ayu ndo mlongu gwangu na dada gwangu na mawu gwangu."

13 Lishaka liraa lili Yesu kalawiti mnumba illi na kugenda kumpeku kilitanda, su kalivaga kanja kufunda. 2 Lipinga likulu lya wantu limzingiti, su Yesu kakwena mumtumbwi na kalivaga na wantu waweriti wagolokiti pampeku pa litanda. 3 Yesu katakuliti kwa mifanu kuwagambira vitwatira vivuwa. "Kuweriti na muntu yakagenditi kukweta mbeyu. 4 Pakaweriti kankukweta mbeyu mulirambu, mbeyu zimonga zitulukiriti munjira na wampongu wiziti na waziliya. 5 Zimonga zitulukiti palitalawu lyana litapaka lididini. Zimera kanongola toziya litapaka ligenditi pasi ndiri. 6 Kumbiti mshenji paguwaliti gulunguziya vimeru vyavimeriti toziya mishigira yakuwi igenditi ndiri pasi, su vimeru viyuma. 7 Mbeyu zimonga zitulukiriti pa misontu, pazimera na kukula misontu izibabanika. 8 Kumbiti mbeyu zimonga zitulukiriti mulitapaka liherepa zimera na zikula na kulera mbeyu zivuwa zya ziliizawaziyaliti, zimonga mala miya na zimonga malongu sita na zimonga malongu matatu." 9 Na Yesu kamalira kwa kulonga, "Yakana makutu kapikaniri!" 10 Shakapanu wafundwa wamgenderiti Yesu na wamkosiya, "Iwera hashi gutakula kwa mifanu kwa wantu?" 11 Yesu kawankula, "Mwenga mtelekerwa kuvimana vintu vya bada ya ufalumi wa kumpindi kumbiti woseri

wavimana ndiri. 12 Kwa muntu yoseri yakawera na shintu hawamwongeri, kumbiti muntu yakahera shintu ata shillii shididini shakawera nashi hawampoki. 13 Toziya ntakula nawomberi kwa mifanu ndo toziya waloli kumbiti hapeni wawoni na wapikiniri kumbiti hapeni werewi ama kuvimana. 14 Su gatimii galii gakatungiti Isaya mbuyi gwa Mlungu gatendeki, 'Wantu awa hawapikiniri na kupikinira, kumbiti hapeni welewi, Womberi hawaloli na kulola, kumbiti hapeni wawoni, 15 Toziya mahala ga wantu awa gazizitika, Waleka kupikinira mumakutu mwawu Wagonyiziya masu gawu. Handa masu gawu megaloli, Makutu gawu megapikiniri, Mahala gawu megavimani, Na woseri wangambuyiri neni, kalonga Mlungu, Na neni meniwaponiziyi.' 16 Yesu katakula kayi, "Mbaka mwenga toziya masu genu gawona na makutu genu gapikanira. 17 Nuwagambirani kuwera wambuyi wawuwa wa Mlungu na wantu wawuwa waheri wafiriti nentu kuwona vilii vyamuviwona, kumbiti wasinda na kupikinira shillii shampikinira, kumbiti wasinda." 18 "Su mwenga mpikaniri mana ya mfanu agu gwa mkweta. 19 Wantu woseri yawapikanira ujumbi kuusu Ufalumi kumbiti werewa ndiri, walifana gambira mbeyu zyazitulukiriti panjira. Shetani kiza na kuwusiya shillii shawashikwetiti mumoyu mwawu. 20 Mbeyu zyazitulukiriti mumabuwi ndo wantu woseri yawaawwanka ujumbi kwa nemeru pawalipikanira. 21 Kumbiti limwingira ndiri na kuwera na mshigira mngati mwakuwi na wendereya ndiri patali. Su ntabika na tabu paviza toziya ya ujumbi, woseri waleka palaa palii. 22 Mbeyu zyazitulukiriti mumitera ya misontu ndo wantu woseri yawaupikanira ujumbi, kumbiti lyoga kuusu makaliru gakuwi na zisitarehi za ulunda ubabanika ujumbi, na woseri hapeni waleri mabwajubwaju. (aiōn g165) 23 Na mbeyu zawaazikwetiti mulitapaka lyana mbotu ndo wantu woseri yawaupikanira ujumbi na kwelewa, na ujumbi ulera zivuwa za ziliizawaziyaliti, wamonga walera miya na wamonga malongu sita na wamonga malongu matatu." 24 Yesu kawagambira wantu mfanu gwangi, Ufalumi wa kumpindi ulifana ntambu ayi. Muntu yumu kakwetiti mbeyu ziherepa mulirambu lyakuwi. 25 Pashiru pamu wantu pawagonjiti, mngondou gwakuwi kiziti na kukweta magugu pakati pa nganu na kagenda zakuwi. 26 Shipindi mbeyu za nganu pazimeriti na kwanja kupunda na magugu ganja kuwoneka. 27 Ntumintumi ulli yakawera na lirambu kamgendera na kumgambira, "Mtuwa gwenga gukwetiti mbeyu ziherepa mulirambu lyaku, hashi, vinu magugu aga galawa koshi?" 28 Yakana lirambu kawankula, "Mngondou ndo yakatenditi hangu. Wantumintumi wamkosiya, 'Hashi, gufira tugendi twakagatupuli magugu?' 29 Yomberi kawankula, 'Ndala, toziya pamjonjonira magugu hamtupuli

na nganu. 30 Mleki magugu na nganu gakuli pamuhera mpaka shipindi sha kubenanga. Shakapanu hanuwagambiri watenda lihengu watupuli kwanja magugu na kugatawa mumatita na kugalunguziya. Kumbiti nganu muijojiniri na muituli muluhanja lwangu.” 31 Yesu kawagambira wantu mfanu gwingi, “Ufalumi wa kumpindi ulifana hangu. Muntu yamu katoliti mbeyu ndidini nentu na kagenditi kukweta mulirambu lyakuwi. 32 Mbeyu yenii iweriti ndidini nentu kuliku mbeyu zoseri, kumbiti payimeriti na kukula iweri mtera mkulu kuliku vyoseri vyavimeriti mulirambu mpaka wampongu wiza na kunyawa vitukulu vyawu mumitambi yakuwi.” 33 Yesu kawagambira mfanu gwingi, “Ufalumi wa kumpindi ulifana hangu. Mdala yamu katoliti simika na kuhanganiya pamuhera na vipimu vitatu nya ubumu, su ubumu woseri ututumuka.” 34 Yesu kawagambiriti wantu goseri aga kwa mifanu. Kawagambira ndiri shintu shoseri pota kutakula mifanu, 35 katenditi hangu su vyavatukuliti na mbuyi gwa Mlungu vitendeki, “Hantakuli kwa mfanu panyowera na womberi, Hanuwagambiri vitwatira vyavimanika ndiri kwanjira kunyawa pasi panu.” 36 Yesu pakalilekiti lipinga lya wantu, kingira mnumba na wafundwa wakuwi wamgendersa na wamkosiya, “Hashi, mfanu agu gutakula shishi?” 37 Yesu kawankula, “Muntu yakakwetiti mbeyu ndo Mwana gwa Muntu, 38 na lirambu ndo pasipanu. Na mbeyu iherepa ndo wantu wa Ufalumi wa Mlungu. Magugu ndo wantu yawatenda vitwatira nya Shetani. 39 Mngondou yakakwetiti magugu ndo Shetani. Na shipindi sha kubenanga ndo upeleru wa pasipanu na watenda lihengu ndo wantumintumi wa kumpindi wa Mlungu. (aiōn g165) 40 Magugu ntambu yawagajoinira na kugalunguziya pamotu, ndo ntambu hayilawiri kuelera kwa pasipanu. (aiōn g165) 41 Mwana gwa Muntu hakawatumi wantumintumi wa kumpindi wakuwi kulawa Muufalumi wakuwi, woseri walii yawatenda wantu watendi vidoda na wantu woseri yawatenda vitwatira vidoda, 42 hawawasili mumotu gwa Jehanamu na aku hawalili na kugaya menu. (questioned) 43 Shapanu wantu yawamfirizya Mlungu hawang'eleng'eti gambira mshenji Muufalumi wa Tati gwawu. Handa muwera na makutu, mpikaniri! 44 “Ufalumi wa kumpindi ulifana ntambu ayi. Muntu yamu kawoniti ulunda yaulififiti mulirambu. Su yomberi kanemeleriti nentu, kawufifiti kayi na kagenditi kuwuza vyoseri vyakawera navi na kawuyiti kuhemera lirambu lili.” 45 “Vira, Ufalumi wa kumpindi ulifana hangu. Muntu yamu kaweriti kankusakula lulu iherepa, 46 na pakayiwoniti lulu yimu inamana nentu nkulu, kagenditi kuwuza vyoseri vyakaweriti navi na kuhemera lulu lili.” 47 “Vira Ufalumi wa kumpindi ulifana hangu. Walowa wasomba wamu watandira wawu wawu multanda na walowa wasomba

wa ntambu zoseri. 48 Wawu pauweriti na wasomba nduu, wawunika pampeku pa litanda na kulivaga pasi kuwasaygula wasomba, wasomba waherepa wawatula mumajamanda gawu na wasomba wadoda wawasa. 49 Ntambu ayi hayiweri lishaka lya upeleru, shipindi ashi wantumintumi wa kumpindi wa Mlungu hawawalavyi wantu yawatenda vidoda kulawa kwa wantu waheri (aiōn g165) 50 na hawawasili mumotu gwa Jehanamu, su womberi hawalili na kugayagaya menu gawu.” (questioned) 51 Yesu kawakosiya, “Hashi, mwerera vitwatira avi?” Wamwankula, “Yina.” 52 Su yomberi kawagambira, “Kila mfundu gwa Malagaliru yakawera mfundwa Muufalumi wa kumpindi kalifana gambira muntu yakana numba yakatoliti vintu nya makashu na nya syayi muluwanja lya kutulila vintu.” 53 Yesu pakamalaliti kuwagambira mifanu ayi, kawukiti pahala palii 54 na kagenditi kushijiji kwakuwi. Aku kafunditi wantu mnumba ya Mlungu na woseri yawampikaniriti walikangashiti. Womberi wakosiya, “Hashi, kapatiti koshi luhala alu? Hashi kapata koshi mauzauza aga? 55 Hashi, ayu mwana ndiri gwa msongola vintu na mawu gwakuwi wamshema Mariya na walongu wakuwi ashina Yakobu na Yosefu na Simoni na Yuda? 56 Na wadada wakuwi walikala ndiri panu? Hashi, kagapata koshi goseri aga?” 57 Su womberi wamlema Yesu. Yesu kawagambira, “Mbuyi gwa Mlungu hapeni kamjimiri mflushi mwakuwi na ukaya kwakuwi, kumbiti lushi zimonga wamjimira.” 58 Toziya womberi wahera moyu, su hapeni katendi mauzauza gavuwa palii.

14 Shipindi shilii mkulu gwa Galilaya Herodi kapikaniriti visoweru nya Yesu. 2 Nakaka ndo Yohani Mbatiza, ayu kazyuka kulawa kwa wahowiti, “kawagambira maafisa, ayi ndo toziya kana likakala lwa kutenda mauzauza.” 3 Herodi ndo yakalagaliriti kuwera Yohani wamkamuli, wamtawi pingu na kumtula mushibetubetu. Katenditi hangu toziya ya Herodiya mdala gwa Filipi mlongu gwakuwi. 4 Toziya Yohani Mbatiza kaweriti kankumgambira Herodi, “Iherepa ndiri gwenga kumyuga Herodiya!” 5 Herodi kafiriti kumlaga Yohani Mbatiza, kumbiti katiliti wantu wa Shiyawudi toziya Yohani Mbatiza womberi wamwoniti kuwera mbuyi gwa Mlungu. 6 Mumsambu gwa kulihola kwiwuka kwa Herodi, muhinga gwa Herodiya, kaviniti kulongolu kwa wahenga woseri. Herodi kanemeleriti nentu 7 su kamgambiriti, “Nulirapi, hanukupi shoseri shagunduwa!” 8 Mawu gwa muhinga ulii kamhimiziyiti muhinga gwakuwi kamgambiri tati gwakuwi kulonga, “Gunupi palaa panu muluseru mтуwi gwa Yohani Mbatiza!” 9 Ata hangu mfalumi kahinginikiti, kumbiti toziya ya kulirapilira kwakuwi kulongolu kwa wahenga, kalagaliriti wamupi mтуwi muhinga ulii. 10 Su kalagalira Yohani kadumulwi mтуwi

mushibetubetu. 11 Mtuwi gwa Yohani wagujega muluseru na kumupa muhinga ulii, nayomberi kagujega kwa mawu gwakuwi. 12 Wafundwa wa Yohani wiza, wayitoliti nshimba ya Yohani na kuyisira, shakapanu wagenditi kwa Yesu na kumgambira. 13 Yesu pakapikaniriti shisoweru kuusu Yohani, kawukiti pahala palii mumtumbwi na kagenditi pahala pa gweka. Wantu wapikiniriti aga, wamgendera Yesu kulawa lushi zyau na wamfata kwa magulu. 14 Yesu pakasulukiti kulawa mumtumbwi na pakaliwoniti lipinga likulu lya wantu, Kawawoneriti lusungu na kawaponiziyiti woseri yawaweriti walwala. 15 Pamihi, wafundwa wakuwi wamgendereti Yesu na walonga, "Saa zigenda kala na pahala panu pagweka. Guwalekeziyi wantu wagendi zazu naguwaleki wagendi muvijiji wakahemeri viboga." 16 Yesu kawagambira, "Hapeni wawuki, mwenga muwayupi vintu nya kuliya!" 17 Womberi wamwankula, "Twana mabumunda muhanu na wasomba wawili hera." 18 Yesu kalonga, "Su munjegeli panu." 19 Kawagambira wantu walivagi pasi mumihamba, shakapanu katola mabumunda muhanu na wasomba wawili, kalola kumpindi kwa Mlungu, kalonga mayagashii Mlungu. Kagamega mabumunda na kawapanana wafundwa wakuwi na wafundwa wawapanani wantu. 20 Kila muntu kaliya na kwikuta. Shakapanu wafundwa wajojinira majamanda lilongu na mbili ga vyavsigaliti. 21 Kwa wantu woseri yawaliyiti, wapalu hera waweriti elufu muhanu pota kuwalawalanga wadala na wana. 22 Pala palii Yesu kawagambira wafundwa wakuwi wakweni mumtumbwi na wamlongoleri kuloka kumwambu kulitanda, shipindi yomberi kankuwaaga wantu. 23 Pakawaagiti kala, mweni kakweniti kulugongu kugenda kumluwa Mlungu. Payisokiti pamihi, Yesu kaweriti gweka yakuwi kulii, 24 na shipindi ashi mtumbwi guweriti kala patali pa litanda, guweriti gugenda usegausega toziya lihega lweriti lyankuguyumbisiya. 25 Payiweriti luhunjuhunju Yesu kawagendiriti wafundwa wakuwi, pakagendagenda pampindi pamashi. 26 Wafundwa wakuwi pawamwoniti pakagendagenda pampindi pamashi, watiliti nentu. Womberi washowangana pawalonga, "Shihoka ayu!" 27 Pala palii Yesu kawagambira womberi, "Namtira, ndo neni!" 28 Shakapanu Peteru katakula, "Mtuwa, handa nakaka ndo gwenga gung'ambiri neni nizi kwa gwenga pamashi." 29 Yesu kamgambira, "Gwizi!" Su Peteru kasuluka kulawa mumtumbwi na kamgendera Yesu pakagendagenda pampindi pamashi. 30 Kumbiti pakawoniti liyega, kaweriti na lyoga su kanjiti kudidimila mumashi. Shakapanu kalila pakalonga, "Mtuwa! Gumponiziyi." 31 Palaa palii Yesu kalitalipisiya liwoku lyakuwi kamkola na kumgambira, "Ntambu yaguhera njimiru! Iwera hashi gwana lyoga?" 32 Woseri wakwena mumtumbwi, na

liyega linyamalira. 33 Shakapanu wafundwa mumtumbwi wamguwira Yesu pawalonga, "Nakaka gwenga gwa Mwana gwa Mlungu!" 34 Waloka litanda na kusoka lushi Iwa Genezareti, 35 pahala wantu woseri wamumaniti Yesu. Su wawajega wantu yawalwala kulawa lushi zoseri za pakwegera na wamjegera Yesu. 36 Wamluwa kawajimiri woseri yawalwaliti wapati kushinkula luwiniku Iwa nguwu yakuwi na woseri yawashinkuliti waweriti wakomu.

15 Shakapanu Mafalisayu wamu na wafunda wa Malagaliru wamwiziriti Yesu kulawa Yerusalem na wamkosiya, 2 "Iwera hashi, wafundwa waku wagajimira ndiri mafundu gawafunditi wazewi wetu? Wagulula ndiri weri mawoku gawu pakwanja kuliya!" 3 Yesu kawankula, "Iwera hashi mwenga mjimiria ndiri malagaliru ga Mlungu na kufata mafundu genu? 4 Mlungu kalonga, 'Guwapanani ligoya tati gwaku na mawu gwaku,' na 'Yoseri yakamwigiranga tati gwakuwi ama mawu gwakuwi, kafiruwa kalagwi.' 5 Kumbiti mwenga mfunda handa muntu kana shintu sha kumupa tati gwakuwi ama mawu gwakuwi kumbiti kalonga, 'Shintu ashi numulavilira Mlungu,' 6 su kafiruwa ndiri kumpanana ligoya tati gwakuwi ama mawu gwakuwi. Kwa ntambu ayi mwenga mushibezia shisoweru sha Mlungu kwa kugajimira mafundu genu. 7 Mwawafyangu mwenga! Vyakatungiti Isaya mbuyi gwa Mlungu viwera nakaka kwa mwenga! 8 'Mlungu kalonga, wantu awa wanupa ligoya neni kwa visoweru vyawu hera, Kumbiti myoyu yawu nakaka iwera patali na neni. 9 Kunguwira kwawu kufaa ndiri, Toziya wafundwa malagaliru ga wantu gambira ndo malagaliru ga neni!" 10 Shakapanu Yesu kalishemiti lipinga lya wantu na kawagambira, "Mpikaniri na mwerewi! 11 Shintu shashimwingira muntu munshimba hapeni shimtendi muntu kaweri muhumba, kumbiti shilii shashimlawiti ndo shimtenda muntu kaweri muhumba." 12 Shakapanu wafundwa wakuwi wamgendera na wamgambira, "Hashi, guvimana kuwera Mafalisayu wakukalalira pawapikiniriti visoweru vyagutakula?" 13 Yesu kawankula, "Kila mtera gweni Tati gwangu kakumpindi kaguyaliti ndiri, hawagutupuli. 14 Namtira kuusu womberi! Womberi ndo walongoziya wanawisi na kana Iwisi yumu pakamlonguziya kana Iwisi muyaguwi, woseri hawapokeri mulirindi." 15 Peteru katakula, "Gutakuliri gagutakula kwa twenga." 16 Yesu kawagambira, "Hashi, ata mwenga mwerewa ndiri kuliku wamonga? 17 Shintu shoseri shashiyngira mumlomu mwa muntu, shigenda mumtima mwakuwi shakapanu shimlawa na shigenda mshowu. 18 Kumbiti vitwatira vyavimlawa muntu mumlomu vilawa mumoyu na vitwatira avi ndo vyavimtenda muntu kaweri muhumba. 19 Toziya mumoyu mlawa maholu gadoda

ga ulagaji na uhumba na shimbegu na upitawu wa mpayu na mayigilangu. 20 Vitwitalia avi ndo vyavimtenda muntu kaweri muhumba. Kumbiti kuliya shiboga pota na kunaviya mawoku ntambu yamlonga, hapeni kumtendi muntu kaweri muhumba.” 21 Yesu kawukiti pahala paliya na kagenditi pakwegera na lushi lwa Tiru na Sidoni. 22 Mdala yumu yakalikariti mflushi lwa Kanaani kamwiziriti Yesu pakabotanga, “Mtuwa, Mwana gwa Dawudi, gumeroni lusungu! Muhinga gwangu kana shamshera yakamgaziya nentu.” 23 Kumbiti Yesu kalonga ndiri shisoweru kwa yomberi. Wafundwa wakuwi wamgendera na wamgambira Yesu, “Gumgambiri mdala ayu kagendi zakuwi! Toziya kankutufatata na kutenda umatu!” 24 Shakapanu Yesu kawankula, “Wantuma hera kwa wantu wa Israeli yawagamiliti gambira kondolu.” 25 Paliya mdala ulii kiza na kamsuntamalira palongolu pa magulu gakuwi pakalonga, “Mtuwa guntangi!” 26 Yesu kamwankula, “Ifaa ndiri kutola shiboga sha wana na kuwasila wang’ang’aa.” 27 Yomberi kamwankula, “Ayi ndo nakaka, Mtuwa kumbiti ata wang’ang’aa waliyaga vyavsigaliti na kutulukira pasi kwa meza ya Mtuwa gwawu.” 28 Su Yesu kamwankula, “Gwenga mdala gwana njimiru nkulu! Shillii shagufira hashitendeki kwaku.” Na pala palii muhinga gwakuwi kawera mkomu. 29 Yesu kawukiti palii na kagenda pampeku pa litanda lya Galilaya. Kakwena kulugongu na kalivaga pasi. 30 Lipinga likulu lya wantu limwizira pawamjegera wavibyeketu na wanawisi na bubu na wantu wamonga wawuwa yawaweriti walwelii, su wawatula palongolu pa magulu ga Yesu na yomberi kawaponiziya. 31 Lipinga lya wantu lilikangashiti nentu pawawoniti bubu katakula na wavibyeketu wagendagenda na yawalewelekiti wawera wakomu na wanawisi wawona na wamkwisiti Mlungu gwa Israeli. 32 Yesu kawashema wafundwa wakuwi na kalonga, “Nuwawonera lusungu wantu awa, toziya wawera na neni mashaka matatu na vinu wahera shintu shakuliya. Nfira ndiri kuwaleka wagendi zazu pota na kuliya shiboga, nawalembuka munjira.” 33 Wafundwa wakuwi wamkosiya, “Hashi, hatupati koshi shiboga shitosha sha kulikutuziya lipinga lya wantu awa kushiwala agawu?” 34 Yesu kawakosiya, “Hashi, mwanaga mabumunda maninga?” Womberi wamwankula, “Mabumunda saba na wasomba wadidini wadikawadika.” 35 Yesu kalagalira lipinga lya wantu livilagi pasi muvipinga vipinga. 36 Shakapanu katola mabumunda saba galii na wasomba walii, kalonga mayagashii Mlungu, kamega mabumunda na kawapanani wafundwa wakuwi na wafundwa wakuwi wawapanani wantu. 37 Wantu woseri waliyiti na kwikuta. Shakapanu wafundwa wajojinira vyavsigaliti wamemeziya majamanda saba. 38 Wantu woseri yawaliyiti, wapalu gweka yawu waweriti elufu

msheshi pota kuwalalanga wadala na wana. 39 Shakapanu Yesu kawaaga wantu, kakwena mumtumbwi na kagenda pahala kwingi wakushemu Magadani.

16 Mafalisayu wamu na Masadukayu yawamgendiriti Yesu wafiriti kumuyambira, su wamgambiriti kawatenderi liuzaauza kulanguziya kuwera Mlungu kapamuhera na yomberi. 2 Kumbiti Yesu kawankula, “Mshenji paguzyeta mwenga mtakula, ‘Twankugenda kuwera na shipindi shiherepa toziya kumpindi kuwera kusherit.’ 3 Na pamandawira putiputi mtakula, ‘Leru vula haitowi, toziya kumpindi kusherit na ntiti.’ Mwenga mushimana shipindi kwa kulola kumpindi, kumbiti muvimana ndiri kuyimana ntambu ya vipindi avi! 4 Shiyiwuku shikondola na shashihera uwaminika kulongolu kwa Mlungu! Mfira mauzauza, kumbiti hapeni mpananwi liuzaauza lyoseri lili ira hampananwi liuzaauza lya Yona.” Su kawaleka na kagenda zakuwi. 5 Wafundwa wakuwi pawalokiti kala kumwambu kulitanda, waliyaluwa kutola mabumunda. 6 Yesu kawagambira, “Muweri masu, na mlikali weri na simika ya Mafalisayu na Masadukayu.” 7 Wantumintumi wanji kilitakuziyana weni kwa weni, “Katakuliti hangu toziya tutoliti ndiri libumunda lyoseri.” 8 Yesu kavimaniti shawatakula, su kawakosiya, “Mwana njimiru shiyasi gaa! Hashi, shamuyowera pakati penu kuusu kwahera libumunda lyoseri? 9 Hashi, mpaka vinu muvimana ndiri? Hashi, mulihola ndiri panugamegit mabumunda muhanu toziya ya wantu elufu muhanu? Hashi, mjojiriti majamanda maninga ga mabumunda yagasigaliti? 10 Ama mabumunda saba gamuwagawiriti wantu elufu msheshi? Hashi, mjojiniriti majamanda maninga ga mabumunda yagasigaliti? 11 Iwezekana hashi, muvimana ndiri kuwera ntakuliti ndiri kuusu mabumunda? Mulikali weri na simika ya Mafalisayu na Masadukayu!” 12 Shakapanu wafundwa wavimana handa kankuwagambira ndiri walikali weri na simika ya mabumunda kumbiti kulikala weri na mafundu ga Mafalisayu na Masadukayu. 13 Yesu kagenditi pakwegera na lushi lwa Kaisariya Filipi, kawakosiyyi wafundwa wakuwi, “Hashi, wantu wankutakula mwana gwa muntu ndo gaa?” 14 Womberi wamwankula, “Wamonga watakula Yohani Mbatiza na wamonga watakula Eliya na wamonga watakula Yeremiya na wamonga walonga mbuyi gwa Mlungu.” 15 Yesu kawakosiya, “Hashi, mwenga mlonga neni nagaa?” 16 Simoni Peteru kawankula, “Gwenga gwa Kristu, mwana gwa Mlungu yakawera mkomu.” 17 Yesu kalonga, “Mbaka gwenga Simoni mwana gwa Yohani! Toziya unakaka awu kwahera muntu yakakugubutulira gwenga, kumbiti Tati gwangu gwa kumpindi ndo yakakugubutulira. 18 Na neni nukugambira gwenga

Peteru, gwenga gwa libuwi na pampindi palibuwu ali hanyawi shipinga shangu sha wantu yawanjimira nenii, ata makakala ga mulirindi lyalihera upeleru hapeni gakukanki. (Hadés g86)

19 Hanukupi funguwi za Ufalumi wa kumpindi kwa Mlungu, kila shagutata pasipanu shitatitwi kala kumpindi kwa Mlungu na kila shaguvugula pasipanu shivuguliti kala kumpindi kwa Mlungu". 20 Shakapanu Yesu kawalagalira wafundwa wakuwi nawamgambira muntu yoseri handa yomberi ndo Kristu. 21 Kwanjira shipindi shili Yesu kanjiti kuwagambira pota na kufifa kwa wafundwa wakuwi, "Hang'endi Yerusalem na aku hantabiki nentu kulawa kwa wazewi na watambika wakulu na wafunda wa Malagaliru. Hawanagi kumbiti lishaka lya tatu kwanjira panhowiti, hanzyuki." 22 Peteru kamtola Yesu kugenda kumpeku na kanjiti kumkalipira. "Nayiweru hangu Mtuwa! Shitwatila ashi hapeni shikupati." 23 Yesu kagalambuka na kamgambira Peteru, "Guwuki kulongolu kwa nenii, Shetani! Gwenga gwa shidiwiru munjira yaneni, toziya maholu gaku aga galawa ndiri kwa Mlungu kumbiti galawa mumaholu ga muntu." 24 Shakapanu Yesu kuwagambira wafundwa wakuwi, "Handa muntu yoseri yakafira kuwera ntumintumi gwangu, kalilemi mweni na kalutoli lupiterika Iwakuwi kanfati. 25 Toziya muntu yakafira kugalopoziya makaliru gakuwi mweni hakagahovii, kumbiti muntu yoseri yakagahoviya makaliru gakuwi toziya ya nenii hakagalopoziyi. 26 Hashi, muntu hakapati shishi pakawupata ulunda wa pasipanu poseri shakapanu pakagahoviya makaliru gakuwi? Ndala! Kwhahera shintu, muntu shakawenza kulaviya su kapati ukomu. 27 Toziya Mwana gwa Muntu hakizi muukwisa wa Tati gwakuwi pamuhera na wantumintumi wa kumpindi wa Mlungu na hakampanani mafupu kila muntu ntambu yakanetendi. 28 "Nakaka nukugambirani kwana wamonga mlaamu hapeni wahowi pamberi pa kumwona Mwana gwa Muntu pakiza Muufalumi wakuwi."

17 Pagapititi mashaka sita Yesu kamtoliti Peteru na Yakobu na Yohani mlongu gakuwi kagenda nawa gweka yauwku kulugongu latalipa. 2 Aku pawaveriti wakumlola Yesu kagalambuka sheni, sheni shakuwi shiweriti ndaa gambira mshenji na nguwu zyakuwi ziwera neru mbuu. 3 Shakapanu wafundwa watatu walii wawawoniti Musa na Eliya payawowera na Yesu. 4 Su Peteru kamgambira Yesu, "Mtuwa, iherepa nentu twenga twapanu, pagufira hanyawi visasa vitatu, shimu shaku na shamonga sha Musa na shamonga sha Eliya." 5 Pakaweriti kankali kankutakula hangu, liwundu lifufu limgubikira na liziwi lipikanika kulawa muliwindi ali palilonga, "Ayu ndo mwana gwangu yanumfira nentu nherepeziwa nayomberi, mumpikaniri." 6 Wafundwa

pawapikaniriti aga watiliti nentu, su wasuntama makukama. 7 Yesu kawagendera kawashinkula pakalonga, "Namtira, mgoloki!" 8 Pawaloliti wawona ndiri muntu gwingi kumbiti Yesu gweka yakuwi. 9 Pawaveriti wankusuluka kulugongu Yesu kawaberiziyawa nawamgambira muntu vitwatira yawavivoniti mpaka Mwana gwa Muntu pawamzyukisiya kulawa kwa wahowiti. 10 Shakapanu wafundwa wakuwi wamkosiya, "Iwera hashi wafunda wa Malagaliru wankutakula eti mpaka Eliya kizi hutu?" 11 Yesu kawankula, "Nakaka, Eliya hakizi kunyawa vitwatira yoseri. 12 Nukugambirani kuwera Eliya kiza kala na wantu wammanna ndiri, kumbiti wamtendera vyawafiriti weni. Mwana gwa Muntu hawambeziyi ntambu ira ayi mumawoku gawu." 13 Peni panu wafundwa wavimana kuwera yomberi kaweriti kankuwagambira weni kuusu Yohani Mbatiza. 14 Pawawuyiti mulipinga lya wantu, muntu yumu kamgendera Yesu na kamsuntamalira, 15 na kalonga, "Mtuwa, gumwoneri lusungu mwana gwana! Yomberi kana shisirika, kayi mwana gwangu katabika nentu mala zitangala kaguwira mumotu ama mumashi. 16 Numjega kwa wafundwa waku, kumbiti waweza ndiri kumponiziya." 17 Yesu kawankula, "Shiyiwuku ashi shahera moyu na shipotoka! Hanulikali na mwenga mpaka ndii? Munjegeri panu mwana ayu!" 18 Yesu kamkalipira shamshera ulii, na shamshera kamlawa na mwana ulii kawera mkomu palaa palii. 19 Shakapanu wafundwa wakuwi wamgendera Yesu pahala pagweka wamkosiya, "Iwera hashi twenga tusinda kumwusya shamshera ulii." 20 Yesu kawankula, "Toziya mwahera njimiru, nuwagambira nakaka pamuvera na njimiru gambira mbeyu ndidini nentu, hamuwezi kulugambira lugongu alu, 'Guwuki panu gugendi palii!' Na lugongu alu halugendi. Haguwezi kutenda shitwatila shoseri!" 21 Kumbiti kwa kuluwa na kufunga mweza kuwalaviya washamshera awa, kwhahera shintu shingi shiweza. 22 Wafundwa pawaliwoniti pamuhera Galilaya, Yesu kuwagambira, "Mwana gwa Muntu hawamupanani kwa wantu 23 na hawamlagi, kumbiti lishaka lya tatu kwanjira kuhowa kwakuwi hakazyuki." Wafundwa waveriti na ushiwa nentu. 24 Yesu pamuhera na wafundwa wakuwi pawasokiti Kafarinaumu, watola mpiya za zaka za Numba nkulu ya Mlungu wamgenderiti Peteru na wamkosiya, "Hashi mfunda gwenu kalipa mpiya za zaka za Numba nkulu ya Mlungu?" 25 Peteru kawankula, "Yina!" Su Peteru pakayiringiti mnumba, pamberi kanetakuli shisoweru shoseri, Yesu kamkosiya, "Simoni gwengapa guwona ashi, wafalumi wa pasipanu watola ushuru ama kodi kwa ashina gaa? Kulawa kwa wenikaya ama kwa wahenga?" 26 Peteru kawankula, "Kulawa kwa wahenga." Yesu kamgambira, "Iherepa!, Su wenikaya wawusika ndiri kulipa. 27 Kumbiti

wantu awa nawatuwona twenga twawadoda. Su mgendi kulitanda mwakalopoli somba. Somba gwa kwanja kumlopola, gugubuturi mlomu gwakuwi na haguwoni mpiya zazitosha kulisira zaka yangu na mwenga. Guzitoli na gulipi kodi zyetu."

18 Shipindi shilii wafundwa wamgenderiti Yesu kumkosiya,

"Hashi, ndo gaa hakaweri mkulu Muufalumi wa kumpindi kwa Mlungu?" 2 Su Yesu kamshema mwana yumu, kamgolosiya pakati pawu, 3 na kalonga, "Nukugambirani nakaka pamuhera ndiri gambira wana awa hapeni mwingiri nakamu Muufalumi wa kumpindi kwa Mlungu. 4 Yakawera mkulu Muufalumi wa kumpindi kwa Mlungu ndo ulii yakalisulusiya mweni na kuwera gambira mwana ayu. 5 Na yoseri yakamshemera mwana gambira ayu, kanshemera nen. 6 "Yoseri yakamtenda yumu gwa wana wadidini awa katendi vidoda, iweri mbaka kwa muntu ulii kumtawalira musingu mwakuwi lwala na kumwasira mubahari. 7 Shondi pasipanu toziya ya virtu vyavimtenda muntu katendi vidoda! Vintu avi mpaka vilawiri, kumbiti shondi kwa ulii yakayijega kwawomberi! 8 "Handa liwoku lyaku ama ligulu lyaku palikutenda gutendi vidoda, gulidumuli na gulyasi kutali! Iherepa nentu kwingira muukomu pota na liwoku ama ligulu kuliku kuwera na mawoku goseri na magulu goseri na wakwasili mumotu yagutuwa ndiri mashaka goseri. (aiōnios g166) 9 Handa lisu lyaku palikutenda gutendi vidoda, guliwusiyi! Iherepa nentu muntu kwingira muukomu wa mashaka goseri paguwera na lisu limu kuliku kuwera na masu goseri na wakwasili mumotu gwa Jehanamu. (Geenna g1067) 10 "Mulikali weri namumbeziya yumu gwa wadidini awa. Nukugambirani, wantumintumi wawu wa kumpindi kwa Mlungu, shipindi shoseri wapalongolu pa Tati gwangu kakumpindi. 11 Mwana gwa Muntu kiziti kulopoziya shilii shashiyagamiriti. 12 "Mulihola hashi muntu pakawera na wakondolu miya na yumu pakayagamira hakatendi hashashi? Hakawaleki walii lilongu tisa na tisa palugongu na kugenda kumsakula ulii yakagamiriti. 13 Pakamwona, nukugambirani nakaka hakamnemeleri ulii kondolu yumu yakagamiriti kuliku mlilongu tisa na tisa yawagamiliti ndiri. 14 Ntambu ira ayi Tati gwenu gwa kumpindi kafira ndiri ata yumu gwa wadidini kagamiri. 15 "Handa mlongu gwaku pakakoseya, gumgenderi gwakamberiziyi. Gutendi hangu pamuhera gweka yenu. Pakakupikanira hagumpati mlongu gwaku. 16 Kumbiti pakakupikanira ndiri, gumtoli muntu yumu ama wawili pamuhera na gwenga, su muyoweri kwa wapitawu wawili ama watatu, Malembu Mananagala ntambu yagalembitwi. 17 Na pakashipikanira ndiri ashi, gutakuli kila shintu mushipinga

sha wantu yawamjimira Yesu. Upeleru pakashipikanira ndiri shipinga ashi, gumloli gambira muntu yakamumana ndiri Mlungu ama mtola kodi. 18 "Su nukugambirani woseri, shamlewlera pasipanu shileweleritwi kala kumpindi kwa Mlungu na shamulekeziya pasipanu shilekeziwitwi kala kumpindi kwa Mlungu. 19 "Nukugambirani kayi, wawili wenu pasipanu pawajimilirana kumluwa Mlungu shoseri, Tati gwangu gwa kumpindi hakawatenderi shitwatil ashi. 20 Wantu wawili ama watatu pawaliwona pamuhera kumluwa Mlungu mulitawu lyaneni, hanweri pamuhera na womberi." 21 Shakapanu Peteru kamgenderiti Yesu na kumkosiya, "Mtuwa, hashi mlongu gwangu pakankoseya numulekiziyi mala ninga? Hashi, mala saba?" 22 Yesu kamwankula, "Ndala, mala saba ndiri kumbiti miya msheshi na lilongu tisa, 23 toziya Ufalumi wa kumpindi ulifana na ntambu ayi. Kuweriti na mfalumi yumu yakafiriti kulola mawalanga ga wantumintumi wakuwi. 24 Pakanji kutenda hangu, wamjegera muntu yumu yakaweriti wankumshonga mpiya elufu lilongu. 25 Ntumintumi ulii kaweriti ndiri na mpiya zitosha zya kulipa uwanda wakuwi, su mfalumi kalagaliriti kuwera yomberi wamuwuzi gambira ntumintumi pamuhera na mdala gwakuwi na wana wakuwi na yoseri vyakawera navi su kalipi uwanda. 26 Ntumintumi ulii kasuntamala palongolu pa mfalumi na kamluwiti, 'Gunheperi huti, hanukulipi kila shintu!' 27 Mtuwa gwa ntumintumi ulii kamwoneriti lusungu, su kamlekeziya uwanda ulii na kamleka kagendi zakuwi. 28 "Ntumintumi ulii pakawukiti, kaliwoniti na yumu gwa wantumintumi wayaguwu yakaweriti kankumshonga mpiya miya yimu. Su kamkamula yomberi na kanjiti kumkaba singu pakamgambira, 'Gunipi shilii shagunkopiti!' 29 Ntumintumi myaguwi kamsuntamalira na kamluwa pakalonga, 'Gunheperi wuti, hanukulipi uwanda waku woseri!' 30 Kumbiti yomberi kajimiriti ndiri, su kamtatira mushibetubetu mpaka pakalipa lideni lili. 31 Wantumintumi wayaguwu pawawoniti vitwatira vyavilawiliti, wahinginikiti nentu na wagenditi kumgambira Mfalumi kila shintu. 32 Mfalumi kamshema ntumintumi ulii na kamgambira, 'Gwenga gwa ntumintumi gufaa ndiri! Neni nukulegeziya toziya gunduwiti nukulegiziyi. 33 Gufiruwitwi gwenga gumwoneri lusungu ntumintumi tuyagu ntambu yanukuwoniriti lusungu gwenga.' 34 Mfalumi kakalariti nentu, kamlaviya ntumintumi ayu wamwazibu na kumtatira mushibetubetu mpaka pakalipi uwanda woseri." 35 Na Yesu kamaliriti kwa kulonga, "Ndo Tati gwangu gwa kumpindi hakawatenderani ntambu ira ayi kila muntu pakati peru pakamlegeziya ndiri mlongu gwakuwi kulawa mumoyu mwakuwi."

19 Yesu pakamaliliti kutakula visoweru avi, kawuka

Galilaya kagenda mumkowa gwa Yudeya, kumwambu kulushemba Yoridani. 2 Wantu wawuwa wamgenderiti aku, na yomberi kawaponiziyi tati walelw. 3 Mafalisayu wamu wamwizira, wafiriti kumgomiziya pawamkosiya, "Hashi, Malagaliru getu gatulekeziya muntu kumleka mdala gwakuwi kwa likosa lyoseri?" 4 Yesu kawawankula, "Hashi, hamwebetuli Mumalembu Mananagala handa Mlungu pakanjiti kumumba muntu mpalu na mdala? 5 Su Mlungu kalonga, 'Toziya ayi hakamleki mawu na tati gwakuwi, hakagendi na mdala gwakuwi, woseri awili hawaweri yamu.' 6 Su womberi hawaweri ndiri awili, kumbiti hawaweri yamu. Shakalemetiziyi Mlungu, muntu nakashitula gweka." 7 Kumbiti Mafalisayu wamkosiya, "Iwera hashi, Musa katupanani Lilagaliru kwa muntu kumleka mdala gwakuwi kwa kumpanani malembu ga kumleka?" 8 Yesu kawankula, "Musa kalagaliriti kuwaleka wadala wenu toziya mwelewa ndiri pawawafundisha. Kumbiti iwera ndiri ntambu ayi mushipindi Mlungu pakaumbiti. 9 Nukugambirani kuwera muntu yoseri yakamleka mdala gwakuwi kwantambu yoseri ilii kuliku kujimira kwakuwi, su katenda uhumba pakayuga mdala gwingi." 10 Wafundwa wakuwi wamgambira, "Paviwera vitwatira vya mpalu na mdala vya ntambu ayi, mbaka kulikala pota kuyuga." 11 Yesu kawankula, "Vitwatila avi viwawusu ndiri woseri yawaweza kuvijimira, kumbiti hera kwa woseri Mlungu yakawapanani wavimani. 12 Toziya kwana vintu vimonga vyavimtenda muntu kayugi ndiri, wamonga wayiwukiti ntambu ira ayi, na wamonga watendwa na wantu hapeni wayugi na wamonga walema kuyuga toziya ya Ufalumi wa kumpindi. Yoseri yakajimira mafundu aga, su kagajimili." 13 Wantu wamu wamjegeriti Yesu wana wadidini su kawakisikiri na kuwaluwira kwa Mlungu, kumbiti wafundwa wawakalipira. 14 Yesu katakula, "Mwaleki wana wizi kwa neni, namuwalewela toziya Ufalumi wa kumpindi ndo wa wantu gambira wana awa." 15 Kawakisikira womberi, shakapanu kawuka palii. 16 Muntu yumu kamgendera Yesu kamkosiya, "mfunda, ntendi shintu gaa shiherepa su mpesi ukomu wa mashaka goseri?" (aiōnios g166) 17 Yesu kamwankula, "Iwera hashi gunkosiya kuusu shitwatila shiheri? Kwana yumu hera yakawera muheri. Pagufira kwingira muukomu wa mashaka goseri gugajimili malagaliru ga Mlungu." 18 Yomberi kakosiya, "Malagaliru goshi?" Yesu kamwankula, "Nagulaga, nagutenda uhumba, nagwiwa, nagutakula upitawu wa mpayu kwa muntu yoseri, 19 guwapanani ligoya tati gwaku na mawu gwaku, na guwafiri wantu wamonga ntambu yagulifira gumweni." 20 Muntemba ulii kamgambira, "Malagaliru goseri nugajimira, ntendi

shishi shimonga?" 21 Yesu kamgambira yomberi, "Handa pagufira guweri muheri nakaka, gugendi gwakawuzi vintu vyaku vyoseri na guwapanani mpiya wahushu na gwenga haguweri mlunda kumpindi kwa Mlungu, shakapanu gwizi gunfati." 22 Muntemba ulii pakapikaniriti aga, kagenda zakuwi pakakalala toziya kaweriti kalunda nentu. 23 Shakapanu Yesu kawagambira wafundwa wakuwi, "Nakaka nukugambirani mwenga, hayiweri vikamala nentu kwa mlunda kwingira Muufalumi wa kumpindi. 24 Nakaka nuwagambirani, hayiweri vikamala kwa mlunda kwingira Muufalumi wa Mlungu kuliku shigongolu shawashishema ntembu kwingira mushitoboli sha sindanu." 25 Wafundwa pawapikaniriti aga, walikangasha nentu. Su wamkosiya, "Hashi, ndo gaa yakaweza kulopoziwa?" 26 Yesu kawalola na kawankula, "Ashi shikamala nentu kwa wantu, kumbiti kwa Mlungu shila shintu shikamala ndiri." 27 Shakapanu Peteru kalonga, "Guloli, twenga tuleka shila shintu na tukufata gwenga. Hashi, hatupati shishi?" 28 Yesu kawagambira, "Hamuweri na unakaka kuwera Mwana gwa Muntu pakalikala mushibanta sha shifalumi shikwisa muisi yasyayi, mwenga yamunfata neni, hamulivagi muvibanta vikwisa, kugakolamlima makabila lilongu na mbili ga Israeli. 29 Na yoseri yakavilekiti numba ama mlongu ama mhasha ama tati ama mawu ama wana ama malambu toziya yaneni, hakapati mala miya nentu ya vilii yakavilekiti na hakalikali muukomu wa mashaka goseri. (aiōnios g166) 30 Kumbiti wantu wawuwa yawawera wa kwanja vinu hawaweri wa kupelera, na woseri yawawera wakupelera vinu hawaweri wa kwanja.

20 "Ufalumi wa kumpindi ulifana hangu. Kuweriti na muntu yakalilawa mandawira putiputi kugenda kuwatula wantu watendi lihengu mulirambu lyakuwi lya mizyabibu. 2 Kapataniti nawomberi shibenamgongu sha lishaka limu, na kawajega wantu wamu mulirambu lyakuwi lya mizyabibu. 3 Kalawa saa tatu mandawira kagenda pahala pa soku kawawona wantu wamonga wagoloka paliya wahera lihengu. 4 Su kawagambira, 'Mwenga mgendi mwakatendi lihengu mulirambu lya mizyabibu, neni hanuwapanani shibenamgongu.' 5 Su womberi wagenda. Mweni kana lirambu kawuka kay saa sita na saa tisa palwala, katenditi ntambu iraa. 6 Payiweriti pakwegera na mshenji kuzyeta pakagenditi pahala pa soku, kawawoniti wantu wamonga wankali wankugoloka paliya. Yomberi kawakosiya, 'Iwera hashi mgoloka panu paliwala poseri pota kutenda lihengu?' 7 Womberi wamwankula, 'Kwahera muntu yakatupa lihengu twenga.' Na yomberi kawagambira, 'Mwenga mgendi na kutenda lihengu mulirambu lyaneni lya mizyabibu.' 8 "Mshenji paguyetiti yakana lirambu kiziti na kamgambiriti

mtula mpiya gwakuwi, 'Guwashemi watenda lihengu na guwapanani vibenamgongu vyawu, gwanjiti kuwapanana yanuwajegiti muupeleru na gumaliri kwa kuwapanana walii yanuwajegiti kwanja.' 9 Wantu yawanjiti kutenda lihengu mshenji kuzyeta, gumpanani kila muntu shibenamgongu sha lishaka limu. 10 Su wantu waliya yawaweriti wakwanja kwiza kutenda lihengu wiziti kutola mpiya zyau, womberi waliholiti kuwera hawapati mpiya nentu kuliku womberi, kumbiti wapatiti vibenamgongu vyawu kila muntu. 11 Womberi watoliti mpiya zyau na wanjiti kumuhinginiziya mtuwa yakawajegiti kutenda lihengu. 12 Watakula, 'Wantu awa yaguwajegiti kutenda lihengu muupeleru, watenda lihengu lisaa limu hera, twenga tutenda lihengu kwanjira mandawira mpaka mshenji kuzyeta, tuvumiliya mshenji gukalipa, su gwenga gutulipa twenga ntambu yaguwalipa womberi!' 13 "Mtuwa ulii kamwankula yumu gwawu, 'Gupikaniri ganja, nukupunja ndiri shintu! Toziya gujimirana na neni nukulipi shibenamgongu. 14 Vinu gutoli malipu gaku na gugendi ukaya. Nfira kumupa muntu ayu yanumjegiti muupeleru kutenda lihengu, shibenamgongu ntambu yanukupanana gwenga. 15 Hashi, neni nekeziwa ndiri kutenda ntambu yanfira kutendera mpiya zangu? Ama gumonera weya toziya neni ntanga wantu?'" 16 Yesu kamalira kwa kutakula, "Su wantu woseri yawawoneka wakuupeleru vinu, hawaweri wakwanja na wantu woseri yawawoneka wakwanja vinu, hawaweri wakuupeleru." 17 Yesu pakaweriti kankugenda Yerusalem, kawatoliti wafundwa wakuwi lilongu na wawili pambwega na kuwagambira gweka yawu pawaweriti wankugendagenda. 18 Kawagambira, "Mpikaniri, twankugenda Yerusalem, aku Mwana gwa Muntu hawambati na kumjega kwa Watambika wakulu na wafunda wa Malagaliru. Womberi hawamtozi kumlaga 19 na hawawapanani wantu wa isi zimonga, womberi hawamtenderi lidufiya na hawamkomi na hawamligi kwa kumkong'ondera mulupingika na lishaka lya tatu kwanjira pakahowiti hakazyuki." 20 Shakapanu mdala gwa Zebedayu kiziti kwa Yesu pamuhera na wana wakuwi wawili, kamsuntamalira na kumluwa shintu. 21 Yesu kamkosiya, "Gufira shishi?" Mawu uliya kamwankula, "Gunahidi neni kuwera wana waneni awa wawili hawalivagi yumu uwega waku wa kumliwu na yumonga uwega waku wa kumshigi, shipindi paguvera Mfalumi." 22 Yesu kawankula wana walii, "Muvimana ndiri shamluwa. Hashi, muweza kulandira lutekeru Iwa ndabibiku Iwanfira kulandira neni?" Womberi wamwankula, "Tuwenza." 23 Yesu kawagambira, "Nakaka hamlandiri lutekeru Iwangu. Kumbiti neni hapeni ntakuli yoshi hakalivagi kumliwu ama kumshigi kwanenai. Shitwatira ashi ndo sha woseri yawatulilwa kala na Tati

gwangu." 24 Wafundwa wamonga walii pawapikaniriti aga, wawakalaliti walongu wawili walii. 25 Su Yesu kawashema woseri pamuhera na kawagambira, "Muvimana kuwera wakolamlima wa isi zimonga wankuwakola wantu wawu kwa makakala na walongoziya wawu wanauezu nentu. 26 Kumbiti kwa mwenga naiwera gambira womberi pakati penu. Handa pakati penu kwana muntu yakafira kuwera mkulu, kaweri ntumintumi gwa wantu woseri. 27 Handa pakati penu kwana muntu yakafira kuwera gwa kwanja, kaweri ntumintumi gwenu. 28 Na neni Mwana gwa Muntu niziti ndiri wantenderi, kumbiti niziti kutenda na kuwulaviya ukomu wangu, su nuwalopoziyi wantu wawuwa." 29 Yesu pamuhera na wantumintumi wakuwi pakaweriti wankuwuka lushi Iwa Yeriku, lipinga likulu lya wantu limfatiti. 30 Su kuweriti na wanawisi wawili walivaga pampeku pa njira, wapikiniriti kuwera Yesu kankupita peni paliya, su wanjiti kubotanga, "Mtuwa, Mwana gwa Dawudi! Gutuwoneri lusungu!" 31 Lipinga lya wantu liwakalipira na kuwagambira wanyamali. Kumbiti womberi wongera kubotanga, "Mtuwa, Mwana gwa Dawudi! Gutuwoneri lusungu!" 32 Yesu kagoloka kawashema womberi. Su kawakosiya, "Mfira nuwatenderi shishi?" 33 Womberi wamwankula, "Mtuwa, tuluwa kuwona!" 34 Su Yesu kawawonera lusungu, kawashinkula masu gawu, na palaa paliya waweziti kuwona na wamfatiti.

21 Yesu na wafundwa wakuwi pawaweriti pakwegera na Yerusalem na kusoka Betifagi kulugongu Iwa Mizeyituni, kawatumiti wantumintumi wakuwi wawili, 2 pakawagambira, "Mgendi mpaka kushijiji sha palongolu penu na hamumwoni punda na mwana gwakuwi wawatawa. Muwayopoli na munjegeri. 3 Handa muntu yoseri pakatakula shoseri, mumgambiri, 'Mtuwa kawafira kawatenderi na shakapanu hawawalekeri.'" 4 Shitwatira ashi shitendikitii su galii gagatakulitwi na mbuyi gwa Mlungu gatendeki, 5 "Mlugambiri lushi Iwa Sayuni, Guloli, Mfalumi gwaku kankwiza kwa gwenga! Ndo mpoli na kakwena panani pa punda, Na ndama, mwana gwa punda." 6 Su wafundwa wakuwi wagenda na watenda ntambu Yesu yakawalagaliriti, 7 wamjega punda ulii na ndama gwakuwi, wayazilira nguwu zyau panani pa punda na Yesu kakwena kalivaga pampindi pakuwi. 8 Lipinga lya wantu wayarika nguwu zazu munjira, na wantu wamonga wadumula maputira ga mitera na waiyalika panjira. 9 Lipinga lya wantu wamlongoleriti Yesu na wamonga wamfatiti kumbeli pawabotanga, "Kakwiswi Mwana gwa Dawudi! Mlungu kamtekeleri yakiza mulitawu lya Mtuwa! Kakwiswi Mlungu!" 10 Yesu pakaweriti kankwingira Yerusalem, lushi loseri luweriti na shelekusheleku. Wantu wakosiyiti, "Hashi, ayu ndo gaa?"

11 Lipinga lya wantu liwankula, "Ayu ndo Yesu mbuyi gwa Mluntu, kalawa Nazareti isi ya Galilaya." 12 Yesu kagenda kwingira Mnumba nkulu ya Mluntu, kawawinga kunja wantu woseri yawaweriti wankuwuza na kuhemera vintu palii. Kazigalambuziya meza zawaweriti wankuvunjira mpiya na vigoda nya wantu yawaweriti wankuwuza wang'unda, 13 na kawagambira, "Galembwa Mumalembu Mananagala kuwera Mluntu kalonga, 'Numba nkulu yaneni hayishemwi numba ya sala.' Kumbiti mwenga muyitenda mpanga ya wapoka!" 14 Wanawisi na yawalewelekiti wamgendiriti Yesu Kunumba nkulu ya Mluntu na yomberi kawaponiziya. 15 Su, watambika wakulu na wafunda wa Malagaliru wakalaliti pawawoniti vitwatira nya kulikangasha vyakatenditi na wana pawaweriti wankubotanga Mnumba nkulu ya Mluntu pawalonga, "Kakwiswi Mwana gwa Dawudi!" 16 Su womberi wamkosiya Yesu, "Hashi, gupikinira ntambu yawalonga?" Yesu kawankula, "Yina mpiakanira. Hashi, hamwebetuli Malembu aga? 'Guwafunditi wana na wana wanunu ntambu ya kukukwisa.'" 17 Su, Yesu kawaleka na kagenda kunja kwa lushi na kagenda Betaniya na kalikaliti kulaa pashiru poseri. 18 Yesu pakaweriti kankuwuya mlushi mandawira putiputi, kaweriti na njala. 19 Kaguwona mkuyu pampeku pa njira na kagugendera, kumbiti guweriti gwahera bwajubwaju loseri ira gwana mihamba hera. Su kagugambira mtera, "Hapeni guleri kayi mabwajubwaju!" Palaa palii mkuyu gulii guyuma. **(aiōn g165)** 20 Wafundwa pawaguwoniti na walikangasha, pawalonga, "Iwera hashi mkuyu agu guyuma kanongola?" 21 Yesu kawankula, "Nakaka nuwagambirani, handa pamuwera na njimiru pota na lyoga, hamuwezi kutenda ntambu yantenditi kwa mkuyu agu na kwa hangu ndiri hera kumbiti ata hamuwezi kulugambira lugongu, 'Gutupuki gukalidibiziyi gumweni mulitanda,' na hayitendekei. 22 Handa pamwajimira, hampananwi shoseri shamluwa kwa Mluntu." 23 Yesu kingiriti Mnumba nkulu ya Mluntu na kaweriti kankufunda. Watambika wakulu na wazewi wamwiziriti Yesu na kumkosiya, "Hashi, gutenda vitwatira avi kwa uwezu wa gaa? Hashi, ndo gaa yakakupanana uwezu awu?" 24 Yesu kawankula, "Naneni hanuwakosiyi likosiwu limu na pamunankula, su naneni hanuwagambirani ntenda vitwatira avi kwa uwezu wa gaa. 25 Nuwakosiya, 'Hashi, uwezu wa Yohani Mbatiza ulawiti kwagaa? Hashi, ulawiti kumpindi ama kwa wantu?'" Kumbiti wanjiti kilitakuziyana weni, "Hatulongi ashi? Handa patutakula, 'Ulawiti kwa Mluntu,' yomberi hakatukosiyi, 'Su, iwera hashi mumjimiriti ndiri Yohani?'" 26 Kumbiti patulonga, 'Ulawiti kwa wantu,' tutira lipinga lya wantu toziya wantu woseri wavimana kuwera Yohani kaweriti mbuyi gwa Mluntu." 27 Su, wamwankula Yesu,

"Tuvimana ndiri." Yesu kawagambira, "Naneni viraahapeni nuwagambiri ntenda vitwatira avi kwa uwezu wa gaa. 28 "Vinu mwenga mulihola ashashi kwa shiwtatira ashi? Kuwerit mutu yamu yakaweriti na wana wakuwi wawili. Yomberi kamgendiriti mkulu yamu na kulonga, 'Mwana gwangu, lero gugendi gwakatendi lihengu mulirambu lya mizyabibu.' 29 Yomberi kamwankula, 'Hapeni ng'endi,' kumbiti shakapanu kagenda kutenda lihengu. 30 Shakapanu tati ulii kamgendra mwana gwakuwi yumonga kamgambiriti ntambu illi. Yomberi kamwankula, 'Yina tati hang'endi,' kumbiti kagenditi ndiri. 31 Hashi, pa wawili awa gaa yakatenditi gakafiriti tati gwakuwi?" Womberi wamwankula, "Uliya mwana gwa kwanja." Su, Yesu kawagambira, "Nuwagambirani nakaka, watola kodi na wandiyandiya hawawalonguleri kugenda kwingira Muufalumi wa Mluntu. 32 Toziya Yohani Mbatiza kiziti kwa mwenga kawalanguziya njira ya kulikala ya kumfiriziya Mluntu na mwenga mumjimirira ndiri, kumbiti watola kodi na wandiyandiya wamjimiriti. Ata pamwoniti goseri aga, mwenga mlekiti ndiri vidoda vyamtenda na kumjimirira yomberi." 33 Yesu kalonga, "Mpikaniri mfanu gumonga. Kuwerit na mutu yakaweriti na lirambu, ndo mweni yakalimiti mizyabibu, katindiziya lipamanda na kabawa linegu lya kukamira zyabibu na kanyawiti liringu lya kulolelera. Shakapanu lirambu lya mizyabibu lili kalyazimira kwa walimaji, mweni kagenda mwanja gwa kutali. 34 Shipindi sha kubenanga pashisokiti, kawatumiti wantumintumi wakuwi kwa walimaji walii, su watoli semu yakuwi yawabeniti. 35 Walimaji walii wawakamula wantumintumi wakuwi, yamu wamkomanga, yumonga wamлага na yumonga wamлага kwa kumgumanga mabuwi. 36 Muntu ulii kawatuma kayi wantumintumi wamonga wawuwa, kuliku wa kwanja, walimaji walii watenda ntambu ira illi. 37 Upeleru kamtuma mwana gwakuwi kugenda kwa womberi pakalihola, 'Nakaka hawampikiniri mwana gwangu.' 38 Kumbiti walimaji walii pawamwoniti mwana gwakuwi, walitakuziyana weni kwa weni, 'Ayu ndo muhala gwakuwi. Mwizi tumlagi na uhala wakuwi hauweri watwenga!' 39 Su, wambata na wamlaviya kunja kulirambu lili lya mizyabibu na wamлага." 40 Yesu kawakosiya, "Vinu, mweni kana lirambu lya mizyabibu pakiza, hakawatendi hashi walimaji walii?" 41 Womberi wamwakula, "Hakawalagi woseri yawatenditi vidoda na lirambu lili hakawapanani walimaji wamonga, ndo weni hawamupanani semu yakuwi yawavibena kwa shipindi sha kubenanga." 42 Yesu kawagambira, "Hashi, hamwebetuli shawalembiti Mumalembu Managala? 'Libuwi lyawalilemiti wanyawa numba, vinu iwera libuwi lyaliwera na mana nentu kuliku mabuwi goseri. Mtuwa ndo yakatenditi shiwtatira ashi, shiwtatira sha kulikangasha nentu kwa twenga!'" 43 Yesu

kongera kutakula, "Su nuwagambirani, Ufalumi wa Mlungu hawawusiyi kwa mwenga na kuwapanani wantu yawalera mabwajubwaju gaherepa. 44 Yoseri yakaguwa pa libuwi ali hakamegeki vipandi vipandi na libuwi palimguwira muntu yoseri, halimupekesi." 45 Watambika wakulu na Mafalisayu pawapikaniriti mifanu ya Yesu na wavimaniti kuwera yomberi kaweriti kankuwalonga weni. 46 Su wajeriti kusakula ntambu ya kumkamula Yesu. Kumbiti womberi watiriti lipinga lya wantu lyawamaniti kuwera Yesu ndo mbuyi gwa Mlungu.

22 Yesu katakuliti nawomberi kayi kwa mfanu. 2 "Ufalumi wa kumpindi ulifana ntambu ayi. Kuweriti na mafalumi yakamtandiriti mwana gwakuwi mpalu msambu gwa ndowa. 3 Su, kawatumiti wantumintumi wakuwi wakawashemi walii yawashemiriti wizi kumsambu, kumbiti walii yawashemiriti walemiti kwiza. 4 Kawatuma kayi wantumintumi wamonga, pakatakula, 'Muwagambiri yawashemiriti kuwera msambu gwangu vinu gwa kala, wang'ombi wangu na wandama waherepa wawalikitula kala. Shila shintu shiweru kala, su mwizi mumsambu gwa ndowa!' 5 Kumbiti wahenga yawashemiriti walisheru ndiri, su wendereyiti na vitwatira vyawu, yumu kagenditi kulirambu kwakuwi na yumonga kagenditi kutenda biyashala yakuwi, 6 na wamonga wawakamula wantumintumi walii, wawakomanga na kuwalaga. 7 Mfalumi ulii kakalariti nentu, su kawatuma wanjagila wakuwi wakawalagi woseri yawatenditi hangu na kapambira motu lushi zyau. 8 Shakapanu kawagambira wantumintumi wakuwi, 'Msambu gwa ndowa gwa kala, kumbiti yawashemiriti walema kwiza. 9 Vinu mgendi munjira pamwawona wantu woseri mwashemi wizi mumsambu gwa ndowa.' 10 Su wantumintumi walii wawuka na wagenda munjira, wawashemera wantu woseri yawawoniti, wadoda na waheri, numba yoseri ya msambu ivuitti wahenga. 11 "Mfalumi pakayingiriti kuwalola wahenga, kamwona muntu kavala ndiri nguwu ya ndowa. 12 Mfalumi kamkosiya, 'Ganja, gwingira hashi panu pota kuvala nguwu ya ndowa?' Kumbiti yomberi kawankula ndiri. 13 Palaa palii mafalumi kawagambira wantumintumi, 'Mumtawi magulu na mawoku, mwakamwasi kunja muntiti. Aku hakalili na kugayagaya menu gakuwi.'" 14 Na Yesu kamalira kwa kutakula, "Yawashemiriti wawuwa, kumbiti yawasyaguliti ndo wadidini." 15 Shakapanu Mafalisayu wagenda zazu na wapangiti ntambu ya kumgomiziya Yesu kwa visoweru vyakuwi. 16 Su, womberi wawatuma wafundwa wawu pamuhera na wantumini wa shipinga sha Herodi kugenda kwa Yesu. Womberi walonga, "mfunda, tuvimana handa gwenga gutakula nakaka. Gwenga gufunda nakaka kuusu mafiliru ga Mlungu kwa wantu, gutira ndiri shawalihola wamonga,

toziya gulishera ndiri ukulu wa muntu. 17 Su, gutugambiri, gwenga gulihola shishi? Lagaliru ama lagaliru ndiri kulipa kodi kwa Kaisari?" 18 Kumbiti Yesu kavimana ukondola wawu yawalihola, su kawagambira, "Mwawafyangu mwenga! Iwera hashi mwankujera kungomiziya? 19 Munanguziyyi mpiya zya kulipira kodi!" Womberi wamlavilira ligwala lya mpiya, 20 na Yesu kawakosiya, "Sheni na malembu aga mumpiya ga gaa?" 21 Womberi wamwankula, "Ga mafalumi gwa Rumi." Su Yesu kawagambira, "Mumpanani Kaisari vyaviwera nya Kaisari na mumpanani Mlungu vyaviwera nya Mlungu." 22 Pawapikaniriti hangu, walikangasha na wamleka wagenditi zazu. 23 Lishaka liraa lili, Masadukayu wamu ndo yawatakulaga wantu yawahowiti hapeni wazyuki, wamgenderiti Yesu. 24 Su wamgambira, "mfunda, Musa katakuriti kuwera muntu yakayugiti pakahowa pota kuleka mwana, ndo mlongu gwakuwi kamugi mdala mkenja uliya, su kamleleri wana mlongu gwakuwi yakahowiti. 25 Vinu petu panu, paweriti na walongu saba. Mlongu mkulu kayugiti mdala na kahowiti pota kupata mwana, su mlongu gwakuwi kamuhala mkenja ulii. 26 Iwera ntambu ira kwa mlongu gwa pili na gwa tatu mpaka kwa woseri saba. 27 Lupeleru na mdala uliya kahowiti vira. 28 Vinu, mulishaka lya kuzyuka kwa yawahowiti, hashi, mdala ayu hakaweri mdala wa walongu woseri saba." 29 Yesu kawankula, "Mwenga mwagamilia nakaka! Mwagamilia toziya mgamana ndiri Malembu Mananagala ama makakala ga Mlungu. 30 Toziya yawahowiti pawazyuka, hawalifani gambira wantumintumi wa kumpindi kwa Mlungu na wantu hapeni wayugi ama kuyugwa. 31 Kumbiti kuusu kuzyuka kwa yawahowiti, hashi, hamwenibetuli galaa Mlungu gakawagambiriti? Mlungu kawagambiriti, 32 'Neni ndo Mlungu gwa Aburahamu, ndo Mlungu gwa Isaka, ndo Mlungu gwa Yakobu!' Yomberi Mlungu gwa wahowiti ndiri, ira Mlungu gwa wakomu." 33 Lipinga lya wantu palipikaniriti hangu walikangasha mafundu gakuwi. 34 Mafalisayu pawapikaniriti handa Yesu kawawankula Masadukayu mpaka wasinditi kumkosiya kayi, su womberi waliwoniti pamuhera. 35 Yumu gwawu, mfunda gwa Malagaliru, kamkosiya Yesu kwa kufira kumgomiziya, 36 "mfunda, lilagaliru lyoshi ndo likulu Mumalagaliru?" 37 Yesu kamwankula, "Gumfiri Mtuwa Mlungu gwaku kwa moyu gwaku gwoseri, kwa rohu yaku yoseri na kwa mahala gaku goseri." 38 Ali ndo lilagaliru likulu lya kwanja. 39 Na lya pili liliifana na ali, "Gumfiri gwapakwegera gwaku ntambu yagulifira gumweni." 40 Malagaliru goseri ga Musa na malembu ga wambuyi wa Mlungu gankulitumbira malagaliru mawili aga. 41 Mafalisayu pawaweriti pamuhera, Yesu kawakosiiti, 42 "Mwenga mulihola

hashi kuusu Kristu Mlopoziya? Hashi, yomberi ndo gwa shiyiwuku shagaa?" Wamwankula, "Shiyiwuku sha Dawudi." 43 Yesu kawagambira, "Su, iwezekana hashi kwa likakala lya Rohu Mnanagala Dawudi kamshemi yomberi 'Mtuwa'? Dawudi katakuliti, 44 'Mtuwa kamgambiriti Mtuwa gwangu, Gulivagi uwega waneni wa kumliwu, Mpaka nuwatuli wangondu waku pasi pa magulu gaku.' 45 Payiweira Dawudi kamshemiti yomberi 'Mtuwa,' su iwezekana hashi kuwera Kristu ndo gwa shiyiwuku sha Dawudi?" 46 Kwahera muntu yoseri yakaweziti kumwankula Yesu na kwanjira lishaka lili kwahera yakajeriti kayi kukosiya shoseri.

23 Shakapanu Yesu kaligambira lipinga lya wantu pamuhera na wafundwa wakuwi, 2 "Wafunda wa Malagaliru na Mafalisayu wanaeuwezu wa kutakulira Malagaliru ga Musa. 3 Su mfiruwa kujimila na kutenda shoseri shawawagambireni, kumbiti namtenda vyawawatenda weni, toziya watenda ndiri vilii vyawafunda. 4 Watawa visanka vitopa na kuwatwiwa wantu, kumbiti weni wasinda ata katalipisiya shala wapati kupapa. 5 Womberi wankutenda matendu gawu goseri su wantu wagawoni, wankuvala tepi zilembwa malagaliru kusheni kwawu na mumawoku na wongera mishirashira mumahabiti gawu. 6 Wafira kulikala pahala paligoya mumsambu na kulikala viti nya ligoya munumba ya Mlungu. 7 Wafira wawalamisyi kwa ligoya pahala pa soku na wafira wantu wawashemi, 'Mfundu.' 8 Kumbiti mwenga namshemwa 'mfunda,' toziya mfunda gwenu yumu hera, na woseri mwenga mwawalongu. 9 Ama namumshema muntu yoseri 'Tati' pasipanu, toziya mwana Tati yumu hera kumpindi. 10 Namshemwa 'Walonguziya,' toziya mwana mlonguziya yumu hera ndo Kristu Mlopoziya. 11 Yakawera mkulu pakati penu mpaka kaweri ntumintumi gwenu. 12 Yakalikviswa hawamsulusiyi na yakalisulusiya mweni, hakakwiswi." 13 "Shondi wafunda wa Malagaliru na Mafalisayu, mwawafyangu mwenga! Mwankutata mlyangu gwa Ufalumi wa kumpindi palaa wantu pawafiriti kwingira, kumbiti maweni mwenga mwingira ndiri na muwajimira ndiri wantu yawajera kwingira. 14 Shondi wafunda wa Malagaliru na Mafalisayu, mwawafyangu mwenga! Mwankuwayonga wakenja nakuwapoka numba zawu na mwankulilanguziya kusali sala ntali! Toziya ya hangu hampati azabu nkulu nentu!" Malembu gamonga gahera musitari agu. 15 "Shondi wafunda wa Malagaliru na Mafalisayu, mwawafyangu mwenga! Mwankugenda mwanja mulitanda na paisi su mpati muntu yumu yakajimira ntambu yamjimira. Pamumpata, mumtenda mala mbili kaweri muntu gwa kugenda mumotu gwa jehanamu kuliku maweni mwenga." (Geenna g1067) 16

Shondi walongoziya mwana lvisi! Mwenga mfunda muntu pakalilapira kwa Numba nkulu ya Mlungu, kulilapira aku shintu ndiri, kumbiti pakalirapa kwa zahabu Mnumba nkulu ya Mlungu, kulirapira aku kumkola. 17 Mwenga mwanalwisi wazigizigi! Shoshi shana mana nentu, zahabu ama Numba nkulu ya Mlungu yayitenda zahabu iweri nanagala? 18 Kayi mfunda, muntu pakalirapira pashitalawanda sha kutambikira, shintu ndiri, kumbiti pakalirapira kwa lifupu lyawalituliti pashitalawanda sha kutambikira, kulirapa aku hakumkoli. 19 Mwenga mwawa lvisi! Shoshi sha mana nentu, lifupu lili, ama pashitalawanda sha kutambikira peni patendaga lifupu liweri linanagala? 20 Muntu yakalilapira kwa pashitalawanda sha kutambikira kalirapa kwa pahala pa kutambikira na mafupu goseri gawatuliti pahala pa kutambikira. 21 Na yakalirapira kwa Numba nkulu ya Mlungu, kalilapira kwa Numba nkulu ya Mlungu na Mlungu yakalikala amu, 22 na yoseri yakalirapira kumpindi kwa Mlungu, su kalilapira kwa shibanta sha shifalumi sha Mlungu na kwa Mlungu yakalivagira. 23 "Shondi wafunda wa Malagaliru na Mafalisayu, mwawafyangu mwenga! Mwankuwatoza wantu shintu shimu muvintu lilongu, ata kuusu viungu nya likolu gambira mahamba ganunkira weri na binzari na jira na kumbiti mleka kujimira mafundu ga mana ga Malagaliru, gambira vitendu viheri na lusungu na njimiru. Vitwatila avi nya mana ndo mfiruwa kuvitenda pota na kulyaluwa vyamonga. 24 Mwenga walongoziya mwana lvisi! Mwankulaviya wavingozi mu vyakulanda, kumbiti mwankumira shingongolu yawamshema ntembu! 25 "Shondi wafunda wa Malagaliru na Mafalisayu, mwawafyangu mwenga! Mwankugulula shikombi na bakuli kwa kunja, kumbiti mngati kumema vintu vyampatiti kwa wakwepula na malema. 26 Mafalisayu lvisi! Gugulula uhakata huti yauwadera mushikombi na kunja hakuweri kuhererep viraa. 27 "Shondi wafunda wa Malagaliru na Mafalisayu, wafyangu mwenga! Muwera gambira mapumba gawatyelemekiti shokaa ndo yeni kwa kunja gawonikana gaherepa, kumbiti mngati imema mifupa ya mawuti na kila ntambu ya kudoda. 28 Viraa virii kwa kunja mwenga muwoneka mwawaheri, kumbiti mumyoyu mwenu kumema ufyangu na udoda. 29 "Shondi wafunda wa Malagaliru na Mafalisayu, mwawafyangu mwenga! Mwankunyawira mapumba ga wambuyi wa Mlungu na kugalembira mapumba ga wantu waheri, 30 na mlonga, 'Handa twenga metulikali shipindi sha wagogolu wetu metulitangiti ndiri nawomberi kuwalaga wambuyi wa Mlungu!' 31 Su mpitaulira kuwera maweni mwenga ndo wiwuka wawu woseri yawawalagiti wambuyi wa Mlungu! 32 Su, mumalili shillii shawanjiti wagogolu wenu! 33 Mwenga wanjoka na wana wa wanjoka! Mwenga namulihola kuwera muweza

kukwepa kutozwa kwingira mumotu gwa Jehanamu. (Geenna g1067) 34 Su neni nuwagambirani kuwera hanuwajegeri mwenga wambuyi wa Mlungu. Na wantu wana luhala na wafunda wa Malagairu ga Musa, hamuwalagi wamu wawu na kuwapingika wamonga na kuwasyatanga ntomondu wamonga munumba za Mlungu na kuwawinga kulawa lushi na lushi. 35 Vilawilu nya kutoza kwa kuwalaga wantu woseri waheri haiweri kwa mwenga, kwanjira kulagwa kwa Abeli muntu muheri mpaka kulagwa kwa Zakariya mwana gwa Barakiya, Zakariya ndo mweni yamumlagiti pakati pa Numba nkulu ya Mlungu na pashitalawanda sha kutambikira. 36 Nakaka nuwagambireni, kutozwa kwa wantu woseri yawawalaga wayawu hakuweri kwa shiyiwuku sha mashaka aga! 37 "Yerusalem! Shondi shondi Yerusalemu bamu! Guwalaga wambuyi wa Mlungu, guwagumanga kwa mabuwi walii yawatumitwi kwakuwi! Vipindi vivuwa nfira kuwatula wana waku mumawoku mwangu gambira nkuku pakavigupika vyana vyakuwi kwa mbapatinu zyakuwi, kumbiti gwenga gunema! 38 Su, Numba nkulu ya Mlungu yaku hailekwi ushiwa. 39 Nukugambirani kwanjira vinu, hapeni gumoni kayi mpaka pagutakula, 'Mlungu gumtekeleri yomberi yakiza mulitawu lya Mtuwa.'"

24 Yesu kalawiti Mnumba nkulu ya Mlungu, pakaweriti kankugenda zakuwi, wafundwa wakuwi wamgenderiti wamlanguziya majengu ga Numba nkulu ya Mlungu. 2 Yesu kawagambira, "Yina, muweza kugalola goseri aga! Nakaka nuwagambirani, kwahera hata libuwi limu halisigali panu pampindi pa libuwi limonga, kila libuwi haliwusiwi." 3 Yesu pakalivagiti palugongu lwa Mizeyituni, wafundwa wakuwi wamgenderiti kwa bada, su wamkosiya, "Gutugambiri, hashi vitwatira avi havilawili ndii? Na hashilawiri shishi kulanguziya ndo shipindi sha kwiza kwaku na shipindi sha upeleri pasipanu." (aiōn g165) 4 Yesu kawankula, "Mulikali weri, muntu nakiza kuwapayirani. 5 Wantu wawuwa hawalawili na kulonga kila yumu, ndo Kristu Mlopoziya na hawawazyangi wantu wawuwa. 6 Hampikaniri kuusu ngondou pakwegera na visoweri nya ngondou, kumbiti namulihola. Toziya vitwatira mpaka vilawiri, kumbiti upeleru weni wankali kwiza. 7 Isi yimu hailikomangi na isi yimonga na ufalumi wumu hawulikomangi na ufalumi umonga. Panu na palii hapaweri na njala na malendemeru ga isi kila pahala. 8 Vitwatila vyoseri avi vilifana gambira kutama pakwanja pakulera mwana. 9 "Shakapanu hawawaliviani su wawatabisiyi na kuwalaga. Isi zoseri haziwakalaliri toziya ya litawu lyaneni. 10 Mushipindi ashi wantu wawuwa hawaleki myoyu yawu, hawagambulikani weni kwa weni na kukalalirana weni kwa weni. 11 Hawalawili

wambuyi wa upayira, pawapotuziya wantu wawuwa. 12 Su vitwatira vifaa ndiri havyongereki, mafiliru ga wantu wawuwa hauweri tisutisu. 13 Kumbiti muntu yakahepelera mpaka lupeleru hakalopoziwi. 14 Na Shisoweru Shiwigira sha Ufalumi wa Mlungu hashibwerwi pasipanu poseri muwukapitawu kwa wantu wa makabila goseri na upeleru hawizi. 15 "Su, hamuwoni 'Shintu shidoda shashihalabisya' shakatakutuli Danieli mbuyi gwa Mlungu, shigoloka pahala pananagala." Yakabetula kavimani mana yakuwi! 16 Panu, yawawera Yudeya su watugili muvigongu. 17 Yakawera pashitwiku sha numba nakasuluka kutola shintu mnumba mwakuwi. 18 Yakaweriti kulirambu nakawuya kumbeli kutola nguwu yakuwi. 19 Shondi shondi wamawu yawawera na yinda na walii yawanoniziya mumashaka galii! 20 Mumluwi Mlungu, su kutuga kwa mwenga nakuwera mashaka ga mpepu amalishaka lya Kwoyeri! 21 Toziya mushipindi ashi hakuweri na uhushu mkulu ndoweni wankali kulawira, kwanjira kunyawa kwa pasipanu mpaka lero, wala hapeni ilawiri kayi. 22 Kumbiti Mlungu kagapunguriti kala shiyasi sha mashaka aga, mekatendi ndiri, kwahera muntu yoseri mekalikali. Toziya ya wantu yawasyagulitwi, Mlungu hakagapunguli mashaka aga. 23 "Su, muntu yoseri pakawagambirani, 'Guloli Kristu Mlopoziya kapanu' ama 'Kapalii!' Namjimiria. 24 Hawalawili ashina Kristu wa upayira na wambuyi wa upayira, hawatendi mauzauza makulu na gakulikangasha su wawazyangi payiwezekana ata yawasyagulitwi na Mlungu. 25 Mpikanili! Nuwagambirani pamberi pa shipindi kwiza. 26 "Ama, pawawagambirani, 'Mloli, ka kushiwala!' Namgenda aku, ama pawalonga, 'Mloli, kalififa panu!' Namjimiria. 27 Mwana gwa Muntu hakizi gambira gulangala gambira lumeta kulyera kulawa kwagulawa mshenji mpaka kwaguzyeta mshenji. 28 "Palii poweriti na shashifuwiti, ndo pawajojinika wandapu." 29 "Palaa palii, pa mashaka ga kutabisiya, mshenji haguweri ntiti, na lyezi haliweri ndiri na gulangala na ntondou hazituluki kulawa kulyera na likakala lya kumpindi halilibegizi. 30 Shakapanu, lilangaliru lya Mwana gwa Muntu halilawiri kulyera na wantu woseri wa pasipanu hawalili pawamwona Mwana gwa Muntu pakiza mumawundi ga kumpindi pamuhera na makakala makulu. 31 Mliru mkulu gwa mbalapi hagupikaniki na yomberi hakawatumi wantumintumi wa kumpindi wakuwi muwega za msheshi za pasipanu na hawawojiniri wantu kulawa lupeleru lumu lwa pasipanu mpaka lupeleru lumonga lwa pasipanu. 32 "Mleki mtera gwa mkuyu guwafundi. Mitambi ya mitera payiyanja kutomola mahamba, muvimani kuwera shipindi sha kutowa vula shapakwegera. 33 Ntambu ira ayi mwenga pamwona vitwatira vyoseri avi, muvimani handa shipindi shapakwegera

nentu. **34** Muliholi kuwera vitwatira vyoseri avi havilawili pamberi pa kuhowa wantu yawalikala vinu. **35** Kumpindi kwa Mlungu na pasipanu hazipiti, kumbiti visoweru vyaneni hapeni vipiti. **36** “Kwahera muntu yoseri yakavimana lishaka ama lisaa paviza, ama wantumintumi wa kumpindi kwa Mlungu ama Mwana. Tati gweka yakuwi ndo yakavimana. **37** Kwiza kwa Mwana gwa Muntu hakuweri gambira shilii shashilawiriti mushipindi sha Nuhu. **38** Mumashaka galii pamberi pa wantu kuhowa mumafuriku waweriti wankuliyu na kulanda, wantu waweriti wankuwayuga na kuyugwa mpaka Nuhu pakingiriti mumtumbwi, **39** wavimaniti ndiri hashilawiri shishi mpaka mafuliku pagiziti na kuwajola woseri. Ntambu ayi hayiweri pakiza Mwana gwa Muntu. **40** Shipindi ashi wantu wawili hawaweri mulirambu, yumu hakatolwi na yumonga hakalekwi. **41** Wadala wawili hawaweri wankusyaga usaka palwala, yumu hakatolwi na yumonga hakalekwi. **42** “Su gulikali weri, toziya guvimana ndiri lishaka lya kwiza Mtuwa gwenu. **43** Handa yakana numba mekavimani shipindi sha kwiza kwa mpoka, mekalikali masu na mekaleki ndiri mpoka kabomolangi numba yakuwi. **44** Su na mwenga viraa muweri kala, toziya Mwana gwa Muntu hakizi mulisaa lyagulimana ndiri.” **45** “Yesu kendeleyiti kutakula, Ndo gaa ntumintumi yakaaminika na kana luhala, ndo mtuwa gwakuwi hakamtuli pampindi pa wantu wakuwi, kawapananii shiboga kwa shipindi shakuwi? **46** Mbaka ntumintumi uliya mweni mtuwa gwakuwi pakiza hakamwoni kankutenda hangu. **47** Nukugambirani nakaka, katamtula ntumini ayu kagolokeri ulunda wakuwi woseri. **48** Kumbiti handa ndo ntumintumi kadoda, hakaligambiziyi mweni kuwera mtuwa gwakuwi hakashelewi kuwuya, **49** na hakanji kuwakomanga wantumintumi wayaguwi na kanja kuliya na kulanda pamuhera na waloweru. **50** Shakapanu mtuwa gwakuwi ntumintumi ulii pakizaku lishaka lyankali kulimana na shipindi shakashimana ndiri. **51** Mtuwa hakamwazibu nentu na kumtula shipinga shimu na wafyangu. Aku hakalili na kugayagaya menu gakuwi.”

25 “Shipindi ashi Ufalumi wa kumpindi ulifana hangu. Kuweriti na walii lilongu yawatoliti koloboyi zauw na wagenditi kumwanka mpalu gwa ndowa. **2** Wamuhanu wamu waweriti na mahala na wamuhanu wamonga waweriti wazigizigi. **3** Wazigizigi walii watoliti koloboyi zyauw puta kutola mafuta ga motu ga shigubukiru. **4** Kumbiti wanaluhalu walii watoliti mafuta ga motu gatoshya msupa zyauw. **5** Mpalu gwa ndowa kakawiti kwiza, su walii woseri wanjiti kusizira na wagonjiti. **6** “Paiweriti kala lugonu kuweriti mashowanganu, ‘Aya aya mpalu gwa ndowa! Mgendi mwakamwanki!’ **7**

Walii lilongu walii wimuka na wazitandira koloboyi zyauw. **8** Shakapanu wazigizigi walii wawagambira wanaluhalu walii, ‘Mtupungulili mafuta ga motu, toziya koloboyi zya twenga zankugenda kutenda tiya.’ **9** Wanaluhalu walii wawankula, ‘Ndala, toziya mafuta ga motu gatoshya ndiri twenga pamuhera na mwenga. Mgendi kuvikolija mwakahemeru maweni.’ **10** Su walii wazigizigi walii pawagenditi kuhemera mafuta ga motu, mpalu gwa ndowa kasoka. Na walii wamuhanu walii yawaweriti kala wingiriti pamuhera na mpalu gwa ndowa mnumba ya msambu na shakapanu mlyangu gutatwa. **11** “Shakapanu walii wamonga walii wawuya. Su womberi wabotanga, ‘Mtuwa, mtuwa! Gutuvuguliri mlyangu!’ **12** Nayomberi hakawankuli, ‘Ndala, nuwamana ndiri mwenga!’ **13** Na Yesu kamalaliriti kwa kutakula, “Mlikali weri, toziya muvimana ndiri lishaka ama lisaa.” **14** “Shipindi shilii Ufalumi wa Mlungu haulifani hangu. Kweniti muntu yuma yakafiriti kugenda mwanja, kawashema wantumintumi wakuwi na kawatula waloleri ulunda wakuwi. **15** Kamupiti kila muntu kulawirana na uwezu wakuwi, yumu kamupiti mihaku muhanu ya mpiya na yumonga kamupiti mihaku miwili ya mpiya na yumonga kamupiti mihaku gumu gwa mpiya. Su kawuka kagenda mwanja. **16** Ntumintumi yakawankiti mihaku muhanu ya mpiya kazitendera lihengu mpiya zilii kapata mota mihaku muhanu imonga. **17** Ntambu iraa ayi ntumintumi yakawankiti mihaku miwili ya mpiya kapatiti mota mihaku imonga miwili ya mpiya. **18** Kumbiti ntumini yakawankiti mihaku gumu gwa mpiya kagutula, kagenda kabawa lirindi mulitapaka, kazififa mpiya zya Mtuwa gwakuwi. **19** “Pashipindi shivuwa mtuwa gwa wantumintumi woseri kawuyiti na kutenda mawalanga pamuhera nawomberi. **20** Ntumintumi yakatoliti mihaku muhanu ya mpiya kiza kajega mihaku imonga ya mpiya. Kalonga, ‘Mtuwa guloli!’ Gunupiti mihaku muhanu ya mpiya, panu kwana mihaku muhanu imonga yaiyongelekiti. **21** Mtuwa kalonga, ‘Gutenda weri, gwenga gwamuheri na ntumintumi gwaminika! Guwera mwaminika mushitwatira shididiki, su hanukutuli guloleri vitwatira vikulu. Gwizi tunemeleli pamuhera!’ **22** “Shakapanu ntumini yakawankiti mihaku miwili ya mpiya kiziti na kulonga, ‘Mtuwa, gunupiti mihaku miwili ya mpiya. Guloli! Panu pana mihaku miwili imonga yaiyongelekiti.’ **23** Mtuwa gwakuwi kalonga, ‘Gutenda weri, gwenga gwamuheri na ntumintumi mwaminika! Gwenga gwaminika mushitwatila shididiki, hanukutuli guloleri vitwatira vikulu. Gwizi panu tunemeleli pamuhera!’ **24** “Shakapanu ntumintumi yakawankiti mihaku gumu gwa mpiya kiza na kulonga, ‘Mtuwa, nuvimana kuwera gwenga gwa muntu gukalipa, gubena shilii shaguyala ndiri na gujonjonira vyagukwetiti ndiri. **25** Ntiriti, su ng’enditi na

nugufifa muhaku gwa mpiya zyaku.' 26 'Mtuwa gwakuwi kamgambira, 'Gwenga gwa ntumintumi mdoda na mlier! Guvimana handa neni mbena pota na kuyala na njojinira pota na kukweta. 27 Sawa, ifiruwti gutuli mpiya ya neni mubenki na neni mentoliti mpiya zyangu pamuhera na mbotu yakuwi! 28 Vinu, mumpoki mpiya azi mumpanani ulii yakana mihaku lilongu ya mpiya. 29 Toziya muntu yoseri yakawera na shintu hawamupanani na kumwongera, kumbiti ulii yakahera shintu, ata shididini shilii shakaweriti nashu hawampoki. 30 Na kuusu ntumintumi ulii yakahera mana, mumwasi kunja muntiti, aku hakalili na kuyagaya menu gakuwi.' 31 'Mwana gwa Muntu ndomweni Mfalumi pakiza muukwisa wakuwi pamuhera na wantumintumi wa kumpindi wakuwi wanagala, hakalivagi mushibanta shakuwi sha shifalumi muukwisa wakuwi. 32 Wantu wa isi zoseri hawajojiniki kulongolu kwakuwi. Na yomberi hakawatuli muvipinga viwili, gambira mlolera mifugu ntambu yakawatulaga gweka wakondolu kulawa mushipinga sha wambuzi. 33 Hakawatuli wantu yawatenda ntambu yakafiriti Mlungu uwega wakuwi wa kumliwu na yawatenditi vidoda uwega wakuwi wa kumshigi. 34 Shakapanu Mfalumi hakawagambira wantu walii wa uwega wakuwi wa kumliwu, Mwizi, mwenga mtekeleritwi na Tati gwangu! Mwizi na muuwanki ufalumi yawakutandirani kwanjira pakunyawa pasipanu. 35 Pahweriti na njala mwenga munupiti shiboga, panyumuluwiti mwenga mnupiti mashi, nweriti muhenga mwenga mshemera ukaya kwenu, 36 nweriti shivula hera munvalasiya, nweriti ndwala mwenga munwaziya, nweriti wantatira mushibetebetu mwenga mwiza kutyangira.' 37 'Shakapanu wantu yawamfiriziya Mlungu hamwankuli, 'Mtuwa, tukuwona koshi gwana njala na twenga tukupiti shiboga, ama guweriti guyumuluwa na twenga tukulandasiya mashi? 38 Ndii tukuwoniti gwamuhenga na twenga tukushemera ukaya, ama gwashivula na twenga tukulavasiya? 39 Tukuwoniti ndii gulwala ama gwamushibetebetu na twenga twiza kukulola?' 40 Mfalumi hakawankuli, 'Nukugambirani nakaka, kila shintu shammutendiriti yumu gwa wapusu wangu awa muntendera neni!' 41 'Shakapanu hakawagambiri walii yawaweriti uwega wa kumshigi, 'Muwuki kulongolu kwa neni, mwenga mpangirwiti na Mlungu! Mgendi mumotu gwa gutenda tiya ndiri gwawamtandiriti Shetani na wantumintumi wakuwi! (aiōnios g166) 42 Nweriti na njala, mwenga mnupa ndiri shiboga, nweriti nyumluwa, mwenga mnupa ndiri mashi. 43 Nweriti namuhenga, mwenga munshemiriti ndiri ukaya kwenu, nweriti shivula hera, mwenga munvalasiya ndiri, nweriti ndwaliti na wantatira mushibetebetu, mwenga mwiza ndiri kutyangira.' 44 'Shakapanu wamwankula, 'Ndii, Mtuwa,

tukuwoniti gwana njala ama guyumluwa, na gwamuhenga ama gwashivula ama gulwala ama gwamushibetebetu, na twenga twiza ndiri kukutanga?' 45 Mfalumi hakawankuli, 'Nuwagambirani, kila pamlemiti kumtanga yumu gwa wapusu awa, mlemiti kuntanga neni.' 46 Shakapanu womberi, hawagendi muntabiku ya mashaka goseri, kumbuti wantu yawamfiriziya Mlungu hawagendi muukomu wa mashaka goseri." (aiōnios g166)

26 Shipindi Yesu pakamalariti kufunda vitwatira vyoseri avi,

kawagambiriti wafundwa wakuwi, 2 'Pamashaka mawili muvimana, hapaweri na msambu gwa Pasaka, na Mwana gwa Muntu hawamkamuli su wampingiki mulupingika.' Msambu gwa Pasaka guweriti gwa kulihola ntambu Waisraeli pawawalopozia kulawa muufalumi wa Farawu. 3 Shakapanu watambika wakulu pamuhera na wazewi waliwoniti pamuhera muukumbi wa Kayafa, Mkulu gwa Watambika. 4 Wasakuliti ntambu ya kumkamula Yesu kwa bada su wamlagi. 5 Womberi watakuliti, "Shitwatira ashi nashitendeka shipindi sha msambu gwa Pasaka toziya wantu hawatendi ndewu."

6 Yesu kaweriti Betaniya, ukaya kwa Simoni, muntu yakalwaliti ungumbula. 7 Yesu pakaweriti kankuliya shiboga, mdala yumu kamgenderiti pakaweriti na supa ya alabasta yayimemiti utuli wa mpiya zivuwa, kammiminira mumtuwi mwakuwi. 8 Wafundwa wakuwi pawawoniti hangu, wakalala na wamkosiya, "Iwera ashi kwananga goseri aga?" 9 "Utli awu meuwuzwi kwa mpiya zivuwa na kuwapanani wahushu!" 10 Yesu kavimati shawashiyowera su kawagambira, "Iwera ashi mwankumgaziya mdala ayu? Shakantendiriti ndo shiherepa kwaneni. 11 Wantu wahushu mwanawu mashaka goseri, kumbuti neni hapeni hweri na mwenga mashaka goseri. 12 Shakatenditi mdala ayu kumiminira utuli awu munshimba mwangu su katandira kusilwa kwaneni. 13 Vinu nuwagambirani nakaka, poseri pawabwera Shisoweru Shiwigira pasi panu, shitwatira shakatenditi mdala ayu hashitakulwi, na wantu hawamuholi." 14 Shakapanu yumu gwa wantumintumi lilongu na wawili, litawu lyakuwi Yuda Isikariyoti su kagenda kwa watambika wakulu 15 na kawakosiyiti, "Hamnupi shishi handa panumgalambuki Yesu kwa mwenga?" Womberi wamuwalangiriti magwala ga shaba malongu matatu na kumupa. 16 Na kwanjira shipindi shilii Yuda kaweriti kankusakula lopenyu luherepa lwa kumgalambuka Yesu kwa womberi. 17 Lishaka lya kwanja pamberi pa msambu gwa mabumunda galekerwa ndiri simika, wafundwa wamgenderiti Yesu na kumkosiya, "Gufira twakakutandiri koshi shiboga sha Pasaka?" 18 Yesu kawagambira, "Mgendi mlushi kwa muntu yumu

ayu mwakamgambiri, 'Mfundu kalonga, Shipindi shangu shisoka, handiyi shiboga sha Pasaka pamuhera na wafundwa wangu, ukaya kwaku.'" 19 Wafundwa watenda handa Yesu ntambu yakawagambiriti watandiri shiboga sha Pasaka. 20 Shipindi payiweriti pamih, Yesu na wantumini wakuwi lilongu na wawili walivaga kuliya shiboga. 21 Pawaweriti wankuliya Yesu kalonga, "Nuwagambirani yumu gwenu hakang'alambuki." 22 Wantumini wahinginika nentu wanja kulikosiya yumu yumu, "Mtuwa hashi ndo nen?" 23 Yesu kawankula, "Yakashwika ndolonji mubakuli pamuhera na neni ndo hakang'alambuki. 24 Mwana gwa Muntu hakahowi gambira Malembu Mananagala ntambu yagatakula, kumbuti oli wakuwi muntu ayu yakamgalambuka Mwana gwa Muntu! Iweri mbaka kwa muntu ayu handamekayiwuki ndiri!" 25 Yuda mgalambuka kamkosiya, "mfunda ndo nen?" Yesu kamwankula, "Yina, gwenga ndo gutakula." 26 Pawaweriti wankuliya, Yesu katolit libumunda, kalonga mayagashii Mlungu, kalimega na kawapanana wafundwa wakuwi, pakalonga, "Mtoli mlili, ayi ndo nshimba ya neni." 27 Shakapanu katola shikombi na kalonga mayagashii Mlungu, kawapanani pakalonga, "Mlandi woseri mwenga, 28 agu ndo mwazi gwangu, gwagulanguziya lipatanu lya Mlungu kwa wantu wakuwi, mwazi gwaguyitika kwajili ya wantu wawuwa kuwalekizya vidoda. 29 Nuwagambirani, hanandi kayi ndiri divayi ya mzyabibu mpaka lishaka lili pananda divayi yasyayi pamuhera na mwenga Muufalumi wa Tati gwangu." 30 Shakapanu womberi wimbiti lwimbu na wawuka wagenditi kulugongu lwa Mizeyituni. 31 Shakapanu Yesu kawagambira, "Leru pashiru panu mawoseri mwenga hamtugi na kundeka neni, ntambu ya Malembu Mananagala galonga, 'Mlungu kalonga, hakamlagi mlolera mifugu na wakondolu wa shipinga hawapalanganyiki.' 32 Kumbiti panzyukaku, hanuwalangoleri kugenda ku Galilaya." 33 Peteru kamgambira Yesu, "Neni hapeni nukuleki gwenga ata woseri pawakulema!" 34 Yesu kamgambira Peteru, "Nukugambira, pashiru pamberi njogolu hakeniwiki, hagunemi mala ntatu kuwera gumana ndiri neni." 35 Peteru kamwankula, "Ata panfiruwa kuhowa pamuhera na gwenga, hapeni nukulemi nakamu!" Na wafundwa wamonga woseri watakula ntambu iraa ayi. 36 Shakapanu Yesu kagenditi pamuhera na wafundwa wakuwi pahala pawapashemepu Getisemanu na kawagambira, "Mulivagi panu neni ng'enda palongolu palii na kuluwa." 37 Kawatola Peteru na wana wawili wa Zebedayu, kanja kuhinginika na kushashatika, 38 na kawagambira womberi, "Moyu guntama nentu sambira nfuwi. Mulivagi panu na mwikali masu pamuhera naneni." 39 Su kagenda kulongolu kidogu, kasuntama makukama na kuluwa, "Tati gwangu, handa

payiwezekana, guwusiyi nkata ayi ya ndabiri kwanen! Ntambu yanfira ndiri neni, kumbiti gutendi ntambu yagufira gumweni." 40 Shakapanu kawawuyira wafundwa watatu walii na kawawona wagonja mpota na kamgambira Peteru, "Muweza ndiri kulikala masu pamuhera na neni ata lisaa limu? 41 Mlikali masu na mluwi namwingira mumajerwa. Moyu gwa mutu gufira gutenda gakafira Mlungu, kumbiti makakala ga mutu gatosha ndiri." 42 Yesu kagenditi kayi na kuluwa, "Tati gwangu, handa payiwezekana ndiri shikombi sha ndabiri shiwuki pota neni kushilandu, su nushirandi, su vyagufiriti guvitendi." 43 Kawuyiti kayi na kuwawona wantumini wagonja mpota, masu gawu gaweriti gana mbota nentu. 44 Yesu kawaleka kayi, kagenda zyakuwi na kuluwa mala ya tatu, pakaluwa ntambu iraa ilii. 45 Shakapanu kawawuyira wafundwa na kuwagambira, "Hashi mwankali mwakugonja mpota na kwoyeria? Mloli! Lisaa lyeni lisoka lya Mwana gwa Muntu kukamulwa kwa makakala mumawoku ga wantu yawana vidoda. 46 Mwimuki, tugendeni zyetu. Mloli, panu kwana muntu ulii yakafira kung'alambuka!" 47 Yesu kaweriti kankali kankutakula shipindi Yuda yumu gwa wantumini lilongu na wawili, pakasokiti. Liziti lipinga likulu lya wantu wawuwa yawawera na mapanga pamuhera na vindonga, womberi watumitwi na watambika wakulu pamuhera na wazewi. 48 Yuda kawapiti lipinga lya wantu lilangaliru pakatakula, "Muntu yanumnona ndo yamumfira, su mumkamuli!" 49 Yuda kamgendera Yesu na kamlamsiya, "Mfundu, ponga iweri na gwenga, su kamnona." 50 Yesu kamgambira, "Ganja gutendi kanongola shagwiziriti!" Wantu walii su wiziti na wamkamula Yesu na wamtawa. 51 Yumu gwa wantumintumi wa Yesu kasomola upanga wakuwi na kamdumula likutu lya ntumintumi gwa Mtambika mkulu. 52 Yesu kamgambira, "Guwuziyi upanga waku mumuhaku, toziya yoseri yakautendera upanga, hakahowi kwa upanga. 53 Muvimana ndiri kuwera neni menumluwi Tati gwangu kantangi, nayomberi mekanjegeri majeshi makulu malongu na mawili ga wantumintumi wa kumpindi kuntanga? 54 Kumbiti hagaweri hashi, nakaka Malembu Mananagala gagalembitwi kuwera gafiruwa kulawira?" 55 Shakapanu Yesu kaligambira lipinga lya wantu, "Iwera hashi munizira na mapanga na vindonga kunkamula gambira neni mkwapula? Kila lishaka nweriti Mnumba nkulu ya Mlungu panfunda na munkamula ndiri. 56 Kumbiti goseri aga galawira su Malembu Mananagala ga wambuyi wa Mlungu gatendeki." Shakapanu wafundwa woseri wamleka su watuga. 57 Wantu awa yawamkamuliti Yesu wamjegeriti kunumba kwa Kayafa, Mtambika mkulu, wamjojinikira wafunda wa Malagaliru na wazewi. 58 Peteru kamfwatiti kwa kutali

mpaka kuluwaga lwa Mtambika mkulu na kingiriti kuzyetu pakutozera kalivaga pamuhera na walolera mlyangu, su kapati kulola vitwatira ntambu yaviwera. 59 Watambika wakulu na shiyotera motu shoseri sha Wayawudi, shisakuliti upitawu wa kupaya kuusu Yesu wapati kumlaga, 60 kumbiti wantu wawuwa watakuliti ukapitawu wa upayira kuusu yomberi. Pamuhera na hangu wapata ndiri shintu shoseri. Lupeleri wiziti wantu wawili 61 na walonga, "Muntu ayu katakuriti, 'Weza kubomolanga Numba nkulu ya Mlunu na hanyawi kwa mashaka matatu.'" 62 Mtambika mkulu kagoloka na kamgambira Yesu, "Hashi, guwawankula ndiri wantu awa wakutakulira shishi gwenga?" 63 Kumbiti Yesu kanyamala jii. Mtambika mkulu kamgambira kayi, "Nukulapira kwa Mlunu mkomu, gutugambiri handa gwenga ndo gwa Kristu Mlopoziya, Mwana gwa Mlunu." 64 Yesu kamwankula, "Yina, gwenga gutakula. Kumbiti nuwagambirani mwawoseri mwenga, kwanjira shipindi ashi hamumwoni Mwana gwa Muntu kalivaga uwega wa kumliwu wa Mlunu yakawera na makakala goseri na pakiza mumawundi ga kumpindi!" 65 Panu Mtambika mkulu kapapula nguwu yakuwi na katakula, "Kamuhibilanga Mlunu! Tufira ndiri ukapitawu umonga! Vinu mpikanira mayigiranga gakuwi! 66 Mwenga mulihola hashi?" Womberi wamwankula, "Kana makosa su kafiruwa kahowi." 67 Shakapanu wamtemera mata kusheni na wamkoma na womberi wamuwakula. 68 Na walonga, "Kristu gututungiri! Ndo gaa yakakuwakuliti!" 69 Peteru kaweriti kalivagiti kunja kuzyetu ntumini mdala pakamgenderiti na kulonga "Gwenga guweriti pamuhera na Yesu gwa Galilaya." 70 Kumbiti Peteru kabera palongolu pa woseri. Kalonga, "Nuvimana ndiri vintu vyagutakula." 71 Pakaweriti kankulawa pamlyangu gwa kuzyetu, ntumini mdala yumonga kamwona Peteru na kawagambira wantu yawaweriti paliya, "Muntu ayu kaweriti pamuhera na Yesu gwa Nazareti." 72 Peteru kabera kayi na kuwankula, "Nulirapa kuwera nummana ndiri muntu ayu!" 73 Katepu hera wantu yawaweriti wagoloka paliya wamgenderiti Peteru na watakula, "Nakaka ntambu yagutakula ilanguziya gwenga gwa muntu wa Galilaya!" 74 Shakapanu Peteru kalonga, "Nulirapa kuwera nuwagambirani nakaka! Mlunu gwangu kanazibu handa neni panuwapayira! Nummana ndiri muntu ayu!" Katepu njogolu kaweka, 75 na Peteru kaliholiti visoweru vyakagambiriti na Yesu, "Pamberi pa njogolu keniwiki, hagunemi mala ntatu kuwera gumana ndiri neni." Kalawa kunja na kagenda kulila nentu.

27 Mandawira putiputi watambika wakulu woseri na wazewi waliwoniti pamuhera watenditi mpangu gwa kumlaga Yesu. 2 Womberi wamtawa pingu na wamjega

kwa Pilatu mkulu gwa mkowa yakasyaguliti na mlongoziya gwa sirikali ya Rumi. 3 Yuda mgalambuka, pakawoniti kuwera Yesu wamtoza kala, yomberi moyu gumtamiti nentu na kawawuzilira watambika wakulu pamuhera na wazewi magwala malongu matatu galii ga mpiya. 4 Kalonga, "Neni ntenda vidoda kwa kumgalambuka muntu yakahera likosa, wamlagi!" Womberi wamwankula, "Gatuwusu shishi twenga? Aga ndo gaku gumweni!" 5 Yuda kaziyasa mpiya zilii Mnumba nkulu ya Mlunu, kalawa kunja kagenda kulilaga mulugoyi. 6 Watambika wakulu wazitola mpiya zilii na walonga, "Azi ndo mpiya zya mwazi na ifaa ndiri kuzitula mluhanja lwa Numba nkulu ya Mlunu." 7 Pawajimilirana kala kuusu mpiya azi, womberi wazitumiya kuhemera lirambu lya ukaka, liweri pahala pa kusilira wahenga. 8 Ndo mana mpaka lero lirambu ali walishema, "Lirambu lya Mwazi." 9 Su visoweru vyakatakuliti Yeremiya mbuyi gwa Mlunu vitendeki, "Watoliti magwala malongu matatu ga mpiya, shysi sha wantu wa Israeli wapangitji kumlipira yomberi, 10 na wahemelera lirambu la ukaka, Mtuwa ntambu yakanagaliriti." 11 Yesu wamgolosiyiti palongolu pa mkulu gwa mkowa, ndomweni yakamkosiyyiti. Su Pilatu kamkosiya, "Hashi, gwenga ndo mfalumi gwa Wayawudi?" Yesu kamwankula, "Gwenga gulonga." 12 Kumbiti Yesu kankula ndiri shintu, watambika wakulu na wazewi pawaweriti wankumsitaki. 13 Su Pilatu kamkosiya, "Hashi, gupikinira ndiri misitaka goseri aga gawalaviya kwa gwenga?" 14 Kumbiti Yesu kawankula ndiri ata shisoweru shimu, ata mkulu gwa mkowa ayu kalikangasha nentu. 15 Iweriti shitiba shawu mushipindi sha msambu gwa Pasaka mkulu gwa mkowa kumvugulira mtatirwa yumu yawamfiriti. 16 Shipindi ashi kuweriti na muntu yumu yakamanikaniti nentu yawamtatiriti mushibetubetu litawu lyakuwi Baraba. 17 Su wantu pawaliwoniti pamuhera, Pilatu kawakosiya, "Mfira numulavyi yoshi pakati pa awili awa, Baraba ama Yesu yawamshema Kristu Mlopoziya?" 18 Yomberi kavimaniti weri kuwera walongoziya wa Shiyawudi wamjegiti Yesu kwakuwi kwajili ya weya. 19 Pilatu pakaweriti kalivaga pashigoda sha kutoza, mdala gwakuwi kamjegeriti ujumbi, "Naguliyingizya mulisitaka lya muntu ayu muheri, toziya lero ntabika nentu mukulota kuusu yomberi." 20 Watambika wakulu na wazewi waligambiriti lipinga lya wantu wamluwi Baraba wamvugulira na Yesu wamlagi. 21 Kumbiti Pilatu kalikosiya lipinga lya wantu, "Hashi, yoshi pakati pa wawili awa yamfira nukuvugulirani?" Womberi wamwankula, "Baraba!" 22 Pilatu kawakosiya, "Vinu ntendi ashishi kuusu Yesu yawamshema Kristu Mlopoziya?" Woseri wamwankula, "Gumpingiki mulupingika!" 23 Kumbiti Pilatu kakosiya, "Hashi, yomberi katenda likosa gaa?"

Shakapanu womberi wanjiti kushowangana, "Wampingiki mlupingika!" 24 Pilatu pakawoniti kuwera kafanikiwa ndiri shoseri na kwana vidoda viweriti vyankwanja katoliti mashi na kaganaviya mawoku gakuwi palongolu pa lipinga lya wantu na kalonga, "Neni nahera lawama kuhowa kwa muntu ayu. Na shitwatala ashi mtendi maweni." 25 Lipinga lyoseri lya wantu limwankula, "Mwazi gwakuwi guveri kwa twenga na kwa wananguta wetu." 26 Shakapanu Pilatu kamvugulira Baraba kulawa mushibetubetu, kumbiti Yesu pawamsyatanga kala ntomondu, kamlaviyiti wampingiki mulupingika. 27 Shakapanu wanjagila wa Pilatu wamtola Yesu wamwingiziya mumakawu makulu ga numba zya wanjagila wa Shirumi na wamjojinikira shipinga shoseri. 28 Wamvula nguwi zyakuwi na wamvalisiya lihabiti lya langi nsheri. 29 Su wapota lijenjeri lya misontu na wamvalisiya mumtuwi mwakuwi na wamtulira ludenki muliwoku lyakuwi lya kumliwu na wasuntama palongolu pakuwi na wamtendera lijonga. Womberi wamlamsiya, "Mwika Mfalumi gwa Wayawudi." 30 Wamtemera mata na walutola ludenki lulii na wamkoma nalu mumtuwi. 31 Pawamaliriti kala kumtendera lijonga, wamvula lihabiti lili na wamvalisiya nguwi zakuwi. Su wamjega yomberi kumpinjika mulupingika. 32 Pawaweriti wankugenda wamwona muntu yumu litawu lyakuwi Simoni yakalawiriti lushi lwa Kuren na wanjagila wamlazimisha kulutola lupingika lwa Yesu. 33 Pawasokiti pahala pawapashema Goligota, mana yakuwi, "Pahala pa vipalakasa nya mtuwi." 34 Wamupa muhanganu gwa Divayi na mtera gukaripa, kumbuti Yesu pakailawaliriti kalema kulanda. 35 Wampingika mulupingika, shakapanu waligawirana nguwi zyakuwi kwa kugalambula simbi. 36 Pa aga walivaga panu waweriti wankumlolera. 37 Pampindi pa mtuwi gwakuwi mulupingika watula lisitaka limwusu yomberi lyawalembiti, "Ayu ndo Yesu, Mfalumi gwa Wayawudi." 38 Shakapanu wawapingika wakwepula wawili pamuhera na Yesu, yumu uwega wa kumshigi kwakuwi na yumonga uwega wa kumliwu kwakuwi. 39 Wantu yawaweriti wankupita pahala paliya wamwigilanga Yesu na kutikisiya mituwi yauw pawalonga, 40 "Gwenga gulitumbiti kuyibomolanga Numba nkulu ya Mlungu na kuinyawa kwa mashaka matatu! Vinu gulilopoziyi gumweni handa gwenga gwa Mwana gwa Mlungu, su gusuluki palupingika!" 41 Ntambu iraa ayi watambika wakulu na wafunda wa Malagaliru na wazewi wamtendiriti lijonga, 42 "Kawalopoziyiti wamonga, kumbuti kasinda kulipoziya mweni! Hashi, yomberi mfalumi ndiri gwa Israeli? Vinu kasuluki palupingika na twenga hatumjimiru. 43 Kamtumbiliti Mlungu na kutakula eti yomberi ndo Mwana gwa Mlungu. Su tuleki tumloli Mlungu kamlopoziyi handa kamfira nakaka!"

44 Ntambu iraa ayi na wakwepula walii yawawapingikiti pamuhera na Yesu wamuhiigiranga viraa. 45 Kwanjira saa sita mpaka saa tisa paliwala, pasipanu poseri paweriti na ntiti masaa matatu. 46 Payiweriti saa tisa Yesu kalira kwa lizigu likulu, "Eloyi, Eloyi lama sabakitani?" Mana yakuwi, "Mlungu gwangu, Mlungu gwangu iwera ashi gundeka?" 47 Wantu wamu yawagolokiti palii pawapikaniriti hangu, walonga, "Kankumshema Eliya!" 48 Yumu gwawu katuga katola lidodoki, kajiwika mudivayi isheshema, kayitula mulupeleru lwa ludenki na wajera kumupa yomberi kalandi. 49 Kumbiti wamonga walonga, "Guheperi, tuloli handa Eliya kankwiza kumlopoziya!" 50 Yesu kalira kayi kwa lizigu likulu, su kahowa. 51 Shakapanu lipaziya lya Numba nkulu ya Mlungu lyalilekanizya pahala pananagala nentu, lidegeka vipandi viwili kulawa kunani mpaka pasi. Pasipanu pabegiziwa na matalawu gapantika, 52 na mapumba gagubutuka na wantu wa Mlungu wawuwa yawahowiti wawazyukusiwa. 53 Womberi walawa murmapumba na Yesu pakazyukiti kala kulawa kwa wahowiti, womberi wagenditi Yerusalemu lushi lunanagala, wawonikaniti na wantu wawuwa. 54 Mkulu gwa wawanjagila na wanjagila yawaweriti wankumlolera Yesu, wawoniti kubegiziwa pasipanu na vitwatira vyoseri vyavilawiriti, watiriti nentu na walonga, "Nakaka muntu ayu kaweriti Mwana gwa Mlungu!" 55 Kuweriti na wadala wawuwa palii, pawalola kwa kutali. Wadala awa ndo walii yawamfatiti Yesu kulawa Galilaya na wamtangiti. 56 Pakati pawu paweriti Mariya Magidalena na Mariya mawu gwa Yakobu na mlongu gwakuwi yawamshema Yosefu, pamuhera na mdala gwa Zebedayu. 57 Payiweriti pamih, kiziti muntu yumu kalunda mwenikaya gwa Arimatayu litawu lyakuwi Yosefu na yomberi kaweriti mfundwa gwa Yesu. 58 Kamgenderiti Pilatu na kaluwa mawuti ga Yesu. Pilatu kalagalira wamupi Yosefu mawuti galii. 59 Su Yosefu katola mawuti galii, kagatindiziya sanda iherepa, 60 na Kagatula mulipumba lya mpanga lyakuwi, lyakalisongoliti palitalawu. Su kalibiringa litalawu likulu pamlyangu gwa lipumba na kagenda zyakuwi. 61 Mariya Magidalena na Mariya gwingi ulii yawaweriti walivaga palii pawalola lipumba. 62 Shirawu yakuwi, lishaka lya Kwoyera, watambika wakulu na Mafalisayu wamgendiriti Pilatu, 63 na walonga, "Mtuwa, tulihola kuwera mpayu ulii katakuliti pamberi pa kuhowa kwakuwi kalongiti, 'Pa mashaka matatu hanzyuki.' 64 Su gulagaliru lipumba lyakuwi walilolera weri mpaka lishaka lya tatu, su wafundwa wakuwi hapeni wawezi kwiza kugatola mauti gakuwi na kuwagambira wantu kuwera kazyuka. Kupayira aku hakuweri kudoda kuliku kupayira kwa kwanja." 65 Pilatu kawagambira, "Muwatoli walolera, mgendi na kulolera lipumba ntambu yamuweza."

66 Su wagenda na kulolera lipumba walimatira litalawu na kuwaleka wanjagila waloleri.

28 Palipititi lishaka lya Kwoyera, mandawira putiputi lishaka lya jumapili, Mariya Magidalena na Mariya yumonga ulii, wagenditi kulilola lipumba. 2 Palaa paliu kulawira kutikinyika kukulu kwa isi, ntumintumi gwa kupindi gwa Mtuwa kiziti kulawa kumpindi, kalibiringisiya libuwi lili na kalivagira. 3 Kawonikaniti gambira umemi na nguwu zyakuwi ziweriti neru mbuu. 4 Walolera lipumba waweriti na lyoga likulu ata wawera gambira wantu yawahowa. 5 Ntumintumi gwa kumpindi kawagambira wadala walii, "Namtira mwenga! Nuvimana kuwera mwankumsakula Yesu yawampingikiti. 6 Kwahera panu, toziya Kazyuka ntambu yakalongiti. Mwizi mloli pahala pawamtuliti. 7 Su mgendi kanongola vinu na mwakawagambiri wafundwa wakuwi, 'Kazyuka kulawa kwawahowiti na kankuwalonglera kugenda ku Galilaya, aku hamumuwonu yomberi!' Muliholi shanuwagambirani." 8 Wadala awa walawiti kanongola mulipumba, watuga kugenda kuwagambira wafundwa wakuwi, pawawera na lyoga na nemeleru nkulu. 9 Vumu Yesu kaliwona nawomberi na kuwagambira, "Mwakashina?" Womberi wamwizira na kumsuntamalira pamagulu gakuwi na wamguwira. 10 Yesu kawagambira "Namtira! Mgendi mwakawagambiri walongu wangu wagendi Galilaya, aku hawamoni." 11 Wadala walii pawaweriti wankugenda zazu, walolera wamu wa lipumba wagenditi mlushi kuwagambira watambika wakulu wa numba ya Mlungu kuusu vitwatira vyoseri vyavilawiliti. 12 Su waliwona pamuhera na wazewi watenda mpangu, wawapanani wanjagila walii mpiya zivuwa nentu 13 na wawagambira, "Mwenga mtakuli kuwera wafundwa wakuwi wiziti pashiru wawiwa mawuti gakuwi twenga patugonjiti. 14 Na mkulu gwa mkowa pakavimana visoweru avi, twenga hatuyoweri nayu na mwenga hapeni mpati matatizu. 15 Walolera lipumba walii wazitola mpiya na watenda shilii shawawagambira watendi. Shisoweru ashi sheneyiti kwa wayawudi mpaka lero. 16 "Wafundwa lilongu na yumu wagenditi Galilaya pahala Yesu pakawagambiriti wagendi. 17 Womberi pawamwoniti Yesu wamguwira, tembera wamonga waweriti na lyoga." 18 Yesu kiziti pakwegera na kawagambira, "Wanupa uwezu woseri kumpindi na pasipanu. 19 Su mgendi kwa wantu wa makabila goseri kila pahala na muwatendi waweri wafundwa wangu, muwabatizi mulitawu lya Tati na Mwana na Rohu Mnanagala, 20 na muwafundi womberi kuijimila kila shintu shanuwalagalira mwenga. Na neni hanweri na mwenga mashaka goseri mpaka kupelera kwa pasipanu." (aiōn g165)

Mariku

1 Shisoweru Shiwigira ashi sha Yesu Kristu, Mwana gwa Mluntu. **2** Yankuyanja gambira Isaya mbui gwa Mluntu ntambu yakalembiti, "Mluntu kalongiti, 'Guloli numtuma ntumintumi gwangu hakakulonguleri Hakakunywawili njira yaku.' **3** Liziwu lya muntu lipikanika kushiwala, 'Mumtenderi kala Mtua njira yakuwi, mumnyawili weri njira zyakuwi!'" **4** Yohani kalawiriti kushiwala, kawabwelera wantu na kuwabatiza, pakawagambira, "Mleki vidoda vyenu na mbatizwi na Mluntu hakawalekiziyi vidoda vyenu." **5** Wantu wawuwa wamgenderiti Yohani, wantu yawalawiti Yerusalem na Yudeya, walekiti vidoda vyawatenditi na yomberi kawabatiziti mulushemba lwa Yoridani. **6** Yohani kavaliti nguwu yayinyawitwi kwa mibaira ya nkanyama ngamiya, mushunu kalitawiti lugoyi lwa lukuli na shiboga shakuwi shiweriti Iwashi na wanjombi. **7** Yohani kabweriti pakalonga, "Pa neni kankwiza muntu mkulu kuliku neni. Neni nfiaa ndiri ata kuyopola lugoyi lwa vilwatu vyakuwi. **8** Neni nukubatizani kwa mashi, kumbiti yomberi hakawabatizani kwa Rohu Mnanagala." **9** Mashaka galii Yesu kiziti kulawa Nazareti lushi lwa Galilaya na kabatiziwitwi na Yohani mulushemba lwa Yoridani. **10** Pala palii Yesu pakalawiti mumashi, kawona kumpindi kwa Mluntu kuvuguka na Rohu Mnanagala kamkangalira gambira ng'unda. **11** Na liziwu lilawira kumpindi kwa Mluntu, lilonga, "Gwenga gwa Mwana gwangu yanukufira, gunfirizya." **12** Pala palii Rohu Mnanagala kamlonguziyiti Yesu kushiwala. **13** Su kaweriti kushiwala aku mashaka malongu msheshi, pakajeresiwa na Shetani. Kalikaliti aku pamuhera na wankanyama wa kuntundu na wantumintumi wa kumpindi wamtenderiti. **14** Yohani pawamtatiriti kala mushibetubetu, Yesu kagenditi lushi lwa Galilaya, kulii kanjiti kubwera Shisoweru Shiwigira sha Mluntu, **15** pakalonga, "Shipindi shiza! Ufalumi wa Mluntu wapakwegera. Mleki vidoda vyamtenda na mushijimiri Shisoweru Shiwigira!" **16** Yesu kaweriti kankupita mumpeku mwa litanda lya Galilaya, kamwona Simoni na Andereya mlongu gwakuwi, womberi waweriti wankulowa wasomba. **17** Yesu kawagambira, "Munfati neni, hanuwa fundi mwenga muweri walowa wantu." **18** Pala palii wazileka nyavu zyau na wamfata. **19** Yesu pakagenditi palongolu padidini, kawawoniti Yakobu na Yohani wana wa Zebedayu walivagiti mumtumbwi wankunyawa nyavu zyau. **20** Pala palii Yesu kawashema wamfati, womberi wamleka Zebedayu tati gwau pamuhera na wantumintumi wakuwi mumtumbwi. **21** Yesu na wantumintumi wakuwi wagenditi lushi lwa Kafarinaumu, palifikiti Lishaka lya Kwoyera Yesu kagenditi munumba ya

Mluntu na kanja kufunda. **22** Wantu yawampikaniriti Yesu walikangashiti nantu ntambu yakafunditi, toziya kafunditi ndiri gambira wafunda wawu wa Malagaliru ga Musa, kumbiti kafunditi gambira muntu yakawera na uwezu. **23** Shipindi shilaa shiliu kuweriti na muntu yakaweriti na washamshera Munumba ya Mluntu, yomberi kabotanga, **24** "Yesu gwa Nazareti, gwana shishi na twenga? Shagwizira gutwagamiziyi? Neni nukumana kala kuwera gwenga gwa gaa, gwenga gwa Mnanagala gwa Mluntu." **25** Yesu kamkalipira shamshera ulii, "Umatu, gumwuki muntu ayu." **26** Shamshera kambegeziya nantu muntu ulii pakabotanga, shakapanu kamlekeziya. **27** Wantu woseri walikangashiti nantu na wanjiti kulokosiya, "Shishi ashi? Aga mafundu ga syayi yagawera na uwezu! Muntu ayu kawera na makakala ga kuwawinga washamshera na womberi wamjimira!" **28** Su visoweru vyakatenditi Yesu vipikinirika kanongola koseri mumkowa gwa Galilaya. **29** Palaa palii pawalawiti Munumba ya Mluntu, womberi wagenditi pamuhera na Yakobu na Yohani mpaka ukaya kwa Simoni na Andereya. **30** Pawsokiti palii, womberi wamgambiriti Yesu kuwera mikamwana gwa Simoni kapyupa kagonja mushitanda. **31** Su Yesu kamgendera mlweri, kamkola liwoku na kumgolosiya, mawu ulii kawera mkomu na kanja kuwatelekeria. **32** Pamihii mshenji paguzyetiti, wantu wamjegera Yesu walweli woseri na walii yawaweriti na washamshera. **33** Wantu woseri wa lushi lulii wajojinikiti paluwaga lwa numba. **34** Yesu kawaponiziyiti wantu wawuwa yawaweriti na malweri ga kila ntambu. Viraa kawawingiti washamshera, kafiriti ndiri washamshera watakuli shintu shoseri toziya waweriti wankumumana. **35** Shilawu yakuwi ligonugonu, Yesu kalawa kunja kwa lushi na kagenditi pahala pa gweka kumluwa Mluntu. **36** Kumbiti Simoni na wayagwi wagenditi kumsakula. **37** Na pawamwoniti kala wamgambira, "Kila muntu kankukusakula!" **38** Kumbiti Yesu kawankula, "Tugendeni pahala pamonga pa lushi zyaziwera pakwegera, su neni nwezi kubwera aku viraa toziya ashi ndo shashinjegiti kushitenda." **39** Su yomberi kagenda Mugalilaya kwoseri pakabwera mnumba za Mluntu na kuwawinga washamshera. **40** Mungumbula yumu kamgenderiti Yesu kasuntumala na kumluwa, "Pagufira gumweni gumpungi neni." **41** Yesu kamwonera lusungu nantu, kamkola liwoku kalonga, "Neni nfira, gupungwi." **42** Palaa palii Muntu ungumbula umlekeziya. **43** Shakapanu Yesu kambereziya muntu ulii, kamlekeziya kagendi zyakuwi **44** pakamgambira, "Nagumgambira muntu yoseri visoweru avi, kumbiti gugendi gwakaliranguziyi kwa mtambika gwa Numba ya Mluntu na gulaviyi malaviwu kwajili ya kupungwa kwaku gambira Musa ntambu yakalagaliriti kuwera ukapitawu

kwa woseri kuwera guponiziwa.” 45 Kumbiti muntu ulii kagenda kanja kubwera visoweru nya kuponiziwa kwakuwi kwa kila yakamwona. Su Yesu kasinda kulinonisiya mulushi lulii, yomberi kalikaliti pahala pa gweka. Pamuhera na hangu wantu waweriti wankumgendera yomberi kulawa wega zoseri.

2 Pa mashaka gavuwa ndiri, Yesu kawuyiti Kafarinaumu, wantu wapikinira handa kawuya ukaya. 2 Wantu wavuwa wajojinikiti palii mpaka paveriti kwhadera lupenu mnumba, ata kunja pamlyangu. Nayomberi kaweriti kankuwabwerera shisoweru sha Mlungu. 3 Su wantu wamu wiziti pawamjega muntu yakalewelekiti, yomberi kapapiti na wantu wamsheshi. 4 Toziya wantu waweriti wavuwa, wasinditi kumjega pakwegera na Yesu. Su wabomoliti pashitwiku pahala pakaweriti Yesu. Shapakanu wamsulusiya muntu ulii yakalewelekiti pakawera mumkeka. 5 Yesu pakawoniti njimiru yawu, kamgambiriti muntu ulii yakalewelekiti, “Mwana gwangu, vidoda vyakuvi vilekiziwa.” 6 Wafunda wamu wa Malagaliru ga Musa waweriti walivaga kweni aku, walihola mumyoyu mwawu, 7 “Iwera ashi muntu ayu kankutakula ntambu ayi? Ayu kankumwigiranga Mlungu! Gani kawezi kulekiziya vidoda? Mlungu gweka yakuvi ndiri?” 8 Pala palii Yesu kashimana shillii shawaliholiti mumyoyu mwawu. Yomberi kawakosiya, “Ashashi mwankulihola hangu mumyoyu mwenu? 9 Shizotopa ng'anji shii, kumgambira muntu yakalewelekiti, ‘Vidoda vyaku vilekiziwa’ ama kumgambira, ‘Gwimuki, gutoli mkeka gwaku gugendi?’ 10 Su nfira muvimanu kuwera Mwana gwa Muntu kana uwezu gwa kulekiziya vidoda pasipanu.” Shapakanu Kamgambira muntu ulii yakalewelekiti, 11 “Nukugambira, gugoloki, gutoli mkeka gwaku, gugendi ukaya kwaku!” 12 Yomberi kagoloka, palaa palii kanyasula mkeka gwakuvi kagendagenda pakalolwa na wantu woseri. Woseri walikangasha, wamkwisa Mlungu pawalonga, “Hatweniwoni shintu gambira ashi nakamu!” 13 Yesu kagenda kayi kumpeku kulitanda lya Gailaya. Lipinga likulu lya wantu limgendera, nayomberi kanja kuwafunda. 14 Pakaweriti kankupita, kamwona Lawi mwana gwa Alifayu, kalivaga mnumba mwa kulpira kodi. Yesu kamgambira, “Gunfati.” Lawi kagoloka, kanfata. 15 Shakapanu, Yesu kaweriti kankuliya shiboga ukaya kwa Lawi. Watola kodi wavuwa na walii yawawashema wawera na vidoda waweriti wankuliyi pamuhera na Yesu na wafundwa wakuvi, toziya kuweriti na wantu wavuwa yawaweriti wankumfata. 16 Wafunda wamu wa Malagaliru ga Musa waweriti shipinga washishema Mafalisayu pawamuwoniti Yesu kankuliya pamuhera na “walii yawawashema wawera na vidoda” na

watola kodi, womberi wawakosiya wafundwa wakuvi, “Iwera ashi Yesu kankuliya pamuhera na watola kodi na yawawera na vidoda?” 17 Yesu pakagapikaniriti aga kawagambira, “Wantu washinashina wamfira ndiri bwana mganga, kumbiti walwelii wamfira. Niza ndiri kuwashema wantu yawalihola wankumfirizya Mlungu, kumbiti niza kuwashema yawawera na vidoda.” 18 Wafundwa wa Yohani Mbatiza na wafundwa wa Mafalisayu waweriti wankufunga kuliya. Wantu wamu wamgendera Yesu na kumkosiya, “Iwera hashi wafundwa wa Yohani Mbatiza na wafundwa wa Mafalisayu wankufunga kuliya, kumbiti wafundwa waku wafunga ndiri kuliya?” 19 Yesu kawankula, “Wantu pawawera mumsambu gwa ndowa waweza hashi kufunga kuliya shipindi mpalu gwa ndowa kapamuhera nawomberi? Nakaka mpalu gwa ndowa pakawera na womberi hapeni wafungi kuliya. 20 Kumbiti shipindi shankwiza, mpalu gwa ndowa hakawusiwi kwawu, na panu ndo hawafungi kuliya. 21 “Kwahera muntu yakasona shiraka sha nguwu ya syayi mu nguwu ngona. Pakatenda hangu, shiraka sha syayi hashidegi nguwu ngona, na palii papadegekiti pongereka. 22 Na kwahera muntu yakaweza kutula divayi ya syayi muviwiga vigona. Pakatenda hangu, divayi ya syayi hayivipantangi viwiga avi, divayi hayitiki, na viwiga havipantangiki. Kumbiti divayi ya syayi itulwa muviwiga vya syayi.” 23 Lishaka limu lya kwoyera, Yesu pamuhera na wafundwa wakuvi waweriti wankupita mumalambu ga nsaka. Pawaweriti wankupita, wafundwa wakuvi wanjiti kubenanga mikunguvi ya nsaka. 24 Su Mafalisayu wamgambira Yesu, “Guloli! Iwera ashi wafundwa waku wankutenda shintu shashileweritwi mulishaka lya kwoyera?” 25 Yesu kawankula, “Hamwebetuli ntambu Dawudi yakatenditi pamuhera na wayaguvi palii pawaweriti na njala na wahera shintu? 26 Dawudi kingiriti Mnumba ya Mlungu mumashaka galii ga mtambika mkulu Abiyatali. Kaliya mabumunda yagalaviyiti kwa Mlungu, mabumunda gagalekeziwa ndiri kugaliya kumbiti watambika gweka yawu ndo yawalekeziwitwi kugaliya, Dawudi kagaliyiti na kuwapanana wayaguvi.” 27 Shapakanu Yesu kawagambira, “Lishaka lya kwoyera walitula kwajili ya wantu, na wantu ndiri kwajili ya lishaka lya kwoyera.” 28 Su Mwana gwa Muntu ndo Mtuwa ata gwa lishaka lya kwoyera.”

3 Shapakanu Yesu kingira kayi munumba ya Mlungu. Mlii paweriti na muntu yakawera na liwoku lyalilewelekiti. 2 Wantu wamu waweriti wankumlolaa su wawoni handa hakamponiziyi muntu ulii mulishaka lya kwoyera su wapati toziya ya kumsitaki. 3 Yesu kamgambira muntu ulii yakaweriti na liwoku lyalilewelekiti, “Gwizi panu.” 4 Shapakanu Yesu

kawakosiya wantu, "Hashi, lyoshi lyaliherepa mulishaka lya kwoyerera, kutenda gaherepa ama gadoda? Kumponiziya muntu ama kulaga?" Kumbiti womeri wanyamalira jii. 5 Yesu kawalola wantu woseri walii kwa maya, kahinginikiti nentu toziya ya ukamala wa myoyu mwawu. Shapakanu kamgambira muntu ulii, "Gunnyoshi liwoku lyaku." Yomberi kanyosha, pala palii liwoku lyakuwi lipona nakamu! 6 Pala palii Mafalisay walawiti kunja, wanja kusakula ntambu ya kumlaga Yesu, womeri pawawera na shipinga sha wantu wa Herodi. 7 Yesu pamuhera na wafundwa wakuwi uganu na wagenditi kulinanda lya Galilaya, na lipinga lya wantu limfatiti kulawa Galilaya mkowa gwa Yudeya. 8 Viraa virii Yerusalem na mumikowa ya Idumeya na kumwambu kwa lushemba Yoridani na lushi lwa Tiru na Sidoni. Lipinga lya wantu awa wawuwa wamgenderiti Yesu toziya wavipikiniriti vitwatira vivuwa vyakatenditi. 9 Toziya lipinga lya wantu lyaliheriti likulu, Yesu kawagambira wafundwa wakuwi wamkuluri mtumbwi, su wantu nawambabanika. 10 Kawaponiziyiti walwelii wawuwa, walii yawawera na malwelii waweriti wankumbabanika su wapati kumshinkula. 11 Kila mala washamshera pawamwoniti Yesu, waguwiti pasi kulongolu kwakuwi na wagutanga pawalonga, "Gwenga gwa Mwana gwa Mlungu!" 12 Kumbiti Yesu kawakaripiriti nentu washamshera walii nawalonga kuwera mweni ndo gaa. 13 Shapakanu Yesu kakweniti kulugongu, kawashema walii yakawafiriti mweni, nawomberi wamgendera. 14 Kawasyagula wantu lilongu na awili viraa kawashema wantumintumi, su wapati kuwera pamuhera na yomberi na su kapati kuwatuma wagendi kuwabwelera wantu 15 na waweri na uwezu wa kuwalaviya washamshera. 16 Awa ndo wantu lilongu na awili yakawasyaguliti, Simoni, Yesu kamupananiti litawu Peteru na 17 Yakobu na Yohani mlongu gwakuwi, woseri wana wa Zebedayu, Yesu kawashema Bowanerigi, mana yakuwi "Wana wa Kuguguma" viraa vilii 18 Andereya na Filipu na Batolumayu na Matayu na Tomasi na Yakobu mwana gwa Alifayu na Tadeyi na Simoni Mkanani 19 na Yuda Isikariyoti, ayu ndo yakamgalambukiti Yesu. 20 Shapakanu Yesu kawuyiti ukaya. Lipinga likulu lya wantu wajojinikiti kayi mpaka Yesu na wantumintumi wakuwi wasinditi kuliya shiboga. 21 Walongu wakuwi pawapikaniriti gawatakuliti wantu, wagenda kumtola, toziya wantu watakuliti, "Kana lukwali." 22 Wafunda wa Malagaliru ga Musa yawalawiti Yerusalem walongiti, "Ayu kana Belizebuli! Mkulu gwa washamshera ndo yakamupanana makakala ga kuwalaviya washamshera." 23 Yesu kawashema, kawagambira kwa mifanu, "Kwa ntambu ashi Shetani kamlaviyi Shetani myagwui? 24 Ufalumi pawupalangika, ufalumi hapeni ugolok. 25 Viraa kaya payipalangika, kaya ayi hayiyagamili. 26

Handa Shetani pakalilema mweni pakawera kapalangika, hapeni kagoloki kumbiti upereru wakuwi usoka. 27 "Kwahera muntu yakawenza kwingira mnumba mwa muntu yakawera na makakala, kumbiti hutu kamtawi muntu ulii. Shapakanu hakwezi kuvitola vintu vyoseri. 28 "Nukugambirani nakaka, wantu hawalekiziwi vidoda vyawu vyoseri na mayigilangu gawu goseri. 29 Kumbiti muntu yoseri yakamwigilanga Rohu Mnanagala hapeni kalekiziwi nakamu, toziya vidoda avi yyankulikala mashaka goseri." (aiōn g165, aiōnios g166) 30 Yesu katakuriti hangu toziya wantu wankulonga, "Kana washamshera." 31 Shapakanu mawu na walongu wa Yesu wasoka. Wagoloka kunja, wamtuma muntu kingiri mnumba wakamshemi. 32 Lipinga likulu lya wantu liweriti limzinga Yesu. Womberi wamgambira, "Mawu gwaku na walongu waku wa kunja wankukusakula." 33 Yesu kawankula, "Mawu gwangu na walongu waneni washina gaa?" 34 Shapakanu kawalola wantu yawamzingiti na kutakula, "Mloli! Awa ndo mawu gwangu na walongu wangu! 35 Muntu yoseri yakatenda ntambu ya kafira Mlungu, ayu ndo mlongu gwangu na dada gwangu na mawu gwangu."

4 Yesu kanja kayi kufunda mumpeku mulitanda lya Galilaya.

Lipinga lya wantu limzingikiti liweriti likulu mpaka kakweniti mumashuwa iweriti mmashi na kulivaga amu. Wantu woseri walivaga kumpeku kulinanda. 2 Kawafunda vitwatira vivuwa kwa mifanu. Mumafundu gakuwi kawagambiriti, 3 "Mpikaniri! Poweriti myala mbeyu kagenditi kukweta mbeyu. 4 Pakaweriti kankuyala mbeyu, zimonga zitulukira munjira, wampongu wiza na kuziliya. 5 Zimonga zitulukira mulitalawu lyahera litapaka livuwa. Mbeyu azi zimeriti kanongola toziya litapaka lididini. 6 Kumbiti pagulawiti mshenji, gulunguziya mbeyu zimeriti toziya mishigira yakuwi igenda ndiri pasi. 7 Zimonga zitulukira pa misontu, zikula na misontu izibabanika mbeyu zimeriti, ndo zilera ndiri. 8 Zimonga zitulukira mulitapaka liherera zimera, zikula na kulera, yimu malongu matatu na zimonga malongu sita na zimonga miya yimu" 9 Shapakanu Yesu kawagambira, "Mweni makutu ga kupikinira na kapikiniri!" 10 Yesu pakaweriti gweka yakuwi, walii wawaweriti pamuhera na wandwa wakuwi lilongu na wawili, wamkosiya kuusu mifanu yakuwi. 11 Yesu kawagambira, "Mwenga mpananwa kuvimana bada ya Ufalumi wa Mlungu, kumbiti kwa walii yawawera kunja, kila shintu utakula kwawu kwa mifanu. 12 Su, "Pawalola, kumbiti wavimani ndiri, Pawapikanira, kumbiti wavimani ndiri, Nawiza kugalambuka, Pawatubu na kulekiziya vidoda vyawu." 13 Shapakanu Yesu kawakosiya, "Su muvimana ndiri mana ya mfanu agu? Su muvimana hashi mifanu yimonga? 14 Ului mpazi uyala

shisoweru. **15** Wantu wamonga walifana gambira yagalawiriti mumbeyu zazitulukiriti munjira. Pawapikanira visoweru nya Mlungu, palaa palii Shetani kiza na kutola visoweru shawayariti mumyoyu mwawu. **16** Wantu wamonga walifana gambira yagalawiriti mumbeyu zazitulukiriti mumabuwi. Pala paliya pawapikanira visoweru, washitola kwa kunemelera. **17** Toziya wahera mishigira, wakwendereya katepu. Ndabiri na tabu pavyiza kwajili ya visoweru, su palaa palii wavileka kujimilira. **18** Wantu wamonga walifana gambira yagalawiriti mumbeyu zazitulukiriti pa misontu. Wankuvipikanira visoweru, **19** ira lushera lwa makaliru aga, kufira ulunda shuma, na kufira vintu nya ntambu zoseri, vyawayingira na kulibabanika visoweru, su visoweru vilera ndiri kwa wantu walii. (aiōn g165) **20** Kumbiti wantu wamonga walifana gambira yagalawiriti mumbeyu zyazitulukiriti palitapaka liherepa. Awa wankuvipikanira visoweru, walijimilira na visoweru shilera zivuwa za ziliizawaziyaliti, wamonga mala malongu matatu, wamonga mala malongu sita na wamonga mala miya” **21** Yesu kendereyti kuwagambira, “Hashi tulungi muntu kingiziya shikoluboyi mnumba na kushigubikira na shiwigama kushitula kulivungu? Hashi kashitula ndiri panani pa shintambi? **22** Toziya shiraa shintu shawafifa ashiweri paweru. Shoseri shawagubika ashigubutuliki. **23** Muntu yakawera na makutu ga kupikinira, kapikaniri!” **24** Viraavilii Yesu kawagambira, “Mpikaniri weri galiya gampikanirai! Malagaliru galii mwagatumiyaga kuwahiga wamonga, Mlungu hakagatumii kuwahiga mwenga, kayi hawongeli. **25** Toziya muntu kana shintu hawamuwongeleri, na muntu kahera shintu, ata shintu shididini shakaweriti nashi, hawampoki.” **26** Yesu kendereya kutakula, “Ufalumi wa Mlungu ulifana hangu. Muntu kankuyala mbeyu mulirambu. **27** Pashiru kankugonja mpota, paliwala ka masu na mbeyu ziliizankumera nazikula. Mweni kamana ndiri ntambu yazimera. **28** Litapaka lyeni litenda vimeriti vikula na kulera, vyanja vitomolera mihamba, kayi mikunguwi, shapakanu ipunta. **29** Kumbiti usaka paukamala, palaa palii muntu ayu kanja kuwuhenga kwa hengu yakuwi, toziya shipindi sha kubenanga shizakala.” **30** Yesu katakula kayi, “Ufalumi wa Mlungu ulifana na shintu gaa? Tuwulongeri kwa mifanu gaa? **31** Ulfana na mbeyu ndidini, mbeyu ndidini nantu kuliku zoseri zawayala mulirambu. **32** Kumbiti pawaiyara, yankukula na kuwera mtera mkulu kuliku mitera yoseri ya mumalambu. Kayi guwera na mitambi mikulu mpaka wampongu weza kunyawa vitukulu vyawu mumitambi ayi.” **33** Yesu kawabweliriti wantu visoweru vyakuwi kwa mifanu imonga ivuwa ya ntambu ayi. Kayoweriti nawomberi ntambu yawawezit kuvimana. **34** Kayoweriti ndiri nawomberi shintu shoseri pota kutenda

mfanu. Kumbiti pakaweriti na wafundwa wakuwi gweka yawu, kawagambiriti kila shintu. **35** Pashimihi lishaka liralilii, Yesu kawagambira wafundwa wakuwi, “Tulokeni tugendi kumwambu kilitanda.” **36** Su walileka lipinga lya wantu. Wafundwa wingira mumtubwi mwakikaliti Yesu. Viraavilii peniti na mtumbwi gumonga gumfatiti. **37** Pala palii, liziti liyega na mashi giza kwa likakala ganja kuwukoma mtumbwi, mpaka mashi ganja kumema mumtumbwi ulii. **38** Yesu kaweriti kuzyetu mumtumbwi, kagonja mumtumbwi. Wafundwa wamwimusya, wamgambira, “mfunda, gulishera ndiri ntambu yatwankusokera?” **39** Yesu kimuka, kalikalipira liyega lili, na kugagambira mashi galii, “Gyunamali jii!” Liyega linyamala, na kuwera kuzizimira jii. **40** Shapakanu Yesu kawagambira, “Mtira shishi mwenga? Mwakali mwahera njimiru?” **41** Nawomberi watira nantu na walikosiya weni kwa weni, “Ayu muntu gwa ntambu gaa? Ata liyega na mashi gana makakala vyoseri vimjimilira!”

5 Yesu pamuhera na wantumintumi wakuwi wasoka kumwambu kilitanda lya Galilaya, muisi ya Gerasi. **2** Yesu pakalawiti mumtumbwi, palaa palii muntu yakawera na washamshera kalawiti mumpanga gagaweriti wankusira wantu. **3** Muntu ayu kaweriti kankulikala mumpanga gakaweriti wankusira wantu na kwahera muntu yakaweza kumtawa kayi ata kwa minyololu, **4** toziya mala zivuwa kaweriti kankutawalilwa ngoyi mumawoku na minyololu mumagulu, kumbiti kaweriti pakadumula vyoseri na kuyidumula minyololu yayiweriti mumagulu mwakuwi. Na kwahera muntu yakaweriti na makakala ga kumbata. **5** Mashaka goseri kaweriti kankuyerayera mumpanga na muvigongu, pakabotanga na kulikeshulanga kwa mabuwi. **6** Pakamwoniti Yesu kwa kutali, kamtugiriti na kumsuntamilira **7** na kalila kwa kubota pakalonga, “Yesu, Mwana gwa Mlungu yakawera kumpindi nantu! Gufira shishi kwanenai? Nukuhiga kwa litawu lya Mlungu, naguntabisiya!” **8** Katakuriti ntambu ayi toziya Yesu kamgambiriti, “Gwenga shamshera, gumlawi muntu ayu!” **9** Shapakanu Yesu kamkosiya, “Litawu lyaku gaa?” Yomberi kamwankula, “Litawu lyangu Lipinga, mana yakuwi tuvuwa!” **10** Shapakanu kendereya kumuhiga Yesu kuwera nakawawinga washamshera kunja muisi illi. **11** Kuweriti na lipinga likulu lya wamtumbi waweriti wankuliya pakwegera pa lugongu. **12** Su washamshera walii wamuhiya Yesu pawalonga, “Gutulagaliri tugendi kwa wamtumbi, na gutuleki twingiri mwawu.” **13** Yesu kawalekiziya na washamshera walii wamlawa muntu ulii na wawayingira wamtumbi. Lipinga lyoseri lya wamtumbi elufu mbili watugira kilitanda na walidiba mumashi. **14**

Wantu yawaweriti wankulolera wamtumbi walii watuga na kuwagambira wantu shisoweru shilii mulushi na mumalambu. Wantu wagenda kulola shilii shashilawiriti. **15** Pawasokiti kwa Yesu, wamwona muntu ulii yakaweriti na lipinga lya washamshera, kalivagiti pasi, kavala ngwu zyakuwi, viraah mahala gakuwi gamwuyira. Su wantu walii watira. **16** Na walii yawawoniti shitwatira ashi, wawagambira wantu wamonga shitwatira shashimlawiriti muntu ulii yakaweriti na washamshera, pamuhera na shashilawiriti kwa wamtumbi walii. **17** Su wantu wanjiti kumluwa Yesu kawuki muisi yawu. **18** Yesu pakaweriti kankukwena mumtumbwi, muntu ulii yakaweriti na washamshera kumuwa wawuki woseri. **19** Kumbiti Yesu kambelera. Kamgambira, "Gugendi ukaya kwa walongu waku na guwagambiri vitwatira vyoseri Mtuwa vyakakutendiriti, na ntambu yakakuwoniriti lusungu." **20** Su muntu ulii kugenda zyakuwi mumkowa wagushema lushi lilongu pakawagambira wantu shilii Yesu shakamtendiriti. Na wantu woseri wapikiniriti na walikangasha. **21** Yesu pakalokiti kala na kusoka kumwambu mulitanda na pakawera pampeku palitanda, lipinga likulu lya wantu Ijojinikiti pakwegera na yomberi. **22** Shapakanu kiza yumu gwa walongoziya wa Numba ya Mlungu, litawu lyakuwi Yairu. Pakamwoniti Yesu, kamsuntamilira pa magulu gakuwi, **23** kamuhiga pakalonga, "Muhinga gwangu kalwala tashitashi. Shondi, shondi, gwizi gumtuliri liwoku lyaku su kaweri mkomu na kalikali." **24** Su Yesu kagenda pamuhera na yomberi. Wantu wawuwa wamfatiti na kumbabanika babanika. **25** Panu paveriti na mdala yumu kawera na ulweri wa kusuma mwazi kwa mivinja lilongu na mbili. **26** Mdala ulii katabikiti nentu kwa kuwagendera waganga wawuwa na kamaliriti kila shintu shakaweriti nashi, yomberi kapona ndiri, kumbiti kendereyiti kulwala. **27** Yomberi pakapikaniriti visoweru kuus Yesu, kiza kumbeli kulibabanika mulipinga lya wantu, kayishinkula ngwu ya Yesu, **28** toziya kaligambiriti mweni, "Panuishinkula hera ngwu ya Yesu, hamponi." **29** Pakayishinkuriti ngwu ya Yesu, palaa palii kusuma mwazi kwoya na yomberi kalipikanira munshimba mwakuwi kuwera ulweli wakuwi upona. **30** Pala palii Yesu kavimana kuwera likakala limwukiti. Su kaligalambukira lipinga lya wantu na kukosiya, "Gaa yakashinkuriti ngwu yangu?" **31** Wafundwa wakuwi wamwankula, "Guwona wantu ntambu yawakubabanika babanika, gwenga gukosiya, 'Gaa yakashinkuliti?'" **32** Kumbiti Yesu kaloliti wega zoseri su kamwoni muntu yakamshinkuliti. **33** Na mdala ulii kashimana shintu shashimlawiriti, su kamgendera pakalendema kwa lyoga. Kasuntamilira pa magulu pa Yesu, shapakanu kamgambira unakaka woseri. **34** Yesu kamgambira, "Mwana

gwangu, njimiru yaku yikuponizya. Gugendi kwa ponga na guweri mkomu." **35** Yesu pakaweriti kankali kankutakula ntambu ayi, wiza wantu kulawa ukaya kwa Yairu, ulii mkulu gwa Numba ya Mlungu, wamgambira Yairu, "Muhinga gwaku kahowa kala. Iwera ashi gwankwendereya kumgaziya Mfundu?" **36** Kumbiti Yesu pakapikaniriti shawatakuliti, kalishera ndiri, kamgambira ulii mlongoziya gwa Numba ya Mlungu, "Nagutira, gujimiru hera." **37** Yesu kafira ndiri muntu yoseri kamfati kumbiti Peteru na Yakobu na Yohani na Yakobu mlongu gwakuwi. **38** Pawafikiti ukaya kwa Yairu, Yesu kawona wankushowangana na kawapikanira wantu wankulira na kudaya. **39** Su Yesu kingira mnumba kawagambira, "Ashashi mwankushowangana na kulila? Mwana hakenihowi, kagonja hera!" **40** Kumbiti womberi wamseka. Su kawalaviya woseri kunja, kawatola tati na mawu gwa mwana ulii pamuhera na wantumintumi wakuwi watatu yakaweriti nawu na wingira mpaka pakaweriti mwana ulii. **41** Yesu kamkola liwoku mwana ulii, kamgambira, "Talita kumu!" Mana yakuwi, "Muhinga, nukugambira gwimuki!" **42** Pala palii muhinga ulii kimuka na kanja kugenda genda. Muhinga ayu kaweriti na mivinja lilongu na miwili. Pagalawiriti aga, wantu walikangashiti nentu. **43** Kumbiti Yesu kawalagalira nentu nawamgambira muntu yoseri shitwatira ashi shashilawiriti. Shapakanu kawagambira, "Mumpanani muhinga ayu shiboga kallii."

6 Yesu kawuka peni palii, kagenda mlushi mwakuwi na wafundwa wakuwi wamfatiti. **2** Palisokiti lishaka lya kwoyeria, kanja kufunda mnumba ya Mlungu. Wantu wawuwa yawampikaniriti walikangasha, watakula, "Kagapata koshi goseri aga? Luhala gaa alu lwakampiti? Kankuweza hashi kutenda mauauza aga? **3** Ayu ndo ulii msongola ndiri vintu? Mwana gwa Mariya na walongu wakuwi washina Yakobu na Yosefu na Yuda na Simoni? Hashi dada wakuwi wikala pala panu ndiri?" Su wamlema kumjimira. **4** Yesu kawagambira, "Mbuyi gwa Mlungu kankujimila pahala poseri, ira kankujimila ndiri mlushi lwakuwi na kwa walongu wakuwi na ukaya kwakuwi mweni." **5** Yesu kaweziti ndiri kutenda mauauza goseri palii, ira kawatulira mawoku walweli wawuwa ndiri, kawaponizya. **6** Kalikangasha nentu toziya wantu wahera moyu. Shapakanu Yesu kavityangira vijiji nya pakwegera, pakawafundiza wantu. **7** Kawashemiti walii wantumintumi lilongu na wawili, kanja kuwattuma wawili wawili. Kawayupa makakala ga kuwawinga washamshera. **8** Shapakanu kawagambira, "Namtolu shintu shoseri kwajili ya mwanja, ira lukongoshu gweka hera. Namtolu libumunda, wala muhaku, wala mpiya mshunu. **9** Mvali vilwatu,

kumbiti namtola nguwu yingi Kayi. 10 Numba yoseri pawawashemereni, mlikali palaapa mpaka pamwuka lushi alu. 11 Na pahala poseri wantu pawawashemerani ndiri pota kuwapikinira, mwuki na kupunda lidika mmagulu mwenu. Ayi hayiweri litakulilu kwawomberi.” 12 Su wagenda na kuwabwelela wantu wavileki vidoda vyawu. 13 Wawalaviya washamshera wawuwa na kuwaswaga lipaki walwelii wawuwa na kuwaponiziya. 14 Mtuwa Herodi kapikanira visoweru avi, toziya litawu lya Yesu lipikanikitii pahala poseri. Wantu wamonga walonga, “Yohani yakabatiza kazyuka! Ndo mana kana likakala lya kutenda mauzauza aga.” 15 Kumbiti wamonga walongiti, “Ayu ndo Eliya.” Na wamonga walongiti, “Ayu ndo mbuyi gwa Mlungu, handa walii wambuyi wa Mlungu wa makashu.” 16 Herodi pakapikaniriti visoweru avi, kalongiti, “Ayu ndo Yohani Mbatiza yanumudumuliti mtuwi kazyuka!” 17 Makashu Herodi mweni kalagaliriti Yohani kabatwi na katatilwi mushibetubetu. Katenditi hangu toziya ya Herodiya yakamuyugiti pamuhera kavimaniti kaweriti mdala gwa mlongu gwakuwi Filipi. 18 Yohani kaweriti kamgambira Herodi, “Lilagaliru lilema gwenga kumuyuga mdala gwa mlongu gwaku!” 19 Su Herodiya kamkalalira nentu Yohani, kafira kumlaga kumbiti kawenza ndiri kwajili ya Herodi. 20 Herodi kamtiriti Yohani toziya kavimaniti Yohani kaweriti muntu muheri na mnanagala, su kaweriti kankumlolera. Kafiriti kumpikinira Yohani, tembera pakampikaniriti kala moyu gumtama nentu. 21 Lishaka limu Herodiya kapatiti lupenyu mumsambu gwa lishaka lya kwiwukwa kwa Herodi. Herodi kawatendiriti msambu wakolamlima wa sirikali, wakulu wa wanjagila na watuwa wa isi ya Galilaya. 22 Muhinga gwa Herodiya pakingiriti kuvina, kamherepeziya Herodi na wahenga wakuwi. Su mtuwa kamgambira muhinga ulii, “Gunduwi shintu shoseri shagufira na neni hanukupanani.” 23 Kalirapa kayi, “Hanukupanani shoseri shagufira, ata nusu ya ufalumi wang!” 24 Pala palii mhinja uliya kagenda kumkosiya mawu gwakuwi, “Ntuwi shishi?” Nayomberi kamwankula, “Guluwi mtuwi gwa Yohani Mbatiza.” 25 Mhinja ulii katuga mpaka kwa mtuwa na kumluwa, “Nfira gumpanani vinu vinu mtuwi gwa Yohani Mbatiza muluseru!” 26 Mtuwa moyu gumtama nentu, kumbiti kaweziti ndiri kulema, toziya kalirapiliti palongolu pa wahenga wakuwi. 27 Su mtuwa kamlagilira mijagira palaa palii hakajegi mtuwi gwa Yohani. Mjagira kagenda mushibetubetu na kumdumula Yohani mtuwi. 28 Shapakanu kawujega mtuwi gulii muluseru na kumpanana nafunda ulii. Nayomberi kampanana mawu gwakuwi. 29 Wafundwa wa Yohani pawapikaniriti hangu, wagenda kuyitola nshimba yakuwi na kuyisira. 30 Wantumintumi wawuyiti na kuliwona

na Yesu, wamgambira goseri galii gawatenditi na kufunda. 31 Yesu kawagambira, “Tugendereni gweka yetu pahala pahera muntu, mwakwoyeri katepu.” Katakuliti ntambu ayi toziya kuweriti na wantu wawuwa waweriti wankwiza na kuwuka, mpaka wapata ndiri lupenyu lwa kuliya shiboga. 32 Su wawuka gweka yawu kwa mtumbwi, wagenda pahala pahera wantu. 33 Kumbiti wantu wawawoniti pawaweriti wankwuka, wawanamani. Su watuga kulawa lushi zoseri na wawalonglera kusoka. 34 Yesu pakasulukiti kulawa mumtumbwi na pakaliwoniti na lipinga likulu lya wantu. Kawawoneriti lusungu toziya waweriti gambira wakondolu yawahera mlolera. Su kanja kuwafunda vintu vivuwa. 35 Pamihi payifikiti, wafundwa wa Yesu wamgendera na kumgambira, “Pahala panu pashiwala na mshenji guzyeta. 36 Guwalekeziyi wantu wagendi mumalambu na muvijji vya pakwegera wahemerii shiboga.” 37 Kumbiti Yesu kawankula, “Mwenga muwapanani shiboga walii.” Wamkosiya, “Hashi tugendi twakahemerii mabumunda ya mpiya zayaziweziti kumpanana mtenda lihengu kwa myezi minani tuwapanani walii?” 38 Kawakosiya, “Mnaga mabumunda maninga? Mgendi mkaloli.” Pawaloliti kala, wamgambira, “Kwana mabumunda muhanu na wasomba awili.” 39 Shapakanu Yesu kawagambira wantumintumi wakuwi wawagambiri wantu woseri waligawi muvipinga vipinga, walivagi pasi mumihamba. 40 Su wantu walivaga mushipinga sha wantu miya na sha wantu malongu muhanu muhanu. 41 Shapakanu Yesu kagatola mabumunda muhanu galii na wasomba awili. Kalola kumpindi, kalonga mayagashii Mlungu na kagamega mabumunda galii. Shapakanu kawapanana wafundwa wakuwi wawapanani wantu. Viraa virii kawagawira wantu woseri wasomba awili walii. 42 Wantu woseri waliya na kwikuta. 43 Wafundwa wa Yesu wasola vyavsigaliti vya mabumunda na wasomba na kumemeziya mumajamanda lilongu na mawili. 44 Wapalu waliviti waweriti elufu mhanu. 45 Palaa palii Yesu kawagambira wafundwa wakuwi wingiri mumtumbwi, wamlongoleri kugenda Betisayida. Yomberi kaweriti kankuwaaga wantu. 46 Pamberi pakamaliriti kulonga khahere wantu, kagenda kulugongu kumluwa Mlungu. 47 Pamihi papasokiti, mtumbwi guweriti pakati pa litanda, kumbiti Yesu kaweriti gweka yakuwi kuisi iyuma. 48 Kawawona wafundwa wakuwi wankuyerayera na kushima mutumbwi kwa ngafu, toziya lipuga liweriti lyankuwapingira. Payiweriti pakwegera na kushiya, Yesu kawagendera pakatyanga pampindi pamashi. Pakwegera kawapiti, 49 kumbiti pawamuwoniti kankutanya pampindi pamashi, walihola kaweriti lihoka. Wanjiti kushowangana, 50 toziya woseri pawamuwoniti watiriti nentu. Palaa palii Yesu

kawagambira, "Namtira, ndo nenii!" **51** Shapakanu kingira mumtumbwi pamuhera nawomberi na liyega linyamalira. Wantumintumi wakuwi walikangasha nentu, **52** toziya waweriti wavimana ndiri mana ya kuwapana wantu mabumunda galii, myoyu yawu iweriti ikamala. **53** Waloka litanda, wasoka muisi ya Genezareti, panu wagugolosiya mtumbwi gwawu. **54** Pawalawiti mumtumbwi, wantu wammaniti ndo Yesu. **55** Su watugiriti mulushi zoseri na wawatola walwelii mumashera na kuwajega pahala poseri pawapikaniriti Yesu pakaweriti. **56** Pahala poseri Yesu pakagenditi, muvijiji, mulushi, ama mumalambu, wantu wawatuliti walwelii paviwarja. Wamluwa kawaleki wamshinguli muluwiniku lwa nguwi yakuwi na woseri wawamshinguliti waponiti.

7 Mafalisayu wamu na wafunda wa Malagaliru waweriti wankulawa Yerusalem waliaga pawamzyengeta Yesu. **2** Wawona wafundwa wamu wa Yesu wankuliya shiboga kwa mawoku mahumba, yani wagulula ndiri mawoku gawu ntambu ya ifiruwi. **3** Toziya Mafalisayu na Wayawudi woseri waliya ndiri shiboga mpaka wagululii mawoku gawu ntambu ya wamaniti, wakoliti shitiba sha wazewi wau. **4** Pawalawa mumasoku waliya ndiri shintu shoseri mpaka washigululi huti ntambu ya wavimani. Vira vili wakoliti vitiba vimonga, gambira vili kugulula lutekeru, viwiga na vyombu nya shaba. **5** Su Mafalisayu na wafunda wa Malagaliru wamkosiya Yesu, "Ntambu gaa wafundwa waku wakola ndiri vitiba nya wambuyi wawu, ira womberi waliya kwa mawoku mahumbu?" **6** Yesu kawankula, "Isaya katungiti weri, mwenga mwawafyangu, gambira ntambu yakalembiti, 'Wantu awa, wanjimira kwa visoweru hera, kumbiti mumyoyu mwau, wapatali na nenii. **7** Kuntambikira kwawu kunfaa ndiri mana wafunda vitiba nya wantu hera gambira malagaliru ga Mlungu.'" **8** "Mwenga mugaleka malagaliru ga Mlungu na kukola vitiba vyenu." **9** Yesu kendeleyiti kutakula, "Mwenga mulihola muherepa, kumbiti mugalema malagaliru ga Mlungu su muvikoli vitiba vyenu. **10** Mana Musa kamuiti, 'Guwapanani ligoya tati gwaku na mawu gwaku.' Kayi katakuliti 'muntu yoseri yanakahigiranga tati ama mawu, muntu ayu hawamlagi.' **11** Kumbiti mwenga mfundu, gambira muntu kana shintu sha kuwatanga tati ama mawu gwakuwi, kumbiti katakula shintu ashi 'Kolibani' yani mafupu kwa Mlungu, **12** su mutakula kalazimika ndiri kuwatanga tati gwakuwi ama mawu gwakuwi. **13** Su, kwa ntambu ayi mbeziya shisoweru sha Mlungu kwajili ya mafundu gamwankana. Kayi mtenda vitwatira vivuwa nya ntambu ayi." **14** Yesu kalishema kayi lipinga lili iya wantu. Kawagambira, "Mpikiniri woseri, muvimanii. **15** Kwahera shintu shashimwingira muntu shashiweza kumtenda

kaweri muhumba. Kumbiti shashimlawa muntu ashi ndo shashimtenda muntu kaweri muhumba. **16** Muntu pakana makutu, kapikaniri." **17** Pakalilekiti lipinga iya wantu na kwingira mnumba, wafundwa wakuwi wamkosiya mana ya mfanu wakatakuliti. **18** Yesu kawagambira, "Hashi, ata mwenga mwelewa ndiri? Hashi muvimanii ndiri handa shintu shashimwingira muntu kulawa kunja, shimtenda ndiri muntu kaweri muhumba, **19** Toziya shimwingira ndiri mumoyu, kumbiti shingira mumtima, shakapanu shilawa kunja munshimba?" Kwa kutakula hangu, Yesu kavipungiti viboga vyoseri. **20** Kendereyiti kulonga, "Shashilawa munshimba mwamuntu ndo shimtenda kaweri muhumba. **21** Toziya mumoyu mwa muntu mulawa maholu madoda na kumbinta na shimpelu na ulagaji shakapanu **22** uhumba na Iwaliya na vidoda na upyotu na utindira na weya na mayigilangu na shinika na lipungasesi. **23** Madoda aga goseri galawa munshimba mwa muntu, ndo hagamtendi muntu kaweri muhumba." **24** Yesu kawuka paliya, kagenda mulushi lwa Tiru. Aku kingira mnumba na kafiriti ndiri muntu yoseri kavimani, kumbiti kaweziti ndiri kuliffa. **25** Paniti mdala yumu mweni muhinga gwakuwi kaweriti na shamshera, kapikaniriti visoweru nya Yesu. Palaa paliya kiza kamsuntamalira pamagulu pakuwi. **26** Mdala ayu kaweriti Mgiriki, mwenikaya gwa Silofainiki. Su kamluwa Yesu kamlavii muhinga gwakuwi shamshera kadoda. **27** Yesu kamgambira, "Guleki huti wana Wikuti. Kwa mana iherepa ndiri kutola shiboga sha wana na kuwasila wang'ang'a." **28** Kumbiti mdala ulya kamwankula, "Nyina Mtuwa, kumbiti ata wang'ang'a wapasi pameza waliya shiboga shawalekiti wana!" **29** Yesu kamgambira, "Toziya ya shisoweru ashi shagulongiti, gugendi ukaya, haguwonii shamshera kamlawa muhinga gwaku!" **30** Su kagenda ukaya kwakuwi, kamwona mwana kagonja mshitanda na shamshera kamlawiti kala. **31** Shakapanu Yesu kawuka mulushi lwa Tiru, kapitira Sidoni, kasoka litanda Galilaya kwa kuitirira mukowa lushi lilongu. **32** Su wamjegera muntu kana majogu vira ka bubu, wamluwa kamtlili mawoku. **33** Yesu kamtura kutali na wantu. Katula vyala vyakuwi mmakutu mwa muntu ulya. Katema mata na kumshinkula lulimi. **34** Shakapanu kalola kumpindi kwa Mlungu, kapumula na kumgambira, "Efata," mana yakuwi, "Guvuguki!" **35** Mala makutu gakuwi gavuguka na lulimi lwakuwi luyoposoka, kanja kutakula nweri. **36** Yesu kawabeliziya nawamgambiziya muntu yoseri vitwatira avi. Kumbiti ntambu yakawabeleriti, ndo ntambu yawendereyiti kubwera shisoweru ashi. **37** Wantu walikangasha nentu. Watakula, "Katenda vyoseri viheri, kawatenda wanamajogu kupikinira na bubu kutakula!"

8 Lishaka limu, lipinga limonga lya wantu waliwona kayi, waweriti wahera shiboga. Su Yesu kawashema wafundwa wakuwi, kawagambira, **2** “Nuwawonera lusungu wantu awa toziya wapamuhera na neni kwa mashaka matatu na vinu wahera shiboga. **3** Handa panawalekisia wagendi ukaya kwawu na njala hawalembuki mnjira, toziya wamonga walawa kutali.” **4** Wafundwa wakuwi wamkosiya, “Peni panu pantundu hagapatikani koshi mabumunda ga kuwawikitiziya wantu woseri awa?” **5** Yesu kawakosiya, “Mwaga mabumunda maninga?” Nawomberi wamwankula, “Twana mabumunda saba.” **6** Yesu kawagambira wantu walivagi pasi. Katola mabumunda saba, kamgambira Mlungu mayagashii. Shakapanu kagamega mabumunda galiya, kawayupi wafundwa wakuwi wawayupi wantu, nawomberi wawagawira. **7** Kayi waweriti na wasomba vidika vididini. Yesu kavitekelera, kawahimiziya wawapanani wantu ntambu iraa. **8** Wantu waliya wikutu, wafundwa wakuwi wasola visigariti wamemeziya majamanda saba. **9** Wantu waliyiti waweriti elufu msheshi. Su Yesu kawagambira ne mbuka. **10** Pakamaliliti kuwagambira ne mbuka kakwena mumashuwa pamuhera na wafundwa wakuwi kagenda lushi lwa Dalumanita. **11** Mafalisayu wamu wiziti kwa Yesu, wanja kulishowerana nayomberi. Wafiriti kumjera kawatenderi lirangaliru lya liuzaiza kulawa kumpindi. **12** Yesu kawawonera lusungu kumoyu, kalonga, “Iwera hashi shiyiwuku ashi shifira liuzaiza? Nakaka nukugambirani, shiyiwuku ashi hapeni shipati lilangaliru lyoseri.” **13** Su kawaleka, kakwena kayi mumashuwa, kagenda kumwambu kultanda. **14** Wantumintumi waliyaluwiti kutola mabumunda, waweriti na libumunda limu hera mumashuwa. **15** Yesu kawaberiziya, “Mukali weri na vidodera vya Mafalisayu na vya Herodi.” **16** Wantumintumi wanja kulitakuzyiana weni kwa weni, “Kankutakula hangu toziya twahera mabumunda.” **17** Yesu kavimaniti gawatakuliti, kawakosiiti, “Mbona mwankulitakuziya kuusu kuwera ndiri na mabumunda? Mwenivimani wala kupikinira? Yakali ikamala myoyu yenu? **18** Mwana masu, hashi mwona ndiri? Mwanaga makutu, hashi mpikinira ndiri? Mlihola ndiri? **19** Pamegit mabumunda mhanu su na kuwayupa wantu elufu mhanu, mjojiniriti majamanda maninga ga yagasigariti?” Wamwankula, “Gaweriti majamanda lilongu na mawili.” **20** “Pakagamegit mabumunda saba na kawayupa wantu elufu msheshi, mjojiniriti majamanda maninga yagasigariti?” Wamwankula, “Gaweriti majamanda saba.” **21** Su Yesu kawagambira, “Na vinu muvimana ndiri?” **22** Yesu kasokiti Betisayida pamuhera na wantumintumi wakuwi. Aku wantu wamjega kanalwisi yamu, wamluwa Yesu kamkoli. **23** Yesu kamkola liwoku kanalwisi ultiya, kamjega kunja kushijiji.

Kamtemera mata mmasu kamkulila mawoku, kamkosiya, “Guweza kuwona shintu shoseri?” **24** Kanalwisi ultiya kalola, katakula, “Nawawona wantu wawonekana gambira mitera yankugendagenda.” **25** Su Yesu kamkulila kayi mawoku mmasu, yomberi katumula masu. Uwezu wakuwi wa kulola umwuyira, kalola kila shintu weri. **26** Yesu kamgambira gugendi zaku ukaya na kumuhimiziya, naguwuya kushijiji shilii. **27** Shakapanu Yesu na wafundwa wakuwi wagenditi muvijiji vya Kaisariya Filipi. Pawaweriti munjira, Yesu kawakosiiti, “Wantu watakula neni na gaa?” **28** Wamwankula, “Wamonga watakula gwenga gwa Yohani mbatiza na wamonga Eliya na wamonga watakula gwenga guwera yumu gwa wambuyi wa Mlungu.” **29** Nayomberi kawakosiya, “Hashi, mwenga mlonga neni naga?” Peteru kamwankula, “Gwenga gwa Kristu!” **30** Shakapanu Yesu kawaberiziya pakawagambira, “Namumgambira muntu yoseri visoweru avi.” Litawu Kristu kwa Shigiriki mana yakuwi ndo Mlungu kamsyagula kuwera Mtuwa. Kwa Shiebulaniya litawu ali walishema Masiya. **31** Shakapanu Yesu kanjiti kuwafundiza wantumintumi wakuwi. Kawagambira, “Mwana gwa muntu mpaka katabiki nentu na kulemwa na wazewi na watambika wakulu wa numba ya Mlungu na wafunda wa malagaliru. Hawamlagi, kumbiti pamashaka matatu pagapita hakazyuki.” **32** Yesu kawagambiriti vitwatira avi pota kufifa. Su, Peteru kamtola kumbwega, kanja kumkalipira. **33** Kumbiti Yesu kagalambuka, kawalola wafundwa wakuwi, kamkalipira Peteru pakalonga, “Guwuki kulongolu kwaneni, Shetani! Maholu gaku galawa ndiri kwa Mlungu ira ga muntu!” **34** Su kalishema lipinga lya wantu na wafundwa wakuwi, kawagambira, “Handa muntu yoseri pakafira kufata, kalilemi mweni na kalutoli lipingika lwakuwi kanfati. Luka 14.27. **35** Handa muntu yakafira kugalopozia makaliru gakuwi mweni hakaagamiziyi, kumbiti muntu yakagamiziya ukomu wakuwi kwajili ya neni na kwajili ya Shisoweru Shiwigira hakalopoziyi. **36** Hashi, kwana mota gaa muntu kuyipata isi yoseri shakapanu hakaagamiziyi makaliru gakuwi? Hakapati ndiri shintu. **37** Ama muntu katendi hashi kupata kayi makaliru gakuwi? **38** Muntu yoseri mushiyiwuku ashi shidoda na shashimtira ndiri Mlungu, yakamonera soni neni na mafundu gangu, neni Mwana gwa muntu hanumwoneri soni muntu ultiya paniza muwukwisa wa Tati gwangu pamuhera na wantumintumi wa kumpindi wanaganala wa Mlungu.”

9 Yesu kongera kuwagambira, nukugambirani nakaka, wamonga wapalaapa hapeni wahowi pota kuuwona Ufalumi wa Mlungu pawiza na makakala. **2** Pagapititi mashaka sita, Yesu kawatola Peteru na Yakobu na Yohani kagenda nawa kumpindi kulugongu latalipa gweka

yawu. Pawaweriti wankulola, Yesu kagalambusiwa nshimba kulongolu kwawu, 3 nguwu zakuwi zimelemeta, ziwera za neru mbuu kwahera muntu yakaweza kuputa ntambu ilii. 4 Wantumintumi watatu walii wawawona Eliya na Musa wankuyowera na Yesu. 5 Peteru kamgambira Yesu, "Mfundu iherepa nentu twa panu. Su mbaka tunyawi visasa vitatu, shimu shaku na shimu sha Musa na shimu sha Eliya." 6 Ashina Peteru watira nentu, Peteru kavimana ndiri shakutakula. 7 Shakapanu shilawira shivinyiru sha liwundi shiwagubikira na lizigu lipikanirika kulawa mliwundi, "Ayu ndo mwana gwangu shintama, mumpikiniri." 8 Palapaliya wantumintumi awa walolalola, kumbiti wamwona ndiri muntu yumonga, ira Yesu gweka yakuwi. 9 Pawaweriti wankusuluka m lugongu, Yesu kawagambiriti, namumgambira muntu yoseri vitwatira vyamuwoniti, mpaka neni Mwana gwa muntu panzyukaku kulawa kwa wahowa. 10 Su, wakola malagaliru aga, kumbiti waweriti wankulitakuziyana mana ya kuzyuka kulawa kwa wahowiti. 11 Wamkosiya Yesu, "Iwera hashi wafunda wa Malagaliru watakula Eliya mpaka kizi huti?" 12 Nayomberi kawankula, "Yina, Eliya kankwiza huti kuwanyawira vyoseri. Kumbiti kwa shishi su walemba mumalembu mananagala handa Mwana gwa muntu hakatabiki nentu na kulemwa? 13 Kumbuti nukugambirani, Eliya kizakala, nawomberi wamtendera ntambu yawafririti gambira malembu ntambu yagatakuliti hawamtenderi." 14 Yesu pamuhera na wafundwa watatu pawawuyiti kwa wantumintumi wamonga, wawoniti lipinga likulu lya wantu na wafunda wamu wa Malagaliru waweriti wankulitakuziyana nayomberi. 15 Palapali wantu pawamwoniti Yesu, woseri walikangasha nentu, wamtugira wamlamusiyi. 16 Yesu kawakosya wantumintumi wakuwi, "Mwangulitakuziyana shishi nawa?" 17 Su muntu yumu mulipinga lya wantu kankula, "Mfundu numjega mwana gwangu kwaku, toziya kana shamshera yakamtenda kalanduli ndiri. 18 Kila mala pakamwizila, kamgusiya pasi na kumtenda kalawi ufulufulu mumulomu, pakagayagaya menu na nshimba yoseri iyuma. Nuwaluwiti wafundwa waku wamlaviyi shamshera uliya kumbiti wasinda." 19 Yesu kawagambira, "Mwenga, shiyiwuku shankali moyu! Hashi hankali na mwenga mpaka ndii? Hashi hanuwahepeleri mpaka ndii? Mumjegi panu." 20 Wamjega mwana uliya yakaweriti na washamshera, shamshera ulii pakamwoniti Yesu, pala palii kamgusiya pasi na kumlekela shisirika, nayomberi, kagalagata na kulawa lufulufulu mumulomu. 21 Yesu kamgusiya tati gwa mwana ulii, "Vitwatira avi vimpata kwanjira ndii?" Yomberi kankula, "Kwanjira uwana wakuwi." 22 Mala zitangala shamshera ulii kamgusiyyi mumotu na mmashi su kamlagi. Payiweri guweza

Gutuwoneri lusungu na gututangi! 23 Yesu kamgambira, "Iwera hashi gutakula handa guweza?" Nukugambira vitwatira vyoseri viwezekana kwa muntu yakawera na njimiru. 24 Su Palaa palii tati gwa mwana ulii kabotanga pakalonga, "Njimiru! Guntangi neni weri na njimiru itosha." 25 Yesu pakaliwoniti lipinga lya wantu lyankuwongereka kamukamu, kamkalipiriti shamshera ulii pakamgambira, "Shamshera yagumtenda mwana ayu kaweri bubu na majogu, nukugambira gumlawi mwana ayu nagumwingira kayi!" 26 Shamshera ulii kagutanga na kamgusiya pasi mwana ulii, kamlawa. Mwana ulii kawonekaniti handa kahowa, su wantu wawuwa walongiti, "Kahowa!" 27 Kumbiti Yesu kamkola liwoku kamnyasula na yomberi kagoloka. 28 Yesu pakingiriti mnumba, wafundwa wakuwi wamkosiyiti pawawera gweka yawu, "Iwera hashi twenga tusinda kumlaviya shamshera ulii?" 29 Yesu kawagambira, "Shamshera gwa ntambu ayi hapeni kalawi kumbiti kalawa kwa kumluwa Mlungu hera." 30 Yesu pamuhera na wafundwa wakuwi wawukiti palii, wendereyiti na mwanja kuitira mukowa gwa Galilaya. Yesu kafiriti ndiri muntu yoseri kavimani pawawera, 31 toziya kaweriti kankuwafunda wafundwa wakuwi. Kawagambiriti, "Mwana gwa muntu hawamlaviyi kwa wantu wamlagi. Kumbiti pagapita mashaka matatu hakazyuki." 32 Wafundwa wavimaniti ndiri vitwatira avi kumbiti watira kumkosya. 33 Su wasokiti Kafarinaumu, na pakaweriti mnumba, Yesu kawakosiyiti wafundwa wakuwi, "Mweriti mwankulitakuziya shishi munjira?" 34 Kumbiti womberi wanyamalira, mana mnjira waweriti wankulitakuziana, "Gani mkulu pakati petu?" 35 Yesu kalivaga pasi, kawashema walii wantumintumi lilongu na awili kawagambira, "muntu pakafira kaweri gwa kwanja hakaweri gwa kuperela na ntumintumi gwa woseri." 36 Shakapanu kamtola mwana mdidini, kamgolosiya pakati pawomberi. Kamkisikira, shakapanu kawagambira, 37 "Yakamwanka yumu gwa mwana gambira ayu kwa litawu lyangu, kananka neni na yakananka neni kananka hera ndiri neni, su kamwanka yakantumi neni." 38 Yohani kamgambira, "mfunda tumwona muntu yumu kankuwsiya washamshera kwa litawu lyaku, twenga tujera kumberiziya toziya yomberi ka yumu gwetu ndiri." 39 Kumbiti Yesu kawagambira, "Mleki kumberiziya, toziya kwahera muntu yakatenda mauzauza kwa litawu lyangu na palaa panu shakapanu katakuli vidoda kwaneni. 40 Toziya muntu yakatulema ndiri twenga, muyetu. 41 Nuwagambira nakaka, muntu yoseri yakakupananeni mashi gakulanda toziya mwenga mwa wantu wa Kristu, nakamu hapeni kakosi kulpata lifupu lyakuwi. 42 "Muntu yoseri yakamtenda yumu gwa wadidini wawanjimira katendi vidoda, iweri mbaka

kwa muntu uliya kumtawalira musingu mwakuwi lwala na kumwasira multanda. **43** Liwoku lyaku palikutenda gutendi vidoda, gulidumuli! Iherepa nentu kwingira muukomu wa mashaka goseri pota liwoku limu kuliku kuwera na mawoku mawili na kugenda mumotu gwa Jehanamu, motu gwakuwi gutenda tiya ndiri. (Geenna g1067) **44** Kweni watekenya wakuwi wafuwa ndiri, wala motu gutenda tiya ndiri. **45** Na Ligulu lyaku palikutenda gutendi vidoda, gulidumuli! Iherepa nentu kwingira muukomu wa mashaka goseri pota ligulu limu, kuliku kuwera na magulu goseri mawili na kukwasira mumotu gwa Jehanamu motu gutenda tiya ndiri. (Geenna g1067) **46** Kweni watekenya wawaluma wafuwa ndiri na motu gutenda tiya ndiri. **47** Na lisu lyaku palikutenda gutendi vidoda, gulitupuli! Iherepa nentu kwingira Muufalumi wa Mlungu paguvera na lisu limu hera. Kuliku kuwera na masu gaku goseri mawili na kukwasira mumotu gwa Jehanamu gutenda tiya ndiri. (Geenna g1067) **48** Amu watekenya wakuwi wawaluma wafuwa ndiri, na motu gutenda tiya ndiri. **49** "Toziya kila yumu hawamlekeri munyu kwa motu gambira. **50** "Munu guherepa, kumbiti pagulawa kunoga kwakuwi, hagukoleri na shishi? "Muweri na munyu mngati mwenu na mulikali weri na wayenu."

10 Yesu kawukiti paliya kagenda kumkoa gwa Yudeya na kalokiti kumwambu kulushemba Yoridani. Lipinga lya wantu limgendera kayi, yomberi kawafunda handa ntambu ya katendaga. **2** Su Mafalisayu wamgendera na wamkosiya kwa kumjera, "Hashi, lilagaliru lyetu limlekeziya muntu kumleka mdala gwakuwi?" **3** Yesu kawakosiya, "Musa kawagalalira malagaliru gaa?" **4** Nawombeli watakula, "Musa kalagaliriti mpalu kumupi mdala gwakuwi lilembu lya talaka na kuleka." **5** Yesu kawagambira, "Musa kawalembiriti lilagaliru ali toziya ya kukamala kwa myoyu yenu. **6** Kwa njira kwanja Mlungu pakayiwumbi Isi, kawawumbiti mwana mpalu na mdala. Gambira malembu ntambu yagatakuliti, **7** Su, mpalu hakawaleki tati gwakuwi na mawu gwakuwi, hawaweri pamuhera na mdala gwakuwi, **8** woseri wawili hawaweri yumu. Kwa hangu womberi hawaweri kayi ndiri wawili ira yumu. **9** Su shakalemetiziyiti Mlungu, muntu nakashilekeniziyi." **10** Pawingiriti kayi mnumba, wafundwa wakuwi wamkosiyyiti shitwatira ashi. **11** Yomberi kawagambira, "Muntu yakamleka mdala gwakuwi na kumyuga gwingi, kankuhumba. **12** Viraan mdala yakamleka mpalu gwakuwi na kuyugwa na gwingi, kankuhumba." **13** Wantu wamjegiriti Yesu wana wadidini kawatulili mawoku, kumbiti wafundwa wawakalipira wantu. **14** Yesu pakawoniti hangu, kakalaliti kawagambira wantumintumi wakuwi, "Mwawaleki wana awa wizi kwa neni, namwalewalera, toziya Ufalumi wa Mlungu wa

wantu gambira wana awa. **15** Nukugambirani nakaka, muntu yoseri yakanka ndiri Ufalumi wa Mlungu gambira mwana mdidini hapeni kingiri amu." **16** Shakapanu kawanka wana awa, kawakisikira na kawatekelera. **17** Yesu pakanjiti kayi mwanja gwakuwi, muntu yumu kamtugiriti na kamsuntamilira na kamkosiya, "Mfundu mheri, ntendi hashi mpati ukomu wa mashaka goseri?" (aiōnios g166) **18** Yesu kamwankula, "Mbona gushema mheri? Kwahera yakiwiti mheri ira Mlungu gweka yakuwi. **19** Gulimana lilagaliru, 'Pota kuhumba, pota kulaga, pota kwiwa, pota kutakula kwa kupaya, poti kupaya, gumupi ligoya tati na mawu gwakuwi.'" **20** Yomberi kamwankula, "Mfundu goseri aga nugakoliti kwanjira untemba wangu." **21** Yesu kamloliti na kamfira, kamgambira, "Gupungukiwa na shintu shimu, gugendi gukawuzi vintu vyaguweriti navi na mpyia guwayupi wahushu na gwenga hagutuli shigubakiru kumpindi, shakapanu gwizi gunfati." **22** Pakapikaniriti aga, kahinginikiti, moyu gumtama kagenda zakuwi toziya kaweriti kalunda. **23** Yesu kagalambuka aku na aku, kawagambira wafundwa wakuwi, "Ntambu gaa hayiwi ikamala kwa walunda kwingira Muufalumi wa Mlungu!" **24** Wafundwa walikangasha nentu kwa visoweru vyakuwi. Yesu kawagambira kayi, "Wana wangu, vikamala nentu kwingira Muufalumi wa Mlungu! **25** Vikamala nentu mlunda kwingira Muufalumi wa Mlungu kuliku nkanyama ngamiya kupena mushitoboli sha sindanu." **26** Wantumintumi wakuwi walikangasha nentu walikosiya, "Su gaa yakaweweza kuponeka?" **27** Yesu kawalola kawagambira, "Kwa muntu iwezekana ndiri, kumbiti kwa Mlungu vitwatira vyoseri viwezikana." **28** Su Peteru kamgambira, "Na twenga hashi? Tuleka yoseri, nakukufata!" **29** Yesu kawagambira, "Nakaka nukugambirani, kila muntu yakalekiti numba ama walongu ama dada ama mawu ama tati ama wana ama malambu kwajili ya neni na kwajili ya Shisoweru Shiwagira, **30** hakanki nentu Shipindi ashi ama Hakanki mala miya numba na walongu na wafundwa na wamawu na wana na malambu pamuhera na kutabika. Shipindi shiza hamuwanki ukomu wa mashaka goseri. (aiōn g165, aiōnios g166) **31** Kumbiti wawuwa wawaweriti wa kwanja hawaweri wa upeleru, na walii wawupeleru hawaweri wakwanja." **32** Su, Yesu pamuhera na wantumintumi wakuwi waweriti mnjira kugenda Yerusalem na Yesu kaweriti kankuwalongolera. Wafundwa wakuwi waweriti na lyoga na wantu wawalilongoziyyiti nawomberi watira. Yesu kawatola kayi kumbwega walii ilongu na awili, kanja kuwagambira galii hagampati. **33** "Mpikaniri! Twankugenda Yerusalem na aku neni Mwana gwa muntu hawantuli kwa watambika wakulu na wafundwa wa Malagaliru, womberi hawatozi kuhowa na hawanaviyi kwa wantu wayawudi ndiri. **34** Womberi

hawamtenderi lidufi ya na hawantemer i mata na hawazyatangi ndomontu na kunaga. Kumbiti pagasoka mashaka matatu hazyuki.” 35 Su Yakobu na Yohani wana gwa Zebedayu wamgendera Yesu wamgambira, “Mfundu tufira gututenderi shintu shatufira kukuluwa.” 36 Yesu kawakosiya, “Mfira nuwatenderi shishi?” 37 Wamwankula, “Gutujimiri kukala yamu uwega waku wa kumliwu na yumonga uwega waku wakumshigi pagulivaga mushiti sha ukwisa waku.” 38 Yesu kawagambira, “Muvimana ndiri shamluwa! Hashi, mweza kulandira lutekeru Iwanandira Iwa kutabika, awu mweza kubatizwa ntambu ya ubatizu wa nen?” 39 Wamwankula, “Yina tuweza.” Yesu kawagambira, “Lutekeru Iwanandira hamlandiri nakaka na hawamubatiziani ntambu yanfira Kubatiziwa, 40 kumbiti vyaneni ndiri kusyagula ayu hakalikali kumliwu ama kumshigi kwaneni, avi nya mweni Mlungu hakawatuli wantu yakawatandiriti mpenyu zili.” 41 Wafundwa wamonga walii lilongu, pawapikaniriti aga, wawakalaliliti Yakobu na Yohani. 42 Yesu kawashema, kawagambira, “Muvimana handa walii wawaholiriti wiwi wakola mlima wa isi zimonga wawagolokera wantu wawu kwa makakala na wakulu awa wawagolokera wantu wawu. 43 Kumbiti kwamwenga nayiweri hangu, ira yakafira kaweri mkulu, hakaweri ntumintumi gwenu. 44 Na muntu pakati penu yakafira kaweri mkulu, hakaweri ntumintumi gwa woseri. 45 Toziya Mwana gwa muntu kiza ndiri warmtenderi, ira kuwatendera na kulavia ukomu wakuwi uweri shilipira sha wantu wawuwa.” 46 Su wasoka Yeriku, Yesu na wafundwa wakuwi pamuhera na lipinga likulu lya wantu, pakaweriti kankulawa mulushi alu, kwaniti kana Iwisi mluwa yawamshema Baritulumayu mwana gwa Timayu kaweriti kalivaga mbwega mwa njira. 47 Baritulumayu pakapikaniriti handa Yesu gwa Nazareti kankupita pahala palii, kabotanga, “Yesu, Mwana gwa Dawudi gumoneli lusungu!” 48 Wantu wavua wamkalapira, “Gunnyamali.” Su kanyamali. Kumbiti yomberi kongera kushema, “Mwana gwa Dawudi gumoneri lusungu!” 49 Yesu kagolokiti, katakula, “Mumshemi.” Su wamshema kana Iwisi ulii, wamgambira, “Gulikakamaziy! Gugoloki, kakushema.” 50 Yomberi kasa lihabiti lyakuwi, kakopoka, kamgendera Yesu. 51 Yesu kamkosiya, “Gufira nukutenderi shishi?” Kanalwisi ulii kamgambira, “Mfundu nduwa mpati kulola.” 52 Yesu kamgambira, “Gugendi, njimiru yaku ikuponiziya.” Pala palii kana Iwisi ulii kawenza kulola na kamfata Yesu mnjira.

11 Paweriti wapakwegera na Yerusalem wasokiti Betifagi na Betaniya, pakwegera na Lugongu Iwa Mizeyituni, palii kawatuma wawili wa wafundwa wakuwi

wawalongoleri, 2 kawagambira, “Mgendi mushijji sha kulongolu kwenu. Payiwera mwakwingira amu, hamwoni mwana gwa punda wamtawa, mweni kenitenderwi na muntu. Mumyopoli mumjegi. 3 Handa muntu pakawakosiya, ‘Mbona mtenda hangu?’ Mumgambiri, ‘Mtuwa kamfira na hakamwuziyi panu ulavinu.’” 4 Su wagenda, wamwona mwana gwa punda mumbwega munjira wamtawa mumlyangu. Pawaweriti wankumyopola, 5 wantu wamu waweriti wagoloka palii wawakosiya, “Mwankumyopola punda ayu gwa shishi?” 6 Wafundwa wawankula ntambu Yesu yakawagambiriti, nawomberi wawaleka wagendi zazu. 7 Wamjegiriti Yesu mwana punda ayu. Wayazalira nguwu zazu pampindi pa mwana punda ulii na Yesu kakwena kalivaga pampindi pakuwi. 8 Wantu wawuwa wayazalira nguwu zazu munjira, wamonga wayazalira miputira ya mitera yawayidumuliti mumalambu. 9 Wantu woseri yawalongoleriti na wafatiti, wanjiti kubotanga, “Kaziyumi Mlungu! Katekeleri uliya yakiza kwa litawu lya Mtuwa! 10 Utekeleri ufalumi wiza wa tati gwetu Dawudi. Kaziyumi Mlungu gwa kumpindi nentu!” 11 Yesu kingiriti lushi Iwa Yerusalem, kagenda Mnumba nkulu ya Mlungu, Kalola kila shintu weri. Kumbiti toziya iweriti kala pashimii, kagenda Betaniya pamuhera na wafundwa wakuwi lilongu na wawili. 12 Shirawu yakuwi, pawaweriti wankulawa Betaniya, Yesu kaniti njala. 13 Su kwa kutali kaguwona mkuyu gwana mihamba ivuwa. Kagugendera kawoni handa guweriti na libwajubwaju loseri. Pakasokiti, kaguwoniti gwahera libwajubwaju lyoseri ira mihamba hera, toziya iweriti ndiri shipindi sha mabwajubwaju. 14 Panu Yesu kagugambira mkuyu, “Kwanjira lero ata mashaka gangalikupera muntu yoseri nakaliya mabwajubwaju kwaku!” Na wafundwa wakuwi wapikiniriti visoweru avi. (aiōn g165) 15 Su wasokiti Yerusalem. Yesu kingira Mnumba nkulu ya Mlungu kanja kuwawinga kunja wantu waweriti wankuwuza na kuhemera vintu. Kazigalambuziya meza zawaereriti wankuvunjira mpiya na vigoda nya walii yawaweriti wankuwuza wang’unda. 16 Kamlekeziyiti ndiri muntu yoseri kupitira pamlangu gwa Numba nkulu ya Mlungu pakatola shintu. 17 Shakapanu kawafunda, “Ilembwa Mumalembu Mananagala, ‘Mlungu kalonga Numba yangu hawayishemi Numba ya kumuluwa Mlungu kwa maisi goseri!’ Kumbiti muiyitenda kuwera mpanga ya wakwepula!” 18 Watambika wakulu na wafunda wa Malagaliru pawapikaniriti aga, wanjiti kusakula njira ya kumlaga. Kumbiti wamtrititi toziya lipinga lya wantu lilikangashiti na mafundu gakuwi. 19 Paiweriti pashimii, Yesu na wafundwa wakuwi wawukiti mulushi. 20 Shirawu yakuwi mandawira pee, pawaweriti wankupita, waguwoniti mkuyu guliya gunyala goseri, kwanjira

kumishigira mpaka kumihamba 21 Peteru kalihola visoweru vyakatakuliti Yesu, kamgambira, "Mfundu gulori! Mkuyu gulii gwagugulapiriti, gunyalal!" 22 Yesu kawagambira, "Mumjimiru Mlungu." 23 "Nukugambirani nakaka, muntu pakalugambira lugongu alu, 'Gutupuki gukalyasi mulitanda,' pota na lyoga mumoyu mwakuwi, kumbiti kajimira kuwera vitwatira vyoseri vyakatakula vinyawiki, havimnyawikili. 24 Hangu nukugambirani, pamumuwa Mlungu shintu shoseri, mjemiri handa mshiyanka kala, namwenga hamshiyanki shintu shoseri shamuluwiti. 25 Pamgoloka kumluwa Mlungu, gumlekiziyi kila muntu yakakutenderani vidoda, su Tati gwenu kakumpindi hakawalekiziyi mwenga vidoda vyenu." 26 Kumbiti handa mwenga mulekiziyi ndiri, ama Tati gwenu gwa kumpindi hapeni kawalekizii mwenga vidoda vyenu. 27 Su wasoka kayi Yerusalem. Yesu pakaweriti kankugendagenda Mnumba nkulu ya Mlungu, watambika wakulu na wafunda wa malagaliru na wazewi wamgendorititi, 28 wamkosiya, "Gwankutenda vitwatira avi kwa ukulu gaa? Gani yakakupiti ukulu wa kutenda vitwatira avi?" 29 Kumbiti Yesu kawagambira, "Hanuwakosiyani shintu shimu, pamnankula, naneni vira hanuwagambirani kwa ukulu gaa nankutenda vitwatira avi. 30 Hashi, uwezu wa Yohani wa kubatiza ulawa kumpindi kwa Mlungu ama ulawa kwa wantu? Munankuli." 31 Wanja kilitakuziya, "Patutakula, 'Ulawiti kumpindi kwa Mlungu,' hakatukosiyi, su mbona munjimira ndiri?" 32 "Hapeni tutakuli ulawa kwa wantu, patutakula hangu tutira lipinga lya wantu toziya woseri wajimiriti handa Yohani kaweriti mbuyi gwa Mlungu nakaka." 33 Su, wamwankula Yesu, "Twenga tuvimana ndiri." Yesu kawagambira, "Naneni vira hapeni nuwagambiri ntenda vitwatira avi kwa uwezu wa gaa."

12 Yesu kanjiti kutakula nawu kwa mifanu, "Muntu yamu kalimiti lirambu lya mizabibu. Katindilizya shibambaza na pakati pa lirambu kabawa lirindi lya kuyonera zabibu, kanyawa lilingu lya kulolelera. Kawazimila lirambu ali kwa walimaji, mweni kagenda mpaka lushi lwa kutali. 2 Shipindi sha kubenanga, kamtumiti ntumintumi gwakuwi kwa walimaji walii, kamjegeri seemu ya viboga vya lirambu lyakuwi. 3 Walimaji walii wambata, wamkoma, wamwuziya mawoku hera. 4 Kamtuma kayi ntumintumi yumonga, ayu viraaw walimaji wamkomanga mumtuwi na kumtendera vidoda. 5 Mweni kana lirambu ulii kamtuma kayi ndundami yumonga, walimaji awa wamlagiti. Watenditi hangu kwa wamonga wawuwa yakawatumi, wamonga wawakomiti, na wamonga wawalaga. 6 Kasigaliwiti na muntu yamu, yani mwana gwakuwi yakamfira. Upeleru kamtuma ayu pakalihola, 'Hawamupanani ligoya mwana gwangu.' 7 Kumbiti walimaji

awa waligambirana, 'Ayu ndo Mweni mhala, tumlagi su uhala wakuwi uweri wa twenga!' 8 Su, wambata, wamlaga na kumyasa kunja kulirambu lili. 9 "Hashi, mweni kana lirambu hakatendi shishi? Hakizi kuwalaga walimaji woseri na kulyazimilira lirambu lya mizabibu kwa wantu wamonga. 10 Hashi, hamwenibetuli Malembu Mananagala, 'Libuwi lyawaliremiti wanyawa numba Vinu liwera libuwi lyaliwera na mana nentu kuliku mabuwi goseri. 11 Mtuwa ndo mweni yakatendit shintu ashi, Nasheni ndo shakulikangasha kwa twenga?" 12 Watambika wa numba ya Mlungu na wafunda wa malagaliru na wazewi wavimanit handa mfanu agu guweriti kawalonga womberi. Hangu wajeriti kumbata, kumbiti watiriti lipinga lya wantu. Su wamleka kagendi zakuwi. 13 Su Mafalisayu wamu na wantu wa shipinga sha mfalumi Herodi wawatumiti su wamgomiziyi Yesu kwa visoweru vyakuwi. 14 Wamgendera, wamgambira, "mfunda tuvimana handa gwenga ndo muntu yagwaminika, gutakula nakaka hera, wala gumshera ndiri muntu yoseri shakaliholiti. Gulishera ndiri ukulu wa muntu, toziya gufunda unakaka hera wa Mlungu kwa wantu. Su, gutugambiri vya halali kumupa Kaisari kodi ama ndala?" 15 Kumbiti Yesu kavimaniti Ufyangu wawu, kawagambira, "Mbona mnjera? Mnanguziyi mpiya ligwala." 16 Wamlanguziya. Yomberi kawakosiyi, "Sheni na shilanguliru ashi sha gaa?" Wamwankula, "Shilanguliru ashi sha Kaisari." 17 Su Yesu kawagambira, "Vya Kaisari mmupanani Kaisari na vya Mlungu mmupanani Mlungu." Walikangashira nentu. 18 Wantu wawalawiti mushipinga sha Masadukayu, walii watakulaga kwahera muntu yakaweza kuzyuka, su wamgenderiti Yesu wamkosiya, 19 "Mfundu Musa katulagaliriti hangu, 'Muntu pakahowa na kumleka mdala pota mwana, mlongu gwakuwi mpaka kamtolu mkenja ulii na kamyiwuliri wana mlongu gwakuwi yakahowiti.' 20 Su kuweriti na walongu saba. Gwa kwanja kamyugiti, kahowa pota kumleka mwana. 21 Mlongu gwa pili kamyuga mkenja ayu na yomberi kahowa pota kuleka mwana. Ilawiriti ntambu iraayi kwa mlongu gwa tatu. 22 Woseri saba wahowa pota kuleka wana. Pawupeleru mdala ulii kahowa. 23 Vinu wantu pawazyuka mulishaka lya kuzyuka, mawu ayu hakaweri mdala gwa gaa? Toziya woseri saba wamyugiti." 24 Yesu kawankula, "Mwenga mwagamira toziya mgamana ndiri Malembu Mananagala ama likakala lya Mlungu. 25 Toziya wawahowiti pawazyuka, hapeni wayugi wala kuyugwa, hawaweri handa wantumintumi wa kumpindi. 26 Kumbiti kwa shisoweru sha kuzyukisiwa kwa wantu wawahowiti, hashi, mwenesomi mushindola sha Musa shisoweru shilii sha shitogolu shashiyakiti motu, Mlungu ntambu yakamgambiriti Musa, 'Neni na Mlungu gwa

Aburahamu na Mlungu gwa Isaka na Mlungu gwa Yakobu.' 27 Yomberi Mlungu ndiri gwa wawahowiti, ira Mlungu gwa wakomu. Su, mwenga mwagamira nentu!" 28 Yumu gwa wafunda wa malagaliru kasokiti, kawapikanira Masadukayu wankulitakuziyana na Yesu. Pawawoniti Yesu kawankuliti weri, kamkosiya, "Mumalagaliru goseri, lilagaliru lyoshi likulu kuliku goseri?" 29 Yesu kamwankula, "Lilagaliru likulu ndo ali, 'Gupikiniri Israeli! Mlungu Mtua gwetu, ndo mweni Mtua gweka yakuwi. 30 Gumfiri Mlungu Mtua gwaku kwa moyu gwaku goseri na kwa rohu yaku yoseri na kwa mahala gaku goseri na kwa makakala gaku goseri.' 31 Na lilagaliru lya pili kwa ukulu ndo ali, 'Guwafiri wamonga ntambu yagulifira gumweni.' Kwahera lilagaliru limonga likulu nentu kuliku ali." 32 Su ulii mfunda gwa malagaliru kamgambira, "Iherepa Mfunda! Gutakula nakaka kulonga Mlungu yumu hera na kwahera yumonga ira yomberi. 33 Na gumfiri Mlungu Mtua gwaku kwa moyu gwaku goseri na kwa mahala gaku goseri na kwa makakala gaku goseri na guwafiri wamonga ntambu yagulifira gamweni. Shitwatira ashi shana mana nentu kuliku matambiku goseri gakulunguziya torosu kwa Mlungu." 34 Yesu pakawoniti handa muntu ayu kamwankula kwa luhala, kamgambira, "Gwenga gwakutali ndiri na Ufalumi wa Mlungu." Palongolu pa aga, kwahera muntu yakajeriti kayi kumkosiya shintu. 35 Shipindi Yesu pakaweriti kankufunda Mnumba nkulu ya Mlungu, kakositi, "Mbona wafunda wa malagaliru watakula handa Kristu mwana gwa Dawudi? 36 Dawudi pakalongoziwitwi na Rohu Mnanagala katakuliti, 'Mtua kamgambiriti Mtua gwangu, Gukali uwega wa neni wa kumliwu, Mpaka panuwatula wankondu waku pasi pa magulu gaku.'" 37 "Dawudi mweni kamshema Kristu Mtua. Su Kristu hakaweri hashi mwana gwakuwi?" Lipinga lya wantu waweriti wankumpikinira, Lipinga lya wantu liweriti lyakumpikanira Yesu kwa kunemelera. 38 Yesu pakaweriti kankufunda, katakuliti, "Mkali weri na wafunda wa malagaliru weni wafiraga kulipitiziya pitiziya walikwindira lihabiti ritali na wafira wantu wawalamisiy kwa ligoya kusoku. 39 Wafiraga kulivaga muviti vya kulongolu munumba ya Mlungu, na kutola mpenyu ziherepa pamsambu 40 Wawayonga wakenja aku wankulipayira kumluwa Mlungu kwa shipindi shitali! Lishaka lya kutoza hawatabiki nentu!" 41 Yesu kaweriti kalivaga pakwegera na lisanduku lya luhanja. Kaweriti kankulola wantu wavuwa ntambu yawaweriti wankulavia mpiya na kuzitula muluhanja Iwa Numba ngulu ya Mlungu. Walunda wavuwa walaviyiti mpiya zivuwa. 42 Kiza mkenja mhushu kalaviya senti ndidika mbili zya mpiya. 43 Panu Yesu kawashema wafundwa wakuwi, kawagambira, "Nukugambirani nakaka, mkenja muhushu ayu kalaviya zivuwa kuliku wamonga woseri

yawatuliti mpiya mulisanduku lya luhanja. 44 Mana woseri walaviya kulawilirana na shuma shashiyogizikiti, kumbiti mawu ayu, tembera mhushu, kalaviya vyoseri vyakaweriti navi, kalaviya kila shintu shakafiriti kwa kulikala."

13 Yesu pakaweriti kankulawa Mnumba nkulu ya Mlungu, mfundwa yumu kamgambiriti, "Mfundu Guloli mabuwi aga na numba azi ntambu yaziwera za kulikangashira!" 2 Yesu kamgambira, "Hashi, guziwona numba azi ngulu? Kwahera ata libuwi limu halisigali panani pa limonga, kila shintu hashibomolwi." 3 Yesu pakaweriti kalivaga kulugongu Iwa Mizeytuni kulolana na Numba nkulu ya Mlungu, su Peteru na Yakobu na Yohani na Andereya wamkosiya pambwega gweka yawu. 4 "Gutugambiri vitwatira avi havilawili ndii? Lilanguliru gaa halilanguziyi handa vitwatira avi vyapakwegera kulawira?" 5 Yesu kanja kuwagambira, "Mlikali weri muntu nakiza kukuzyangani. 6 Wantu wavuwa hawizi pawalitumiya litawu lyaneni, pawalishema, 'Neni na Kristu!' Womberi hawawapotuziyi wantu wavuwa. 7 Pampikinira ngondou na tetesutetesu zya ngondou, namuwera na lyoga. Vitwatira avi mpaka vilawiri, kumbiti upeleru weni wankali. 8 Isi yimu hailikomi na isi imonga, ufalumi wumu haulikomi na ufalumi umonga, pahala pavuwa hapaweri na malendemeru na njala. Vitwatira avi gambira pakwanja kutama kwa kulera nonu. 9 "Mwenga mlikali weri! Mana wantu hawawajegeni kumahakama, na kuwakomanga munumba ya Mlungu, Hawawajegi palongolu pa utuwa na wafalumi toziya munjimiriti neni, su mpati kuwagambira visoweru viwagila. 10 Mpaka huti shisoweru shiwagira shibwerwi kwa Maisi goseri. 11 Nawomberi pawakubateni na kuwajega kumahakama, namlihola kwa galiya gamfira kutakula, shipindi shilii pashiyiza, mtakuli shoseri shakupananeni, mana mwenga ndiri mwamfira kutakula, ira Rohu Mnanagala. 12 Mlongu hakamgalambuki mlongu gwakuwi kalagwi na tati hakamgalambuki mwana gwakuwi na wana hawawatenduwi walera wawu na kuwalaga. 13 Wantu woseri hawawakalireni mwenga toziya ya litawu lyaneni. Kumbiti ulii yakahepelera mpaka upeleru ndo hakalopoziwi. 14 "Pamwona 'Likaliru lihalibisiya' ligoloka pahala pakuwi ndiri, muntu yakabetula kavimani mana yakuwi, panu wantu wawawera. Yudeya watugili mumigongu. 15 Muntu yakaweriti pampindi pashitwiku sha numba nakasuluka kwingira mnumba mwakuwi kutola shintu. 16 Yakawera mlirambu nakawuya ukaya kutola lihabiti lyakuwi. 17 Shondi shondi wamawu yawawera na yinda na walii yawanonizya mumashaka galii! 18 Mmuluwi Mlungu vitwatira avi navilawira mashaka ga mbepu. 19 Mana kuperluwa kwa shipindi ashi hakongeleki nentu kweni

lawiri kwanjira Mlungu pakanyawiti isi mpaka lero, hapeni ilawiri kayi. 20 Handa Mtuwa mekapunguli ndiri mashaka aga kwahera muntu hakalopolwi. Kumbiti su kwajili ya wasyagulwa wakuwi, Mtuwa kapungula mashaka aga. 21 "Su muntu pakawagambirani, 'Guloli, Kristu kapanu!' Ama 'Ka palii!' Namjimira. 22 Mana hawalawili ashina Kristu wa upayira na mambuyi wa upayira, hawatendi malangaliru na mauzauza, su kuwapotuziya wasyagulwa wa Mlungu handa payiwezikana. 23 Su mwenga mlikali weri. Neni nukugambirani vitwatira vyoseri pamberi vyenilawiri. 24 "Mashaka aga, pagapera kala, mshenji hagutulwi luwindu na lyezi hapeni lilangali. 25 Ntondu hazituluki kulawa kumpindi na makakala ga kumpindi hagazitikiziyi. 26 Panu hawamwoni Mwana gwa muntu pakiza mumawundi na likakala likulu pamuhera na ukwisa. 27 Shakapanu hakawatumi wantumintumi wa kumpindi wawajoiniri wasyagulwa wakuwi kulawa wega zoseri zya musheshi za pasipanu, kulawa upeleru wa pasipanu mpaka upeleru wa mpindi. 28 "Mleki mtera gwa mkuyu guwafundi. Mitambi ya mitera payanja kunama na kutomola mahamba, muvimani kuwera shipindi sha kutowa vula shapakwegera. 29 Ntambu iraa ayi mwenga pamwona vitwatira avi vyankulawira, muvimani handa shipindi shapakwegera nentu. 30 Nakaka nukugambirani, shiyiwuku ashi shankupita ndiri pamberi pa vitwatira vyoseri avi kulawira. 31 Mpindi na isi hapeni zipiti, kumbiti visoweru vyangu su hapeni vipiti. 32 "Kumbiti kwahera muntu yakavimana lishaka wala shipindi, ama ntumintumi gwa kumpindi, ama Mwana, ira Tati gweka yakuwi ndo mweni yakavimana. 33 Mloli weri na mshenjeri, mana muvimana ndiri shipindi hashi hashisoki ndii. 34 Hayiweri handa muntu yakawuka ukaya kugenda mwanja pakawalekera wantumintumi wakuwi, kila yamu na lihengu lyakuwi. Shakapanu kamgambira mlolera mlyangu kaweri masu. 35 Su mulikali masu, toziya muvimana ndiri mweni kaya hakawuyi ndii, pamonga pamii ama pashiru ama mandawira putiputi. 36 Handa pakiza lindimu nakawawona mgonja. 37 Ganawagambirani mwenga, nuwagambira wantu woseri, 'Mshenjeri!'"

14 Gasigariti mashaka mawili pamberi pa kusoka mumsambu gwa Pasaka na mabumunda gawalekera ndiri simika. Watambika wakulu wa numba ya Mlungu na wafunda wa malagaliru waweriti wankusakula njira ya kumbata Yesu wamlagi. 2 Su watakula, "Tuleki kumbata mumsambu gwa Pasaka, toziya wantu hawatendi ndewu." 3 Yesu kaweriti Betaniya mnumba mwa Simoni mngumbula. Pawaveriti mmeza wankuliya shiboga, mawu yamu yakaweriti na supa ya lipaki lya kununkira lya beyi nkulu kiza. Kaimega supa ayi na kamumiminira Yesu lipaki mumtuwi. 4 Wantu

wamu waweriti panu wakalaliti, walitakuliziana, "Kwa shishi kwananga lipaki linunkira ali? 5 Gangaweziti kuwuza kwa mpiya za shibena mgongu sha shinja shimu, na kuwayupa wahushu!" Wamkalipira mawu ayu. 6 Kumbiti Yesu kawagambira, "Mumleki, kwa shishi kumgaziya? Kantendera shintu shiherepa. 7 Hamuweri na wahushu mashaka goseri, hamuwezi kuwatanga shipindi shoseri shamfira. Kumbiti nenii hapeni nweri na mwenga mashaka goseri. 8 Yomberi katenda ntambu yakaweziti, kayitilira nshimba yangu lipaki linunkira kuyitandira kwa kusira. 9 Nukugambirani nakaka, poseri muisi shisoweru shiwagira pashibwerwa, shiwtatira ashi shakatenditi hashikandwi ntambu ya kulihola." 10 Shakapanu Yuda Isikariyoti, yamu gwa walii lilongu na wawili, kagenditi kwa watambika wakulu su kamgalambuki Yesu. 11 Watambika wa numba ya Mlungu pawapikaniriti shisoweru ashi, wasekelera, wamlagiliti kumpanana mpiya. Su, Yuda kanja kusakula lopenyu lwa kamgalambukira kwa Watambika wakulu. 12 Lishaka lya kwanja lya Msambu gwa Mabumunda gawalekera ndiri simika, shipindi sheni mwana kondolu gwa pasaka pakalikitulwa, wafundwa wakuwi wamkosiyiti, "Gufira tukutandiri koshi shiboga sha Pasaka?" 13 Su Yesu kawalagalira wawili wa wafundwa wakuwi pakawagambira, "Mgendi mlushi, na amu hamliwoni na mpalu yamu yakalitwika vulu ya mashi. Mmufati 14 mpaka mnumba yanakingiri, mkamgambiri mweni kaya, 'Mfunda kalonga sha koshi shumba sheni handiyi Pasaka pamuhera na wafundwa wangu?' 15 Yomberi hakawalonguzii shumba shikulu mligolofa amu vyoseri wavitandira kala, mtutandiri amu." 16 Wafundwa wawuka, wagenda mlushi, wawona kila shintu weri ntambu yakawagambiriti Yesu. Su watandira shiboga sha pasaka. 17 Payiweriti pamii, Yesu kiziti pamuhera na wafundwa wakuwi lilongu na wawili. 18 Pawaveriti pameza wankuliya, Yesu katakuliti, "Nakaka nukugambirani, yamu gwenu yakaliya pamuhera naneni, Hakang'alambugi." 19 Panu wafundwa wakuwi wanja kulihola, yamu yamu wamkosiyiti, "Hashi, neni?" 20 Yesu kawagambira, "Yamu gwenu mwenga lilongu na wawili, yakanota libumunda pamuhera naneni mubakuli. 21 Nakaka Mwana gwa muntu hakahowi handa malembu Mananagala ntambu yagatakuliti kwakuwi, kumbiti shondi kwakuwi muntu ulii yakamgalambuka Mwana gwa muntu! Hayiweri kwa muntu ulii handa mekayiwuki ndiri!" 22 Pawaveriti wankuliya, Yesu katolit libumunda, kalonga mayagashii Mlungu, kalimega na kawapanana wafundwa wakuwi pakalonga, "Mtoli mlili, ayi ndo nshimba ya neni." 23 Shakapanu katola lutekeru lwa divayi, kalonga mayagashii Mlungu, kawayupa, woseri walanda mulutekeru alu. 24

Kawagambira, "Agu ndo mwazi gwangu gwagulawa kwajili ya wantu wawuwa. Mwazi gwangu gwagulanguziya lipatanu lya Mlungu na wantu. 25 Nakaka nukugambirani, hapeni nandi kayi divayi mpaka lishaka lillii panfira kuyilanda divayi yasyayi Muufalumi wa Mlungu." 26 Shakapanu wimba Iwimbu, wawuka, wagenda kulugongu lwa Mizeyituni. 27 Yesu kankuwagambira wafundwa wakuwi, "Mwawoseri hamtugi na kundeka, toziya Malembu Mananagala galonga, 'Mlungu hakamlagi mlolera gwa kondolu, Na wakondolu hawalimwagi.' 28 Kumbiti panzyuka kala, hanuwalongolerani Galilaya kulii!" 29 Peteru kamgambira, "Handa woseri hawakuleki, neni hanukulemi ndiri!" 30 Yesu kamgambira Peteru, "Nakaka nukugambira, pashiru panu, pamberi njogolu keniwiki mala mbili, hagunemi mala ntatu." 31 Kumbiti Peteru kalilapira, "Ata payiwera nfuwi pamuhera na gwenga, hanukulemi ndiri." Wafundwa woseri viraa watakula ntambu ira ayi. 32 Su, wasoka mushiwunga shawashishemiti Getisemanu. Yesu kawagambira wafundwa wakuwi, "Mlivagi panu Shipindi neni nankumuwa Mlungu." 33 Shakapanu kawatola Peteru na Yakobu na Yohani, kanja kulishera nentu na kushashatika. 34 Kawagambira, "Nhninginika nentu, ata sambira howa. Mkali panu na mweri masu." 35 Kagenda kulongolu shididini, kasuntumala makukama, kamluwa Mlungu, handa payiwezekana, shimpiti shipindi ashi sha ndabiku. 36 Kalonga, "Tati!, Tati gwaneni, kwa gwenga vitwatira yoseri viwezikana. Gumpusiliri lutekeru lwa ndabiku alu, kumbiti hayiweri handa ntambu yanfira neni, ira ntambu yagufira gwenga." 37 Shakapanu kawuya kwa Wafundwa walii wataatu, kawoniti wagonja. Su kamkosiya Peteru, "Simoni, hashi gugonja? Guwezandiri kulikala masu ata lisaa limu?" 38 Shakapanu kawagambira, "Mkali masu na mumluwi Mlungu su namwingira mukujerwa. Rohu ifira, kumbiti nshimba yahera likakala." 39 Kagenda kumuluwa Mlungu kayi pakawuyira visoweru viraa vili. 40 Shakapanu kawuya kayi kwa wafundwa walii kawawoniti wagonja. Masu gawu gaweriti gana mbota. Wavimana ndiri sha kumwankula. 41 Pakawiziriti mala ya tatu kawagambiriti, "Mwankali mwankugonja na kwoyera? Vinu itosha! Saa isoka! Muloli, Mwana gwa mutu wankumupa kwa wantu wana vidoda. 42 Mwimuki, tugendeni zetu. Mloli, ulii yakafira kung'alambuka kapakwegera." 43 Yesu Pakaweriti kankali kankutakula, Yuda, yamu gwa wafundwa lilongu na wawili, kiza pamuhera na lipinga lya wantu wana mapanga na vindonga. Wantu awa waweriti walagalilwiti na watambika wakulu na wafunda wa Malagaliru na wazewi. 44 Yuda mgalambuka kaweriti kawalanguziya lilanguliru, "ulii hanumnoneri ndo mweni, mumbati na kumjega wakamloleri." 45 Yuda pakasokiti,

kamgenderiti Yesu, kamgambira, "Mfundu." Shakapanu kamnonera. 46 Wantu walii wambata Yesu, na kumtawa. 47 Yumu gwa walia wawaweriti wagoloka pamuhera na Yesu, kasolomola upanga wakuwi, kamdumula likutu ntumintumi gwa Mtambika mkulu. 48 Yesu kawagambira, "Vimwiza na mapanga na vindonga kumbata gambira neni na shimpegu? 49 Kila lishaka nweriti pamuhera na mwenga panfunda Mnumba nkulu ya Mlungu, wala mumbata ndiri. Kumbiti vinu Malembu Mananagala ga kala." 50 Panu wantumintumi woseri wamleka, watira. 51 Kweniti na munteomba yumu yakaweriti kavala lishuka kaweriti kankumfata Yesu. Nawomberi wajeriti kumbata, 52 kumbiti yomberi kayirekizya shuka yakuwi, katuga shivula hera. 53 Su wamjega Yesu kwa mtambika mkulu peni Watambika wakulu woseri na wazewi na wafunda wa malagaliru waweriti waliwona. 54 Peteru kamfatiti Yesu kwa kutali, kingira muluwaga lwa numba ya mtambika mkulu, kalivaga pamuhera na walolera milyangu pakotera motu. 55 Watambika wakulu wa shiyotera motu sha Wayawudi woseri wasakula upitawu wa kumsitaki Yesu wapati kumлага, kumbiti wapata ndiri. 56 Wantu wawuwa walaviyiti upitawu wa kupaya kwa Yesu, kumbiti upitawu wawu ujumilirana ndiri. 57 Shakapanu wamonga wagolokiti, walaviya upitawu wa kupaya pawatakula, 58 "Tumpikiniriti mutu ayu pakatakula hanhalibisiyi numba nkulu ya Mlungu yawanyawiti kwa mawoku, na kwa mashaka matatu hanuinyawi imonga yawainyawa ndiri kwa mawoku." 59 Kumbiti ata hangu, upitawu wawu ujumilirana ndiri. 60 Su, mtambika mkulu kagoloka pakati pawu, kamkosiya Yesu, "Hashi, gwankula ndiri shisoweru? Wantu awa gawawoniti kwa gwenga?" 61 Kumbiti yomberi kalikala jii katakula ndiri ata shisoweru shimu. Mtambika mkulu gwa numba ya Mlungu kamkosiya kayi, "Hashi, gwenga ndo Kristu, Mwana gwa Mlungu yawamkwisa?" 62 Yesu kankula, "Neni ndo mweni. Kayi hamumoni neni Mwana gwa mutu pakalivaga uwega wa kumliwu wa Mtuwa yakawera na makakala, pakiza mumawundi ga kumpindi." 63 Panu Mtambika mkulu kapapula lihabiti lyakuwi, kalonga, "Tufira ndiri kayi wakapitawu wamonga? 64 Mpikanira kankumwigilanga Mlungu! Mwenga mwona hashi?" Woseri wamtza, kafiruwa kuhowa. 65 Su, wamu wawu wanja kumtemera mata, wamgibikira sheni, wamkoma na kumgambira. "Gutungi gaa yakakukomiti!" Walolera mlyangu wamtola, wamwakula. 66 Peteru pakaweriti kankali paluwaga, mdala yamu gwa vinyakalika gwa Mtambika Mkulu kiziti. 67 Pakamwoniti Peteru kankuyotera motu, kamloliti, kamgambira. "Viraa gwenga guweriti pamuhera na Yesu Mnazareti." 68 Peteru kalema, "Nummana ndiri, wala nuvimana ndiri gagutakula!"

Shakapanu Peteru kawuka, kagenda kunja kuwuwa. Panu njogolu kawika. **69** Shinyankalika mdala ulii pakamwoniti kayi Peteru, kanja kayi kuwagambira wantu wawaweriti wagoloka palii, "muntu ayu yumu gwawu." **70** Peteru kalema kayi. Shakapanu katepu, wantu waweriti wagoloka palii wamgambira Peteru. "Nakaka gwenga gwa yumu gwawu, mana gwenga gwa Mgalilaya." **71** Kumbiti Peteru kanja kulirapa, pakatakula, "Neni nummana ndiri muntu ulii yamtakula visoweru vyakuwi." **72** Palaa palii njogolu kawika mala ya pili. Su Peteru kalihola ntambu Yesu pakaweriti pakamgambira, "pamberi pa njogolu keniwiki mala ya pili, hagunemi mala ntatu." Peteru kalira.

15 Pawushiiti, watambika wakulu wa numba ya Mlungu wetenditi lishawuli pamuhera na wazewi na wafunda wa malagaliru na wantu wa shiyotera motu woseri, wamtawa Yesu pingu wamjega pashiyotera motu pa Pilatu. **2** Pilatu kamkosiya Yesu, "Hashi, gwenga gwa Mfalumi gwa Wayawudi?" Yesu kamwankula, "Yina, gwenga gutakula." **3** Watambika wakulu wampayiliti Yesu vitwatira vivuwa. **4** Pilatu kamkosiya kayi Yesu, "Hashi gwankula ndiri shisoweru? Guloli ntambu yawalaviya masitaka gavuwa kwaku." **5** Kumbiti Yesu kankula ndiri shisoweru, ata Pilatu kalikangasha. **6** Kila Shipindi sha msambu gwa Pasaka, Pilatu kaweriti na shitiiba sha kuwavugulira mtatilwa yumu yawamfira. **7** Su, kuweriti na muntu yumu yawamshema Baraba, yakaweriti wamtatira pamuhera na wamonga wawalagiti wantu pawaweriti wakusonguziya. **8** Wantu wawuwa wamgendera Pilatu wamluwa kawatenderi handa shitiba shakuwi. **9** Pilatu kawakosiya, "Hashi, mfira nuwavuguliri Mfalumi gwa Wayawudi?" **10** Katakula hangu toziya kavimaniti kala handa watambika wakulu wamjegeriti Yesu toziya ya weya. **11** Kumbiti Watambika wakulu wawasonguziyiti wantu wamluwi Pilatu kamvuguliri Baraba. **12** Pilatu kawakosiya kayi, "Su, mfira ntendi hashi na muntu ayu yamumshema Mfalumi gwa Wayawudi?" **13** Wantu woseri washowangana kayi pawatakula, "Gumkong'onderi palupingika!" **14** Kumbiti Pilatu kawakosiya, "gwa shishi! Katenda shidoda gaa?" Kumbiti womeri wongera kushowangana, "Gumkong'onderi misumali mulupingika!" **15** Pilatu kafiriti kulifilizya lipinga lya wantu awa, su, kamlekeziya Baraba kulawa mushibetubetu. Kawagambira wanjagila wamkomi ntomondu Yesu na wamkong'onderi misumali mulupingika! **16** Shakapanu wanjagila wamjegiti Yesu muluwaga muliboma lya Pilati nkulu gwa isi, wawajoinira shipinga shakuwi shoseri. **17** Wamvalisiya nguwu ya zambalawu, wapota lijenjeri lya misontu wamvalisiya mumtuwi. **18** Wanja kumlamsiya, "Mwika

Mfalumi gwa Wayawudi!" **19** Wamkoma mumtuwi kwa ludengi, wamtemera mata, wamsuntamalira na kumng'ong'onelera. **20** Pawamshinigira kala wamvuliti lihabitilili, wamvalisiya nguwu zakuwi, shakapanu wamjega kumpingika. **21** Pawaweriti munjira, waliwoniti na muntu yumu yawamshema Simoni, muntu gwa lushi lwa Kuren. Yomberi kaweriti tati gwa Alekizanda na Rufu na Shipindi ashi kaweriti kankulawa kulirambu. Su, wamgambira katoli lupiterika lwa Yesu. **22** Shakapanu wamjega Yesu mpaka pahali pawapashema Goligota, mana yakuwi, "Pahala pa Shipalakasa sha mtuwi." **23** Wamupa divayi wahanganyikit na mtera wagushema manimani, kumbiti yomberi kalemoti kulanda. **24** Su wampingika, wagawana nguwu yakuwi kwa kuzigalambuza simbi wamuwi gaa hakapati shipandi sha nguwu. **25** Iweriti saa tatu mandawira pawampingikiti. **26** Na masitaka gakuwi gaweriti galembwa, "Mfalumi gwa Mayawudi." **27** Pamuhera nayomberi wapingikiti wakwapula wawili, yumu uwega wa kumshigi na yumonga uwega wakuwi wa kumliwu. **28** Su liilemu litimii lyalitakula, "Wamwalangiti pamuhera na watenda vidoda." **29** Wantu waweriti wankupita pahala panu wamwigilangiti, pawatikizya mituwi yawu na kutakula, "Aha! Gwenga gutakuliti gumweni guweza kubomola Numba nkulu ya Mlungu na kunyawa kwa mashaka matatu! **30** Vinu, gusuluki mlupingika gulilopozii gumweni!" **31** Nawomberi watambika wakulu pamuhera na wafunda wa malagaliru wamshinigiriti pawalitakuziana, "Kawalopozya wamonga, kumbiti kulilopola mweni kasinda! **32** Eti yomberi ndo Kristu, Mtuwa gwa Israeli! Kasuluki kulawa mlupingika su tuwon na kujimira." Ata wantu walii wawapingikiti pamuhera nayomberi wamlongiti. **33** Kwanjira saa sita pamusi mpaka saa tisa kuweriti liwindu isi yoseri. **34** Saa tisa pamii Yesu kalila kwa lizwu likulu, pakalonga, "Eloyi, Eloyi, lema sabakitan?" Mana yakuwi, "Mlungu gwangu, Mlungu gwangu mbona gundeka?" **35** Wantu wamonga wawagolokiti paliya pawapikaniriti hangu, watakuliti, "Gupikiniri! Kankumshema Eliya." **36** Muntu yumu katuga, katola lidodoki kalitawa mulupeleru lwa ludenki katota mudivayi isheshema, kamupa kalandi pakatakula, "Ebu tuloli handa Eliya hakizi kumsulusiya palupingika!" **37** Yesu kabota, shakapanu kahowa. **38** Su, lipaziya lya Numba nkulu ya Mlungu lidegeka vipandi viwili kulawa kumpindi mpaka pasi. **39** Mkulu yumu gwa wanjagila yakaweriti kagoloka kulongolu kwa lupiterika kawoniti Yesu ntambu yakahowiti, kalonga, "Nakaka muntu ayu kaweriti Mwana gwa Mlungu!" **40** Wadala wamu waloliti kwa kutali, muwamu mwawu kaweriti Maliya Magidalena na Salomi na Mariya mawu gwa ashina Yakobu mpusu na Yosefu. **41** Awa ndo wawamfatiti Yesu pakaweriti Galilaya na

kumtendera. Kuweriti na wadala wamonga wavuwa wiziti Yerusalemu pamuhera na yomberi. **42** Shipindi sha pamii shisokiti kala. Ali liweriti Lishaka lya Matandiru, yani lishaka lyalilonguleriti Lishaka lya Kwoyera. **43** Panu kiza Yosefu mwenikaya gwa Arimatayu, mjagira gwa Shiyotera motu mkulu, yawampananiti ligoya nentu. Yomberi vira a kaweriti kankulolera kwiza kwa Ufalumi wa Mlungu. Su, kamgenderiti Pilatu pota na lyoga, kaluwa wamupi nshimba ya Yesu. **44** Pilatu kalikangasha kupiknira handa Yesu kahowiti kala. Su, kamshema Mkulu gwa wanjagila, kamkosiya handa Yesu kaweriti kahowa shipindi shivuwa. **45** Pilatu pawamgambiriti kala, Kamgambiriti Yosefu katoli nshimba ya Yesu. **46** Panu Yosefu kuhemera sanda ya shitani, kasulusiya pasi mauti galiya, kaviliga sanda. Kagatula mulipumba lyaliweriti walisongola mulitalawu, shakapanu kabilingisiya libuwi likulu kumlyangu. **47** Nawomberi Mariya Magidalena na Mariya mawu gwakuwi Yosefu wapawoniti pawagonjikiti nshimba ya Yesu.

16 Palipititi Lishaka lya kwoyer, Maliya Magidalena na Salomi na Mariya mawu gwakuwi Yakobu wahemeriti lipaki lya utuli wagendi kuyiswaga nshimba ya Yesu. **2** Su, mandawira putiputi lishaka lya Jumapili. Kwa Shigiriki jumapili walishema lishaka lya kwanja la juma, mshenji pagwanjiti kulawa wiziti Mlipumba. **3** Nawomberi waweriti wankuligambiziyana, "Gani hakatuwusiliri libuwi lili pamlyangu gwa lipumba?" **4** Kumbiti pawaloliti, wawona libuwi waliwusiya kala. Nalyeni liweriti likulu nentu. **5** Pawayingiriti Mlipumba, wamwoniti muntemba yumu yakavaliti nguwu neru mbuu, kalivaga uwega wa kumliwu, walikangasha nentu. **6** Kumbiti muntemba ulii kawagambira, "Namulikangasha. Mwankumsakula Yesu gwa Nazareti yawampingikiti. Kazyuka, kwahera panu. Mloli pahali pawamgonjekiti. **7** Mgendi mkawagambiri wafundwa wakuwi pamuhera na Peteru. 'Handa Yesu kankuwalongolera Galilaya kulii. Aku hamumwoni ntambu yakawagambireni.'" **8** Su, walawa mulipumba mlili na watuga pawashashatika kwa lyoga na kulikangasha. Wamgambira ndiri muntu yoseri shintu, toziya watira nentu **9** (note: The most reliable and earliest manuscripts do not include Mark 16:9-20.) Yesu pakazyukiti Jumapili mandawira putiputi, kalilanguziya kwanja kwa Mariya Magidalena, yomberi Yesu kaweriti kamlaviyiti washamshera saba. **10** Mariya Magidalena kagenda, kawagambira walii waweriti pamuhera na Yesu. Waweriti wankulira na kudaya. **11** Kumbiti pawapikiniriti handa Yesu mkomu na Maliya Magidalena kamwona, womberi wajimira ndiri. **12** Shapakanu Yesu kawalawiriti wafundwa awili pakawera

na sheni shingi. Wafundwa awa waweriti wankugenda kuvijiji. **13** Nawomberi vira a wawuya na kuwagambira wayawu. Pamuhera na hangu wajimira ndiri. **14** Upeleru Yesu kawalawiriti wafundwa lilongu na yumu pawaweriti pamuhera pameza. Kawakalipira nentu toziya ya kujimira ndiri kwawu na mtiti gwawu, mana wawajimira ndiri walii waweriti wamwona pakazyukiti kala. **15** Su, kawagambira, "Mgendi muisi zoseri mkbaweri Shisoweru shiwagira kwa wantu woseri. **16** Yakajimira na kubatizwa hakalopoziwi. Yoseri yakajimira ndiri hakatozwi. **17** Walii wawajimira hawaweri na uwezu wakutenda mauzauza. Kwa litawu lyangu hawawusiyi washamshera na hawatakul kwa likabira lyasyayi. **18** Pawakola njoka ama pawalanda shintu shoseri shana usungu, hapeni wayambuki. Hawawatuliri walweli mawoku, nawomberi hawaweri wakomu." **19** Su, Mtuwa Yesu pakatakuliti kala nawomberi, kanyasulitwi kugenda kumpindi kwa Mlungu, kalivaga uwega wa kumliwu wa Mlungu. **20** Wafunda wagenda pahala poseri pawabwera. Mtuwa katenda lihengu pamuhera nawomberi na kukamaziya shawabwera kuwera sha nakaka na mauzauza gaweriti pamuhera nawomberi.

Luka

1 Mtuwa Teufili. Wantu wavua wajeriti kulemba vitwatira vyavitendikit pakati pa twenga. **2** Walembiti ntambu yawatugambiriti vilii vyawawiwoniti kwa masu gawu kwanjira pavyanjiti, na walii yawabweriti Shisoweru Shiwigira. **3** Su mkulu Teufili, toziya nvigendiriti weri vitwatira vyoseri avi kwanjira pavyanjiti, mona ifaa na nenii nukulemberi weri ntambu yayirawiriti. **4** Ntenda hangu, su na gwenga gupati kuvimana nakaka toziya ya vitwatira avi vyanukufunditi. **5** Shipindi sha Herodi mfalumi gwa Yudeya, kuweriti na mkulu gwa numba ya Mlungu litawu lyakuwi wamshema Zakariya, yakaweriti gwa shipinga sha watambika sha Abiya. Mdala gwakuwi litawu lyakuwi wamshema Elizabeti nayomberi kaweriti gwa shiyiwuku sha mtambika Aruni. **6** Na woseri wawili waweriti wantu wa matendu gaherepa kulongolu kwa Mlungu, walikala pawagajimira malagaliru goseri ga Mtuwa. **7** Kumbiti weriti wahera nonu, toziya Elizabeti kaweriti mpendi, vinu woseri wawili waweriti wagogolu. **8** Lishaka limu Zakariya kaweriti kankutenda lihengu lyakuwi lya utambika Mnumba nkulu ya Mlungu, toziya shiweriti shipindi shakuwi sha kutambika. **9** Kulawirana na vitiba nya watambika, Zakariya kasyagulitwi kwa kugalambuziya simbi kwingira Mnumba nkulu ya Mlungu su katumiziyi ubani. **10** Shipindi Zakariya pakaweriti kankutumiziya ubani, lipinga lya wantu waweriti walivaga pamuhera kunja wankumluwa Mlungu. **11** Ntumintumi gwa kumpindi gwa Mtuwa kamlawiriti Zakariya, kagolokiti uwega wa kumliu pashitalawanda sha kutambikira ubani. **12** Zakariya pakamwoniti, kallimuka, kaweriti na lyoga. **13** Kumbiti ntumintumi gwa kumpindi kamgambiriti, "Nagutira Zakariya! Mlungu kapikanira kala kuluwa kwaku. Mdala gwaku Elizabeti hakakuleleri mwana mpalu. Na mwana ayu litawu lyakuwi gumshemi Yohani. **14** Yomberi hakaweri nemeru na nemeleru kwaku, wantu wawuwa hawaweri na nemeleru kwa kwiwuka kwakuwi. **15** Yomberi hakaweri mkulu pamasu pa Mtuwa, hakalandi ndiri divayi ama ujimbi, yomberi hakamemi Rohu Mnanagala kwanjira mumtima mwa mawu gwakuwi. **16** Hakawatendi wantu wawuwa wa Israeli wamuuyiri Mtuwa Mlungu gwawu. **17** Yomberi hakamlongoleri Mtuwa, hakaweri na makakala pamuhera na uwezu ntambu yakaweriti Eliya mbuyi gwa Mlungu. Hakawajegi kayi pamuhera wana na watati, hakawawuziyyi wantu yawamjimira ndiri Mlungu kuvera na maholu ga wantu yawamfirizya Mlungu na kumtandira Mtuwa wantu yawasyagulitwi." **18** Zakariya kamkosiya ntumintumi gwa kumpindi, "Hanuvimani hashi shisoweru ashi? Toziya nenii pamuhera na mdala gwangu twawagogolu." **19** Ntumintumi

gwa kumpindi kamwankula, "Neni Gaburieli yangoloka kulongolu kwa Mlungu, ndo kantuma ntakuli na gwenga na kukugambira shisoweru ashi shiwagira. **20** Vinu guloli! Toziya gujimira ndiri shisoweru shangu, ashi hashitendeki kwa shipindi shakuwi, vinu haguweri bubu, haguwezi ndiri kutakula mpaka lishaka lili pashilawira shisoweru ashi." **21** Lipinga lya wantu liweriti lyankumuhepera Zakariya na walikangasha kwa kukawa kwakuwi mulii Mnumba nkulu ya Mlungu. **22** Pakalawiti kasinditi kutakula nawomberi, nayomberi kendereyiti kuwalanguziya kwa mawoku hera, nawomberi wavimaniti kuvera kawoniti shintu Mnumba nkulu ya Mlungu. **23** Pashiperiti kala shipindi shakuwi sha kutenda lihengu Mnumba nkulu ya Mlungu, kagendit ukaya kwakuwi. **24** Pa mashaka galii mdala gwakuwi Elizabeti kawera na yinda, kalikaliti mnumba kwa myezi muhanu, **25** kalitakuliti, "Vinu Mtuwa kamonera lusungu kwa kumusilira soni zyangu kulongolu kwa wantu." **26** Yinda ya Elizabeti pasokiti myezi sita, Mlungu kamtumiti Gaburieli ntumintumi gwa kumpindi kagendi mpaka Galilaya, lushi Iwa Nazareti. **27** Kaweriti na shisoweru kwa muhinga bikira yakahetitwi na muntu yawamshema Yosefu, gwa shiyiwuku sha Dawudi, litawu lyakuwi ayu bikira ndo Mariya. **28** Ntumintumi gwa kumpindi kamwiziriti Mariya na kumulamusiya, "Gwakashina? Ponga iweri pamuhera na gwenga! Mtuwa kapamuhera na gwenga, kakupanana upendelewu." **29** Mariya kalisheliti nentu, toziya ya shisoweru sha ntumintumi gwa kumpindi, kaliholiti mumoyu pakalikosiya, "Kulamusiya aku kwana mana gaa?" **30** Ntumintumi gwa kumpindi kamgambiriti Mariya, "Nagutira Mariya, Mlungu kakupapanana manemu. **31** Guloli, haguweri na yinda na kwiwula mwana mpalu na litawu lyakuwi hagumshemi Yesu. **32** Ayu hakaweri mkulu, hawamshemi mwana gwa Mlungu na Mtuwa Mlungu hakampanani shibanta sha ufalumi sha Dawudi mbuyi gwakuwi. **33** Hakakolimlima lukolu lwa Yakobu mashaka goseri na ufalumi wakuwi hapeni uweri na upeleru." (aiōn g165) **34** Mariya kamgambiriti ntumintumi gwa kumpindi, "Neni haneliwoni na mpalu! Hashiweri ashi shisoweru ashi?" **35** Ntumintumi gwa kumpindi kamwankula, "Rohu Mnanagala hakizi kwaku na makakala ga Mlungu hagakwizili. Toziya ayi mwana hakiwukili hakaweri mnanagala, hakashemwi Mwana gwa Mlungu. **36** Gumuholi mlongu gwaku Elizabeti, yomberi yawamshemiti mpendi kumbiti hakaleri mwana mpalu muugogolu wakuwi na mwezi agu ndo mwezi gwa sita kwa yinda yakuwi. **37** Toziya kwahera shintu shashikamala kwa Mlungu." **38** Mariya katakula, "Neni na ntumintumi gwa Mtuwa! Iweri kwa nenii ntambu ya gulongiti." Ntumintumi gwa kumpindi kawukiti na kugenda zakuwi. **39** Mashaka galii Mariya kawukiti

kagenditi mpaka isi ya mulugongu lwa Yudeya. 40 Aku kingiriti mnomba mwa Zakariya na kamlamsiyiti Elizabeti. 41 Elizabeti pakapikaniriti ntambu Mariya yakamlamsiyiti, nonu kadunkula mumtima mwakuwi. Elizabeti kamemiti Rohu Mnanagala, 42 Elizabeti kalonga, "Gutekelerwa gwenga pakati pa wadala woseri na katekelerwi mwana hakiwukili mumtima mwaku. 43 Neni na gaa ata mawu gwa Mtua gwangu kanizili nen? 44 Nakugambira, palaa pampikaniriti ntambu yagunamusiyiti, nonu kadunkula kwa kunemelera mumtima mwangu. 45 Mbaka gwenga toziya gujimira kuwera havitendeki vitwatira vyakakugambiriti Mtua." 46 Mariya kalonga, "Moyu gwangu gumkwisa Mtua, 47 Na rohu yangu yankunemelera, Toziya Mlungu ndo Mlopoziya gwangu. 48 Toziya kamonera lusungu neni ntumintumi gwakuwi. Kwanjira vinu wantu woseri hawalongi Mlungu kantekeler, 49 Toziya ya shintu shikulu shakantendera Mlungu. Litawu lyakuwi linanagala. 50 Kawalanguziya lusungu Iwakuwi Kwa walii yawampanana ligoya kwa shiyiwuku na shiyiwuku. 51 Katenda vitwatira vikulu kwa liwoku lyakuwi, Kawapalasiya yawawera na msindu pamuhera na mipangu ya myoyu yau. 52 Kawasulusiya yawawera na likakala mu ukolamlima wawu, Na kawakweniziya wanagala. 53 Yawawera na njala kawayikutiziya vintu viherepa, Na walunda kawawusiya mawoku hera. 54 Katenda shakatakuliti kwa wambuyi wetu wagonna, Kiza kumtanga Israeli ntumintumi gwakuwi. 55 Ntambu vyakawagambiriti wambuyi wetu, Aburahamu na wiwuka wakuwi mashaka goseri!" (aiōn g165) 56 Mariya kalikaliti pamuhera na Elizabeti kwa shipindi sha myezi mitatu, shakapanu kawuyiti ukaya kwakuwi. 57 Shipindi sha Elizabeti kwiwura shisokiti, kiwuliti mwana mpalu. 58 Wantu wapakwegera wakuwi na walongu wakuwi pawapikaniriti visoweru viherepa vya kulikangasha Mtua vyakavituditi kwa Elizabeti, womberi wanemeleriti pamuhera na yomberi. 59 Palipititi lijuwa limu, womberi wiziti kumwingiziya jandu mwana, wafira kumpanana litawu lya tati gwakuwi, Zakariya. 60 Kumbiti mawu gwakuwi kalonga, "Hangu ndiri! Litawu lyakuwi hawamshemi Yohani." 61 Wamgambira, "Kwehera muntu muwalongu wakuwi yawamshema litawu ali!" 62 Wamlanguziyiti langaliru tati gwakuwi, wavimana ntambu hakamshemi. 63 Zakariya kaluwiti shibawu na kalemba hangu, "Litawu lyakuwi ndo Yohani." Kila muntu kalikangasha. 64 Pala palii Zakariya kanjiti kayi kutakula, kanjiti kumkwisa Mlungu. 65 Lyoga lyayingiriti woseri yawalikaliti pakwegera nayomberi na visoweru avi vyoseri vyeniyiti muisi yoseri ya mulugongu mwa Yudeya. 66 Woseri yawapikaniriti vitwatira avi, waliholiti mumyoyu mwawu pawalonga, "Mwana ayu hakaweri gwa ntambu gaa?" Toziya nakaka makakala

ga Mtua hagaweri pamuhera nayomberi. 67 Zakariya, tati gwa Yohani kamemiziwiti Rohu Mnanagala, katungiti shisoweru shiwagira sha Mlungu. 68 Tumkwisi Mtua, Mlungu gwa Israeli! Kiza kuwatanga wantu wakuwi na kuwakombola. 69 Katupanana mlopoziya mkulu Mushiyiwuku sha Dawudi ntumintumi gwakuwi. 70 Gambira ntambu yakawagambiriti wambuyi wa Mlungu wanagala kwanjira kwanja. (aiōn g165) 71 Hakatulopoziyi kulawa mumawoku mwa wangondu wetu na kutulaviya kulawa mumakakala mwa woseri yawatufira ndiri. 72 Kalongiti hakawawoneri lusungu wambuyi wetu, na kulihola lipatanu lyakuwi linanagala. 73 Kulirapa kwakamlapiriti Aburahamu mbuyi gwetu, 74 kuwera hakatutangi twenga tulopozivi kulawa kwa wangondu wetu. Katugambira tumtenderi Mlungu pota na lyoga, 75 tuweri wanagala yatumfirizya Mlungu mashaka goseri ga makaliru getu. 76 "Na gwenga mwana gwangu, hawakushemi mbuyi gwa Mlungu kakumpindi nentu. Toziya hagumlongoleri Mtua kumnyawila njira yakuwi, 77 haguwagambiri wantu wakuwi kuwera hawalopozivi kwa kuwawusilira vidoda vyawu. 78 Mlungu gwetu mnanagala na yakawera na lusungu. Hakatulavilili gulangala gwa ulopoziyi kulawa kumpindi, 79 na kawalangazira woseri yawalikala muluwindu lwa kuhowa, na kuwalanguziya magulu getu munjira ya ponga." 80 Mwana kendereyiti kukula nshimba na kuwera na makakala murohu. Kalikaliti kushiwala mpaka lishaka lya kuliranguziya mweni kwa wantu wa Israeli.

2 Majuwa galii, Kaisari Agustinu mfalumi gwa Rumi kabweriti kulagalira, wantu woseri wa lushi loseri la Rumi wawalangwi. 2 Kuwawalanga aku ndo kuweriti kwa kwanja shipindi Kureniu pakaweriti mkulu gwa mukowa gwa Siriya. 3 Su kila muntu kagenditi kulembwa litawu lyakuwi muisi mwakuwi. 4 Vira Yosefu kaweriti na mwanja gwa kulawa Nazareti mumkowa gwa Galilaya, kagenditi muisi ya Betirehemu mumkowa gwa Yudeya pakayiwukiti Dawudi. Yosefu kagenditi kulii toziya kalawiti mushiyiwuku sha Dawudi. 5 Kagenditi kulii wakalembwi pamuhera na Mariya muheta gwakuwi, yakaweriti na yinda. 6 Pawaweriti kulii Betirehemu, shipindi sha Mariya sha kwiwura mwana shisokiti. 7 Kamwiwula mwana gwakuwi gwa kwanja mpalu, kamgubikila nguwi na wamgonjeka muliboma lya wang'ombi, toziya womberi wapatiti ndiri pakugonja kunumba ya wahenga. 8 Kuweriti na walolera wa mifugu, yawaweriti kuntundu pashiru wankulolera mifugu yau. 9 Ntumintumi gwa kumpindi gwa Mtua kawalawariti walolera wa mifugu na ukwisa wa Mtua guwalangaziya. Womberi watiliti nentu, 10 kumbiti ntumintumi gwa kumpindi kawagambira, "Namtira!

Neni nuwajegerani shisoweru shiwagira, shisoweru ashi hashiwajegeli wantu woseri wanemeleri nentu. **11** Lero muisi ya Mfalumi Dawudi kiwuka Mlopoziya gwenu. Mweni ayu ndo Kristu Mtuwa! **12** Ayi haliweri lilangaliru kwa mwenga, pamusoka kala palii hamumwoni nonu wamgubikira vinguu nya shiwana wamgonjeka muliboma la wang'ombi.” **13** Palaa palii wantumintumi wamonga wa kumpindi wawuwa nentu, waliwoniti pamuhera wamkwisiti Mlungu, pawalonga, **14** “Ukwisa uweri kwa Mlungu kumpindi nentu, na ponga iweri pasipanu kwa wantu yawamfira Mlungi!” **15** Wantumintumi wa kumpindi pawawukiti kala kuwuya kumpindi kwa Mlungu, walolera wa mifugu wanja kuligambira weni, “Vinu su tugendeni Betirehemu na kulola shintu shashitendikit, shakatugambiriti Mtuwa.” **16** Su wawuka wagenda kanongola, pawasokiti palii wawawona Mariya na Yosefu na nonu ulii wamgonjeka muliboma la wang'ombi. **17** Walolera wa mifugu pawamwoniti kala nonu ulii, su wanja kutakula ntambu yawapikaniriti kulawa kwa ntumintumi gwa kumpindi kuusu nonu ayu. **18** Muntu yoseri yakapikaniriti hangu kashyeniti visoweru vyawatakuliti walolera wa mifugu. **19** Mariya kavituliti vintu vyoseri avi mumoyu mwakuwi na kavihola mana yakuwi. **20** Walolera wa mifugu wawuyiti payawimba kwa kumkwisa Mlungu ntambu yawapikaniriti na yawawoniti, iwera ntambu iraa ilii yawapikaniriti kulawa kwa ntumintumi gwa kumpindi. **21** Palisokiti lishaka lya nani, shipindi sha kumwingizya mwana jandu, wampananiti litawu Yesu, litawu lyeni ali ntumintumi gwa kumpindi kamupananiti kala Mariya pakaweriti ndiri na yinda. **22** Pashisokiti shipindi sha msambu gwa kupungwa kwawu Mariya na Yosefu hangu ndo ifiriwitwi mumalagaliru ga Musa, wamtola mwana wagenda nayu Yerusalemu wamtulili Mtuwa, **23** ntambu yayilembitwi mulilagaliru ga Mtuwa, “Kila mwana gwa kwanja mpalu kafiruwa kutulwa kaweri mnanagala kwa Mtuwa.” **24** Viraa virii wagenditi su walaviyi tambiku ya wankunda wawili ama wana wawili wa teteli, ntambu yayifiruwitwi mulilagaliru ga Mtuwa. **25** Shipindi shiraa shilii kuweriti na muntu yumu yawamshema Simoni yakalikaliti Yerusalemu. Kaweriti muntu kaherepa, muntu yakamfirizya Mlungu na kaweriti kankulolera kulopoziwa kwa wantu wa Israeli. Rohu Mnanagala kaweriti pamuhera na yomberi, **26** na Rohu Mnanagala kamgambiriti kala Simiyoni kulonga hapeni kahowi mpaka kamwonni Kristu yakasyaguliti na Mtuwa. **27** Su Rohu Mnangala kamlonguziyyiti Simiyoni kwingira Mnumba nkulu ya Mlungu. Na palii mawu na tati gwa Yesu wamjegiti Yesu Mnumba nkulu ya Mlungu wamtenderi ntambu yayifiruwitwi mulilagaliru, **28** Simiyoni kamwanka mwana mumawoku mwakuwi na kamkwisa Mlungu pakalonga, **29**

“Vinu Mtuwa guweza kumlekeziya ntumintumi gwaku kagendi kwa ponga, toziya gugatimiza galii gagulagaliriti. **30** Masu gangu gawona ulopoziya waku, **31** wawutandiriti palongolu pa wantu woseri. **32** Ulangala hawuwalangaziyi njira wantu wawawera ndiri Wayawudi na hawujegi ukwisa kwa wantu waku Israeli.” **33** Tati na mawu gwa mwana walkangashiti nentu ntambu yakatakuliti Simiyoni kuusu mwana gwawu. **34** Simoni kawatekelera, kamgambira Mariya mawu gwa Yesu, “Mwana ayu kasyaguliti na Mlungu toziya ya kwagamira na kulopoziwa kwa wantu wawuwa Muisraeli. Nayomberi hakaweri lilangaliru kulawa kwa Mlungu kumbiti wantu wawuwa hawamtakuli vidoda, **35** na virii vyawalihola wantu mumyoyu mwawu ndo havimaniki. Na gwenga Mariya utama hawuweri gambira mgoha gwagusongoka, haguwusomi moyu gwaku.” **36** Palii kuweriti na mdala mbuyi gwa Mlungu, litawu lyakuwi Ana, mwana gwa Fanueli gwa likabila la Asheri. **37** Shakapanu kasigaliti mkenja mpaka shipindi pakiwiti mgogolu gwa vinja malongu matatu na msheshi. Shipindi shoseri ashi kalikaliti Munumba nkulu ya Mlungu pakaleka kuliya na pakamluwa Mlungu pashiru na paliwala. **38** Shipindi shila shilii, Ana kiziti na kulonga mayagashii Mlungu na katakuliti visoweru nya mwana kwa wantu woseri wawaweriti wankumuhepera Mlungu kwa kukombolwa kwa Yerusalemu. **39** Maliya na Yosefu pawatenditi kala vyoseri ntambu yanfiruwitwi mulilagaliru ga Mtuwa, su wawuyiti ukaya kwawu Nazareti muisi ya Galilaya. **40** Mwana kakula kawera na makakala, su kawera na luhala na Mlungu kamtekeleri. **41** Kila mvinja mawu na tati gwa Yesu wagendaga Yerusalemu mumsambu gwa Pasaka. **42** Yesu pakaweriti na vinja lilongu na miwili, wagenditi nayu mumsambu ntambu yayiweriti shitiba. **43** Paguperiti kala msambu gwa Pasaka, wanjiti mwanja gwa kuwuya ukaya, kumbiti Yesu kasigaliti kulaa Kuyerusalemu pota mawu na tati gwakuwi kuvimana. **44** Womberi wavimana Yesu kapamuhera na wantu wa mwanja, wagendagenda lishaka lyoseri, shakapanu wanja kumsakula mwa walongu na waganja wawu. **45** Wamwona ndiri, su wawuyiti Yerusalemu pawamsakula. **46** Lishaka lya tatu wamwoniti Mnumba nkulu ya Mlungu, kalikaliti pamuhera na wafunda wa Mayawudi, kaweriti pakawapikinira na kuwakosiya. **47** Woseri pawampikaniriti vyakatakula, waweriti wankulikangasha ntambu yakeniti mahala na ntambu yakankuliti kwa luhala. **48** Mawu na tati gwakuwi pawamwoniti washeniti. Maliya, mawu gwakuwi, kamkosiya, “Mwana gwenga, ashi gututenda ntambu ayi? Neni na tati gwaku tuweriti twankulishera patukusakula.” **49** Yesu kawankula, “Ntambu gaa mwankunsakula? Muvimana ndiri handa nfiruwa nulikali mnumba mwa Tati gwangu?” **50** Kumbiti tati

na mawu gwakuwi wavimana ndiri vyakawankuliti. **51** Yesu pakawuyiti pamuhera na mawu na tati gwakuwi Kunazareti, kendereyiti kuwajimira. Mawu gwakuwi kendeleyiti kulihola mmoyu mwakuwi. **52** Yesu kendereyiti kukula munshimba pamuhera na luhala na kumfilizya Mlungu pamuhera na wantu.

3 Mushinja sha ilongu na muhanu wa ukolamlima wa

Kaisari Tiberiu, Pontiu Pilatu kaweriti mkolamlima gwa Yudeya, Herodi kaweriti mkolamlima gwa mkowa gwa Galilaya na Filipi mlongu gwakuwi kaweriti mkolamlima gwa mikowa ya Itureya na Trakuniti. Lusaniya kaweriti mkolamlima gwa Abileni, **2** na Anasi na Kayafa waweriti watambika wakulu, shipindi ashi shisoweru sha Mlungu shiwizira Yohani mwana gwa Zakariya kushiwala kulii. **3** Su Yohana kagenda pahala poseri papaweriti na lushemba Yoridani kaweriti kankubwera pakalonga, "Mleki vidoda vyamtendit na mkabatizwi, su Mlungu hakawalekiziyi vidoda vyamtendit." **4** Ayi ndo yawalembiti mushintola sha mbuyi gwa Mlungu Isaya, "Liziwi lya muntu lipikanika kushiwala, 'Mumtenderi kala Mtuwa njira yakuwi, mumnyawili weri njira zyakuwi!'" **5** "Kila shibokela hawashifintili, Kila lugongu na shigongu hashipalaswi, Paweriti padusunka hapanyoswi, Zinjira za vuluvulu hazinyawi. **6** Wantu woseri hawawuwoni ulopoziuwa wa Mlungu!" **7** Lipinga lya wantu liziti kwa Yohani su wabatizwi. Yomberi kawagambira, "Mwenga mwashiyiwuku sha wanjoka, kakugambirani gaa mtugi maya ga Mlungu gagiza? **8** Mulanguziyi nakaka ntambu yamutenda handa mleka vidoda vyamtendit. Namwanja kulonga, 'Twenga Aburahamu ndo mbuyi gwetul!' Nukugambirani nakaka, Mlungu tembera katendi ata mabuwi aga gaweri wana wa Aburahamu! **9** Su vinu liwagu litulwa kala kudumula mishigira ya mitera, na kila mtera gwagulera ndiri mabwajubwaju gaherepa, hagudumulwi na kugwasila mumotu." **10** Wantu wamkosiyiti Yohana Mbatiza, "Su twenga tutendi hashi?" **11** Yomberi kawankula, "Yakana nguwi mbili kamupi kahera nguwi na yakana shiboga na yomberi katendi ntambu iraayi." **12** Watola kodi wiziti wabatizwi, wamkosiya, "Mfundu na twenga tutendi hashi?" **13** Kawagambira, "Namtola kodi nentu ya shiyasi shawatuliti." **14** Na wamanjagila wamkosiya, "Na twenga tutendi ashi?" Su yomberi kawankula, "Mwenga mleki kuwapoka wantu vintu vyawu, ama kuwasitaka wantu pamuwapayira hera. Mjimili shibena mgongu shampata." **15** Wantu woseri waweriti wankulolera kwiza kwa Mlopoziya, waweriti wankulokosiya mumyoyu mwawu Yohani, ndo Kristu? **16** Paliya Yohani kuwagambira woseri, "Neni nankubatiza kwa mashi, kumbiti kwana muntu kiza kana

uwezu kuliku nenii. Neni weza ndiri kuyopola lugoyi lwa kutawira shiyatu shakuwi. Mweni ayu hakakubatizani kwa Rohu Mnanagala na kwa motu. **17** Yomberi mumawoku mwakuwi kana luselu lwa kupetera, hakayijojiniri nganu na kuitula muluhanja lyakuwi, kumbiti hakatoli miwawi na kuipambira pamotu gwagutenda ndiri tiya." **18** Kwa visoweru vivuwa Yohani kaweriti kankuwabwelera wantu visoweru viheri, kankuwagambira wantu waleki vidoda vyawatenda. **19** Yohani kamkalipiriti Herodi yakaweriti mcola mlima gwa mukowa, toziya kaweriti kamupoka Herodiya yakaweriti mdala gwa mlongu gwakuwi na katenditi vintu vivuwa vidoda nentu. **20** Su Herodi katenditi shidoda nentu kwa kamtatira Yohani mushibetubetu. **21** Wantu woseri pawawabatiziti kala, Yesu wambatiziti vilavi. Pakaweriti kankuluwa, kumpindi kuvuguka, **22** na Rohu Mnanagala kamsulukira kaweriti gambira mpongu mfanu gwa ngunda, liziwi lipikanika kulawa kumpindi palilonga, "Gwenga gwa mwana gwangu yanukufira. Gunhelepera" **23** Yesu pakanjiti lihengu lyakuwi kaweriti na mivinja milongu mitatu. Su wantu wamaniti hangu, Yesu kaweriti mwana gwa Yosefu na Yosefu kaweriti mwana gwa Heli. **24** Heli kaweriti mwana gwa Matati na Matati yakaweriti mwana gwa Lawi, shakapanu kayi Lawi mwana gwa Maliki na Maliki kaweriti mwana gwa Yanayi kaweriti mwana gwa Yosefu. **25** Yosefu kaweriti mwana gwa Matatiya na Matatiya kaweriti mwana gwa Amosi Amosi kaweriti mwana gwa Nahumu na Nahumu kaweriti mwana gwa Hesli na Hesli kaweriti mwana gwa Nagayi. **26** Nagayi kaweriti mwana gwa Maati na Maati kaweriti mwana gwa Matatiya na Matatiya kaweriti mwana gwa Shemeni na Shemeni kaweriti mwana gwa Yoseki na Yoseki kaweriti mwana gwa Yuda. **27** Yuda kaweriti mwana gwa Yohanani na Yohanani kaweriti mwana gwa Resa na Resa kaweriti mwana gwa Zerubabeli na Zerubabeli kaweriti mwana gwa Sheatiyeli na Sheatiyeli mwana gwa Neri. **28** Neri kaweriti mwana gwa Maliki na Maliki mwana gwa Adi na Adi kaweriti mwana gwa Kosamu na Kosamu kaweriti mwana gwa Elimadamu na Elimadamu kaweriti mwana gwa Eri. **29** Eri mwana gwa Yosuwa na Yosuwa kaweriti mwana gwa Eliazeri Eliazeri kaweriti mwana gwa Yorimi na Yorimi kaweriti mwana gwa Matati na Matati kaweriti mwana gwa Lawi. **30** Lawi kaweriti mwana gwa Simiyoni na Simoni kaweriti mwana gwa Yuda na Yuda kaweriti mwana gwa Yosefu na Yosefu kaweriti mwana gwa Yonamu na Yonamu kaweriti mwana gwa Eliyakimu. **31** Eliyakumu kaweriti mwana gwa Melea na Melea kaweriti mwana gwa Mena na Mena kaweriti mwana gwa Matati na Mataha kaweriti mwana gwa Natani na Natani kaweriti mwana gwa Dawudi. **32** Dawudi kaweriti

mwana gwa Yesu na Yesu kaweriti mwana gwa Obedi na Obedi kaweriti mwana gwa Boazi na Boazi kaweriti mwana gwa Salimoni na Salimoni kaweriti mwana gwa Nashoni. **33** Nashoni kaweriti mwana gwa Aminadabu na Aminadabu kaweriti mwana gwa Adimini na Adimini kaweriti mwana gwa Arini na Arini kaweriti mwana gwa Hesironi na Hesroni kaweriti mwana gwa Peresi na Peresi kaweriti mwana gwa Yuda. **34** Yuda kaweriti mwana gwa Yakobu na Yakobu kaweriti mwana gwa Isaka na Isaka kaweriti mwana gwa Aburahamu na Aburahamu kaweriti mwana gwa Tera na Tera kaweriti mwana gwa Nahori. **35** Nahori kaweriti mwana gwa Serugi na Serugi kaweriti mwana gwa Reu na Reu kaweriti mwana gwa Pelegi na Pelegi kaweriti mwana gwa Eberi na Eberi kaweriti mwana gwa Sala. **36** Sala kaweriti mwana gwa Kaini na Kaini kaweriti mwana gwa Arifakisadi na Arifakisadi kaweriti mwana gwa Shemu na Shemu kaweriti mwana gwa Nuhu na Nuhu kaweriti mwana gwa Lameki. **37** Lameki kaweriti mwana gwa Matusala na Matusala kaweriti mwana gwa Henoki na Henoki kaweriti mwana gwa Yaredi na Yaredi kaweriti mwana gwa Mahalaleli na Mahalaleli kaweriti mwana gwa Kenani. **38** Kenani kaweriti mwana gwa Enosi na Enosi kaweriti mwana gwa Seti na Seti kaweriti mwana gwa Adamu na Adamu kaweriti mwana gwa Mlungu.

4 Yesu kalawiriti mulishemba mwa Yoridani, pakamema makakala ga Rohu Mnanagala na Rohu Mnanagala kamlonguziyiti Yesu kugenda kushiwala. **2** Kushiwala kulii, Shetani kamjeriti Yesu mashaka malongu msheshi. Shipindi shoseri ashi Yesu hakeniliyi shintu, pagapititi kala mashaka aga Yesu kaweriti na njala. **3** Shetani kamgambiriti Yesu, "Handa gwenga gwa Mwana gwa Mlungu, guligambiziyi libuwi ali liweri libumunda." **4** Kumbiti Yesu kamwankula, "Galembwa, 'Muntu hapeni kalikali kwa libumunda hera.'" **5** Palaa paliya Shetani kamlonguziyiti Yesu na kumkweniziya pahala pampindi na kumlanguziya ufalumi wa pasipanu poseri. **6** Shetani kamgambiriti Yesu, "Hanukupi uwezu wa falumi zoseri na lunda zyakuwi mana wanupa nenii vyoseri, panfira kumupa muntu yoseri, weza. **7** Vyoseri avi haviweri lunda zyaku gwenga handa pagung'uwira nenii." **8** Yesu kamuwankula, "Galembwa, 'Gumguwiri Mtuwa Mlungu gwaku na kumtendera yomberi gweka yakuwi.'" **9** Shetani kamjega Yesu mpaka Yerusalem, kamkweniziya Pashitwiku pa Numba nkulu ya Mlungu, kamgambira, "Handa gwenga gwa Mwana gwa Mlungu, guliyasi pasi. **10** Toziya galembwa, 'Mungu hakawagambiri wantumintumi wakuwi wa kumpindi wakuloleli weri. **11** Kayi galembwa hawakutoli mumawoku mwawu pota na kulikwala ligulu lyaku mulibawi.'" **12** Kumbiti Yesu kamwankula,

"Galonga, 'Nagumjera Mtuwa Mlungu gwaku.'" **13** Shetani pakamjeriti kala Yesu kwa kila njira kasinda, kamleka kwa shipindi na kagenda zakuwi. **14** Yesu pakawuyiti Galilaya, keweriti kamema likakala lya Rohu Mnanagala. Shisoweru shakuwi shieneyiti pahala poseri pakwegera. **15** Nayomberi kawera pakawafunda wantu munumba zazu za Mlungu, woseri wamkwisa. **16** Su Yesu kagenditi Nazareti, pahala pakaleleriti na lishaka lya kwoyeria kingira munumba ya Mlungu ntambu yayiweriti shitiba shakuwi. Kagoloka kabetuli malembu mananagala kwa liziwi. **17** Kawanka shindola sha Mbuyi gwa Mlungu Isaya, kashivugula na kuwona pahala pawalembiti, **18** "Rohu gwa Mtuwa kapamuhera na neni, Toziya kansyagula nenii nuwajegeli shisoweru shiwigira kwa wahushu. Kantuma nuwagambiziyi watatirwa kuvugulirwa kwawu Na wanawisi wapati kuwona, Wantuma nuwalopoziyi woseri wonewa, **19** Na kushibwelera shipindi shilii shankwiza, Mtuwa hakawalopoziyi wantu wakuwi." **20** Yesu pakabetuliti kala, kashigubika shindola na kamupa ntumintumi, mweni kalivaga. Wantu woseri munumba ya Mlungu, wamjodolera masu, **21** su kanja kuwagambira, "Leru Lilembu Linanagala ali liwera nakaka pampikaniriti lyankubetulwa." **22** Woseri wafiliziwa nentu nayomberi, walikangashira visoweru viwagira vyakatakuliti. Walonga, "Hashi ayu mwana ndiri gwa Yosefu?" **23** Yomberi kawagambira, "Nakaka hamung'ambiri visoweru avi, 'Mganga guliponiziyi gamweni.' Viraa hamtakuli, 'Goseri gatupikiniriti gugatenditi Kafarinaumu, gugatendi panu pa pashijiji shaku.'" **24** Kendereya kutakula, "Nankuwagambiranu nakaka, mbuyi gwa Mlungu kamanikana ndiri mushijiji mwawu. **25** 'Munpikiniri weri, Nakaka kweniti na wadala wakenja wawuwa pa isi ya Israeli shipindi sha Eliya, vula ileka kutowa kwa mivinja mitatu na nusu, kweniti njala nkulu pa isi yoseri. **26** Ata hangu, Eliya wamtumiti ndiri kwa muntu yoseri Muisiraeri, ira kwa mdala mkenja yakalikaliti Sarepati pa Sidoni. **27** Mushipindi sha Elisha mbuyi gwa Mlungu, kweniti wantu wawuwa muisi ya Israeli yawaweriti walwala ungumbula kumbiti kwahera muntu yoseri yakapungitwi kumbiti Naamani yakaweriti gwa isi ya Siriya." **28** Wantu woseri wawaweriti munumba ya Mlungu pawapikaniriti aga, wakalaliti nentu. **29** Wagoloka, wamlaviya Yesu kunja kushijiji shawanyawiti kulugongu. Wamkweniziya mpaka mlupeleru lwa lugongu su wamwasi pasi. **30** Kumbiti Yesu kapena pakati pawu kagenda zyakuwi. **31** Yesu kagenditi mpaka Kafarinaumu lushi lwa Galilaya, kaweriti kankuwafunda wantu mulishaka lya kwoyeria. **32** Walikangashiti mafundu gakafunditi, toziya katakuliti kwa uwezu. **33** Mlaa munumba ya Mlungu kweniti na muntu kana shamshera, su kabotanga, **34** "Wuyi! Gwanashishi na twenga, Yesu gwa Nazareti?

Gwapanu, gwiza kutulaga? Nukumana gwenga gwa gaa, gwenga gwa Mjumbi yumu Mnangala gwa Mlungu!" 35 Yesu kamkalipira shamshera ulii pakalonga, "Gyunamali na gumlawi muntu ayu!" Su shamshera ulii kumgusya pasi muntu ulii kulongolu kwawu na kamlawa pota na kumtenda shintu. 36 Wantu woseri walikangasha na walitakuzyana weni kwa weni, "Ashi shiwtatila gaa? Mana kwa uwezu na makakala kawagambira washamshera walawi nawomberi walawa!" 37 Visoweru nya Yesu viyeniyiti pahala poseri mumkowa guliya. 38 Yesu kalawiti munumba ya Mlungu na kagendititukaya kwa Simoni. Nahonga gwa Simoni kaweriti na nshimba ipyupa nentu, wamluwiti Yesu kamuponiziyi. 39 Yesu kagenda na kagoloka pakwegera na yomberi, kakukalipira kupyupa kulii na kupyupa kumleka. Palaa mawu uliya kimuka kawatendera. 40 Mushenji paguweriti gwankuzyeta, wantu woseri wawaweriti na walweli wawu wawajega kwa Yesu, nayomberi katula mawoku gakuwi kwa kila muntu na kuwaponiziyi woseri. 41 Washamshera wawalawa wantu wawuwa, wabotanga pawalonga, "Gwenga gwa Mwana gwa Mlungu!" Kumbiti Yesu kawakaripira, kawalewelera nawatakula, mana wavimana kuwera mweni ndo Kristu. 42 Pamandawira shirawu yakuwi, Yesu kawukiti kagenda pahala pagweka. Wantu waweriti wankumsakula na pawamwoniti kala, wajeriti kumzyengeta nakawuka. 43 Kumbiti yomberi kawagambira, "Nfiruwa kubwera visoweru viwigila nya Ufalumi wa Mlungu mulushi zimonga vira, toziya ntenda shilii shakantumiti Mlungu." 44 Su kawera kankubwera munumba za Mlungu Muyudeya.

5 Lishaka limu Yesu kagolokiti pampenku pa litanda lya Genezareti, aki wantu waweriti wankulibabanika wapikiniri visoweru nya Mlungu. 2 Kawoniti mitumbwi miwili mumpenku mwa litanda, walowa wa wasomba waweriti wawuka, wagenditi kuzigulula wawu zawu. 3 Yesu kagenda kwingira mumtumbwi mwa Simoni na kamgambiriti kagusegeziyi mtumbwi gulii palongolu padidini mulitanda. Yesu kalivagiti mumtumbwi na kanjiti kulifunda lipinga lya wantu. 4 Pakamaliriti kala kutakula, kamgambira Simoni, "Gushimi mtumbwi kugenda kumashi gagenda, gwenga na wayagu mwakazidibisiyi zinyavu zyenii mlowi wasomba." 5 Simoni kamwankula, "Mtuwa, twenga pashiru poseri tutenditi lihengu liraa ali kumbiti tupata ndiri wasomba. Toziya gwenga gutakula hangu, neni hanuzidibisiyi zinyavu." 6 Pawadibisiyiti kala zinyavu wamemiti wasomba wawuwa mpaka zinyavu zyanja kudegeka. 7 Wawashemiti wayawu yawaweriti mumtumbwi gumonga wizi wawatangi. Womberi wiza na wamemisiya wasomba mitumbwi yoseri miwili mpaka yanja kulidiba. 8 Simoni Peteru pakawoniti yagalawiriti, kasuntamalira

palongolu pa Yesu pakalonga, "Guwuki palongolu pangu, Mtuwa! Toziya neni muntu yanwera na vidoda!" 9 Simoni na wayaguwi woseri walikangashiti pawawoniti ntambu yawapatiti wasomba wawuwa. 10 Wayaguwi na Simon, ashina Yakobu na Yohani, wana wa Zebedayu nawomberi walikangasha. Yesu kamgambira Simoni, "Nagutila, kwanjira vinu haguweri mlowa wantu." 11 Wasegeziyiti mitumbwi yawu pampenku palitanda, waleka kila shintu, wamfata Yesu. 12 Su Yesu pakaweriti mulushi, kuweriti na muntu yakana ugumbula. Pakamwoniti Yesu, kasuntama makukama kulongolu kwa Yesu kamluwa pakalonga, "Mtuwa pagufira gumweni, guweza gumpungi neni." 13 Yesu kanyosha liwoku lyakuwi na kumshinkula pakalonga, "Neni nfira hangu, gupungwi!" Pala palii ugumbula umlekeziya. 14 Yesu kamsinga pakalonga, "Nagumgambira muntu yoseri, su gugendi gwakaliranguzi kwa Mtambika mkulu, gulavyi tambiku ntambu yakalagaliriti Musa kwa kupungwa kwaku su muntu yoseri kavimani kuwera gupona." 15 Visoweru nya Yesu viyeniyiti nentu. Lipinga lya wantu limgendiriti kumpikinira na wamonga wafiliti waponiziwi malweli gawu. 16 Su Yesu kawukiti na kagenda pahala pagweka, kaweriti kankumuwa Mlungu. 17 Lishaka limu Yesu kaweriti kankufunda, Mafalisayu wamu pamuhera na wafunda wa Malagaliru yawalivagiti palii weni walawiti mukila lushi lwa Galilaya na Yudeya na kulawa Yerusalem. Likakala lya Mtua liweriti kwa Yesu kwajili ya kuponiziyi walweli. 18 Wantu wamu wiziti pawampapa mushitanda muntu yakalewelekiti, wajeriti kumwingiziya mnumba su wamtuli palongolu pa Yesu. 19 Toziya ya lipinga lya wantu, wasinditi kwingira nayomberi mnumba. Su wamkweniziya mlweri ulii pashitwiku, wadonola pampindi palitala, shakapanu wamseleziya mlweri ulii mushitanda mwakuwi mpaka pakati kulongolu kwa Yesu. Wantu wamsheshi wankumsulusiya mlweri kupitira palitala. 20 Yesu pakawoniti njimiru yawu nkulu, kamgambiriti mlweri ulii, "Ganja gwangu, vidoda vyaku vilekiziwa." 21 Wafunda wa Malagaliru na Mafalisayu su wanja kulikosiya pawalonga, "Ayu muntu gaa, kamwigilanga Mlungu! Mlungu gweka yakuwi ndo kaweza kulekiziya vidoda." 22 Yesu kavimani kala vyawaliholiti su kawakosiya, "Hashi, mulihola hangu mumyoyu mwenu? 23 Shoshi shikamala ndiri, 'Kulonga vidoda vyaku vilekiziwa,' ama kutakula, 'Gugoloki na gugendigendi?' 24 Nfira muvimanu, Mwana gwa Muntu kana uwezu pasipanu wa kulekiziya vidoda." Su kamgambiriti muntu yakalewelekiti, "Nunkugambira, gugoloki na gutoli mkeka gwaku na gugendi ukaya kwaku!" 25 Pala palii muntu ulii yakalewelekiti kagoloka kulongolu kwawu woseri, katola mkeka gwakuwi na kugendagenda na kagenditi ukaya pakamkwisa Mlungu. 26 Woseri walikangasha nentu! Waweriti

na lyoga, wamkwisiti Mluntu pawalonga, "Tulola mauauzaa lero!" 27 Shakapanu, Yesu kalawa kunja, kamwoniti yaktola kodi litawu lyakuwi Lawi, kalivaga muofisi mwakuwi. Yesu kamgambira, "Gunfati." 28 Lawi kagoloka, kaleka kila shintu, kamfatiti yomberi. 29 Lawi kamtenderiti Yesu msambu mkulu nentu pakaya pakawi, mngati mwa wahenga, waweriti watola kodi wawuwa pamuhera na wantu wamonga. 30 Mafalisayu wamu na wafunda wa Malagaliru, winginikiti kwa wafundwa wa Yesu pawalonga, "Iwera hashi mwega mliya shiboga na kulanda pamuhera na watola kodi na wantu yawawera na vidoda?" 31 Yesu kawankula, "Wantu wakomu walanda ndiri mtera, kumbiti woseri yawalwala ndo walanda mtera. 32 Niza ndiri kuwashema wantu waheri, kumbiti niza kuwashema wantu yawawera na vidoda waleki vidoda vyawatenda." 33 Wantu wamonga wamgambiriti Yesu, "Wafundwa wa Yohani Mbatiza, woyiti kuliya mala zivuwa na kumluwa Mluntu na wafundwa wa Mafalisayu watendaga hera hangu, kumbiti wafundwa waku wankuliya na kulanda." 34 Yesu kawankula, "Hashi muweza kuwatenda wahenga wa mpalu gwa ndowa wafungi pawawera na mpalu gwa ndowa? Hapeni watendi hangu! 35 Su lishaka halizi pawamtola mpalu gwa ndowa, womberi ndo hawoyi kuliya." 36 Yesu vira kawagambira kwa mfanu, "Kwahera muntu hakatoli shiraka sha nguwu yasyayi na kusonera munguwu ngona. Pakatenda hangu, su nguwu yasyayi hawayidegi, kayi shiraka sheni hapeni shilinganiri na nguwu ngona. 37 Kwahera muntu yakalekera divayi yasyayi mumihaku ya lukuli migona, toziya divayi ya syayi hayipanti mihaku ya lukuli na divayi yeni hayitiki na mihaku ya lukuli hayidegeki. 38 Mala zoseri, divayi yasyayi ilekerwa mumihaku ya lukuli yasyayi! 39 Kwahera muntu yakafira kulanda divayi yasyayi pakalanditi kala divayi ngona, su katakula, 'Divayi ngona ndo iherera nentu.'"

6 Lishaka limu lya kwoyerwa Yesu kaweriti kankupita mumigunda ya nganu. Wafundwa wakuwi waweriti wankubena mikunguwi ya nganu, pawayisyoa mumawoku mwawu na kuziliya mbunji zya nganu. 2 Mafalisayu wamu wamkosiya, "Iwera hashi mtenda shintu sheni Lilagaliru lilelewela kutenda mulishaka lya kwoyerwa?" 3 Yesu kawankula, "Mwenga hamwenibetuli ntambu yaktenditi Dawudi na wayaguwi shipindi pawaweriti na njala? 4 Yomberi kingiriti Mnomba ya Mluntu, katola mabumunda gawatuliti Mnomba ya Mluntu, kaliyiti na gamonga kawapananiti wayaguwi. Kwahera muntu yoseri yakaliyaga kumbiti watambika hera ndo waliyaga." 5 Yesu kamaliriti kwa kuwagambira, "Mwana gwa Muntu ndo Mtuwa gwa lishaka

lya kwoyerwa." 6 Lishaka lyamonga lya kwoyerwa Yesu kingiriti mnumba ya Mluntu kufunda. Kuweriti na muntu mlaa yakaweriti na liwoku lya kumliwu lyalilewelekiti. 7 Wafunda wamu wa Malagaliru na Mafalisayu wamu wasakuliti shisoweru sha kumsitaki Yesu, su waweriti wankumuhepelera waloli handa kamuponiziyi muntu mulishaka lya kwoyerwa. 8 Kumbiti Yesu kavimanit kala shawaliholiti, su kamgambiriti muntu yakeniti na liwoku lyalilewelekiti, "Gugoloki, gwizi panu palongolu." Muntu ulii kimuka na kugoloka palii. 9 Su Yesu kawagambira, "Nukukosiyani, Lilagaliru litujimira twenga kutenda shishi mulishaka lya kwoyerwa? Kuponiziya ama kulaga? Kugalopoziya makaliru ga muntu ama kugalaga?" 10 Kawaloliti wega zoseri, shakapanu Kamgambira muntu yakeniti na liwoku lyalilewelekiti, "Gunnyoshi liwoku lyaku." Yomberi kanyosha liwoku lyakuwi na liwera kayi likomu. 11 Womberi wakalala, su wanja kulihola ntambu ya kumtenda Yesu vidoda. 12 Shipindi shilii Yesu kagenda kulugongu kumluwa Mluntu, kalivagiti kulaa aku pashiru poseri pakamluwa Mluntu. 13 Shilawu yakuwi kuwashema wantumintumi wakuwi, pakati pawu kawasyagula lilongu na wawili kuwashema wantumintumi. 14 Awa ndo Simoni yawamupiti litawu lya Peteru na Andereya mlongu gwakuwi na Yakobu na Yohani na Filipu na Batolumayu, 15 Matayu na Tomasi na Yakobu mwana gwa Alifayu na Simoni yawamshemiti Zeloti, 16 Yuda mwana gwa Yakobu na Yuda Isikariyoti yakamgalambukiti Yesu. 17 Pakasulukiti kulugongu pamuhera na wafundwa wakuwi, Yesu kagolokiti palushi, pakaweriti na wafundwa wakuwi wawuwa. Lipinga likulu lya wantu wawalivagiti palii, walawiti Muyudeya yoseri na Yerusalem na mbwega ya Tiru na Sidoni, 18 wiziti kumpikinira na kuponiziwa malweli gawu. Woseri yawagaziwitwi na washamshera vira wiziti na waponiziwitwi. 19 Wantu woseri wafiriti kumshinkula Yesu, makakala gamlawiti na kawaponiziyi woseri. 20 Yesu kawagalambukira wafundwa wakuwi na kulonga, "Mnemeleri mwenga mwawahushu, Toziya Ufalumi wa Mluntu hawuweri wenu! 21 Mnemeleri mwenga yamuweri na njala vinu, Toziya hamyukutiziwi! Mnemeleri mwenga yamliira vinu, Toziya hamsekeleri!" 22 "Mnemeleri mwenga wantu pawawakalirani na kuwalema, kuwahigilanga na kuwapayirani madoda, goseri aga toziya ya Mwana gwa Muntu! 23 Shipindi pagalawila aga, mnemeleli pa mvina, toziya ya ljenjeri likulu lyawatulirani kala kumpindi kwa Mluntu. Hangu ndo wambuyi wawu wawatenditi wambuyi wa Mluntu ntambu iraayi." 24 "Kumbiti shondi shondi mwenga mwawalunda vinu, Toziya nemeleru yenu vinu ipera! 25 Shondi shondi mwenga yamwikuta vinu, Hamuweri na njala! Shondi shondi mwenga yamseka vinu, Hamilili na

kudaya! 26 "Shondi shondi wantu woseri wankukuzyumani, hera hangu wagogolu wawu watakuliti ntambu iraayi kwa wambuyi wa mpayu. 27 "Kumbiti nankuwagambirani mwenga mwamunpikanira. Muwafiri wangondu wenu, muwatekeleri woseri wakukalalirani. 28 Muwatekeleri woseri wawakupangilirani na muwaluwili kwa Mlungu woseri yawakutenderani madoda. 29 Muntu pakakukoma lisaya limu, gumleki kakomi na lisaya lyamonga, handa muntu pakakupoka likoti lyaku, gumlekeri na lishati lyaku. 30 Muntu yoseri pakakuluwa gumpanani na muntu pakakupoka ulunda waku, nagumgambira kawuziyyi. 31 Muwatenderi wamonga ntambu yamfira kutenderwa. 32 "Handa pamuwafira walii yawawafira mwenga, hampati lifupu gaa? Ata yawawera na vidoda wawafira wantu yawawafira womberi. 33 Kayi pamuwatendera viheri walii yawakutenderani mwenga viheri, hampati lifupu gaa? Ata yawawera na vidoda watendaga hera hangu! 34 Na pamuwakopesha walii yamuwahola kuwera hawakuwuzireni hampati lifupu gaa? Ata yawawera na vidoda wawakopeshaga yawawera na vidoda, pawalihola wawawuziliri shawawakopeshiti. 35 Kumbiti mwenga muwafiri wangondu wenu na muwatenderi viheri, mkopeshi namligholera kuwuziliriwa. Lifupu lyenu haliweri likulu na hamuweri wana wa Mlungu gwa kumpindi. Toziya yomberi ndo muheri kwa wantu yawahera mayagashii na yawatenda vidoda. 36 Muweri na lusungu gambira Tati gwenu ntambu yakawera na lusungu. 37 "Namuwatoza wamonga, su Mlungu hakawatozi ndiri mwenga, namuwapangira wamonga, su Mlungu hapeni kawapangili mwenga, muwalekeziyi wamonga, su Mlungu hakawalekiziyi mwenga. 38 Muwapanani wamonga, su Mlungu hakawapanani mwenga. Hamuwanki shipimu shakumemeziya, sha kutikisiya na kuyonera na kwitika mumawoku mwenu, vyoseri avi haviweri vyva mwenga. Shipimu shamuwapimiliti wamonga, Mlungu ndo hakakupimirani mwenga." 39 Yesu kawagambira mfanu agu, "Muntu kana lansi kaweza ndiri kumlongoziya kana lansi muyagawi, pakatenda hangu, woseri hawapokeri mulirindi. 40 Khahera mfundwa kaweza kumsinda mfunda gwakuwi, su kila mfundwa pakamalila kala mafundu hakaweri gambira mfunda gwakuwi. 41 "Guweza hashi kushiwona shibandu shididini nantu mulisu lya mlongu gwaku, pota kuwona lipingiri lya mulisu lyaku? 42 Hashi guweza kutakula kwa mlongu gwaku, 'Guleki nkuwusiyi shibandu shididini nantu mulisu lyaku,' na gwenga gusinda kuliwona lipingiri lya mulisu lyaku? Gwa mfyangu gwenga! Kwanja guwusiyi hutu lipingiri lya ligogu mulisu lyaku, ndo haguwezi kushiwusiyi weri shibandu mulisu lya mlongu gwaku. 43 "Khahera mtera guherepa gwagulera mabwajubwaju gadoda, vira

mtera gudoda guweza ndiri kulera mabwajubwaju gaherepa. 44 Kila mtera gumanika kulawirana na mabwajubwaju gakuwi galeriti, guweza ndiri kwapa embi mumishongoma ama zabibu mumbigiri. 45 Muntu muheri katendaga viheri kulawa muviheri vivuwa mumoyu mwakuwi, na muntu kana vidoda katendaga vidoda kulawa muvidoda vivuwa mumoyu mwakuwi. Toziya mlomu gutakula galii gaweriti mumoyu. 46 "Iwera ashi munshema, 'Mtuwa, Mtuwa,' Uganu mtenda ndiri vyanyuwagambirani? 47 Hanuwalanguziyi ntambu yakalifana muntu yoseri pakiza kwa neni na kupikinira visoweru vyani na kuvijimira. 48 Kalifana na muntu yakanyawa numba yakuwi, kabawa pasi nantu na kunyawa liyanjiru mulitalawu. Mafuriku gamashi pagarawiriti gayiputa numba ilii kumbiti itikinyika ndiri, toziya wayinyawiti weri numba. 49 Su yoseri ulii yakapikanira visoweru vyangu na kuvijimira ndiri, ayu kalifana na muntu yakanyawiti numba yakuwi pota na kunyawa liyanjiru, mafuriku pagiziti gayiputa numba ilii na kuguwa puu na kubomokanga nakamu!"

7 Yesu pakamaliriti kutakula vyoseri kwa wantu, kagenditi

Kafarinaumu. 2 Mkulu gwa wanjagila miya yimu kaweriti na ntumini yakamfiriti nantu. Ntumintumi kaweriti kalwala tashitashi. 3 Mkulu ulii pakapikaniriti visoweru vyva Yesu, kawatumiti wazewi wa Shiyawudi kumluwa kizi kamuponiziyi ntumintumi gwakuwi. 4 Wagenditi kwa Yesu na kumuhiga nantu pawalonga, "Muntu ayu kafiruwa gumtenderi shiwtatila ashi. 5 Kawafira wantu wetu na mweni katunyawira numba ya Mlungu." 6 Su Yesu kagenda pamuhera na womberi. Pakaweriti pakwegera na ukaya kwa mkulu ulii, mkulu ulii kawatumiti waganja wakuwi wamgambira Yesu, "Mtuwa naguligaziya hera. Gwenga gufiruwa ndiri kwingira mnumba mwangu, 7 na neni mona nfaa ndiri ata kwiza kwa gwenga. Kumbiti gutakuli hera, ntumini gwangu hakaweri mkomu. 8 Mana neni viraa namuntu gwa pasi pa ukulu, nanawa wamanjagila yanuwalongoziyyi. Panumgambira yamu, 'Gugendi!' Yomberi kagenda na panumgambira yamu, 'Gwizi!' Yomberi kiza na panumgambira ntumintumi gwangu, 'Gutendi shintu ashi!' Nayomberi katenda." 9 Yesu pakapikaniriti hangu kalkangasha, su kaligalambukiriti lipinga lya wantu lyalimfatiti pakalonga, "Nankuwagambirani, mpata ndiri kuwona muntu kana njimiru gambira ayu Muisraeli!" 10 Wantu walii pawasokiti ukaya kwa Mkulu wamwoniti ntumintumi ulii kawera mkomu nakamu. 11 Shakapanu, Yesu kagenditi lushi Iwawalushema Naini, wafundwa wakuwi pamuhera na lipinga likulu lya wantu wagenda nayomberi. 12 Su pakaweriti pakwegera na mlyangu mkulu gwa lushi, wantu wampapiti yakahowiti waweriti wankulawa kunja kwa

Iushi. Yakahowiti kaweriti mwana gwagweka gwa mdala yakaweriti mkenja, na lipinga likulu lya wantu waweriti pamuhera nayomberi. 13 Mtuwa pakamwoniti mkenja ulii, kamwonera lusungu mdala ulii, kamgambiriti, "Nagulira." 14 Shakapanu kalisegelera lijeneza lya yakahowiti na kulishinkula, wantu wawalipapiti wagoloka. Yesu kalonga, "Muntemba! Nukugambira gwimuki!" 15 Muntu ulii yakahowiti kalivaga, su kanja kuyowera. Yesu kamupa mawu gwakuwi. 16 Wantu woseri weniti lyoga wamkwisiti Mlungu pawalonga, "Mbuyi mkulu kalawira pakati petu. Mlungu kiza kuwalopoziya wantu wakuwi!" 17 Visoweru avi nya Yesu viyeniyiti mulushi loseri lwa Yudeya na lushi zya pakwegera. 18 Wafundwa wa Yohani wamgambiriti Yohani vitwatira avi vyoseri, nayomberi pakawashemiti kala awili wamu wa wafundwa wakuwi 19 kawatumiti kwa Mtuwa wakamcosiyi, "Hashi, gwenga ndo gwamweni yatumuhepera, ama tumuheperi gwingi?" 20 Wafundwa walii wamgendifriti Yesu na kumgambira, "Yohani Mbatiza katutuma kwaku tukukosiyi handa gwenga ndo uliya yakatakuliti gwankwiza ama tumuheperi gwingi?" 21 Shipindi shiraa shili Yesu kaweriti kankuwaponiziya wantu wawuwa weniti na malweri na wamonga waniti na washamshera wadoda na kuwapanaana wanawisi wawuwa kulola. 22 Su Yesu kawankula wantumintumi wa Yohani pakalonga, "Mgendi mwakamgambiri Yohani vyoseri vyamuviwoniti na kuvipikinira, wanawisi wawona, wavibyeketu wagendagenda, woseri walii yawawera na ungumbula wapungwa, yawawera na majogu vinu wapikinira, wahowiti su wazyuka na Shisoweru Shiwagira shibwerwa kwa wahushu. 23 Mbaka woseri walii wahera lyoga na neni." 24 Su wajumbi wa Yohani pawawukiti kala, Yesu kanja kuligambira lipinga kwajili ya Yohani, "Pamgenditi kumlola Yohani kushiwala mfira kulola shintu gaa? Mfiriti kuwona gambira mateti ntambu yagatikinyika na lihega? Ndala! 25 Su mgenditi kumlola muntu gwa ntambu gaa? Hashi mliholiti Mgenditi kumlola muntu kavaliti nguwi ziherepa? Ndala, wantu yawavalwa nguwi ziherepa na kubojola vinoga noga vyaviwera muukulu! 26 Su mung'ambiri, mgenditi kumlola muntu gwa ntambu gaa? Mgenditi kumlola mbuyi gwa Mlungu? Yina nakaka, tuwona gavuwa nentu kuliku mbuyi. 27 Yohani ayu ndo yamu yawamtokula mukulemba, kulonga, 'Mlungu kalonga, hanumtumi mjumbi gwangu hakakulonguleri kukunyawira njira kwajili yaku.'" 28 Yesu kamaliriti kwa kulonga, "Nukugambirani, Yohani ndo mkulu kuliku woseri yawalikaliti pasipanu. Kumbiti yakaweriti mdidini Muwufalumi wa Mlungu ndo mkulu kuliku Yohani." 29 Wantu woseri wampikaniriti. Wantu wawuwa asa watola kodi ndo wagajimiriti Malagaliru Mananagala ga Mlungu, awa ndo walii Yohani yakabatiziti. 30 Kumbiti Mafalisayu

pamuhera na wafunda wa Malagaliru wagulemiti mpangu gwa Mlungu na wamlemiti Yohani kawabatizi. 31 Yesu kongera kulonga, "Vinu wantu wa mashaka aga walifana na shintu gaa? 32 Walifana gambira wana yawalivaga pahala pa guliwu. Shipinga shimu shishigambizisiya shamonga, 'Tuviniti msambu gwa ndowa kumbiti mwenga mvina ndiri! Twimba lwimbu lwa kudaya kumbiti mlila ndiri!' 33 Yohani Mbatiza pakiziti, koyiti kuliya na kalandia ndiri divayi, kumbiti mwenga mlongiti, 'Kana washamshera!' 34 Kiziti Mwana gwa Muntu, kaliyiti shiboga na kulanda, kumbiti mwenga mtakula, 'Mumlolii muntu ayu, Kana lwaliya na mkologeru, ganja gwa watola kodi na wanavidoda!' 35 Kumbiti luhalia lwa Mlungu luwonekana kuwera lwa nakaka kwa wantu woseri yawalijimira." 36 Mfalisayu yamu kamshemera Yesu walii shiboga sha pamihii pamuhera nayomberi na Yesu kingiriti mnumba mwa Mfalisayu na kulivaga pasi kuliya shiboga. 37 Su palushi palii peniti na mdala yakaweriti na makaliru ga vidoda. Kapikaniriti handa Yesu kankuliya shiboga mnumba ya Falisayu, katoliti supa ya alabasta yayiweriti na utuli. 38 Kagenda kagoloka pakwegera pamagulu pa Yesu pakalila na masozi gakuwi gamtulukiriti Yesu pamagulu. Kapukuta magulu ga Yesu kwa vilii zyakuwi na kunonera magulu, kagaswaga utuli. 39 Mfalisayu pakawoniti hangu, kalitakuliti pakalihola mumoyu mwakuwi, "Handa muntu ayu nakaka ndo mbuyi gwa Mlungu, hakavimani handa mdala yakakushinkula ka gaa, hakavimani makaliru ga vidoda ntambu yakawera nagu!" 40 Yesu kamgambira Mfalisayu uliya, "Simoni, nana shintu shakukugambira." Simoni kamwankula, "Yina mfunda gung'ambiri." 41 Yesu kamgambira, "Kuweriti na wantu awili yawamkopiti muntu yakakopisha mpiya. Yumu kakopiti senti zivuwa na yumonga senti zivuwa ndiri. 42 Pawsasinditi kulipa uwanda wawu, muntu uliya kawalekiziya woseri awili. Vinu pakati pa wantu awili walii, yoshi hakamfiri nentu muntu ayu yakawalekiziyyi?" 43 Simoni kamwankula, "Nuvimana kuwera, ulii yawamlekiziyyi uwanda mkulu nentu" Yesu kamgambira, "Gutakula nweri." 44 Kamgalambukira mdala uliya na kumgambira Simoni, "Gumwona mdala ayu? Niziti pakaya paku, gunupa ndiri mashi gakunaviya magulu gangu, kumbiti mdala ayu kaganaviya magulu gangu kwa masozi gakuwi na kumpukuta kwa vilii zyakuwi. 45 Gwenga gunamsiya ndiri kwa kunonera, kumbiti mdala ayu kwanjira paningiliti kaweriti pakanonera magulu gangu. 46 Gwenga gunswagaziya ndiri lipaki mumtuwi mwangu, kumbiti mdala ayu kagapakaziya magulu gangu kwa utuli. 47 Su nukugambira, kwa kufira kwakuwi kukulu kulanguziyyi nakaka kuwera vidoda vivuwa vyakaweriti navyi vilekiziwa. Kumbiti ulii yakalekiziwa padidini kalanguziyya kufira padidini

hera." 48 Su Yesu kamgambira mdala uliya, "Gulekiziwa vidoda vyaku." 49 Wantu wamonga yawaweriti walivaga pameza wanjiti kilitakuliziyana weni pawalonga, "Ayu gaa yakaweza kulekiziya vidoda?" 50 Kumbiti Yesu kamgambira mdala uliya, "Kujimira kwaku kukulopoziya, gugendi kwa ponga."

8 Shipindi shimonga Yesu kagenditi mwanja kuitila mlushi na muvijiji pakabwera Visoweru viwagila nya Ufalumi wa Mlungu. Wantumini lilongu na wawili wagenditi pamuhera nayomberi 2 na kuweriti na wadala wamu yawaponiziyitwi washamshera na malweli, Mariya yawamshemiti Magidalena, yawamuusiyiti washamshera saba, 3 Yoana mweni mpalu gwakuwi Kuza yakaweriti mtenda lihengu mkulu gwa Herodi, viraavilii kuweriti na Susana na wadala wamonga wavua watumiiti vyawaweriti navi kumtanga Yesu na wantumini wakuwi. 4 Wantu waweriti wankumwizira Yesu kulawa kila lushi na pawaliwoniti pamuhera waweriti lipinga likulu, su yomberi kawagambiriti mfanu agu, 5 "Mkweta mbeyu kagenditi kulkweta mbeyu. Pakaweriti kankukweta mbeyu, mbeyu zimonga zitulukiti munjira na wagendagenda munjira wazitimbanga na wampongu waziliya. 6 Zimonga zitulukira mumabuwi ga mulitapaka na pazimeriti kala ziyanya kunyaala toziya litapaka liweriti nya mashi ndiri. 7 Zimonga zitulukiriti mumisontu, pazimeriti, misontu ilii izibabanika na zisinda kukula. 8 Na mbeyu zimonga zitulukiriti mulitapaka liherepa, zimera na kulera viboga vivuwa." Yesu kamaliriti kwa kutakula, "Yakana makutu kapikaniri!" 9 Wafundwa wakuwi wamkosiiti Yesu mana ya mfanu agu, 10 nayomberi kawankula, "Mwenga mpananwa kuumana ubada wa Ufalumi wa Mlungu, kumbiti wamonga wavimana ndiri mpaka nuwagambiri kwa mifanu, su pawalola hapeni wawoni na pawapikanira hapeni wavimani. 11 "Mfanu agu ndo gutakula hangu, mbeyu ndo shisoweru sha Mlungu. 12 Mbeyu ziliizyazitulukiriti munjira mana yakuwi, woseri yawapikanira shisoweru sha Mlungu, kumbiti Shetani kiza na kushiwusya shisoweru shilii mumyoyu mwawu, su hapeni wajimili na kulopoziwa. 13 Mbeyu zyazitulukiriti mulibwi mana yakuwi woseri yawapikanira ujumbi na kuuwanka kwa nemeru. Kumbiti wahera mishigira mitali, wajimira kwa shipindi shididini hera na shipindi sha kujerwa pashiza, waleka shawapikaniriti. 14 Mbeyu ziliizyazitulukiriti mumisontu mana yakuwi, woseri yawapikaniriti shisoweru sha Mlungu, su lyoga na ulunda na vinoganoga vyawabojola hapeni waleri mabwajubwaju yagakamala. 15 Na mbeyu ziliizyazitulukiriti mulitapaka liherepa mana yakuwi, woseri yawashipikanira shisoweru sha Mlungu, pawashijimila kwa moyu gwoseri

na gwa kujimira. Awa ndo wagangamala mpaka pawalera mabwajubwaju." 16 "Wantu hapeni wawashi limuliku na kuligubikira mulidebi ama walituli mulivungu mwa shitanda. Kumbiti hawalituli pampindi pashintambi su wantu pawingira mnumba wawoni kulangala ndaa. 17 "Shoseri shawatenditi kwa kufifwa hashiwoneki na shoseri shawatenditi muluwindu hashimaniki na woseri. 18 "Mlikali weri, ntambu yampikanira, toziya yakawera na shintu hawamwongeri, kumbiti ulii yakahera shintu ata shilii shakawera nashi hawampoki." 19 Mawu gwa Yesu na walongu wakuwi wamgenderiti, kumbiti wasinda kumsegelera pakwegera toziya ya lipinga nya wantu. 20 Muntu yumu kamgambiriti Yesu, "Mawu na walongu waku wakunja, wafira wakuwoni." 21 Yesu kawagambiriti woseri, "Mawu na walongu wangu ndo woseri yawashipikanira shisoweru sha Mlungu na kushijimira." 22 Lishaka limu Yesu pamuhera na wafundwa wakuwi wakweniti mumtumbwi na kawagambira, "Tuloki litanda, tugendi kumwambu." Su wanja mwanja. 23 Pawaweriti wankuloka, Yesu kaweriti na mpota su kagonja. Lyega likulu lyanja kuvuma, mashi ganja kwingsira mumtumbwi, su wawera mukutenduwa, kubidukira mumashi. 24 Wantumini wamgendera Yesu na kumwimusiya, walonga, "Mtuwa, Mtuwa! Twankusokera!" Yesu kimuka, kalikalipira lyega pamuhera na mawimbi ga mashi, su vyoseri vyoya na kuweriti kuzindawala jii. 25 Kawagambira wantumini wakuwi, "Yakoshi njimiru yenu?" Kumbiti womeri walikangasha na kuwera na lyoga, waligambiziyan weni, "Ayu muntu gwa ntambu gaa? Kalikalipiri lyega na mawimbi ga mashi na vyoseri vimjimirai!" 26 Yesu na wantumintumi wakuwi wendereyiti na mwanja, wasoka kumpwani kwa isi ya Gerasi yapakwegera na Galilaya, kumwambu kilitanda. 27 Yesu pakasulukiti kumpenku, kaliwoniti na muntu yakeniti washamshera, kamwizira kulawa mulushi. Kwa shipindi shiwa muntu ayu kaweriti kagendagenda shiwa na kalikala ndiri ukaya, kumbiti kalikaliti kumapumba. 28 Pakamwoniti Yesu, kabolanga, kasuntama pamagulu ga Yesu pakalonga kwa liziwu likulu, "Yesu Mwana gwa Mlungu gwa Kumpindi nentu! Gufira kutenda ashi kwa neni? Shondi shondi nukuluwa naguntenda!" 29 Kalongiti hangu toziya Yesu kamgambiriti shamshera kamlawi. Shipindi shiwa shamshera ulii kamwigilanga muntu ayu, tembera wantu wamtuliti mushibetubetu, mawoku na magulu gakuwi wagatawati kwa minyololu kumbiti yomberi kayidumuliti na shamshera kamtugiziyiti kushiwala. 30 Yesu kamkosiya muntu uliya, "Litawa lyaku gwagani?" Yomberi kamwankula, "Litawu lyangu 'Tuvuwa.'" Katakuriti hangu toziya kaweriti na washamshera wawuwa. 31 Washamshera wamluwiti Yesu nakawawinga kugenda

mulirindi likulu. (Abyssos g12) 32 Palii pawaveriti na lipinga likulu lya wamtumbi lya pakwegera, waveriti wakuliyu mumpeku mwa mulugongu. Su washamshera wamluwiti Yesu kawajimiri wawayingiri wamtumbi, nayomberi kawajimira. 33 Washamshera wamlawiti muntu uliya na kugenda kuwayingira wamtumbi. Wamtumbi woseri watugiti pawaserera na kutulukira mumashi na wafuwiti woseri. 34 Walolera wa mifugu walii pawawoniti galii yagalawiriti, watugiriti mulushi na muvijiji pawalonga shashilawiriti 35 Wantu wiza kulola shashilawiriti na pawaveriti wankumwizira Yesu, wamuwoniti muntu uliya yakeniti na washamshera kalikaliti pakwegera pamagulu ga Yesu, kaweriti kavaliti nguwu na kana mahala, su woseri waveriti na lyoga. 36 Woseri yawavivoniti vilii vyavilawiriti wawagambiriti wantu ntambu yakaponiti muntu ulii. 37 Wantu woseri wenikaya wa lushi lwa Gerasi wamgambiriti Yesu kawuki, toziya waveriti na lyoga nentu. Su Yesu kakwena mumtumbwi na kuwuka. 38 Muntu yawamuusiyiti washamshera kamluwa Yesu pakamgambira, "Nfira kugenda na gwenga." Kumbiti Yesu kamjimira ndiri wagendi pamuhera, su kamgambiriti, 39 "Guwuyi ukaya na katakuli shillii ntambu Mlungu shakakutendiriti." Su muntu uliya kagenditi kulushi na kutakula ntambu Yesu shakamtendiriti. 40 Yesu pakawuyiti uwega umonga wa litanda, wantu wamshemiriti toziya waveriti wankumuhepelera. 41 Pala kiza muntu yawamshema Yairu, kaweriti mkulu gwa numba ya Mlungu. Kasuntama palongolu pa magulu ga Yesu na kumhiga pakamgambira wagendi ukaya kwakuwi, 42 toziya kaweriti na nafunda yumu hera, yakaweriti na mininja lilongu na miwili su kaweriti kankulwala tashitashi. Yesu pakaweriti kankugendagenda, wantu wambabanika wega zoseri, 43 mangati mwawu kuweriti na mdala yakalwaliti kusuma mwazi mininja lilongu na miwili, tembera katumiyiti ulunda wakuwi woseri kwa waganga kumbiti wamponiziya ndiri. 44 Mdala ayu kamfwatiti Yesu kumbeli mulipinga lillii na kashinkuriti lusepi lwa nguwu ya Yesu, su palaa palii kusuma mwazi kwoya. 45 Yesu kakosiya, "Gaa kanshinkuliti?" Kila muntu kalemiti na Peteru katakuliti, "Mtuwa, lipinga lya wantu likutindiriti na kukubabanika." 46 Kumbiti Yesu kalonga, "Nuvimana kwana muntu kanshinkula, mana nuvimana makakala ga kuponiziya gantawa." 47 Mdala ulii pakawoniti kaweza ndiri kulififa, su kiza kwa kutetema na kusuntama palongolu pa magulu ga Yesu. Kaweriti kulongolu kwa kila muntu, kamgambiriti ntambu yakamshikuliti na ntambu yakaponiti kamkam hera. 48 Yesu kamgambira mdala ulii, "Nafunda gwangu, njimiru yaku ikuponiziya. Gugendi kwa ponga." 49 Yesu pakaweriti kankali kankuyowera hangu, mjumbi kiza kulawa kunumba ya Yairu. Kamgambiriti Yairu, "Nafunda

gwaku kahowa, nagumgaziya hera Mfunda." 50 Kumbiti Yesu pakapikaniriti aga, kamgambira Yairu, "Nagwana lyoga, gujimiru hera hakaponi." 51 Pakasokiti pakaya, kabera muntu yoseri kwingira mnumba, ira Peteru na Yohani na Yakobu na tati na mawu gwa mwana yakahowiti. 52 Kila muntu kaweriti kankulira na kudaya toziya ya nafunda ulii. Yesu kawagambira, "Namlira! Mwana kahowa ndiri ira kagonja hera." 53 Wantu woseri wamseka, toziya wavimaniti mwana kahowiti. 54 Kumbiti Yesu kambata liwoku na kumshema, "Mwana gwangu gwimuki!" 55 Ukomu wakuwi umuwuyira, palaa palii kimuka, su Yesu kawagambiriti mawu na tati gwakuwi wamupi shintu shakuliya. 56 Mawu na tati gwakuwi walikangashiti, kumbiti Yesu kawagambira nawamgambira muntu galii gagatendikiti.

9 Yesu kawashemiti wantumini lilongu na awili pamuhera na kuwayupa makakala na uwezu wa kuwalaviya washamshera woseri na kuponiziya malweri. 2 Shakapanu kawatumiti wegendi wakabweri visoweru nya Ufalumi wa Mlungu na kuwaponiziya walweli, 3 kayi kawagambira, "Munjira mwamgenda namtola shintu shoseri, namtola lukongosho ama muhaku, namtola shiboga ama mpiya, ama lishati lya shigibakiru. 4 Poseri pawawashemerani, mwikalii mnumba ilii mpaka pamuwuka muisi ilii, 5 viraa vilii wantu pawalema kuwashemerani mwenga, mwuki mlushi alu na mpukuti lidika lya litapaka mumagulu mwenu haiweri likalipiru kwawomberi." 6 Su wantumintumi wanja mwanja kugenda muvijiji vyoseri, pawabwera visoweru viwagila na kuwaponiziya wantu kila pahala. 7 Mtuwa Herodi mkolamlima gwa Galilaya, kapikaniriti goseri aga gagalawiriti, su gamupunganikiti nentu toziya wantu wamonga watakuliti kuwera Yohani Mbatiza kazyuka. 8 Wamonga watakuliti kuwera Eliya kalawira na wamonga walonga kuwera yumu gwa wambuyi wa makashu wa Mlungu kazyuka. 9 Herodi kalonga, "Yohani numdumuliti mtuwi, muntu ayu yampikanira ndo gaa?" Su kendereyiti kumsakula Yesu. 10 Wantumintumi walii pawawuyiti, wamgambiriti Yesu vyoseri vyawatenditi. Yesu kawatola, wagenda gwekayawu lushi Iwawalushema Betisayida. 11 Kumbiti lipinga lya wantu pawavimaniti kala aga, wamgenderiti. Yesu kawashemera na kayoweriti nawa visoweru viwagila nya Ufalumi wa Mlungu na kuwaponiziya woseri wawafiriti kuponiziwa. 12 Mshenji paguweriti gwankuzyeta, wantumini lilongu na awili wamgenderiti na kulonga, "Guwagambiri wantu wagendi, kuvijiji na mumalambu ga pakwegera wakasakuli shiboga pamuhera na pahala pakugonja, toziya pahala panu patuwera pantundu." 13 Kumbiti Yesu kawagambira, "Mwenga muwapanani shintu sha kuliya." Womberi walonga, "Twana

mabumunda mhanu na wasomba awili hera. Gufira twenga tugendi twakawahemeleri shiboga lipinga lya wantu woseri awa?" 14 Wapalu hera yawaweriti palii, waweriti gambira elufu muhanu hangu. Yesu kawagambira wafundwa wakuwi, "Muwagambiri walivagi vipinga vipinga nya malongu muhanu." 15 Su wafundwa pawatenditi kala ntambu yakawagambiriti, 16 Yesu katola mabumunda muhanu galii na wasomba awili, kaloliti kumpindi na kalonga mayagashii Mlungu, kagamega kawapanana wafundwa wakuwi wawagawili wantu. 17 Wantu waliya mpaka wikuta na wantumintumi wasola majamanda lilongu na mawili ga vilii vyavsigaliti. 18 Lishaka limu Yesu kaweriti kankuluwa Mlungu gweka yakuwi, wafundwa wakuwi wamwizira. Su Yesu kawakosiya, "Wantu walonga neni nagaa?" 19 Womberi wamwankula, "Wamonga walonga gwenga gwa Yohani Mbatiza na wamonga walonga gwenga gwa Eliya na wamonga walonga gwenga gwa mbuyi gwa Mlungu gwa makashu yakahowiti vinu kazyuka." 20 Su nayomberi kawakosiya, "Hashi, mwenga mlonga neni nagaa?" Peteru kamwankula, "Gwenga gwa Kristu Mlopoziya yagulagaliritti na Mlungu." 21 Shakapanu Yesu kawalagalira pakalonga nawamgambira muntu yoseri shisoweru ashi. 22 Yesu kawagambira, "Mwana gwa Muntu mpaka katabiki na kulemwa na wazewi na watambika wakulu wa numba ya Mlungu na wafunda wa Malagaliru. Hawamlagi, kumbiti lishaka lya tatu kwanjira pakahowiti hakazyuki." 23 Na kawagambira woseri, "Muntu yoseri pakafira kaweri na neni, mpaka kalilemi mweni, katoli lapingika lwakuwi mashaka goseri na kanfati. 24 Muntu yoseri yakafira kugaponizya makaliru gakuwi hakagamili na yoseri yakagamiziya ukomu wakuwi kwa kunfata neni hakagalopoziyi. 25 Hashi, kwana mbotu gaa muntu pakapatu vintu vyoseri nya pasipanu, kumbiti mweni pakagamila? Yina ndiri! 26 Muntu pakamonera soni neni pamuhera na mafundi gangu, Mwana gwa Muntu hakamwoneri soni muntu ayu shipindi pakiza muukwisa wakuwi na ukwisa wa Tati na ukwisa wa wantumintumi wananagala wa kumpindi. 27 Nukugambiranu nakaka, kwana wamonga palaa panu hapeni wahowi mpaka wauwoni Ufalumi wa Mlungu." 28 Palipititi lijuwa kwanjira pakalongiti galiya, Yesu kawatoliti Peteru, na Yohani na Yakobu, kagenditi nawomberi mpaka kulgongu kuluwa Mlungu. 29 Pakaweriti kankumuwa Mlungu, nshimba yakuwi igalambuka na ngwu zyakuwi ziwera neru mbuu. 30 Palaa paliya wantu awili waweriti paliya wankuyowera nayomberi. Wantu walii waweriti Musa na Eliya, 31 yawalawiritti muukwisa wa kumpindi kwa Mlungu, waweriti wankuyowera na Yesu ntambu yakugumalilira mpangu gwa Mlungu gwa kuhowa kwakuwi kulii Yerusalem. 32 Peteru

na wayaguwi waweriti wankugonja, kumbiti wimukiti na kuwona ukwisa wa Yesu na wantu awili wagolokiti pamuhera nayomberi. 33 Su wantu awili walii paveriti wankuwuka, Peteru kamgambira Yesu, "Mtuwa, iherepa twenga kulikala panu! Su hatunyawi visasa vitatu, shimu shaku na shamonga sha Musa na shamonga sha Eliya." Nakaka kavimaniti ndiri shakatakula. 34 Peteru pakatakuliti hangu, palaa paliya lilawira liwundi lizotopa liwagubika na liwundi ali paliwawiziritti wantumini walii weniti lyoga nentu. 35 Wapikinira liziwu kulawa muliwundi lilonga, "Ayu ndo mwana gwangu yanumsyaguliti, mumpikaniri." 36 Liziwu lyawalipikiniriti palinyamaliti kala, wamwona kayi Yesu kagweka yakuwi. Wantumintumi pawaoniti hangu wanyamalira jii na shipindi shilii wamgambira ndiri muntu vilii vyawawoniti. 37 Shirawu yakuwi Yesu pamuhera na wantumintumi watatu pawaweriti wankulawa kulugongu, lipinga likulu lya wantu waliwoniti na Yesu. 38 Muntu yumu mulipinga lili kabota pakalonga, "Mfundu! Nukuhiga gwakamlolii mwana gwangu, mwana gwangu gwa gweka! 39 Shamshera kamgaziyaga, pamonga kamtenda katendi umatu na pamonga kamtenda kaweri na shisirika na lifulifulu limlawa mumlomu. Kendereyiti kumgaziya nentu pota nakumlekeziya kanongola. 40 Nuwaluwiti wafundwa wakuwi wamwusiy shamshera kumbiti wasinda." 41 Yesu kawankula, "Mwenga shiyiwuku shahera moyu na shana vidoda! Hashi hankali na mwenga na panuwahepelera mpaka ndii?" Shakapanu kamgambira muntu uliya, "Gumjegi mwana gwaku panu." 42 Mndemba ulii pakaweriti kankumgendera Yesu, shamshera uliya kamgusiya pasi, kumtenda shisirika. Kumbiti Yesu kamkalipira shamshera ulii, kamuponizya mndemba, su kamupa tati gwakuwi. 43 Wantu woseri walikangashiti kwa uwezu mkulu wa Mlungu. Wantu pawaweriti wankali wankulikangasha kila shintu shakatenditi Yesu, yomberi kawagambiriti wafundwa wakuwi, 44 "Namlyaluwa shanuwagambiriti! Mwana gwa Muntu hawambati mumawoku ga wantu." 45 Kumbiti wafundwa werewiti ndiri ntambu yakatakuliti. Shitwatira ashi shiweriti shififwa kwawomberi nawavimani, womberi watira kumkosiya ntambu yakatakuliti. 46 Palawiritti magambiziyu pakati pawu wantumintumi walii, gaa yakaweriti mkulu nentu. 47 Yesu kavimaniti shawaliholiti, su kamtola mwana mdidini, kamgolosiya pakwegera na mweni, 48 na kawagambira, "Muntu yoseri ulii yakamshemera mwana mdidini ayu kwa litawu lyangu, kamszemera neni na yoseri yakamszemera neni, viraakamshemera yumu ulii yakantumiti. Yoseri yakaweriti mdidini pakati penu ndo mkulu kuliku woseri." 49 Yohani kankula, "Mtuwa, tumwoniti muntu pakawusiyi washamshera kwa litawu lyaku na twenga tumubera, toziya

kaweriti ndiri mushipinga shetu.” 50 Yesu kamgambira, “Namuwabera, toziya yoseri yakamlema ndiri yumu pakati penu, kawuwega wa twenga gwenu.” 51 Shipindi pashiweriti pakwegera sha Yesu mewamtoli kugenda kumpindi, yomberi kagonjera mwanja gwa Yerusalem. 52 Kawatumiti wajumbi wamlongoleri na womberi wagenda mpaka mushijiji shimu sha Wasamariya, wamnyawili kila shintu. 53 Kumbiti wenikaya walema kumshemera toziya yomberi kaweriti kankugenda Yerusalem. 54 Su wafundwa wakuwi, ashina Yohani na Yakobu, pawawoniti hangu walonga, “Mtuwa, gufira tugus hemi motu kulawa kumpindi guwagamiziy?” 55 Yesu kawagalambukira na kawakalipira. 56 Shakapanu Yesu na wafundwa wakuwi wagenditi mushijiji shimonga. 57 Pawaweriti munjira wankugenda, muntu yumu kamgambira Yesu, “Hanukufati koseri kwagugenda.” 58 Yesu kamgambira, “Vibweta wawera na mpanga na wampongu wawera na vitukulu kumbiti Mwana gwa Muntu kahera pahala pa kwoyerwa.” 59 Kamgambira muntu gwingi, “Gunfati.” Kumbiti muntu ulii kalonga, “Mtuwa, gundeki huti nakamsiri tati gwangu.” 60 Yesu kamwankula, “Guwaleki wahowiti wawasiri wayawu wawahowiti. Gwenga gugendi gwakawubweri ufalumi wa Mlungu.” 61 Kuweriti na muntu gwingi yakamgambira Yesu, “Hanukufati Mtua, kumbiti gundeki huti ng'endi kuwaaga wantu wa ukaya kwangu.” 62 Yesu kamgambira, “Muntu yoseri pakanja kulima, pakagalambuka na kulola kumbeli kafaa ndiri kutenda lihengu Muufalumi wa Mlungu.”

10 Shakapanu Mtua kawasyagula wamonga malongu saba na awili. Kawatuma wamlongoleri awili awili wagendi muvijiji vyoseri vyakafira kugenda yomberi. 2 Kawagambira, “Viboga vya kubena vivuwa, kumbiti wantu wakubena wadidini. Su mumluwi mweni kana lirambu kajegi wantu wakubena mulirambu lyakuwi. 3 Vinu su mgendi, muvimanu handa nankuwatuma mwenga gambira mwakwondolu wawagenda pakati pa wamaminyi. 4 Namtola muhaku gwakutulila mpiya, ama libegi, ama vilwatu, namumlamsiya muntu yoseri munjira. 5 Pamwingira mnumba yoseri, kwanja mtakuli hangu, ‘Ponga iweri mnumba amu!’ 6 Handa pakaweriti yakafira ponga, ponga yamwenga hayikal nayomberi, handa ndiri, ponga yamwenga hayiwawuyili mwaweni. 7 Mwikali mnumba ayi pamliya na kulanda vyawakupanani, toziya yakatenda lihengu kafiruwa shibenamgongu shakuwi. Namgenda mala numba ayi ama yimonga. 8 Handa pamsoka muisi na wantu pawawashemerani, mlili vyawakupanani, 9 muwaponiziyi walwelii muisi illi na muwagambiri wantu, ‘Ufalumi wa Mlungu wapakwegera kwa mwenga.’ 10 Kumbiti pamwingila muisi

yoseri, wantu pawawalema kuwashemerani, muwuki na mlongi, 11 ‘Ata lidika lyalitulemeteriti mumagulu mwetu tulipunda na haliweri likalipiru. Kumbiti muvimanu kuwera Ufalumi wa Mlungu wapakwegera.’ 12 Nakaka nukugambirani, lishaka lili Isi ayi hayipati azabu nkulu kuliku illi ya wantu wa Sodoma. 13 “Shondi gwenga Kolazini! Shondi gwenga Betisayida! Handa mauzauza galawiriti kwa mwenga, megalawiri Tiru na Sidoni, wantu wakuwi mewavalu nguwanya maguniya shipindi shivuwa na kulivaga mulivu kuleka vidoda vyawatenda. 14 Mlungu hakawapanani azabu nkulu nentu mulishaka lya kutoza kuliku Tiru na Sidoni. 15 Na gwenga Kafarinaumu, hagulikwisi mweni mpaka kumpindi kwa Mlungu? Hawakusulusiyi mpaka mulirindi lyalihera upeleru.” (Hadēs g86) 16 Yesu kawagambira wantumintumi wakuwi, “Yakawapikanira mwenga kankumpikinira neni na yakavalema mwenga kanema neni, yakanema neni, ndo kamlema ulii yakantumiti.” 17 Wantumini malongu saba na awili wawuyiti kwa manemu walonga, “Mtuwa, ata washamshera watujimila patuwakalipira kwa litawu lyaku!” 18 Yesu kawankula, “Numwoniti Shetani pakaguwiti gambira lupanda kulawa kumpindi kwa Mlungu. 19 Mpikaniri! Nukupani uwezu wa kutimbanga wanjoka na vipinini na uwezu mkulu kwajili ya makakala goseri ga Shetani, kwahera shintu shakuwatenduwa. 20 Kumbiti namnemeleri toziya washamshera wawajimila, ira mnemeleri toziya matawu genu wagalemba kumpindi.” 21 Shipindi shiraa shillii Yesu kanemeleriti kwa uwezu wa Rohu Mnanagala, kalonga, “Tati, Mtua gwa kumpindi na gwa paisi panu! Nonga mayagashii kwaku toziya guwalanguziya walii wahera mahala na guwafifa walii wanaluhalu na wanamahala. Yina Tati, ntambu yagufiriti gumweni aga galawili. 22 “Tati gwangu kanupiti neni vintu vyoseri. Kwahera muntu yakammana Mwana ira Tati na kwahera yoseri yakammana Tati ira Mwana na yoseri yagagubutuliti na Mwana.” 23 Shakapanu Yesu kawagalambukira wafundwa wakuwi na kuwagambira, “Mbaka waviwona vilii vyamuviwona mwenga. 24 Nukugambirani mwenga kuwera wambuyi wa Mlungu na wafalumi wafiriti kugawona galii gamugawoniti mwenga, kumbiti wagawona ndiri na kupikinira ntambu yampikaniriti mwenga kumbiti wapikinira ndiri.” 25 Mfunda gwa Malagaliru kiziti na kufira kumjera Yesu. Su kamkosiya, “Mfunda, ntendi ashi mpati ukomu wa mashaka goseri?” (aiōnios g166) 26 Yesu kamwankula, “Walemba shishi Mumalagaliru Mlungu gakampananiti Musa? Kupikanira ntambu yampikaniriti mwenga kumbiti wapikanira ndiri. Gwenga gugamana hashi?” 27 Muntu ulii kawankula, “Gumfiri Mtua Mlungu gwaku kwa moyu gwaku goseri na kwa rohu yaku yoseri na

kwa makakala gaku goseri na kwa mahala gaku goseri na gumfiri tuyagu ntambu yagulifira gumweni.” 28 Yesu kamgambira, “Gwankula weri, gutendi ntambu iraayi hagupati ukomu wa mashaka goseri.” 29 Kumbiti mfunda gwa Malagaliru kafiriti kuliranguziya handa kahera vidoda, su kamkosiyyi Yesu, “Gwakawegera gwangu ndo gaa?” 30 Yesu kamwankula, “Kweniti na muntu yumu yakaweriti kankusuluka kulawa Yerusalem, kaweriti kankugenda Yeriku. Pakaweriti munjira, wamvamiya wamajambazi wamkoma na kumpoka vintu vyakuwi wamleka kankugalagata nusula kahowi. 31 Shintu shashilawiti paliya, kweniti na mkulu gwa numba ya Mlungu kaweriti kankupita njira ilailii, kumbiti pakamwoniti muntu yawamkomiti ulii, kapititi patali uwega wingi kagenda. 32 Ntambu ilailii Mlawi kapititi njira ilailii, kumbiti pakamwonit muntu yawamkomiti ulii kapititi patali, uwega wingi su kagenda. 33 Kumbiti Msamariya yakaweriti kankugenda mwanja kasokiti paliya pakaweriti muntu ulii na pakamwoniti muntu ulii, kamwonera lusungu. 34 Kamgendera, kampakaziya lipaki pamuhera na divayi muvironda vyakuwi na kumtawa, shakapanu kamkweniziya mupunda gwakuwi, kagenda nayu mpaka mnumba ya kugonja wahenga kamlwaziya. 35 Shirawu yakuwi kalaviya mpiya mbili kumpanani kananumba ya kufikira wahenga na kamgambira, ‘Gumloleli weri muntu ayu na pampuya hanukulipi shoseri shagutumiyiti kwa muntu ayu.’” 36 Yesu kamaliliti kulonga kwa kukosiya, “Ntambu yamlihola, pakati pa wantu watatu awa, ndo gaa kaweri kapakwegera gwa muntu yakakomitwi na majambazi?” 37 Mfunda gwa Malagaliru kamwankula, “Uliya yakamwoniriti lusungu.” Yesu kamgambira, “Gugendi gwakatendi ntambu iraayi.” 38 Yesu pamuhera na wantumintumi wakuwi pawaweriti mumwanja, wingira mushijiji shimu waliwona na mdala yumu yawamshema Marita kamshemera ukaya kwakuwi. 39 Marita kaweriti na muhasha gwakuwi yawamshema Mariya, yakalivagit pakwegera pamagulu ga Yesu pakapikanira mafundi gakuwi. 40 Marita kaweriti kankunyoganyoga na vimonga, su kamgenderiti Yesu na kumgambira, “Mtuwa, iwna hashi gumleka muhasha gwangu kandekeru neni nyoginyogi gweka yangu? Gungambiri kizi, kantangi!” 41 Mtuwa kamwankula, “Marita, Marita! Gwankunyoganyoga na kuligaziya na vintu vivuwa, 42 kumbiti shintu shimu hera shifiruwa. Mariya kasyangula shintu shiherepa nentu na kwahera muntu hakampoki.”

11 Lishaka limu Yesu kaweriti pahala tunga pakaluwa Mlungu. Pakamaliriti kuluwa Mlungu, yumu gwa wafundwa wakuwi kamgambira, “Mtuwa, gutufundi kuluwa

Mlungu gambira Yohani Mbatiza ntambu yakawafunditi wafundwa wakuwi.” 2 Yesu kawagambira, “Pamluwa Mlungu mlongi hangu, ‘Tati, Litawu lyaku likwiswi, Ufalumi waku wizi. 3 Gutupanani shiboga shetu sha kila lishaka 4 Gutulekiziyi vidoda vyetu, Mana twenga tuwalekeziya woseri yawatutenditi upyota. Pota nagututula mukujerwa.’” 5 Na Yesu kawagambira wantumintumi wakuwi, “Payiwera yumu gwenu pakagenda ukaya kwa ganja gwakuwi pashiru na kumgambira, ‘Ganja, shondi shondi nyagu gunkopeshi mabumunda mitatu. 6 Ganja gwangu yakaweriti mumwanja, kapitira pakaya pangu na neni nahera shiboga shakumupa.’ 7 Na payiwera ganja gwaku kankuwankula kulawa mnumba, ‘Nagung’aziya! Mlyangu gutatwa kala, neni pamuhera na wana wangu tugonja kala. Na hapeni numuki kukupanani shintu shoseri.’” 8 Nakaka nankuwagambirani, ata pakalema kwimuka na kukupanani mabumunda toziya gwenga gwa ganja gwakuwi, kumbiti pagwendereya kumgaziya kwa kumluwa hakimuki na kukupanana shoseri shagufira. 9 “Su nankuwagambira, guluwi na hampananwi, gusakuli na haguwonu, gutendi hodi na hamvugulirwi. 10 Mana woseri yawaluwa hawapananwi na woseri yawasakula, hawawoni na mlyangu haguvugulwi kwa kila muntu yaktenda hodi. 11 Mwana pakamluwa tati gwakuwi somba, hashi hakampanani njoka badala ya somba? 12 Na pakamluwa ligi, hakampanani shipinini? 13 Su payiwera mwenga yamuhera na vidoda, muvimana kuwapanana viherepa vyawaluwa wana wenu. Nakaka Tati gwenu gwakumpindi hakatendi kupita mwenga, hakawapanani Rohu Mnanagala walii yawamuwa!” 14 Yesu kaweriti kankumwinga shamshera yakamtenditi muntu yumu kaweri bubu. Su shamshera ulii pakamlawiti, muntu ulii kaweziti kutakula. Lipinga lya wantu lilikangashiti, 15 kumbiti wantu wamu mulipinga lillii walonga, “Belizebuli, mkulu gwa washamshera ndo yakampananit makakala ga kuwalaviya washamshera.” 16 Wamonga wafiriti kumjera Yesu, su wamgambira kawalanguziyi mauzaiza kulonga nakaka Mlungu ndo yakamtumi. 17 Kumbiti Yesu kavimaniti kala shawalihola, su kawagambira, “Ufalumi woseri waubagulika weni vipinga vipinga vyavisingana vyeni hapeni vilikali, kaya payibagulika yeni mpaka iyagamili. 18 Su handa ufalumi wa Shetani pawuwera muvipinga na pawalikoma weni, hawuendereyi hashi? Mlonga kuwera ndaviya washamshera toziya Belizebuli kanupiti makakala ga kutenda aga, 19 handa neni nankuwawusiya washamshera kwa likakala lya Belizebuli, hashi wafata wenu wawawusiya kwa uwezu gaa? Wafata wenu hawaweri watoza wenu! 20 Kumbiti payiwera nankuwinga washamshera kwa makakala ga Mlungu, su muvimani kuwera Ufalumi wa Mlungu usoka

kala kwa mwenga. 21 "Muntu kana makakala pakawera na silaha zoseri, pakalolera numba yakuwi mweni, vyoseri vyakaweriti navi haviweri salama. 22 Kumbiti pakiza muntu kana makakala kuliku yomberi pakamkoma na kumsinda, hakatoli silaha zoseri zakalitumbiriti muntu ulii na kugawana ulunda wakuwi. 23 "Yoseri yakawera ndiri uwega wa neni ndo nakaka kanema neni na yoseri yakajoinira ndiri pamuhera na neni, ayu ndo kapalasiya. 24 "Shamshera pakawingwa kulawa kwa muntu, kayerayera mlaa mushiwa pakasakula pakwoyera. Pakapata ndiri pakwoyera, kalitakuziya mweni, 'Hambuyi kunumba kwangu kwandawiti.' 25 Pakawuya na kwona numba ilii wayifyagira na kuyiherepizya. 26 Su kagenda kuwatola washamshera wayaguwi wamonga saba wadoda kuliku yomberi, woseri wagenda kumwingira muntu ayu. Su ntambu ya muntu ayu hayiweri idoda kuliku ntambu yaiweriti kwanja." 27 Yesu pakaweriti kankutakula hangu, mdala yumu kulawa mulipinga lya wantu kamgambira, "Mbaka mdala yakakuleriti na kukanonizya!" 28 Kumbiti Yesu kamwankula, "Mbaka nentu kwa walii yawapikanira shisoweru sha Mlungu na kushijimira" 29 Lipinga lya wantu palimzingiti Yesu, kendereyiti kutakula, "Shiyiwuku shikondola na shashihera uwaminika kulongolu kwa Mlungu! Mfira mauzauza, kumbiti hapeni mpananwi liuzauza lyoseri lili ira hampananwi liwuzawuza lya Yona." 30 Ntambu ira ilii Yona mbuyi gwa Mlungu pakaweriti lilangaliru kwa wantu wa Ninawi, su Mwana gwa Muntu hakaweri lilangaliru kwa wantu wa mashaka aga. 31 Malikiya gwa kusika hakalawili shipindi shiyiwuku ashi pashitzwa na yomberi hakawatozi. Toziya mweni kagenditi mwanja kulawa kutali, kiziti kuvipikinira visoweru nya luhala lwa mfalumi Selemani, kumbiti panu kwana mkulu kuliku Selemani! 32 Mulishaka lya kutoza, wantu wa Ninawi hawagoloki pamuhera na shiyiwuku ashi na womberi hawashitozi. Toziya wantu wa Ninawi walekiti vidoda vyawatenditi pawamupikaniriti Yona pakabwera, kumbiti panu kwana shitwatila shikulu kuliku Yona. 33 "Kwahera muntu yakawasha shikoroboyi na kushigubikira na mufiniku, ira hakashituli pashintambi, su wantu pawingira mnumba wapati kuwona kulangala. 34 Masu gaku ga gambira shikoloboyi sha nshimba. Masu gaku pagawera makomu, nshimba yaku yoseri hayiweri ilangala, kumbiti masu gaku pagawera gaherepa ndiri, nshimba yaku yoseri hayiweri muluwindu. 35 Su gwikalii weri, gulangala gwaguweriti mngati mwaku naguwera luwindu. 36 Handa nshimba yaku yoseri paiwera ilangala, pota kuwera pahala poseri pa luwindu, nshimba ayi hayilangali nakaka gambira shikoloboyi ntambu yashikulangalira kwa gulangala wakuwi." 37 Yesu pakamaliriti kulonga, Mafalisayu yumu kamshemeriti ukaya kwakuwi

waliyi shiboga pamuhera, su Yesu kagenditi na kulivaga kuliya shiboga. 38 Mafalisayu walikangasha pawamwoniti kankuliya shiboga pota kugulula huti mawoku. 39 Su Mtuwa kamgambira, "Mwenga Mafalisayu mgulula vikombi na sahani kwa kunja kumbiti mngati mmema Iwamata na vidoda. 40 Mwawazyigizi mwenga! Mlungu ndo yakanyawiti kunja, kayi kanyawiti mngati. 41 Kumbiti muwayupi wahushu shillii shashiweriti muvikombi na musahani na kila shintu hashiweri shiherepa kwa mwenga. 42 "Shondi mwenga Mafalisayu! Mwankumupa Mlungu zaka zya binzari na mshisha na mihamba yamonga na uganu pamlema yagamfirizya Mlungu na ufiru wa Mlungu. Vitwatila avi mfiruwa muviloli weri pota na kulyaluwa vyamonga. 43 "Shondi mwenga Mafalisayu! Mfira kulivaga palongolu pawapapanana ligoya munumba za Mlungu na kukulamsiyani kwa ligoya pahala pa soku. 44 Shondi mwenga! Toziya mulifana na mapumba yagalififa, wantu pawagendagenda kunani kwakuwi pota na kuvimana." 45 Yumu gwa Wafunda wa Malagaliru kamgambira, "Mfundu, pagutakuliti hangu, gutuhigilanga na twenga vilavi." 46 Yesu kamwankula, "Shondi mwenga wafunda wa Malagaliru! Muwatwika wantu visanka vipapika ndiri, kumbiti mwaweni mwenga muweza ndiri ata kwa shala kuwatanga. 47 Shondi mwenga! Mganyawa mapumba gaherepa ga wambuyi wa Mlungu, weni wazewi wenu wawalagiti. 48 Su mgapitawulira na kugajimira galii gawatenditi wazewi wenu, wawalagiti wambuyi wa Mlungu, na mwenga mugajengera mapumba gawu. 49 Toziya ayi Luhala lya Mlungu lutakuliti hangu, 'Hanuwajegeri wambuyi wa Mlungu na wantumintumi, kumbiti hawawalagi wambuyi wa Mlungu wamu na kuwatabisiya wamonga.' 50 Su wantu wa shipindi ashi hawatozwi kwa kuwalaga wambuyi wa Mlungu kwanjira pawanyawiti pasipanu, 51 kwanjira pawamlagiti Abeli mpaka Zakariya ulii yawamlagiti pakati pashitalawanda sha kutambikira, pahala Pananagala. Yina, nakuwagambira, wantu wa shipindi ashi hawatozwi kwa matendu gawu. 52 "Shondi mwenga wafunda wa Malagaliru! Muufifa ufunguu ulii wa mlyangu gwa mahala na mwaweni mwenga hapeni mwingiri na muwalewelera woseri yawafira kwingira nawingira." 53 Pakaweriti kankuwuka palii, wafunda wa Malagaliru pamuhera na Mafalisayu wanjiti kumgambira pawambeziya nentu na kumkosiya kwajili ya vintu vivuwa, 54 pawajera kumgomiziya pakatakula shintu shipayira su wapati pakumbatira.

12 Maelufu ga wantu pawaliwoniti pamuhera, ata waweriti wankulitimbanga, Yesu kawagambiriti huti wafundwa wakuwi, "Mlioleri weri na simika ya Mafalisayu, nana mana ufyangu. 2 Kila shintu shawashigubikiti hashiweri paweru na kila bada hayimaniki. 3 Su vyoseri vyamtakuliti

muluwindu havipikaniki paluwala, ata vilii vyamulipwepwera shipindi pamtatati milyangu havibwerwi panani pa numba. 4 "Nukugambirani waganja wangu, namuwatira woseri yawalaga nshimba kumbiti wasinda kutenda shintu shimonga nentu. 5 Hanuwalanguziyani gwa kumtira, mumtiri Mlungu, ayu pakawalaga kala kana uwezu wa kumwasira muntu mumotu gwa Jehanamu. Munjimiri, ayu ndo yumu gwa kumtira! (Geenna g1067) 6 "Iwera ndiri washomolu wamuhanu wawawuza kwa senti ndikandika mbili? Kumbiti Mlungu hapeni kamuwaluwi shomolu ata yumu. 7 Ata vilii zya mumtuwi mwenu waziwalangiti kala. Su namtira, mwenga wa mana nentu kuliku washomolu wawuwa! 8 "Nankuwagambira nakaka, kila muntu yakatakula kulongolu kwa wantu kulonga ndo gwaneni, Mwana gwa Muntu hakatakuli kulongolu kwa wantumintumi wa kumpindi wa Mlungu kuwera muntu ayu ndo gwakuwi. 9 Kumbiti woseri yawanema kulongolu kwa wantu, Mwana gwa muntu viraa hakawalemi kulongolu kwa wantumintumi wa kumpindi wa Mlungu. 10 "Na yoseri Yakamtakulira visoweru vidoda mwana gwa Muntu hakalekiziwi, kumbiti yoseri yakamwigilanga Rohu Mnanagala hapeni kalekeziwi. 11 "Pawawabata na kuwajega munumba za Mlungu, ama kwa wakulu na wakolamlima, namulihola hola ntambu yakutakula ama ntambu ya kujiteteya. 12 Toziya Rohu Mnanagala shipindi shiraa shilii hakawafundi ntambu yakutakula." 13 Muntu yumu mulipinga lya wantu kamgambiriti Yesu, "Mfundu, gumgambiri mlongu gwangu tugawani uhala yakatulekeleriti tati gwetu." 14 Yesu kamwankula, "Ganja gwangu, gaa yakantyeka neni weri mtoza gwenu?" 15 Su kawagambira woseri, "Muweri masu na muliloli weri na ntambu zoseri za matamata, toziya makaliru ganakaka ga muntu galitumbira ndiri vintu vivuwa vyakawera navi." 16 Yesu kawagambira mfanu agu, "Kuweriti na mlunda yumu yakaweriti na lirambu lyakuwi lyalileriti viboga nentu. 17 Kanjiti kulihola mumoyu mwakuwi pakalonga, 'Nahera pahala pa kutula viboga vyangu vyoseri. Su hantendi hashi?' 18 Kaligambiriti mweni, 'Hantendi hangu, hambomoli hanja zyangu zoseri na kunyawa nkulu nentu, su hantuli viboga vyangu na lunda zyangu zimonga. 19 Shakapanu hanuligambiri mweni, Muntu yakana bahati! Gwana vintu vivuwa viherepa vya kuliya vinja ivuwa. Guvibojoli, vinu su gulii, gulandi na gulinemiziyi gumweni!" 20 Kumbiti Mlungu kamgambira, 'mzyigizyigi gwenga! Lero pashiru rohu yaku hayitolwi. Vinu gaa hakatoli vintu vyoseri vyaguvituliti kwajili yaku gumweni?" 21 Na Yesu kamaliriti pakatakula, "Ayi ndo ntambu hayiweri kwa muntu ulii yakalitulira ulunda kwajili yakuwi mweni kumbiti hapeni kaweri mlunda kwa Mlungu." 22 Yesu kawagambira wafundwa, "Nankuwagambira mleki

kulihola hola makaliru genu ama nguwu zya kuvala. 23 Ukomu wa mana nentu kuliku shiboga na nshimba yana mana nentu kuliku nguwu. 24 Mloli wampongu, wayala ndiri ama wabenanga ndiri, kayi wahera ata luhanja lwa kutulila viboga, kumbiti Mlungu kawapanana shiboga! Mwenga muwera na mana nentu kuliku wampongu! 25 Kwana muntu yoseri pakati penu yakawenza kwongera mweni makaliru gakuwi ata kwa saa yimu? 26 Handa pamuweza ndiri ata kutenda shintu shididini, iwera hashi mulihola hola vintu vimonga? 27 Muloli mawuwa ga kuntundu ntambu yagakula, gatenda ndiri lihengu ama galinyawa ndiri geni. Kumbiti nukugambirani kuwera Mfalumi Selemani pamuhera na ulunda wakuwi woseri kapatiti ndiri kuvalisiwa gambira mawuwa aga. 28 Payiwera Mlungu kaluvalusya luhamba lya kuisi, Iweri lero luwera na shirawu walwasila pamotu, ashi ndiri hakawatenderi nentu mwenga? Mwenga yamuwera na njimiru ndidini! 29 "Su namuligaziya kwa kusaluka shintu sha kuliya ama shintu sha kulanda. 30 Toziya wantu yawamumana ndiri Mlungu pasipanu wavisakula nentu vintu vyoseri avi. Tati gwenu kavimana mfira vintu avi. 31 Kumbiti msakuli huti Ufalumi wa Mlungu na hakawapanani vintu avi. 32 "Mwenga shipinga shididini namtira, toziya Tati gwenu kafira kuwapanana Ufalumi. 33 Muwazi vyoseri vyamuwera navi na muwapanani mpiya wahushu. Mulinyawili mihaku yayidegeka ndiri na mtuli ulunda wenu kumpindi kwa Mlungu, kweni aku hapeni ipungulwi toziya kwahera mpoka yakawenza kwiwa, ama wameyi yawawenza kuhalibisiya. 34 Ulunda waku pawuweru, ndo na moyu gwaku haguweri. 35 "Muweri kala kwa kila shintu shashiza na muviwashi vikoloboyi vyenu, 36 gambira wantumintumi yawamuhepera mtuwa gwawu yakiza kulawa mumsambu gwa ndowa. Pakawera kankwiza na kutenda hodi, su hawamvugulili milyangu kamukamu. 37 Mbaka kwa walii wantumintumi, mtuwa gwawu pakiza hakawawoni wankali masu! Nukugambirani nakaka, hakavuli nguwu yakuwi, nakuwagambira walivagi pasi na kuwatendera. 38 Hawaweri na manemu ga ntambu gaa handa pakawawona wankali masu, ata pakiza pashiru ama pamandawira! 39 Muvimani nakaka kuwera handa mweni kana numba pakavimaniti shipindi shakwiza mpoka, hapeni kamleki mpoka kubomolanga numba yakuwi. 40 Na mwenga viraa, muweri kala, toziya Mwana gwa Muntu hakizi shipindi shamumana ndiri." 41 Peteru kamgambira, "Mtuwa, mfanu agu ndo kwajili ya twenga, ama kwajili ya kila muntu?" 42 Mtuwa kawankula, "Ndo gaa yakawera ntumintumi kaaminika na yakana mahala? Ndo ulii mtuwa gwakuwi yakamtula kaweri mlolera gwa numba na kuwapanana wantumintumi wamonga wa mtuwa gwakuwi kwa shipindi shifaa. 43

Mbaka yakuwi ntumintumi ulii, mtuwa gwakuwi pakawuya hakamwoni pakatenda hangu. 44 Nakaka nukugambirani, mtuwa hakampanani ukulu gwa vintu vyakuvi vyoseri. 45 Kumbiti handa ntumintumi pakalitakulila mwени mumoyu, kuwera mtuwa gwakuwi kakawa shipindi shiwa nentu kwiza, su kanja kuwakomanga wantumintumi wamonga, woseri wapalu pamuhera na wadala, su kalandu na kuliya shiboga pamuhera na kulanda ujimbi, 46 shakapanu mtuwa gwakuwi ntumintumi ulii hakizi lishaka na shipindi shakashimana ndiri. Mtuwa hakamdu muli vipandi vipandi na kumwasira kunja na kumtula mushipinga shiwa na yawa jimira ndiri. 47 “Ntumintumi yakavimana shakafira mtuwa gwakuwi kutenda, kumbiti kawera ndiri kala kutenda, hawamkomi nentu. 48 Kumbiti ntumintumi yakavimana ndiri shilii shakafira mtuwa gwakuwi, na vira katenda shilii shiwtenda wamkomi, hawamkomi padidika. Yawampananiti vivuwa hawamdayi vivuwa, kumbiti yawampananiti vivuwa nentu hawamdayi vintu vivuwa nentu. 49 “Niza kukoziya motu pasipanu, hera hangu meguwei gwakiti kala! 50 Nana ubatizu weni nfiruwa nuwanki na ntabika nentu mpaka ukamili. 51 Mulihola niza kujega ponga pasipanu? Ndala, kumbiti niza kupalanganyi. 52 Kwanjira vinu na kwendeleya kaya ya wantu wamuhanu hawapalanganyiki na wantu watatu hawalisingani kwa wantu wawili na wantu wawili hawalisingani kwa wantu watatu. 53 Watati hawalisingani na wana wawu na wana hawalisingani na watati na wamawu hawawalemi wahinga wawu na wahinga hawawalemi wamawu na wanahonga hawawalemi wamika mwana na wamika mwana hawawalemi wanahonga wawu.” 54 Yesu vira kawagambiriti wantu, “Pamuwona liwundi lilawira kushana, mala mlonga hakatowi na nakaka vula itowa. 55 Pamuwona lihemuhemu lya kusika lyankuvuma, mlonga hakuwei na mshenji na nakaka iwera. 56 Mwawafyangu mwenga! Muvimana kutunga lishaka ntambu yaliwera kwa kulola isi na liyera, kumbiti kwa ntambu gaa muvimana ndiri mana ya shipindi ashi?” 57 “Ntambu gaa msinda kuamuwa maweni kutenda shiwtira shiheri? 58 Handa mstaki gwaku kankukujega pashizyungu, iherepa nentu mulikoli mawoku pamuhera mwankali munjira. Pamutenda ndiri hangu, nakakujega kwa mtoza mweni hakakujegi kwa wamanjila na womeri hawakutuli mushibetubetu. 59 Nakaka nukugambira hapeni gulawi mulii mpaka gulipi ata ligwala lya kumalalira.”

13 Shipindi shilii wantu wamu yawaweriti palii wamgambiriti
Yesu kwajili wantu wa Galilaya weni Pilatu kawalagiti
pawaweriti wankulaviya tambiku kwa Mlungu. 2 Yesu

kawakosiya, “Toziya wantu wa Galilaya wawalagiti kwa njira ilii, mlihola kuwera waweriti na vidoda kuliku wantu wa Galilaya wamonga? 3 Neni nonga, ndala! Nukugambirani kuwera handa pamlema kuleka vidoda vyamtenda, hamhowi ntambu yawahowiti womeri. 4 Ntambu gaa kwajili ya wantu lilongu na wanani wa Silowamu yawahowiti shipindi mnara paguwatulukiriti? Mlihola kuwera womeri waweriti wanavidoda kuliku wantu wamonga wawalikala Yerusalem? 5 Ndala! Nukugambirani mwenga, handa pamlema kuleka vidoda vyamtenda, hamhowi ntambu yawahowiti womeri.” 6 Su Yesu kawagambiriti mfanu agu, “Kuweriti na muntu yumu, keniti na mtera gwa tini mulirambu lyakuvi. Kagenditi kwapa tini mumtera kumbiti kapata ndiri. 7 Su kamgambiriti ntumintumi gwa lirambu, ‘Guloli, kwa mivinja mitatu paniza kwapa mabwajubwaju mumtera gwa tini, kumbiti nugawona ndiri. Gugudumuli! Toziya gumarira hera litapaka.’ 8 Kumbiti ntumintumi kamgambira, ‘Mtuwa, guguleki hutu kwa shinja shiwa hera, hanugulimili na kugulekera mbotu. 9 Pagulera mabwajubwaju shinja shankwiza, hayiherepi nentu, kumbiti pagulera ndiri su guweza kugudumula.’ 10 Yesu kaweriti munumba ya Mlungu mulishaka lya kwoyerwa pakafunda. 11 Palii peniti na mdala yakeniti na shamshera yakamtenda kalwali mivinja lilongu na nane, kaweriti na shibyongu ata kasinditi kugoloka. 12 Yesu pakamwoniti kamshema, “Mawu, su guponiziwa ulweli waku!” 13 Kamkulila mawoku gakuwi, na palaa palii shibyongu shihuka na kawera safi, su kamkwisiti Mlungu. 14 Mkulu gwa numba ya Mlungu kaweriti kakalala Yesu pakamponiziyi mulishaka lya kwoyerwa, su kawagambiriti wantu, “Kwana mashaka sita gamuweza kutenda lihengu, mwizi mumashaka aga muponiziwi malweli genu, namwiza Mulishaka lya kwoyerwa!” 15 Mtuwa kamwankula, “Gwamfyangu gwenga! Ndo gaa pakati penu mekamvuguli ng’ombi ama punda gwakuwi kulawa mulizizi na kumtenda kalandi mashi ata payiweri lishaka lya kwoyerwa? 16 Vinu su peni panu kwana muhinga gwa Aburahamu ndomweni Shetani kamtenda shibyongu kwa mivinja lilongu na nane, su iherepa ndiri kumponiziyi mulishaka lya kwoyerwa?” 17 Kuwankula kwakuwi kuwatenditii wadoda wawoni soni weni, kumbiti wantu wamonga wanemeleriti toziya ya vitwatira vyakatenditii. 18 Yesu kakosiyyi, “Ufalumi wa Mlungu ulifana na shishi? Nuufaniziyi na shintu gaa? 19 Ulifana hangu. Muntu katola mbeyu ndidini nentu ya haradali na kuyala mulirambu. Mbeyu imera na kuwera mtera, na wampongu wiza na kunyawa vitukulu vyawu mumitambi.” 20 Kayi Yesu kakosiya, “Hanuufaniziyi Ufalumi wa Mlungu na shintu gaa? 21 Ulifana na simika yakatoliti mawu yamu na kuyihanganyi pamuhera na

ubumu vipimu vitatu, su ubumu woseri ututumuka.” 22 Yesu kendereyiti na mwanja gwakuwi kugenda muisi na muvijiji, pakafunda wantu na pakanyawa njira yakuwi kugenda Yerusalem. 23 Muntu yumu su kamkosiya, “Mtuwa, wantu hawawalopoziyi ndo wadidini hera?” Yesu kawagambiriti, 24 “Mkamaliri nentu kwingira mumlyangu mididini, toziya wantu wawuwa hawajeli nakaka kwingira kumbiti hapeni wingiri. 25 Mkulu gwa numba hakimuki na kutata mlyangu, mwenga hamgoloki kunja na kwanja kukota mlyangu na kulonga, ‘Mtuwa, mtuwa! Gutuvuguliri mlyangu!’ Nayomberi hakawankuli, ‘Nuwamana ndiri mwenga na pamlawa!’ 26 Su mwenga hamwankuli, ‘Tuliya na kulanda pamuwera na gwenga, na gwenga gutufunditi muisi yetu!’ 27 Kumbiti yomberi kayi hakalongi, ‘Nupamana ndiri pamlawa. Muwuki kulawa kwaneni mwoseri mtenda vidoda!’ 28 Su panu hamulili na kugayagaya menu genu pawakwasirani kunja na hamuwaloli Aburahamu na Isaka na Yakobu na wambuyi wa Mlungu Muufalumi wa Mlungu! 29 Wantu hawizi kulawa kwagulawa mushenji na kwaguzyeta mushenji, kulawa kushana na kusika, su hawaweri mumsambu Muufalumi wa Mlungu. 30 Su woseri yawawera wa upeleru hawaweri wa kwanja, na woseri yawawera vinu wa kwanja hawaweri wa upeleru.” 31 Shipindi shilaa shiliya Wamafalisayu wamu wamwiziriti Yesu na kumgambira, “Gufiruwa guwuki panu na gugendi pahala pingi, toziya Herodi kafira kakulagi gwenga!” 32 Yesu kawankula, “Mgendi mwakamgambiri shibweta ulii hangu, ‘Nankuwalaviya washamshera na kuwaponiziya walwelii leru na shilawu, na lishaka lya tatu hamalili lihengu lyangu.’ 33 Vila vilii mpaka nweri mumwanja leru, na shilawu, na lishaka limonga, toziya iherepa ndiri kwa mbuyi gwa Mlungu wamlagi kunja kwa Yerusalem. 34 “Yerusalem! Shondi shondi Yerusalem bamu! Guwalaga wambuyi wa Mlungu, guwagumanga kwa mabuwi walii yawatumitwi kwaku! Vipindi vivuwa nfira kuwatula wana waku mumawoku mwangu gambira nkuku pakavigupika vyana vyakuwi kwa mbapatiru zyakuwi, kumbiti gwenga gunema! 35 Su hawakulekeli gumweni numba yaku. Nukugambira nakaka gwenga hapeni muwoni mpaka shipindi shiza pamtakula, ‘Mlungu gumtekeleri ulii yakiza multawu lya Mtuwa.’”

14 Lishaka limu lya kwoyer, Yesu kagenditi kuliya shiboga kwa yumu gwa walongoziya wa Mafalisayu, na wantu wawaweriti palii waweriti wankumlola handa hakatendi shishi. 2 Muntu mweni magulu na mawoku gakuwi gatutuma, kamwiziliti Yesu, 3 na Yesu kawakosiyiti wafunda wa Malagaliru na Mafalisayu, “Hashi, Lilagaliru lya twenga lituruusu kuponiziya mulishaka lya kwoyer?” 4 Kumbiti

womberi watakula ndiri shintu. Yesu kamshinkula muntu ulii na kumponiziya na kamleka kagendi zyakuwi. 5 Su kawagambira, “Kwana muntu yoseri pakati penu yakawera na mwana ama ng’ombi yakapatukiliti mulirindi mulishaka lya kwoyer su hapeni kamlaviyi toziya ya lishaka lya kwoyer?” 6 Woseri wasinda shakutakula, su wanyamalira jii. 7 Yesu kaloliti wahenga wamu ntambu yawasyagula pahala pahererep nentu, su kawagambira woseri mfanu agu, 8 “Muntu yoseri pakakushemerani mumsambu gwa arusi, namlivaga pahala pahererep nentu. Mana pamonga kwana muntu yakawera mkulu kuliku gwenga wamshemera, 9 Na ulii mwenikaya kakugambili, ‘Gumlekeli shiti ayu.’ Su palii haguwoni soni na hagugendi kulivaga pahala pa upeleru. 10 Ira pagushemelwa, gugendi na kulivaga pahala pa upeleru, su mweni kaya gwaku hakizi kwaku na kukugambira, ‘Ganja gwangu, gwizi uganu, pahala pahererep ng’anj.’ Palii hagupananwi ligoya palongolu pa wahenga wamonga woseri. 11 Kwa woseri yawalikweniziya hawawasulusiyi, na woseri yawalisulusiya weni hawawakweniziyi.” 12 Shakapanu Yesu kumgambira na ulii yakamshemera, “Handa pagutenda msambu paliwala ama pashiru naguwashemera waganja waku ama walongu waku ama wapakwegera waku, toziya hawakushemeri na gwenga vira, na kwanjira ayi hagupati shilii shagutenditi kwawu. 13 Gwenga pagutenda msambu, guwashemeli wahushu, na wavibyeketu, na wana Iwisi, 14 na hagutekelewi, toziya hapeni wakulipi shilii shagutenditi kwawu. Mlungu hakakulipi gwenga mulishaka lya wantu waheri pawazyuka.” 15 Yumu gwa wantu yawalivagiti kulongolu kwa meza kapikaniriti aga, kamgambiriti Yesu, “Mbaka woseri hawawalivagi mumsambu Muufalumi wa Mlungu!” 16 Yesu kamgambira, “Kwana muntu yumu yakatenditi msambu mkulu na kawashemiriti wantu wawuwa. 17 Payiweriti shipindi sha msambu, kawatumiti wantumintumi wakuwi wagendi wakawagambiri walii yawashemiriti, ‘Wizi, toziya kila shintu shiweru kala!’ 18 Kumbiti wantu woseri, yumu pa yumonga wanjiti kulonga toziya ya kuleka kwiza. Muntu gwa kwanja kamgambiriti ntumintumi, ‘Hemeriti irambu su nfiruwa ng’endi nukaliloli, su nduwa hapeni nizi.’ 19 Muntu gwingi katakula, ‘Hemeriti wang’ombi lilongu limu na nankugolokera kugenda kuwajera mulirambu, su nduwa hapeni nizi!’ 20 Na yumonga katakula, ‘Neni nyuga mdala, su hapeni nizi.’ 21 “Su ntumintumi kawuya na kumgambira goseri muntu gwakuwi. Mtuwa ulii kakalaliti nentu na kumgambira ntumintumi gwakuwi, ‘kanongola gugendi munjira na mupipenyu vya muisi, gwakawajegi wahushu, na wavibyeketu na wanawisi wavibyeketu wamonga.’ 22 Pamberi ntumintumi kalonga, ‘Mtuwa, vitwatira vitendeka

ntambu yagutakuliti, kumbiti mwana fasi mnumba.' 23 Su mtuwa kamgambiriti ntumintumi, 'Gugendi munjira na muvipenyu, guwagambiri wantu mpaka wizi, su numba yangu hayimemi. 24 Nukugambira nakaka kwahera muntu ata yumu pakati pa walii yawashemeriti hakalambiti ata tyee shiboga shaneni!" 25 Palii lipinga likulu paliweriti lyankugenda pamuwera na Yesu, yomberi kagalambuka na kuwagambira, 26 "Woseri yawiza kwa neni uganu wawafira tati na mawu wawu, wadala na wana, walongu na wadada wawu, ama womberi, hapeni waweri wafundwa waneni. 27 Woseri yawatola ndiri lapingika lwawu weni na kufata hapeni waweri wafundwa wangu." 28 "Handa yumu pakati pa mwenga yakafira kunyawa mnara, kwanja kalivaga huti pasi na kulihola galama zakuwi, pakalola handa kana mpiya zitosha za kumalira lihengu. 29 Handa gwahera mpiya, pagunyawiti liyanjiru hapeni guwezi kumalira kunyawa mnara, na woseri pawalola galii gagalawiriti hawakuseki. 30 Womberi hawalongi, 'Muntu ayu yakanjiti kunyawa mnara kasinda kumalira lihengu!' 31 "Mfalumi yakawera na wantu elufu lilongu limu pakagenda kumkoma mfalumi yumonga yakawera na wantu elufu malongu mawili, mpaka huti yomberi kalivagi kulihola handa kana makakala ga kuukoma ufalumi umonga. 32 Handa pakahera makakala, hakawatumii wajumbi waliwoni na mfalumi yumonga, kumkosiya mashaliti ga ponga uganu yomberi kankali ka kutali." 33 Yesu kamaliriti kwa kutakula, "Ntambu ira ayi kwahera ata yumu pakati penu hakaweri mfundwa wangu mpaka huti guleki kila shintu shakaweriti nashi. 34 "Munu guherепа, kumbiti munu pagukola ndiri kwahera njira ya kugutenda gukoli kayi. 35 Su gufaa ndiri ata pawitira mulitapaka ama kuwera mbotu, hawagwasi kutali. Yakan makutu kapikaniri!"

15 Lishaka limu watoza kodi wavua pamuwera na wanavidoda wiziti kumpikinira Yesu, 2 Wamafalisayu na wafunda wa Malagaliru wanjiti kung'ong'a, mumoyu mwawu, walonga, "Muntu ayu kuwashemera wanavidoda na ata kuliya pamuwera na womberi!" 3 Su Yesu kawagambira mfanu agu, 4 "Yumu pakati penu pakawera na wakondolu miya na pagwerewa yumu kagamila, hagutendi ashi? Haguwaleki walii wakondolu malongu tisa na tisa kuntundu na kugenda kumsakula kondolu ulii yakagamiliti mpaka gumwoni. 5 Pagumwona hagunemeleli nentu na hagumpapi mumakombi mwaku 6 na kuuya nayu ukaya. Shakapanu pagusoka ukaya, haguwashemi waganja waku na wapakwegera pamuwera na kuwagambira, 'Nana sherekupu sherekupu nentu toziya numwona kondolu gwangu yakagamiliti. Su tunemeleli pamuwera!' 7 Ndo ntambu ira ayi, nukugambirani haiweri nemeru nentu

kumpindi kwa yamatenda vidoda yumu pakaleka vidoda yamatenditii kuliku wantu malongu tisa na tisa yawamfirizya Mlungu, ndoweni yawalihola wahera vidoda vyakuleka. 8 "Ama payiwera mdala yumu yakawera na magwala lilongu limu na ligwala limu paliyagamila, su hakatendi ashi? Hakawashi shikoloboyi, hakafyagili numba yakuwi na kusakula weri kila pahala mpaka kaliwoni. 9 Handa pakayiwona kala, ndo hakawashemi waganja wakuwi na wapakwegera pamuwera na kuwagambira, 'Nana nemeli nentu toziya mona mpiya yaifiagamiliti. Su tunemeleli pamuwera!' 10 Nankuwagambira nakaka ndo hera hangu, wantumintumi wa kumpindi kwa Mlungu hawanemeleri toziya ya muntu yumu yamatenda vidoda pakaleka vidoda vyakatenditii." 11 Yesu kendereyiti kulonga, "Kwanaga muntu yumu yakaweriti na wana wawili wapalu. 12 Muhasha kamgambiriti tati gwakuwi, 'Tati gunupi vinu uhala wangu.' Su muntu ulii kawagawira sawa wana wakuwi awili. 13 Gapita ndiri mashaka gavuwa muhasha ulii kawuza uhala wakuwi woseri, shakapanu kawuka ukaya kagenda zakuwi na mpiya zakapatiti. Kagenditii isi ya kutali kweni aku su katumiyiti mpiya ziliil vuvuvulu. 14 Kamaliriti kila shintu shakaweriti nashi. Su ilawira njala na kueneya muisi yoseri, na yomberi kaweriti kahera shintu. 15 Su kagenditii kutenda lihengu kwa muntu yumu gwa isi ilii, mweni kamkulitii mulirambu lyakuwi kuwalolera wamtumbi. 16 Kafiriti kuliya viboga vyawalekiti wamtumbi, toziya kwahera muntu yakamupiti shintu shakuliya. 17 Upeleru kanjiti kulihola mumoyu na kutakula, 'Wantumintumi wa tati gwangu waliya viboga mpaka waleka, pahala panu neni nankufuwa njala!' 18 Hambuyi kwa tati gwangu na kulonga, Tati, ntenda vitendu vifaa ndiri kwa Mlungu na kwaku viraa. 19 Neni nfaa ndiri kushemwa mwana gwaku, guntendi neni gambira yumu gwa wantumintumi waku.' 20 Su kanjiti mwanja kuwuya ukaya kwa tati gwakuwi." "Pakaweriti kankali kakutali kulawa ukaya, kumbiti tati gwakuwi kamwoniti kala, su moyu gwakuwi gumwoniliti lusungu, su kumtugira na kamkisikira mwana gwakuwi na kumnonera. 21 Mwana ulii kamgambira tati gwakuwi, 'Tati, neni numkosera Mlungu na gwenga viraa. Nfaa ndiri kunshemwa namwana gwaku.' 22 Kumbiti tati gwakuwi kawashemiti wantumintumi wakuwi na kuwagambira, 'Kanongola! Mtoli nguwi ziherupa nentu mumvalisiyi na pete mvalisiyi mushyala na mumvalisiyi vilwatu mumagulu. 23 Shakapanu mgendi mkamlikatuli ndama kaherepa tuliyi, na tunemeleli mumsambu! 24 Toziya mwana gwangu kahowiti, kumbiti vinu kazyuka, kaweriti kagamila, kumbiti lero kawoneka.' Su wanjiti kuvina msambu. 25 "Shipindi shiliil mkulu gwakuwi kaweriti kankali keniwuyi

kulirambu. Pakaweriti munjira pakwegera na ukaya kwakuwi kankuwuya, kapikaniriti zilaa sherekna na ng'oma. 26 Su kamshemiti yumu gwa wantumitumi na kamkosiya, 'Kwana shishi pakaya panu?' 27 Ntumintumi ulii kamwankula, 'Mlongu gwaku kawuya pakaya panu, su tati gwaku kamshinjira lindama likulukulu, toziya kamwona kankali mkomu.' 28 "Su muntemba mkulu ulii kakalariti nentu, kalemiti kwingira mnumba, su tati gwakuwi kalawiti kunja na kamgambira kingiri. 29 Kumbiti yomberi kamwankula tati gwakuwi, 'Guloli, mininja yoseri ayi nukutendera lihengu gambira ntumintumi, na ng'enda ndiri shinyumi na lilagaliru lyaku. Gunupa shishi neni? Pota na kunupa mbuzi ntendi msambu pamuwera na waganja wangu! 30 Kumbiti leru kiza mwana gwaku ayu yakatumiyyiti ulunda waku woseri pamuwera na wandyandiya, na pakawuyiti pakaya panu, gwenga gumshinjira ula ndama likulukulu!' 31 Tati gwakuwi kamwankula, 'Mwana gwangu, gwenga gulikala pahala panu na neni mashaka goseri, vinu vintu vyoseri vyawera navyi ndo vya gwenga. 32 Kumbiti tufiruwa tuvini msambu na kunemelera, toziya mlongu gwaku kahowiti, kumbiti vinu kazyuka, kaweriti kagamila, kumbiti vinu kawoneka."

16 Yesu kawagambiriti wafundwa wakuwi, "Kwanaga na mlundamali ayu yakaweriti na mfundwa yakalolera ulunda wakuwi. Mlunda mali ulii wamgambiriti kuwera yakalolera ulunda wakuwi kaweriti kankuyananga mpiya. 2 Su mlundamali ulii kamshema na kungambira, 'Avi ndo vitwatira gaa vyampikinira kwaku, gung'ambiri ntambu yagutumiyyiti mpiya zyangu, toziya hapeni guweri mlolera ulunda gwangu kayi.' 3 Mlolera ulunda kaligambira mweni, 'Mtuwa gwangu hakanwingi mlihengu lyangu. Hantendi ashi? Neni nahera makakala ga kulima, vira a nana soni kuluwaluwa. 4 Vinu nuvimanahantendi ashi! Su pakarwinga lihengu, hanweri na waganja weni hawanshemeli ukaya kwawu.' 5 "Su kawashemiti wantu woseri weni muntu gwakuwi kaweriti kankuwadayi. Kamkosiyyiti gwa kwanja, 'Gwenga muntu gwangu kakushonga mpiya ninga?' 6 Yomberi kamwankula, 'Mapipa miya ga lipaki lya zeyituni.' Mlolera ulunda kamgambira, 'Aga ndo mawalangu gaku, gulivagi pasi, gulembi lilongu mhanu.' 7 Shakapanu kamkosiya kayi yumonga, 'Na gwenga wakushonga mpiya ninga?' Yomberi kamwankula, 'Mihaku elufu ya nganu.' Mlolera ulunda kamgambira, 'Aga ndo mawalangu gaku, gulembi miya nane.' 8 "Su muntu ulii kamzyumiti nentu mlolera ulunda yakaweriti kana pyera katumiyyiti luhala, toziya wantu wa pasipanu wana luhala ng'anji muvitwatira vyawu kuliku wantu wa muweru."

(aiōn g165) 9 Yesu kendereyiti kulonga, "Su nukugambirani

mwenga, Mtendi uganja kwa kutumiya vintu vya pasipanu, su paviwalerani hawawashemeri mnumba ya mashaka goseri. (aiōnios g166) 10 Muntu yoseri pakajimira mushintu shididini, hakaweri mjimira muvintu vikulu viraa, na muntu pakajimira ndiri mushintu shididini hapeni kajimiri mushintu shikulu. 11 Handa mwenga pamujimirika ndiri kwa vintu vya pasipanu, ndo gaa hakawapanani vintu viwagira vya nakaka? 12 Na handa mwenga pamuwera waminika ndiri kwa vintu vya wantu wamonga, ndo gaa hakakupani vintu vyenu maweni? 13 "Kwahera ntumintumi yakaweza kuwatendera lihengu watuwa wawili, toziya Ntumintumi hakamlemi ayu na kumfira yumonga, ama hakaweri na yumu na kumleka yumonga. Hapeni mwezi kumtendera Mlungu na shipindi shila shilii guyitendera mpiya." 14 Mafalisayu pawapikaniriti goseri aga, wamkaliriti Yesu toziya womberi wafiraga mpiya. 15 Yesu kawagambira, "Mwenga mlilanguziya waheri kulongolu kwa wantu, kumbiti Mlungu kayimana myoyu yenu. Kwa shintu shilii shashiwoneka shana mana nkulu kulongolu kwa wantu, Mlungu kashiwona kuwera shinyankalika. 16 "Lilagaliru lya Musa na malembu ga wambuyi wa Mlungu gaweriti mpaka shipindi sha Yohani Mbatiza, kwanjira palii Visoweru viwagila vya Ufalumi wa Mlungu wankubwerwa, su kila muntu kankwingira kwa makakala. 17 Kumbiti ndo ikamala ndiri kumpindi na pasi panu kwagamira kuliku lilembu lididini lya Lilagaliru kuliwusya. 18 "Muntu yoseri pakamleka mdala gwakuwi na kuyuga mdala gwingi katenda uhumba, na muntu pakamuyuga mdala yawamlekiti vira a katenda uhumba. 19 "Paweriti na muntu yumu yakaweriti mlundamali, yakavaliti nguwu zya beyi nkulu nentu na kaweriti kankubojola mashaka goseri. 20 Vilaa vilii kuweriti muntu muhushu yawamshema Lazaru, yakaweriti na vironda nshimba yoseri, mweni kalikaliti pamlyagu gwa mlundamali. 21 Pakafira kuliya masigalu ga viboga vyavitulukiriti pasi pameza pa mlundamali. Ata wang'ang'a wiziti na kulambita vironda vyakuwi! 22 "Muhushu pakahowiti kala, wantumintumi wa kupindi wamtoliti na kumtula pakwegera na Aburahamu mumsambu kulaa kumpindi. Na mlundamali kahowiti vira a na wamsira, 23 na kagenda pahala yapaweriti kwana ntabiku nentu mulirindi lyalihera upeleru, na pakaloliti kamwoniti Aburahamu kwa kutali pamuhera na Lazaru kapakwegera. (Hadēs g86) 24 Su kanjiti kushema, 'Tati Aburahamu! Nyagu gumoneri lusungu bamu. Gumtumi Lazaru kajobi shala shakuwi mumashi, kizi kaluzizimisiyilulimi lwangu, toziya nulikala mundabiku nentu mumotu amul!' 25 "Kumbiti Aburahamu kamgambira, 'Guliholi mwana gwangu paguweriti gwamkomu gupatiti vintu vyoseri viherepa, kumbiti Lazaru kapatiti vintu vidoda vyoseri. Kumbiti vinu kankunemelera panu, na gwenga

gwankutabika. 26 Pamuvera na goseri aga, pakati petu panu kwana lirindi likulu nentu, su kwa woseri yawaifira kwiza kwa twenga hapani wawezi, ama kwahera muntu yakaweza kulawa kwenu kwiza uganu ama kwa twenga kwiza kwa mwenga.' 27 Mlundamali kalonga, 'Nyagu nukuluwa tati Aburahamu, gumtumi Lazaru kagendi ukaya kwa tati gwangu, 28 kwana walongu wangu wamuhanu. Kagendi kawaberiziyi nawiza uganu panu pahala pa ndabiku.' 29 'Aburahamu kamuwankula, 'Kwa walongu waku kwana malembu ga Musa na malembu ga wambuyi wa Mlungu hagawaberiziyi, walongu waku waifiruwa wagapikaniri ntambu yagawagambira.' 30 Mlundamali kamwankula, 'Tati Aburahamu, itosha ndiri! Kumbiti pakazyuka muntu kwawu kulawa kwa wahowiti na kuwagendera, hawampikiniri na kuleka vidoda vyawatenda.' 31 Kumbiti Aburahamu kamgambira, 'Pawagapikanira ndiri malembu ga Musa na malembu ga wambuyi wa Mlungu, hapani wajimili ata muntu pakazyuka.'

17 Yesu kawagambira wafundwa wakuwi, "Vintu vyavimtenda muntu katendi vidoda mpaka vilawili, kumbiti shondi kwa ulii yakavijega! 2 Ayiweri mbaka kwa muntu yakavijega vikomu kumtawa musingu libuwi likulu ya kusagila na kumwasira mubahali, kuliku kumkalaziya yumu gwa wadidini awa watendi vidoda. 3 Muliloleli weri ntambu yamtenda! "Handa mlongu gwaku pakatenda vidoda, gumkalipiri na pakaleka gumlekizii. 4 Handa pakakukoseya mala saba kwa lishaka limu, na kila shipindi pakakuwuyira na kutakula, 'Vyantenditi gunekiziyi,' su gufiruwa gumlekizii." 5 Wantumintumi wamgambiriti Mtuwa, "Gutongeleri njimiru." 6 Mtuwa kawankula, "Handa njimiru yenu payiwera nkulu gambira mbeyu ya ndidini nentu, hamuwezi kugugambira mtera gwa mkuyu, 'Gutupuki gukaliyoshikeri mubahali!' Ndo meguwajimili. 7 "Yumu pakati penu pakawera na ntumintumi yakalima lirambu ama kankulolera wakondolu. Pakawuya kulawa kulirambu, hakamgambiri ntumintumi ulii kamkamu, gwizi gulii shiboga? 8 Ndala! Hakamgambiri, 'Gunyawili huti shiboga, shakapanu guvali na guveri kala kuntendera mpaka mmalili kuliya na kulanda, shakapanu gwenga hagulii.' 9 Hashi, hagulongi mayagashii kwa ntumintumi toziya katenda vyakamgambiriti? 10 Ntambu iraa ayi kwa mwenga, pamtenda kala vyoseri vyawawagambiriti mtendi, mlongi, 'Twenga twawantumintumi hera weni twahera mota, tutenda hera lihengu lyetu.' 11 Yesu pakaweriti mumwanja kugenda Yerusalem, kapitiliti mumipaka mwa Samariya na Galilaya. 12 Pakaweriti kankwingira pashijiji, kaliwoniti na wantu lilongu limu yawaweriti na ungumbula. Wagolokiti kwa kutali 13 na wabotanga pawalonga, "Yesu! Mtuwa!"

Gutuwoneri lusungu!" 14 Yesu kawawoniti na kawagambira, "Mgendi mwakaliwonisiyi kwa mkulu gwa ludewa." Pawaweriti munjira wankugenda su wapungikiti. 15 Yumu pakati pawu pakawoniti handa kapona, kawuyiti pakamkwisa Mlungu kwa liziwi likulu. 16 Kasuntama makukama pa magulu ga Yesu nakulonga mayagashii kwa Yesu. Muntu ulii kaweriti Msamariya. 17 Yesu kalonga, "Kuweriti na wantu lilongu yawapungitwi, wakoshi walii wamonga tisa? 18 Iwera ashi muhenga ayu gweka yakuwi ndo kiza kumkwisa Mlungu?" 19 Na Yesu kamgambira, "Gugoloki na gugendi, njimiru yaku ikuponiziyi." 20 Mafalisayu wamu wamkosiyyiti Yesu, "Ufalumi wa Mlungu wankwiza ndi?" Yomberi kawankula, "Ufalumi wa Mlungu wankwiza ndiri ntambu ya kuwoneka. 21 Kwahera muntu hakawesi kutakula, 'Guloli' wapalaa! Ama 'Wa palii!' Toziya Ufalumi wa Mlungu wamngati mwenu." 22 Shakapanu kawagambira wafundwa wakuwi, "Shipindi hakizi pamfira kulilola lishaka limu mumashaka ga Mwana gwa Muntu, kumbiti hapeni muliwoni. 23 Wantu woseri hawakugambirani, 'Mloli, ka palii!' Ama, 'Mloli ka panu!' Kumbiti mwenga namlawu pota namuwafta, 24 toziya Mwana gwa Adamu mumashaka gakuwi, hakaweri gambira lumeta lwa lupanda ntambu yalulangala kulyera kwanjira uwega umu mpaka uwega umonga. 25 Kumbiti kwanja kaifiruwa katabiki muvitwatira vivuwa na kulemba na wantu wa shiywuku ashi. 26 Ntambu yayiweriti mumashaka ga Nuhu, ndo hayiweri mumashaka ga Mwana gwa Muntu. 27 Wantu wendereyiti kuliya na kulanda, na wapalu hawayugi na wadala kuyugwa mpaka shipindi shilii Nuhu pakayingiliti musafina. Mafuliku galawiti na kuwalaga woseri. 28 Hayiweri gambira shipindi sha Lutu. Wantu wendereyiti kuliya na kulanda, kuhemera na kuuza, kuyala na kunyawa. 29 Lishaka lili Lutu pakawukiti Sodoma, motu na mabuhi ga motu gatowiti gambira mvula kulawa kumpindi na kuwalaga woseri. 30 Ntambu ayi hayiweri mulijuwa lili Mwana gwa Muntu pakawoneka." 31 "Lijuwa lili muntu yakawera pampindi pashitwiku pa numba yakuwi nakasuluka pasi kutola ulunda wakuwi, Ntambu iraa ayi muntu yoseri pakawera kuisi na kawuya ukaya. 32 Mmuholi mdala gwa Lutu! 33 Yoseri yakafira kugaponiziyi makaliru gakuwi, hakagamiziyi na yoseri yakagamiziyi makaliru gakuwi hakagalopoziyi. 34 Nukugambirani, pashiru palii wantu wawili hawaweri wankugonja mushitanda shimuvera, yumu hawamtoli na yumonga hawamleki. 35 Wadala wawili hawaweri wankusaga usaka pamuwera, yumu hawamtoli na yumonga hawamleki." 36 Wantu wawili hawaweri wankutenda lihengu mulirambu, yumu hawamtoli na yumonga hawamleki 37 wantumini wamkosiyyiti Yesu, "Koshi Mtuwa?" Yesu

kawankula, "Papawera na lintumbi, kunguru ndo hawaliwoni pamuweru."

18 Yesu kawagambiliti wantumintumi wakuwi mfanu, kawafunda wafiruwa kuluwa Mlungu mashaka goseri pota na koya. **2** Yesu kalonga, "Mlushi lumu kuweriti na mtoza yakamtira ndiri Mlungu, ama kumjali muntu. **3** Na kuweriti na mkenja mulushi lulii yakamgenderiti hakimu pakaluwa haki yakuwi pakatakula, 'Guntangi mpati shanfuruya kupata kulawa kwa mngondu gwangu.' **4** Kwa shipindi shivuwa hakimu kafiriti ndiri kumtanga, kumbiti upeleru wakuwi kaligambira mweni, 'Tembera nenii namtira ndiri Mlungu pota kulisheira wantu, **5** toziya mkenja ayu kangaziyaga nentu, hanumwamuliri shauri lyakuwi. Pantenda ndiri hakendereyi kwiza panu na upeleru hakang'aziyi nentu!" **6** Mtuwa kendereyiti kutakula, "Mpikaniri ntambu yakatakuliti mtoza ayu mdoda. **7** Vinu, hashi Mlungu hapeni kawamuliri wantu wakuwi yawamlilira pashiru na paliwala? Hashi, hakakawi kuwatanga? **8** Nukugambirani, hakawamuliri kanongola. Kumbiti Mwana gwa Muntu pakiza hakuweri na njimiru pasipanu?" **9** Yesu kawagambiriti viraa mfanu gwagufata gwa walii yawalilola kuwera waherepa na kuwazarawu wantu wamonga. **10** Kalonga, "Kuweriti na wantu wawili wakweniti kugenda Kunumba nkulu ya Mlungu kuluwa. Yumu kaweriti Mfalisayu na yumonga mtola kodi." **11** Mfalisayu kagolokiti gweka yakuwi na kuluwa shimoyumoyu pakalonga, "Mlungu mayagashii, nenii nanalwaliya ndiri, nampayu ndiri ama mndiyandiya gambira wantu wamonga. Nonga mayagashii kwaku toziya nenii nulifana ndiri gambia mtola kodi ayu. **12** Nfunga mala mbili mulijuma, ndaviya fungu lilongu lya vintu vyampatiti." **13** Kumbiti mtola kodi kagolokiti kwa kutali, kanyasula ndiri sheni shakuwi kumpindi, su kahinginika mumoyu mwakuwi pakalonga, "Mlungu, gumoneri lusungu nenii yantenda vidoda!" **14** Yesu kalonga, "Nukugambirani, mtola kodi kawuyiti ukaya pawamlekeziyiti vidoda vyakatenditi, kumbiti Mfalisayu ulii wamlekeziyiti ndiri vidoda vyakatenda. Toziya woseri yawafira kulikweniziya hawawasulusiyi, na woseri yawalisulusiya weni hawawakweniziyi." **15** Wantu wamu wamjegiriti Yesu wana wadidini su kawatulili mawoku gakuwi. Wafundwa pawawoniti, wawalewelera ntambu yawatenda, **16** kumbiti Yesu kawashema wana wizi kwakuwi pakalonga, "Muwaleki wana wadidini wizi kwanenii, namuwalewelera toziya Ufalumi wa Mlungu ndo wa wantu gambira awa. **17** Nukugambirani nakaka! Muntu yoseri yakanka ndiri Ufalumi wa Mlungu gambira mwana mdidini hapeni kingiri amu." **18** Mkulu gwa Wayawudi kamkosiyyiti Yesu, "mfunda muheri, ntendi

shishi nwezi kupata ukomu wa mashaka goseri?" (aiōnios g166) **19** Yesu kamkosya, "Iwera ashi gunshema muheri? Kwahera muntu yakawera muheri kumbiti Mlungu gweka yakuwi. **20** Gugamana malagaliru, 'Naguwera muhumba, nagulaga, nagwiwa, nagumtakulila mpayu muntu yoseri, guwapanani ligoya tati na mawu gwaku.' **21** Yomberi kawankula, "Kwanjira panweriti mdidini, nugajimira malagaliru goseri aga." **22** Yesu pakapikaniriti aga kamgambira, "Guleka shintu shimu shagufiruwa kutenda. Guwazi kila shintu shaguwera nashu na guwagawiri wahushu mpiya azi, na gwenga haguweri mlundamali kumpindi, su gwizi na gunfati." **23** Kumbiti muntu ulii pakapikaniriti aga, kahinginikiti nentu toziya kaweriti mlunda nentu. **24** Yesu kawoniti ntambu yahinginikiti na katakula, "Ntambu ayi hayiweri vikamala kwa wantu walunda kwingira mu Ufalumi wa Mlungu. **25** Hayiweri ikamala kwa walunda mali kwingira mu Ufalumi wa Mlungu kuliku shigongolu shawamshema Ngamiya kupena mushitoboli sha sindanu." **26** Wantu walii pawapikaniriti aga wakosiya, "Su gaa hakalopozwi?" **27** Yesu kawankula, "Gawezekana ndiri kwa wantu, kumbiti kwa Mlungu gawezekana." **28** Peteru kamgambira, "Guloli! Twenga tuleka kaya zetu na kukufata gwenga." **29** Yesu kawagambira, "Yina! Nukugambirani nakaka muntu yoseri yakalekiti numba, ama mdala, ama walongu, ama mawu na watati wakuwi, ama wana toziya ya Ufalumi wa Mlungu **30** hakawanki gavuwa nentu mushipindi ashi na mushipindi shashiza hakawanki ukomu wa mashaka goseri." (aiōnios g165, aiōnios g166) **31** Yesu kawatoliti wantumintumi walii lilongu na wawili na kuwagambira, "Mpikaniri! Twankugenda Yerusalem kulii kila shintu wambuyi wa Mlungu walembiti, kuusu Mwana gwa Muntu hagalawiri. **32** Hawamupanani kwa wantu yawaveriti ndiri Wayawudi, na womberi hawamtenderi lidufiya na hawamwigilangi na hawamtemeri mata. **33** Hawamsyatangi ndomontu na hawamlagi, kumbiti lishaka lya tatu kwanjira pakahowiti hakazyuki." **34** Kumbiti wantumintumi wavimaniti ndiri vintu vyoseri avi, mana ya visoweru viweriti vififwa kwawomberi, na wavimaniti ndiri shakatakuliti Yesu. **35** Yesu pakaweriti kapakwegera na Yeriku, kuweriti na muntu yakana lwi si yakalivagi panjira pakaluwa. **36** Pakapikaniriti lipinga lya wantu lyankupita kakosiya, "Kwana shishi?" **37** Womberi wamgambira, "Yesu gwa Nazareti kankupita." **38** Nayomberi kalila kwa liziwi likulu, "Yesu! Mwana gwa Dawudi! Gumoneri lusungu!" **39** Wantu wawalongoleriti wamkalipira pawamgambira kanyamalili. Kumbiti yomberi kendereyiti kubotanga, "Mwana gwa Dawudi! Gumoneri lusungu!" **40** Yesu kagolokiti, na kawagambira wamjegeri muntu kana lwi si. Muntu kana lwi si pakasokiti pakwegela,

Yesu kamkosiya, 41 "Gufira nukutenderi shishi?" Nayomberi kawankula, "Mtuwa nduwa mpati kuwona kayi." 42 Yesu kamgambira, "Guwoni! Kwakunjimira kwaku, ndo gupona." 43 Pala palii, kaweza kuwona, na kamgendra Yesu, kalonga mayagashii kwa Mlungu. Lipinga lya wantu pawawoniti hangu, wamkwisiti Mlungu.

19 Yesu kingiriti Yeriku, kaweriti kankupita munjira za lushi alu. 2 Kuweriti na mkulu gwa watola kodi yawamshema Zakayu, mweni kaweriti mlundamali. 3 Kafiriti kumwona Yesu kaweriti gwa ntambu gaa, kumbiti toziya ya lipinga lya wantu na toziya kaweriti mfupi, na kasinditi kumwona Yesu. 4 Su kalongolera mbiru, kakwena pampindi pa mkuyu su kawezi kumwona Yesu kaweriti kankupita njira ayi. 5 Yesu pakaweriti kankwiza pahala palii, kaloliti kumtera na kumgambira Zakayu, "Kanongola gusuluki, toziya nfiruwa kulikala mnumba mwaku lero." 6 Zakayu kasuluka kanongola, kumshemera kwa kunemelera. 7 Wantu woseri pawawoniti hangu, wanjiti kuhinginika pawalonga, "Muntu ayu kagenda kuwera muhenga yakanaligoya ukaya kwa yakana vidoda!" 8 Zakayu kagoloka, kumgambira Mtuwa, "Gupikaniri, Mtuwa! Hanuwanapani wahushu nusu ya ulunda wangu, na handa panumupokiti muntu yoseri kwa kumupayira hanumuwuzilili mala msheshi." 9 Yesu kamgambira, "Ulopoziwu usoka mnumba amu lero, toziya muntu ayu vira ndo kamushiyiwuku sha Aburahamu. 10 Mwana gwa Muntu kiziti kusakula na kuwalopoziya yawagamiliti." 11 Wantu pawaweriti wankupikanira aga, Yesu kendereyi kuwagambira mfani. Pakaweriti pakwegera kusoka Yerusalem na wantu walii waliholiti kuwera Ufalumi wa Mlungu sambira usoka. 12 Su kawagambira, "Kuweriti na muntu yamu yakaweriti mkulu yakagenda muisi ya kutili kaweri mfalumi, shakapanu kawuyi ukaya. 13 Pamberi pa kuwuka, kawashemiti wantumintumi wakuwi lilongu na kuwapanani mpiya kila yamu na kuwagambira, 'Guloli ntambu yamuweza kutenda pambuka.' 14 Vinu wantu wakuwi wamgalambukiti, pakawukiti kala, wawatumiti wajumbi walongi, 'Tumfira ndiri muntu ayu kaweri mfalumi gwetu.' 15 "Muntu ulii pawamtyeka kala kuwera mfalumi kawuyiti ukaya. Palii kawashemiti wantumintumi wakuwi kafira kavimani ntambu ya kila muntu kapata mpiya zininga kuliku ntambu yakawayupiti. 16 Ntumintumi gwa kwanja kiza na kulonga, 'Mtuwa, mpata mpiya lilongu nentu ya mpiya yimu yagunupiti.' 17 Nayomberi kamgambira, 'Gutenda weri, gwenga gwa ntumintumi guherepa! Toziya guwera gwa mwaminika kwa shintu shididini, hanukutuli guwera mkulu kwa lushi zya milongu.' 18 Ntumintumi gwa pili kiza na katakula, 'Mtuwa,

mpata mpiya zyamuhanu nentu ya mpiya yimu yagunupiti.' 19 Kwa yamu ayu kamgambira, 'Haguweri mkulu gwa lushi zya muhanu.' 20 "Ntumintumi gwengi kiza na kutakula, 'Mtuwa, mpiya yaku ayi, ntawiti mushitambala. 21 Nukutuliriti gwenga toziya gwenga gwa muntu gukalipa. Gwenga gutolaga shilii shaku ndiri na kubena shilii shaguyala ndiri.' 22 Nayomberi kamgambira, 'Gwenga gwa ntumintumi gufaa ndiri! Nukutoza kulawirana na visoweru vyaku! Guvimana neni muntu nkalipa, ntola shilii shashiwera ndiri shaneni na mbenanga vilii vyanyala ndiri.' 23 Su iwera hashi gutuliti ndiri mpiya zyangu muluhanja? Pambuyiti hampati mpiya yangu pamuhera na mota yakuwi." 24 "Shakapanu kawagambira woseri yawaweriti wagoloka palii, 'Mmupoki mpiya ayi na mumupi ntumintumi ulii yakongeriti mpiya lilongu.' 25 Kumbiti womberi wamgambira, 'Mtuwa, ayu kana mpiya kala mala lilongu!' 26 Nayomberi kawankula, 'Nukugambirani woseri yawawera na shintu, hawongelerwi, kumbiti woseri yawahera na shintu, ata shilii shididini shawawera nashi hawawapoki. 27 Vinu woseri walii yawaweriti wangondu wangu yawanfira ndiri neni nweri mfalumi gwawu, muwajegi panu na kuwalaga palongolu pa masu gangu!" 28 Yesu pakatakuliti kala aga, su kawalonguleriti kugenda Yerusalem. 29 Pakaweriti pakwegera kusoka Betifagi na Betaniya, mulugongu Iwa Mizeyituni, kawatumiti wafundwa wawili 30 kawagambira, "Mgendi mushijiji sha palongolu penu, pamwingira hamwoni punda wamtawa mweni hakenitumiki na muntu. Mumyopoli na mumjegi panu. 31 Muntu yoseri pakawakosiya, iwera hashi mwankumyopola, mumgambiri Mtuwa kamfira." 32 Wagenditi munjira yamu, wawona kila shintu Yesu ntambu yakawagambiriti. 33 Pawaweriti wankumyopola punda ulii, weni yawawera na punda wawakosiya, "Iwera hashi mwankumyopola punda ayu?" 34 Nawomberi wamwankula, "Mtuwa kamfira," 35 su wamjega punda ulii kwa Yesu. Shakapanu wamyalikira nguwu zyawu pampindi pa punda na wamtanga Yesu kumkweniziya pampindi pakuwi. 36 Yesu kendereya na mwanja, na wantu wayalika nguwu zyawu munjira. 37 Pakasokiti pakwegera na Yerusalem, panjira panda ya lugongu Iwa Mizeyituni, lipinga likulu lya wafundwa wanjiti kutenda lusheka na nemeleru walonga mayagashii Mlungu na kumkwisa yomberi kwa lizwi likulu pawatakula mauzausa makulu wagawoniti, 38 "Mlungu gumtekeleri mfalumi yakiza mulitawu lya Mtuwa! Ponga iweri kumpindi nentu kwa Mlungu na ukwisa uweri kwa Mlungu!" 39 Shakapanu Wamafalisayu wamu mulipinga lili lya wantu wamgambira Yesu, "mfunda, guwanyamaziyi wafundwa waku." 40 Yesu kawankula, "Nukugambirani, handa pawanyamalila, mabuhi aga haganji kubotanga."

41 Pawasokiti pakwegera na lushi lwa Yerusalem, na pakaluwona kanjiti kululilira, 42 kalonga, "Meguvimani! Leru ayi vitwatira vijega ponga. Kumbiti vinu galififa pamasu paku. 43 Shipindi shankwiza ndo sheni wangondu waku hawakuzyengeti kwa maboma, hawakupingili na kubabanika wega zoseri. 44 Hawakwagamizi y gwenga na wantu yawalikala mngati, hapeni wakulekeli ata libuwi limu panani pa limonga, toziya gushimana ndiri shipindi sha Mlungu pakakwiziriti kukulopoziya." 45 Shakapanu Yesu kingiriti Mnumba nkulu ya Mlungu na kanja kuwawinga walii yawawuza vintu palii, 46 kawagambira, "Walembiti mumalembu, Mlungu pakalonga, 'Numba nkulu ya neni hayiweri numba ya kusalira.' Kumbiti mwenga muyitenda mpanga ya wapoka." 47 Kila lishaka Yesu kaweriti kankufunda Mnumba nkulu ya Mlungu. Watambika wakulu na wafunda wa Malagaliru, na wakulu wa wantu wafiriti kumlagi, 48 kumbiti wasinditi ntambu yakutenda aga, toziya wantu woseri waweriti wankumpikinira weri kila shisoweru shakatakuliti, na wafiriti ndiri kukosa shisoweru ata shimu.

20 Lishaka limu Yesu kaweriti kankuwa funda wantu

Mnumba nkulu ya Mlungu na kuvibwera visoweru viwagira, watambika wakulu na wafunda wa Malagaliru, pamuhera na wazewi, wiziti 2 na wamgambira, "Gutugambiri, gutenda vintu vyoseri avi kwa uwezu wa gaa? Ndo gaa yakakupiti uwezu wa kutenda aga?" 3 Yesu kawankula, "Vinu naneni hanuwakosiya. Mung'ambiri, 4 uwezu wa kubatiza wa Yohani Mbatiza ulawiti kumpindi ama ulawiti kwa wantu?" 5 Womberi wanjiti kuligambiranen weni, "Hatulongi hashi? Patulonga, 'Ulawiti kumpindi,' yomberi hakatakuli, 'Iwera hashi munjimira ndiri?' 6 Kumbiti patulonga, 'Ulawa kwa wantu,' lipinga lyoseri lya wantu panu hawatugumi mabuhi, toziya woseri wavimanit kuwera Yohani kaweriti mbuyi gwa Mlungu." 7 Su wamwankula, "Tuvimana ndiri uwezu wakuwi ulawiti koshi." 8 Yesu kawagambira, "Vira neni hapeni nuwagambiranit ntenda vitwatira avi kwa uwezu wa gaa." 9 Yesu kawagambiriti wantu mfanu agu, "Kweniti na muntu yakayaliti mizyabibu mulirambu, kawazimila wakulima na mweni kagenditi mwanja, kalikaliti kulii shipindi shivuwa. 10 Shipindi sha kubenanga zyabibu shisokiti, kamtumiti mmandi kagendi kwa wakulima, kakatoli seemu ya mabenangu ga lirambu lya mizyabibu. Kumbiti wakulima wamkomanga ntumintumi ulii na wamuwuziya ukaya mawoku hera. 11 Su kamtumiti ntumintumi gwingi, kumbiti wakulima walii wamkoma kayi na kumtendera vidoda, na wamuwuziya ukaya mawoku hera. 12 Kamtumiti ntumintumi gwa tatu, wakulima wamkoma mpaka kawera na vironda, shakapanu

wamuwingawinga. 13 Mweni kana lirambu kalikosiya, 'Hantendi hashi? Hanumtumi mwana gwangu yanumfira, neni wera na unakaka hawamupanani ligoya!' 14 Kumbiti wakulima walii pawamwoniti, wanja kuligambira, 'Ayu ndo mhala gwakuwi. Tumlagi, uhala wakuwi hawuweri wa twenga!' 15 Su wamlaviya kunja kulirambu, wamlaga." Yesu kawakosiya, "Yakana lirambu ulii hakawatendi hashi wakulima walii? 16 Hakizi kuwalaga wakulima woseri, na hakawapanani wakulima wamonga lirambu lili ya mizyabibu." Wantu pawapikaniriti, watakula, "Iwezekana ndiri!" 17 Yesu kawaloliti na kukosiya, "Su Malembu aga Mananagala gana mana gaa? 'Libuwi lyawalilemiti wanyawa wa numba, vinu ligalambuka na liwera libuwi lyaliwera na mana nentu kuliku goseri.' 18 Muntu yoseri pakaguwa pampindi pa libuwi hakamegeki vipandi vipandi, na libuwi palimtulukira muntu yoseri, halmtendi." 19 Wafunda wa Malagaliru na watambika wakulu wafiriti kumbata, toziya wavimanit mfanu agu guweriti kankuwatakula womberi, kumbiti palii wawatiriti wantu. 20 Su waweriti wankusakula shipindi shifaa. Wawapanani wantu wamu mpiya walitendi waheri, su wawatuma wagendi kumjera Yesu kwa kumkosiya, su wawezi kumbata na kumjega kwa wakulu wa serikali ya Rumi. 21 Walolalo walii wamgambira Yesu, "mfunda, tuvimana ntambu yagutakula na kufunda vitwatira vya nakaka. Tuvimana gwenga gwahera ubagula kwa muntu yoseri ulii, kumbiti gwenga gufundu unakaka wa vintu vyakafira Mlungu. 22 Gutugambiri, handa vya halali ama vyahalali ndiri kulipa kodi kwa Kaisari!" 23 Kumbiti Yesu kavimanit shawafira na kawagambira, 24 "Mnanguziyi mpiya. Sheni sha mumpi ya sha gaa na malembu yagalembwa mumpi ya?" Wamwankula, "vya Kaisari." 25 Su Yesu kawagambira, "Su vya Kaisari mpanani Kaisari na vya Mlungu mpanani Mlungu." 26 Wawenza ndiri kumbata kwa shisoweru shoseri palii palongolu pa wantu, su wanyamaliti, pawalikangasha ntambu yakawankuliti. 27 Shakapanu Masadukayu wamu, yawalongaga wantu yawahowa hapeni wazuki, wamwiziriti Yesu na kulonga, 28 "mfunda, Musa katulembiriti Lilagaliru ali, 'Muntu pakahowa na kumleka mdala yakahera mwana, mpaka mlongu gwakuwi kamtolii mkenja ulii su kamleleri wana mlongu gwakuwi yakahowiti.' 29 Vinu kuweriti na walongu saba. Mkulu yakalongoleriti kumyuga kahowa pakaleka ndiri mwana. 30 Mlongu gwa pili kamuyuga mdala mkenja ulii, 31 na mlongu gwa tatu ntambu ira, vitwatira viweriti vira virii kwa woseri saba, wahowiti pawaleka ndiri wana. 32 Upeleru wakuwi na mdala mkenja ulii kahowiti vira. 33 Vinu mulishaka lya wahowiti kuzyuka, mdala ulii hakaweri gwa gaa? Toziya woseri saba wamuyugiti." 34 Yesu kawankula, "Mushipindi ashi wapalu

wayuga wadala, (aiōn g165) 35 kumbiti wapalu na wadala weni Mlungu hakawatangi kuwera mushipindi sha kuzyuka, hapeni wapalu wayugi wala wadala kuyugwa. (aiōn g165) 36 Hawaweri gambira wantumintumi wa kumpindi na hapeni wahowi. Womberi ndo wana wa Mlungu, toziya wazyuka kulawa kwa wahowiti. 37 Kumbiti Musa kalanguziyiti weri kuwera yawahowiti hawazyuki. Mumalembu Mananagala galebitwi shakatakuliti Mtua ndo Mlungu gwa Aburahamu, na Mlungu gwa Isaka, na Mlungu gwa Yakobu. 38 Mlungu ndo gwa yawahera wakomu, na Mlungu ndiri gwa wahowiti, kwakuwi woseri walikala." 39 Wafunda wamu wa Malagaliru watakula, "mfunda guwankula weri!" 40 Watakuliti hangu toziya wasinditi kumkosiya kayi makosiu gamonga. 41 Yesu kawakosiya, "Watakula hashi kulonga Kristu kawera mwana gwa Dawudi? 42 Mweni Dawudi kalemba kala mushintola sha Zaburi, 'Mtua kamgambiriti Mtua gwangu, Gwikali kumliu kwaneni 43 Mpaka nuwatuli wangondu waku kuwera shiti sha kutulila magulu gaku.' 44 Dawudi kamshemiti yomberi, 'Mtua.' Hayiweri hashi Mesiya kaweri mwana gwa Dawudi?" 45 Yesu kawagambira wafundwa wakuwi kulongolu kwa wantu woseri, 46 "Muliloleri weri kuusu wafunda wa Malagaliru, weni wafira kugendagenda pawavalira lihabiti na wafira kulamsiwa kwa ligoya pahala pa masoku, weni wasyagula kulivaga pahala pa ligoya munumba zya Mlungu, na pahala paherepa mumsambu, 47 Wawagambira wakenja mpayu na kuwapoka numba zyau na pawaluwa Mlungu luwi ntali! Azabu yawu hayiweri nkulu nentu!"

21 Yesu kalola wega zoseri, kawawona wantu walunda pawatula mafupu gawu mulisanduku lya Iuhanja Mnumba nkulu ya Mlungu, 2 vira virii kamwoniti mkenja muhushu nentu pakatula senti ndidika mbili zya mpiya. 3 Kawagambira, "Nukugambirani kuwera nakaka mkenja muhushu ayu kalaviya ziuwa kuliku woseri wamonga. 4 Wamonga walaviyiti mafupu gawu galii gagaziditi muulunda wawu, kumbiti muhushu ayu kwa uhushu wakuwi kalaviya vyoseri vyakalitumbiriti." 5 Wantumini wamu waweriti wankutakula kuusu Numba nkulu ya Mlungu, ntambu yawaherepeziya kwa mabuhi gaherepa na mafupu wagalaviyiti kwa Mlungu. Yesu kawagambira, 6 "Goseri aga gamgalola, shipindi shankwiza peni hapeni lisigali libuwi limu pahala pakuwi, kila shintu hashiharibiwi." 7 Womberi wamkosiiti, "mfunda, visoweru avi havilawili ndii? Hashilawiri shishi kutulanguziya kuwera shipindi ashi shankwiza?" 8 Yesu kawankula, "Mlioli weri, nawawazyangani. Wantu wawuwa hawizi pawatakula shisoweru shangu, hawizi na kulonga, 'Neni ndo mweni!' Na 'Shipindi hashizil!' Kumbiti

namuwafata. 9 Namtira pampikanira ngondu na ndewu, vintu vyoseri avi mpaka vilawiri kwanja, kumbiti upeleru wa vitwatira avi wankali." 10 Yesu kendereya kutakula, "Isi yimu hailikomangi na isi yimonga, na ufalumi umu haulikomi na ufalumi umonga. 11 Hakuweri na malendemeru makulu ga isi na hakuweri na njala na ulweri wa tawuni pahala poseri, hakuweri na vitwatira vya kutiliziya na lilangaliru likulu kulawa kuliyyera. 12 Pamberi pagalawira goseri aga, hawawabati na kuwatabisiya na hawawajegeni munumba za Mlungu na kuwatula muvibetubetu, hawawajegeni kulongolu kwa wafalumi na wakulu toziya munamini neni. 13 Ayi hayiweri lupenyu lwenu kuvibwera visoweru viwagira. 14 Kumbiti muvimanu mumyoyu mwenu, namlihola ntambu ya kujiteteya, 15 toziya Namweni neni hanuwapanani mwenga lulimi na luhalu vyeni wangondu wenu woseri hapeni wawezu kusindana naga na kugalema gamtakula. 16 Hagugalambukwi na mawu na tati gwaku, na walongu waku, na waganja waku, na wamonga pakati penu hawawalagi. 17 Wantu woseri hawawakalalirani mwenga toziya ya litatu lyaneni. 18 Kumbiti hapeni luagamili ata luvili lumu mumitui mwenu. 19 Muweri pamgangamala mumoyu, hamliponiziyi weni. 20 "Pamwona Yerusalem guzyengetwa na wangondu, su hamvimanu kuwera shipindi shisoka peni isi ayi hayiharabiswi. 21 Woseri yawalikala Muyudeya watugili mulugongu, woseri yawahera mulushi wawuki, na woseri yawahera mumalambu nawawuya mulushi. 22 Toziya mashaka aga hagaweri 'Mashaka ga kutoza,' kulanguziya koseri kwakulebitwi mumalembu Mananagala gatimii. 23 Shondi shondi wamawu yawahera na yinda na walii yawanonizya mumashaka galii! Toziya hakuweri na malweri gavuwa muisi, na utoza wa Mlungu hawuwayizili wantu awa. 24 Wamonga hawawalagi kwa upanga, na wamonga hawawatuli muvibetubetu muisi zoseri, na hawawatoli lopola mumaisi goseri na Yerusalem hayitimbwi na wantu yawamumana ndiri Mlungu mpaka shipindi shawu pashimalilika. 25 "Hakuweri na lilangaliru mumshenji, na mulyezi, na muntondu. Pasipanu wantu woseri yawaweriti muisi zoseri hawaweri na uhushu, lyoga lya kulishera kwa mitukuliru gwa makupala ga bahari na miheniyuhenyu yakuwi. 26 Wantu pawafuwa myoyu kwa lyoga, pawalola vitwatira vyeni havilawili pasipanu, makakala ga kumpindi hagatikinyiki. 27 Shipindi shilii Mwana gwa Muntu hakalawili, pakiza mumawingu pakawera na makakala pamuwera na ukwisa mkulu. 28 Vintu avi pavyanja kulawira, mkalamuki na mnyasuli mituwi yenu kumpindi toziya ulopoziu wenu wapakwegera." 29 Yesu kawagambiriti mfanu agu, "Mguloli mtera gwa mkuyu na mitera yamonga yoseri. 30 Pamuwoniti mihamba yankwanja kumera, muvimana

kuwera shipindi sha kutowa vula shapakwegera. 31 Ntambu ira ayi, pamwona vitwatira avi vyankulawira, muvimani handa Ufalumi wa Mlungu wapakwegera. 32 "Mliholi kuwera vintu vyoseri havilawili huti pamberi pa wantu woseri yawalikala vinu kuhowa. 33 Kumpindi na pasi panu hazipiti, kumbiti visoweru vyangu hapeni vipiti. 34 "Miloleri weri! Namuwera vyambojola bojola, na lukologelu na lyaliya, ama pamlilola weri ndiri lishaka lili halikwizireni vumu hera, 35 gambira mgomiziwi. Toziya haguwayizili kwa wantu woseri yawalikala pahala poseri pasi panu. 36 Mwenga mulikali masu na mumluwi Mlungu mashaka goseri su mpatti makakala ga kugenda weri muvitwatira vyoseri vyeni ndo havilawili na kugoloka kulongolu kwa Mwana gwa Muntu." 37 Mashaka goseri paliwala, Yesu kaweriti kankufunda Mnumba nkulu ya Mlungu, na pamihi kaweriti kankugenda kulikala mulugongu lwa Mizeyituni. 38 Kila pamandawila wantu woseri wagenditi Kunumba nkulu ya Mlungu kumpikinira.

22 Msambu gwa mabumunda gachechema ndiri, yagushemwa Pasaka guveri sambira gusoka. 2 Watambika wakulu na wafunda wa Malagaliru waweriti wankusakula njira ya kumlaga Yesu kwa bada, toziya wawatiriti wantu. 3 Shetani kamwingiriti Yuda, yawamshema Isikariyoti, yumu gwa wantumini walii lilongu na wawili. 4 Su Yuda kagenditi na kuyowera na Watambika wakulu na walolera wa numba nkulu ya Mlungu ntambu ya kumgalambuka Yesu kwawomberi. 5 Womberi weniti manemu na wayoweriti na yomberi wamlipi mpiya. 6 Yuda kajimiliti, na kaweriti kankusakula lupenya luherepa lwa kumlavya Yesu kwawomberi pota na lipinga lya wantu kuvimana. 7 Lishaka lisokiti lya msambu gwa mabumunda gachechema ndiri, wakondolu wa shiboga sha Pasaka pawawadumuliti. 8 Yesu kawatumiti Peteru na Yohani, kawagambira, "Mgendi mwakatunyawili shiboga sha Pasaka tupati kuliya." 9 Womberi wamkosiyyiti, "Gufira twakanyawi koshi?" 10 Yesu kawankula, "Pamgenda mulushi, hamliwonu na mpalu yakalitwika shiwiga sha mashi. Mmufati mpaka mnumba pakayingira, 11 mumgambiri mweni kana numba, 'mfunda kankukosiya, shakoshi shumbakati mweni handiyi Pasaka pamuhera na wafundwa wangu?' 12 Yomberi hakawalanguziyyi numbakati nkulu mugorofa wayiherepeziya, munyawi amu." 13 Wagenditi na woniti kila shintu sawa ntambu Yesu yakawagambiriti, wanyawa shiboga sha Pasaka. 14 Shipindi pashisokiti, Yesu kalikaliti kuliya shiboga pamuhera na wantumintumi wakuwi. 15 Kawagambira, "Nfira nentu kuliya Pasaka ayi pamuhera na mwenga pamberi pa kundabisiya! 16 Nukugambirani ayi ndo Pasaka ya upeleru

kuliya na mwenga mpaka palii payiwera kala mu Ufalumi wa Mlungu." 17 Shakapanu Yesu katola shikombi, kalonga mayagashii Mlungu, kalonga, "Muwanki shikombi ashi na mlandiri woseri. 18 Nukugambirani, kwanjira vinu hanandi kayi ndiri divayi ayi mpaka Ufalumi wa Mlungu pawiza." 19 Shakapanu katoliti libumunda, kalonga mayagashii Mlungu, kalimega na kawapanana womberi pakalonga, "Ayi ndo nshimba ya nenii yailaviwa kwajili ya mwenga. Mtendi hangu kwa kunhola nenii." 20 Viraa avi, kawapanana shikombi sha divayi pawaliyiti kala shiboga, pakalonga, "Lutekeru alu ndo lipatanu lya syayi lyalilaviyiti kwa mwazi gwangu wagwitika toziya ya mwenga. 21 "Mlol! Ulii yakang'alambunga ka palaa kankuliya pamuhera naneni. 22 Mwana gwa Muntu hakahowi ntambu yakafiriti Mlungu, kumbiti shodi kwa muntu yakamgalambuka!" 23 Palaa wanjiti kulikosiya weni, su gaa pakati petu hakatendi shiwtatila ashi. 24 Kulawiriti likakatala pakati pa wantumintumi walii gaa ndo hakawezi kuwera mkulu pakati pawu. 25 Yesu kawagambira, "Wafalumi wa maisi yawawera ndiri Wayawudi yawakolalima wantu wawu kwa makakala, nawomberi pawawashema 'Waganja wa wantu.' 26 Kumbiti nayiweri hangu pakati penu, kumbiti ulii yakaweriti mkulu pakati penu ndo kalazima kaweri mdidiki gwa woseri, na yakawera mlongoziya ndo kaweri ndundami. 27 Gaa yakaweriti mkulu, ulii yakalikala pasi kuliya shiboga, ama ulii yakatumika? Imanikana ulii yakalikala pameza kuliya shiboga! Kumbiti nenii ndo nandundami pakati penu. 28 "Mwenga mlikala pamuhera na nenii shipindi shoseri sha kujerwa kwangu, 29 gambira Tati gwangu ntambu yakanupiti ukolalima, su naneni hanuwapanani ntambu ira ayi. 30 Hamlili na kulanda pameza pangu mu Utuwa wangu na hamulikali muvibanta vya ufalumi kugatoza makabila lilongu na mawili ga Israeli. 31 "Simoni, Simoni! Gupikaniri! Shetani kapatiti ruusa ya kuwajera mwenga mawoseri, kuvilaviya viherepa kulawa muvidoda, gambira mkulima pakapeta nganu kulawa mumakapi. 32 Kumbiti nenii nankuluwira kwa Mlungu, Simoni njimiru yaku nayidodomera. Nagwenga pagumbuyira, guwatangi wayagu." 33 Peteru kamwankula, "Mtuwa, nenii ng'enda kala pamuhera na gwenga mushibetubetu, na ata kuhowa pamuhera na gwenga." 34 Yesu kamuwankula, "Nukugambira gwenga Peteru, pamberi njogolu hakeniwihi lero hagunemi mala ndatu." 35 Shakapanu Yesu kawakosiyyiti wantumintumi wakuwi, "Shipindi shanuwatumiti pota na mpiya, na muhaku ama vilwatu, mpungukiwitwi shintu shoseri?" Wamwankula, "Ndala." 36 Yesu kawagambira, "kumbiti vinu, ulii yakawera na muhaku gwa mpiya kagutoli, yakahera na upanga, kawuzi nguwu yakuwi na kahemeru upanga umu." 37 "Toziya

nukugambirani, Malembu Mananagala galembwa, 'Wamtuliti shipinga shimuhera pamuhera na wavidoda,' ndo mpaka gatimii kwa neni, toziya shawalemba kuusu neni shankwiza kuwera nakaka." 38 Wantumintumi walonga, "Guloli Mtuwa! Panu kwana mapanga mawili!" Yesu kalonga, "Ayi itosha!" 39 Yesu kalawa mulushi na kugenda, ntambu yaiweriti ntambu yakuwi, kagenda mpaka kulugongu lwa mizeyituni, wafundwa wakuwi wamfata. 40 Pakasokiti kuliya kawagambiriti, "Mluwi Mlungu namwingira mukujerwa." 41 Shakapanu kawaleka kagenda utali wa muntu kuweza kuguma libuwi, kasuntama na kumluwu Mlungu. 42 Kalonga, "Tati pagufira, guyiwusiyi nkata ayi ya ndabiku kwa neni. Ata hangu, mafiliru gaku gafilizivi, pota ganeni ndiri, ira gutendi ntambu yagufira gumweni." 43 Palaa wamahoka wa Mlungu kulawa kumpindi wamlawira, su wamtanga. 44 Pakaweriti mu kutama nentu, kamluwiti Mlungu na livuki limlawiti gambia matoni ga mwazi, gaturukiti pasi. 45 Pakaluwiti kala, kawawuyiriti wafundwa wakuwi, kawawoniti wagonja mpota, womberi waweriti na hinginiku. 46 Kawagambira, "Iwera ashi mgonja? Mwimuki na mluwi, namwingira mukujerwa." 47 Yesu pakaweriti kankali kankuyowera, lipinga lya wantu liza palilongoziwa na Yuda, yumu gwa walii wafundwa lilongu na wawili. Yuda kamgenderiti Yesu na kumnonera. 48 Yesu kamgambira, "Yuda! Hashi gwankumgalambuka Mwana gwa Muntu kwa kumnona?" 49 Wantumini yawaweriti pamuhera na Yesu pawagawoniti galii gagalawira, womberi wakosiya, "Mtuwa tutumii mapanga getu?" 50 Na yumu gwawu kamkomiti upanga ntumintumi gwa Mtambika Mkulu na kamdumula likutu lyakuwi lya kumliwu. 51 Palaa, Yesu kalonga, "Ayi itosha!" Kalishinkula likutu lya muntu ayu, kamponiziya. 52 Shakapanu Yesu kawagambira watambika wakulu, na wakulu wawalolera wa Numba nkulu ya Mlungu na wazewi wawiziti kumubata, "Hashi, mwiza na mapanga na vindonga kumbata gambia neni na mpoka? 53 Kila lishaka panweriti pamuhera na mwenga Mnumba nkulu ya Mlungu mumbata ndiri. Kumbiti ashi ndo shipindi shenu asa, ndo shipindi sha ukolamlima wa luwindu." 54 Wamubatiti Yesu na kugenda nayu ukaya kwa Mtambika Mkulu, na Peteru kaweriti kankumfata kwa kutali. 55 Motu waguwashiti pakati pa uwa, na Peteru kaweriti pamuhera na woseri weni waweriti walikala pamuhera payawoterata motu. 56 Ntumintumi yumu mdala pakamwoniti Peteru kalivaga pakwegera na motu, kamjodoleriti masu na kalonga, "Muntu ayu kaweriti vira pamuhera na Yesu!" 57 Kumbiti Peteru kaberiti pakalonga, "Ndala gwenga, neni nummanna ndiri!" 58 Shakapanu hera, muntu yumonga kamwona Peteru na kalonga, "Gwenga gwa yumu gwawu!" Kumbiti Peteru kamwankula, "Mtuwa gwenga,

neni ndiri!" 59 Na lisaa limu pamberi, muntu yumonga kamsisitiza pakatakula, "Nakaka ayu kaweriti pamuhera na Yesu, toziya ayu ndo Mgalilaya vira!" 60 Peteru kamwankula, "Mtuwa gwenga, nuvimana ndiri ntambu yagutakula!" Palaa palii, pakaweriti kankali kankuyowera, njogolu kawika. 61 Mtuwa kagalambuka na kumlola Peteru, na Peteru kalihola galii Mtuwa gakamgambiriti, "Leru pamberi njogolu keniwiha hagunemi mala ntatu." 62 Peteru kawukiti kugenda kunja, na kalila nentu. 63 Wantu walii waweriti wankumolera Yesu, wamkomiti na kumhigira. 64 Wamtawiti shitambala kusheni, na wankumkosiya, "Gutungi! Gani yakakukomiti?" 65 Wamlivilira visoweru vivuwa vya kumwigilanga. 66 Lishaka lyalifatiti Yesu wamjegiti mushizyungu. Pashizyungu kuweriti na wazewi na watambika wakulu na wafunda wa malagaliru, womberi waliwoniti pamuhera na Yesu wamjegiti kulongolu kwawu. 67 Nawomberi wamgambira, "Gutugambiri! Hashi, gwenga gwa Kristu?" Su Yesu kawagambira, "Ata panuwagambira, hapeni mnjimiri, 68 handa panuwakosiya hapeni mnankuli. 69 Kwanjira vinu, Mwana gwa Muntu hakalivagi uwega wa kumliwu wa Mlungu kana makakala goseri." 70 Woseri walonga, "Ndo kulonga gwenga gwa Mwana gwa Mlungu?" Nayomberi kawankula, "Mwenga mtakula handa ndo Neni." 71 Nawomberi walonga, "Tufira ndiri kayi ukapitawu umonga? Twaweni tupikanira shilii shakatakuliti."

23 Shikundi shoseri wagolokiti, wamjega Yesu kulongolu kwa Pilatu, 2 Wanja kumsitaki, pawalonga, "Tumwoniti muntu ayu kankuwasongiziya wantu wetu, na kuwaberiziya wantu kumupanana kodi Kaisari, pakawagambira Kristu mweni ndo, mfalumi." 3 Pilatu kamkosiyiti yomberi, "Hashi, gwenga ndo Mfalme gwa wayawudi?" Yesu kamuwankula, "Gwenga gulonga." 4 Pilatu kawagambira watambika wakulu wa numba ya Mlungu na lipinga lya wantu, "Mona likosa ndiri lyoseri kwa muntu ayu." 5 Kumbiti womberi wanjiti kulonga kankuwazongiziya, "Kwa mafundu gakuwi kanjiti kutenda ndewu pakati pa wantu woseri mu Yudeya. Kanjiti mu Galilaya na vinu kiza panu." 6 Pilatu pakapakiniriti aga, kakosiya, "Hashi, muntu ayu ka mwenikaya gwa Galilaya?" 7 Pakavimaniti handa Yesu kalawiti lushi lwalukolitwimlima na Herodi, su kamjegiti kwa Herodi, ndo mweni yakaweriti mu Yerusalem shipindi shilii. 8 Herodi kanemeleriti nentu pakamwoniti Yesu, toziya kapikaniriti kala visoweru vyakuwi, su kaweriti kankuhepera kumwona yomberi kwa shipindi shivuwa. Kaweriti kankutumbira kawoni Yesu pakatenda mauauza. 9 Su Herodi kamkosiyiti Yesu makosiu gavuwa, kumbiti Yesu kamwankula ndiri. 10 Mtambika mkulu gwa

numba ya Mluntu na wafunda wa Malagaliru walawiriti pawulongoru, walavyiti misitaka gawu kwa makakala nentu. 11 Herodi pamuhera na wanjagila wakuwi, wamwayibishiti Yesu na kumtendera lidufiya, shakapanu wamvalisiya nguwi ya shifalumi, na wamuwuzya kwa Pilatu. 12 Kwanjira lishaka lili, Herodi na Pilatu wawera maganja, pamberi pa shipindi shilii waweriti wangondou. 13 Su Pilatu kawashemiti pamuhera, watambika wakulu wa numba ya Mluntu, na walongoziya na wantu 14 kawagambira, "Mumjega muntu ayu kwaneni pamlonga kaweriti kawasongiziya wantu wawulemi ufalumi wa Rumi. Vinu mpikiniri! Pandoliti kala weri shitwatila ashi pawulongolu penu, mona ndiri likosa lyoseri kwa misitaka genu kwakuwi. 15 Wala Herodi kawoniti ndiri likosa, su kamuwuzyiti kwa twenga. Kwahera likosa lya kumtenda muntu ayu kahowi. 16 Su hanuwalongeri wamsyatangi viboku, hanumleki kagendi zakuwi." 17 Kila Mumsambu gwa Pasaka Pilatu kamlekiziyaga mtatilwa yumu pakati pawu. 18 Lipinga lyoseri wabotanga pawalonga, "Gumlagi ayu! Gutuvuguliri Baraba!" 19 Baraba wamtuliti mushibetubetu toziya ya kutenda ngondou mflushi lulii, viraakalagiti wantu. 20 Pilatu kafiriti kumlekeziya Yesu, su katakula kayi nawomberi. 21 Kumbiti womberi watenditi umatu, "Gumkong'onderi misumali mulupingika! Gumkong'onderi misumali mulupingika!" 22 Pilatu kawagambira mala ya tatu, "Ashi katenda shidoda gaa? Mona ndiri likosa kwakuwi limtendi yomberi wamlagi, su hanumsyatangi viboku, su hanumlekeziyi." 23 Kumbiti womberi wakazaniti kutenda umatu kwa kubotanga kuwera Yesu mpaka kakong'onderwi misumali mulupingika, na upeleru wawu wa kutenda umatu ukanga. 24 Su Pilatu kaamuwiti ntambu yawafire womberi gatendeki. 25 Kamvugulira kulawa mushibetubetu muntu ulii yawamfiriti, ndomweni yawamtuliti mushibetubetu toziya ya ngondou yakuwi na kulaga wantu, su kamlaviyiti Yesu kwa womberi wamtenderi ntambu yawafire. 26 Pawaweriti wankumjega, waliwoniti na muntu yumu yawamshema Simoni gwa Kureni, kaweriti kankulawa muisi na kwingira mflushi. Su wambata, wamtika lapingika lulii kalutoli kumbeli kwa Yesu. 27 Lipinga likulu lya wantu limfatiti, mngati mwawu waweriti wadala wankudaya na kumiliru. 28 Yesu kawagalambukira, kuwagambira, "Mwenga washina mawu wa Yerusalem! Namundilira neni, kumbiti mliliru maweni na wana wenu. 29 Toziya mashaka gankwiza, wantu hawalongi, 'Mbaka kwa walii wagumba, yawaleriti ndiri ama kunonisiya wana!' 30 Hashiweri shipindi wantu pawayigambira migongu, 'Gutuguwiri!' Na kuvigambira vigongu, 'Gutugubikii' 31 Kwa mana, handa wantu wankugutendera mtera gwankali kuyuma ntambu hayi, hayiweri hashi kwa mtera guyuma?"

32 Wawatoliti vira wantu wamonga wawili, wadoda wawalagi pamuhera na Yesu. 33 Pawsokiti kala pahala pawapashema, "Shipalakasa sha mtuhi," Yesu ndo wamkong'onderiti misumali mulupingika pamuhera na walii wadoda wawili, yumu uwega wakuwi wa kumliwu na yumu uwega gwakuwi gwa kumshigi. 34 Yesu kalonga, "Tati guwalekeziyi toziya wavimana ndiri vyawatenda." Shakapanu wagawana nguwyakuwi kwa kugalambula simbi. 35 Wantu wawagolokiti palii pawamlola. Na walongoziya wamtendera lidufiya pawalonga, "Kawalopoziya wamonga, vinu kalilopoziyi mweni, handa mweni ndo Kristu, msyagula gwa Mluntu!" 36 Wanjagira wamtenderiti vira lidufiya, wamgenderiti wamupa icheshema 37 pawalonga, "Handa nakaka gwenga ndo Mfalumi gwa Wayawudi, gulilopoziyi gumweni." 38 Vira vilii malembu aga wagatula kumpindi kwakuwi, "Ayu ndo Mfalumi gwa Wayawudi." 39 Yumu gwa walii wadoda yawakong'onderiti misumali palupinjika, kamwigilanga Yesu pakalonga, "Hashi, yanakaka ndiri gwenga ndo Kristu? Su gulilopoziyi gumweni, gutulopoziyi na twenga vira." 40 Kumbiti mdoda gwungi ulii kamkalipira muyagwi pakalonga, "Gwenga gumtira ndiri Mluntu ata padidini? Gwenga gupata azabu iraa ayi. 41 Gwenga na neni tustahili, mana aga ndo malipu ya galii gatutenditi. Kumbiti muntu ayu katenda ndiri shidoda shoseri." 42 Shakapanu kalonga, "Gwenga Yesu! Gunholi shipindi pagwingira muufalumi waku." 43 Yesu kamwankula, Nukugambira nakaka, lelu haguweri pamuhera na neni muparadisu. 44 Iweriti yapata saa sita paliwala, mshenji guleka kuwala, luwindu lugubikiti muisi yoseri mpaka saa tisa, 45 lipaziya lya numba nkulu ya Mluntu lipantika vipandi viwili. 46 Yesu kalila kwa liziwu likulu, Tati, mumawoku gaku nuyitula rohu yangu. Pakalongiti hangu kahowa. 47 Paliya, mkulu gwa wanjagila pakawoniti kala galii gatendikitii kamkwisa Mluntu pakalonga, "Nakaka ayu kaweriti muntu muheri." 48 Wantu woseri walii waweriti wajojinika toziya ya shitwatila ashi, pawawoniti galiya gatendikitii, wawuyiti ukaya kwawu pawahinginitiki. 49 Waganja wakuwi pamuhera na wadala walii wamfatiti kulawa Galilaya, wagolokiti kwa kutali kulola shitwatila shiliya. 50 Kuweriti na muntu yumu litawu lyakuwi Yosefu, mwenikaya gwa shijiji shimu sha Wayawudi shawashishema Arimatayu. Kaweriti muntu muheri yakapananwa ligoya. 51 Kaweriti muntu yakashemiti Yosefu kulawa Arimatayu mflushi lwa Yudeya. Kaweriti muntu mheri na yakapananwa ligoya, kaweriti kankuhepera kwiza kwa ufalumi wa Mluntu. Tembera kaweriti Mjumbi gwa shyoteramotu shikulu sha Wayawudi, kajimiliti ndiri nawomberi majimiranu na matendu gawu. 52 Yomberi kagenditi kwa Pilatu, kaluwa kamupi nshimba ya Yesu. 53

Su kasulusiya nshimba ilii kulawa mulupingika, kayizyengititi sanda ya shitani, kayitula mulipumba lyaliweriti walisongola mulitalawu, lyeni alyenitenderwi. **54** Lishaka lili iweriti lujumaa, na matandiru ga lishaka lya kwoyerita liweriti lyankuyanja. **55** Wadala walii waweriti wafatana na Yesu kulawa Galilaya wamfatiti Yosefu, waliwona lipumba lili ntambu yawatula nshimba yakuwi. **56** Shakapanu wawuyiti ukaya, watanditi uturi na malashi ga kuswaga nshimba ya Yesu. Lishaka lya kwoyerita gambira malagaliru gaamuwiti.

24 Jumapili mandawira ndaa, wadala walii wagenditi kulipumba pawatola na utuli ulii wawaunyawiti. **2** Wawoniti libuwi lili libilingisiwa pampenku pa lipumba. **3** Pawingiriti mngati, wawoniti ndiri nshimba ya Mtuwa Yesu. **4** Wagolokiti palii na waweriti wankulishera kwajili shisoweru shilii, kamukamu hera wantu wawili wazivaliti nguwu zimeremeta mbuu wagolokiti pakwegera na womberi. **5** Wadala walii wingiriti na lyoga, wasuntama. Su wantu walii wawagambira, “Iwera ashi mwankumsakula mkomu pakati pa wahowiti? **6** Ka panu ndiri, kazyuka kala! Mliholi galii gakawagambirani pakaweriti kulii Galilaya, **7** ‘Mwana gwa Muntu mpaka wamlaviyi kwa wantu wanavidoda, nayomberi hawamkong’onderi misumali mulupingika na lishaka lya tatu hakazyuki kwanjira pakahowiti’’ **8** Wadala walii waliholiti vyakatakuliti Yesu, **9** walawiti mulipumba, na watakuliti vintu avi vyoseri kwa wantumintumi walii lilongu na yumu na wamonga wawaweriti paliya. **10** Hashina Mariya Magidalena na Yoana na Maliya mawu gwa Yakobu, pamuhera na wadala wamonga wawagenditi nawomberi ndo watakuliti vintu vilii kwa wantumintumi. **11** Kumbiti wantumintumi pawapikaniriti ntambu yawatakuliti wadala walii wahera mana, su wawajimilira ndiri. **12** Su Peteru kalawiti na kagenda pakatuga mpaka kulipumba, kasuntama na kawoniti sanda hera. Kawuyiti ukaya pakawera kankulihola kwajili ya galiya yagalawiriti. **13** Lishaka lilalirii, wantu wawili mngati mwa wantu wawamfata Yesu waweriti wankugenda mushijiji shawashishemiti Emawu, utali wa kilumita lilongu na yimu kulawa Yerusalem, **14** na waweriti wankuyowera kwajili ya goseri galii yagalawiriti. **15** Pawaweriti wankuyowera na kuligambiziana, Yesu mweni kalawira na kugenda pamuhera nawomberi. **16** Wamwoniti kwa masu, kumbiti wamumana ndiri. **17** Yesu kawakosiya, “Mwankuyowera shishi pamgendagenda?” Womberi wagoloka jii, sheni zyawu zihinginikiti. **18** Muntu yumu pakati pawu, yawamshema Kileopa, kamkosiya, “Hashi gwenga gwa muhenga gweka yaku Kuyerusalem yaguvimana ndiri vitwatira yavirawiriti kulii mashaka aga?” **19** Yesu kawakosiya, “Vitwatila gaa?” Womberi wamwankula, “Vitwatira vyavimpatiti Yesu gwa

Nazareti. Muntu ayu kaweriti mbuyi gwa Mlungu kana uwezu kulongolu kwa Mlungu na kulongolu kwa wantu, mukila shintu shakatakuliti na kutenda. **20** Watambika wakulu na wakolamlima wetu wamlaviya wamtozi kuhowa, na wamkong’ondera misumali palupinjika. **21** Na twenga tulitumbira handa mweni ndo kaweri yumu yakagenda kuikombola Israeli! Gamonga ga aga goseri, lero ndo lishaka lya tatu kwanjira vitwatira avi pavirawiriti. **22** Wadala wamu mushipinga shetu watusintuziya, pawagenditi kulipumba mandawira putiputi, **23** su wayiwoniti ndiri nshimba yakuwi. Wawuyiti pawalonga handa walawiriti na wantumintumi wa kumpindi, pawawagambiriti handa kaweriti mkomu. **24** Wamonga mushipinga mwetu wagenditi kulipumba, wawona galii gawatakuliti wadala walii, su mweni wamwona ndiri.” **25** Shakapanu Yesu kawagambira, “Iwera hashi mwa wazigizigi shiyasi ashi na myoyu yenu ikamala nentu kugajimira goseri galii gatakuliti na wambuyi wa Mlungu! **26** Hashi, ifiruwa ndiri Kristu kukong’onderwa misumali mulupingika, shakapanu kingiri muukwisa wakuwi?” **27** Na Yesu Kawagambira vitwatira vyoseri nya vimuwusu mweni Mumalembu Mananagala mushintola sha Musa na shawalembiti wambuyi woseri wa Mlungu. **28** Pawaweriti pakwegera na shijiji shawashigenderiti, Yesu katenda gambira kankwendereya na mwanja, **29** kumbiti womberi wamluwiti pawalonga, “Gwikali pamuhera na twenga, mana kwinala, na pashiru pankwingira.” Su kingira na kulikala pamuhera nawomberi. **30** Pakalivagiti kuliya shiboga pamuhera na womberi, katola libumunda na kulitekelera, shakapanu kalimega na kuapanana. **31** Masu gawu gavugukiti na wammana, kumbiti kawukiti pamasu pawu. **32** Su waligambirana weni, “Hashi myoyu yetu iweriti iyaka ndiri shipindi pakaweriti kankututakulira Malembu Mananagala munjira kulii?” **33** Wawuka shipindi shilaa shilii na wawuyiti Yerusalem, wawoniti wantumintumi walii lilongu na yumu na walii wamonga waweriti pamuhera pawalijoinira **34** na walonga, “Nakaka Mtuwa kazyuka! Kamlawira Simoni!” **35** Su wantumini wawili wawagambira ntambu yagawapatiit munjira, na ntambu yawammaniti pakamega libumunda. **36** Wantu awili pawaweriti wankuwagambira aga, palaa paliya Yesu mweni kagoloka pakati pawu na kawagambira, “Ponga iweri na mwenga.” **37** Walilimuka na waweriti na lyoga pawavimana wawona shihoka. **38** Su Yesu kawagambira, “Iwera ashi mwana lyoga? Iwera ashi myoyu yenu itira? **39** Mloli mawoku gangu na magulu gangu na mloli neni ndo mweni. Mumbati mundoli na hamvmani, mana shihoka shahera nshimba na mafupa ntambu yamndola.” **40** Katakuliti aga na kawalanguziyyi mawoku na magulu gakuwi. **41** Waweriti wankali pawagajimira ndiri, toziya ya manemu gawu

na wankali wankulishera, Yesu kawakosiyiti, "Mwanashu shiboga shoseri panu shakuliya?" **42** Wamupa shipandi sha somba wa kubanika, **43** kashitoliti na kushiiliya, woseri pawamlola. **44** Shakapanu kawagambira, "Ayi ndo mana ga visoweru vyanuwagambiriti pamweriti pamuhera na mwenga, kila shintu shawalembiti kwajili ya nenii Mulilagaliyu lya Musa, na mukulemba gawalembiti wambuyi wa Mlungu, na mushintola sha Zaburi gawera nakaka." **45** Shakapanu kagavugula mahala gawu kugamana Malembu Mananagala, **46** na kawagambira, "Ashi ndo shawalembiti, Kristu mpaka katabiki na mpaka kazyuki kulawa kwa wahowiti lishaka lya tatu kwanjira pakahowiti, **47** nalitawu lyakuwi muujumbi kwajili ya kuleka vidoda vyawatenda mpaka wawubweri kwa isi zoseri, kwanjira Yerusalem. **48** Mwenga mwa wakapitawu wa vitwatira avi. **49** Na nenii mweni hanuwajegerani ulii mweni Tati yakalagiliti kumjega, su muheperi muisi uganu mpaka pawakupanani makakala galawiti kumpindi kwakuwi." **50** Su Kawalonguziyiti kunja kuisi mpaka Betaniya, kanyasula mawoku gakuwi kumpindi, na kawatekelera. **51** Pakaweriti kankuwatekelera, kawaleka, kanyasulitwi kugenda kumpindi kwa Mlungu. **52** Womberi wamguwira, na wawuyiti kugenda Yerusalem, pawawera na nemeli nkulu, **53** na walikaliti shipindi shoseri Mnumba nkulu ya Mlungu pawamkwisa Mlungu.

Yohani

1 Panjiti lipaga kuweriti na Shisoweru, Shisoweru kaweriti pamuhera na Mlungu, nayomberi kaweriti Mlungu. 2 Kwanjira kwanja Shisoweru kaweriti pamuhera na Mlungu. 3 Kupitila shisoweru, Mlungu kawumbiti vintu vyoseri, kawahera ata shintu shimu shawashiwumbitwi pota nayomberi. 4 Shisoweru ndo shanzu sha makaliru na makaliru aga gajegiti weru kwa wantu. 5 Uweru awu ulangala muntiti na ntiti hapani izimiziyi uweru awu. 6 Mlungu kamtumiti mjumbi gwakuwi litawu lyakuwi Yohani, 7 Yakiziti kuwapitawulira wantu kuusu uweru awu, su woseri wapikiniriti ujumbi na wamijimiri. 8 Yohani kaweriti ndiri uweru, ira kiziti hera kuwagambira wantu kuusu uweru awu. 9 Awu ndo weru wanakaka, weru wankwiza pasipanu, kuwawalira wantu woseri. 10 Shisoweru kaweriti pasipanu. Mlungu kanyawiti pasipanu kupitira Shisoweru, kumbiti wantu wa pasipanu wamumana ndiri. 11 Kiziti muisi yakuwi mweni, kumbiti wantu wakuwi mweni wamuwanka ndiri. 12 Kumbiti wamonga yawamuwankiti na kumjimira, awa kawayupiti uwezu wa kuwera wana wa Mlungu. 13 Womberi waweriti ndiri wana wa Mlungu kwa uwezu wa wantu ama kwa makakala ga nshimba ama kwa kufira kwa muntu, ira Mlungu mweni kawatendti waweri wana wakuwi. 14 Shisoweru kaweriti muntu, kalikaliti na twenga, kaweriti upendelewu nentu pamuhera na unakaka. Tuwoniti ukwisa wakuwi, ukwisa yakauwankiti, wa Mwana gwa gweka gwa Tati. 15 Yohani kawagambira wantu kuusu Shisoweru. Kabotanga, "Ayu ndo ulii yanumtakuliti shipindi pantakuliti, 'Paneni kankwiza muntu yamu, yomberi ndo mkulu kuliku neni, toziya kaweriti kala neni naniywuki.'" 16 Kulawira na upendelewu uvuwa wakuwi, katutekeleriti woseri, katupiti utekeleri na utekeleri. 17 Mlungu katupiti Lilagaliru kupitira Musa, kumbiti upendelewu na unakaka viziti kupitira Yesu Kristu. 18 Kwahera muntu yakamwoniti Mlungu. Kumbiti Mwana gwa gweka yakaweriti Mlungu na yakaweriti uwega wa Tati gwakuwi, ndo yakanendti kamanikani. 19 Awu ndo upitawu wa Yohani kwa wakulu wa Wayawudi Yerusalemu kulii pawawatumiti watambika wamu na wantu wa ukowu wa Lawi wa numba ya Mlungu wagendi kwa Yohani wamkosiyi, "Gwenga gwa gaa?" 20 Yohani kalemiti ndiri kuwankula, ira katakuliti pota na kufifa, kalongiti, "Neni na Kristu ndiri yakasyaguliti na Mlungu kuwalopozia wantu." 21 Womberi wamkosiya, "Su, gwenga gwa gaa? Gwenga gwa Eliya?" Yohani kawankula, "Ndala, neni ndiri." Wamkosiya kayi, "Gwenga ndo ulii Mbui gwa Mlungu yawamtakuliti?" Yohani Kawankula, "Ndala!" 22 Nawomberi wamgambira, "Su, gutugambiri gwenga gwa gaa? Su gutakula hashi kuusu

gumweni? Hatugendi kutakula ntambu yagutuwankula kwa walii yawatutumiti." 23 Yohani kawankula ntambu yakalembiti Isaya mbuyi gwa Mlungu, "Neni ndo liziwu lya muntu yakabotanga mushiwa, 'Mnyawi njira yakupitira Mtuwa!'" 24 Wajumbi yawatumitwi na Mafalisayu, 25 wamkosiyyi Yohani, "Paguwera ndiri Kristu, ama Eliya, ama ulii Mbui gwa Mlungu, iwhera hashi gubatiza?" 26 Yohani kawankula, "Neni mbatiza kwa mashi, kumbiti kwana yamu pakati penu yamummana ndiri. 27 Paneni kankwiza, neni herepa ndiri ata kuyopola lugoyi zya vilyatu vyakuwi." 28 Vitwatila vyoseri vyavilawiriti Betaniya kusika mwa lushemba lwa Yoridani, pahala Yohani pakawera kankubatiza. 29 Shirawu yakuwi, Yohani kamwoniti Yesu kankumwizira. Yohani katakula, "Ayu ndo Mwana Kondolu gwa Mlungu, yakawusya vidoda ya wantu wa pasipanu! 30 Ayu ndo ulii yanumtakuliti, pantakuliti, 'Paneni kamkwiza muntu yamu mkulu kuliku neni, toziya kaweriti kala neni haneniyiwuki.'" 31 Namweni numumaniti ndiri, kumbiti niziti kubatiza kwa mashi su yomberi kamanikana kwa wantu wa Israeli." 32 Na awu ndo upitawu Yohani yakautakuliti, "Moniti Rohu Mnanagala kankusuluka gambira nkunda pakiza kulawa kumpindi kwa Mlungu na kumkangalira. 33 Neni numumaniti ndiri kuwera yomberi ndo uliya yanumtakuliti, su Mlungu yakantumiti neni kubatiza kwa mashi, kang'ambiriti, 'Hagumwoni Rohu pakamsulukira muntu kulawa kumpindi, ndo ulii yakabatiza kwa Rohu Mnanagala.' 34 Yohani katakuliti, Neni moniti, nuwagambirani nakaka kuwera ayu ndo Mwana gwa Mlungu." 35 Shirawu yakuwi, Yohani kaweriti kayi paliya pamuhera na wafundwa wakuwi wawili, 36 pakamwoniti Yesu kankupita katakula, "Ayu ndo Mwana Kondolu gwa Mlungu." 37 Wafundwa wawili pawapikaniriti aga, su wagenditi pamuhera na Yesu. 38 Yesu kagalambukiti, kawawoniti wankumfata, su kawakosiya, "Mwankusakula shishi?" Womberi wamwankula, "Rabi" mana yakuwi "mfunda" gulikala koshi? 39 Yesu kawagambira, "Mwizi na mloli." Iweriti handa saa lilongu pamih. Su wagenditi pamuhera na yomberi na wapawoniti pahala pakalikaliti. Walikaliti pamuhera na Yesu lishaka lyoseri. 40 Andereya, mlongu gwa Simoni Peteru, yakampikiniriti Yohani pakalonga na mweni kamfatiti Yesu. 41 Andereya kamwoniti kwanja mlongu gwakuwi Simoni, kamgambira, "Tumwoniti ulii Mlopoziya yakasyaguriti na Mlungu" Ayu ndo Kristu Mlopoziya. 42 Su wamjegiti Simoni kwa Yesu. Yesu kamlola Simoni na kalonga, "Litawu lyaku ndo Simoni mwana gwa Yohani, Kumbiti hagushemwi Kefa." Kwa Shigiriki ndo Peteru, mana yakuwi "Litalawu." 43 Shirawu yakuwi Yesu kaamuwiti kugenda Galilaya. Su kamwoniti Filipu, kamgambira, "Gunfati!" 44 Filipu kaweriti mwenikaya gwa

Betisayida, lushi lyawalikaliti ashina Andereya na Peteru. 45 Filipu kamwoniti Nataniyeri na kamgambira, "Tumwona ulii mweni Musa kamlembiti mushitabu sha Malagaliru na wambuyi wa Mlungu walembiti kuusu mweni. Mweni ndo Yesu mwana gwa Yosefu, kulawa Nazareti." 46 Nataniyeri kamkosiya Filipu, "Kwana shintu shoseri shiherepa shiza kulawa Nazareti?" Filipu kamwankula, "Gwizi guloli." 47 Yesu pakamwoniti Nataniyeri kankumwizira, katakuliti kuusu yomberi, "Mlol! Ayu ndo Mwisraeli nakaka, kawahera shinika kwakuvi." 48 Nataniyeri kamkosiya "Gumana ashi nen?" Yesu kamwankula, "Pamberi pa Filipu kukusheha, nukuwoniti pagulivagiti pasi pa mtera gwa mkuyu." 49 Nataniyeri kamwankula, "mfunda, Gwenga ndo Mwana gwa Mlungu! Gwenga gwa Mfalumi gwa Israeli!" 50 Yesu kamgambira, "Hashi, gujimira toziya nukugambiriti kuwera nukuwoniti pasi pa mtera gwa mkuyu? Haguwoni vikulu nentu vivuwa kuliku avi!" 51 Na Yesu kawagambiriti womberi, "Nankuwagambirani mwenga nakaka, hamuwoni kumpindi kwa Mlungu kuvuguka na wantumintumi wa kumpindi pawakwena na kumsulukira Mwana gwa Muntu."

2 Lishaka lya tatu kuweriti ndowa mulushi lwa Kana, kumkowa Galilaya. Mawu gwakuvi Yesu kaweriti palaa, 2 Yesu pamuhera na wafundwa wakuvi nawomberi wawashemiriti ku ndowa. 3 Divayi payiperiti, mawu gwa Yesu kamgambira, "Kwahera divayi." 4 Yesu kamwankula, "Mawu, nagung'ambira shakutenda. Saa yaneni yankali." 5 Mawu gwa Yesu kawagambira wantumintumi, "Mtendi shoseri shakawagambireni." 6 Palii paweriti na vulu sita zya mabuvi na kila lumu luweziti kutulwa mashi shyasi sha madebi mawili ama matatu. Iweriti wayitula palii toziya ya shitiba sha Shiyawudi sha kunawira. 7 Yesu kawagambira wantumini, "Mumemiziyi viwiga avi mashi." Nawomberi wavimemiziya mashi nduu, 8 shakapanu kawagambira, "Vini mteki mashi aga mwakamjegeri nkulu gwa msambu." Womberi watola mashi na kumjegera yomberi, 9 su vinu mashi gagalambusiwa gawera divayi na kagalawalira. Mkulu gwa msambu kavimana ndiri kwayilawiriti divayi, su wantumintumi pawatekiti mashi wavimaniti, nkulu gwa msambu kamshemiti mpalu gwa ndowa 10 kamgambira, "Kila muntu kaitandaga divayi iherepa huti ata pawikuta kala, kaitandaga ilii ifaa ndiri. Kumbiti gwenga guitula divayi iherepa mpaka vinu!" 11 Yesu katenda liuzaauza ali lya kwanja haku Kana mu Galilaya, kaulanguziya ukwisa wakuvi na wafundwa wakuvi wamjimira. 12 Pagalawiriti kala aga, Yesu pamuhera na mawu gwakuvi na walongu wakuvi na wafundwa wagenditi Kafarinaumu na walikaliti

kuliya mashaka gavuwa ndiri. 13 Msambu gwa Pasaka gwa Wayawudi guweriti gwa pakwegera, su Yesu kagenditi Yerusalem. 14 15 Mnumba nkulu ya Mlungu kawawoniti wantu wankuwuza wang'ombi na wakondolu na wangunda na viraaw wantu wamonga wankunjira mpiya pawalivaga pameza zawu. 14 15 Kanyawiti ntomondu ya lugoyi na kawawinga wavigongolu woseri walawi kunja kwa Numba nkulu ya Mlungu, pamuhera na wakondolu na wang'ombi, kazigalambuziya meza zatwendiriti kuvunjira mpiya na kuzipalasiya mpiya zawu, 16 na kawagambira walii woseri yawaweriti wankuwuza wangunda, "Muusii virtu avi panu! Muleki kutenda numba ya Tati gwangu iweri pahala pa soku!" 17 Wafundwa wakuvi waliholiti Malembu ntambu yagalembitwi, "Mlungu, kulilaviya kwaneni munumba mwaku kuyaka mumoyu mwangu gambira motu." 18 Wakulu wa Shiyawudi wamu wamkosiya Yesu, "Hagutendi liuzaauza gaa kutulanguziya twenga handa gwana uwezu kutenda vitwatira avi?" 19 Yesu kawankula, "Hambomoli Numba nkulu ya Mlungu ayi, nenii hanuyijengi kayi kwa mashaka matatu." 20 Wayawudi wamkosiya, "Numba nkulu ya Mlungu ayi wajengiti kwa minjira milongu msheshi na sita! Hashi, gwenga hagujengi kwa mashaka matatu?" 21 Kumbiti numba nkulu ya Mlungu Yesu yakayitakuliti ndo nshimba yakuvi. 22 Su pakazyukisiwitwi kulawa kwa wahowiti, wafundwa wakuvi waliholiti handa katakuliti aga na wagaaminiti Malembu Mananagala na shillii shakatakuliti Yesu. 23 Yesu pakaweriti Yerusalem shipindi sha msambu gwa Pasaka, wantu wawuwa wamjimiriti pawawoniti mauzaauza gagatenditi. 24 Yesu kalilaviya ndiri kwa womberi, toziya kayimaniti myoyu yawu woseri. 25 Kafira ndiri wamgambiri shoseri kuusu wantu, toziya kavimaniti weri vitwatira vyoseri yawiweriti mumoyu mwawu.

3 Kuweriti na nkulu gwa Shiyawudi yawamshema Nikodem, kaweriti gwa shipinga sha Mafalisayu. 2 Lishaka limu kamgendra Yesu pashiru na kamgambira, "Mfunda, tuvimana handa gwenga gwa mfunda yagutumiti na Mlungu. Kwahera muntu yakaweziti kutenda mauzaauza gagutenda mpaka Mlungu kapamuhera na yomberi." 3 Yesu kamwankula, "Nakugambira nakaka, Kwahera muntu yakawenza kuwona Ufalumi wa Mlungu, pakayiwuka kayi ndiri." 4 Nikodem kamkosiya, "Muntu nkulu kaweza hashi kwiwuka kayi? Hashi, kawenza kwingira mumtima mwa mawu gwakuvi na kwiwuka mala ya pil?" 5 Yesu kamwankula, "Nakaka nukugambira, muntu yoseri pakiwuka ndiri kwa mashi na Rohu Mnanagala, hapeni kingiri Muufalumi wa Mlungu. 6 Muntu kiwuka shinshimba kwa tati na

mawu, kumbiti yakiwuka shirohu kwa Rohu Mnanagala. 7 Nagulikangasha toziya nukugambira mpaka gwiwuki kayi. 8 Liyega ligendaga palifira kugenda, gulipikanira kuvuma kwakuwi, kumbiti guvimana ndiri kwalilawiti ama kwaligenda. Ntambu iraayi, iweru hangu kwa muntu yakiwuka kwa Rohu.” 9 Nikodemu kamkosiya, “Hashi, shitwatali ashi, shiwezikani?” 10 Yesu kamwankula, “Hashi, gwenga guwera mfunda gwa Israeli na guvimana ndiri vitwatira avi? 11 Nukugambira nakaka, tutakula galii tugamaniti na tuwera wakapitawu wa galii tugawoniti, su mwenga mijimira ndiri ujumbi wetu. 12 Mjimira ndiri paniwagambirenii vitwatira nya isi ayi, hashi hamjimiru panuwagambirenii vitwatira nya kumpindi? 13 Kwahera muntu yakapati kugenda kumpindi kwa Mlungu, ira Mwana gwa Muntu ndo mweni yakalawiti kumpindi kwa Mlungu.” 14 Gambira Musa ntambu yakamtuliti njoka gwa shaba palusiki kushiwala kulii, ntambu iraayi Mwana gwa Muntu hakanyasulwi kumpindi, 15 su kila yakamjimiru kawera na ukomu wa mashaka goseri. (aiōnios g166) 16 Mana Mlungu kawafiriti nantu wantu wa pasipanu, su kamlaviyiti Mwana gwakuwi gwa gweka, su kila yakamjimiru hapeni kahowi, kumbiti kaweri na ukomu wa mashaka goseri. (aiōnios g166) 17 Mlungu kamjegiti ndiri Mwana gwakuwi pasipanu kupatoza, kumbiti kapalopoziyi. 18 Woseri yawamjimiru Mwana hapeni katozwi, kumbiti woseri yawamjimiru ndiri watozwa kala, toziya wamjimiru ndiri Mwana gwa gweka gwa Mlungu. 19 Na toza yeni ndo ayi, gulangala gwiza pasipanu, kumbiti wantu wafiriti ntiti kuliku gulangala, toziya vitendu vyawu vidoda. 20 Woseri walii yawatenda vidoda wagukalalira gulangala, hapeni wizi muulangala, toziya wafira ndiri vitendu vyawu viamaniki. 21 Kumbiti woseri yawatenda unakaka wiza mu mulangala, su gulangala guvilangaliri vitendu vyawu vyawavatenda yyakumjimiru Mlungu. 22 Shakapanu, Yesu pamuhera na wafundwa wakuwi wagenditi kumkowa gwa Yudeya, kalikaliti kuliya pamuhera nawomberi kwa shipindi pakabatiza wantu. 23 Vira Yohani kaweriti kankubatiza wantu kulii Ainoni, pakwegera na Salemu, toziya kulii kuweriti na mashi gamema. Wantu wamgendoriti, nayomberi kaweriti kankuwabatiza. 24 Shipindi ashi Yohani wenimtuli mushibetubetu. 25 Likakatala lilawiriti pakati pa wafundwa wa Yohani na Myawudi yumu kuusus shitiba sha kunawa ntambu yayifiriwitwi. 26 Su wamgenderiti Yohani na kumgambira, “mfunda, gumuhola muntu uliya yakaweriti pamuhera nagwenga kusika kumwambu kwa Yoridani, ulii gwenga yagumtakuliti? Vinu yomberi kankubatiza na kila muntu kamgendera!” 27 Yohani kawankula, “Kwahera muntu yakawera na shintu shoseri, mpaka kapananwi kulawa kumpindi. 28 Maweni mwenga muweza kutakula

galii gantakuliti, ‘Neni na Kristu ndiri, kumbiti wantumiti su numulongoleri.’” 29 Mpalu gwa ndowa ndo mweni gwa mdala gwa ndowa, su wagolokera ndowa yawagolokiti na kupikinira, wanemelera nantu pawapikanira liziwi lya mpalu gwa ndowa. Hangu ndo ntambu ya nemeleriti nantu. 30 Mweni ndo kendereyi kamanikana ira neni nendereyi kumanikana ndiri. 31 Yakiza kulawa kumpindi kwa Mlungu ndo mkulu kuliku woseri. Yakalawila pasipanu ndo gwa pasipanu na katakulaga vitwatira nya pasi panu, kumbiti yakiza kulawa kumpindi kwa Mlungu ndo mkulu kuliku woseri. 32 Yomberi kapitawulira galii kagawoniti na kugapikanira, kumbiti kwahera muntu yakajimilira ujumbi wakuwi. 33 Su muntu yoseri yakajimira ukapitawu wakuwi, katakula weri handa Mlungu ndo gwa nakaka. 34 Uliya yakatumitwi na Mlungu kutakula visoweru nya Mlungu, toziya Mlungu kumpanana muntu ayu Rohu Mnanagala pota na shipimu. 35 Tati kamfira Mwana gwakuwi na kavitula vintu vyoseri mumawoku mwakuwi. 36 Yakawammini Mwana kana ukomu wa mashaka goseri, yakamjimiru ndiri Mwana hakaweri ndiri na ukomu, su maya ga Mlungu hagaweri kwakuwi. (aiōnios g166)

4 Mafalisay wapikiniriti handa Yesu kaweriti kankubatiza na kankuwapata wafundwa wawuwa kuliku Yohani. 2 Kumbiti nakaka Yesu kawera ndiri kankubatiza ira wafundwa wakuwi ndo waweriti wankubatiza. 3 Yesu pakapikaniriti aga, kalawa Yudeya kagenda Galilaya, 4 pamwanja gwakuwi kalazimika kupitila Samariya. 5 Su kafikiti Sikari, lushi lumu lwa Samariya, pakwegera na lirambu liliil Yakobu lyakamupiti mwana gwakuwi Yosefu. 6 Na panu pawneriti na linegu lya Yakobu. Yesu kaweriti katoka toziya ya mwanja, su kalivagiti pasi pampenku pa linegu. Iweriti ipata saa sita paliwala. 7 Mdala Msamariya kiziti kuteka mashi na Yesu kamgambira, “Gunupi mashi nandi.” 8 Wafundwa wakuwi wagenditi mulushi kuhemera shiboga. 9 Mdala uliya kamgambira, “Gwenga gwa Muyawudi, neni na Msamariya! Su guwezahashi kunduwa mashi ga kulanda?” Wayawudi hapeni watumii vikombi na vibakuli vyavihanganyikiti na nya wantu wa Samariya. 10 Yesu kamwankula, “Handa meguvimanit mafupu ga Mlungu na gaa yakakuluwa mashi ga kulanda, megumluwi na yomberi mekakupi mashi ga ukomu.” 11 Mdala uliya kalonga, “Mtuwa, gwenga gwahera shintu sha kutekera mashi na linegu ndo litalipa. Su, hagupati koshi mashi gana ukomu? 12 Mbuyi gwetu Yakobu ndo yakatupiti linegu ali, yomberi na wana wakuwi pamuhera na mifugu yakuwi yoseri walanditi mashi aga. Ashi gwenga gulitumba kuwera mkulu kuliku Yakobu?” 13 Yesu kamwankula, “Woseri walanda mashi aga

hawaweri na kwimiluwa kayi. **14** Kumbiti yoseri yakalanda mashi ganumupa neni, hapeni kaweri na kwimiluwa kayi. Mashi ganumupa hagaweri mngati mwakuwi mbwiru ya mashi ga ukomu na kumupa ukomu wa mashaka goseri." (aiōn g165, aiōnios g166) **15** Mdala uliya kamgambira, "Mtuwa, gunupi mashi aga! Shakapanu hapeni numuluwi kayi na hapeni nizi kayi panu kuteka mashi." **16** Yesu kamgambira, "Gugendi gwakamshemi mpalu gwaku gwizi nayomberi." **17** Mdala uliya kamwankula, "Neni nahera mpalu," Yesu kamgambira, "Gutakula weri pagutakuliti gwahera mpalu. **18** Guyugwa na wapalu wamuhanu, yomberi yagulikala nayu vinu, mpalu gwaku ndiri. Gung'ambira nakaka." **19** Mdala uliya kamgambira, "Mtuwa, mona gwenga gwa mbuyi gwa Mlungu. **20** Wambuyi wangu wa Samariya wamguwiriti Mlungu mulugongu alu, su mwenga Wayawudi mlonga kuwera Yerusalemu ndo pahala pa kumwabudu Mlungu." **21** Yesu kamgambira, "Mdala, gunjimira, shipindi shankwiza ndo sheni wantu hapeni wamguwira Tati mulugongu alu ama ku Yerusalemu. **22** Mwenga Wasamaliya muvimana ndiri nakaka yawamguwira, kumbiti twenga Wayawudi tumumana yatumguwira, toziya ulopoziya wiza kulawa kwa Wayawudi. **23** Kumbiti shipindi shankwiza na kayi shisoka kala, peni wawamguwira nakaka, hawamguwili Tati kwa likakala lya Rohu, wantu wamguwira hangu ndo Tati yakawafira. **24** Mlungu ndo Rohu, na wantu hawawezi hera kumwabudu nakaka kwa likakala lya Rowu gwakuwi." **25** Mdala ulii kamgambira, "Nuvimana kuwera Kristu Mlopoziya yakasyaguliti hakizi na pakiza hakatugambiri twenga kila shintu." **26** Yesu kamgambira, "Neni, ndo yantakula na gwenga." **27** Shipindi shila shilii wafundwa wa Yesu wawuyiti na waweriti na likangasha likulu pawamwona Yesu pakatakula na mdala. Kwehera yumu pakati pawu yakamgambiriti mdala ulii, "Gufira shishi?" Ama kumkosiya Yesu, "Iwera hashi gwankutakula na mdala ayu?" **28** Su, mdala uliya kaileka vulu yakuwi, kagenda mulushi na kuwagambira wantu, **29** "Mwizi mloli muntu yakang'ambiriti vitwatira vyoseri vyantendit. Hashi, iwezikana yomberi kawera Kristu yakasyaguliti na Mlungu?" **30** Wantu walawa mulushi, wamgendera Yesu. **31** Shipindi shila shiriya wafundwa waweriti wankumuhiga Yesu, "mfunda, gulii shiboga!" **32** Su Yesu kawankula, "Neni nana shiboga shamshimana ndiri." **33** Wafundwa wakuwi walitakuziyana weni, "Hashi, kwana muntu yoseri yakamjegiriti shiboga?" **34** Yesu kawagambira, "Shiboga shaneni ndo kugajimira gakafira ulii yakantumiti neni na kumalira lihengu lyakanupiti kutenda. **35** Mwenga mtakula, 'Kunkali myezi ya msheshi hera, shipindi sha kubenanga hashisoki.' Su nukugambirani, mloli marambu, viboga vinu

vipiya kala na viwera kala kubenanga! **36** Yakabena viboga kankupata shibenamgongu na kankujojinira viboga kwa mashaka goseri, su yumonga yakayala na ulii yakabena hawanemeleri pamuhera. (aiōnios g166) **37** Kutakula aku kwa nakaka, 'Yumu kayalaga na yumonga kabenaga.' **38** Neni nuwatumiti mwenga mwakabeni viboga mulirambu mtenda ndiri lihengu, wamonga watenditi lihengu kulii na mwenga muna mota kulawirana na lihengu lyawatenditi." **39** Wasamariya wawuwa mulushi lulii wamjimiriti Yesu toziya mdala uliya katakuliti, "Kang'ambiriti neni shintu shoseri shantenditi." **40** Su Wasamariya pawamgendiriti Yesu, wamuluwiti yomberi kalikalik pamuhera na womberi na Yesu kalikaliti kulii mashaka mawili. **41** Wantu wawuwa wamjimiriti toziya ya ujumbi wakuwi, **42** na womberi wamgambira mdala uliya, "Vinu twenga tujimira, toziya ndiri ya shilii shagutakuliti, ira toziya twenga tumpikanira twaweni na tuvimaana kuwera nakaka ndo Mlopoziya gwa pasipanu." **43** Pagapititi mashaka mawili, Yesu kawukiti paliya na kugenda Galilaya. **44** Mana Yesu mweni katakuliti, "Mbuyi gwa Mlungu hapeni kapananwi ligoya muisi yakuwi." **45** Pakafikiti Galilaya, wantu wa paliya wamshemiriti, toziya pawaweriti mumsambu gwa Pasaka kulii Yerusalemu wawonaga vitwatira vyoseri vyakatendit Yesu shipindi sha msambu. **46** Su Yesu kawuyiti kayi Kana mumkowa gwa Galilaya, pahala pakagalambuziti mashi kuwera divayi. Afisa gwa sirkali kaweriti paliya mwana gwakuwi kaweriti kalwala ku Kafarinaumu. **47** Pakapikaniriti handa Yesu kankwiza Galilaya pakalawila Yudeya, kamgendiriti yomberi na kumgambira kagendi Kaferinawumu na kamuponiziyi mwana gwakuwi, yakaweriti sambira kahowa. **48** Yesu kamgambira, "Pamwona ndiri malangaliru na mauzauza, hapeni mijimir!" **49** Afisa ulii kamwankula, "Mtuwa, tugendi pamuhera vinu, mwana keni howi." **50** Yesu kamgambira, "Gugendi, mwana gwaku hakaweri mkomu!" Muntu uliya kavimaniti visoweru vyva Yesu, su kagenda zakuwi. **51** Pakaweriti kankali kamunjira kuwuya ukaya kalinwoniti na wantumintumi wakuwi pawamjegera visoweru, "Mndemba gwakuwi kawera mkomu!" **52** Kawakosiya shipindi gaa mwana gwakuwi pakaweriti mkomu na womberi wamwankula, "Iweriti saa saba paliwala lishu nshimba kupyupa paimlekeziyiti." **53** Tati uliya kaliholiti kuwera shipindi shiliya ndo Yesu pakamgambiriti, "Mwana gwaku hakaweri mkomu." Su mweni pamuhera na kaya yakuwi yoseri wamjimira Yesu. **54** Liuauza ali ndo lya pili lyakatendit Yesu pakaweriti kankulawa Yudeya na kugenda Galilaya.

5 Shakapanu, Yesu kagenditi Yerusalemu kumsambu gwa Wayawudi. **2** Kulaa Yerusalemu, pakwegera na mlyangu gwagawushehemiti Mlyangu gwa kondolu, kweniti na litanda lyawalishemiti kwa Shiebraniya Betizata, liweriti na seemu midamu muhanu. **3** Lipinga likulu lya walweli walivagiti seemu azi, wanawisni na wavibyeketu na walewelekiti. Su waweriti wankuhepera mashi gatimbuki, **4** toziya lihoka lya Mlungu kulawa kwa Mtua kila mala pakiza na kugatimbula mashi. Mlweri gwa kwanja kwingira mumashi pagatimbuka kaponiziva. **5** Paliya paveriti na muntu yumu yakalwaliti kwa shipindi sha mivinja milongu mitatu na nane. **6** Yesu pakamwoniti muntu uliya kagonja paliya na kavimaniti kuwera kalwariti kwa shipindi shivuwa, su kamkosiyiti, "Hashi, gufira guponi?" **7** Muntu yakalwala kankula, "Mtua, kwahera muntu panu gwankuntula mumashi shipindi mashi pagatimbuka. Panjeriti kwingira kumbiti kila mala, muntu yumonga kanonguleru." **8** Yesu kamgambira, "Gugoloki, gutoli mkeka gwaku gugendigendi." **9** Palaa paliya muntu uliya kapona. Kagutoliti mkeka gwakuwi na kanja kugendagenda. Shitwatila ashi shitendikiti Mulishaka lya kwoyeru. **10** Wakulu wa Wayawudi pawawoniti muntu ulii yakaponiziwitwi, womberi wamgambira, "Leru ndo lishaka lya kwoyeru! Kwahera ulekeziwu kwa gwenga kupapa mkeka gwaku." **11** Kumbiti Yomberi kawagambira, "Muntu yakamponiziyiti kang'ambiriti ntoli mukeka, ng'ending'endi." **12** Nawomberi wamkosiyiti, "Ndo gaa yakakugambiriti gutoli mukeka gwaku na gugendigendi?" **13** Kumbiti yomberi kamumana ndiri muntu yakamponiziti, mana Yesu kaweriti kalihanganiya mulipinga lya wantu. **14** Shapakanu Yesu kaliwoniti na muntu yakamponiziyiti Mnumba nkulu ya Mlungu, su kamgambira, "Gupikani vinu gwamkomu, guleki kutenda vidoda ama vitwatira vidoda virawili kwaku." **15** Shakapanu muntu uliya kagenda, kawagambira wakolamlima wa Shiyawudi kuwera Yesu ndo yakamponiziti. **16** Su Wayawudi wanjiti kumgaziya Yesu, toziya yomberi katenditi shitwatila ashi sha kuponiziyi mulishaka lya Kwoyeru. **17** Yesu kawagambira womberi, "Tati gwangu kankutenda lihengu mashaka goseri, naneni viraa ntenda lihengu." **18** Visoweru avi viwatenda wakulu wa Shiyawudi wendereyi kusakula ntambu ya kumlaga Yesu, toziya kalitenda ndiri weri lilagaliru lya lishaka lya Kwoyeru na katakuliti kuwera Mlungu ndo Tati gwakuwi na viraa vilii pakalitenda kuwera gambia Mlungu. **19** Yesu kawagambiriti womberi, "Nukugambirani nakaka, Mwana kaweza ndiri kutenda shoseri gweka yakuwi, katenda shilii shakawoniti Tati gwakuwi pakatenda. Vilii vyakatendaga Tati, viraa vilii ndo vyakatenda Mwana. **20** Toziya Tati kamfira Mwana na kamlangalira yomberi vyoseri vyakatenditi mwensi,

viraa vilii hakamlanguzii vitwatira vikulu kuliku avi, mwenga hamlikangashi. **21** Handa virii Tati pakawazyukisiyiti wahowiti na kuwapanani ukomu, ntambu iraayi Mwana kawapanani ukomu yawafira walii. **22** Tati hapeni katozi muntu yoseri, kumbiti lihengu lyoseri lya kutoza kamupa Mwana, **23** su wantu woseri wamgohilili Mwana ntambu yawamgohelera Tati. Yakamgohelira ndiri Mwana, kamgohalila ndiri Tati. Tati ndo mwensi yakamtumiti Mwana. **24** "Nakugambirani nakaka, woseri yawapikanira visoweru vyangu na kumjimiru ulii yakantumiti, hakaweri na ukomu wa mashaka goseri. Hapeni katozwi, ira kapita kala kulawa mukuhowa na kwingira muukomu. (aiōnios g166) **25** Nukugambirani nakaka, shipindi shankwiza, kayi shisoka kala, ndo sheni wahowiti hawapikanira hawalikali. **26** Gambira Tati ntambu yakawera shanzu sha ukomu, hera hangu viraav ntambu yakamtenda Mwana gwakuwi kuwera shanzu sha ukomu. **27** Na kamupiti Mwana uwetu wa kutoza, toziya yomberi ndo Mwana gwa Muntu. **28** Namulikangasha shitwatila ashi, shipindi shankwiza wawahowiti woseri hawapikiniri liziwu lyakuwi **29** nawomberi hawalawi mumapumba mwawu, woseri walii yawatenditi viherepa hawazyuki na kulikala, na woseri yawatenditi vidoda, hawazyuki na kutozwa." **30** "Neni weza ndiri kutenda shoseri kwa uwetu waneni. Neni ntenda hera ntambu ya Mlungu pakang'ambira, su kutoza kwaneni ndo teratera, toziya njerit ndiri kutenda shirii shanfira, kumbiti ntenda shirii shakafira ulii yakantumiti. **31** "Handa panulitakulila namweni, upitawu wa neni hapeni ujimilwi kuwera wa nakaka. **32** Kumbiti kwana yumonga ndo mwensi katakulaga upitawu kuusu neni, naneni nuvrimana kuwera vyoseri vyakatakula kuusu neni ndo vyankaka. **33** Mwenga mtumiti ujumbi kwa Yohani, nayomberi kawutakuliti nakaka. **34** Neni nuwutumbira ndiri upitawu wa wantu, kumbiti ntakula vitwatira avi mpati kulopoziwa. **35** Yohani kaweriti gambia lumuliku Iwaluweriti Iwakuyaka na kulangala na mwenga musekereriti kulangala kwa shipindi shididiki hera. **36** "Neni nanawu upitawu kuusu namweni ndo weni mkulu mnu kuliku ulii wa Yohani. Shantenda ndo sheni shakung'ambira kuwera Tati ndo yakantumiti. **37** Tati ndo yakantumiti, viraa kananguziya. Mwenga hapeni mpikaniri liziwu lyakuwi ama mwoni sheni shakuwi, **38** na visoweru vyakuwi hapeni vikalii mumyoyu mwenu, toziya mumjimiru ndiri ulii yakantumiti. **39** "Mwenga mgalola weri Malembu Mananagala, toziya mulihola kuwera mngati mwakuwi hampati ukomu wa mashaka goseri, kumbiti Malembu galaa galiya gantakula! (aiōnios g166) **40** Pamuhera na hangu, mwenga mlema kwanza mpati ukomu. **41** "Ndolera ndiri ukwisa kulawa kwa wantu. **42**

Kumbiti nuwamana mwenga, nuvimana kuwera ufiru wa Mlungu kwahera mumyoyu mwenu. **43** Neni niza kwa uwezu wa Tati gwangu, su munshemera ndiri, Kumbiti mwenga muwashemeraga wantu pawiza muuwezu wawu. **44** Mfira kuwanka uzyumi kwa wantu, kumbiti mfira ndiri kujera kutenda vitwatira kwa ulii yakawera Mlungu gweka yakuwi, hashi mweza kunjimira neni? **45** “Namlihola handa neni hanuwasitaki mwenga kwa Tati gwangu. Musa ndo mweni, mwenga mumtumbiriti mweni ndo hakawasitaki. **46** Handa nakaka mwenga memjimiru Musa, viraa memnjimiru naneni, toziya Musa kalembiti kuusu neni. **47** Kumbiti mugajimiri ndiri galii gakalembiti Musa, hamuwezi hashi kuvijimira visoweru vyangu?”

6 Shakapanu, Yesu kalokiti litanda lya Galilaya ama litanda lya Tiberiya **2** Lipinga likulu lya wantu limfatiti toziya wantu awa waweriti wawona mauzauba gakuwi ga kuwaponiziya walweli **3** Yesu kakweniti mulugongu, kalivaga pamuhera na wafundwa wakuwi. **4** Msambu gwa Wayawudi gwa Pasaka guweriti gwapakwegera. **5** Su, Yesu kalola wega zoseri na kuwona lipinga likulu lya wantu lyankumwizira, kamkosiya Filipu, “Tuhemeru koshi mabumunda su wantu awa wapati kuliya?” **6** Katakuliti aga kumjera Filipu, kavimaniti kala mweni hakavinyawi. **7** Filipu kamwankula, “Mabumunda ga mpiya sha shibenamgongu sha myezi sita hashiwatoshu ndiri wantu awa.” **8** Yumu gwa Wafundwa wakuwi yawamshema Andereya, mlongu gwakuwi Simoni Peteru kamgambira, **9** “Panu pana muntemba yumu kawera na mabumunda muhanu na wasomba wawili. Kumbiti avi vitosha ndiri kwa wantu wawuwa handa awa?” **10** Yesu katakula, “muwagambirani wantu walivagi pasi.” Paveriti na mahamba pahala pali. Wantu walivagiti. Paveriti wapalu elufu muhanu. **11** Yesu katola mabumunda galii, kalonga mayagashii Mlungu, kawapanana wantu ywalivagiti pasi. Katenda hangu na wasomba walii. **12** Wantu pawikutiti Yesu kawagambira Wafundwa wakuwi, wajojaniri vipandi vyavisigaliti, namwasa shintu. **13** Su, wavitula pamuhera vipandi vyavisigaliti nya mabumunda wavimemizya mumajamanda lilongu na mawili kulawa kwa mabumunda muhanu galii. **14** Wantu pawaliwoniti liuzauzu ali Yesu lyakalitendi, watakula, “Nakaka ayu ndo mweni mbuyi gwa Mlungu yakiziti pasipanu.” **15** Yesu kavimana handa wantu wafiriti kumtola kwa makakala wamtendi mfalumi, kawukiti kayi kagenditi palugongu gweka yakuwi. **16** Payisokiti pamihii, Wafundwa wakuwi wasokiti kulitanda, **17** Wakwena mumtumbwi, su waloki kugenda Kafarinaumu. Ntiti iweriti yankwingira na Yesu kaweriti kankali kuwayizira. **18** Liyega liweriti lyankuvuma na mawimbi

ga mashi gaweriti gakutindira. **19** Wafundwa pawaweriti wankugenda kutali kwa kilumita muhanu ama sita, wamwoniti Yesu kankugendagenda pamashi, kaweriti pakwegera na mtumbwi, womberi watiriti nentu. **20** Yesu kawagambira, “Namtira, ndo neni!” **21** Su womberi wafiriti kumtola Yesu mumtumbwi na palaa palii mtumbwi gusokiti muisi pahala pawaweriti wankugenda. **22** Shirawu yakuwi wantu wawuwa wasigaliti uwega gwa pili wa litanda, wavimaniti handa kuweriti na mtumbwi gumu hera pali. Womberi wavimaniti kuwera Yesu hapeni kagendi na wafundwa wakuwi, kumbiti wafundwa wakuwi wagenditi pawamleka Yesu. **23** Mitumbwi imonga ilawa Tiberiya isoka pahala lipinga lya wantu pawaliyiti mabumunda, shipindi Mtua pakalongiti mayagashii Mlungu. **24** Su, wantu awa pawavimaniti handa Yesu na wafundwa wakuwi waweriti ndiri pahala paliya, wakwena mtumbwi gumonga wagenda Kafarinaumu pawamsakula. **25** Wantu walii pawamwoniti Yesu kumwambu kulitanda wamkosiya, “Mfundu, gwiza ndiri panu?” **26** Yesu kankula, “Nakaka nuwagambirani, mwankunsakula ndiri toziya mumaniti weri liuzauba lili, kumbiti toziya muliyiti mabumunda galii mwikuta. **27** Namushitendera lihengu shiboga shashyalibika, kumbiti mushitenderi lihengu shiboga sha ukomu wa mashaka goseri. Ashi ndo shiboga Mwana gwa mutu hakakupanani, toziya Tati Mlungu kamjimira kutenda hangu.” (aiōnios g166) **28** Womberi wamkosiya, “Tutendi shishi su tutendi vilii vyakafira Mlungu twenga tutendi?” **29** Yesu kawankula, “Vintu vyakafira Mlungu ndo mwenga kumjimira ulii yakantumiti.” **30** Wamgambira, “Hagutendi liuzauzu gaa su tuloli tupati kukujimira? Hagutendi shintu gaa? **31** Wazewi wetu waliiyiti shiboga shawashishema Mana kushiwala kulii, gambira Malembu galembwa, Kawayupiti libumunda kulawa kumpindi kwa Mlungu.” **32** Yesu kawagambira, “Nakaka nuwagambirani, Musa kawayupiti ndiri libumunda kulawa kumpindi kwa Mlungu, Tati gwangu ndo mweni kawapanani mwenga libumunda lya nakaka kulawa kumpindi. **33** Toziya mabumunda ga Mlungu ndo ula ulii kasuluka kulawa kumpindi na kutupanana ukomu wa pasipanu.” **34** Su, wamgambira, “Mtuwa, gutupi kila lishaka libumunda ali.” **35** Yesu kawagambira “Neni ndo libumunda lya ukomu. Walii yawiza kwaneni hawawoni ndiri njala, yakanjimira neni hawawoni ndiri kwimiluwa. **36** Nuwagambirani weri kulonga mumona, kumbiti munjimiru ndiri. **37** Woseri ndo weni yakanupa Tati hawizi kwaneni, naneni hapeni numwingi yoseri yakiza kwaneni, **38** toziya niza kulawa kumpindi kwa Mlungu ira ntendi ndiri vilii vilii yyanfira. Niza kutenda vilii vyakafira ulii yakantumiti. **39** Uliya yakantumiti kafira aga, nanimwamizili yumu pakati pa walii yakanupiti, ira

hanuwazyukusiyi woseri lishaka lya kupelera. 40 Mana shakafira Tati gwangu ndo ashi, kila yakamwona Mwana na kumjimiria kawera na ukomu wa mashaka goseri. Neni hanuwazyukusiyi lishaka lya kupelera." (aiōnios g166) 41 Su Wayawudi wanjiti kuhinginika kuusu yomberi toziya Yesu katakuliti, "Neni ndo libumunda lilawiti kumpindi." 42 Su womberi watakula, "Hashi, ayu Yesu ndiri mwana gwa Yosefu? Tumumana tati gwakuwi na mawu gwakuwi! Su, kaweza hashi kutakula kalawa kumpindi kwa Mlungu?" 43 Yesu kawagambira, "Mleki kuhinginika mwenga kwa mwenga. 44 Kwahera muntu kawezi kwiza kwaneni mpaka Tati yakantumiti pakamjega kwaneni, naneni hanumzyukusiyi muntu ayu ku ukomu lishaka lya kupelera. 45 Wambuyi wa Mlungu walembiti, 'Wantu woseri hawafundwi na Mlungu.' Kila muntu yakampikanira Tati na kulifunda kwa yomberi kizi kwaneni. 46 "Ayi yahera mana handa kamlamu muntu yakamwoniti Tati, payiweri ndiri uliya yakalawiti kwa Mlungu, uliya ndo yomberi yakamwoniti Tati. 47 Nunkugambirani nakaka, yakanjimiria kana ukomu wa mashaka goseri. (aiōnios g166) 48 "Neni nalibumunda lya ukomu. 49 Wambuyi wenu waluyiti mana kushiwala kulii, kumbiti wahowiti. 50 Kumbiti libumunda lyalilawa kumpindi kwa Mlungu su muntu yoseri yakaliya hapani kahowi. 51 Neni nalibumunda likomu lyalisulukiti kulawa kumpindi kwa Mlungu. Muntu yoseri yakaliya libumunda ali hakalikali mashaka goseri. Na libumunda lyanumupa yomberi ndo nshimba yaneni, yanuilaivi su wantu wa pasi panu waweri na ukomu." (aiōn g165) 52 Shapakanu Wayawudi wanjiti kulitakuliziana nentu pakati pawu, "Kawenza hashi muntu ayu kutupanana nshimba yakuwi, tuliyi?" 53 Yesu kawagambira, "Nankuwagambirani nakaka, pamuliya ndiri nshimba ya Mwana gwa Muntu na kulanda ndiri mwazi gwakuwi, hapani muweri na ukomu. 54 Yakaliya nshimba yaneni na kulanda mwazi gwangu kanawu ukomu wa mashaka goseri, naneni hanumzyukusiyi lishaka lya kupelera. (aiōnios g166) 55 Toziya nshimba yaneni ndo shiboga sha nakaka na mwazi gwangu ndo gwakulanda nakaka. 56 Yakaliya nshimba yaneni na kulanda mwazi gwangu, kenilikili mngati mwangu, naneni nulikali mngati mwakuwi. 57 "Tati yakawera mkomu yakantumiti neni, toziya naneni nulikali viraa. Ntambu iraayi yoseri yakandiya neni hakalikali toziya yaneni. 58 Su, ali ndo libumunda lisulukiti kulawa kumpindi kwa Mlungu, handa ndiri libumunda lyawaliyiti wambuyi wenu. Pawaliyiti kala wahowiti, kumbiti wantu woseri wawaliya libumunda ali hawaweri na ukomu wa mashaka goseri." (aiōn g165) 59 Yesu katakuliti aga pakaweriti kankufunda munumba ya Mlungu kulii Kafarinaumu. 60 Su wantu wawuwa wafundwa wakuwi pawapikaniriti aga

watakula, "Aga ndo mafundu gakamala! Gani kaweza kugapikanira?" 61 Yesu kavimaniti pota nakugambirwa na muntu, kulonga wafundwa wakuwi waweriti wankuhiginika kuusu shitwatila ashi, su kawakosiiti, "Hashi, shitwatila ashi shiawenda muweri ndiri na nakaka? 62 Haiweri hashi pamumwona Mwana gwa Muntu pakakwena kugenda pahala palii pakaweriti pakwanjira? 63 Rohu gwa Mlungu ndo yakajega ukomu, nshimba ya muntu hapeni iwezi. Visoweru vyanuwagambirani ndo vya Rohu yakajega ukomu. 64 Ata hangu wamonga wenu wajimira ndiri." Yesu kavimaniti kwanjira pakwanjira walii yawajimira ndiri, vira aad gaa hakamgalambuki. 65 Yesu kongeriti katakula kayi, "Ayi ndo toziya nuwagambiriti kulonga kwahera muntu yakaweza kwiza kwaneni pakawezeshwa ndiri na Tati gwangu." 66 Toziya ya aga, wamonga wawuwa wafundwa wa Yesu wawuyiti na waleka kumfata kayi. 67 Su, Yesu kawakosiiti wantumintumi walii lilongu na wawili, "Hashi, mwenga, mfira kuwuya kwenu?" 68 Simoni Peteru kamwankula, "Mtuwa, tugendi kwa gaa? Gwenga gwana visoweru vya ukomu wa mashaka goseri. (aiōnios g166) 69 Twenga tujimira vinu na tuvimana gwenga gwa Mnanagala yakiza kulawa kwa Mlungu." 70 Yesu kawankula, "Hashi nuwasyagula ndiri mwenga lilongu na wawili? Ata hangu, yumu gwenu ndo Shetani!" 71 Yesu katakuliti aga kuusu Yuda, mwana gwa Simoni Isikariyoti, Yuda kaweriti yumu gwa wafundwa wakuwi kumbuti ndo hakamgalambuki Yesu.

7 Pa aga, Yesu kaweriti kankugendagenda kulaa ku Galilaya. Kafiriti ndiri kugendagenda kumkowa wa Yudeya toziya wakulu wa Wayawudi waweriti wankufira kumlaga. 2 Shipindi sha msambu gwa Wayawudi gwa visasa guweriti gwapakwegera. 3 Su, walongu wakuwi wamgambira, "Guuki panu gugendi Yudeya, su wafundwa wakuwi wawoni vitwatira vyagutenda. 4 Muntu katenda ndiri vitwatira kwa kubada pakafira kamanikani kwa wantu. Toziya gutenda vitwatira avi, guleki wantu wa pasipanu poseri wavimani kuusu gwenga." 5 Ata walongu wakuwi wamjimira ndiri. 6 Yesu kawagambira, "Shipindi shangu shashifaa shankali kusoka. Mwenga kila shipindi shifaa. 7 Wantu wa pasipanu hapani wizi kuwakalalira mwenga, neni wankalalira toziya neni ntakula kwawu kuwera matendu gakuwi gadoda. 8 Mwenga mgendi kumsambu. Neni hapani ng'endi ku msambu aku vinu, toziya saa yaneni yaifaa yankali kusoka." 9 Katakuliti aga, shapakanu kendereyiti kulikala Galilaya. 10 Walongu wakuwi pawagenditi kala kumsambu, Yesu kagenditi viraa, kumbiti kagenditi ndiri pawamlola ira kagenditi kwa kulififa. 11 Wakulu wa Wayawudi waweriti wankumsakula ku msambu aku. Womberi wakosiya,

"Ka koshi?" 12 Kuweriti mapwepweziyu nentu kuusu Yesu mulipinga lya wantu. Wamonga watakuliti, "Yesu ndo muntu muheri." Na wamonga watakuliti, "Ndala! Kankuwapayira wantu." 13 Kumbiti kwahera muntu yakatakuliti kuusu Yesu paweru, toziya waweriti wankuwatira wakulu wa Shiyawudi. 14 Msambu agu pagusokiti pakati na kumalirika, Yesu pakagenditi ku Numba nkulu ya Mlungu, kanjiti kufunda. 15 Wakulu wa Shiyawudi walikangashiti nentu, walongiti, "Iwera hashi muntu ayu kerewa nentu, nayomberi kagenditi ndiri kushuli?" 16 Yesu kawankula, "Shilii shanfunda shilawa kwaneni ndiri, ira shilawa kwa Mlungu, ndo mweni yakantumiti. 17 Muntu yakafira kutenda galii gagafira Mlungu, haguvimani handa mafundu gangu galawa kwa Mlungu, ama neni nfunda kwa uwezu wangu namweni. 18 Muntu yakatakuliti kwa uwezu wakuwi mweni, kankusakula uzyumi wakuwi mweni. Kumbiti ulii yakasakula uzyumi wa ulii yakantumiti, ayu ndo mwaminika na mngati mwakuwi kwahera ufyangu woseri. 19 Hashi, Musa kakupanana ndiri Lilagaliru? Ata hangu, kwahera ata yumu gwenu yakalijimila Lilagaliru. Hashi, mfira mndagi?" 20 Lipinga lya wantu limwankula, "Gwenga gwana shamshera! Gani kafira kukulaga?" 21 Yesu kawankula, "Kwana liuzaaua limu lyantenditi, namwenga mlikangashiti. 22 Musa kawalagaliriti mwenga muwayingiziyi jandu wana wenu, shitiba ashi sha Musa ndiri ira wambuyi wenu ndo wanjiti kushitenda shitiba ashi na mumwingiziya jandu mwana mulishaka lya Kwoyera. 23 Handa pamumwingiziya mwana jandu mulishaka lya Kwoyera su mleka ndiri Lilagaliru lya Musa, iwera hashi munkalira neni toziya numponizya muntu mulishaka lya Kwoyera? 24 Mleki kutoza kwa kunja hera, mtozi kwa shipimu sha teratera." 25 Wantu wamu wa Yerusalem watakuliti, "Ndo ayu ndiri, muntu yawamsakula wamlagi? 26 Mlol! Kawagambira pota na kufifa, womberi watakuliti ndiri shintu shoseri kuusu yomberi! Hashi, iwezekana kuwera wakulu wavimana nakaka kuwera muntu ayu ndo Kristu? 27 Kumbiti Kristu pakaweriti kankwiza, kwahera muntu yoseri yakavimaniti kuwera Kristu hakalawili koshi, kumbiti tuvimana kuwera muntu ayu kwakalawira!" 28 Yesu pakaweriti kankufunda Mnumba nkulu ya Mlungu, yomberi katakuliti kwa liziwu, "Mumana neni na muvimana kwanawa? Niza ndiri kwa uwezu wangu mweni. Ulii yakantumiti ndo mwaminika nentu, mwenga mumana ndiri, 29 Kumbiti neni numumana, toziya ndawa kwakuwi, ndo mweni yakantumiti." 30 Womberi wafiliti kumkamula Yesu, kumbiti kwahera muntu yakaweza kumbata yomberi toziya saa yakuwi yankali kusoka. 31 Wantu wawuwa mulipinga wamjimiriti na walonga, "Kristu pakiza hakatendi mauzaaua nentu kuliku aga gakatenditi muntu

ayu?" 32 Mafalisayu wapikiniriti wantu pawapwepa visoweru avi kuusu Yesu. Su womberi pamuhera na watambika wakulu wa Numba ya Mlungu wawatumi wanjagila wambati Yesu. 33 Yesu katakula, "Nankali namwenga kwa shipindi shididini, su hanumugenderi ulii yakantumiti. 34 Hamunsakuli kumbiti hapeni mumoni, toziya hapeni mwizi pahala palii panwera." 35 Wakulu wa Shiyawudi walitakuziana weni, "Muntu ayu hakagendi koshi ndo peni hapeni tumpati? Hakagendi kwa lushi zya Wagiriki ndo peni wantu wetu Wayawudi pawalikala na hakawafundi Wagiriki? 36 Kamanisha shishi pakatakula, 'Hatumsakuli kumbiti hapeni tumwoni na palii pahala pakawera hapeni tuwezi kusoka?" 37 Lishaka lya kupelera lya msambu agu liweriti lishaka likulu. Yesu kagolokiti na kutakula kwa liziwu likulu, "Yakayumuwa, kizi kwaneni, 38 na yoseri yakanjimira neni kalandi. Gambira Malembu Mananagala ntambu yagalembwa, 'Yakanjimira neni lushemba lwa mashi ga ukomu haganyiririki kulawa mumoyu mwakuwi.'" 39 Yesu katakuliti aga kuusu Rohu, ndo mweni yawamjimirira yomberi hawamuwanki. Shipindi shilii, Rohu Mnanagala kaweriti kankali kusoka toziya Yesu kaweriti kankali kukwiswa. 40 Wantu wamu pakati pa lipinga lili wapikiniriti visoweru avi, watakuliti, "Nakaka muntu ayu ndo ulii mbuyi gwa Mlungu!" 41 Wamonga watakuliti, "Ayu ndo Kristu!" Kumbiti wamonga watakuliti, "Kristu hapeni kizi kulawa ku Galilaya! 42 Malembu Mananagala galembwiti hangu kuwera Kristu hakaweri mushiyiwuku sha Mfalumi Dawudi na hakayiwuki ku Betirehemu, lushi lyakalikaliti Dawudi." 43 Su, kulawiriti malekaniru kuusu yomberi pakati palipinga lili lya wantu. 44 Wantu wamu wafiriti kumbata Yesu, kumbiti kwahera yakajeriti kumbata. 45 Wanjagila pawawuyiti kwa Watambika wakulu na Mafalisayu, womberi wawakosiya, "Iwera hashi mumjega ndiri Yesu?" 46 Wanjagila wawankula, "Kwahera muntu yakapatiti nakamu kutakula gambira muntu ayu ntambu yakatakuliti!" 47 Mafalisayu wawakosiya, "Hashi na mwenga wakuzyangani viraa?" 48 Hashi, muwoniti kala yumu gwa wakulu wa wantu, ama yumu gwa Mafalisayu yakamjimiriti? 49 Lipinga ali lya wantu livimana ndiri Lilagaliru lya Musa, lipangirwa!" 50 Yumu gwa Mafalisayu kaweriti Nikodemu ndo mweni pakwanjira paliya kamgenderiti Yesu. Su, kawagambiriti womberi, 51 "Lilagaliru lyetu liweza ndiri kumtoza muntu pamberi pa kumpikinira kwanja na kuvimana shakatenda" 52 Womberi wamwankula, "Hashi, gwenga viraa gulawira Galilaya? Su kagabetuli Malembu Mananagala, nagwenga haguwonu kuwera Galilaya hapeni kalawiri mbuyi gwa Mlungu!" 53 Kila muntu kagenditi ukaya.

8 Yesu kagenditi kulugongu lwa Mzeituni. 2 Shirawu yakuwi mandawira putiputi kagenditi kayi Kunumba nkulu ya Mlungu. Wantu woseri wamgendera, nayomberi kalivaga kanja kankufunda. 3 Wafunda gwa malagaliru na Mafalisayu wamjegera mdala yumu yawambatiti ugoni pakahumba. Wamgolosiya pakati pawu. 4 Wamkosia, "mfunda! Mdala ayu yawambatiti ugoni kaweriti kankuhumba. 5 Malagaliru ga Musa katulagalira mdala handa ayu wamgumi mabuhi. Su, gwenga gutakula hashi?" 6 Watakuliti hangu kwa kumjera Yesu, wapati shanzu sha kumsitaki. Yesu kasuntama, kalemba mlitapaka kwa shyala. 7 Pawawongiriti kumkosiya, Yesu kagolokiti, kawagambira "Muntu yakeniweri na vidoda pakati penu kiwi gwa kwanja kumguma libuwi." 8 Shakapanu kasuntamala kayi, kaweriti kankulemba mlitapaka. 9 Pawapikaniriti avi, wanja kuwuka yumuyumu, pawalongolera wazewi. Yesu kasigala gweka yakuwi na mdala ulii kagoloka palaa pali. 10 Yesu kaligolosiya kamkosiyiti mdala ayu, "Wakoshi wantu walii? Hashi kwahera hata yumu yakakutoziti?" 11 "Kwahera hata yumu!" Mtuwa, kamwankula. Yesu kamgambira, "Iherepa, wala neni nukutozi ndiri. Gugendi zyaku na kwanjira vinu hapeni gutendi vidoda kayi." 12 Yesu pakayowiriti kayi na. Mafalisayu, kawagambira, "Neni ndo Uweru wa pasi panu, yakanizira neni hapeni kagendigendi muntiti nakamu, su hakaweri na Uweru wa ukomu." 13 Su, Mafalisayu wamgambira, "Gwenga gulilanguziya gamweni, hangu upitawu waku ufaa ndiri." 14 Yesu kawankula, "Hangu ndiri, ata handa nulilanguziya namweni, upitawu wa neni ndo wa nakaka toziya neni nujimana kwandawiti na kwang'enda. Kumbiti mwenga muntoza kwa maholu ga wantu, kumbiti neni ntoza ndiri muntu. 15 Ata pantoza, kutoza kwaneni ndo kwa nakaka toziya neni nagweka yangu ndiri Tati yakantumiti neni ndo kapamuhera na neni. 16 Llembitwi Mumalagaliru genu kwa upitawu wa wantu wawili, shintu shoseri shatutakuliti ndo nakaka. 18 Neni nankulilanguziya namweni na Tati yakantumiti, kankunanguziya neni viraa." 19 Wamkosiya, "Tati gwaku ka koshi?" Yesu kawankula, "Mwenga mumana ndiri neni wala mummanita ndiri Tati. Handa memumanita neni, memumanita Tati gwangu viraa." 20 Yesu katakuliti visoweru vyoseri avi kaweriti kankufunda Mnumba nkulu ya Mlungu pakwegera na lisanduku lya luhanja palitulitwi, Kwahera muntu yakambatiti, toziya saa yakuwi iweriti hayenisoki. 21 Yesu kawagambira kayi, "Hang'endi zyangu, mwenga hamnsakuli, kumbiti hamhowi muvidoda vyenu. Kwang'enda neni, mwenga hapeni mwezi kusoka." 22 Su, Watuwa Washiyawudi watakula, "Hashi, ina mana hakalilagi mweni?"

Mbona katakula, Kwang'enda neni mwenga hapeni msoki?" 23 Yesu kawagambira, "Mwenga mlawa palaa pasipanu, neni ndawa kumpindi, mwenga ndo mwa wa pasipanu, neni hapeni weri gwa pasipanu. 24 Ayi ndo mana nuwagambireni hamhowi muvidoda vyenu. Na hamhowi muvidoda vyenu handa pamjimira ndiri 'Neni ndo mweni'." 25 Nawomberi wamkosiya, "Gwenga gwa gaa?" Yesu kawankula, "Neni ndo handa vilii nuwagambireni kwanjira mwanzu! 26 Nana gavuwa ga kutakula kwa mwenga na yya kuwatoza. Kumbiti uliya yakantumiti ndo nakaka, naneni nuwagambira wantu wa pasipanu shitwatira shampikiniriti kulawa kwakuwi." 27 Wavimana ndiri handa Yesu kaweriti pakatakula nawomberi kumhusu Tati. 28 Su, Yesu kawagambira, "pammalira kala kumubikula Mwana gwa Muntu, panu ndo pamfira kumana handa 'Neni Ndo mweni', na handa ndenda ndiri shoseri namweni neni, ira ntakula hera galii Tati gakafunditi. 29 Yakantumiti kapamuhera naneni, yomberi kandeka ndiri gweka yangu, kwani mashaka goseri ntenditi galii yagamfirizya." 30 Wantu wawuwa wampikiniriti Yesu vyakatakuliti wamjimiriti. 31 Yesu kawagambira Wayawudi walii yawamjimiriti, "Handa pamgajimila mafundu gangu hamuweri wafundwa wangu nakaka, 32 hamuumani unakaka na unakaka hawuwananani ulekeziwu." 33 Nawomberi wamwankula, "Twenga ndo walelwaa wa Aburahamu, na hatwenipati ng'o kuwera wamanda wa muntu yoseri. Gwana mana gaa kutakula, 'Hamuweri walekiziwa?'" 34 Yesu kawankula, "Nakaka nuwagambireni, kila muntu yakatenda vidoda ndo mmanda gwa vidoda. 35 Mmanda hapeni kalikali ukaya kwa mtuwa gwakuwi pamashaka goseri, kumbiti mwana kalikala ukaya mashaka goseri. (aiōn g165) 36 Mwana pakawapanana ulekeziwu, hamuweri walekiziwa nakaka. 37 Nuvimana handa mwenga ndo walelwaa wa Aburahamu. Ata hangu, mfira kundaga kwa toziya hamjimili ndiri mafundu gangu. 38 Neni ntakula galii yakananguziyiti Tati, kumbiti mwenga mtenda galii yakawagambireni Tati gwenu." 39 Womberi wamwankula, "Twenga ndo twawana gwa Aburahamu!" Yesu kawagambira, "Handa mwenga mwawana wa Aburahamu, memulitendi lihengu lyakatenditi Aburahamu, 40 vyoseri avi vyantenditi nuwagambireni unakaka mpikaniriti kulawa kwa Mlungu, ata hangu, mwenga mfira kundaga. Aburahamu katenda hangu ndiri! 41 Mwenga mtenda shitwatira shiraa shilii shakatenditi Tati gwenu." Womberi wamgambira, "Mlungu mweni ndo Tati gwetu, twenga twawana ndiri wa kunja." 42 Yesu kawagambira, handa Mlungu kangaweriti Tati gwenu, munganfiriti neni, toziya neni ndawiti kwa Mlungu na vinu napanu. Niza ndiri kwa uwezu wangu namweni, ira yomberi kantumiti. 43 Hashi

mwerewa ndiri gantakula aga? Ayi ndo toziya mweza ndiri kuwupikanira ujumbi waneni. **44** Mwenga ndo mwawana wa tati gwenu, Shetani na mufira hera kutenda lumamatama lwa Tati gwenu. Yomberi kaweriti mlagu kwanjira mwanzu, kahera msimamu gwa nakaka, tembera nakaka kwahera mngati mwakuwi. Kila mpayu, zitakulwa kulawirirana na ntambu yakuwi ya munshimba, yomberi ndo mpayu na tati gwa mpayu. **45** Kumbiti neni nukugambirani nakaka, toziya ayi hashi munjimira ndiri neni. **46** Gani pakati pernu yakaweza kulanguziya weri neni nana vidoda? Handa panuwagambira nakaka, kwa shishi munjimira ndiri? **47** Yakalawa kwa Mlungu kapikaniraga visoweru vya Mlungu. Mwenga, mlawa ndiri kwa Mlungu, na ayi ndo toziya ya mwenga kupikinira ndiri. **48** Wayawudi wamkosiya Yesu, "Hashi, hapeni tutakuli nakaka handa gwenga ndo Msamariya na kayi gwana shamshera?" **49** Yesu kankula, "Neni nahera shamshera, neni numgohilili Tati gwangu, kumbiti mwenga mgohalira ndiri. **50** Neni nsakula ndiri ligoya lyangu namweni, kumbiti kwana yumu mweni kankusakula ligoya ali, nayomberi ndo mtoza. **51** Nakaka nuwagambireni, yakagakola mafundu gangu hapeni kahowi mashaka goseri!" (aiōn g165) **52** Su, Wayawudi wamgambira, "Vinu tuyimana nakaka handa gwenga gwana washamshera! Aburahamu kahowiti na wambuyi wa Mlungu viraah wahowiti, nagwenga gutakula eti, 'Yakajimira ujumbi waku hakalikali mashaka goseri!' (aiōn g165) **53** Tati gwetu Aburahamu kahowa, hashi gultenda gwamkulu kuliku tati gwetu Aburahamu, ndo gwenga? Ata wambuyi wa Mlungu wahowiti. Hashi gwenga gultenda gwa gaa?" **54** Yesu kawankula, "Panilikwisa namweni, uweru wangu shintu ndiri. Yumu yakankwisa ndo Tati gwangu, kila muntu katakula Mlungu gwetu. **55** Mwenga hapeni mpati kummana, kumbiti neni nummana. Na, pantankula nummana ndiri, hanuwi mpayu gambira mwenga. Kumbiti neni nummana na njimira shisoweru shakuwi. **56** Tati gwetu Aburahamu, kanemeleriti pakaliwoni lishaka lyangu na yomberi kaliwoniti, kanemeleri." **57** Su, Wayawudi wamgambira, "Gwenga gwankali kusoka vinja lilongu muhanu, nagwenga gumwona Aburahamu?" **58** Yesu kawagambira, "Nakaka nuwagambirani, pamberi Aburahamu kangali kwiwuka, ndo Neni." **59** Panu wasola mabuwi wamgumangi yomberi, kumbiti Yesu kalififa, kalawa Mnumba nkulu ya Mlungu.

9 Yesu pakaweriti kankupita, kamwoniti muntu yumu kana Iwisi kwanjira kwiwuka. **2** Wafundwa wakuwi wamkosiya, "mfunda! Hashi, gaa ndo yakatenda vidoda vyavimtenda muntu ayu kayiwuki pakawera Iwisi? Hashi, vidoda vyakuwi mweni ama vidoda vya walera wakuwi?" **3** Yesu kankula,

"Shitwatila ashi shilawira ndiri toziya ya vidoda vyakuwi yomberi, ama vidoda vya walelwu wakuwi, ira kiwuka Iwisi su makakala ga Mlungu gawonikani gatenda lihengu mwakuwi. **4** Kuweri kwankali paliwala tufiruwa kwendeleya kutenda lihengu lya uliya yakamtumiti, mana pashiru peni pakwiza muntu hapeni kawezi kutenda lihengu. **5** Shipindi nankali pasipanu, neni ndo gulangala gwa pasi panu." **6** Pakatakuliti kala aga, katema mata pasi, kalitenda linkandiga, kamswagaziya mumasu ulii yakawera na Iwisi, **7** kamgambira, "Gugendi na gukalifyankuli palitanda lya Silowamu." Mana ya litawu ali ndo "Yawamtumiti". Muntu kana Iwisi uliya kagenda na kulifyankula kultanda lya Siloam, shakapanu kawuya pakawera kankuwona. **8** Su, wapakwegera wakuwi na walii yawaweriti wavimana handa kaweriti muhushu mluwa, walonga, "Hashi, ayu ndiri uliya muhushu yakaweriti pakalivaga na kuluwa luwa?" **9** Wamonga pawatakula, "Ndomweni." Wantu wamu watakula, "ndala! Ira kalifana nayomberi." Uliya yakaweriti Iwisi katakula, "Ndo neni!" **10** Wamkosiya, "Vinu, masu gakuwi gapata hashi kutumula?" **11** Nayomberi kawankula, "Muntu uliya yawamshema Yesu katenditi linkandiga, kaswagaziya mumasu na kung'ambira, 'Gugendi gwakalifyankuli palitanda lya Silowamu,' su neni ng'enda, nulifyankula sheni shangu, mpata kwona." **12** Wamkosiya, "Yomberi ka koshi?" Nayomberi kawankula, "Neni nuvimana ndiri!" **13** Shakapanu wamjega muntu uliya yakaweriti kana Iwisi kwa Mafalisayu. **14** Lishaka ali Yesu pakatenditi linkandiga na kumtumuziya masu muntu ayu, iweriti Lishaka lya kwoyeru. **15** Mafalisayu wamkosiya kayi muntu ayu, "Gupata hashi kwona?" Nayomberi kawagambira, "Kantyeremeka linkandiga mumasu, naneni nulifyankula sheni shangu, vinu weza kwona." **16** Mafalisayu wamu walonga, "Muntu kantenditi hangu hapeni kalawi kwa Mlungu, toziya kajimira ndiri malagaliru ga Lishaka lya kwoyeru." Kumbiti wamonga walonga, "Muntu kana vidoda kawenza hashi kutenda liuzaiza lya ntambu ayi?" Kuwera na malekaniru pakati pawu. **17** Mafalisayu wamkosiya kayi muntu ayu, "Yomberi kagagubutula masu, gutakula shishi kwa yomberi?" Muntu uliya kawagambira, "Yomberi ndo mbuyi gwa Mlungu!" **18** Wakulu wa Shiyawudi wajimira ndiri handa muntu ayu kaweriti Iwisi na vinu kankuwona mpaka pawawashemiti walera wakuwi **19** na wawakosiya walera awa, "Hashi, ayu mwana gwenu ndo mwenga mlonga kiwukiti Iwisi? Hashi vinu kapata kwona?" **20** Walera wakuwi wankula, "Tuyimana handa ayu ndo mwana gwetu na kiwukiti Iwisi. **21** Kumbiti kapata hashi kwona, hapeni tuyimani na wala tuyimana ndiri uliya yakamtumuziyyi masu. Mumkosiyi mweni, yomberi ndo muntu mkulu, kawenza

kulitakulira mweni." 22 Walera wakuwi walongiti hangu toziya wawatiriti wakolamlima wa Shiyawudi, kwani wakolamlima awa waweriti waliragilirana handa muntu yoseri yakamini handa Yesu ndo Kristu kalivagi kunja kwa numba ya Mlungu. 23 Walelwa wakuwi walongiti, "Yomberi ndo muntu mkulu, Mumkosiyi." 24 Su, wamshema kayi muntu ulii yakiwukiti Iwisi na wamgambira, "Gumpanani ukwisa Mlungu! Twenga tuvimana kuwera muntu ayu ndo kana vidoda." 25 Yomberi kankula, "Handa ndo nana vidoda neni nuvimana ndiri. Kumbiti shintu shimu nushimana, neriti na Iwisi na vinu mona." 26 Wamkosiya, "Kakutenderiti shishi? Hashi kakutumuliziya masu gaku?" 27 Muntu ayu kawankula, "Nuwagambireni mbera kala, namwenga mpiakanira ndiri, mfira shishi kupikinira kayi? Hashi mwenga viraa mfira muweri wafundwa wakuwi?" 28 Kumbiti womberi wamwigira pawatakula, "Gwenga ndo mfundwa gwakuwi, twenga wafundwa wa Musa. 29 Twenga tuvimana handa Mlungu katakuliti na Musa, kumbiti muntu ayu tumumana ndiri kala wira koshi!" 30 Muntu ulii kawankula, "Ashi ndo shitwatira sha kulikangasha! Mwenga muvimana ndiri kala wira koshi, kumbiti kantumuliziya masu gangu! 31 Tuvimana handa Mlungu hapeni kawapikiniri wantu wana vidoda, ira kumpikinira yoseri yakamjimira na kutenda vyakafiriti. 32 Kwanjira lupaga pasipanu ipikanirika ndiri handa muntu kagatumuziya masu ga muntu yakayiwukiti Iwisi. (aiōn g165) 33 Payiwera ndiri muntu ayu kalawa kwa Mlungu, mekaweziti ndiri kutenda shintu shoseri!" 34 Womberi wamwankula, "Gwenga gwiwuka na kulelwa pavidoda, na hashi guweza kutufunda twenga?" Wamwinga kulawa Mnumba ya Mlungu. 35 Yesu kapikiniriti yagalawiliti, kamwoniti muntu uliya kamkosiya, "Hashi, gwenga gumjimira Mwana gwa Muntu?" 36 Muntu ayu kankula, "Mtuwa, gung'ambiri yomberi ndo gaa, su mpesi kumjimirai!" 37 Yesu kamgambira, "Gumwona kala na yomberi ndo yakatakula nagwenga vinu." 38 Muntu ayu katakula, "Nukujimira, Mtuwa!" Na kamsuntamilira Yesu. 39 Yesu katakula, "Neni niza pasipanu kutoza wantu, wanawisi wapati kuwona na woseri yawalola waweri Iwisi." 40 Mafalisayu wamu waweriti pamuhera na yomberi wampikinira pakatakuriti aga na wamkosiya, "Gumaanisha natwenga twanalwisi viraa?" 41 Yesu kawankula, "Mwangaweriti mwana Iwisi, mwangaweriti ndiri na vidoda, kumbiti mwenga vinu mtakula, twenga tuwona, ayi ilanguziya kuwera mwana vidoda."

10 "Yesu kawagambira, yoseri yakingira ndiri mulizizi lya kondolu kwa kuptitira mlyangu, ira mulupenu na kwingira kwa njira yimonga, ayu ndo mwivi na mwepula. 2 Muntu yakingira kwa kuptitira pamulyangu, ayu ndo mweni mlolera gwa kondolu. 3 Mlolera mlyangu kamvugulira yomberi,

kondolu wapikinira liziwi lyakuwi, nayomberi kawashema kondolu wakuwi kila yamu litawu lyakuwi na kuwalonguziya kunja. 4 Pakawalavia kunja kawalongulera palongolu, nawomberi kondolu wamfata, kwani walimana liziwi lyakuwi. 5 Kondolu awa hapeni wawezi kumfata muntu gwangi, ira watuga toziya walimana ndiri liziwi lyakuwi." 6 Yesu kawagambiriti mfanu agu, kumbiti womberi wavimana ndiri shakafiriti kuwagambira. 7 Su, Yesu katakula kayi, "Nakaka nuwagambireni, neni ndo mlyangu gwa kondolu. 8 Wamonga woseri walii wiziti pamberi pa neni ndo wivi na wakwepula, kumbiti kondolu wawapikinira ndiri. 9 Neni ndo mlyangu. Yakingira kuptitira neni hakalopozwi, hakingiri na kulawa na hakapati maliziwu. 10 Mwivi kizaga su kiwi na kalagi na kahalabisiyi. Neni niza mpesi kuwera na ukomu, ukomu ukamiliika. 11 "Neni ndo mlolera muheri. Mlolera muheri kalaviyaga ukomu wakuwi kwa kondolu wakuwi. 12 Muntu gwa shibenamgongu, yomberi mlolera ndiri na wala kondolu wakuwi ndiri, pakamuwona liminyi kankwiza, kaleka kondolu na kutuga, liminyi kawabata wakondolu na kuwapalasiyanga. 13 Muntu gwa shibenamgongu katuga toziya yomberi gwa shibenamgongu hera, hapeni kawaloleri wakondolu. 14 Neni ndo mlolera muheri. Nuwamana wakondolu wangu nawomberi wamana neni, 15 gambira Tati ntambu yakamana neni, naneni ntambu yanummana Tati. Neni ndaviya ukomu wangu kwajili ya womberi. 16 Nana wakondolu wamonga yawaweriti ndiri mulizizi ali. Inazimu kuwajega viraa, womberi hawalipikiniri liziwi lya neni, na hakuweri shipinga shimu na mlolera yumu. 17 "Tati kanfira neni toziya ndaviya ukomu wangu, su mpesi kuwuwanka kayi. 18 Kwahera muntu yakampoka ukomu wangu, neni nuwulaviya mweni. Nana uwetu wa kuwulaviya na kuwutola kayi. Hangu ndo Tati kandagaliriti ntendi." 19 Kuwera kayi na malekaniru pakati pa Wayawudi toziya ya visoweru avi. 20 Wantu wawuwa watakuliti, "Kana shamshera, kayi kanalukwali! Gwa shishi kumpikinira?" 21 Wamonga walonga, "Shisoweru ashi sha muntu kana shamshera ndiri. Hashi, shamshera kaweza ashi kuponiziya muntu kana Iwisi?" 22 Aku Yerusalemku weriti na msambu gwa kumlavilira Mlungu Numba nkulu ya Mlungu, shipindi ashi shiweriti sha mpepu. 23 Yesu kaweriti kankugendagenda Mnumba nkulu ya Mlungu pahala wapashemiti Mdamu gwa Selemani. 24 Su, Wayawudi wamzyengeta Yesu, wamkosiya, "Hagutuleki pota na nakaka mpaka ndii? Gutugambiri nakaka pota kufifa, Hashi, gwenga ndo Kristu?" 25 Yesu kawankula, "Nuwagambireni kala, kumbiti mnjimiria ndiri. Lihengu lyantenda neni kwa uwetu wa Tati gwangu wakuntakuziya. 26 Kumbiti mwenga mnjimiria ndiri toziya mwenga mwa kondolu wa neni ndiri. 27

Wakondolu wangu wapikinira liziwi lyangu, neni nuwamana, nawomberi wanfati. **28** Neni nuwayupa ukomu wa mashaka goseri, nawomberi hapeni wahowi. Kwahera muntu yakaweza kuwawusiya mmawoku mwangu (aiōn g165, aiōnios g166) **29** Tati gwangu ndo mweni yakanupiti hawa nayomberi ndo mkulu kuliku woseri. Kwahera yakaweza kuwawusiya mmawoku mwakuwi. **30** Neni na Tati, twayumu." **31** Su, Wayawudi watola mabuwi wamgumi. **32** Yesu kawagambira, "Nuwalanguziyen mahengu gavuwa kulawa kwa Tati. Nuwatendera shishi shamfira kung'uma na mabuwi?" **33** Wayawudi wamwankula, "Hapeni tukugumi kwajili ya matendu Maher, Kumbiti kwa kumwigilanga Mlungu! Gwenga ndo muntu hera kumbiti mweni gwenga gulitenda kuwera Mlungu." **34** Yesu kawankula, "Walembiti Mumalagaliru genu, Neni nonga, 'mwenga ndo milungu?' **35** Mlungu kawashemiti milungu walii wawapanana ujumbi wakuwi, natwenga tuvimana handa Malembu Mananagala gatakula nakaka mashaka goseri. **36** Kumbiti neni, Tati ndo kansyaguliti na kantumiti pasipanu. Iwera ashi mung'ambira neni nigilanga toziya ntakuliti 'Neni Namwana gwa Mlungu?' **37** Namunjimira neni, pamwona ntenda ndiri vitwatira vya Tati gwangu. **38** Kumbiti pantenda vitwatira avi, ata pamunjimira ndiri neni, muvijimiri ata vitwatira vyantenda, su mpati kuvimana nakaka kulonga Tati ka mngati mwangu na neni namngati mwa Tati." **39** Wajeriti kayi kumbata Yesu kumbiti kawukiti pakati pawu. **40** Yesu kagenda kayi kumwambu ku lushemba Yordan, pahala Yohani pakaveriti kankubatiza, kalikaliti aku. **41** Wantu wawuwa wamgenderiti pawalonga, "Yohani katenda ndiri liuzaiza lyoseri, ira goseri Yohani gakatakuliti kuusu muntu ayu ndo nakaka." **42** Na wantu wawuwa pahala palii wamjimira.

11 Muntu yumu yawamshema Lazaru, kalikaliti Betaniya, kaveriti mlweri. Betaniya lushi Iwawalikaliti Mariya na Marita muhasha gwakuwi. **2** Mariya ndo uliya yakamswagiti uturi Mtuwa na kumpukuta kwa viri zyakuwi. Ayu ndo Lazaru kaka gwakuwi yakaveriti mlweri. **3** Wahasha watuma ujumbi kwa Yesu, "Mtuwa, ganja gwaku yagumfira, mlweri!" **4** Yesu pakapikaniriti aga, katakula, "Ulweri awu hapeni hujegi kuhowa kwa Lazaru, ira ndo kwajili ya kumkwisa Mlungu na kwa mana ayi Mwana gwa Mlungu kakwiswi." **5** Yesu kamfiriti Marita na muhasha gwakuwi pamuhera na Lazaru. **6** Pakapatiti shisoweru handa Lazaru mlweri, kulikala pahala panu kwa mashaka mawili nentu. **7** Shakapanu kawagambira wafundwa wakuwi, "Tuwuyi kayi Yudeya!" **8** Wafundwa wamgambira, "Mfundu! Shipindi shifupi hera shipita Wayawudi wafira kukuguma mabuwi, na gwenga

gufira kugenda kayi aku?" **9** Yesu kankula, "Lishaka lyana saa lilongu na mawili ndiri, ndo hangu? Pakagendagenda paliwala hapeni kawezu kulikwala, kawona kulangala kwa pasipanu. **10** Kumbiti muntu pakagendagenda pashiru katalikwala, Toziya kulangala kwahera." **11** Yesu katakuliti hangu na pakamaliriti, kawagambira, "Ganja gwetu Lazaru kagonja, kumbiti neni nankugenda na kumyusysi." **12** Wafundwa wakuwi wamgambira, "Mtuwa, handa yomberi kagonja su hakaponiziwi." **13** Kumbiti Yesu kaveriti kankutakula kuusu kuhowa kwakuwi, womberi waliholiti kuwera kankutakula kuusu kugonja mbota. **14** Yesu kawagambira pota kufifa, "Lazaru kahowa, **15** kumbiti nemelera kwa ajili ya mwenga handa mweri ndiri aku, su mpati kujimira. Haya tugendeni kwakuwi." **16** Tomasi yawamshema mawira kawagambira wantumini wamonga, "Tugendeni woseri pamuhera na mfunda tukahowi!" **17** Yesu pakafikitii aku, kamwoniti Lazaru wamtula kala mlipumba kwa mashaka msheshi. **18** Shijiji sha Betaniya shiweriti pakwegera na Yerusalemut utali wa kilumita ntatu, **19** na Wayawudi wawuwa wiziti kumlo Marita na Mariya kuwapanani ushiwa kwa kuhowa kaka gwawu. **20** Shipindi Marita pakapikaniriti handa Yesu kaveriti kamkwiza, kagenda kumwanka, kumbiti Mariya kasigaliti ukaya. **21** Marita kamgambira Yesu, "Mtuwa handa gwangaweriti panu, kaka gwangu mekahowiti ndiri!" **22** Kumbiti nuvimana handa ata vinu shoseri shagufira kumluwa Mlungu, hakakupi." **23** Yesu kamgambira, "Kaka gwaku hakawuyi mkomu kayi." **24** Marita kamwankula, "Nuvimana handa hawazyuki shipindi sha uzyukisiwu, mulishaka lya kupelera." **25** Yesu kamgambira, "Neni ndo uzyukisiya na ukomu. Yakanjimira neni ata tembera hakahowi, hakalikali. **26** Na kila yakalikala na kunjimira, hapeni kahowi. Hashi, gujimira aga?" (aiōn g165) **27** Marita kamwankula, "Yina, Mtuwa! Neni njimira handa gwenga ndo Kristu, Mwana gwa Mlungu, uliya yakiza pasipanu." **28** Marita pakatakuliti aga, kagenditi na kumshema Mariya mlongu gwakuwi, kamgambira pagweka, "mfunda kapanu na kafira kukuwona." **29** Nayomberi pakapikaniriti aga, kamukamu kagoloka, kamgendera Yesu. **30** Yesu kaveriti keniyingiru mushijiji, kumbiti kaveriti palaa palii Marita pakamwankiti. **31** Su, Wayawudi yawaweriti ukaya pamuhera na Mariya pawamnyamaziya muushiwa, pawamwoniti kagoloka na kulawa kunja vumu, wamwiziriti. Wavimanit kaveriti kankugenda mulipumba kudaya. **32** Mariya pakasokiti pahala palii Yesu pakaveriti na kumwona, kasuntamala, kamgambira, "Mtuwa, handa gwangaweriti panu, kaka gwangu kangahowiti ndiri!" **33** Yesu pakamwoniti kankulira na Wayawudi walii wawiziti pamuhera nayomberi wankulira viraa, kamemiti na maholu na kuhinginika mumoyu. **34**

Shakapanu kawakosiya, "Lipumba lya koshi?" Wamgambira, "Mtuwa, gwizi na gulori." 35 Yesu kalira. 36 Su, Wayawudi watakula, "Mlori ntambu yakamfiriti!" 37 Kumbiti wamonga wawu watakula, "Hashi, ayu yakamtenditi katumuli masu lwisi uliya, kaweza ndiri kumtenda Lazaru nakahowi?" 38 Su, Yesu kahinginika kayi mmoyu, kiziti mlipumba. Lipumba lyeni liweriti mpanga na liweriti ludiwiwra kwa libuwi. 39 Yesu kalagaliriti, "Mliwusiyi libuwi ali!" Marita mlongu gwakuwi ayu yakahowiti kamgambira, "Mtuwa karja kala kununka, kalikala mulipumba mashaka msheshi!" 40 Yesu kamgambira, "Hashi, nukugambira ndiri handa pagujimira haguwonu ukwisa wa Mlungu?" 41 Su waliwusya libuwi lili, Yesu kalola kumpindi, katakula, "Mayagashii Tati toziya gwenga gumpikanira. 42 Nuvimana handa gumpikanira nen. Kumbiti ntakula aga toziya ya wantu awa wapala panu su wapati kujimira handa gwenga ndo yaguntumiti." 43 Pakamaliriti kutakula aga, kashema kwa liziwu likulu, "Lazaru! Gulawi kunja!" 44 Uliya yakaweriti kahowa kalawiti kunja, aku wamyopa sanda mmagulu na mmawoku na sheni shakuwi shigubikirwa. Yesu kawagambira, "Mumyopoli, mkamleki kagendi zyakuwi." 45 Su, Wayawudi wawuwa waweriti wamtyangira Mariya pawawoniti Yesu shintu gaa shakatenditi, na kumjimira. 46 Kumbiti wamonga wawu wagenditi kwa Mafalisayu na wawagambira shiwtatira ashi shakatenditi Yesu. 47 Mafalisayu na watambika wakulu waliwoniti Mwashizungu na watakula, "Tutendi shishi? Muntu ayu kankutenda mauzaiza nentu. 48 Patumleka hera wantu woseri hawamjimiri, womberi Warumi hawizi kuwalibisiya Numba nkulu ya Mlungu gwetu na isi yetu!" 49 Panu yumu gwawu, yawamchema Kayafa, ndo kiwiti mtambika mkulu wa shinja ashi, kawagambira, "Mwenga muvimana ndiri shintu! 50 Hashi, mwona ndiri handa ndo mbaka kwamwenga muntu yumu kahowi kwa ajili ya wantu, kuliku isi yoseri ipalanganyika?" 51 Yomberi katakula ndiri hangu ntambu yakafiriti mweni, ira kaweriti mtambika mkulu shinja ashi su katungiti handa Yesu hakahowi toziya ya wantu wa Isi ya Shiyawudi, 52 na toziya ndiri gweka yawu hera, kumbiti kapati kuwajega pamuhera munshimba yimu yaipalanganyikiti kwa wantu wa Mlungu. 53 Su, kwanjira lishaka ali watuwa wa Shiyawudi watenda mipangu gwa kumlaga Yesu. 54 Su, Yesu hapeni kagendigendi kayi paweru muisi ya Wayawudi, kumbiti kawukiti panu kagenditi pahala pagwekera na kushiwala, mlushi lwa walushema Efrayim. Kalikaliti aku pamuhera na wafundwa wakuwi. 55 Shipindi sha msambu sha Wayawudi sha Pasaka shiweriti pakwegera na wantu wawuwa walawa muisi wagenditi Yerusalem su walipungi pa msambu agu. 56 Su, waweriti wankumsakula Yesu. Na womberi pawaliwoniti Mnumba

nkulu ya Mlungu, walikosiyan, "Mulihola hashi? Nakaka hakizi ndiri ku msambu agu, awu ndiri?" 57 Watambika wakulu na Mafalisayu walagalira kuwera, handa muntu yoseri pakavimaniti pahala pakaweriti Yesu, kalazimika kutakula su wapati kumbata.

12 Pamberi pa mashaka sita ga msambu gwa Pasaka,

Yesu kafikiti Betaniya pakaya pa Lazaru, muntu yakamzusiyiti kulawa kwawahowiti. 2 Aku wamtuliriti shiboga sha pamihia na Marita kaweriti kamtendera. Lazaru kaweriti yumu gwa walii waweriti wankuliya pamuhera na Yesu. 3 Mariya katoliti supa ya uturi yawayishema naridu iherepa ya mpiya zivuwa, kamswaga Yesu mumagulu na kugapukuta kwa viri zyakuwi numba yoseri inunkira uturi. 4 Yumu gwa wafundwa wa Yesu, Yuda Isikariyoti yakafiriti kumgalambuka Yesu, katakula, 5 "Uturi awu waweweza kuwuza kwa mpiya zya shibena mgongu sha myezi tisa na mpiya azi wawayupi wahushu?" 6 Katakuliti hangu, kwakuwawonera ndiri wahushu lusungu, toziya kaweriti mwivi na yomberi ndo yakakoliti muhaku gwa mpiya na kavitoliti vyawatuliti amu. 7 Yesu katakula, "Mumleki mdala ayu! Kavitoriti vyoseri vyakaweriti navi kwa lishaka lya kusilwa kwa nen. 8 Wahushu mwanawu mashaka goseri, kumbiti hamuveri ndiri na nenii mashaka goseri." 9 Wayawudi wawuwa wapikiniriti handa Yesu Kabetaniya. Su womberi wagenditi aku, wapati kumwona Yesu, kayi wafiriti kumwona Lazaru ulii yakamzusiyiti na Yesu kulawa kwa wahowiti. 10 Watambika wakulu wasakuliti ntambu ya kumlaga Lazaru, 11 toziya Wayawudi wawuwa wawalemiti wayawu na wamjimira Yesu. 12 Shirawu yakuwi, lipinga likulu lya wantu wiziti kumsambu wapikiniriti Yesu kaweriti mnjira kwiza Yerusalem. 13 Watola maputira ga mitendi, walawa kugenda kumwanka, wabota pawatakula, "Gwenga mlopoziya gwetu! Katekelerwi ayu yakiza mulitawu lya Mtuwa. Katekelerwi Mfalumi gwa Israeli." 14 Yesu kakwena mwana punda, kalivaga pampindi pakuwi gambira ntambu yagatakuliti Malembu, 15 "Kotu kutira gwe lushi lwa Sayuni, Mfalumi gwaku kamkwiza, Kalivaga pampindi pa mwana punda." 16 Shipindi ashi wafundwa wakuwi wavimaniti ndiri shiwtatira ashi shoseri, kumbiti Yesu pawamkwiswiti kala, womberi wagaholiti Malembu Mananagala gatakuliti kuusu yomberi na wagatenditi aga kwa yomberi. 17 Lipinga likulu lya wantu walii waweriti pamuhera nayomberi shipindi pakamshemiti Lazaru kulawa mlipumba, kamzusiyi kulawa kwawahowiti, watakuliti yagalawiriti. 18 Toziya ya aga, lipinga likulu lya wantu awa wamgenderiti Yesu, mana woseri wapikiniriti handa Yesu katenditi liuzaiza ali. 19 Mafalisayu

waligambiziyan, "Mwona? Hapeni tuwezi kutenda shoseri! Mlori, wantu wa pasipanu woseri wankumfata." 20 Kuweriti na Wagiriki wamu mu wantu yawaveriti wiza Yerusalem kumkwisa Mlungu mushipindi sha msambu. 21 Womberi wamgenderiti Filipu, yakalawiriti Betisayida mu Galilaya na watakula, "Mtuwa, tufira kumwona Yesu." 22 Filipu kagenda na kamgambira Andereya na wawili wagenda na kumgambira Yesu. 23 Yesu kawawankula, Saa isoka kala kwa Mwana gwa Muntu kukwiswa! 24 Nukugambirani nakaka, mbunji ya nganu isigala mbunji hera payiyalwa ndiri mulitapaka na kuwola. Handa payiwola, su ilera mbeyu zivuwa. 25 Woseri yawafira ukomu wawu hawawuhoyi, yakagahoviya makaliru gakuwi pasipanu, hakagaponiziyi kwa makaliru ga mashaka goseri. (aiōnios g166) 26 Yakafira kuntendera ndo mpaka kanfati, pawera neni na ntumintumi gwangu hakaweri, kayi muntu pakantendera Tati hakampanani ligoya. 27 "Vinu rohu yaneni intama, ntakuli shishi? Ntakuli, 'Tati, gunopoziyi shipindi ashi pashisoka?' Kumbiti ayi ndo toziya ya kwiza. Su shimpiti shipindi ashi sha ntabiku. 28 Tati, Kakwiswi litawu lyakuwi." Panu liziwi litakula kulawa kumpindi kwa Mlungu. "Nulikwisa na hanulikwisi kayi." 29 Lipinga lya wantu lyaligolokiti palii lipikaniriti liziwi ali na wamu wawu watakuliti, "Ntumintumi gwa kumpindi kankuyowera nayomberi!" 30 Kumbiti Yesu kawagambira, "Liziwi ali lirandula ndiri kwajili yaneni, ira kwajili ya mwenga. 31 Vinu ndo shipindi sha pasipanu kutozwa, vinu mtuwa gwa pasipanu hawamwusiyi. 32 Neni panu panyasulwa kumpindi kwa Mlungu hanumkwezeniziyi kila muntu." 33 Kakutakula hangu kalanguziya ntambu gaa hakahowi. 34 Lipinga ali limwankula. Twenga watugambira Malagaliru getu handa Kristu hakalikali mashaka goseri. Su, guweza hashi kutakula eti mwana gwa Muntu imbidi kanyasulwi? Mwana gwa Muntu ndo gaa? (aiōn g165) 35 Yesu kawagambira, "Gulangala haguweri pakati penu katepu hera. Mgendi toziya mnawu gulangala agu, ntiti hapeni iwapatii, toziya yakagendagenda muntiti kavimana ndiri kwakagenda. 36 Shipindi shamuwera na gulangala agu, mugujimiru, su mpati kuwera wantu wa gulangala." Pakalongiti kala visoweru avi, Yesu kagenditi zakuwi na kulififa kutali na womberi. 37 Tembera Yesu katenditi mauzauba goseri aga palongolu pawu, womberi wamjimiru ndiri. 38 Su visoweru vyakatakuliti Isaya mbuyi gwa Mlungu vitimiya. "Mtuwa, gaa yakajimiru ujumbi watutakuliti? Na uwezu wa Mtuwa ulilanguziya kwa gaa?" 39 Na hangu womberi waweba ndiri kujimira, toziya Isaya katakula viraa, 40 "Mlungu kagatula lwisi masu gawu Na kagazeziya mahala gawu, Wawoni ndiri kwa masu gawu, Wavimani ndiri kwa mahala gawu, Na wanizira ndiri neni, Mlungu katakula, Su mpati kuwaponiziya." 41 Isaya katakuriti

visoweru avi toziya kawoniti ukwisa wa Yesu, pakatakula visoweru vyakuwi. 42 Ata hangu, kuvuwa kwa watuwa wa wakulu wa Shiyawudi wamjimiriti Yesu. Kumbiti toziya ya mafalisayu, wamjimiriti ndiri paweru kwa kutira handa wawatuli gweka mnumba ya Mlungu. 43 Wafiriti kuzyumwa na wantu kuliku kuzyumwa na Mlungu. 44 Shakapanu Yesu katakula kwa liziwi likulu, "Muntu yakanjimirira, kanjimirira ndiri neni hera, ira kamjimirira viraa ultiya yakantumiti. 45 Yakamona neni kankumwona viraa ulii yakantumiti. 46 Neni na Gulangala, niza pasipanu su woseri wawanjimirira waweri ndiri muntiti. 47 Yakapikanira shisoweru shangu uganu kagakola ndiri, neni hapeni numtozi, hanumtozi ndiri. Niza ndiri kuwatoza wantu wa pasipanu ira kuwalopozia. 48 Woseri yawanema neni na kuujimirira ndiri ujumbi waneni, kwana yumu yakiza kuwatoza. Visoweru vyantakula haviweri vyakuwatoza mulishaka lya kupelera. 49 Ayi ndo nakaka, toziya neni ntakula ndiri kwa uwezu wangu namweni, kumbiti Tati yakantumiti ndomweni yakantumiti ntakuli shishi na nyoweri shishi. 50 Naneni nuvimana weri lilagaliru lyakuwi lijega ukomu wa mashaka goseri. Su, neni ntakula hera galii Tati yakanagaliriti nugatakula." (aiōnios g166)

13 Iweriti lishaka lya pamberi pa msambu gwa Pasaka.

Yesu kavimaniti handa saa yakuwi isoka ya kuwuka pasipanu na kugenda kwa Tati. Shipindi shoseri yomberi kawafiriti nentu wantu wa pasipanu yawaveriti wakuwi, na kawafiriti mpaka lupeleru! 2 Yesu pamuhera na wantumini wakuwi waveriti walivaga kuliya shiboga sha pamihii. Shetani kingiriti kala mumoyu mwa Yuda, mwana gwa Simoni Isikariyoti, maholu ga kumgalambuka Yesu. 3 Yesu kavimaniti handa Tati kaweriti kamupa makakala, kavimaniti kuwera kalawa kwa Mlungu na kaweriti kankugenda kwa Mlungu. 4 Su, kawukiti pameza, kayikusa nguwu yakuwi, katola shitambala na kulitawa mushyunu mwakuwi. 5 Shakapanu katula mashi mubakuli, kanja kuwagulula magulu wafundwa wakuwi kugapukuta kwa shitambala shilii shakashitawiti mushinu mwakuwi. 6 Pakiziti kwa Simoni Peteru, nayomberi katakula, "Mtuwa, hashi gwenga gwiza kugagulula magulu ganeni?" 7 Yesu kamwankula, "Gwenga hapeni gwerewi vinu shantenda ashi, kumbiti hagwelewi shakapanu." 8 Peteru kamgambira, "Gwenga hapeni gungululi magulu gangu nakamu!" Yesu kamwankula, "Pangulula ndiri magulu gaku, hapeni guweri ntumintumi gwangu kayi." (aiōn g165) 9 Simoni Peteru kamwankula, "Mtuwa, nagungululi magulu hera! Gugagululi mawoku gangu na mtuwi viraa." 10 Yesu kamgambira, "Yawakoga kala wawera waherepa na wafiruwa ndiri kunawa ira magulu gawu. Mwenga muherera,

kumbiti mwawoseri ndiri.” 11 Yesu kamumaniti kala ulii yakagenda kumgalambuka, ndo mana kalongiti, “Mwenga muherepa, kumbiti yumu kaherepa ndiri.” 12 Pakamaliriti kuwagulula magulu gawu, kavulumula nguwu yakuwi, na kalivagiti pahala pakwi pakwegera na meza, su yomberi kawakosiya, “Hashi, mwerewa shanuwatenderani mwenga?” 13 “Mwenga munshema mfunda na Mtua, mwenga mtakula weri toziya ndo neni. 14 Paiwera nenii Mtua gwenu na mfunda gwenu, nuwanaviya magulu mwenga, mwenga viraa mfiruwa kulinawiviyana magulu. 15 Nukupanani kala mfanu, su mwenga mtendi viraa ntambu yanuwatenderani. 16 Nuwagambirani nakaka, wantumintumi wakulu ndiri kuliku mtuwa gwawu na ntumintumi hapeni kaweri mkulu kuliku ulii yakantumiti. 17 Vinu muumana unakaka awu, hamuweri na sekuseku pamgatenda. 18 “Aga gantakula gawawusu ndiri mwenga mawoseri. Neni nuwamana walii yanuwasyaguliti. Kumbiti mpaka gatimi Malembu Mananagala gaweri nakaka ntambu yagalembwa, ‘Muntu yakaliyiti pamuhera naneni shiboga shangu hakang’alambuki’. 19 Neni nuwagambirenii vitwatira avi vinu pamberi kulawira. Su pagalawila mpati kujimira kuwera ‘Neni ndo Mweni’. 20 Nuwagambirenii nakaka, yakamshemera yoseri ulii yanumtumiti, kanshemera nenii viraa na yakanshemera neni ndo kamshemera ulii yakantumiti.” 21 Yesu pakatakuliti kala aga, kahinginikiti nentu mumoyu, katakula pota kuffifa, “Nakaka nuwagambirenii, yumu gwenu hakamgalambuki!” 22 Wafundwa walilola weni, su waweriti wavimana ndiri handa gaa hakamgalambuki. 23 Yumu gwa wafundwa, mweni Yesu ndo yakamfiriti nentu, kaweriti kalivaga pakwegera na Yesu. 24 Simoni Peteru kamlanguziya kwa mawoku, kamgambira “Gumkosiyi katakula kuusu gaa.” 25 Su ntumintumi ulii kasegelera nentu uwega wa Yesu, kamkosiya, “Mtua, ndo gaa?” 26 Yesu kamwankula, “Ulii yanumupa shipandi sha libumunda shantotiti musahani, ndo mweni.” Su, kashitola shipandi sha libumunda, kashitota musahani, kamupa Yuda, mwana gwa Simoni Isikriyoti. 27 Yuda pakayankiti kala shipandi sha libumunda, Shetani kamwingiriti yomberi. Su, Yesu kamgambirini Yuda, “Gutendi kanongola shilii shagufira kutenda!” 28 Woseri yawalivagiti kuliya shiboga wavimaniti ndiri kwantambu gaa Yesu katakuriti aga kwa yomberi. 29 Yuda kaweriti mkola mpiya pakati pawu, wavimaniti kuwera Yesu kamgambirini hakahemerii vilii vyawafiruwa mumsambu, ama kamgambirini kakalaviyi shoseri kwa wahushu. 30 Su Yuda pakayankiti kala shipandi shilii sha libumunda, palaa paliya kalawa kunja. Na iweriti Pashiru. 31 Yuda pakawukiti kala, Yesu kalonga, “Vinu ukwisa wa Mwana gwa Muntu ugubutulwa, vinu ukwisa wa Mlungu ugubutulwa kuitipira yomberi. 32 Handa ukwisa wa Mlungu paugubutulwa kuitipira yomberi, su Mlungu hakaulanguziyi ukwisa wa Mwana gwa Muntu mngati mwakuwi, kamukamu hakatendi hangu. 33 Wana wangu, nankali na mwenga katepu hera. Hamunsakuli, kumbiti vinu nukugambirani galii ganuwagambiriti kala wakulu wa Wayawudi, ‘Pang’endaku, mwenga hapeni mgendi.’ 34 Vinu nukupanani lilagaliru lya syayi, mulifiri weni. Handa yanukufirani mwenga, viraa vilii mulifiri weni. 35 Handa pamulifira weni, wantu woseri hawavimani kuwera mwenga ndo wafundwa waneni”. 36 Simoni Peteru kamkosiya Yesu, “Mtua gwankugenda koshi?” Yesu kamwankula, “Hapeni guwezi kufata vinu kwang’endaku, kumbiti shakapanu hamunfati.” 37 Peteru kamkosiya, “Mtua, kwantambu gaa nsindi kukufata vinu? Nakali kuhowa kwajili ya gwenga!” 38 Yesu kamwankula, “Hashi, ndo wakala nakaka kuhowa kwajili ya neni? Nukugambira nakaka, pamberi njogolu keniwiki, hagunemi mala tatu kuwera gumana ndiri neni.”

14 Yesu kawagambira, “Namuligaziya mumyoyu mwenu. Mumjimiri Mlungu na munjimiri neni viraa. 2 Ukaya mwa Tati gwangu kwana mbakati zivuwa, nuwagambirini kala na vinu nankugenda kuwanyawirani pahali penu. 3 Na pang’enda na kuwanyawilireni pahala penu, hambui na kuwatola, su mwenga hamuweri pamuhera naneni. 4 Muyimana njira ya kugenda aku kwang’enda.” 5 Tomasi kamkosiya, “Mtua, tuvimana ndiri kwagugenda, su twankuyimana hashi njira ayi?” 6 Yesu kamwankula, “Neni ndo njira na unakaka na ukomu. Kwahera yakawenza kugenda kwa Tati ira kwa kuitipira kwaneni. 7 Kawagambira, vinu mumana neni, mumana na Tati gwangu viraa. Na kwanjira vinu mumana na mumwona kala.” 8 Filipi kamgambira, “Mtua, tumlanguzi Tati, natwenga hatwikuti.” 9 Yesu kamwankula, “Filipi, nulikala namwenga kwa shipindi shoseri, nagwenga gumana ndiri? Yakamoniti kala neni kamwona Tati. Guweza hashi kutakula, Tumlanguzi Tati? 10 Hashi, mijimira ndiri handa neni namngati mwa Tati, nayomberi Tati ka mngati mwaneni? Visoweru nyanuwagambirani ntakula ndiri kwa utuwa waneni, Tati yakawera mngati mwaneni kankutenda lihengu lyakuwi. 11 Munjimiri neni pantakula handa neni namngati mwa Tati na Tati ka mngati mwaneni. Handa hangu ndiri, mijimira toziya ya vintu vyantenda. 12 Nakaka nuwagambirani, yakanjimiria neni hakatendi vitwatira vyantenda neni, yina, hakatendi vintu vikulu nentu, toziya nankugenda kwa Tati. 13 Na shoseri shamluwa mulitawu lyaneni hantendi, su Tati kakwiswi mnumba ya mwana. 14 Pamunduwa shoseri mulitawu lyangu, hanuwatendereni. 15 “Pamunfira neni, hamulijimili lilagaliru lyaneni. 16 Naneni hanumluwi Tati nayomberi

hakawapanani mtanga yumonga, hakalikali namwenga kwa mashaka goseri. (aiōn g165) 17 Yomberi ndo Rohu yakalanguziya unakaka kuusu Mlungu. Wantu wa pasipanu waweza ndiri kumuwanka toziya waweza ndiri kumwona wala kummana. Kumbiti mwenga mumana toziya kalikala namwenga na ka mngati mwenu. 18 "Pang'enda hanuwaleki ndiri mwawashiwa, hanizi kayi kwamwenga. 19 Katepu hera wantu wa pasipanu hawamoni kayi ndiri, kumbiti mwenga hamumoni. Toziya nana ukomu, vira a mwenga hamuweri na ukomu. 20 Lishaka lili palisokiti hamuvimani handa nenii na mngati mwa Tati, naneni mngati mwamwenga. 21 "Yakagayanka malagaliru ganeni na kugajimira, ndoweni walii yawanfira nenii. Tati gwangu hakawafiri woseri yawanfira nenii, naneni vulaa hanuwafiri womberi na hanulilanguziyi kwawomberi." 22 Yuda, Yuda Isikariyoti ndiri, kamgambira, "Mtuwa, hashi iwezekana gwenga kulilanguziya kватwenga na gulilanguziya ndiri kwa wantu wa pasipanu?" 23 Yesu kamwankula, "Muntu pakanfira nenii hakagajimili mafundu gangu na Tati gwangu hakamfiri, nenii pamuhera na Tati gwangu hatwizi kulikala nayomberi. 24 Yakanfira ndiri hapeni kagajimili mafundu gangu. Na mafundu gampikanfiri gangu ndiri, galawa kwa Tati yakantumiti. 25 "Nuwagambiriti vitwatira avi pamweriti nakali na mwenga. 26 Kumbiti mtanga, Rohu Mnanagala, ndomweni Tati hakamtumi mulitawu lyaneni, hakawafundeni kila shintu na kuwakumbusiyani goseri ganuwagambirani. 27 "Nuwalekera ponga, nuwapanani ponga yangu. Nuwapanani ndiri mwenga gambira wantu wa pasipanu ntambu yawatenda. Namuvera na lyoga ama namuhinginyika. 28 Mpikanfiri kala panuwagambira, Nankugenda zyangu, shakapanu hambuyi kayi kwamwenga. Handa munganfiri, munganemeli toziya nankugenda kwa Tati, yomberi ndo mkulu nentu kuliku nenii. 29 Nuwagambireni aga vinu pamberi ganalawira, su pagalawila mpati kujimira. 30 Ntakula ndiri namwenga kayi vitwatira avi vivuwa, mana mtuwa gwa pasipanu kankwiza. Hapeni kawezi shintu kwaneni, 31 kumbiti wantu wa pasi panu mpaka wavimani handa numufira Tati, ndo mana ntenda kila shintu gambira Tati ntambu yakanamuwi. "Mgoloki, tuwuki panu!"

15 "Neni ndo mzungabu gwa nakaka, Tati gwangu ndo mkulima. 2 Yomberi kawusiyaga kila lutambi lwalulera ndiri mabwajubwaju mnumba mwangu na kila lutambi lwalulera nulugulula lupati kulera nentu. 3 Mwenga muwera kala muherepa toziya ya mafundu ganuwafunditi. 4 Mwikali mngati mwangu, naneni nulikali mngati mwenu. Lutambi hapeni luleri mabwajubwaju gweka yakuwi, haluleri paluwera mumtera gwa zabibu. Ntambu iraayi hapeni mlieri

mabwajubwaju mpaka muweri mngati mwangu." 5 "Neni namzyabu, mwenga ndo mitambi. Woseri yawawera mngati mwangu, naneni mngati mwawu, hawaleli mabwajubwaju gavuwa, pamuhera ndiri naneni hapeni mtendi shintu shoseri. 6 Muntu yoseri pakalikala ndiri mngati mwangu kaswa kunja gambira lutambi lawalwasa kunja mpaka linyali, mitambi yeni ijojinirwa na kwasiswa pamotu, yeni ndo ilunguziwa. 7 Pamulikala mngati mwaneni na visoweru vyaneni paviwera mngati mwenu, hamluwi shoseri shamfira na hampati. 8 Ukwisa wa Tati gwangu hawuwoneki pamulera mabwajubwaju na kwa njira ayi hamuweri wafundwa waneni. 9 Nukufireni mwenga gambira Tati ntambu yakanfira nenii, mulikali muwundama wa nenii. 10 Handa pamjimila malagaliru gangu, hamulikali mu muwundama waneni, gambira nenii ntambu yanjimiriti malagaliru ga Tati gwangu na nulikali muwufiru wakuwi. 11 "Nukugambirani vitwatira avi su nemeleru yangu iweri mngati mwenu na nemeleru ya mwenga ikamiliki. 12 Lilagaliru lyangu ndo ali, mulifiri weni, ntambu yanuwafira mwenga. 13 Mafiliru makulu nentu kwa muntu kuulanguziya kwa waganja wakuwi ndo kuulaviya ukomu wakuwi kwa womberi. 14 Mwenga ndo waganja waneni handa pamtenda shilii shanuwalagaliriti. 15 Mwenga hapeni nuwashemi kayi wamanda, toziya wamanda hapeni wavimani vyawatenda watuwa wawu. Kumbiti nuwashema mwenga waganja, toziya nuwagambiriti vitwatira vyoseri vyanpikanfiri kwa Tati gwangu. 16 Mwenga munsyagula ndiri nenii, kumbiti nenii ndo yanuwasylaguliti mwenga na kuwatuma mgendi mwakaleri mabwajubwaju nentu, mabwajubwaju yagalikala. Su Tati hakakupanani shoseri shamluwa mu litawu lyangu. 17 Su, lilagaliru lyangu kwa mwenga ndo ali, mulifiri weni kwa weni. 18 "Handa wantu wa pasipanu pawakukalalirani, mliholi kuwera wankalalira nenii kwanja pamberi pa kuwakalalira mwenga. 19 Handa memuweriti wamu wa wantu wa pasipanu, wantu wa pasipanu wangawafiriti gambira wantu wawu weni. Kumbiti nuwasylagula mwenga kulawa pasipanu, toziya wantu wa pasipanu wawakalalira mwenga. 20 Muliholi shilii shanuwagambiriti, 'Wamanda hapeni waweri wakulu kuliku watuwa wawu.' Handa wantu pawamberiti nenii, hawawaberi mwenga vira, handa wagajimiriti mafundu ganeni, hawagajimili mafundu genu vira. 21 Kumbiti womberi hawatendi vyoseri avi kwa mwenga toziya mwenga waneni, kwani wamumana ndiri ulii yakantumiti. 22 Handa nganiziti ndiri na kutakula na womberi wangaweriti ndiri na vidoda, kumbiti vinu hapeni wawezi kutakula wahera vidoda. 23 Yakankalalira nenii, kamkalalira Tati gwangu vira. 24 Handa nangantenda ndiri kwawomberi vitwatira vyenii kwahera muntu yumonga yakavitendit kala mwangaweriti ndiri na

vidoda, kumbiti vinu wawiwoniti vyantenditi wankalalira nenii pamuhera na Tati gwangu. 25 Ndo toziya galii gagalebitwi mu Malagaliru gawu ganakaka, 'Wankalalira hera!' 26 "Mtanga yakiza ndo Rohu, hakagubutuli unakaka kuusu Mlungu, ndo mweni kiza kulawa kwa Tati. Hanumtumi kwa mwenga kulawa kwa Tati na hakatakuli kuusu nenii. 27 Mwenga viraa, hamtakuli kuusu nenii, toziya muweriti pamuhera na nenii kwanjira kwanja."

16 "Nuwagambiriti aga, su namleka moyu gwenu. 2 Wantu hawawawingi mwenga kulawa Mnumba zya Mlungu zyenu na shipindi hashizi yoseri pakakulageni hakavimani kamtendera Mlungu lihengu. 3 Wantu hawawatenderani vitwatira avi toziya womberi wamumana ndiri Tati ama nenii. 4 Kumbiti nukugambirani aga, su shipindi pashizaku kwa womberi kutenda vitwatira avi, hamuliholi kuwera nuwagambiriti kala. "Nuwagambiriti ndiri vitwatira avi kwanjira kwanja, toziya nweriti pamuhera namwenga. 5 Su vinu nankugenda kwa ulii yakantumiti, kwahera ata yumu gwenu yakankosiya nenii pang'endaku. 6 Vinu nuwagambirani vitwatira avi, myoyu yenu ihinginika. 7 Kumbiti, nankugambirani nakaka, lherepa kwa mwenga nenii ng'endi zangu, toziya pang'enda ndiri, Mtanga hapeni kizi kwa mwenga. Kumbiti pang'enda zyangu, hanumtumi yomberi kizi kwa mwenga. 8 Nayomberi pakizaku, hakawalunguziyyi unakaka wantu wa pasipanu kuwera watenda upyota kuusu vidoda na virtu vyavimfirizya Mlungu na utoza wa Mlungu. 9 Watenditi upyota kuusu vidoda toziya wanjamira ndiri nenii, 10 na kuusu vyavimfirizya Mlungu, toziya nankugenda kwa Tati, hapeni mumoni kayi, 11 nawomberi wapayira kuusu kutoza, toziya mkolamlima gwa pasipanu katozwa kala. 12 "Nanaga gavuwa gakuwagambireni, kumbiti vinu hapeni muwezi kugahepelera. 13 Kumbiti pakizaku Rohu ayu, hakagubutuli unakaka kuusu Mlungu, hakawalongoziyi mu unakaka woseri. Hakatakuli ndiri kwa uwezu wakuwi mwensi, kumbiti hakatakuli shilii shakapikinira na hakawagambiri virtu vyaviyiza. 14 Yomberi hakanupi nenii ukwisa, toziya hakawagambiri shilii shantakula na shilii shanumgambira kawagambiri. 15 Vyoseri vyakawera navi Tati vyaneni, ndo mana nuwagambirani kuwera Rohu Mnanagala hakawapanani vilii vyakapatiti kulawa kwaneni. 16 "Shakali shipindi shididi hapeni mumoni kayi na shipindi shididi shakapanu hamumoni." 17 Wafundwa wakuwi wamu walikosiyanu, "Kamaanisha shishi? Katugambira kwa shipindi shididini hapeni tumwoni, kayi shipindi shididini hatumwoni, viraa katakuriti kayi, 'Toziya nankugenda kwa Tati.' 18 Su, waweriti wankulikosiyanu, kamaanisha shishi

pakatakula, 'shakali shipindi shididini?' Tuvimana ndiri shakayowera!" 19 Yesu kavimanit handa wafiriti kumkosiya, su kawagambira, "Hashi mlakosiyanu ntambu yanongiti, 'Shakali shipindi shididini hapeni mumoni kayi na shipindi shididi shakapanu hamumoni?' 20 Nankuwagambirani nakaka, hamulili na kudaya, kumbiti wantu wa pasi panu hawanemeleri, hamuhinginiki, kumbiti kuhinginika kwamwenga hakugalambuki kuwera nemeleru. 21 Shipindi mdala pakalera, kawera na hinginika toziya shipindi sha kuwera mundabiri shankwiza, kumbiti mwana pakiwuka, yomberi kalyaluwa, toziya kawera na nemeleru kwiwuka kwa mwana pasipanu. 22 Mwenga viraa mwanguhinginika vinu vinu, kumbiti hanuwawuyili kayi, mwenga hamuweri na nemeli mumoyu mwenu na nemeli ayi kwahera muntu yakaweza kuyiwusiya kwamwenga." 23 "Lishaka ali lyankwiza, hapeni munuwi shoseri. Nukugambirani nakaka, Tati hakawapanani shoseri shamumluwa kuitipira litawu lyaneni. 24 Mpaka vinu munuwiti ndiri shoseri kwa litawu lyangu. Munduwi shoseri, namwenga hampati su nemeli yamwenga ipera." 25 "Nuwagambirani vitwatira avi kwa mafumbu. Kumbiti shipindi hashizi hapeni ntumiyi mafumbu kuwagambira, su hantakuli pota kufifa kuusu Tati. 26 Lishaka ali palizaku, mwenga hamuluwi kwa litawu lyaneni, 27 toziya Tati mweni kawafira mwenga. Yomberi kawafira mwenga toziya munfira nenii na kujimira kuwera niziti kulawa kwa Mlungu. 28 Niziti kulawa kwa Tati na niziti pasipanu, vinu nankuwuka pasipanu, nankugenda kwa Tati." 29 Su, wafundwa wakuwi wamgambira, "Vinu gwankutakula pota kufifa, gutakula ndiri kwa mafumbu. 30 Vinu tuvimana kuwera gwenga guvimana kila shintu, gufira ndiri muntu yoseri kakukosiyo. Ayi itutenda tujimiri kuwera gwenga gulawa kwa Mlungu." 31 Yesu kawankula, "Hashi, vinu mijimira? 32 Shipindi shankwiza, na shapalaa kala, pawawapalasiya mwoseri mwenga, kila yumu pakawuya ukaya kwakuwi, hamundeki gweka yangu. Kumbiti nagweka yangu ndiri, toziya Tati kapamuhera na nenii. 33 Nuwagambiriti aga, su hamuweri na ponga kwa kuwera pamuhera na nenii. Wantu wa pasipanu hawawatendi ntabiki. Kumbiti muweri wagangamala! Neni nuwakanga kala wantu wa pasipanu!"

17 Yesu pakamaliriti kutakula aga, kalola kumpindi, kalonga. "Tati, shipindi shisoka! Gumkwisi mwana gwaku su Mwana kapatii kukukwisa gwenga. 2 Gumupiti uwezu kwa wantu woseri, su guwayupi ukomu wa mashaka goseri woseri awa wagunupiti. (aiōnios g166) 3 Na ukomu wa mashaka goseri ndo awu, kukumana gwenga yaguwera gweka yaku Mlungu gwa nakaka na kumana Yesu Kristu,

yagumtumiti. (aiōnios g166) 4 Neni nuulanguziya ukwisa waku pasipanu, ntenda kala lihengu lyagunupiti ntendi. 5 Tati! Gunkwisi pawulongolu paku vinu, ukwisa ulii yatuweriti nawu pamuhera pamberi pa kyunawa pasipanu. 6 “Nukutenda gumanikani kwa wantu walii wagunupiti kulawa pasi panu. Waweriti wantu wakuwi. Na gwenga gunupiti waweri waneni. Womberi washipikanira shisoweru shakuwi, 7 na vinu wavimana handa kila shagunupiti shilawa kwagwenga. 8 Nuwapanani ujumbi ulii wagunupiti na womberi wawuwanka, wavimana nakaka ndawiti kwagwenga na wajimira handa gwenga guntumiti. 9 “Nuwaluwira awa. Nuwaluwira ndiri wantu woseri wa pasipanu kumbiti nuwaluwira wagunupiti, mana ndo waku. 10 Vyoseri vyawera navi ndo vyaku na vyaku ndo vyani na ukwisa waneni uwonikana pakati pa wantu wagunupiti. 11 Na vinu niza kwakuwi, namulamu ndiri kayi pasipanu, kumbiti womberi wamulamu pasipanu. Tati Mnanagala! Kwa likakala lya litawu lyaku lyagunupiti, shondi shondi guwatuli weri su waweri yumu gambira twenga ntambu yatuwera yumu. 12 Pamuweriti nawomberi, nenii nuwalolera weri kwa likakala lya litawu lyaku lyagunupiti. Neni nuwalolera, kwahera ata yumu gwawu yakagamiriti, kumbiti ulii yumu yakagamiriti, su Malembu Mananagala gapati kutimirika. 13 Na, vinu niza kwagwenga na ntakula vitwatira avi pasipanu, su waweri na nemeleru ikamilika mumyoyu mwawu. 14 Nuwayupiti ujumbi waku na wantu wa pasipanu wawakalalira toziya womberi wa pasipanu ndiri, gambira nenii gwa pasipanu ndiri. 15 Nduwa ndiri guwawusiyi pasipanu, kumbiti nduwa guwaloleri na mkondola uliya. 16 Womberi wa pasi panu ndiri, handa viraa ntambu yanwera ndiri gwa pasipanu. 17 Guwapungi waweri wagwenga munakaka, shisoweru shaku ndo shanakaka. 18 Ntakula viraa ntambu yagumtumiti pasipanu, naneni viraa nuwatumwa womberi pasipanu, 19 na kwajili yamu, namweni nenii nulitula kwa gwenga su nawomberi viraa wapungwi muunakaka. 20 “Nuwaluwira awa ndiri hera, kumbiti nuwaluwira viraa woseri yawayimira toziya ya ujumbi awu. 21 Nduwa su woseri waweri yumu. Tati! Nduwa waweri mngati mwa twenga gambira viraa gwenga ntambu yaguwera mngati mwaneni, naneni mngati mwaku. Nduwa waweri yumu su pasipanu wapati kujimira handa gwenga guntumiti. 22 Neni nuwapanani ukwisa ulaa uliya wagunupiti nenii, su waweri shintu shimu gambira twenga ntambu yatuwera yumu, 23 nenii, namngati mwawu nagwenga mngati mwangu, nduwa wakamili na waweri yumu, su wantu wa pasipanu wapati kumana gwenga guntumiti na guwafiri womberi ntambu yagunfira nenii. 24 “Tati! Nfira awa wagunupiti waweri pamuhera naneni palaa panu, su wawoni ukwisa waneni wagunupiti, toziya gunfiriti

neni pamberi pa kyunawa pasipanu. 25 Tati Muheri! Wantu wa pasipanu wakumana ndiri, kumbiti nenii nukumana. Awa wavimana handa gwenga guntumiti. 26 Nukutenda gumanikani, na haendereyi kutenda hangu, su ufiru yaguwera nawu kwaneni uweri mngati mwawu, naneni hanweri mngati mwawu.”

18 Yesu pakamaliliti kuluwa, kagenditi kumwambu kulushemba Kedironi, pamuhera na wafundwa wakuwi. Pahala panu paveriti na shiwunga sha mitera, Yesu kingira amu pamuhera na wafundwa wakuwi. 2 Yuda, kamgalambukiti Yesu, pakamaniti pahala panu kwani mala zivuwa Yesu kaliwoniti na wafundwa wakuwi pahala palii. 3 Yuda katoriti shipinga sha wanjagila kulawa kwa watambika wakulu wa Numba ya Mlungu na Mafalisayu, su kiza nawu mushiwunga womberi waweriti na limbamba lya motu na vimagi. 4 Yesu, kavimana goseri gagafira kumpata, kalawira, kawakosiya, “Mwankumsakula gaa?” 5 Nawomberi wankula, “Yesu gwa Nazareti!” Yesu kawagambira, “Neni ndo mweni.” Yuda yakaweriti kamgalambukiti kagoloka pamuhera nawomberi. 6 Yesu pakawagambiriti, “Neni ndo mweni,” Wawuya kumbeli, waguwa pasi. 7 Yesu kawakosiya kayi, “Mwankumsakula gaa?” Wamwankula, “Yesu gwa Nazareti!” 8 Yesu kawagambira, “Nuwagambiren kala nenii ndo mweni. Su, payiweri mwankumsakula nenii, muwaleki awa wagendi zyawu.” 9 Katakula aga su gapati kutimiya galii ganakaka gagatakuliti, “Walii yagunupiti Tati, numwasa ndiri ata yumu.” 10 Simoni Peteru kaweriti na upanga, su, kuwulaviya kalidumura likutu lya kumliu lya ntumintumi gwa Mtambika Mkulu. Ntumintumi ayu wamshema Malikusi. 11 Su, Yesu kamgambira Peteru, “Guwuzii upanga waku mumuhaku. Hashi, gulihola handa nandi ndiri shikombi sha ndabiri shakanupiti Tati gwangu?” 12 Shikundi sha wanjagila wa Rumi na Mnjagira mkulu na walolera wa Wayawudi wamkamuliti Yesu, wamtawa, 13 na kumjega kwanja kwa Anasi. Anasi kaweriti mganafu gwa Kayafa ndo mweni kaweriti Mtambika mkulu gwa shinja shilii. 14 Kayafa ayu ndo ulii yakaweriti kawagambiriti Wayawudi, membaka mutu yamu kahowi kwajili ya wantu wawuwa. 15 Simoni Peteru pamuhera na mfundwa gwgingi wamfatiti Yesu. Toziya mfundwa yumonga ayu kaweriti kamanikana nentu kwa Mtambika Mkulu, hangu kagenda pamuhera na Yesu pakati pamdamu pa Mtambika Mkulu 16 Peteru pakaweriti kagoloka pamlyangu. Su, mfundwa gwgingi yakamanikaniti na Mtambika mkulu kalawiti kunja, katakula na mdala yakaweriti pamlyangu na kumjega Peteru mungati. 17 Mnjagira mhinja ayu gwapamlyangu kamkosiya Peteru,

"Hashi nagwenga vira a yamu gwa wafundwa wa muntu a yu?" Peteru kamgambira, "Ndala, neni ndiri!" 18 Wantumintumi na wawanjalila waveriti wakozia motu toziya kuweriti na mpepu, waveriti wanguyotera motu. Peteru kaweriti kagoloka pamuhera nawomberi kakwotera motu. 19 Mtambika Mkulu kamkosiya Yesu kuusu wafundwa wakuwi na mafundu gakuwi. 20 Yesu kamwankula, "Ntakula na kila muntu mashaka goseri pawonikaniti. Kila mala nfunda munumba za Mlungu na Mnumba nkulu ya Mlungu, pahala pawalyonaga Wayawudi woseri na wala ntakula ndiri shoseri kwa kufifa. 21 Hashi gunkosiya neni? Guwakosiya wantu yawampikinira neni. Womberi wavimana vyanuwagambiriti, wavimana shintu shantakuliti." 22 Pakamaliliti kutakula aga yamu gwa wanjalila kamkomiti Yesu likofi pakalonga, "Gumwankula ntambu ayi Mtambika Mkulu?" 23 Yesu kankula, "Handa ntakula weri ndiri, gumugambiri kila muntu ka panu iweriti hashi, kumbiti handa ntakula weri, iwera hashi gunkoma?" 24 Su, Anasi kamjega Yesu kwa Mtambika Mkulu Kayafa pawamtawa. 25 Simoni Peteru kaweriti panu kanguyotera motu. Su, wamkosiya, "Hashi, nagwenga vira a yamu gwa wafundwa wakuwi muntu a yu?" Yomberi kaberiti na kutakula, "Neni ndiri". 26 Yumu gwa wantumintumi wa Mtambika Mkulu, nayomberi kaweriti mlongu gwa ulii yakadumuliti likutu na Peteru katakula nukuvoniti pamuhera na Yesu mushiwunga sha mitera. 27 Peteru kamlema kayi, palaa paliya njogolu kawika. 28 Mandawila putiputi Yesu wamtola kwa Kayafa, wamjega mpaka kwa Liwali, wakulu awa wa Shiyawudi wingira ndiri amu, wafiriti ndiri kuwera wahumba, toziya wafiriti wawezi kuliya shiboga sha Pasaka. 29 Su Pilatu kawagendiriti kulaa kunja, kawakosiya, "Muntu a yu katenda vintu gaa vidoda?" 30 Wamwankuliti, "Handa a yu kangaweriti muntu yakatenda gahereda twangmjeigiti ndiri kwagwenga." 31 Pilatu kawagambira, "Mumutoli maweni muntu a yu, mumutozi kulawirana na malagaliru genu maweni." Wayawudi wamwankula, "Twenga twahera uwezu wa kumtoza muntu yoseri kahowi." 32 Vilawiriti avi su viweri nakaka visoweru vyakatakuliti Yesu kulanguziya kuhowa na ntambu hakahowi. 33 Pilatu kawuya kayi mu liboma na kamshema Yesu, kamkosiya, "Eti, gwenga gwa mfalumi gwa Wayawudi?" 34 Yesu kamwankula, "Hashi, gunkosiya hangu gumweni gwenga ama kwana wamonga wakugambira visoweru vyaneni?" 35 Pilatu kamwankula, "Hashi, gulihola Namyawudi neni? Wantu waku na watambika wakulu wakujega kwaneni. Gutenda shishi?" 36 Yesu katakula, "Utuwa waneni wa pasipanu ndiri, handa Utuwa waneni megaweri wa pasipanu, wantumintumi wa neni mewankomi ndiri, naniza kubatwa na Wayawudi, kumbiti Ufalumi wa

neni wa pasipanu ndiri!" 37 Pilatu kamkosiya, "Gwenga gwa muntuwa?" Yesu kankula, "Gwenga gutakula neni na muntuwa. Neni niywukiti na kwiza pasipanu kwa shintu shimu, gutakula nakaka. Kwa ntambu ayi niza na unakaka. Kila yakawera na unakaka awu hakampikiniri." 38 Pilatu kamkosiya, "Unakaka ndo shintu gaa?" Pilatu kawagendiriti kayi Wayawudi kunja na kawagambira, "Neni mona ndiri shidoda shoseri kwakuwi shakumtozera. 39 Kumbiti, kwa mwenga kwana shitiiba sha neni kumvugulira muntu yamu mushibetubetu shipindi sha Pasaka, mfira numulekeziyani mfalumi gwa Wayawudi?" 40 Wamwankula pawabota, "Ndala, ayu ndiri, tumfira Baraba!" Baraba yakaweriti mpokaji kwa wantu.

19 Su, Pilatu katakuriti Yesu wamtoli, wamsyatangi ntomondou. 2 Wanjalila wapota lijenjeri lya misontu na wamtula mumutuwi, wamvarisya na lihabiti lya shifalumi. 3 Wamwizira na kutakula, "Mwika, Mtuwa gwa Wayawudi!" Wamgendera na kumwakula makofi. 4 Pilatu kalawa kayi kunja, kawagambira, "Mlori, numjega kunja kwamwenga, mpati kuvimana handa neni mona ndiri shidoda shoseri kwakuwi." 5 Su, Yesu kalawa kunja pakavala lijenjeri lya misontu na lihabiti lya shifalumi. Pilatu kawagambira, "Mlori! Muntu mweni ndo a yu." 6 Watambika Wakulu na wanjalila pawamwoniti wabota, "Gumpingiki! Gumpingiki!" Pilatu kawagambira, "Su mumutoli maweni mkampingiki, toziya neni mona ndiri vidoda vyoseri kwakuwi." 7 Wayawudi wamwankula, "Twenga twanaga malagaliru na kulawirana na malagaliru aga, ndo mpaka kahowi, toziya kalitakuzya mweni ka Mwana gwa Mlungu." 8 Pilatu pakapikaniriti visoweru avi katiriti nentu. 9 Kingira kayi mngati mwa ikulu, kamkosiya Yesu, "Gulawa koshi gwenga?" Kumbiti Yesu kamwankula ndiri shintu. 10 Pilatu kamgambira, "Gutakula ndiri naneni? Guliholi, guvimana ndiri handa nanawu uwezu wa kukuvugulira na uwezu wa kukupingika?" 11 Yesu kamwankula, "Megaferi na uwezu woseri kwa neni hera toziya yakakupanani ndo Mlungu. Su muntu yakanjegiti kwa gwenga kana vidoda vikulu nentu." 12 Pilatu pakapikaniriti aga, kaweriti kakusakula ntambu ya kumlekizya Yesu, kumbiti lipinga lya Wayawudi liwuyiriti kushowangana, "Pagumlekeziya muntu a yu, gwenga gwa ganja ndiri gwakuwi Kaisari Mfalumi mkulu wa Warumi, kila muntu yakalitenda kuwera Mfalumi kamlema Kaisari Mfalumi mkulu wa Warumi!" 13 Su, Pilatu pakapikaniriti visoweru avi kamjega Yesu kunja, kalivaga pashitia sha kutoza, pahala wapashema, "Sakafu ya libuwi." Kwa Shiebaniya, "Gabata." 14 Iweriti ipata saa sita paliwala, lishaka lya kutandira Pasaka. Pilatu kawagambira Wayawudi, "Mlori, mfalumi gwenu!" 15

Womberi washowangana, "Gumlagi! Gumlagi! Mulupingika!" Pilatu kawakosiya, "Hashi, numupingiki mfalumi gwenu?" Watambika wakulu wamwankula, "Twenga twahera Mfalumi ira Kaisari Mfalumi mkulu gwa Warumi!" 16 Su, panu Pilatu kamlekiziya Yesu mumawoku mwawu su wampingika. Su, wamtola Yesu. 17 Nayomberi kalawa kiwiti kalitola lupiterika Iwakuwi kugenda pahala pawashemaru "Shipalakasa sha Mtwi." Kwa Shiebraniya Goligota. 18 Wampingika aku na wantu wawili wamonga wawapingika, yamu uwega wakuwi wa kumliwu na mmonga uwega wakuwi wa kumshigi. 19 Pilatu kalembiti malembu kagatula pampindi pa lupiterika. Iweriti ilembwa hangu, "Yesu gwa Nazareti, Mfalumi gwa Wayawudi." 20 Wayawudi wawuwa wagasomiti malembu aga, mana pahala panu pawampingikiti Yesu paveriti pakwegera na lushi. Kayi malembu aga gaweriti galembwa kwa Shiebraniya na Shilatini na Shigiriki. 21 Watambika Wakulu wa Shiyawudi wamgambira Pilatu, "Nagulemba, 'Mfalumi gwa Wayawudi,' Kumbiti gulembi yomberi katakuliti, Neni ndo Mfalumi gwa Wayawudi." 22 Pilatu kankula, "Ganembiti, nemba!" 23 Wanagira pawamaliriti kumpinjika Yesu, wazitoliti ngwu zakuwi, wagawana vifungu msheshi, shifungu shimu kwa kila mjagira. Watoliti viraa na rihabiti lyakuwi, rihabiti ali iweriti rifumwa kwa shipandi shimu hera, pota na mshonu. 24 Wanagira awa waligambiziyan, "Hapeni kuyikashula, ira wazigalambuziya simbi ziweri zya gaa?" Shitwatila ashi shitendikiti su gatimiya Malembu Mananagala yagatakula, "Wagawaniti ngwu womberi kwa womberi, Na ngwu zaneni wazigalambuziya simbi." Su, ntambu yawatenditi wanagila walii. 25 Pakwegera na lupiterika lwa Yesu, paveriti wagoloka mawu gwakuwi na mlongu gwa mawu gwakuwi, Mariya Mdala gwa Kileopa na Mariya Magidalena. 26 Yesu pakamwoniti mawu gwakuwi na pakwegera nayomberi kagoloka uliya mfundwa yakamfiriti, kamgambira mawu gwakuwi, "Mawu! Gulori, ayu ndo mwanagwaku." 27 Shakapanu kamgambira mfundwa ulii, gulori, "Ayu ndomwemi mawu gwaku." Na kwanjira shipindi shilii mfundwa ayu kamtoliti katami ukaya kwakuwi. 28 Yesu kavimaniti handa goseri gaweriti gatimia na su Malembu Mananagala gapati kutimiya, katakula, "Mona kuyumuluwa." 29 Panu paveriti na libakuli limema siki. Su, watota sifongu pakati pa siki ayi, wayitula pampindi pa ufitu wa hisopu wamlandisiya. 30 Yesu pakalanditi siki, katakula "Gapera!" Shakapanu kango'ng'ona mti gwakuwi, kahowa. 31 Shakapanu Wakulu wa Wayawudi wamkosiya Pilatu wamegi magulu gawu wawapingikiti na kusulusiya nshimba kulawa mlupiterika, wakosiyiti hangu toziya iweriti Ijumaa lishaka lya matandiru ga Pasaka na wafiriti ndiri nshimba kusigala mlupiterika lishaka lya

Kwoyer, paliyanja lishaka lya kwoyer toziya ya lishaka likulu. 32 Su, wanjagila wagenditi, wagamega magulu ga uliya gwa kwanja na uliya gwa pili ndomweni kaweriti kapgingikwa pamuhera na Yesu. 33 Kumbiti pawamwiziriti Yesu, wawoniti kuwera kahowiti kala na hangu wammega ndiri magulu. 34 Kumbiti mijagira yumu kamtobuliti Mluuwu kwa mgoha na palaa paliya mwazi na mashi galawa. 35 Nayomberi yakawoniti shitwatira ashi kalaviya visoweru vyakuwi su mwenga mpati kujimira. Na aga yagapitawuliti ndo nakaka, kayi yomberi kavimana handa kankutakula nakaka. 36 Shitwatila ashi shashitenditi su Malembu Mananagala gatimiyyi, "Kwahera ata shifupa shakuwi shimu hashimegwi." 37 Illembwa kayi Mumalembu Mananagala gatakula, "Hawamloli uliya yawamtobuliti." 38 Pa aga, Yosefu, mwenikaya gwa Arimatayu, kamluwa Pilatu kayitolu nshimba ya Yesu. Yosefu kaweriti mfundwa gwa Yesu, kumbiti kwa kubada, toziya kawatiriti wakulu wa Wayawudi. Su, Pilatu kajimira. Hangu Yosefu kagenditi, kayitolu nshimba ya Yesu. 39 Nikodemu yomberi kaweriti kamgendera Yesu pashiru, wagenditi pamuhera na Yosefu kiza pakajega muhanganyiku gwa manimani na ubani wa kilu milongu mitatu. 40 Su, watola nshimba ya Yesu. Waitawa sanda pamuhera na uturi kulinganira na shitiba sha Wayawudi shakusira. 41 Pahala panu pawampingikiti Yesu paveriti na shiwunga na pakati pashiwunga ashi paveriti na lipumba lyampanga lyaliweriti lyasyayi, wamsira ndiri muntu yoseri mnumba mwakuwi. 42 Toziya ya lihengu lya Wayawudi lya matandiru ga Lishaka lya Kwoyer, toziya lipumba lya mpanga ali liweriti pakwegera, wagatula mauti ga Yesu mlaa.

20 Naluwunjuwunju jumapili, kuweriti kwangali ntiti, Mariya

Magidalena kagenditi kulipumba lya mpanga na kaliwona libuwi liliw iwlusiwa pamlyangu gwa lipumba. 2 Su kagenda mbiru mpaka kwa Simoni Peteru na ulii mfundwa yumonga ndomweni Yesu kamfiriti, kawagambira, "Wamwusiya Mtuwa Mulipumba lya mpanga na tuvimana ndiri pawamtuliti." 3 Peteru na mfundwa yumonga ulii wagenda kulipumba. 4 Woseri wawili watugiti, Kumbiti mfundwa yumonga ulii katugiti mbiru kuliku Peteru na kalongolera kusoka kulipumba. 5 Pakasunguliliti na kawoniti sanda, kumbiti kingira ndiri mlipumba. 6 Simoni Peteru kamfata na Kingira mlipumba, amu kayiwona sanda, 7 na shitambala shawamtawiti Yesu Mutuwi. Shitambala ashi washitula ndiri pamuhera na sanda ayi, kumbiti shiweriti shibiringiziwa na shitulwa pahali pa gweka hera. 8 Mfundwa yumonga yakasokiti kulipumba lya mpanga, kingira viraa mulipumba lya mpanga, kawona na kajimira. 9 Waweriti wankali kugamana

Malembu Mananagala yagatakuliti kuwera mpaka kazyuki. 10 Su, wafundwa awa wawuya ukaya. 11 Mariya kaweriti kagoloka kunja ku lipumba lya mpanga, kankulira. Pakiwi kankali kankulira, kang'ong'onariti na kusungulira mulipumba lya mpanga, 12 na kawawona wantumintumi wa kumpindi wawili yawavaliti nguwu neru mbuu, walivagitii palii nshimba ya Yesu payiweriti yigonjekwa, yumu kumtuwi na mmonga kumagulu. 13 Wamahoka awa wamkosiya, "Mdala, shagulira shishi?" Yomberi kawagambira, "Wamwusiya Mtuwa gwangu na nukumana ndiri kwawamtuliti!" 14 Pakatakuliti aga, kagalambuka kumbeli, kamwona Yesu kagoloka paliya, kumbiti kammana ndiri kuwera ndo Yesu. 15 Yesu kamkosiya, "Mdala, shagulira shishi?" Gwankumsakula Gani? Mariya, kaliholiti kuwera ayu ndo mlolera shiwunga, kamgambira, "Mtuwa, handa ndo gwenga gumwusiya, gung'ambiri pagumurititi, naneni hang'endi na kumtola." 16 Yesu kamgambira, "Mariya!" Yomberi kagalambuka, kamgambira kwa Shiebraniya, "Raboni" Yani "mfunda." 17 Yesu kamgambira, "Nangunkola, toziya nankali kugenda kumpindi kwa Tati. Kumbiti gugendi kwa walongu wangu guwagambiri, Nankugenda kumpindi kwa Tati gwangu na Tati gwenu, Mlungu gwangu na Mlungu gwenu." 18 Mariya Magidalena kagenda na kawagambira weri visoweru vili wafundwa kuwera kamwona Mtuwa na kuwagambira gawamgambira. 19 Iweriti pamihii pa lishaka lya jumapili. Wafundwa waweriti waliwona pamuhera mnumba na milyangu iweriti itatwa toziya wawatiriti watuswa wa Shiyawudi. Su, Yesu kiza, kagoloka pakati pawu, kawagambira, "Ponga kwamwenga!" 20 Pakamaliriti kutakula aga, kawalanguziya mawoku gakuwi na lubavu lyakuwi. Su, wafundwa awa wasekelera nentu kumwona Mtuwa. 21 Yesu kawagambira kayi, "Ponga kwamwenga! Handa viraa Tati ntambu yakantumiti neni, naneni nankuwatuma mwenga." 22 Pakamaliriti kutakula aga, kawatekelera na kuwagambira, "Mumwanki Rohu Mnanagala. 23 Pamuwalegeziya wantu vidoda vyawu, hawalegeziwi, pamuwalegeziya ndiri, hapeni walekiziwi." 24 Tomasi, yumu gwa walii lilongu na wawili yawamshema mawira kaweriti ndiri pamuhera nawomberi shipindi Yesu pakiziti. 25 Su, wafundwa wamonga walii wamgambira yomberi, "Tumwoniti Mtuwa." Tomasi kawagambira, "Pamona ndiri mumawoku mwakuwi shilanguliru zya misumali na kuyingiziya shyala shangu pakati palikovu ali na kuyingiziya liwoku lyangu mluwavu lwakuwi, hapeni njimiri." 26 Pa mashaka manane wafundwa waweriti kayi pamuhera mnumba mulii na Tomasi kaweriti pamuhera nawomberi. Milyangu iweriti itatwa, kumbiti Yesu kiza, kagoloka pakati pawu, pakatakula, "Ponga iweri pamuhera na mwenga!" 27 Shakapanu kamgambira

Tomasi, "Gutuli shyala shaku panu na guloli mawoku gangu, shakapanu gunyoshi liwoku lyaku na gunkoli lubavu lwangu. Guleki kwamini ndiri kwaku, gwenga gwamini!" 28 Tomasi kamwankula, "Mtuwa gwangu na Mlungu gwangu!" 29 Yesu kamgambira, "Hashi, gujimira toziya gumona? Mbaka woseri yawanjamira pamberi pa kumona nenil!" 30 Yesu katenditi pawulongolu pa wafundwa wakuwi malangaliru gamonga mavuwa galembitwi ndiri munkati mushintola ashi. 31 Kumbiti aga wagalembiti su mpati kwamini handa Yesu ndo Kristu, Mwana gwa Mlungu na kwa kumjamira mpati kuwera na ukomu.

21 Pa aga, Yesu kawalawiriti kayi wafundwa wakuwi kumbwega ku litanda lya Tiberiya. Ilawiriti hangu. 2 Simoni Peteru, Tomasi yawanjamshema wamawira na Nataniyeri mwenikaya gwa kana mu Galilaya wana wawili wa Zebedayu na wafundwa wakuwi wamonga wawili, waweriti woseri pamuhera. 3 Simoni Peteru kawagambira wamonga, "Nankugenda kulowa wasomba." Womberi wamgambira, "Hatugendi na gwenga." Su wawuka na wakweniti mtumbwi, kumbiti pashiru poseri wapatiti ndiri shintu. 4 Payanji kushiya, Yesu kagolokiti pampeku pa litanda, kumbiti wafundwa wavimaniti ndiri kuwera yomberi ndo Yesu. 5 Su, Yesu kawakosiya, "Wantemba, mlowa ndiri shintu shoseri?" Womberi wamwankula, "Tupata ndiri shintu." 6 Yesu kawagambira, "Mwasi zinyavu zyenu uwega wa kumliwu mwa mtumbwi, hamlowi wasomba." Su waziyasa zinyavu na waweziti ndiri kuzinika, toziya zinyavu ziweriti na wasomba yawamemiti nduu. 7 Mfundwa yakafiriti na Yesu kamgambiriti Peteru, "Ayu Mtuwa" Simoni Peteru pakapikaniiriti kuwera ayu ndo Mtuwa, kavala weri nguwu yakuwi toziya kaweriti kavala upati, su kingiriti mumashi. 8 Su wafundwa wamonga wiziti kumbwega ku litanda pawawera mumtumbwi, wanikiti zinyavu zyaziweriti zimema wasomba. Waweriti ndiri patali na kuisi, iweriti handa utali wa mita malongu lilongu kulawa kumpeku. 9 Pawasokiti muisi wawoniti motu gwa makala gukoziwa na kuweriti na somba pamuhera na libumunda. 10 Shakapanu Yesu kawagambira, "Mjegi panu wasomba wamu wamuwalowit." 11 Simoni Peteru kakwena mumtumbwi, kazinika zinyavu zili kuisi zaziweriti zimema wasomba wakulu miya na malongu muhanu na tatu, tembera wasomba waweriti wavuwa zinyavu zidegeka ndiri. 12 Yesu kawagambira womberi, "Mwizi mlii." Kwahera mfundwa ata yumu gwawu yakajeriti kumkosiya, "Gwenga gwa gaa?" Toziya womberi wavimaniti kaweriti Mtuwa. 13 Su Yesu kiza, katola libumunda, kawapananani, katenda hera hangu kwa wasomba walii. 14 Ayi iweriti mala

ya tatu Yesu pakawalawiriti wafundwa pakazyukiti kala. **15** Pawamaliriti kuliya, Yesu kamkosiyiti Simoni Peteru, "Simoni, mwana gwa Yohani! Hashi, gunfira neni kuliku womberi awa?" Peteru kamwankula, "Yina Mtuwa, guvimana kuwera neni nukufira." Yesu kamgambira, "Guloleri wakondolu waneni." **16** Yesu kamkosiya mala ya pili, "Simoni mwana gwa Yohani! Hashi, gunfira neni?" Peteru kamwankula, "Yina Mtuwa guvimana kuwera nukufira." Yesu kamgambira, "Guloleri wakondolu waneni." **17** Mala ya tatu Yesu kamkosiya Peteru, "Simoni mwana gwa Yohani! Hashi, gunfira?" Palii Peteru kahinginikiti toziya kamkosiya mala ya tatu, "Gunfira?" Yomberi kamwankula, "Mtuwa, gwenga guvimana vyoseri, gwenga guvimana kuwera neni nukufira." Yesu kamgambira, "Guloleri wakondolu wa neni! **18** Nakaka nukugambira, paguweriti muntemba guweriti gwankali kugenda koseri kwagufira kugenda, kumbiti paguvera mgogolu, hagukolwi liwoku na muntu gwingi pakakujega paala pagufira ndiri kugenda." **19** Kwa kutakula hangu, kulanguziyiti ntambu Peteru pakahowa na kumkwisa Mlungu. Shakapanu Yesu kamgambiriti yomberi, "Gunfati neni!" **20** Peteru kagalambuka, kamwoniti ntumintumi ulii yakafiritwi na Yesu, kankumfata. Mfundwa ayu ndo mweni ulii shipindi sha kuliya shiboga sha pamihii, kalivagiti pakwegera nentu na Yesu pakamkosiya Yesu, "Mtuwa ndo gaa hakakugalambuki?" **21** Peteru pakamwoniti ayu kamkosiya Yesu, "Mtuwa! Na ayu hashi?" **22** Yesu kamwankula, "Handa panfira kalikali mpaka panizaku, shikuusu shishi gwenga? Gwenga gunfati neni!" **23** Shisoweru shili shyeniyiti pakati pa walongu kuwera wafundwa ulii hapeni kahowi. Kumbiti Yesu kamgambiriti ndiri kuwera wafundwa ulii hapeni kahowi, ira katakuriti, "Handa panfira kalikali mpaka panizaku shi kuusu shishi gwenga?" **24** Ayu ndo mfundwa ulii yakanitawuliti vitwatira avi na kuvilemba. Natwenga tuvimana kuwera gakatakuliti ndo ganakaka. **25** Kwana vitwatira vyamonga vivuwa vyakatenditi Yesu, handa vyangalembwiti vyoseri, shimu kwa shimonga, meiweri pasipanu kwahera pahala pa kutula vintola vyavilembitwi.

Matendu

1 Mlongu Teufili, mushintola sha kwanja nembiti kuusu vitwatira vyoseri Yesu vyakatenditi na kufunda kwanjira kwanja. **2** Mpaka lishaka lili pakanyasulitwi kugenda kumpindi kwa Mlungu. Pamberi pa kunyasulwa kugenda kumpindi, kawapananiti malagaliru kuitira Rohu Mnanagala wantumintumi walii yakawasyaguliti. **3** Pakuhowa kwakuwi, yomberi kalilanguziyiti mweni kwa womberi na kulisanguziya nakaka kuwera mweni ka mkomu. Yomberi kawalawiriti kwa shipindi sha mashaka malongu msheshi na yomberi kayoweriti nawu kuus Mfalumi wa Mlungu. **4** Shipindi shimu yomberi pakaveriti nawu, kawapananiti lagaliru ali, "Namlawa amu Yerusalem, su muliheperi lagilu lya Tati, lili iyampikaniriti neni nonga kuusu visoweru vyakuwi. **5** Toziya Yohani kawabatitizi kwa mashi, kumbiti pa mashaka gavuwa ndiri mwenga hamubatizwi kwa Rohu Mnanagala." **6** Su wantumintumi pawaliwoniti pamuhera na Yesu, womberi wamkosiyiti, "Mtuwa, shipindi ashi haguwuziyi ufalumi kwa Israeli?" **7** Yesu kawagambira, "Vyamwenga ndiri kuvimana vipindi ama zitarehi Tati gwangu kavitula muukolamlima wakuwi. **8** Kumbiti hamwanki likakala Rohu Mnanagala pakawayizireni mwenga, na hamuweri wapitawu waneni Moyerusalem na Muyudeya yoseri na Samariya na ata upeleru wa pasipanu." **9** Pakatakuliti kala aga, pawaveriti wankulola yomberi kanyasulitwi kugenda kumpindi kwa Mlungu, liwundu limfifa nawamwona kayi. **10** Pawaveriti wankali wankulola kumpindi yomberi kwakagenditi, palaa paliya wantu wawili yawavaliti nguwu nvufu wagolokiti pakwegela nawomberi, **11** na walonga, "Mwenga wantu wa Galilaya! Iwera hashi mgoloka panu pamlola kumpindi? Yesu ayu, yakanyasulitwi kulawa kwa mwenga kugenda kumpindi, hakizi kayi kwa njira iraa ayi ntambu yamumwoniti pakagenda kumpindi kwa Mlungu." **12** Shakapanu wantumintumi wawuyiti Yerusalem kulawa kulugongu lwa Mizeyituni, kuweriti kilumita yimu kulawa mlushi. **13** Pawsokiti mlushi, wayingiriti mshumba shawalikaliti, nawomberi waweriti Peteru na Yohani na Yakobu na Andereya na Filipu na Tomasi na Batolumayu na Matayu, Yakobu mwana gwa Alifayu na Simoni Zeloti na Yuda mwana gwa Yakobu. **14** Womberi woseri waliwoniti shipinga pamuhera kumluwa Mlungu, pamuhera na wadala na Mariya mawu gwa Yesu na walongu wakuwi Yesu. **15** Mumashaka galii Peteru kagolokiti pakati pa wantu yawamjimira Kristu, weni walanga yauwaweriti miya yimu na malongu mawili, su yomberi kalongiti. **16** "Mwawalongu wangu, Malembu Mnanagala gatimiya, geni Rohu Mnanagala katungiti kuitira Dawudi kuusu Yuda

yakawalongoziyiti walii yawamkamuliti Yesu. **17** Yuda kaweriti yamu gwa shipinga shetu, toziya mweni kasyaguliti kaweri mtenda lihengu muyetu." **18** Su Yuda kahemeliti lirambu kwa mpiya zilii za ukondola zyakazipatiti, pakaveriti kulirambu yomberi kaguwiti na kahowa, kapantika na utumbu wakuwi witika kunja. **19** Kila muntu yakalikaliti Moyerusalem kapikaniriti visoweru nya vitwatira avi, na kwa likabira lyauwirambu ali walishema Akelidama, mana yakuwi "Lirambu lya Mwazi." **20** Peteru kalongiti, "Ilembwa mushintora sha Zaburi, 'Numba yakuwi isigali hera, muntu yoseri nakalikala amu.' Kayi ilembwa, 'Muntu yumonga katoli lihengu lyakuwi.' **21** "Su ifiruwa tumsyaguli muntu yumonga pakati pa walii yawaweriti pamuhera na twenga shipindi shoseri mtuwa Yesu pakingiriti na kulawa pakati penu. **22** Kwanjira kwa shipindi sha ubatizu wa Yohani mpaka lishaka lili Yesu pakanyasulitwi kulawa kwtwenga kugenda kumpindi. Ifiruwa yumu gwatu kaweri kapitawu gwa kuzyuka kwakuwi pamhera natwenga." **23** Su wakanda matawu ga wantu wawili, Yosefu yawamshema Barisaba vira yomberi kamanikana kwa litawu lya Yustu, na Matiya. **24** Shakapanu wamluwa Mlungu, "Mtuwa, gwenga guyimana myoyu ya wantu woseri. Su gutulanguziyiti pakati pa wawili awa ulii yagumsyaguliti, **25** katoli lihengu lya utenderu wa untumintumi wa Yuda yakaulekiti su kagendi pahala pakuwi mweni." **26** Shakapanu wagalambuziya simbi na kugalambuziya simbi aku kumtulukiriti Matiya, nayomberi kayongerwa mushipinga sha wantumintumi lilongu na yumu.

2 Lishaka lya Pentekosti palisokiti, woseri waweriti wajojinikiti pahala pamuhera. **2** Vumu lizwi gambira lyega lipikinika kulawa kuliyeri na limemiziyiti numba yoseri yawalikaliti. **3** Womberi wawoniti vintu gambira mimbamba ya motu yaibagulikiti na kamkangalira kila muntu. **4** Woseri wamemiziyiti Rohu Mnanagala na wanjiti kutakula kwa luga zya makabira gamonga, Rohu ntambu yakawatenditi watakuli. **5** Vinu palii Yerusalem kuweriti na Wayawudi, wantu yawamguwira Mlungu, wantu yawalawiti kila isi pasi pa mpindi. **6** Womberi pawapikaniriti lizwi ali, lipinga likulu lya wantu liojinikiti pamuhera walikangasha, toziya kila yamu gwatu kawapikaniriti womberi wankutakula kwa luga ya likabila lyakuwi mweni. **7** Womberi wasintuka na kulikangasha pawalikosiya, "Hashi, wantu awa ntambu yawatakulwa Wagalilaya ndiri? **8** Iwera hashi, kila yamu gwetu kankuwapikinira pawatakulwa kwa luga yakuwi mweni? **9** Wamu wetu ndo Wapariti na Wamediya na Waelami, wamonga walawa Misopotamiya na Yudeya na Kapadokiya na Pontu na Asiya, **10** na Firigiya na Pamfiliya na Misri na kumikowa ya Libya pakwegera na

Kureni. Wamonga wahenga kulawa Rumi, 11 Wayawudi na wantu wawagalambukiriti dini ya Shiyawudi na wamonga walawa Kureti na Arabiya. Twawoseri twenga tupikanira pawatakula kwa luga zya makabila getu twaweni kuusu vitwatira vikulu Mlungu vyakatenditi! 12 Walikangasha na kuhingnika, wankulikosiyana weni gweka, "Mana yakuwi shii?" 13 Kumbiti wamonga watenda lidufiya pawalonga, "Wantu awa walowera ujimbi!" 14 Shakapanu Peteru kagolokiti pamuhera na wantumintumi walii lilongu na yamu, kanja kulibwelera lipinga lili iya wantu, "Walongu Wayawudi na woseri mwenga yamulikala Yerusalem, mpikaniri weri shilii shanonga. 15 Wantu awa walowera ndiri ujimbi ntambu yamulihola, toziya ayi ndo saa tatu hera mandawira! 16 Unakaka ndo awu shitwatira ashi ndo shirii shakatakuliti mbuyi gwa Mlungu Yoweli, 17 'Hantendi mumashaka ga kupelera, Mlungu kalonga, Hanuwamiminiri wantu woseri Rohu gwangu. Wananguta wenu wapalu na wadala, waubweri ujumbi, Wandemba hawawoni mawonu, Na wazewi wenu hawaloti. 18 Yina, ata wantumintumi wangu, wapalu na wadala, Hanuwamiminiri Rohu gwangu mulishaka, Na womberi hawaubweri ujumbi waneni. 19 Handendi mauzausa kumpindi kulyera, Na lilangaliru pasi panu, Hakuweri na mwazi, motu na lyosi lizotopa, 20 Mshenji gutulwa nditi, Na lyezi haliweri lisheri handa mwazi, Pamberi pa lishaka likulu na weru wa Mtuwa kwiza. 21 Panu, yoseri yakafira kuluwa kwa litawu lya Mtuwa, hakalopoziwi' 22 "Wana isi wa Israeli, mpikaniri shisoweru ashi! Yesu gwa Nazareti kaveriti muntu na ukulu wakuwi wa Umlungu ulanguziwa kwa mwenga kwa mauzausa, makangashu na langaliru Mlungu lyakatenditi pakati penu kwa njira yakuwi, handa ntambu yamumana. 23 Kugenderana na mpangu gwakuwi mweni Mlungu kaamuutii kala handa Yesu mewamubati, mwenga mumлага kwa kuwalekera wantu wadoda wampingiki. 24 Kumbiti Mlungu kamzyukisiya kulawa kwawahowiti, kamlopoziya mukutama kwa kuhowa kwa mana iwezekana ndiri nakamu kuhowa kumtatiri 25 Mana Dawudi katakuliti kuusu yomberi hangu, Numwoniti Mtuwa kuulongolu kwa neni mashaka goseri, ka pamu na neni uwega wangu wa kumliwu, ata hapeni ndikinyiki. 26 Hangu, moyu gwangu gwasekuseku, kayi ntenditi lusheka lya nemeleru. Nshimba ya neni hayilikali mltumbiru, 27 Toziya hapeni guyileki rohu yaneni kulirindi lyalihera upeleru, pota kumleka mnanagala gwaku kawoli. (Hadēs g86) 28 Gunanguziyi njira za ukomu, kuweri kwakuwi gumemiziya sekuseku! 29 "Mwalongu wangu, nfira kuwagambirani shinagaubaga kuusu vitwatira vyavimpatiti Dawudi, mbuyi gwetu. Yomberi kahowiti, wamsira, kayi lipumba lyakuwi lyapalapanu pa

twenga mpaka lelu. 30 Kumbiti yomberi kaveriti mbuyi gwa Mlungu na kavimaniti kuwera Mlungu kamlagiliti kwa shirapu kuwera hakampanani yamu gwa mwiwuku gwakuwi ukolamlima ntambu yakaweriti Dawudi. 31 Dawudi kaviwoniti pamberi vitwatira Mlungu vyakagenda kuvitenda, su yomberi kayoweriti kuusu uzyukisiya wa Kristu pakatakuliti, 'Kalekiti ndiri mulirindi lyalihera upeleru, ama nshimba yakuwi iwloli ndiri.' (Hadēs g86) 32 Su, Mlungu kamzyukisiyi Yesu ayu na twawoseri twenga ndo wakapitawu wa lilawiru ali. 33 Yesu wamnyasuliti kumpindi mpaka uwega wa kumliwu wa Mlungu, yomberi kawanka lagilu lya Rohu Mnanagala kulawa kwa Tati na kashimiminira shilii shamushiwona vinu na kushipikinira. 34 Mana Dawudi mweni, kakwena haa mpaka kumpindi, ila yomberi kalongiti, Mtuwa kamgambiriti Mtuwa gwangu, Gulikali uwega wangu wa kumliwu, 35 Mpaka nuwatendi wankondu waku waweri shiti sha magulu gaku. 36 Wantu woseri wa Israeli wafiruwa kuvimana kwa nakaka handa Yesu ayu yampingikiti, ndomweni Mlungu kamtenda kuwera mtuwa na Kristu." 37 Su, wantu pawapikaniriti aga, walunguziwti moyu, wawakosiyiti Peteru na wantumintumi wayaguwi, "Walongu wetu, tutendi shishi?" 38 Peteru kankula, "Mtubu na kila yamu gwenu kabatizwi kwa litawu lya Yesu Kristu su mpati kuwusiya vidoda vyenu na kwanga kwayidi kwa Rohu Mnanagala. 39 "Toziya lagilu alii ndo kwajili ya mwenga na wana wenu na kwa wantu woseri yawawera kitali, kwa ntambu ya woseri yawalikala patali, na kwa wantu woseri Mtuwa Mlungu gwetu hakawashemi kwakuwi." 40 Kwa shisoweru shingi kayi shitangala, Peteru kasisitiziti na kuwahimiziya wantu pakalonga, "Miliopoziyi mushiyiwuku ashi shikondola." 41 Wavuwa wavijimiriti visoweru vyakuwi, wabatizwa. Wantu elufu tatu wongerekiti mushipinga shili lishaka ali. 42 Woseri awa wendereyiti kulifunda kulawa kwa wantumintumi, kulikala pamuhera shilongu, kumega libumunda na kumliwu Mlungu. 43 Mauzausa na makangashu gavuwa gatendikitii kuitira wantumintumi ata kila muntu kawera na lyoga. 44 Woseri yawajimira wendereyiti weri shintu shimu na lunda zawu wagawaniti pamuhera. 45 Waweriti wankuwuza lunda na vintu vyawu shakapanu wagawana mpiya shiyasi ya nfiru ya kila yamu. 46 Wendereyiti kuliwona pamuhera kila lishaka Munumba nkulu ya Mlungu. Kumbiti shipindi sha kumega libumunda, waliwoniti mnumba zyawu na waliya pamuhela shiboga ashi kwa sekuseku na moyu guherepa. 47 Wamkwisiti Mlungu, wafiruwa na wantu woseri. Kila lishaka Mtuwa kawayongeleriti walanga ya wantu yawaweriti wankulopoziwa.

3 Lishaka limu Peteru na Yohani wagenditi Mnumba nkulu ya Mluntu shipindi sha saa tisa paliwala, shipindi sha kusala. **2** Paweriti na Mlyangu guherepa, muntu yumu shibyeketu kwanjira kwiwuka. Wantu hawa waweriti wankumpapa muntu ayu kila lishaka kumjega kumlyangu kuluwa mpiya kwa wantu yawingira kunumba nkulu ya Mluntu. **3** Pakawawoniti Peteru na Yohani wankwingira Mnumba nkulu ya Mluntu, shibyeketu ulii kawaluwiti wampanani shintu. **4** Peteru pamuhera na Yohani wamjodolera masu, na Peteru kamgambira, "Gutuloli!" **5** Su kawagalambukira, pakalolelera kupananwa shintu kulawa kwawomberi. **6** Kumbiti Peteru kamgambira, "Nahera mpiya, kumbiti shirii shamweri nashu hanukupanani, kwa litawu lya Yesu Kristu gwa Nazareti nukugambira gugoloki na gugendigendi!" **7** Shakapanu kamkola liwoku lya kumliwu na kamgolosiya. Palaa palii magulu na manung'unu gakuwi gapata likakala. **8** Kakopoka, kagoloka na kwanja kugendagenda. Shakapanu kingira pamuhera nawomberi Mnumba nkulu ya Mluntu, pakagendagenda na kukopokakopoka na pakamkwisa Mluntu. **9** Wantu woseri yawamwoniti kankugendagenda na kumkwisa Mluntu, **10** na pawavimaniti weri ndo ulii yakaweriti kankuluwaluwa pakwegera na Mlyangu Guherepa gulii gwa Numba nkulu ya Mluntu, woseri walikangasha nentu, su waweziti ndiri kuvimana vyavimpatiti. **11** Muntu yakaponiziwititi na Peteru na Yohani pamdamu gwa Selemani, Wantu woseri, waweriti wankulikangasha, wanja kumtugira. **12** Shipindi Peteru pakawawoniti wantu awa kawagambira, "Wana lushi lwa Israeli, ntambu gaa mkangashwa na shitwatira ashi? Mbona mwankutujodolera masu gambira kwa likakala lyetu ama unanagala wetu twaweni tumtenda muntu ayu kawezi kugendagenda? **13** Mluntu gwa Aburahamu na Isaka na Yakobu, Mluntu gwa Wambuyi wetu kamkwisa ntumintumi gwakuwi Yesu. Kumbiti ndomweni ula ulii yakakamliiti na wakulu na kumlema kuulongolu kwa Pilatu, ata pa Pilatu kuamuwa kumlekeziya. **14** Kaweriti mnanagala na yakamfirizya Mluntu, kumbiti mwenga mulemiti, na mmufira muntu gwingi kayi yakaweriti kalaga kumlekizya. **15** Su, mumlagiti ulii yomberi ndo shanjiru sha ukomu. Kumbiti Mluntu kamzyukisiti kulawa kwa wahowiti na twenga ndo wakapitawu wa shitwatira ashi. **16** Litawu lya Yesu na moyu mulitawu ali ndo vyavimupiti likakala muntu ayu yamumwona na kumana. Njimiru kwa Yesu ndo imuponiziyyiti nakamu muntu ayu ntambu yamuviwona mwawoseri." **17** "Vinu mwalongu wangu Izraeli, nujimana handa mwenga na wakulu wenu mtenditi aga kwa Yesu toziya ya kuvimanandiri kwenu. **18** Kumbiti avi Mluntu gakatimiziti galaa gakabweriti makashu kwa njira ya wambuyi woseri, handa iweriti mpaka

Kristu gwakuwi katabiki. **19** Su, mleki, mmuwuyiri Mluntu gwenu su yomberi kafuti vidoda vyenu. **20** Mtendaga hangu su Mtua kawayupi shipindi sha sekuseku mrohu na kuwajegera ula Kristu yakamsyaguliti yomberi ndo Yesu. **21** Ifiruwa yomberi kasigali aku kumpindi mpaka pashisoka shipindi kulekibishwa vintu vyoseri, handa Mluntu ntambu yakatakuliti kwa njira ya wambuyi wakuwi wanana gala kwanjira makashu. (aiōn g165) **22** Toziya Musa katakuliti, Mtua Mluntu gwenu hakawajegerani mbuyi handa neni kulawa pakati penu maweni. **23** Yoseri ulii hapeni kamupikiniri mbuyi gwa Mluntu ayu hakatulwi kutali na wantu wa Mluntu na kuagamiziwa. **24** Wambuyi woseri wa Mluntu, kwanjira Samweli na walii wamfatiti, wabweriti visoweru vya vitwatira avi vyeni viweriti vyankutendeka mashaka aga. **25** Malagiru galii Mluntu kagalaviyiti kwa njira ya Wambuyi ndo kwajili ya mwenga, na mtenda pamwera lipatanu Mluntu lyakatenditi na mbuyi gwetu, handa ntambu yakangambiriti Aburahamu. Kwa njira ya wiwuka waku, wantu woseri wa pasi panu hawatekeleri. **26** Su, Mluntu kamzyukisiti ntumintumi gwakuwi kwa mota yenu kwanja, kamtuma kawajegeri matekelero kwa kumtenda kila yumu gwenu kalekani nakamu na vidoda vyakuwi."

4 Peteru na Yohani pawaweriti wankali wankuwabwelera wantu, watambika na wakulu wa walolera wa numba nkulu ya Mluntu pamwera na Masadukayi wiziti. **2** Wakalaliti nentu, toziya wantumintumi awa waweriti wankuwabwelera wantu kuwera Yesu kazyukiti, shitwatira sheni shilanguziya pota kufifa handa wahowiti hawazyuki. **3** Su, wawaturiti mlikakala na toziya pashiru paweriti pakwegera, wawaturiti mkulolerwa mpaka shirawu yakuwi. **4** Kumbiti wawuwa pakati pa walii yawapikaniriti ujumbi wawu wajimiriti na walanga ya wawajimiru iwera yongerekwa wapalu elufu mhanu. **5** Shirawu yakuwi, watuwa wa Wayawudi, wazewi na wafunda wa malagaliru wajojinika pamwera aku Yerusalem. **6** Waliwoniti pamuhera na Anasi mtambika mkulu, Kayafa na Yohani na Alekizanda na wamonga yawaweriti wa lukolu lwa mtambika mkulu. **7** Pawawagolisiyiti wantumintumi kuulongolu kwawu, wawakosiyiti, "Mwenga mtenda shitwatira ashi kwa likakala lyoshi na kwa litawu lya gaa?" **8** Panu, Peteru, pakawera kamemiziwa na Rohu Mnanagala, kawagambira, "Walongoziya na wazewi wa wantu!" **9** Handa pamtukosiya leri kuusu shilii shitendu shiheri shakatenderiti ulii muntu yakaweriti shibyeketu na ntambu yakaponiziwititi, **10** Su, mwenga na wantu woseri wa Israeli mfiruwa kuvimana kuusu muntu ayu kagoloka kuulongolu kwamwenga leri, mkomu nakamu, kwa likakala lya litawu lyakuwi Yesu Kristu

gwa Nazareti yomberi mwenga mmupingika, kumbiti Mlungu kamzyukisiya kulawa kwa wahowiti. **11** Ayu ndomweni Malembu Mananagala gatakula, Libuwi lyamuliremi mwenga wanyawa numba, vinu liwera Libuwi likulu lya liyanjiru **12** Ulopoziya upatikana ndiri kwa muntu gwingi yoseri, toziya kwahera litawu limonga pasi pa mpindi, wantu wawapanana ndiri litawu lya muntu gwingi mweni twenga tuweza kulopuziwa na yomberi.” **13** Awa wazewi Pashizyungu, waweriti wavimana handa Peteru na Yohani waweriti wantu wahera shisomu pota elimu yoseri, walikangasha ntambu yawatakuliti kwa ugangamala. Wavimana handa waweriti wapamwera na Yesu. **14** Kumbiti pawamwoniti muntu ulii yawamponiziyiti kagoloka pamwera nawomberi, waweza ndiri kutakula shintu. **15** Hangu, wawagambiriti walawi kunja kumdamu, na womberi wasigala mnumba pawatakula kwa kupwepa. **16** Walikosiana, “Tutendi shishi na wantu awa? Kila muntu yakalikala Yerusalem kavimana handa mauzauza aga gakulikangasha gatendeka, natwenga tuwezandiri kulema shiwtatira ashi. **17** Kumbiti su tupati kubera shiwtatira ashi nashiendereya nentu pakati pa wantu, tuwakalipiri nawayowera na muntu yoseri kwa litawu lya Yesu.” **18** Hangu wawashema kayi mngati, wawaberizya nawayowera kayi paweru, na kufunda kwa litawu lya Yesu. **19** Kumbiti Peteru na Yohani wawankula, “Mwamuwi mwenga handa ndo teratera kuulongolu kwa Mlungu kuwajimira mwenga kuliku kumjimira Mlungu. **20** Toziya tuwezandiri kuleka kutakula kuusu vitwatira vilii vyatuviwoniti na kuvipikinira.” **21** Su, awa wazewi wa shyotera motu waberizya kwa kukaripa nentu, shakapanu wawalekeziyiti. Waweza ndiri kuwapanana azabu toziya wantu woseri waweriti wankumkwisa Mlungu toziya ya shiwtatira ashi. **22** Muntu ayu yawamponiziyiti kaweriti na umli wa vinja nentu ya malongu msheshi **23** Pawawalekeziyiti hera, Peteru na Yohani wawuyiti kwa wayawu, wawagambira galii gawagambiriti na watambika wakulu wa Shikundi sha wantu yawamjimira Yesu na wazewi. **24** Nawomberi pawapikaniriti shisoweru ashi waweriti pamwera mukumuwa Mlungu wankutakula, “Mtuwa, gwenga ndo mnyawa gwa mpindi na pasi panu, ibahali na vyoseri vyamlamu! **25** Gwenga gumtenditii ntumintumi gwaku, tati gwetu Dawudi, katakuli kwa likakala lya Rohu Mnanagala, Kwa shishi maisi ganamaya? Iwera hashi wantu watenda mipangu ya hera? **26** Wafalumi wa pasipanu walituliti kala, na watuwa waliwoniti pamwera, watenda ntambu imonga kwa Mtuwa na watenda ntambu imonga kwa Kristu gwakuwi.” **27** “Mana, nakaka, ndo Herodi, Pontiwi Pilatu, wantu wa Israeli na wantu wa maisi pawariwoniti palaa panu mlushi, kumkoma Yesu ntumintumi gwakuwi Mnanagala

mweni kamsyaguliti. **28** Waliwoniti su watendi vitwatira vilii vyagufiriti na kupanga kwanjira kwanja kwa uwezu waku na mafiliru gaku **29** Kumbiti vinu, gwee Mtuwa, gulori vitirizwi vyawu. Gutuwezeshi twenga wantumintumi waku kushibwera shisoweru shaku kwa ugangamala. **30** Gunyoshi liwoku lyaku su guponiziyi wantu. Gutendi lilangaliru na mauzaiza kwa litawu lya Yesu ntumintumi gwaku Mnanagala.” **31** Pawamaliriti kumluwa Mlungu pahala palii pawaliwoniti, nawomberi woseri wamemiziyiti Rohu Mnanagala. Woseri wanja kubwera shisoweru sha Mlungu pota lyoga. Walikaliti gambira mlongu yumu **32** Shipinga shoseri shawamjimiriti Yesu waweriti na moyu gumu na Rohu yimu. Kwahera ata yumu yakaweriti na shintu shoseri kashitula shiweri lunda yakuwi mweni, ila wagawaniti vyoseri vyawaweriti navyu. **33** Wantumintumi watakuliti kwa likakala livuwa kuzyuka kwa Mtuwa Yesu, na yomberi Mlungu kuwapanana teklera zivuwa. **34** Kwahera muntu yoseri yakapungukiwiti shintu, mana waweriti na malambu ama numba waweriti wankuviuwa **35** na kuwapanana ntumintumi mpiya azi, wawayupa kila yumu shiyasi shakafira **36** kuweriti na Mlawi yumu, mwiwuka gwa Kupiru, litawu lyakuwi Yosefu, ulaa wantumintumi wamshemiti Barinaba mana yakuwi, “Muntu yakapanana moyu”. **37** Yomberi viraav kaweriti na lirambu lyakuwi, kawuziti, katola mpiya zilii kuwapanana wantumintumi.

5 Muntu yumu yawamshema Ananiya na mdala gwakuwi

Safira wawuziti lirambu lyawu viravi. **2** Kumbiti, mdala gwakuwi pakawera kavimana, Ananiya kalitulila seemu ya mpiya zyakazipatiti na seemu imonga ilii kawayupiti wantumintumi. **3** Su, Peteru kamkosiyyiti, “Ananiya, mbona shetani kingira mmoyu mwaku na kukutenda gumzyangi Rohu Mnanagala kwa kultulira seemu ya mpiya zugupatiti kulawilirana na lilambu lili? **4** Pamberi pa kuliwiza liveriti lyaku na paguliwuziti kala, isigala mpiya azi ziweriti zaku guzitumii ntambu yagufira. Toziya gaa, gwamuwi mmoyu mwaku kutenda shiwtatira sha ntambu ayi? Gumzyanga ndiri muntu, Gumzyanga Mlungu!” **5** Ananiya, pakapikaniriti aga kaguwa pasi, kahowa. Wantu woseri wapikiniriti shisoweru sha lilawiru ali watiriti nentu. **6** Wandemba wasoka, wayigibikira njimba yakuwi, wamlaviya kunja, wamsira. **7** Pa shipindi sha masaa matatu hangu, mdala gwakuwi, pota kuvimana shiwtatira shilawiriti, kingira mngati amu. **8** Peteru kamgambira, “Gung’ambiri! Hashi, shiyasi ashi sha mpiya ndo shampatiti kwa kuwuza lirambu lili?” Yomberi kankula, “Yina, ndo sheni ashi” **9** Yomberi Peteru kamgambira, “Mbona mtenda mpangu kumjera Rohu gwa Mtuwa?

Gupikiniri! Walii wantu wagenditi kumusira mpalu gwaku, vinu wapanu pamlyangu na wankukutola gwenga vira." 10 Vumu Safila kaguwa kulongolu kwa magulu ga Peteru, kahowa. Wandemba walii pawingiriti, wamwoniti kahowa kala, hangu wamlaviya kunja, wamsira pakwegera na mpalu gwakuvi. 11 Shipinga shoseri sha wantu yawamjimiria Yesu pamuhera na woseri yawapikaniriti shisoweru sha vitwatira avi, watiriti nentu. 12 Wantumintumi watenditi mauzausa na makangashu gavuwa pakati pa wantu. Wawumini waweriti wankuliwona pamwera muukumbi wa Selemani. 13 Muntu yoseri gwinci yakaweriti ndiri muumini kajeriti ndiri kuwera pamhera na womberi. Ata hangu, wantu wamonga yawawera ndiri na njimiru ayi wawazyuma. 14 Walanga ya wantu yawamjimiriti Mtuwa, wapalu na wadala, iyongerekiti. 15 Toziya ayi, wantu waweriti wankuajega walweli mnjira na kuwagonjeka pampindi pa shitanda na mikedza su Peteru pakapita, tembera shivuni shakuwi shiwashinkuli wamu wawu. 16 Wantu wawuwa wasokiti kulawa mulushi za kumbekumbeki za Yerusalem, wankuajega walweli wawu na walii yawawera na shamshera wadoda na womberi woseri waponiziwa. 17 Shakapanu mtambika mkulu na wayaguwi yawaweriti pamuhera na shipinga sha Masadukayu, wawera na weya. 18 Su, wawatawa ntumintumi, na kuwajega mngati mnumba nkulu ya shibetubetu. 19 Kumbiti pashiru ntumintumi gwa kumpindi gwa Mtuwa kayivuguliti milyangu ya shibetubetu, kawalaviya kunja, kawagambira, 20 "Mgendi mkagoloki Mnumba nkulu ya Mlungu na kuwagambira wantu kila shintu kuusu makaliru aga gasyayi." 21 Wantumintumi wajimiriti, wingira Mnumba nkulu ya Mlungu mandawira putiputi, wanja kufunda. Mtambika mkulu na wayaguwi pawsokiti, washemiti mkutanu gwa shizyungu shikulu, ndo shipinga sha wazewi wa Wayawudi, shakapanu wawatuma wantu mushibetubetu wawajegi wantumintumi walii. 22 Kumbiti wakulu awa pawsokiti aku wawawona ndiri mshibetubetu mlili. Hangu wawuyiti, wawagambira mumkutanu, 23 Pawatakula, "Tuwoniti shibetubetu shitatwa kila uwega na walolera wankulolera milyangu. Kumbiti patuvuguliti tumwona ndiri muntu yoseri mngati." 24 Mkulu gwa walolera wa numba nkulu ya Mlungu na watambika wakulu pawapikaniriti shisoweru ashi wawera na lyoga, wavimana ndiri gawawapatiti. 25 Kiza muntu yumu, kawagambira, "wantu walii yamuwatatiriti mshibetubetu, vinu wamunumba nkulu ya Mlungu, wankufunda wantu." 26 Panu mkulu gwa walolera wa numba nkulu ya Mlungu pamwera na wantu wakuwi wagenditi mnumba nkulu ya Mlungu, kawajega. Kumbiti wawakamula ndiri kwa likakala, toziya watiriti handa wantu mewawagumi mabuwi. 27 Su

wawajega, wawagolisiya kulongolu kushizyungu, Mtambika Mkulu kawagambira, 28 "Tuwaberiti paweru kufunda kwa litawu lya muntu ayu, vinu mweneza mafunda genu poseri Moyerusalemu na mupanga kututulira lawama ya kuhowa kwa muntu ayu." 29 Panu Peteru, kiwiti pamwera na walii ntumintumi wamonga, kankula, "Mpaka tumjimiria Mlungu, muntu ndiri. 30 Mlungu gwa mbuyi gwetu kamzyukisiyiti Yesu pa mwenga kumlaga kwa kumpingika mlupingika. 31 Ayu ndomweni ulii yakakwisiwit na Mlungu mpaka uwega wakuwi wa mliwu, kawera mlongoziya na Mlopoziya su katendi wantu wa Israeli waleki vidoda, wapati kulekiziwa vidoda yyawu. 32 Twenga ndo wakapitawu wa lilawiru ali, yomberi Rohu Mnanagala ndo yomberi Mlungu kawayupa walii wawamjimiria, wankupitaulira vira lilawiru ali." 33 Wajumbi woseri wa shizyunga shilii pawapikaniriti aga, waweriti na maya, ata waamuwa kuwalaga. 34 Kumbiti Mfalisayu yumu yawamshema Gamalieli mweni kaweriti mfunda gwa Malagaliru na yakapananitwi ligoya nentu kulongolu kwa wantu woseri, kagolokiti kulongolu kushizyungu kulii, kafiriti ntumintumi walii walaviwi kunja katepu. 35 Shakapanu kawagambira wajumbi walii wa shizyungu, "Walushi Iwa Israeli, shondi pamberi pa kutenda ashi shamfira kuwatenda wantu awa! 36 Makashu shididini, kulawiriti muntu yumu litawu lyakuwi Teuda, kalitakulira kuwera muntu gwa mana na wantu pakwegera na miya mhanu walijegiti pamhera na yomberi, kumbiti wamlagiti, shakapanu wandundami wakuwi woseri wapalanganika na shipinga shakuwi shifuwa. 37 Kayi, shakapanu, shipindi shilii sha kuwalangwa wantu, kalawiriti Yuda gwa Galilaya. Ayu na yomberi kwawakwegiti wantu wamfata, Kumbiti na yomberi wamlagiti, na wandundami wakuwi wapalanganikiti. 38 Na vinu viraanenii nuwagambira kotukuwatendera shintu shoseri wantu awa, muwalekiziyi! Toziya, payiwera shitendu ashi shawu shanjishwa na muntu, hashiwuki sheni. 39 Kumbiti handa shanjishwa na Mlungu, hera ndiri handa hapani muwezi kuwakanga, su hamliwoni mmulema Mlungu." 40 Su wawashema ntumintumi walii, waamuwa wasyatagwi viboku na kuwaberiziyia nawafunda kayi kwa litawu lya Yesu, shakapanu wawaleka wagendi zawu. 41 Su, ntumintumi walawa kunja kushizyungu pawamema nemeru, toziya wafiruutu kusoniziwa kwajili ya litawu lya Yesu. 42 Mnumba nkulu ya Mlungu na ukaya kwa wantu, womberi wendereyiti kila lishaka kufunda na kubwera Shisoweru Shiwigira sha Yesu kuwera ndo Kristu.

6 Pamberi, walanga ya wafundwa paweriti iyongerekiti, kulawiriti magugumiru pakati pa walongu yawayowereriti Shigiriki na walii yawayowereriti Shiebraniya. Walii yawayowereriti

Shigiriki wagugumiliti handa wakenja wawu waweriti wankuwalyaluwa pakati ubagulira wa mafiru ga kila lishaka. 2 Hangu, wafundwa lilongu na wawili washemiti shipinga shoseri sha wafundwa, walonga, "iherepa ndiri twenga tuleki kushibwera shisoweru sha Mlungu su tugolokeri ubagulira wa nfiru. 3 Hangu, walongu wetu, msyaguli muwamu wenu wantu saba wana zyuma iherepa, wamemiti na Rohu na wana luhala, na twenga hatuwapanani lihengu ali. 4 Twenga, kumbiti, hatushuguliki na sala na lihengu lya kubwera shisoweru sha Mlungu." 5 Shitwatira ashi shiherepa kwa shipinga shoseri. Wawasagula stefanu, muntu yakawera na njimiru nkulu na kumema Rohu Mnanagala, Filipi na Prokoru na Nikanori na Timoni na Parimena na Nikolayi muntu gwa Antiokiya yomberi kwanja kaweriti mudini ya Shiyawudi. 6 Wawatula kulongolu kwa ntumintumi, nawomberi wawaluwira na kuwatulira mawoku. 7 Shisoweru sha Mlungu shiziditi kweneya na walanga ya wafundwa aku Yerusalem iyongerekiti nantu, na shipinga shikulu sha watambika wa numba ya Mlungu waiyanka njimiru. 8 Mlungu kamupananiti Stefanu manemu gavuwa, kampanana likakala livuwa ata kawera kankutenda mauzauza na makangashu pakati pa wantu. 9 Kumbiti wantu tunga walawira su walikakatali na Stefanu. Wantu wamu awa waweriti wa numba ya Mlungu yimu yaishemwa "Numba ya Mlungu ya wantu lekeru." Nawomberi walawira Kurenii na Alekizandiriya, wamonga walawira Kilikiya na Asiya. 10 Kumbiti wasinditi kumkanga toziya ya luhala Iwakuwi na toziya ya ulii Rohu yakamlongoziyiti shipindi pakatakuliti. 11 Hangu wawahongiti wantu wamu watakuli, "tumpikinira Stefanu pakatakula shisoweru sha kumwigira Musa na kumwigira Mlungu." 12 Ntambu ayi, wasonguziyiti wantu, wazewi na wafunda wa malagaliru. Su, wamwizira Stefanu, wambata na kumjega kulongolu Kushiyungu shikulu. 13 Wajegiti Pashiyungu wakapitawu wa mpaya weni watakuliti, "Muntu ayu kaleka ndiri kupayigira pahala panu pananagala na malagaliru ga Musa. 14 Toziya tumpikiniru kala pakatakula eti Yesu ayu gwa Nazareti hakapahalibisi nakamu pahala panu na kuwusilira kutali ntambu zili ziyatwangiti kulawa kwa Musa." 15 Woseri yawaweriti mushikawu sha Shizyungu wamloliti dii Stefanu, washiwona sheni shakuwi handa ntumintumi gwa kumpindi.

7 Su Mtambika Mkulu kamkosiya, "Hashi, shitwatira ashi shanakaka?" 2 Yomberi Stefanu katakula, "Mwalongu wangu na ashina tati, mpikanireni! Mlungu gwa ukwisa kamlawiriti tati gwetu Aburahamu pakaweriti kulii Misopotamiya pamberi kenigendi kulikala kulii Harani. 3

Mlungu kamgambiriti, 'Guwuki paisi yaku, guwaleki wantu wa lukolu Iwaku, Gugendi paisi hanukulanguziyi!' 4 Hangu, Aburahamu kahamiti isi ya Kalidayu, kagenda kulikala Harani. Pakahowiti kala tati gwakuwi, Mlungu kamwusiyiti kayi Halani kiza kulikala paisi ayi yamlikala vinu. 5 Mlungu kamupiti ndiri ata seemu yimu ya isi ayi iweri yakuwi, ata hangu, kamlagiliti kumpanana isi ayi iweri yakuwi na ya walelwawa wakuwi, tembera shipindi ashi kaweriti ndiri na mwanganuta. 6 Mlungu kamgambiriti hangu, 'Walelwawa waku hawajegwi paisi yayikolwa mlima na wantu wamonga, na aku hawatendwi wamanda na kutenderwa vidoda kwa shipindi sha vinja miya msheshi. 7 Kumbiti neni hanuwatozi wantu yawagenda kuwatenda kuwera wamanda. Mlungu kalonga, shakapanu hanuwalaviyi muisi ayi su wizi kunguwira pahala panu.' 8 Shakapanu Mlungu kayitenda jandu iweri langaliru lya lipatanu. Hangu, Aburahamu kamyingiziyiti jandu mwana gwakuwi Isaka lishaka lya nane pakayiwukiti kala. Na Isaka, ntambu irayi, kamyingiziyiti jandu Yakobu. Yomberi Yakobu kawatendiriti walii wambuyi ligumba na wawiri ntambu irayi." 9 Wambuyi walii wamwoniriti weya Yosefu, wamwuza muumanda Misri. Kumbiti Mlungu kaweriti pamwera nayomberi. 10 Kamuwusiyi mutabu zakuwi zoseri. Mlungu kampanana ntambu na luhala kulongolu kwa Farawu, mfalumi gwa Misri, ata Falawu kumtula kaweri mkulu gwa isi ilii na numba ya shifalumi. 11 Shakapanu, kwaniti njala ngulu paisi yoseri ya Misri na Kanaani, isababisha kuperuwa kukulu. Wambuyi wetu wapata ndiri shiboga shoseri 12 Su, Yakobu pakapatiti visoweru handa aku Misri kuweriti na viboga, kawatumiti wana wakuwi, yani wambuyi wetu, wagendi aku Misri mala ya kwanja 13 Pamwanja gwawu gwa pili, Yosefu kaimaniziyiti kwa walongu wakuwi, na Farawu kaimaniti kaya ya Yosefu. 14 Yosefu katumiti ujumbi kwa tati gwakuwi Yakobu na walongu woseri, wantu sabini na wamuharu, wayizi Misri. 15 Hangu, Yakobu kagenditi Misri kweni yomberi na wambuyi wetu wamonga wahowiti. 16 Njimba zyau wazijegiti mpaka Shekemu, yankusirwa palipumba Aburahamu lyakahemiriti kulawa kwa likabira lya Hamoli kwa shiasi tunga sha mpiya. 17 "Shipindi pashtimiyiti Mlungu kalitenda lagilu lyakampananiti Aburahamu, walanga ya wantu kulii Misri iyongerekiti kala na iweriti nkulu nantu. 18 "Upeleru, mfalumi yumu yomberi kammana ndiri Yosefu kanjiti kukolamlima aku Misri. 19 Kawatabisiyiti wantu wetu na kawatenderiti udoda wambuyi wetu pakawalagalira wawayasili kunja wananguta wawu wadidini su wahowi. 20 Musa kayiwukiti shipindi ashi na kaweriti mwana kaherepa nantu. Yomberi kaleritwi mukaya ya tati gwakuwi kwa shipindi sha myezi mitatu, 21 na

pawamlaviyiti kunja, binti gwa Farawu kamtoliti, kamlera gambira mwana gwakuwi. 22 Musa kafundwa vitwatira vyoseri nya luhala lwa Wamisri kamanika kwa visoweru na manyawiru. 23 "Pakaweriti na umli wa vinja malongu msheshi kaamuwiti kugenda kuwawona walongu wakuwi Waisraeli." 24 "Aku kamwoniti yumu gwawu kankumtendera vidoda, kagenda kumlopola na kwa kuwuzilira, kamlaga Mmisri ulii. 25 Kalisheriti handa Waisraeli wayaguwi mewavimani handa Mlunu kamtumiti yomberi kuwalopola, kumbiti kavimana ndiri hangu. 26 Shilawu yakuwi, kawoniti Waisraeli wawili wankulikoma, kajeriti kuwakolaniyiya mawoku pakalonga, Mwenga ndo mwawalongu, iweru hashi mwankulitenderana vidoda maweni kwa maweni 27 Ulili yakaweriti kankumkoma myaguwi kamkankiti Musa kumpeku kalonga, ndo gaa yakakutuliti gwenga guveri mtuwa na mkolaniyiya mawoku ghetu? 28 Hashi, gufira kunaga handa ntambu yagumlagiti Mmisri ulii lishu? 29 Pa kupikinira aga, Musa katugiti, kagenda kulivaga paisi ya Midiyanu na aku kapata wana wawili. 30 "Vinja malongu msheshi pavitimiyiti, ntumintumi gwa kumpindi gwa Mtuwa kamlawiriti Musa pashitogolu shiweriti shankuyaka motu kushiwala kulii pakwegera na lugongu Sinayi. 31 Musa kalikangasha nentu kuwona shitwatira ashi ata kasegelera pakwera su kasunguliri, kumbiti kapikiniriti liziu lya Mtuwa, 32 Neni ndo Mlunu gwa mbuyi gwaku, Mlunu gwa Aburahamu, Isaka na Yakobu! Musa kalendemera kwa lyoga na pota kujera kulola nentu. 33 Mtuwa kamgambira, Guyopoli vilwatu vyaku mana panu pagugoloka ndo pahala pananagala. 34 Nugawona madoda gawatendera wantu wangu kulii Misri. Mpikanira shiwebu shawu, naneni niza kuwalopola. Su vinu, hanukutumi Misri." 35 "Musa ayu ndo ulii wantu wa Israeli yawamlemiti pawatakuliti, Ndo gaa yakakutuliti gwenga guveri mkolamlima na mwamuliru ghetu? Ndomweni yakajegiti na Mlunu kaweri mkulu na mlopoziya, kwa liwoku lya ulii ntumintumi gwa kumpindi yakamlawiriti mushiputira shashiweriti shankuyaka motu. 36 Ndo yakawalongoziyiti wantu walii walawi Misri kwa kutenda mauzaiza na makangashu paisi ya Misri, pabahali ya Shamu na kushiwala kwa katepu ya vinja malongu msheshi. 37 Musa ndo yakawagambiriti wantu wa Israeli, Mlunu hakawasyagulirani mbuyi handa neni kulawa pawalongu wenu mwenga maweni. 38 Ayu ndo ulii yakaweriti mulijojiniru aku kushiwara pamuhera na watati wetu na ntumintumi gwa kumpindi ulii yakatakuliti na yomberi pamuhera na watati wetu mulugongu lwa Sinayi, na yomberi kawankiti visoweru vyaviwera na ukomu su katupanani twenga. 39 Kumbiti yomberi ndo mbuyi ghetu yakalemiti kumpikinira, wamkangiti kumpeku, wana

lwamatamatata lwa kuwuya Misri. 40 Wamgambiriti Aruni, gutunyawiri milungu yayitulongoziya munjira, toziya tuvimana ndiri yagampatiti Musa yaktulongoziyiti kulawa Misri! 41 Su shiweriti shipindi womberi wanyawiti shinyagu sha mwana gwa ng'ombi. Womberi washilaviliriti tambiku na waviniti msambu kwa kuvipanana ligoya kwa vilii vyawavinyawiti kwa mawoku gawu. 42 Kumbiti Mlunu kawukiti pakati pawu, kawaleka waviguwiri virtu nya kumpindi kwa Mlunu, ntambu yailembitwi mushintola sha wambuyi wa Mlunu, "Mwenga wantu wa Israeli! Hashi, neni ndiri yamundaviliriti tambiku na malaviwu kwa shipindi sha vinja malongu msheshi kulii kushiwala? 43 Mwenga mshinyasuliti shisasa sha mlunu Moleki, na shinyagu sha ndondu mlunu gwenu Refani. Shinyagu shamshinyawiti ndo shamshiguviriti. Toziya ayi hanuwajegi lopola kutali kuitira Babiloni!" 44 Kushiwala kulii wambuyi wetu waweriti na lihemu liliipitawuliti kuwera kwa Mlunu. Lyalinyawitwi handa Mlunu ntambu yakamgambiriti Musa kalinyawi, nakala kamili ya shiraa shakalanguziyiti. 45 Shakapanu wambuyi wetu waliyangiti womberi kwa womberi mpaka shipindi sha Yosuwa, pawainskyasuliti isi ilii kulawa kwa maisi geni Mlunu kagawingiti kuulongolu kwawu. Panu lilikaliti mpaka shipindi sha Dawudi. 46 Dawudi kawupatiti upendelewu kwa Mlunu, kamluwa Mlunu kamlekeziyi su kamnyawiri pahala pa kulikala, ulii yakaweriti Mlunu gwa Yakobu. 47 Kumbiti Selemani ndo yakamnyawiriti numba Mlunu. 48 "Ata hangu, Mlunu mkulu hakatami ndiri munumba zijegiti na muntu, mbuyi ntambu yakatakula, 49 'Mtuwa kalonga, kumpindi ndo shibanta shangu sha ufalumi na pasipanu ndo pahala pangu pa kutulira magulu. Mtuwa kalonga, "Hashi mwenga hamunyawili numba ya ntambu gaa?" Ama pahala paneni pakwoyera hapaweri koshi? 50 Hashi, mawoku gangu ndiri yaganyawiti virtu vyoseri avi?" 51 Mwenga makaidi wakulu! Myou na makutu genu ndo handa ga wantu wa maisi. Mwenga handa wambuyi wetu. Mashaka goseri mwankumlema Rohu Mnanagala. 52 Hashi, kwana mbuyi yoseri gwa Mlunu, wambuyi wenu wawatabisiya ndiri? Wawalagiti walii yawatungiti kwiza kwakuwi yakamfiriziya Mlunu. Na vinu, mwenga mumgalambuka na mumlaga. 53 Mwenga muliyanjiti lilagaliu ilii ijegiti kwamwenga na wantumintumi wa kumpindi, kumbiti mnjimiria ndiri." 54 Wazewi walii wa shizyungu pawapikiniriti aga, wakalaliti nentu, wamsagira menu kwa maya. 55 Kumbiti Stefani kaweriti kamemiti na Rohu Mnanagala, kalola kumpindi kwa Mlunu, kawona ukwisa wa Mlunu na Yesu kalivaga uwega wa kumliwu wa Mlunu. 56 Katakula, "Mloleni! Mona kumpindi kuyoposolekwa na Mwana gwa muntu kagoloka uwega wa kumliwu wa Mlunu." 57 Panu, wantu

woseri mushikawu shiraa sha shizyungu wabotanga umatu na kuziba makutu gawu kwa mawoku gawu. Shakapanu wamkopokela woseri pamwera, 58 wamlaviya kunja kulushi, wamguma mabuwi. Walii wakapitawu wagatula mahabiti gawu pasi pa ulolera wa mntemba yumu litawu lyakuwi Sauli. 59 Wendereyiti kumguma kwa mabuwi Stefanu aku pakawera kankumuwa Mlungu, "Mtuwa Yesu, guwanki rohu yangu!" 60 Kasuntama, kalira kwa liziu likulu, "Mtuwa, nagushihola shidoda ashi kwawomberi." Pakatakuliti hangu, kahowa. Sauli nayomberi kashiwoniti shitendu ashi sha kumlaga.

8 Sauli kashiwoniti shitendu ashi sha kumlaga Stefanu kuwera shiherepa. Lishaka ali shipinga sha wantu yawamjimira Yesu aku Yerusalemu lyanjiti kutabisiwa nakamu. Wantu woseri yawamjimira Kristu, pawiwa ndiri hera wantumintumi walii, walazimikiti kugenda aku na aku na kweneya museemu zya malambu ga Yudeya na Samariya. 2 Wantu watahoziwa wamsiri Stefanu, wamtenderi makiwa makulu. 3 Kumbiti Sauli kashiharabisya shipinga sha wantu yawamjimira Yesu. Kingira kila numba na kuwakamula wapalu na wadala na kuwatula mushibetubetu. 4 Walii wapalanganikiti wagenda aku na aku wankulibwelera shisoweru. 5 Filipi kasuluka kingira lushi lwa Samariya, kawabwelera kuusu Kristu. 6 Na makutanu kwa nfiru yimu wapikinira visoweru vira vyakatakuliti na Filipi pawapikaniriti na kulola mauzauga gakagatenditi. 7 Washamshera wadoda wawalawa wantu wawuwa pawagutanga, wantu wawuwa yawalewelekiti na vibyeketu, woseri waponiziwitwi. 8 Iweri sekuseku ngulu pakati palushi lulii 9 Muntu yumu, litawu lyakuwi Simoni, panu kwanja kaweriti pakanyawa uhawi pakati palushi palii, pakawakangasha wantu wa maisi ga Wasamariya, pakatakula paweri yomberi ndo muntu mkulu. 10 Woseri wampikanira kwanjira mdidini ata mkulu, pawatakula, Muntu ayu ndo likakala lya Mlungu yakashemwa, likakala likulu. 11 Wampikanira toziya kawakangashira kwa uhawi wakuwi kwa shipindi shitali. 12 Kumbiti pawamjimiriti Filipi, pakabwera visoweru viwagira vya ufalumi wa Mlungu, na litawu lyakuwi Yesu Kristu, wabatiziwa, wapalu na wadala. 13 Na yomberi Simoni mweni kajimiriti kubatizwa, walikola na Filipi, kalikangasha pakagawoniti makangashu na mauzauga makulu gagatendikiti. 14 Wantumintumi yawaweriti Yerusalemu, pawapikaniriti kuwera Samariya washijimira Shisoweru sha Mlungu, womberi wawatumiit Peteru na Yohani, 15 Womberi pawasokiti, wawaluwira wamwanki Rohu Mnanagala. 16 Kwa mana badu hakeniwasulukiri ata yumu gwawu, ila wabatiziwa hera kwa litawu lyakuwi Mtuwa Yesu. 17 Watula mawoku gawu panani pawu, nawomberi

wamyanga Rohu Mnanagala 18 Simoni pakawoniti kuwera wantu wankupananwa Rohu Mnanagala kwa kutulilwa mawoku ga wantumintumi, yomberi kafiruwiti kuwapanana mpiya pakalonga, 19 Mmpanani neni uwezu awu, su kila muntu yanfira kumtulira mawoku gangu, kawanki Rohu Mnanagala. 20 Kumbiti Peteru kamwankula, gwagamiri kutali na mpiya zyaku toziya gulihola handa guweza kuhemera lifupu lya Mlungu kwa mpiya. 21 Gwahera shifungu wala gwahera seemu pakati pashitwatira ashi, Toziya moyu gwaku guherepa ndiri kulongolu kwa Mlungu. 22 Su, guleki madoda gaku aga, gukamluvi Mtuwa, na yomberi kaweza kukulekeziya maholu gaku aga. 23 Kwa mana nukuwona handa gumema weya nentu na gwa mtatilwa gwa vidoda. 24 Simoni kankula, pakatakula, munduwili mwenga kwa Mtuwa, nashiza kumpata shoseri pakati pa aga gamtakuliti. 25 Peteru na Yohani pawabweriti kala kuusu Mtuwa, wawuya Yerusalemu. Wabweriti shisoweru shiwagira pakati pavijiji vya Samariya. 26 Ntumintumi gwa kumpindi gwa Mtuwa katakula na Filipi, kamgambira, Guwuki ugendi ouwega wa kusika ata njira ilii yailawa Yerusalemu kugenda Gaza, njira ayi ipita kushiwala. 27 Nayomberi kawuka, kagenda, shipindi shirashi kuweriti na Mwisiopiya yumu, towashi, mweni kaweriti kamumwanja kugenda ukaya. Muntu ayu kaweriti mkolamlima kamanika gwa luhanja lwa Kandaki, malikiya gwa Esiyopiya. Kaweriti kagenda aku Yerusalemu kuguwira na shipindi ashi kaweriti kankuwuya pakawera kakwena mbutuka ya kunika. 28 Pakaweriti kammwanja, kaweriti kankushibetula shintola sha mbuyi gwa Mlungu Isaya. 29 Rohu kamgambira Filipi, Gusegeleri pakwegera na mbutuka ayi, gulikoliri nayi. 30 Su Filipi kagenda mbiru, kampikanira kankubetula mushintora sha Isaya mbuyi gwa Mlungu. Filipi kamkosiyiti, "Hashi, gugamana aga gagubetula?" 31 Yomberi kamwankuliti, "Hanwezi hashi kugamana pota muntu gwa kuntakulira?" Shakapanu yomberi kamluwiti Filipi kakweni na kulivaga pamuhera na yomberi mumbutuka. 32 Na shifungu sha Malembu Mananagala gakaweriti kankugabetula ndo aga, "Kalongolerwa kugenda kwawahanjanga handa kondolu, Na handa vila mwana kondolu kajii paulongolu pakuwi yakamendumula mbapatiwu, Ndambu irayi yomberi kagubutula ndiri mlomu gwakuwi. 33 Wamsoniziyiti na kunyima shakafiruwa. Kwahera yakaweza kuyowera kuusu shiyiwuku shakuwi. Kwa mana ukomu wakuwi uwusiwa pasipanu." 34 Afisa ulii kamwankula Filipi, katakula, nukuluwa, mbuyi ayu, katakula visoweru avi kwa visoweru vya gaa, ndo visoweru vyakuwi mweni ama vya muntu mmonga 35 Filipi kanjiti kutakula, kanjiti kwa Malembu Mananagala galaa aga, kamgambiriti yomberi Shisoweru

Shiwagira sha Yesu. 36 Pawaweriti wankali wakwendereya na mwanja, wasokiti pahala pana mashi, na afisa ulii katakula, "pahala panu pana mashi, kwana shoseri sha kunewelera nambatizwa?" 37 Filipi katakula, Pagujimira kwa moyu gwaku goseri, iwezikana. Kankula, kalonga, njimira handa Yesu Kristu ndo Mwana gwa Mlungu. 38 Kaamuli mbutuka ilii igoloki, wasuluka woseri wawili mmashi, Filipi na towashi ulii, nayomberi kambatiza. 39 Shakapanu, pawakweniti kulawa mmashi, Rohu gwa Mtuwa kamnyasula Filipi, towashi ulii hapani kamwoni kayi, su kagenditi zakuwi kasekuseku. 40 Kumbiti Filipi kawonikana pakati pa Azotu, na pakaweriti pakapita pakabwera shisoweru shiwagira pakati palushi yoseri, ata kingira Kaisariya.

9 Kumbiti Sauli, kazidi kutisha na kulihola kuwashowiziya wafundwa wa Mtuwa, kamgendra Mtambika Mkulu gwa Numba Ngulu ya Mlungu, 2 na mawankulu ga luhamba lwa kumaniziya kugenda kwa numba ya Mlungu kulii Dameski, su pakawona wantu wa njira ayi, wapalu kwa wadala, kawatawi na kuwajega Yerusalem. 3 Kumbiti pakaweriti mnjira pakwegera kusoka Dameski, vumu gulangala koseri kulawa kuliya. 4 Kaguwa pasi, na kapikanira liziwu lyakumgambira, "Sauli, Sauli! Iwera hashi guntabisiya?" 5 Yomberi Sauli kakosiya, "Ndo gaa gwenga Mtuwa?" Nayomberi kamwankula, "Neni Yesu, mweni gwenga gumbeziyi," Liziwu lilonga. 6 "Kumbiti gugoloki na gugendi gwingiri mlushi na aku hagugambilwi shagufiruwa kutenda." 7 Wantu walii yawaweriti wamwanja pamuhera na Sauli wagolokiti palii, waweriti wahera lya kutakula, wapikiniriti lili liziwu kumbiti wamwona ndiri muntu. 8 Sauli kagolokiti, na pakatumuliti masu gakuwi, kumbiti hakeniwoni shintu shoseri, wantu walii wamlongolera kwa kumkola liwoku mpaka lushi lwa Dameski. 9 Sauli kalivagiti mashaka matatu pota kulola, na shipindi ashi kaliyiti ndiri ama kulanda shoseri. 10 Su, aku Dameski kuweriti na mfundwa yumu yawamshema Ananiya. Mtuwa kamgambira mawonu, "Ananiya!" Yomberi kamwankula, "Na panu, Mtuwa". 11 Mtuwa kamgambira, Gugoloki, gugendi kwana njira yayishemwa longulongu, munumba ya Yuda gumkosiyi muntu kulawa Tarisu yawamshema Sauli, vinu kankuluwa, 12 na mumawonu kawona muntu wamshema Ananiya kingira munumba na kumtulira mawoku su kapati kulola kayi. 13 Ananiya kankula, "Mtuwa, mpikanira shisoweru sha muntu ayu kulawa kwa wantu wawuwa, mpikanira kuusu madoda gakawatendiriti wantu waku aku Yerusalem. 14 Na kiza panu kaweri na utuwa kulawa kwa Watambika Wakulu kuwatula mlikakala woseri yawalishemera litawu lyakuwi." 15 Kumbiti mtuwa

kamgambira Ananiya, "Gugendi hera, toziya numsyagula kaweri shombu shaneni, kalibweri litawu lyangu kwa maisi na wafalumi wawu kwa wantu wa Israeli." 16 "Neni namweni hanumlagiziyi gavuwa kwa ntambu ya litawu lyangu." 17 Su, Ananiya kagenda kingira mnumba. Shakapanu katula mawoku gakuwi pampindi pa Sauli, katakula, "Mlongu Sauli, Mtuwa Yesu, yakakulawiriti paveriti mnjira kankwiza panu, kanduma neni su gupati kulola kayi na kumemiziwa Rohu Mnanagala." 18 Mala, vintu gambira mabaku gatuluka kulawa mmasu mwa Sauli, na kaweza kulola kayi. Kagolokiti na kubatizwa, 19 na pa kuliya shiboga, likakala lyakuwi limwuyira. Sauli katamiti mashaka madidini pamuhera na wafundwa aku Dameski. 20 Mala kanjiti kubwera pakati pa numba ya Mlungu handa Yesu ndo Mwana gwa Mlungu. 21 Wantu woseri wampikiniriti walikangasha, watakula, "Hashi, muntu ayu ndo ulailii yakawahoziyiti walii waveriti wankuluwa kwa litawu ali kulii Yerusalem? Kayi kiziti panu kaweriti na nfiru ya kuwatula mlikakala wantu hawa na kuwajega kwa Watambika Wakulu!" 22 Ata vinu Sauli kazidi kupata makakala, na kwa ntambu handa Yesu ndomweni Kristu, Wayawudi wa aku Dameski wapalanganikitu nakamu. 23 Pa mashaka gavuwa gapititi. Wayawudi wajojinikitu na kutenda mpangu gwa kumlaga Sauli. 24 Kumbiti Sauli kapatiti shisoweru sha mpangu hagu. Paliwala na pashiru waloliriti milyangu gwa kwingira mlushi lulii wapati kumlaga. 25 Kumbiti shipindi sha pashiru wafundwa wakuwi wamtoliti, wamsulusiya pasi mnumba kwa lijamanda likulu kwa kuitira lupenyu Iwaluweriti mshibambaza. 26 Sauli pakasokiti Yerusalem kajeriti kuliwunga na walii wafundwa. Kumbiti woseri wamtiriti, waweziti ndiri kujimira handa yomberi kaweriti ntumintumi. 27 Kumbiti Barinaba kiziti kumtola Sauli, kamjega kwa wantumintumi na kawagambira ntambu Sauli pakamwoniti Mtuwa munjira, na ntambu Mtuwa pakayoweriti nayomberi. Kawagambiriti viraat ntambu Sauli pakaweriti kankubwera kwa litawu lya Yesu pota lyoga Dameski kulii. 28 Su, Sauli kalivaga pamuhera na womberi katyangira Yerusalem yoseri kankubwera shisoweru sha Mtuwa pota lyoga. 29 Vilaa kayowiriti na kukakatala na Wayawudi wawatakula Shigiriki, kumbiti womberi wajeriti kumlaga. 30 Walongu walii pawayambuliti shiwtatira ashi, wamtoliti Sauli, wamjega Kaisariya, wamleka kagendi zakuwi Tarisu. 31 Shakapanu shipinga sha wantu yawamjimira Yesu, shiweriti na ponga poseri Muyudeya na Galilaya na Samariya. Shitulitwi makakala na shyendereyiti kulikala mukumguwira Mtuwa na kupananwa moyu na Rohu Mnanagala, mawalangu ga shipinga ashi shyongerikiti. 32 Peteru pakaweriti mwanja kila pahala kasokiti viraat kwa wantu wa Mlungu yawaweriti

walivaga Lida. 33 Haku kamwoniti muntu yumu yawamshema Aineya ndomweni kwa shipindi sha vinja vinane kaweriti kagonja mshitanda toziya kaweriti kuleweleka. 34 Peteru kamgambira, Aineya, "Yesu Kristu kakuponiziya, Guyumuki gutandiki shitanda shaku." Su Aineya kayumuka. 35 Wenikaya woseri wa Lida na Sharoni wamwoniti Aineya, na woseri wamwuyira Mtuwa. 36 Kuweriti na mfundwa yumu mdala, mflushi lwa Yopa, wamshema Tabita kwa Shigiriki ndo Dorikasi mana yakuwi, mbawala. Mdala ayu kaweriti kankutenda viheri na kuwatanga wahushu. 37 Shipindi ashi payiwera handa kalwala, na kuhowa. Wantu wayigulula nshimba yakuwi, wayigonjeka mushumba mgolofa. 38 Yopa patali ndiri na Lida, wafundwa pawapikaniriti handa Peteru kaweriti Lida, watuma wantu wawiri kwakuwi na ujumbi, "Gwizi kwatwenga kanongola." 39 Su, Peteru kagenda pamuhera nawomberi. Pakasokiti kajegitwi mgolofa ilii mushumba. Aku wakenja wawuwa wamtindira Peteru wankulira na kumlanguziya makoti na nguuu ndozyeni Dorikasi kaweriti kankuzinyawa shipindi pakaweriti mkomu. 40 Peteru kawalaviyiti kunja woseri, kasuntama, kamluwa Mlungu. Shakapanu kayigalambukira ira nshimba ya ulii yakahowiti, kalonga, "Tabita, Guyumuki." Nayomberi katumula masu gakuwi, 41 Peteru kamtanga kugoloka, shakapanu kawashema wantu walii wa Mlungu na walii wakenja, kawayupa pakawera mkomu. 42 Shisoweru sha shiwtatira ashi shivuwiti kila pahala aku Yopa, na wantu wawuwa wamjimira Mtuwa. 43 Peteru kalivagiti mashaka gamu aku Yopa, katama kwa muntu yumu mnyawa gwa lukuli yawamshema Simoni.

10 Kuweriti na muntu yumu aku Kaisariya wamshema Korineliwu, jemidali gwa shikosi shimu shawashishema, "Shikosi sha Italiya." 2 Kaweriti muntu muheri, yomberi pamuhera na kaya yakuwi yoseri yawamfatiti Mlungu, kaweriti kankutenda gavuwa kuwatanga wahushu wa Shiyawudi na kaweriti kankumluwa Mlungu nentu. 3 Paveriti saa tisa paliwala, kawoniti nakaka ntumintumi gwa kumpindi gwa Mlungu kingira mngati na kumgambira, "Korineliwu!" 4 "Kamkwenjulira masu lahoka ayu kwa lyoga, kamgambira, Kwana shishi, mtuwa?" Lihoka ayu kamgambira, "Mlungu kaziyangala sala na vijungu vyaku kwa wahushu wala hapeni kaliwaluwi. 5 Vinu guwatumu wantu Yopa wakamshemi muntu yumu wamshema Simoni, kwa litawu lyamonga Peteru. 6 Yomberi muhenga munumba mwa mnyawa gwa lukuli wamshema Simoni, yakalikala pakwegera na litanda." 7 Pakatakuliti aga, ntumintumi gwa kumpindi ulii kawuka, Korineliwu kawashemiti wandundami wawili wa numba na yumu gwa wanjagila wakuwi kaweriti kamguwira Mlungu, 8 kamgambiziya goseri yagalawiriti, na kawatuma Yopa. 9

Shirau yakuwi, wantu watatu pawaweriti wankali mumwanja na pakwegera kwingira Yopa, Peteru kakweniti pampindi pa shitwiku sha numba iweriti saa sita paliwala su kamluwa Mlungu. 10 Kiwiti na njala nentu na kafiriti kuliya shiboga, shiboga pashiweriti shankutandilwa, kalota. 11 Kawoniti mpindi zivungulwa na shintu handa lishuka likulu lisulusiwa pasi liweriti likolelwia wega zyakuwi msheshi. 12 Kuweriti na kila ntambu zya vigongolu, njoka na wambongu. 13 Kapikanira liziwi limgambira, "Peteru, gwimuki gulikituli, guliyil!" 14 Kumbiti Peteru kankula, "ndala, Mtuwa, nenidawalira ndiri shoseri shana uhumba na shifa ndiri kuliya" 15 Liziwi lili lipikanika kayi limgambira, "Naguvishema vihumba viboga, Mlungu kavipunga!" 16 Shitwatira ashi shitendikitii mala ntatu shakapanu lishuka lili liwuziwa kunani kumpindi. 17 Peteru pakaweriti kankulikangasha kuusu mana ya maonu aga yagaweriti kagawona, wantu walii wawatumitwi na Korineliwu, payawambuliti kala njira ya kugenda kunumba ya Simoni, wasokiti pamlyangu gwa libambaza, 18 Na wakosiya, "handu kwana mhenga amu yawamshema Simoni Peteru." 19 Peteru kaweriti kankali kankulihola kuvimana kuusu maonu, na panu Rohu kamgambira, "kwana wantu wankukusakula 20 Gusuluki kanongola na pota naguwera na lyoga kugenda pamuhera nawomberi kwa mana ndo nenidawalira." 21 Su, Peteru kasuluka pasi, kawagambira wantu walii, "Neni ndo yamnsakula. Mwizira shishi?" 22 Womberi wamwankula, "Mnjagira Korineliwu mweni ndo muntu mheri, mguwira Mlungu na kagohereka pawulongolu pa Wayawudi woseri, katutuma. Kagambirwa na ntumintumi gwa kumpindi mnanagala kakushemera ukaya kwakuwi su kapikaniri shisoweru shaguweri nashu sha kutakula." 23 Peteru kawashemera mnumba, kawapanana pakugonja pashiru palii. Shirau yakuwi, Peteru kanja mwanja pamuhera nawomberi, na wamonga wa walongu wa Yopa aku walikoliti nayomberi. 24 Lishaka lyalifatiti wayingiriti Kaisariya na aku Korineliwu kaweriti kankuwahepera pamuhera na walongu na waganja yakaweriti kawashemera. 25 Peteru pakaweriti kankuyingira, Korineliwu kalawiti kunja kumwanka, kasuntamala makukama pawulongolu pakuwi. 26 Kumbiti Peteru kamgolosiya, kamgabira, "Gugoloki, kwa mana neni ndo muntu hera." 27 Peteru kingira mnumba, pawaweriti kala wankuyowera na Korineliwu, wantu wawuwa waliwoniti amu. 28 Peteru kawagambira, "Mwenga muvimana handa Myawudi yoseri kabelwa na malagaliru gakuwi ga dini kuwera pamuhera na wantu wa maisi gamonga. Kumbiti Mlungu kang'ambira hapeni numholeri muntu yoseri kiwa mhumba awu kadoda. 29 Na shipindi pagumtumiti kwa neni, niziti pota kulema, nuwakosiyani, su kwa shishi gumtuma kwa

neni.” 30 Korineliwu kalonga, “Mashaka matatu gapititi saa gambira ayi, saa tisa paliwala, neni panweriti nankumluwa Mlungu mnumba mwangu. Vumu, muntu yakaweriti kavala nguwu zing’ereng’eta kagolokiti kulongolu kwa neni, 31 Katakula, ‘Korineliwu! Mlungu kapikanira kuluwa kwaku na tambuku yaku kwa wahushu. 32 Gumtumi muntu Yopa kakamshemi muntu yawamshema Simoni Peteru, kwa litawu lyamonga Peteru, kawukaya kwa Simoni mnyawa gwa lukuli, yakalikala pakwegera na litanda.’ 33 Hangu nukutumiriti ujumbi pota kushelewa, nagwenga gutenda viheri kwiza. Vinu, twenga twapawulongolu pa Mlungu, kupikinira kila shintu Mtuwa kankutugambira.” 34 Panu Peteru kanja kutakula, “Vinu nuvimana handa nakaka Mlungu kahera upendelewu. 35 Muntu yoseri yakamguwira Mlungu na kutenda yagamfirizya Mlungu hakaweri gwa Mlungu. 36 Awu ndo ujumbi ulii Mlungu yakawujeiti kwa wantu wa Israeli, pakabwera Shisoweru Shiwigira shashijega ponga kwa njira ya Yesu Kristu, yomberi ndo Mtuwa gwa woseri. 37 Mwenga muvimana shitwatira shashilawiriti muisi yoseri ya Yudeya kwanjira Galilaya pa ubatizu ulii yakawubweriti Yohani. 38 Muvimana Yesu gwa Nazareti na ntambu yakamsyaguliti kwa kummiminira Rohu Mnanagala na likakala. Mlungu kaweriti pamuhera nayomberi, yomberi kagenditi aku na aku pakatenda maheri na kuwaponziya woseri yawaweriti wayingilwa na Mkondola, toziya Mlungu kaweriti na yomberi. 39 “Twenga ndo wapitawu wa vitwatira vyoseri vyakatenditi muisi ya Wayawudi na Muyerusalem. Wamlagiti mlupingika. 40 Kumbiti Mlungu kamzyukisiti lishaka lya tatu, kamtenda kawoniki, 41 wamwoniti wantu woseri ndiri, ira kwa walii Mlungu yakawasyaguliti kala waweri makapitawu wakuwi, yani twenga yatuliyiti na kulanda pamuhera nayomberi pakazyuka kala kulawa kwawahowiti. 42 Katugambiriti tubweri Visoweru viwagira kwa wantu woseri na kuwona handa yomberi ndo yakasyaguriti na Mlungu kaweri Mtoza gwa yawawera wakomu na wahowiti. 43 Wambuyi woseri wayoweriti kuusu yomberi handa kila muntu yakamjimira hakamlekiziyi vidoda vyakuwi vyoseri kwa litawu lyakuwi.” 44 Shipindi Peteru pakaweriti kangali kankutakula visoweru avi, Rohu Mnanagala kawasulukiriti woseri wawaweriti wankupikanira ujumbi awu. 45 Wayawudi walii yawasokiti pamuhera na Peteru, walikangashiti kuwona Mlungu ntambu yakawamiminiriti shirupa sha Rohu Mnanagala wantu yawaweriti ndiri wayawudi, 46 mana yawapikaniriti pawayowera kwa likabira lihenga na pawamkwisa Mlungu. Peteru kalonga, 47 “Wantu awa wawamanya Rohu Mnanagala gambira twenga ntambu yatumyangiti. Hashi, kwana yoseri yakawenza kuwalewelera kubatizwa kwa

mashi?” 48 Su, kawagambira wabatizwi kwa litawu lya Yesu Kristu. Shakapanu wamluwa kalikali nawomberi kwa mashaka madidini.

11 Wantumintumi na walongu yawalikaliti Yudeya kulii wapikiniriti kuwera wantu yawawera ndiri Wayawudi viraawashiwankiti shisoweru sha Mlungu. 2 Shipindi Peteru pakawuyiti Yerusalem, walii wawayingiriti jandu, walikakatala na yomberi, 3 “Gwenga gugenda kulikala na wantu wangali kwngiziwa jandu na ata guliya pamuhera nawomberi! 4 Panu Peteru kawagambira shinaga ubaga kuusu galii gagatendikitang kwanjira.” 5 “Lishaka limu nweriti nankulua Mlungu mlushi Lwa Yopa, moniti mawonu, moniti shintu gambira lishuka likulu lyankusuluka pasi kulawa kumpindi liweriti likolwa pembi zyakuwi msheshi, litulwa pambwega pangu. 6 Nzunguliriti mngati nweri mona vigongolu wana magulu msheshi, wavigongolu wa mushitogolu, wag’ongolu wawakwawa na wambongu wa kuliyeri. 7 Shakapanu mbikanira liziwi lyangung’ambira, ‘Peteru gwimuki, gulagi na guliyi!’ 8 Kumbiti neni pandakula, ‘ndala, Mtuwa! Mana shoseri shashiwera shihumba ama shidoda asheni yingiri mumlomu mwaneni.’ 9 Liziwi lipikanika kayi kulawa kumpindi, ‘naguvishema vihumba vintu Mlungu vyakavipungiti.’ 10 Shitwatira ashi shitendikit mala ndatu, na upeleru wakuwi viwusiwa kugenda kumpindi. 11 Katepu hera, wantu watatu wawaweriti wawalagalira kwaneni kulawa Kaisariya wayingiriti kunumba kwanweriti nankulikala, wankulikala. 12 Rohu kang’ambiriti ng’endi pamuhera nawomberi pota kutira. Walongu sita awa walikoliti pamuhera naneni, twingira mnumba ya muntu ulii. 13 Yomberi katugambiriti ntambu yakaweriti kamwona ntumintumi gwa kumpindi kagoloka ukaya kwakuwi na kumgambira, ‘Gumtumi muntu Yopa kakamshemi muntu yumu yawamshema Simoni Peteru. 14 Yomberi hakakugambiri ujumbi weni haukulopoziyi gwenga na kaya yaku yoseri.’ 15 Na pakanyanjiti kuyowera hera, Rohu Mnanagala kawasulukiriti gambira ntambu yakatusulukiriti twenga palii pakwanjira. 16 Panu nuliholiti visoweru vilii Mtuwa ntambu yakatakuriti, ‘Yohani kabatiziti kwa mashi, kumbiti mwenga hamubatizwi kwa Rohu Mnanagala.’ 17 Su, handa Mlungu kawapanana viraaw wantu wa maisi gamonga shirupa shirashillii shakatupiti twenga patumjimiriti Mtuwa Yesu Kristu, hashi, neni ndo gaa ata panjera kumubera Mlungu!” 18 Pawapikaniriti aga, walekiti likakatala, wamkwisa Mlungu pawalonga, “Mlungu kawapanana wantu yawawera ndiri Wayawudi lupenyu lwa kuleka vidoda wapati ukomu!” 19 Kulawilirana na ndabiku yairawiliti shipindi Stefanu pawamlagiti, wawumini

wapalasiwitwi. Wamonga wagenditi mpaka Foiniki, Kupiru na Antiokiya pawabwera ujumbi ulii kwa Wayawudi hera. 20 Kumbiti wamonga wa wantu yawamjimiriti Yesu yawalawiti Kupiru na Kureni, wagenditi Antiokiya pawawubwera ujumbi kwa wantu yawawera ndiri Wayawudi, pawashibwera Shisoweru Shiwigira kuusu Mtuwa Yesu. 21 Mtuwa kawatangiti na wantu wawuwa wajimiriti na kumgalambukira Mtuwa. 22 Shisoweru sha shitwatira ashi shipikanirika kwa shipinga sha wantu yawamjimirira Yesu aku Yerusalem. Hangu wamtuma Barinaba kagendi Antiokiya. 23 Pakasokiti aku na kuwona Mlungu ntambu yakawatekeleriti wantu, kanemeleriti na kawahimiziya woseri walikali muuwaminika wawu kwa Mtuwa kwa Moyu gwawu goseri. 24 Barinaba kaveriti muntu muheri na kamemiti Rohu Mnanagala na njimiru, likundi likulu lya wantu likwegitwi kwa Mtuwa. 25 Shakapanu, Barinaba kagenditi Tarisu kumsakula Sauli. 26 Pakamwoniti, kamjega Antiokiya. Nawomberi woseri wawili walikala mushipinga sha wantu yawamjimirira Yesu kwa shinja shoseri pawafunda shipinga shikulu sha wantu. Antiokiya aku, ndo kwa mala ya kwanja, wafundwa washemitwi wantu yawamjimirira Kristu. 27 Shipindi shiraa shirii, wambuyi wa Mlungu wiziti Antiokiya kulawa Yerusalem. 28 Yumu gwawu wamshema Agabu kagolokiti, na kwa makakala ga Rohu katungiti handa hakuweri na njala ngulu muisi yoseri. Njala ayi ilawiriti shipindi sha ukola mlima wa Klawudi. 29 Wafundwa walii waamuwiti kila yumu kwa ntambu ya uwezu wakuwi kajegi shoseri su kuwatangitira walongu walii wawaleriti wankulikala Yudeya. 30 Watenda hangu, shakapanu, na kuwapanana mpiya wazewi wa Ludewa lwa Barinaba na Sauli.

12 Pakwegera shipindi shiraa shilii, mfalumi Herodi kanjiti kuwatabisiya wantu wamu yawamjimirira Kristu. 2 Kamlagiti kwa upanga Yakobu, mlongu gwakuwi Yohani. 3 Pakawoniti handa shiweri shitendu ashi shiwarifiriziyiti Wayawudi, kendeleyiti, kamubata Peteru. Ashi shitendikiti shipindi sha msambu gwa libumunda lyangali kutulwa simika. 4 Pamberi pakumkaml, Peteru katatilwa mshibetubetu, katulwa pasi pa mlolera gwa vipinga vyamsheshi vya wanjagila wamsheshi wamsheshi. Herodi kafiriti kumtula paweru pagupititi msambu gwa Pasaka. 5 Su, Peteru pakaweriti mushibetubetu, kumbiti wantu wa shipinga sha wantu yawamjimirira Yesu waweriti wankumluwira kwa Mlungu. 6 Pashiru pamberi pa lishaka lili ljeni Herodi hakamlavyi Peteru paweru, Peteru kaweriti kagonja pakati pa wanjagila wawili wawili. Kaweriti kayopwa minyololu miwili, na walolera waweriti wankulolera mlyangu gwa shibetubetu. 7 Vumu,

ntumintumi gwa kumpindi gwa Mtuwa kagoloka pakwegera nayomberi na uweru ulangala mshumba mshibetubetu. Ntumintumi gwa kumpindi kamshinkula Peteru mluwatu kamyumusya pakatakula, "Guwuki kanongola!" Kamukamu minyololu ilii yayitawitwi mmawoku idumuka na ituluka pasi. 8 Shakapanu ntumintumi gwa kumpindi kamgambira, "Gulitawi mshipi gwaku, guvali vilwatu vyaku." Peteru Katenda hangu. Shakapanu Ntumintumi gwa kumpindi ayu kamgambira, "Guvali likoti lyaku, gunfati." 9 Peteru kamfata kunja kumbiti kavimana ndiri handa aga gagatenditwi na ntumintumi gwa kumpindi ayu gaweriti ga nakaka, kalihola kaweriti kankulota mumbota. 10 Wapititi shituwu sha kwanja sha kulolilera na sha pili, shakapanu wasoka kumlyangu gwa kwingilira mflushi. Hangu mlyangu guwavugukira, nawomberi walawa kunja. Waweriti wankugendagenda munjira yimu su ntumintumi gwa kumpindi ulii kamleka Peteru. 11 Panu Peteru ndo kavimaniti yagalawiriti, katakula, "Vinu nuvrimana nakaka handa Mtuwa kamtuma ntumintumi gwakuwi gwa kumpindi kanopoziyi mumawoku mwa Herodi na kulawa muvitwatira vilii vyoseri Wayawudi watumbiriti galawili." 12 Pakavimaniti hangu kagenditi kanongola mpaka ukaya kwa Mariya mawu gwakuwi Yohani Mariku, Amu wantu wawuwa waweriti wajojinika pawaluwa Mlungu. 13 Peteru kapiga hodi kumlyangu gwa kunja, na ntundami yumu litawu lyakuwi Roda kagenda kumlyangu kwitikira. 14 Mhinja kalimaniti liziwu lya Peteru kanemelera nentu, Mhinja ulii kawuya utuga bila kuvugula Mlyangu na kuwagambira handa Peteru kaweriti kagoloka kunja kumlyangu. 15 Wamgambira mhinja ulii, "Gwana lukwali!" Kumbiti yomberi kakazaniyiti handa iweriti nakaka. Nawomberi wamgambira, "Ayu ndo ntumintumi gwa kumpindi gwakuwi." 16 Shipindi ashi Peteru kaweriti kendeleyiti kupiga hodi. Upeleru wavugula mlyangu, wamwona, walikangasha. 17 Peteru kawapungira liwoku walikali jii, na kawagambira Mtuwa ntambu yakamlavyiti mshibetubetu. Kawagambira walaviyi shisoweru sha shitwatira ashi kwa Yakobu na walii walongu wamonga, shakapanu kalawa kagenda pahala pingikayi. 18 Pawushiyiti, lilawiriti lyoga likulu pakati pa wanjagila walii kuusu yagaweriti gamlawiriti Peteru. 19 Herodi kaamuwiti wagutendi msaku kumbiti wawenza ndiri kumpata. Hangu kaamuwiti wanjagila walii wawakosiyi, kalagalira wawalagi. Shakapanu kalawa aku Yudeya, kagenda Kaisariya kalikaliti kweni aku. 20 Herodi kakalaziwitwi nentu na wantu wa Tiru na Sidoni. Kumbiti womberi wamjegiriti ujumbi. Nawomberi wafawulu kwanja kumpata Bilastu kaweri uwega wawomberi. Bilastu kaweriti mgolokera mkulu gwa ikulu ya mfalumi. Shakapanu, kamgendera Herodi wamluwa kuweri na ponga, kwa mana isi yau ilitumbiriti isi ya mfalumi kwa

shiboga. 21 Lishaka limu lyalisayagulitwi, Herodi kaweriti kavala nguwu lasimi na kulivaga mushiti sha mfalumi, na kawabweliriti wantu. 22 "Ali ndo lizigu lya Mlungu, lya muntu ndiri." 23 Pala panu ntumintumi gwa kumpindi gwa Mtuwa kamgusiya Herodi pasi toziya kampanana ndiri Mlungu nzyumi azi. Wamliya wasangu, kahowa. 24 Shisoweru sha Mlungu shizidi kwenye na kukula. 25 Pa Barinaba na Sauli kujimira utenderu wawu, walawiti kayi Yerusalem, wamtola Yohani yawamshema vira Mariku.

13 Mushipinga sha wantu yawamjimira Yesu aka Antiokiya kuweriti na wantu wamonga yawaweriti wambuyi wa Mlungu na wafunda, muwamu kaweriti Barinaba, na Simoni yawamshema vira Nigeri, na Lukiu gwa Kureni, Sauli na Manaeni ndo yomberi kaleritwi pamuhera na mfalumi Herodi. 2 Pawaweriti wankutenda ibada yawu kwa Mtuwa na koya kuliya, Rohu Mnanagala katakula, "Gunzyaguliri Barinaba na Sauli toziya ya lihengu lyanuwashemiriti." 3 Su, pawaluwiti Mlungu kala na koya kuliya, wawatulira mawoku, wawaleka wagendi zazu. 4 Barinaba na Sauli pawatumitwi kala na Rohu Mnanagala, wasulukiti mpaka Seleukiya, na kulawa aka wakweniti mtubwi mpaka shisiwa sha Kupiru. 5 Pawasokiti Salami wabweriti shisoweru sha Mlungu munumba za Wayawudi za kuluwira Mlungu, kwaniti Yohani Mariku pamuhera na womberi kutanga lihengu. 6 Wagendigenditi kulawa uwega wumu wa shisiwa mpaka Pafu, uwega wa pili, na aka wamwoniti mhawi yumu mbuyi gwa mpayu Myawudi yawamshema Balyiesu ndo kalipayiriti kawera mbuyi gwa Mlungu. 7 Kaweriti ganja gwa mkolamlima gwa shisiwa Serigu Paulu, ndo yomberi kaweriti muntu mheri nentu. Serigu Paulu kawashemiti Barinaba na Sauli su kapikaniri shisoweru sha Mlungu. 8 Kumbiti ayu muhawi Elima, handa ntambu yakaweriti kashemwa kwa Shigiriki, kajeriti kuwaberibeziya su kumlewelera mkulu gwa shisiwa nakiza kugalambukira njimiru ya shikristu. 9 Su, Sauli kamanikana kwa litawu lwa Paulu, pakawera kamema Rohu Mnanagala, kamwenjulira masu mhawi ayu, 10 Na kalonga, "Gwenga! Gwenga mwana gwa Mkondola! Gwenga gwa mngondou gwa shoseri shilii shashimfirizya Mlungu, goya ndiri ata mala yimu kujera kuzipotizya njira za Mtua yazyinyoshikit. 11 Vinu, liwoku lwa Mtua halikukomi, haguweri na lwi na hapeni guwezi kuwona uweru wa mshenji kwa shipindi." Katepu Elima masu gakuwi gadunuka kanja kugenda aka naaku pakasakula muntu gwa kumkola liwoku kamlonguzi. 12 Mkola mlima ulii pakawoniti yagalawiriti, kajimiriti, kalikangashiti nentu mafundu gakapikiniriti kuusu Mtua. 13 Kulawa Pafu, Paulu na wayaguwi wagenda nyanyi mpaka Periga Mupamfiliya, kumbiti Yohani Mariku.

kawalekiti, kawuya Yerusalem. 14 Wanja kulawa Periga wasoka Antiokiya na Pisidiya, na Lishaka lya kwoyerwa wingiriti munumba ya Mlungu, walivaga. 15 Pawsomiti kala mushintola sha malagaliru ga Musa na mmalembu ga wambuyi, wakulu wa numba ya Mlungu wawajegiriti ujumbi awu, Walongu handa, mwanashi shiwtatira sha kuwagambira wantu su waweri na moyu muwagambiri. 16 Su, Paulu kagolokiti, kawapungira liwoku, kanja kulonga, "Wanalushi wa Israeli na Wayawudi ndiri yamwamugwira Mlungu, mpikinilireni! 17 Mlungu gwa wantu wa Israeli kawasyaguliti wambuyi wetu na kuwatenda waweri lushi lukulu pawaweriti wahenga Misri kulii. Mlungu kawalaviyiti aka kwa likakala likulu. 18 Kawahepeleriti kwa shipindi sha vinja malongu msheshi kushiwala. 19 Kagaharibisiyiti maisi saba ga isi ya Kanaani kawayupa wantu wakuwi awa isi iweri yawu. 20 Vinja mia msheshi na magumba muhanu gapititi, shakapanu kawapananiti watoza wawalongoziyti mpaka shipindi sha mbuyi gwa Mlungu Samweli. 21 Panu wafiriti waweri na mfalumi na Mlungu kawayupa Sauli, mwananguta gwa Kishi gwa likabila lya Benjamini, kaweriti mfalumi gwawu kwa shipindi sha vinja malongu mhanu. 22 Pawamwusiyiti kala Sauli, Mlungu kumsaguliti Dawudi kaweri Mtua gwawu. Mlungu kalaviyiti shibali shakuwi kwakuwi pakalonga, 'Numwoniti Dawudi mwananguta gwa Yese, muntu gwanumfira neni, muntu mweni hakatendi goseri galii nganfira kugatenda.' 23 Kulawa mushiyiwuku sha muntu ayu, Mlungu kawajegera Waisraeli Mlopoziya mweni ndo Yesu ntambu yakalagiliti. 24 Pamberi pa Yesu kwanja lihengu lyakuwi, Yohani kawabweliriti wantu woseri wa Israeli handa mpaka waleki vidoda na wabatizwi. 25 Yohani pakaweriti kankumalira ujumbi wakuwi kawagambiriti wantu, 'Mlihola neni na gaa? Neni ndiri ulii yamumolera. Mpikiniri! Ayu kamkwiza pa neni na neni nfiruwa ndiri ata kuziyopola ngoyi za vilwatu vyakuwi.' 26 "Walongu, mwenga wamwera wananguta wa lukolu lwa Aburahamu, na woseri wawawera Wayawudi ndiri wamwamugwira Mlungu! Ujumbi awu wa ulopozia ujegwa kwa twenga. 27 Toziya wenikaya wa Yerusalem na wakulu wawu wammana ndiri weri mlopoziya, wala wavimana ndiri visoweru vya wambuyi wa Mlungu vyawabetula kila lishaka lya kwoyerwa. Ata hangu, wavituditi visoweru vya wambuyi vitimii kwa kumtoza Yesu kuhowa. 28 Toziya wampatandiri na likosa lifiruwa wamlagi, wamluwti Pilatu kamtozi wamlagi. 29 Pawatenditi kala goseri gawalembiriti kuusu yomberi, wamsusiyiti kulawa mlupingika, wamulta mlipumba. 30 Kumbiti Mlungu kamzyukisiyiti kulawa kwahowiti. 31 Na kwa mashaka gavuwa kawalawiriti walii wawagenditi pamwera nayomberi kulawa Galilaya mpaka

Yerusalemu. Awa ndo walii vinu makapitawu wakuwi kwa wantu wa Izraeli. 32 Na vinu Barinaba na neni twa panu kuwajegera mwenga Visoweru Viwagira. Lagilu la Mluntu kwa wambuyi wa twenga liwera nakaka mushipindi shetu, 33 kashitimiza vinu kwajili yatwenga wazukulu wawu kwa kumzyukisiya Yesu kulawa kwawahowiti. Handa ntambu yawalembiti muzaburi ya pili, 'Gwenga gwa mwana gwangu, Neni lelu nwera tati gwaku.' 34 Na kwa kumzyukisiya kulawa kwawahowiti, hakenipati kayi kuwuya aku na kuwola, Mluntu katakuliti hangu, 'Hanukutekeleru nanagala na yanakaka Yanumwaiditi Dawudi.' 35 Yina, na Muzaburi zimonga kalonga, 'Hapeni numuleki Mnanagala gwaku kawoli.' 36 "Dawudi mweni katimiziti mafiliru ga Mluntu shipindi shakuwi, na shakapanu kahowa na kusilwa pakwegera na wazewi wakuwi, na nshimba yakuwi iwola. 37 Kumbiti ulii ndo Mluntu kamzyukisiyti kulawa kwawahowiti hakenipati kuwola. 38 Su muvimanu walongu wangu, kuwera kupidira Yesu Ujumbi wa kulekiziya vidoda ubweritwi kwa mwenga, 39 na kila yamu yakamjimira Yesu wamlekeziya vidoda vyoseri, shiwtatira sheni hapeni shiwezikani kwa njira ya malagaliru ga Musa. 40 Milolireni su, namwiza kupatwa na galii yagatakuliti na wambuyi, 41 'Mloreni, mwenga mwanzarawu, Mlikangashi muhowi! Ndo shintu sheni hapeni mjimiru, Ata handa muntu pakawagambiranu hapeni mjimiru.' 42 Paulu na Barinaba pawaveriti wankulawa mnumba ya Mluntu, wantu walii wawashemiti kayi lishaka lya kwoyeru lyalifatiti, wayoweri nentu kuusu shiwtatira ashi. 43 Kuliwona aku pakumalilikiti, Wayawudi wawuwa na wantu Wayawudi ndiri waweriti wingira dini ya Shiyawudi wawagendiru Paulu na Barinaba. Wantumini awa wayoweriti nawa, wawatula moyu wendereyi kulikal walitumbiri manemu ga Mluntu. 44 Lishaka lya kwoyeru paliweriti pakwegera, kila muntu mulushi lulii kiziti kupikinira shisoweru sha Mtuwa. 45 Shipindi Wayawudi pawaliwoniti lipinga wantu wamemiti weya, walema shakaweriti katakula Paulu na kumwigilanga. 46 Kumbiti, Paulu na Barinaba wayoweriti kwa ugangamala nentu, watakula, "iweriti ndo mpaka shisoweru sha Mluntu shiwayiziri mwenga huti, kumbiti mushirema na kuwona mfiruwa ndiri ukomu wa mashaka goseri, su, tuwalekani na kuwagendera wantu wawawera Wayawudi ndiri. (aiōnios 9:166) 47 Toziya mtuwa katulagalira hangu, 'Nukutula gwenga guweri gulangala kwa wantu wawawera Wayawudi ndiri Su guwajegeri wantu ulopoziu pasipanu paseri.' 48 Wantu yawawera ndiri Wayawudi papapikaniriti vitwatira avi wanemeleriti, waukwisa ujumbi wa Mtuwa, na walii yawasyaguliti kupata ukomu wa mashaka goseri, wawera wantu yawamjimira Yesu. (aiōnios 9:166) 49 Shisoweru

sha mtuwa shyeneya pahala poseri mumkowa gulii. 50
Kumbiti Wayawudi wawasongizira wadala wa shiwangu
shikulu yawawera Wayawudi ndiri weni waweriti wamguwira
Mlungu, na wapalu wamanikana wa lushi alu. Wayanja
kuwabeza Paulu na Barinaba, wawawinga kulawa pahala
pawu. 51 Su, wafundwa wapunda lidiku liweriti mumagulu
gawu kuwera likalipiru, shakapanu wagenda ikoniu. 52
Wafundwa Mantiokya waweriti wamema nemeleru na rohu
munanagala.

14 Kulii Ikoniu, vitwatira viweriti handa vyaviweriti kulii

— Antiokiya, Paulu na Barinaba wagenditi munumba ya Mlungu gwa Shiyawudi wayowera kwa ugangamala ata Wayawudi wawuwa na Wagiriki wawera wajimira. 2 Kumbiti Wayawudi wamonga yawalemiti kuwera wawumini wasonguziya na kutula weya mmoyu mwa wantu yawafera wayawudi ndiri su wawakomi walongu awa. 3 Paulu na Barinaba wendereyiti kulikala aku kwa shipindi shitali. Wayoweriti kwa ugangamala wa Mtuwa, na Mtuwa kalanguziya unakaka wa ujumbi yawaaulaviyiti kwa manemu gakuwi, kwa kuwatenda watendi mauzauzu na makangashu. 4 Wantu wa lushi walekanikiti, wamonga wawajimiriti Wayawudi na wamonga waweriti uwega wa wantumintumi. 5 Upeleru, wantu wamu yawafera ndiri Wayawudi, pamwera na wakulu wawu, wajumilirana kuwatendera vidoda ntumintumi awa na kuwagumanga mabuwi. 6 Ntumintumi payawambuliti shiwtatira ashi, watugiriti Listira na Deribi, mflushi lya lukaoniya, na museemu za pakwegera, 7 wawera wankubwera visoweru viwangira aku. 8 Kwaniti muntu yumu aku Listira mweni kaweriti shibyeketu gwa magulu kwanjira kwiwuka, na kaweriti hakenipati kugendagenda. 9 Muntu ayu kaweriti kankumpikinira Paulu pakaweriti kankubwera. Paulu kamloliti dii, na pakawoniti keniti njimiru ya kuweza kuponiziwa. 10 Kalonga kwa liziwi likulu, "Gugoloki gugendigendi kwa magulu gaku!" Muntu ulii kagoloka, kanja kukopokakopoka na kugendagenda pahala palii. 11 Lipinga lya wantu pawawoniti shakatenditi Paulu, wanjiiti kubotanga kwa likabira lya Likaoniya, "Milungu watwizira gambira muntu na watwizira pasi panu!" 12 Barinaba wamupa litawu zewu, na Paulu wamshema Herimesi, toziya yomberi ndo yakaweriti kankuyowera. 13 Na Mtambika gwa numba ya Zewu yayiweriti kunja kulushi kajega pongu na majenjeri ga mauwa kulongolu kumlyangu mkulu gwa lushi, yomberi pamwera na lipinga lya wantu wafiriti kuwatambikira wantumintumi. 14 Barinaba na Paulu pawapatiti visoweru avi wapapuliti nguwu zawu na kutugira mulipinga lya wantu pawabota. 15 Walongu, kwa shishi mtenda vitwatira vya ntambu avi? Twenga viraaj twa wantu qambira mwenda. Na

twa panu kuwabwelera Shisoweru Shiwigira, mpati kuvenileka vinyagu avi, mumgalambukiri Mluntu yakawera mkomu Mluntu yakanyawiti kumpindi na pasipanu, Ibahali na vyoseri vyaviweramu. 16 Makashu Mluntu kajimiriti kila Isi itendi ntambuyaifiriti. 17 Kumbiti, Mluntu hakenileki kulisanguziya kwa vitwatira viheri vyakawatendera, kawatowera vula irawa kuliya, kawayupa vimeru kwa shipindi shakuwi, kawayupa viboga na kuimemizya myoyu yawu nemeru. 18 Tembera watakula ntambu ayi Iweriti mbaka ndiri kuwalewelera wantu walii kotukuwatambikira. 19 Wayawudi wamu wiziti kulawa Antiokiya na Ikoniu wawajega wantu pamwera nawomberi, wamgumi mabuwi Paulu na kumkwega mpaka kunja kulushi walongiti kahowa kala. 20 Kumbiti wafundwa pawajojinikiti na kumzyengeta kayumkiti kawuya mlishi. Shirawu yakuwi yomberi pamuhera na Barinaba wagenditi Deribi. 21 Pa Paulu na Barinaba kubwera visoweru viwagira aku Deribi na kuwapata wafundwa wawuwa, shakapanu wawuyiti Listira mpaka Ikoniu na Antiokiya Mupisidia. 22 Wawayongiliriti likakala wafundwa na kuwapanana moyu wasigali munjimiru, wawagambira, "Ndo mpaka twawoseri twenga kuitira mutabu zivuwa su twingiri Muufalumi wa Mluntu, wafunditi." 23 Wawasyaguliti wazewi mukila shipinga sha wantu yawamjimira Yesu, na kwa kuluwa na kwoya kuliya wawatula pasi pa ulolera wa Mtuwa yawamjimiriti kwa maluwa na kwoya kuliya. 24 Pawapititi kala muisi ya Pisidiya, wasokiti Pamfiliya. 25 Aku wabweriti ujumbi Muperiga. Na shakapanu wagenditi Ataliya, 26 Na kulawa aku wawuyiti salama Antiokiya, kweni shipindi shipititi waweriti pasi pa ulolera wa manemu ga Mluntu kwa ajili ya lihengu lyeni vinu waweriti walimalira. 27 Pawasokiti Antiokiya, waliwoniti pamuhera na shipinga sha wantu yawamjimira Yesu na kuwagambira visoweru vya vitwatira vyoseri Mluntu vyakatenditi pamuhera na womberi, na ntambu yakawavuguliriti njira ya njimiru kwa wantu yawawera Wayawudi ndiri. 28 Walikaliti pamuhera na wafundwa walii kwa shipindi shitali.

15 Su, wantu wamu wasokiti Antiokiya kulawa Yudeya wanjiti kuwafunda walongu walii pawatakula, "Handa pamwingiziwa ndiri jandu kulawirana na Malagaliru Mluntu gakamupananiti Musa, hapeni mlopoziwi." 2 Shitwatira ashi shijegiti ukakatala mkulu, pa Paulu na Barinaba kilitakuziyana nawomberi, su womberi waamuwiti kuwera Paulu na Barinaba pamuhera na walongu wamu mushipinga sha wantu yawamjimira Yesu aku Antiokiya, wagendi Yerusalem kuawawona wantumintumi na wazewi kuusu shitwatira ashi. 3 Shipinga sha wantu yawamjimira Yesu

shilongiti kwahere, nawomberi pawaweriti wankupitira Foiniki na Samariya wawagambiriti wantu yawawera Wayawudi ndiri ntambu yawamgalambukiri Mluntu. Shisoweru ashi shiwherepeziya nentu walongu woseri awa. 4 Pawasokiti Yerusalem wawankwa na shipinga sha wantu yawamjimira Yesu pamuhera na wantumintumi na wazewi yawatakuliti kila shintu Mluntu shakatenditi pamuhera nawomberi. 5 Kumbiti wajimiria wamonga wawaweriti wa shipinga sha mafalisayu wagolokiti, pawatakula, "Ndo mpaka wantu wa maisi gamonga wayigiziwi jandu na kufundwa kugafata malagaliru ga Musa." 6 Su wantumintumi na wazewi waliwoniti pamuhera kushilola weri shitwatira ashi. 7 Pawalitakuziyiti kwa shipindi shitali, Peteru kagolokiti kalonga, "Mwalongu wangu, mwenga muvimana handa tangu kwanja Mluntu kafiriti kuzyagula neni muwamu mwamwenga nuwabweleri Shisoweru Shiwigira, wantu yawawera ndiri Wayawudi wapati kupikinira na kujimira. 8 Na Mluntu yakavimana moyu gwa wantu, kalanguziya handa kawajimiria kwa kuwayupa nawomberi Rohu Mnaganala handa yakanuyupiti twenga. 9 Katubaguliti ndiri pakati petu na womberi, kayipungiti myoyu kwa njimiru. 10 Vinu su, kwa shishi kumjera Mluntu kwa kuwapapiziyi wafundwa awa visanka vyeni pota wambuyi wetu, pota twenga tuweza ndiri kilitwika? 11 Ndala! Tujimiriti na tulopoziwitwi kwa njira ya manemu ga Mtuwa Yesu." Twengapa handa womberi. 12 Shikundi shoseri shitamiti jii pawampikinira Barinaba na Paulu wankutakulira mauzaiza na makangashu geni Mluntu kagatenditi pakati pawu wantu wawawera ndiri Wayawudi. 13 Pawamaliriti kuyowera, Yakobu kanjiti kulonga, "Mwalongu wangu, mumpikaniril! 14 Simoni katakuliriti Mluntu kwanjira kwanja ntambu yakalitendiriti na wantu yawawera ndiri Wayawudi, kasyagula wamonga wawu waweri wantu wakuwi. 15 Visoweru vya Wambuyi wa Mluntu vyateratera nakamu handa Malembu Mananagala ntambu yagalonga, 16 Mtuwa katakula, 'Pa aga hambuyi Na kuwuziya Ufalumi wa Dawudi Hanyawi pahala pakuwi Na kupagamamziya kayi. 17 Na wantu woseri, wantu yawawera ndiri Wayawudi nuwashemiti waweri waneni hawizi kwaneni. 18 Ndo ntambu yakatakula Mtuwa, yakanenditi shitwatira ashi kamanika kwanjira makashu.' (aiōn g165) 19 "Hangu neni amuwa ntambu ayi, aga nuwalagalirani kotukuyumbisiya wantu wawawera ndiri Wayawudi wawamgalambukira Mluntu. 20 Su tuwajegerani luhamba kuwagambira nawaliya viboga vyawayingiziyiti mnumba kwa kutambikira vinyagu vya wamlungu, walituli gweka na uhumba, nawaliya shigongolu yoseri yawammindula sungu, nawalanda mwazi. 21 Malagaliru ga Musa gaweriti gabetulwa shipindi shitali munumba ya Mluntu kila lishaka lya kwoyera, na visoweru vyakuwi

wavibwera mukila lushi.” 22 Shakapanu wantumintumi na Wazewi, pamuhera na shipinga shoseri sha wantu yawamjimira Yesu, waamuwiti kuwasyagula wantu wamu pakati pawu na kuwatuma wagendi Antiokiya pamuhera na Paulu na Barisaba. Wawasyaguliti Yuda yawamshemiti vira Barinaba na yumonga yakashemiti Sila, wantu wawili yawaweriti walongoziya pakati pa walongu. 23 Wawapananiti Iuhamba alu, “Twenga wantumintumi na wazewi, walongu wenu, twankuwalamsiya mwenga wantu wa maisi gamonga wa aku Antiokiya na Siriya na Kilikiya. 24 Tupikanira kuwera wantu wamonga kulawa aku wawagaziya kwa visoweru vyawu, wayitula myoyu ya mwenga mulyoga. Kumbiti watenda hangu pota ya luusa yoseri kulawa kватwenga. 25 Hangu, tuamuwa kuliwona pamwera kuwasyagula wantu wamu na kuwatuma kwamwenga pamwera na waganja wetu Barinaba na Paulu, 26 weni wafiriti wagamizii ukomu wawu kwa ntambu ya lihengu lya Mtuwa gwetu Yesu Kristu. 27 Shakapanu tuwatuma Yuda na Sila kwamwenga, awa hawawagambirani weni aga gatugalembiti, 28 Rohu munanagala na twenga tujimira kotukuwatwika visanka nentu ya vitwatira avi nya mana. 29 Namliya viboga vyawatambikiriti shinyagu, namlanda mwazi, namliya vinofu nya shigongolu yawamuminduliti na mlikali weri na uhumba. Muwera mtenda viheri handa pamshapira kutenda vitwatira avi. Mwakashina.” 30 Wajumbi awa wawatumiti wasoka Antiokiya kweni wawashemiti wawumini walwoni, wawayupa Iuhamba alu. 31 Pwasomiti Luhamba alu, visoweru vyakuvi viwayupiti moyu, wanemeleriti nentu. 32 Yuda na Sila weni nawomberi waweriti wambuyi, wayoweriti na walongu awa kwa shipindi shitali wankuwayupa moyu na kuwagagamaziya. 33 Pawatamitiaku kwa shipindi tunga, walongu wa Antiokiya walonga kwaheri na kuafilira ponga, shakapanu wawuya kwa wawatumiti walii. Malembu gamu gana shipandi ashi 34 kumbiti Sila kaamuwiti kusigala. 35 Paulu na Barinaba wasigala Antiokiya kwa katepu, pawafunda na kubwera visoweru nya Mtuwa, pamwera na wantu wamonga watangala. 36 Pa mashaka gamu, Paulu kamgambiriti Barinaba, “Tuwuyi tukawatyangiri walongu walii mukila lushi patubweriti visoweru nya Mtuwa, tukaloli ntambu yawendereyiti.” 37 Barinaba kafiriti wamtoli vira Yohani yawamshema Mariku. 38 Kumbiti Paulu kafiriti ndiri kumtola mariku, mweni pamberi kawalekiti Pamfiliya kulii na kulema kuwera pamwera mulihengu lyawu. 39 Su, kulawira likakatala likulu pakati pawu, na walekana Barinaba kamtola Mariku, wakwena meli kugenda kupiru. 40 Nayomberi Paulu kamsyagula Sila, na pa walongu wa pahala panu kumtola pasi pa ulolera wa maheri ga Mtuwa. 41 Mumwanja agu

kapitiriti Siriya na Kilikiya, pakavigangamaziya vipinga nya wantu yawamjimira Kristu,

16 Paulu kaziti Deribi na Listira, kweni katamiti mfundwa yumu yawamshema Timotewu. Mawu gwakuvi mweni vira kaweriti ntundami, kaweriti Myawudi, kumbiti tati gwakuvi kaweriti mgiriki. 2 Timotewu kaweriti na nzyumi ngulu pakati pa walii walongu wa Listira na Ikoniu. 3 Paulu kafiriti Timotewu kalikoli na yomberi mumwanja, hangu kamyingiziyiti jandu. Katenditi hangu toziya Wayawudi woseri watamiti seemu ayi wavimanit handa tati gwakuvi Timotewu kaweriti Mgiriki. 4 Pawaweriti wankuwuya mlushi zili wawapananiti wantu malagaliru galii gagalaviyiti na wantumintumi na wazewi kulii Yerusalem, wawagambira wantu wagajimiri. 5 Su shipinga sha wantu yawamjimira Yesu shiziditi kugangamala munjimiru na shiyongerekita nentu kila lishaka. 6 Wawuyiriti Seemu za Firigiya na Galatiya toziya Rohu Mnanagala kawaluusu ndiri kubwera ujumbi awu kumkoa gwa Asiya. 7 Pawayiziti mumbaka zya Misiya, wajeriti kwingira kumkoa Bituniya, kumbiti Rohu gwa Yesu kawaluusu ndiri. 8 Su, wapitiriti Misiya, wagenda longulongu mpaka Trowa. 9 Pashiru panu. Paulu kawoniti maonu geni kamwoniti muntu yumu gwa Makedoniya kagoloka palii na kumluwa, “Guloki, gwizi Makedoniya gwakatutangatiri.” 10 Katepu pa Paulu kuwona maonu aga, tulitanditi kugenda Makedoniya pota kusherewa, tuwera na nakaka handa Mlungu katushema tuwabweleri shisoweru shiwagira. 11 Kulawa Trowa, twamwanja longulongu mpaka Samotiraki na Shirawu yakuwi tusulusiya nanga Neopoli. 12 Kulawa aku, tugenditi mpaka Filipi, Lushi lya Wilaya ya kwanja ya Makedoniya, na weni vira ndo Koloni lya Warumi. Tutamiti mulushi alu mashaka gamu. 13 Lishaka lya kwoyeru tulawiti kunja ku Lushi, tugenda mmbeku ya lushemba lweni tulihola kuwera ndo pahala pa kuluwa Mlungu. Tulikaliti, tuyowera na wadala wajojinikiti pahala panu. 14 Muwamu wa walii yawatupikiniriti kaweriti mdala yumu mguwira Mlungu yawamshema Lidiya mwenikaya gwa Tuatira, mweni kaweriti kankuwa za ngwu za shitani za langi ya zambalawu. Mtuwa kavuguliti moyu gwakuvi ata kavyanga visoweru vilii Paulu vyakaweriti katakula. 15 Shakapanu yomberi pamuhera na wantu wa numba yakuvi wabatizwa. Na yomberi katuluwa pakatakula, “Payiweri mjjimira nakaka handa numjimiru Mtuwa, mwizi ukaya kwaneni mlikali.” Katuhimiziya tugendi. 16 Lishaka limu, patuweriti twankugenda pahali pa kuluwa Mlungu, mhinja yumu yakaweriti na wamshera wana likakala lwa kutunga kaliwoniti na twenga Mhinja ayu kaweriti kankuwanapanana

watuwa wakuwi mpiya zitangala kwa kutunga gwakuwi. 17 Su, muhinga ayu kamwiziriti Paulu na twenga, kabotanga na kutakula, "Wantu awa ndo wantumintumi wa Mlungu Mkulu. Wankuwabwelera njira ya ulopoziya." 18 Kaweri kankutenda hangu kwa mashaka gatangala ata lishaka limu Paulu kakalariti, kamgalambukira na kumgambira shamshera ayu, "Nukugambira kwa litawu lya Yesu Kristu, gumlawi ayu!" Palaa palii shamshera kamlawa. 19 Su watuwa wa muhinga ulii pawawoniti kuwera litumbiru Iwawu lya kupata mpiya lipera, wawakamuliti Paulu na Sila, wawakwega mpaka paweru, kuulongolu kwa wakulu. 20 Wasitaki kwa watoza pawatakula, "wantu awa ndo Wayawudi na watenda fuju mulushi Iwetu. 21 Wankufunda shitiba sheni twenga wenikaya wa Rumi tuluuusiwa ndiri kushijimira pota kushifuta." 22 Shipinga sha wantu shingiriti na womberi, shiakomanga. Na watoza walii wawavula nguwa zazu kwa likakala, wahimiziya wasyatangwi viboku. 23 Pakukomwa nentu watatirwa mnumba, na njagira gwa shibetubetu kahimiziwa kuwatula pasi pa ulolera mkulu. 24 Kulawirana na malagaliru aga, mnjagira ayu kawatuliti mushumba kati nakamu sha shibetubetu na kugatawa magulu gawu mushibawu. 25 Pakakwegera na pashiru lagonu Paulu na Sila waweriti wankumluwa Mlungu na kuyimba nyimbu za kumzyuma Mlungu, aku watatiwa wamonga wawera wankupikanira. 26 Vumu, kulawiriti lilendemeru likulu lya litapaka libegiziya liyanjiru lya shibetubetu. Su, milyangu yoseri ivuguka na minyololu yayiwatirwa watatirwa awa ilekana. 27 Mlolera gwa shibetubetu pakayumukiti na kuyiwona milyangu ya shibetubetu ivugulwa, kaliholiti handa watatirwa woseri waweriti watoloka, na hangu kausomola upanga wakuwi, kafiriti kulisila. 28 Kumbiti Paulu kashema kwa liziwi likulu, "Kotukulitenda gwamweni toziya twenga twawoseri twa panu." 29 Pakamshemiti kala muntu kajegi limuliku, mnjagira gwa shibetubetu katugiriti mnumba, kaliyasa paulongolu pa magulu ga Paulu na Sila agawu kankulendemera kwa lyoga. 30 Shakapanu kawalonguziya kunja, kawakosiya, "Mwatuwa, ndendi shishi mbati kulopoziwa?" 31 Womberi wamwankula, "Gumjimiru Mtuwa Yesu na gwenga hagulopoziwi pamuhera na kaya yaku yoseri." 32 Su, wamubweleriti shisoweru sha Mtuwa yomberi pamhera na walongu wakuwi. 33 Mnjagira ulii kawatoliti saa iraa ilii ya pashiru kawagulula vironda vyawu, shakapanu yomberi na walongu wakuwi woseri kawabatiza pala palii. 34 Shakapanu kawatola Paula na Sila ukaya kwakuwi, kawayupa shiboga. Yomberi na walongu wakuwi woseri watenda shereku toziya vinu waweriti wamjimiru Mlungu. 35 Shirawu yakuwi mandawira, watoza wawatumiti maafisa wawu pawalonga, "muwavuguliri wantu walii." 36

Mjagira ulii gwa shibetubetu kamupananiti shisoweru Paulu, "Watoza watumiti ujumbi su mvugulilwi. Vinu muweza kulawa na kugenda zenu kwa ponga." 37 Kumbiti Paulu kamwakuliti. "Eti shishi? Tembera tuweriti ndiri na likosa, watusyatangiti viboku paweru twenga ndo wana lushi wa Rumi. Kayi, watuyingiziyti mnumba na vinu wafira kutuvugulira kwa bada! Ata padidini! Ndo mpaka weni wayizi panu watuvuguliri." 38 Maafisa awa wawagambiriti visoweru watoza kuusu shiwtatira ashi, naomberi pawapikaniriti handa Paulu na Sila waweriti weni kaya wa Rumi, watiriti. 39 Hangu, wagenditi kuwaluwa na pawawalaviti kala mnumba wawaluwiti wawuki mulushi lulii. 40 Paulu na Sila walawiti mushibetubetu, wagenditi ukaya kwa Lidiya. Aku waliwoniti na shipinga sha waumini na pawawagambiriti kala visoweru vy a kuwayupa moyu wawuka.

17 Kwa kuitira Amfipoli na Apoloniya wagenditi mpaka Tesaloniki kweni kuweriti na numba ya Mlungu ya Wayawudi. 2 Paulu kingiriti nawomberi mnumba ya Mlungu ntambu yaiweriti shitiba shakuwi, kwa mashaka matatu ga kwoyeria kalitakuziyana nawomberi kwa Malembu Mananagala. 3 Pakayoweriti na kulagiziya handa imubidi Kristu kutabika na kuzyuka kulawa kwawahowiti kawagambira, "Yesu mweni nenii numubwera kwamwenga ndo Kristu." 4 Wamu wawu wajimiliti wayingira na Paulu na Sila. Viravi, walanga ngulu ya Wagiriki wawamguwiriti Mlungu pamwera na wadala wawuwa wa ntambu ya kunani, wayingiriti naomberi. 5 Kumbiti Wayawudi wawona weya, wawatola wafizuli kusoku, watenda shipinga na kujega fuju kumjini koseri. Wayingira numba ya Yasoni watumbiriti kumpata amu Paulu na Sila su wawajegi paweru. 6 Kumbiti wawapata ndili na hangu wamkwegiti Yasoni pamwera na walongu wamonga mpaka kwa wakulu wa lushi, washowangana, "Wantu awa wawera wankupavuluga pasipanu poseri na vinu wa panu kumjini. 7 Yasoni kawashemera ukaya kwakuwi. Woseri wankutenda shigalambuku sha lagaliru lya Kaisari pawatakula eti, kwana mfalumi yumonga yawamshema Yesu." 8 Kwa visoweru avi wawatuliti lyoga wakulu wa kumjini na shipinga sha wantu. 9 Yawatenda Yasoni na wayagwi walaviyi zamana, shakapanu wawaleka wagendi zazu. 10 Pashiru, walongu walii wawahimizya Paulu na Sila wagendi Bereya. Katepu hera pawayingiriti aku, wagenditi mnumba ya Mlungu ya Wayawudi. 11 Wantu wa aku waweriti wapikinira nentu kuliku wantu walii wa Tesaloniki. Wauwankiti ujumbi ulii kwa Iwamata lukulu, wawera wankugalolalola Malembu Mananagala kila lishaka, su kulola handa galii gawatakuliti Paulu na Sila gaweriti nakaka. 12 Wawuwa

wawu wajimiriti na viraa wadala wa Shigiriki wa ntambu ya kunani na wapalu viraa. 13 Kumbiti, Wayawudi wa Tesaloniki pawavimaniti handa Paulu kaweriti kankubwera shisoweru sha Mlungu aku Bereya, wagenditi aku. Wanja kutenda fuju na kusonguziya shipinga sha wantu. 14 Walongu walii wawapelekiti Paulu kanongola kagendi kumbwani kumbiti Sila na Timotewu wasigaliti Beroya. 15 Walongu walii wawapelekiti Paulu wagenditi pamwera nayomberi mpaka Aseni. Shakapanu, wawuya pamuhera na malagaliru kulawa kwa Paulu handa Sila na Timotewu wamfati kanongola ntambu yaiwezekana. 16 Paulu pakaweriti kankuwahepa Sila na Timotewu aku Aseni, moyu gwakuwi gukalala nentu pakawoniti ntambu lushi alu paluweriti lumema shinyagu sha wamlungu. 17 Kalitakuziana na Wayawudi na wantu wamonga yawamluwa Mlungu munumba ya Mlungu, na kila lishaka kaweriti na matakuzianu mahali paweru pamwera na woseri walii wawalawiriti. 18 Wamonga wawafatiti falisafa ya Epikuru na Staiku walikakatala na yomberi. Wamonga watakuliti, "Kafira kutakula shishi ayu mtuwa visoweru?" Toziya Paulu kaweriti kankubwera kuusu Yesu na kuusu ulyuka, wamonga watakuliti, "Iwonikana handa kankubwera kuusu milungu wa shihenja." 19 Hangu wamtoliti Paulu, wamjegiti Aleopagu, Watakula, "Tufira kuvimana shitwatira ashi shasyay shaguweriti gwanguyowelera. 20 Vintu vimonga tuvipikaniriti kwa makutu getu viwonikana weri viloja kwtwenga. Tufira kuvimana vitwatira avi nvina mana gaa." 21 Wantu wa Aseni na wenikaya wamonga wa aku waweriti wankutumiya shipindi shawu shoseri kuligambiziyanu na kupikinira visoweru vyasyayi. 22 Su, Paulu kagolokiti kuulongolu kumdamu kwa Aleopagu, katakula, "Wenikaya wa Aseni! Mona kuwera mwenga, kwa vyoseri, ndo wantu wa dini nentu. 23 Mana panweriti nangupita aku na aku panola vinyagu vyenu nya kuguwira moniti pahala pa kutambikira pamu palembitwi 'Kwa Mlungu yakamanika ndiri!' Su, ayu yamjimira pota kuvimana, ndomweni yanumubwera kwamwenga. 24 Mlungu yakanyawiti pasipanu na vyoseri yaviweraamu, ndo Mtuwa gwa kumpindi na isi, yomberi kalivaga ndiri mnumba nkulu za kuluwa Mlungu yazinyawiti na wantu. 25 Ama katendiriti ndiri kwa mawoku ga wantu kuwera kafira shoseri, toziya mweni ndo yakawapanana woseri ukomu, yakawatenda wantu wapumuli na kuwapanana kila shintu. 26 Kulawirana na muntu yumu kanyawiti maisi goseri na kugatenda galikali pasipanu poseri. Kaamuiti na kupanga pamberi nakamu ndii na koshi maisi aga megalikali. 27 Katenditi hangu, su maisi aga gapati kumfata, na handa vila kwa kupapasiya papaya, gapati kumfikira. Ata hangu kumbiti, Mlungu kapatali ndiri na kila yumu

gwenu. 28 Handa yakatakuliti muntu yumu, 'Mngati mwakuwi yomberi twenga tulikala, twankugenda na twankupumula!' Ndo gambira washaili wenu wamonga ntambu yawatakuliti, 'Twenga twawana wakuwi.' 29 Paiwera twenga twawana wa Mlungu, tufiruwa ndiri kumuhola Mlungu gambira zahabu ama mpiya ama ata libuwi lyalsongoliti na wantu kwa kutulwa mng'ereng'etu. 30 Mlungu katenda gambira kawona ndiri vipindi vilii wantu pawaweriti wangalimahala. Kumbiti vinu, kahimiziya wantu woseri kila pahali waleki vidoda vyawatenda. 31 Toziya katula lishaka lyeni hakapatozi pasipanu kwa kutenda galii yagafirizya Mlungu kwajili ya muntu yumu yakamsyaguliti. Mlungu kawalanguziya woseri shitwatira ashi kwa kumzukisiya muntu ayu kulawa kwawahowiti!" 32 Pawampikiniriti Paulu kankutakula kuusu vitwatira nya kuzyuka kwa wahowiti, wamonga wawu waguwiti kwa kusekelera, kumbiti wamonga walongiti, "Tufira kupikinira kayi kuusu shitwatira ashi" 33 Hangu, Paulu kawalekiti, kalawiti pamdamu. 34 Kumbiti wantu wawuwa ndiri wagenditi pamuhera na yomberi, wawera wajimira. Muwamu mwawu waweriti Dionisiwu gwa Aleopagu na mdala yumu yawamshema Damari na wamonga wawu.

18 Pa aga, Paulu kawukiti Aseni, kagenda Korintu. 2 Aku Korintu, kamwoniti Myawudi yumu wamshema Akula, muntu gwa Pontu. Akula pamuhera na Mdala gwakuwi yawamshema Prisila, wawuyiti kulawa Italiya mashaka galaa aga toziya Kayisari Klawudi kaweriti kalagaliriti Wayawudi woseri wawuki Rumi. Paulu kagenditi kuwalola, 3 na toziya womeri waweriti wanyawa wa kusona mahema handa yomberi, Paulu katamiti na womeri katenda lihengu. 4 Kila lishaka nya kwoyerita katenditi magambiziyanu mnumba ya Mlungu pakajeriti kukwega Wayawudi na Wagiriki. 5 Pa Sila na Timotewu kusoka kulawa Makedoniya, Paulu kanjiti kutumiya shipindi shakuwi shoseri kwajili ya kubwera, kawalanguziya Wayawudi handa Yesu ndo Kristu. 6 Pawamkomiti Paulu na kwanja kumwigilanga, yomberi kapunda nguwu zakuwi kulongolu kwawu pakalonga, "Pamwagamira ulamaweni, neni nahera likosa lyoseri kulawirana na shitwatira ashi. Na kwanjira vinu hanuwagenderi wantu yawawera ndiri Wayawudi." 7 Su, kalawa panu kagenda kutama ukaya kwa muntu yumu mguwira Mlungu yawamshema Titu Yustu, mweni kaya yakuwi iweriti pakwegera na numba ya Mlungu illi. 8 Krispu, mkulu gwa numba ya Mlungu illi, kamjimiriti Mtuwa yomberi pamuhera na walongu wakuwi woseri. Wakorintu wawuwa waupikiniriti ujumbi awu, wajimira na kubatiziwa. 9 Lishaka limu pashiru, Mtuwa kamgambiriti Paulu mmaonu, "Nagutira, gwendereyi kubwera pota kuwuya

kumbeli, **10** Mana neni napanu pamwera nagwenga. Kwa hera mundu yakajera kukutenda toziya panu palushi pana wantu wavua wauwega waneni.” **11** Su, Paulu katamiti aku pakafunda shisoweru sha Mlungu pakati pawu kwa shipindi sha shinja shimu na nusu. **12** Kumbiti shipindi Galiu pakaweriti mkulu gwa mkowa gwa Akaya, Wayawudi wambatiti Paulu kwa pamwera na kumjega kumahakama. **13** Watakula, “Tumsitaki muntu ayu toziya ya kuwasongiziya wantu wamjimiri Mlungu kwa ntambu yawasingana na malagaliru.” **14** Pamberi hera Paulu keniyanji kutakula, Galiu kawagambiriti Wayawudi, “Mpikinireni mwenga Wayawudi! Handa nakaka shiwtatira ashi meshiweri likosa ama ukondola neni menweri kala kuwapikinira. **15** Kumbiti handa lishawuli lya ukakatala kuusu visoweru na matawu na malagaliru genu, mwamuwi maweni. Neni nfira ndiri kuwera mtoza gwa vitwatira avi!” **16** Su, kawawinga kulawa kumahakama. **17** Na womberi woseri wambata Sosteni mweni kaweriti mlongoziya gwa numba ya Mlungu, womberi wamkoma palaa palii palongoru pa shizyungu. Kumbiti Galiu kalishera ndiri shiwtatira ashi ata padidini. **18** Paulu kendereyiti kulikala aku Korintu kwa mashaka gatangala. Shakapanu kawagambiriti kwhahere, kakwena mtumbwi kagenda Siriya pakawera na Prisila na Akula. Aku Kenkireya, kamogiti viri zakuwi toziya ya kulapa kwakalilapiti. **19** Wagenditi Efesu na panu Paulu kawalekiti Prisikila na Akula, pakagenda mnumba ya Mlungu, kankulitakuziyana na Wayawudi. **20** Wamluwi katami nawomberi shipindi shitali nentu, kumbiti kafiriti ndiri. **21** Su pakaweriti kankuwuka, katakuliti, “Mlungu pakafira hanizi kwamwenga kayi.” Kawuka Efesu kwa meli. **22** Yomberi pakasokiti mlushi lwa Kaisariya, yomberi kagenditi Yerusalemu kushilamusiya shipinga sha wantu yawamjimira Yesu, shakapanu kagenditi Antiokiya. **23** Katama aku katepu hera, shakapanu kendereyiti na mwanja kwa kuitira seemu za Firigiya na Galatiya kankuwatula moyu wafundwa woseri. **24** Myawudi yumu yawamshema Apolu, mwiwuka gwa Alekizandiriya, kiziti Efesu. Kaveriti muntu kana luhala lwa kuyowera na yakawera na marifa makulu ga Malembu Mananagala. **25** Kaveriti kafundwa kuusu njira ayi ya Mtuwa na pakawera motumotu, kabweriti na kufunda kwa unakaka showeru sha Yesu tembera kaveriti kapata ubatizu wa Yohani hera. **26** Prisila na Akula pawampikaniriti kankuyowera kwa ugangamala mnumba ya Mlungu, wamtoliti kwawu wamfunda njira ayi ya Mlungu kwa unakaka nentu. **27** Apolu pakaamuiti kugenda Akaya, walongu walii wampananiti moyu kwa kuwalembira wafundwa kulii Akaya wamyangi. Pakiziti aku, kaweziti kwa utanga wa manemu ga Mlungu, kuwatangitira nentu walongu walii wawapatiti kuwera wajimira, **28** Toziya

kendereyiti kuwakanka Wayawudi paweru pakawalanguziya kwa visoweru nya Malembu Mananagala kuwera Yesu ndo Kristu.

19 Shipindi Apolu pakaweriti Korintu, Paulu kagenditi mwanja seemu za bala, kaziti Efesu kweni kawoniti wafundwa wamu. **2** Kakositi, “hashi, pampatiti kuwera wajimira myangiti Rohu. Mnanagala?” Nawomberi wamwankula, “Ndala! Hatweni pikirira handa kwana Rohu Mnanagala.” **3** Nayomberi katakula, “Vini mpatiti ubatizu wa ntambu gaa?” Wamwankula, “ubatizu wa Yohani.” **4** Nayomberi Paulu katakula, “ubatizu wa Yohani uweriti wa kulanguziya handa wantu waleka vidoda. Yohani kawagambiriti wantu wamjimiri ulii yomberi yakaweriti kawkiwa pa yomberi, yaani Yesu.” **5** Pa kupikinira aga, wabatiziti kwa litawu lya Mtuwa Yesu. **6** Su, Paulu kawatulira mawoku, na Rohu Mnanagala kawasulukira. Wanja kutakula likabila luhenga na kubwera ujumbi wa Mlungu. **7** Woseri waweriti wantu lilongu na wawili. **8** Kwa shipindi sha myezi mitatu Paulu kaweriti kankugenda munumba za Mlungu, kawera na matakuliranu ga kukwegiziya nentu kuusu ufalumi wa Mlungu. **9** Kumbiti wamonga waweriti wakakatala, walema kujimira, wanja kuyowera vidoda kuusu njira ayi ya Mtuwa mulijojiniku lya wantu. Panu Paulu kaulekiti uganja nawomberi, kawatola pambwega wafundwa wakuwi walii, kaveriti kankuyowera nawomberi kila lishaka panumba ya masomu ga Tirana. **10** Kendereyiti kutenda hangu kwa shipindi sha vinja viwili ata wanawishi woseri wa Asiya, Wayawudi na wantu wa maisi gamonga, wawenza kupikinira shisoweru sha Mtuwa. **11** Mlungu katenditi mauzauza ga kulikangasha kwa mawoku ga Paulu. **12** Wantu waweriti wankutola shitambala na nguwu zimonga zya lihengu zyeni Paulu kaveriti kankuvala, wazijegiti kwa walwelii, nawomberi waponiziwa malweri gawu na walii wawaweriti na washamshera wadoda walawa. **13** Wayawudi wamu yawawusya wamshera wadoda. Wagenditi mwanja aku na aku wankujera kulinumiya litawu lya Mtuwa Yesu mweni Paulu kankumbwera. **14** Wana saba wa Sikewa na Mtambika Mkulu wa Shiyawudi, woseri watenditi hangu. **15** Kumbiti shamshera kadoda kawankula, “Nummanna Yesu, nummanna vira Paulu, kumbiti mwenga mwa gaa?” **16** Shakapanu muntu ulii yakalendemeriti kawakopokera woseri kwa likakala, kawakanka likakala. Na wana awa wa Skewa watuga kulawa mnumba mlili pawawera shivula na kuwera na vironda. **17** Kila muntu Efesu aku, Myawudi na muntu yakawera ndiri Myawudi, kapikaniriti kuusu shiwtatira ashi. Woseri waweriti na lyoga, walikwisa litawu lya Mtuwa Yesu. **18** Wawumini watangala walawiriti wajimira paweru

vitwatira avi vyawaweriti watenda. 19 Wamonga waweriti wankutenda vitwatira vya uhawi shipindi shipititi, wajojiniriti vintola vyawu, wavilunguziya paulongolu pa woseri. Wakisiyiti galama ya vintola avi, wawona ifikira vipandi vya shuma malongu mhanu elufu. 20 Toziya ayi, shisoweru sha Mtuwa shendereya kweneya na shiweru na likakala nentu. 21 Pa vitwatira avi, Paulu kaamuiti kugenda Yerusalem kwa kupitila Makedoniya na Akaya katakuliti, "Pa kusoka aku, infiruwa kuiwona Rumi viraa." 22 Avi, kawatumiti wawili wa ntumintumi wakuwi, Timotewu na Erastu walonguleri genda Makedoniya, yomberi kalikaliti kwa katepu aku Asiya. 23 Shipindi ashi ndo pailawiriti ndewu nkulu aku Efesu toziya ya njira ayi ya Mtuwa. 24 Kuweriti na munyawa shuma yumu wamshema Demetiriu, yomberi kaweriti na lihengu lya kunyawa vinyagu vya numba ya mlungu gwa shidala yawamshema Aritemi. Lihengu ali liwayupiti wanyawa wakuwi mota ngulu. 25 Demetiriu kawajoiniriti pamwera watenda lihengu awa pamwera na wamonga wawaweriti na lihengu handa ali, kawagambira, "Wanalushi, muvimana handa shipatu shangu shilawirana na biyashala ayi. 26 Vinu, muweza kupikinira na kuliwonera maweni vitwatira avi Paulu kankutenda, panu Efesu hera ndiri, ira viraas koseri Muasiya. Yomberi kawashawishi na kuwagalambula wantu wajumiri handa wamilungu walii yawanyawitwi na wantu milungu ndiri ata shididini. 27 Su iwezekana kuwera biyashara yetu iweri na litawu lidoda. Hangu hera ndiri, kumbiti shiwtatira ashi shiweza kuitenda numba ya mlungu Aritemi iweri shintu ndiri sha mana. Shakapanu nzyumi zakuwi ayu Asiya na pasipanu poseri ntambu yawamguwira, Hayiperi." 28 Pawapikiniriti aga, waweriti na maya, wayanja kubotanga umatu, "Mkulu ndo Aritemi gwa Efesu!" 29 Kaya yoseri imema fuju. Wawavamiya Gayu na Alisitariku, wenikaya wa Makedoniya, weni waweriti wanamwanja wayaguwi Paulu, watuga nawomberi mpaka kumdamu gwa madingu. 30 Paulu mweni kafiriti kushigendera shipinga sha wantu awa, kumbiti waumini walii wamleweleriti. 31 Wakulu wa sirkali wamonga wa aku kumkoa wa Asiya, wawaweriti maganja wakuwi, wamjegiriti Paulu ujumbi wankumuwa nakalitila muatali kwa kugenda kweni kumdamu gwa madingu. 32 Shipindi shilii, wantu wamu waweriti pawabota hangu na wamonga vilii. Wantu wawuwa wavimaniti ndiri iwera ahi wawera ahi. 33 Toziya Wayawudi wamtenda Alekizanda kalawiri kulongolu, wamu wa wantu mushipinga shilii walisheriti kuwera ndo mweni. Su, Alekizanda kawapungiriti wantu kwa liwoku pakafira kujiteteya paulongolu pa shipinga sha wantu walii. 34 Kumbiti pawavimaniti weri yomberi ndo Myawudi, woseri kwa liziu limu washowangana, "Mkulu ndo Aritemi

gwa Efesu!" Wendereya kushowangana showangana hangu kwa shipindi sha masaa mawili. 35 Upeleru kalani gwa lushi kafawuliti kuwanyamaziya, kawagambira, "Wanalushi wa Efesu, kila muntu kavimana handa kaya ayi ya Efesu ndo mlolera gwa numba ya mlungu gwa shidala Aritemi na mlolera gwa shinyagu shillii shashiguwiti kulawa kumpindii. 36 Kwahera yakaweza kulema shiwtatira ahi. Hangu su, munyamali, namtenda shoseri pota hepera. 37 Muwashema wantu awa panu tembera wayigilanga ndiri numba ya mlungu ama kumwigilanga mlungu gwetu gwa shidala. 38 Handa, Demetiriu na watenda lihengu wayaguwi wawera na masitaka gawu kuusu wantu awa, pana mahakama na wakulu wa mikoni, waweza kusitakiana ahi. 39 Handa pamuwera na visoweru vyamonga, vyaviwagaziya, muvijegi pashiyotera motu yapafiruwa. 40 Toziya tuweza kusitakiwa kwa kujega ndewu kulawirana na vituku vya lelu. Ndewu ahi kwahera toziya ya nakaka na metusindi kulaviya toziya za nyanyi za ndewu ahi." 41 Pakatakuliti aga, kakumaliriti kuliwona.

20 Payiperiti ndewu ilii Paulu kawashemiti pamwera waumini walii, kawagambira visoweru vya kawayupa moyu. Shakapanu kawagambira kwahere, kagenda Makedoniya. 2 Kapitiriti Seemu zya isi zilii kankuwayupa wantu moyu kwa visoweru vitangala. Shakapanu kasokiti Akaya. 3 Kweni katamiti kwa myezi mitatu. Pakaweriti kankulitanda kugenda Siriya, kayambuliti handa Wayawudi waweriti wankumtendera mpangu mdoda, hangu kaamuutii kuwuya kwa kupitira Makedoniya. 4 Sopata, mwana gwa Piru, kulawa Beroya, wagenditi pamwera nayomberi, viraas Alisitariku na Sekundi kulawa Tesaloniki, Gayu kulawa Deribi, Timotewu, Tukiku na Tirofimbu, kulawa mkowa gwa Asiya, na Timotewu 5 Awa watulonguliti na kutuhepera Trowa kulii. 6 Tukweniti meli kulawa Filipi payipititi sikukuvi ya Mabumunda gankali kulekera simika, na pa mashaka mhanu shakapanu tuliwoniti pamwera Trowa kulii. Aku tulikaliti kwa shipindi sha lijuma limu. 7 Jumamosi pashimii tuliwoniti tumegi libumunda. Toziya Paulu kafiriti kuwuka shirawu yakuwi, kawabweliriti wantu na kwendeleya kuyowera nawomberi mpaka pashiru pa ligonu. 8 Vikoloboyi vivuwa viweriti viyaka mmpindi mushindambi Mshumba pawaweriti wankuliwona. 9 Mndemba yumu litawu lyakuwi Eutuku kaweriti kalivaga palidilisha shipindi Paulu pakaweriti kankwendereya kubwera, Eutuku kanjiti kusizira shididini shididini mpaka mbota zimpata, kapatuka pasi kulawa mgolofya ya tatu. Wamlopoziya kahowiti kala. 10 Kumbiti Paulu kasulukiti pasi, kasuntamala, kamkisikira na kulonga "Namwina lyoga mana kwana ukomu wankali mngati mwakuwi." 11 Shakapanu kakwena kayi

mligolofa, kalimega libumunda, kaliya. Kendeleyiti kubwera kwa shipindi shiuwa mpaka mandawira putiputi, shakapanu kawuka. 12 Wantu walii wamtoliti mndemba ulii ukaya pakiwa mkomu nakamu. Wapata shinyamaliru shikulu. 13 Twenga tukweniti meli tulonguliriti kugenda Asu kweni twangamtoliti Paulu. Katugambiriti tutendi ntambu ayi, mana kafiriti kwiza aku kwa kuitira isi iyuma. 14 Shipindi pakatuwoniti Asu kulii, tumkweniziya mmeli, tugenda Mituleni. 15 Kulawa aku tugenditi tusoka kiu shirawu yakuwi. Lishaka lya pili, tusulusiyiti nanga Samu na shirawu yakuwi tusokiti Miletu. 16 Paulu kaweriti kafira kwendeleya na mwanja kwa meli pota kuwyira Efesu su nakakawalira nentu aku Asiya. Kaweriti na kanongola ya kusoka Yerusalem kwa sikukuwi ya Pentekosti handa iwezikana. 17 Kulawa Miletu Paulu katumiti ujumbi Efesu, kwa wazewi wa shipinga sha yawamjimira Yesu waliwoni nayomberi. 18 Pawawuyiti kwakuwi, kawagambiriti, "Muvimana ntambu yandamiti na mwenga pashiru poseri kwanjira mulishaka lillii lya kwanja pansokiti Asiya. 19 Muvimana ntambu yanumtenderiti Mtuwa kwa unanaga woseri, kwa masozi na maholu gambatiti kulawirana na mipangu ya ufyangu ya Wayawudi. 20 Muvimana handa hapeni nzindi ata shididini kuwabwelera paweru na mkaya mwamwennga na kuwafundeni shoseri shakuwatangitileni. 21 Nuwaberizya mwawoseri Wayawudi, vira na wantu yawaawera ndiri Wayawudi wamgalambukiri Mlungu na kuwera na njimiru mu Mtuwa gwetu Yesu. 22 Na vinu, mumpikinireni! Neni, payiweri nankumjimira Rohu, nunkugenda Yerusalem pota kuvimana yagafira kumpata aku. 23 Shanushimana hera ndo handa Rohu Mnanagala kankunanguziya pakati pa kila lushi handa shifungu na ntabiku ndo vyanguhepera. 24 Kumbiti, nankuukwisa ukomu wangu kuwera shintu nentu kwaneni mladi hera malili untumintumi wangu na lihengu lillii lyakanupiti Mtuwa Yesu nulitendi, yani nankuziyyi Shisoweru Shiwigira sha manemu ga Mlungu. 25 "Mbita muwamu mweni woseri pabwera ufalumi wa Mlungu. Na vinu, nuvimana kwhera ata yumu gwenu hakamoni kayi. 26 Hangu, lero ayi nankuwalanguziya nakamu handa payilawira kahowa yumu gwenu, neni nahera lawama yoseri. 27 Toziya hapeni nzindi ata padidini kuwabwelerani nfiru yoseri ya Mlungu. 28 Mulikali weri maweni, mshiloleri shipinga shilii sheni Rohu Mnanagala kawatula mwenga muweri walelwawa wakuwi. Mushiloli shipinga sha wantu yawamjimira Yesu, Mlungu yakashihemeriti kwa mwazi gwa mwana gwakuwi. 29 Nuvimana handa pambuka kala neni wamaminyi wakalipa hawawingilirani, na hapeni waweri na lusungu kwa shipinga ashi. 30 Ata kulawa muwamu mwenu hawalawili wantu weni hantakuli vitwatira nya kupyota su kuwahowiziya wantu

na kuwatenda wawafati womberi hera. 31 Hangu muweri masu pamliholiha handa kwa shipindi sha vinja vitatu, pashiru na paliwala ndoka ndiri kumubera kila yumu gwenu kwa masozi. 32 "Vinu nankuwatula mumawoku ga Mlungu, kwa shisoweru sha manemu gakuwi, ndosheni shiweza kuwanyawa mwenga na kuwapanana uhalu pamuhera nawomberi woseri yawapungitwi. 33 Neni nfirandiri ata mala yimu shuma, wala zaabu, wala nguwu za muntu yoseri. 34 Muvimana maweni handa ntenda lihengu kwa mawoku gangu namweni su mbati shakuwatanga na sha namweni. 35 Namweri nankuwayupani mashaka goseri mfanu handa kwa kutenda lihengu shiasi ashi tufiruwa kuwatanga walii wahera likakala patulihola visoweru nya Mtuwa Yesu mweni, 'Mbaka nentu kulavia kuliku kuyanga.'" 36 Pa katakuliti kala aga, Paulu kasuntamaliti pamuhera nawomberi woseri, kamluwa Mlungu. 37 Woseri waweriti wankulira, na kumgambira Paulu kwhahere kwa kumkisikira na kumunonera. 38 Shawaweriti na maholu nashu nentu shiweriti showeru shakashitakuliti handa hapeni wamoni kayi. Su, wampeleka mpaka kumeli.

21 Patumaliliti kumgambira kwhaheri, tukweniti meli tugenda mpaka kosi. Shirawu yakuwi tusokiti Rodi, na kulawa aku tugenditi patara. 2 Aku, tuwoniti meli yaixeriti yankugenda Foiniki, hangu tukweniti, tugenda mwanja. 3 Patusokiti kala pahala peni tuweziti kuwona kupiru, tupitiriti uwega wakuwi wa kushana tugenda Siriya. Tupumiliriti mulushi lwa Tiru peni meli illii iweriti wankusulusiya visanka vyakuwi. 4 Tuwoniti waumini wamu aku, na tulivaga pamwera nawomberi kwa lijuma limu. Kwa likakala lya Rohu, wamgambira Paulu kotukugenda Yerusalem. 5 Kumbiti shipindi shetu pashiperiti tuwukuti woseri pamuhera na wadala na wana wawu watuspelekiti mpaka kunja ya lushi. Patusokiti kumbwani, twawoseri tusundamaliti na tumluwa Mlungu. 6 Shakapanu patulongiti kwhaheri, twenga tukwena meli, nawomberi wawuya ukaya kwawu. 7 Twenga twendereyiti na mwanja gwetu kulawa Tiru tusoka Tolemaisi kweni tuwalamsiya wawumini, tulikaliti nawomberi lishaka limu. 8 Shirawu yakuwi tuwukuti na tusoka Kaisariya. Aku tulikaliti ukaya kwa Mwinjilisti Filipi yomberi kaweriti yumu gwa walii saba wawasyaguliti kutanga Yerusalem kului. 9 Kaweriti na wahinga wamsheshi weni waweriti na shipaji sha kutakulira ujumbi wa Mlungu. 10 Pawalikaliti aku mashaka ng'o, mbuyi yumu wamshema Agabu kiziti kulawa Yudeya. 11 Katuyiziriti, katola Mkanda gwa Paulu, kalitawa mumawoku na mumagulu Kalonga, "Rohu Mnanagala katakula hangu, 'Wayawudi Yerusalem wamtawi ntambu ayi muntu kana mkanda agu na wantu wa maisi wamkamli.'" 12 Patupikiniriti aga, twenga na wantu

wamonga walii wawaweriti panu tumluwiti Paulu kotukugenda Yerusalem. 13 Kumbiti Paulu kankuliti, "Mfira kutenda shishi? Mfira kugumega moyu gwangu kwa masozi? Neni nwera kala hera ndiri kutatilwa mnumba kulii Yerusalem, ila ata kuhowa kwajili ya Mtuwa Yesu." 14 Patusinditi kumuzyangazyanga tunyamala, tulonga hera, "Shakafira Mtuwa shitendeki!" 15 Pawatamiti palii kwa katepu, tuyopiti visanka vyetu, twendereyiti na mwanja kugenda Yerusalem. 16 Wamu wa wafundwa walii wa Kaisariya wagenditi pamuhera natwenga, watujega ukaya kwa Mnasoni yomberi tuweriti twankugenda kulikala nayomberi kwa katepu. Mnasoni kaweriti mwenikaya gwa kupiru na kaweriti muwumini gwa mashaka gavuwa. 17 Patuyingiriti Yerusalem, walongu wawumini watuyangiti weri nentu. 18 Shirawu yakuwi Paulu kagenditi pamwera natwenga kumlamusiya Yakobu, na wazewi na shipinga sha wantu wawamjimira Yesu Kristu waweriti vira. 19 Pawamlamsiyiti kala, Paulu kawayupiti shisoweru kamili kuusu goseri Mlungu gakaweriti kagatenda pakati pa wantu wa maisi kwa njira ya lihengu lyakuwi. 20 Pawapikiniriti aga, wamkwisa Mlungu. Shakapanu Kamgambira Paulu, "Mlongu, guweza kuwona handa kwana Wayawudi maelufu weni vinu wawera wajimira na woseri awa wagatenda weri malagaliru. 21 Wapata visoweru vyakuwi handa guweriti gwanguwafunda Wayawudi yawalkala muwamu mwa wantu wa maisi gamonga nawagashera ndiri malagaliru ga Musa, kotukuwayigizya jandu wananguta wawu na kotukuzifata mila za Wayawudi. 22 Nakaka wapikinira handa kasoka kala panu. Tutendi hashi, shakapanu? 23 Su, gutendi handa ntambu yatukugambiziyiti. Twa panu wantu msheshi weni watula nazili. 24 Gwingiri pamuhera na womberi, gulipungi pamuhera na womberi na gulipi na shyasi shashiwusika kwa womberi shakapanu wamogi viri zazu. Su kila muntu hakavimani kuwera visoweru vyoseri vilii vyawagambiriti kuusu gwenga vyahera mana, kumbiti gwenga gumweni gwendereya weri na kugajimira malagiliru ga Musa. 25 Kuusu wantu walii wa maisi gamonga wantu yawamjimira Yesu, tuwajegera kala luhamba twankuwagambira vitwatira vyatuamuwiti, waleki kuliya shoseri shawatambikiriti kwa milungu, nawalanda mwazi ama nawaliya vinofu nya shigongolu yawaminduwiti na waleki uhumba." 26 Su lishaka lyalifatiti Paulu kawatoliti wantu walii na kalipunga pamuhera nawu. Shakapanu kingira Mnumba nkulu ya Mlungu, pakabwera visoweru nya upeleru wa mashaka ga kulipunga na tambiku meitendwi kwa kila muntu. 27 Shipindi mashaka saba aga pagiziti kupera, Wayawudi waweriti walawa pamkoia gwa Asiya wamwoniti Paulu Mnumba nkulu ya kumluwa Mlungu. Su, wasonguziya maya mushipinga shoseri sha wantu,

wamkamula Paulu. 28 "Wanaisi wa Israeli, wabotanga Mtutangi! Ayu ndomweni ulii muntu yakawafunditi wantu kila pahala shiwtatira shawashilema wantu wa Israeli, yagalema Malagaliru ga Musa na pahala panu pananagala. Ata vinu kawayingiziya wantu wa maisi gamonga Mnumba nkulu ya Mlungu na kupatula uhumba pahala panu pananagala." 29 Toziya ya kutakula hangu ndo kuwera waweriti wamwona Tirofimu, mwenikaya gwa Efesu, kaweriti pamuhera na Paulu mluhi, womberi walisheriti kuwera Paulu kaweriti kamwingiziya Mnumba nkulu ya Mlungu. 30 Lushi loseri lwingira ndewu, wantu wiza kulawa wega zoseri, wamlaviyiti Paulu kunja Kunumba nkulu ya Mlungu, na palaa panu milyangu itatwa ya Numba nkulu ya Mlungu. 31 Waweriti kala kumlaga kumbiti visoweru vimwizira mkulu gwa wanjagila wa shiroma kuwera Yerusalem yoseri iweriti imema ndewu. 32 Kamu kamu mkulu gwa njagira kawatola wanjagila na mkulu gwa wanjagila, kashigendera shipinga sha wantu. Nawomberi pawamwoniti mkulu gwa njagira na wanjagila, waleka kumkoma Paulu. 33 Mkulu gwa jeshi kamgenderiti Paulu, kambata na kuamuwa wamtawi minyololu mushimba. Shakapanu kawakosiiti, "Ndo muntu gaa ayu, na katenda shishi?" 34 Wamonga mshipinga sha wantu shili waweriti wankubwera shintu ashi na wamonga shintu shili. Toziya ya ndewu ayi. Mkulu gwa wanjagila kapofola kulimana shawuli kamili. Hangu, kaamuwiti wantu wakuwi wamjegi Paulu kuliboma. 35 Paulu pakasokiti palukweneru, wanjagila wampapiti toziya ya ndewu ya wantu. 36 Toziya wantu mushipinga shikulu wamfatiti pawabotanga, "gumlagiri fatali!" 37 Pawaweriti wankumwingizya muboma, Paulu kamluwiti mkulu gwa wajengeni kalonga, "Weza kutakula shintu?" Mkulu gwa njagira ulii kamwankula, "Hashi, gushimana shigiriki?" 38 "Kwani gwenga ndo ulii Mmisri ulii mashana hera kayanjishiti ungondu na kawalonguziya majahili elufu msheshi mpaka kushiwala?" 39 Paulu kankula, "Neni ndo Myawudi, mwiwuka gwa Tarisu pa Kilihiya, neni ndo mwiwuka gwa lushi lwalumanikana. Shondi nukuluwa, gunekeziyi ntakuli na wantu." 40 Mkulu ulii gwa wanjagila kamjiimiria. Hangu Paulu kagolokiti panani pa lukweneru, kawapungira mawoku wantu walii, na pawalikaliti jii, kanja kuyowera nawomberi kwa Shiebraniya.

22 "Mwawalongu wangu na ashina tati, mpikinira vinu panalitakulura paulongolu penu!" 2 Pawapikiniriti pakayowera nawomberi kwa Shiebraniya wongera kutama jii kuliya shipindi shipititi na Paweru kendereya kulonga.

3 "Neni ndo Myawudi, mwiwuka gwa Tarisu Mukilikiya. Kumbiti neleritwi palaa panu palushi lya Yerusalem pasi

ya ukufunzi Gamalieli. Mfunditwi kufata kwa ugangamala malagaliru ga wazewi wetu. Nuliraviyiti kwa moyu goseri kwa Mlungu kuwera mwenga ntambu ya muwera lero. 4 Nuwatesiti ata kuwalaga wantu walii wawafatiti njira ayi. Nuwakamlii wapalu kwa wadala na kuwatatira mshibetubetu. 5 Mtambika Mkulu na shipinga shoseri sha wazewi waweza kushilanguziya shiwtatira ashi. Kulawa kwawu mwankiti luhamba yawalembiti walongu walii Wayawudi yawaweriti aki Dameski. Ng'enditi Dameski su nuwakamuli wantu awa na kuwajega watatirwa mpaka Yerusalem su wapananwi azabu. 6 "Su, panweriti mnjira pakwegera kuyingira Dameski, ipata saa sita paliwala, uweru ukulu ulawa kumpindi ulawira vumu uwalira wega zoseri. 7 Panu nguwiti pasi, mbikanira liziwi ling'ambira, 'Sauli, Sauli! Kwa shishi gundesa?' 8 Neni ngosiiti, 'Gani gwenga, Mtuwa?' Nayomberi kang'ambira. 'Neni na Yesu gwa Nazareti ndo yomberi yaguntesa.' 9 Wayangu walii wawoniti uweru ulii kumbiti wapikinira ndiri liziwi lya ulii yakayoweriti naneni. 10 Ngosiya, 'Ndendi shishi Mtuwa?' Na Mtuwa kanangula, 'Gugoloki, gugendi Dameski na aki hawakugambiri vyoseri vyenii Mlungu wakupangira kutenda.' 11 Kulawirana na uweru ukalipa mwezandiri kuwona na hangu iwabidi wayangu walii kunongoziya kwa kung'ola liwoku mpaka nsoka Dameski 12 'Aku kuweriti na muntu yumu yawamshema Ananiya, muntu mguwira Mlungu, mweni kujimira malagaliru getu na yawamupanana ligoya nentu kulongolu kwa Wayawudi yawaweriti walikalala Dameski. 13 Yomberi kiziti kunola, kagoloka pakwegera naneni, kalonga, 'Mlongu Sauli! Guwoni kayi.' Palaa palii kawona kayi, numulola. 14 Shakapanu Ananiya kalonga, 'Mlongu gwa wambuyi wetu kakusyagula gwenga gupati kuvimana mafiliru gakuwi na kumlola ntumintumi gwakuwi muheri na kumpikinira mweni pakayowera. 15 Kwa mana hauweri upitawu kwa wantu woseri pawawagambira galii gwagagawoniti na kugapikanira. 16 Vinu su, ga shishi kushelewa nentu? Gugoloki, gubatizwi na kuwusilirwa vidoda vyaku kwa kuluwa litawu lyakuwi.' 17 "Su, muyiti Yerusalem na panweriti nankumuwa Mlungu munumba nkulu moniti mawonu. 18 Numwoniti Mtuwa pakang'ambira, 'Guwuki Yerusalem kanongola kwa mana wantu wa panu hapeni wawujimiri upitawu waku kuusu neni.' 19 'Mtuwa' neni numwankula, 'wavimana pota kufifa handa neni ndo ulii yakaweriti kankupitapita munumba za Mlungu na kuwabata na kuwakoma walii yawaweriti wankujimira. 20 Na handa shipindi pitawu gwaku Stefanu pawamlagiti, namweni neni nweriti palii panjimilianiti na shiwtatira ashi na kugalolera makoti ga walii yawaweriti wankumlaga.' 21 Mtuwa kang'ambira, 'Gugendi, nukutumi patali kwa isi za Wayawudi ndiri.'" 22

Mpaka panu, wantu walii waweriti wankumpikinira, kumbiti pandakuliti visoweru avi, wayanji kutakula kwa liziwi likulu, "Gwusiyi Pasi panu muntu gwa ntambu ayi katakiwa ndiri kulikala." 23 Wandereiti kubwerabwera aki na wankutikinya makoti gawu na kusulusiya lidiku kumpindi. 24 Mkulu gwa majangira kawagambiriti wantu wakuwi wamjegi Paulu mnumba ya liboma, kawagambira wawasyatangi mboku su wapati kuvimana shanzu sha Wayawudi kumtendera umatu. 25 Kumbiti pawaweriti wankumtawa su wasyatangwi mboku, Paulu kamkosiyiti mkulu gwa majagira yumu yakagolokiti panu, "Hashi, ndo yapafiruwa kwamwenga kumsyatanga mboku mwanalushi gwa Rumi pambeli hakenitozwi?" 26 Mkulu gwa njagira ulii pakapikaniriti aga, kamyupiti shisoweru mkulu gwa njagira kalonga, "Gufira gutendi shishi? Muntu ayu ndo mwanalushi gwa Rumi!" 27 Mkulu gwa njagira kamgendifriti Paulu kamgambira, "Gung'ambiri, hashi gwenga ndo mwanalushi gwa Rumi?" Paulu kamwankula "nyina," 28 Mkulu gwa njagira kalonga, "Naneni nwera mwanalushi gwa Rumi kwa kulpira shiyasi shikulu." Paulu kalonga, "Kumbiti neni na mwanalushi gwa Rumi kwa kwiwuka." 29 Wantu walii weni waweriti kala kumlolera Paulu wawukuti saa iraa ilii. Ata mkulu gwa njagira ulii katiriti pakavimaniti handa Paulu ndo mwanalushi gwa Rumi na handa kaweriti kamtawalira kala minyololu. 30 Shirawu yakuwi, mkulu gwa njagira kafiriti kuvimana masitaka geni Wayawudi waweriti wamsitaki Paulu. Hangu, kamyopoli Paulu minyololu, kaamuwa watambika wakulu, na shizyungu shoseri waliwonu. Shakapanu kamjegiti Paulu, kamgolosiya paulongolu pa shizyungu.

23 Paulu kawalola ndii wanashizyungu walii, shakapanu kanja kutakula, "Mwalongu wangu, mpaka lero nweriti nankulikala na nfiru iherepa paulongolu pa Mlungu." 2 Panu Mtambika Mkulu Ananiya kawahimiziya walii yawaweriti wagoloka pakwegera na Paulu wamwakuli mumlomu. 3 Su, Paulu kamgambira, "Mlungu mweni hakakuwakuli mbalawandi gwenga handa shibambaza shawapakaziiti shokaa! Guwera hashi, kulikala panu su guntozi shikamalagaliru na aki gumweni gwenga gugamega malagaliru kwa kuhimiziya wang'omi!" 4 Wantu wawaweriti wagoloka palii wamgambira Paulu, "Gumwigira mtambika mkulu gwa numba ya Mlungu!" 5 Paulu kankula, "Walonga wangu, nuvimana ndiri handa yomberi ndo Mtambika Mkulu. Mana Malembu mananagala galonga, 'Nagumtakulira vidoda mkolamlima gwa wantu waku.'" 6 Shipindi ashi Paulu kalimaniti kala handa seemu yimu ya wanashizyungu walii iweriti ndo Masadukayu na yimonga Mafalisayu. Su, katakula kwa liziwi likulu paulongolu pa shizyungu, "Walongu wangu, neni ndo Mafalisayu, mwana gwa Mfarisayu. Neni wanjega

kushizyungu toziya nulitumbira handa wahowiti hawazyuki.” 7 Pakatakuliti kala aga, ndewu ikalipa ilawiriti pakati pa Mafalisayu na Masadukayu na shipinga shipalanganika. 8 Shanziru sheni Shiweriti ashi, Masadukayu wakolera handa wahowiti wazyuki ndiri, kwahera wantumintumi wa kumpindi, na rohu zyen'i kwahera. Kumbiti Mafalisayu wajimira goseri aga matatu. 9 Umatu uyongerekiti na wamonga wa wafunda wa Malagaliru ga shipinga sha Mafalisayu wagolokiti na kulavia malalamiku gawu kwa likakala, “Hatweniwoni shoseri shilii shikondola pakati pa muntu ayu, pamonga iwera handa rohu ama ntumintumi gwa kumpindi kuyowera na yomberi.” 10 Ndewu iweriti nkulu ata mkulu gwa wanjagila katira handa Paulu mewampapulangi vipandivipandi. Hangu, kawahimiziyiti wanjagila wakuwi kwingira pakati paa shipinga shilii, wamlaviyi Paulu na kumwuziya mngati mliboma. 11 Pashiru pafatiti, Mtuwa kagolokiti pakwegera na Paulu, kamgambira, “Guliyupi moyu! Gumbitawulira panu Yerusalem, hagutendi ntambu irayi ayi mlushi lwa Rumi.” 12 Pawushii, Wayawudi watenditi waliwoni kwa bada. Waliyupa shiapus, “Hapeni tuliyi wala kulanda mpaka patuweri kala tumlagi Paulu.” 13 Wantu nentu ya malongu msheshi ndo yawatenditi mpangu gwa kutenda hangu. 14 Su wagenditi kwa Mtambika Mkulu na wazewi, walonga, “Twenga tulilapira handa hapeni tuliyi shoseri kwa milomu yetu mpaka patumлага Paulu. 15 Vinu su, mwenga pamwera na shizyungu guwatumi wajumbi kwa mkulu gwa majengeni su wamjegei Paulu kwamwenga pamlipayira handa mfira kuwayupa shisoweru shiherepa nentu kuusu yomberi. Tuweriti ndiri kala kumlaga ata pamberi pa kusoka panu.” 16 Kumbiti mwana gwa mlongu gwakuwi Paulu kapikiniriti kuusu mpangu agu, hangu kagenda mngati mwa boma kamgambira Paulu kuusu mpangu agu. 17 Panu Paulu kamshema yumu gwa wanjagila, kamgambira, “Gumtoli mndemba ayu kwa mkulu gwa wanjagila, kwana shintu sha kukugambira.” 18 Mnjagira kamtola mndemba ayu, kumlonguziya mpaka kwa mkulu gwa wanjagila, walonga, “Mtatilwa ulii Paulu kanshema kanduwa numjegei mntemba ayu kwaku toziya kana shiwtatira sha kukugambira.” 19 Mkulu gwa wanjagila kamkoliti liwoku mndemba ayu kamjega pahala pagweka, kamkosiya, “Gwana shishi sha kung'ambira?” 20 Yemberi walonga, “Wayawudi waligambiranu wakuluwi numjegei Paulu Pashizyungu wankulipayira handa shizyungu shifira kupata visoweru avi kamili nentu kuusu yomberi. 21 Kumbiti gwenga nagujimira, toziya wantu wawuwa nentu ya malongu msheshi walitanda kala kumkamula, walitatira weni mushirapu kuwera hapeni waliyi ama kulanda mpaka wamlagi hutu Paulu. Vinu wakala pawahepera lagilu lyaku” 22 Mkulu gwa

wanjagila kalonga, gugendi zaku kotukumgambira muntu yoseri handa gunjegera visoweru avi. 23 Su, mkulu gwa jeshi kawashemiti wanjagila wawili kawagambira, “Muwatandi kala wanjagila miya mbili, wakwena falasi malongu saba na wanjagila miya mbili yawawera na migoha, wagendi Kaisariya, muweri kala kuwuka pamberi pa saa tatu pashiru. 24 Mtandi falasi wamu kwajili ya Paulu, wamjegiti Salama kwa Felisi, mkulu gwa mkowa.” 25 Shakapanu mkulu ayu gwa shenta kalembiti hangu luhamba, 26 “Neni Klawudi Lusiya nunkukulembera gwenga muntu Felisi, mkulu gwa mkowa. Nukulamsiya! 27 'Wayawudi wamkamuliti muntu ayu na sambira wamlagi mewang'ambiriti ndiri handa yomberi ndo mwanalushi gwa Rumi na hangu ng'enda pamuhera na wanjagila numlopoziya. 28 Numjegiti panlogolu pa shizyungu shawu shikulu nfira kuvimana shanziru sha masitaka gawu. 29 Nyambuliti handa masitaka geni gahusu lukakatala lwa seemu zimu zya malagaliru gawu na hangu monandiri handa katenda shoseri shifiruwa wamlagi ama wamtatiri mshibetubetu. 30 Pawang'ambiriti handa Wayawudi waweriti watenda mpangu gwa kumlaga, amuwiti kumjega kwaku, nuwagambira wasitaki wakuwi wajegi mashitaka gawu kulongolu kwaku.” 31 Su, wanjagila awa wamtoliti Paulu handa ntambu yawaalagaliritu, wamjega pashiru palii mpaka Antipatiri. 32 Shirawu yakuvi wanjagila wa magulu wawuyiti kiliboma, wawaleka wanjagila walii wawakwena falasi wandereyiti na mwanja pamwera na Paulu. 33 Pawasokiti Kaisariya wamupiti mkulu gwa mkowa su luhamba na kumtula Paulu pasi pa ukolamlima wakuwi. 34 Felisi pakabetuliti luhamba alu kawakosiiti Paulu kalawa kumko a gaa. Pawamgambiriti handa kaweriti kalawa kumko gwa Kilikiya. 35 Kalonga, “hampikiniri lisitaka lyaku pawasoka kala wasitaki waku.” Shakapanu kaamuwa Paulu wamloleri padamu gwa Herodi.

24 Pa mashaka mhanu, mtambika mkulu gwa numba ya Mlungu Ananiya kingiriti Kaisariya pamwera na wazewi wamu na wakili yumu gwa malagaliru yawamshema Teritulu. Wamgendiriti mkulu wa mkowa ulii wamgambira mashitaka gawu kuusu Paulu. 2 Paulu wamshemiti, na Teritulu kamlavilira mashitaka hangu, “Mtuwa Felisi, ulonguziya waku uherepa ujega ponga nkulu na kwa ulolera waku vitwatira vivuwa vitulwa weri toziya ya isi yetu. 3 Shipindi shoseri na pahala poseri, kwa ntambu zoseri, mtuwa Felisi, tuyvanka vitwatira vyoseri avi kwa mayagashii gavuwa. 4 Kumbiti, bila kuhowizya shipindi shaku nentu, tukuluwa kwa viheri vyaku, guyipikiniri isi yetu. 5 Tuyambula handa muntu ayu ndo mbaya nentu. Yomberi katenda ndewu pakati pa

Wayawudi kila pahala pasi panu na viraa ndo mlongoziya gwa shama shilii sha Wanazareti. 6 Kayi kajeriti kuyihalibisiya numba nkulu ya kumluwira Mlungu, natwenga tumkamli. Tufiriti kumtoza kugenderana na malagaliru getu twaweni. 7 Kumbiti Lusiya, mkulu gwa majengeni, kingiriti pakati, kamtoliti kwa likakala kulawa mmawoku getu. 8 Handa pagumgambira msitaki gwakuwi kiza kulongolu kwaku, Handa pagumkosiya gumweni guweza kuvimana vitwatira vyoseri avi vyatumsitaki kwa vyeni.” 9 Na Wayawudi wajimira shisoweru sha masitaka aga pawatakula handa goseri aga gaweriti nakaka. 10 Su, mkulu gwa mkowa kamlekiziti Paulu katakuli. Nayomberi Paulu kalonga, “Nemelera kujiteteya paulongolu paku panuvimana handa guwera mtoza gwa maisi aga kwa vinja vivuwa. 11 Guweza kuijakishiya handa nentu ndiri ya mashaka ligumba na mawili hera gapita kwanjira pang’enditi kuguwira Yerusalem. 12 Wayawudi wamona ndiri panalitakuziyana na muntu yoseri wamona ndiri panuwasongiziya wantu mnumba nkulu ya Mlungu, pota munumba zya Milungu yawu. Pota pahala pingi kayi poseri mflushi alu. 13 Pota waweza ndili kulanguziya mashitaka wagalaviyiti kuusu neni. 14 Shanjimira paulongolu paku ndo hashi. Neni numjimira Mlungu gwa wazewi wetu pandama kugenderana na njira ilii yeni womberi wayishema shama sha ufyangu. Njimira vitwatira vyoseri vyawalembiti muvintola nya malagaliru ga Musa na muvintola nya wambuyi. 15 Neni nulitumbira Mlungu, na womberi walitumbira ula vira, handa wantu yawamfiriziya Mlungu na wantu yawamfiriziya ndiri Mlungu, hawazyuki. 16 Hangu hangangamali mashaka goseri kuwera na nfiru heri paulongolu pa Mlungu na palongolu pa wantu. 17 “Pantamiti kutali kwa vinja vyamaha, mbuyiti Yerusalem su kuwajegera wantu wa lushi lwangu utanga na kulaviya tambiku. 18 Shipindi neni paveriti nankutenda aga su womberi wamoniti neni Mnumba nkulu ya Mlungu, nweriti ntenditi kala vitwatira nya kulipunga. Panweriti ndiri na lipinga lya wantu ama ndewu yoseri. 19 Kumbiti kuweriti na Wayawudi wamonga kulawa kumko gwa Asiya, hawa watakiwa kuwera panu paulongolu pakawi na kulavia masitaka gawu handa wana shoseri sha kunsitakira. 20 Ama, guwaleki awa wawawera panu watakulii likosa lyawaliwoniti kwaneni shipindi pang’olukiti paulongolu pashizyungu shawu shikulu, 21 payiweri hera visoweru avi vyantakuliti pang’olukiti paulongolu pawu, ‘Mlungu kantozi ulaleru toziya ya kukolera handa wahowiti hawazyukisiwi.’ 22 Panu, Felisi, yomberi mweni kaweriti kayimana njira ayi weri, kahayilishiti kesi ayi. Kawagambira, ‘Navinu hantozi kesi ayi shipindi Lusiya, mkulu gwa wanjangila, pakiza panu.’ 23 Shakapanu kamwimiziya mkulu gwa wanjangila kamtuli Paulu mshibetubetu, kumbiti

kaweri na ulekiziwi shiyasi na waganja wakuwi kotukuwabera pawamupanana shakafira. 24 Pa mashaka madidini, Felisi kiziti pamwera na mdala gwakuwi Drusila yomberi kiweriti Myawudi. Kaamuiti Paulu wamjegi, kampikanira pakayowera kuusu kumjimira Yesu Kristu. 25 Kumbiti shipindi Paulu pakanjiti kuyowera kuusu shashimifriziya Mlungu, kuusu kulikolamlima na kuusu lishaka ya kutoza lyaliyiza. Felisi katiriti na kulonga, “Vinu guweza kugenda, hanukushemi kayi pampata lopenyu.” 26 Shipindi shirashi kaweriti kankultumba handa Paulu kangamupiti shuma. Toziya ayi kamshemiti Paulu mala kwa mala na kuyowera nayu. 27 Pa vinja miwili avi, Porikiu Festu katoliti lopenyu lwa Felisi, kaweri mkulu gwa mkowa. Toziya kafiriti kulijegelera kwa Wayawudi, Felisi kamlekiti Paulu mshibetubetu.

25 Pa mashaka matatu kwingira kumko, Festu kalawiti kaisariya kagenda Yerusalem. 2 Watambika wakulu pamwera na walongoziya wa Shiyawudi wampiti shisoweru kuusu mashitaka gakaweriti naga Paulu. Wamluwti Festu. 3 Kawatenderi shiwtatira shiheri kwa kumjega Paulu Yerusalem. Waweriti watenda mpangu wamlagi pakawera mnjira. 4 Kumbiti Festu kankula “Paulu hakasigali mshibetubetu kulii Kaisariya na neni hang’endi aku ulavinu. 5 Muwaleki walongu wenu wagendi haku pamwera naneni wagalavii mashitaka gawu kuusu yomberi handa katenda shoseri shidoda.” 6 Festu katamiti nawu kwa shipindi sha mashaka msheshi ama ligumba, shakapanu kawuya Kaisariya. Shirawu yakuwi kalikala pa kutozera, kaamuwa Paulu wamjegi pashizyungu. 7 Shipindi Paulu pakiziti, Wayawudi waweriti walawa Yerusalem wamzyengikiti wanjiti kulaviya masitaka gavuwa geni waweziti ndiri kugalanguziya. 8 Kwa kujiteteya, Paulu katakuliti, “Neni ndenda ndiri likosa lyoseri kuusu Malagaliru ga Wayawudi, pota kuusu numba nkulu ya kumluwa Mlungu, pota kumhusu Kaisari.” 9 Festu kafiriti kulijegelera kwa Wayawudi na hangu kamkosiya Paulu, “Hashi, gufira ng’endi Yerusalem na aku wakakutozi kulongolu kwaneni kuusu masitaka aga?” 10 Paulu kankula, “Nankugoloka palongolu pa shizyungu sha Kaisari, na palaa panu ndo nfiruwa kutozwa. Handa ntambu yaguvimana mweni, nuwatendera ndiri Wayawudi vidoda vyoseri. 11 Su, payiweri neni wera na likosa lyanfiruwa azabu ya kuhowa, nduwa ndiri mundekiziyi azabu ayi. Kumbiti handa kwahera unakaka pakati pamasitaka gawalaviyiti wantu awa, kwahera yakawea kuntula neni kwa womberi. Ng’enda kulongolu kwa Kaisari!” 12 Su, pa Festu kuyowera na washawuli wakuwi, kamgambira Paulu, “Gufira kugenda kwa Kaisari, su, gugendi kwa Kaisari.” 13 Pamberi pa mashaka gavuwa ndiri, Mtuwa Agiripa na Beriniki wasokiti Kaisariya su kulaviya ligoya

lyawu kwa Festu. 14 Waweriti aku mashaka ng'o, Festu kamgambira mfalumi masitaka ga Paulu, "Kwana muntu yumu panu mweni Felisi kamtatiriti. 15 Pangenditi Yerusalemu watambika wakulu wa numba ya Mlungu na wazewi wa Shiyawudi wamsitakiti na kunduwa numtozi. 16 Kumbiti neni ntakuliti handa shitiba shetu ndiri Warumi kumlaviya muntu kaazibiwi pamberi pa msitakiwa hakeniliwoni na wasitaki wakuwi shinaga ubaga na kumupa lupenu lwa kujiteteya kuusu masitaka aga. 17 Su, pawasokiti panu, ngawalira ndiri, su tuliwoniti pashizyungu shirawu yakuwi, himiziya muntu ayu wamjegi. 18 Wasitaki wakuwi wagolokiti kumbiti walaviya ndiri masitaka madoda handa ntambu yanweriti nankulolera. 19 Ira hera nweriti na likakatala nentu pamwera nayomberi kuusu dini yawu na kuusu muntu yumu yawamshema Yesu yomberi kahowiti, kumbiti Paulu kankukololera handa kamkomu. 20 Neni maniti ndiri shakutenda kuusu shauli ali. Su, numkosiyiti Paulu handa kafira ng'endi kushizyungu Yerusalemu kulii kwaajili ya masitaka aga. 21 Kumbiti Paulu kendereyiti kulongolu, kaluwa walekiziyi mshibetubetu mpaka uwamuzi wa shitwatira ashi utendwi na Kaisari hangu amuwi katami mshibetubetu mpaka paweza kumjega kwa Kaisari." 22 Su, Agiripa kamgambira Festu, "Nfira kumpikinira muntu ayu neni namweni, "Hagumpikiniri shirawu." Festu kamgambira 23 Hangu, shirawu yakuwi, Agiripa na Beriniki wiziti kwa nemeleru pakati pamdamu gwa kuliwona waweriti walikola na wakulu wa wanjagila na walongoziya wa lushi. Festu kaamuwi Paulu wamjegi mnumba. 24 Festu kalongiti, "Mfalumi Agiripa na woseri wawaweriti panu pamwera na twenga! Panu paulongolu penu kwana muntu yomberi shipinga shoseri sha Wayawudi panu na Yerusalemu kulii wanalamikiriti pawatenda umatu handa kafiruwa kayi ndiri kuwera ukomu. 25 Kumbiti neni mona handa kaweriti katenda ndiri shoseri shidoda ata kafiruwa wamupi azabu ya kumlaga. Kumbiti Paulu mweni kendeleyiti kulongolu kwa Kaisari, amuwi wamjegi. 26 Kwa uwega waneni nahera visoweru kamili vyeni weza kumlembira Kaisari kuusu yomberi. Ina mana numjega panu palongolu penu na palongolu paku mfalumi Agiripa, su pawamshunguziti kala, nwezi kuwera na shakulemba. 27 Kwa mana iwezekana ndiri kumjega mtatilwa pota kukanda likosa shinaga ubaga."

26 Su, Agiripa kamgambira Paulu, "Guluusiwa kujiteteya."

Panu Paulu kanyoshiti liwoku lyakuwi kujiteteya hangu. 2 Mtuwa Agiripa, nuliwona nana bahati lelu kujiteteya panlongolu paku kuusu mashitaka goseri aga geni Wayawudi waweriti watakula kuusu neni. 3 Asa toziya gumweni gwenga ndo mwana malifa gwa ntambu za Wayawudi na

migogolu yawu, nukuluwa su gumpikiniri kwa uhepelera. 4 "Wayawudi wavimana shisoweru sha makaliru gangu kwanjira uwananguta, mtambu yandamiti kwanjira kwanja pakati pa isi yangu aku Yerusalemu. 5 Wavimana kwa shipindi shitali, na waweza kupidawulira, handa pawaifira, handa kwanjira mwanzu ndamiti handa yumu gwa shipinga shana siyasa ikalipa nentu mudini yetu, yani shipinga sha Mafalisayu. 6 Na vinu na panu ntozwi toziya nulitumbira kwayidi kulii kweni Mlungu kawalagiliti wambuyi wetu. 7 Lagilu ali ndo liraa liliy iyalitumbirwa na makabila lilongu na mbili lya maisi getu, wankumtendera Mlungu kwa nakaka paliwala na pashiru. Mtuwa mfalumi, Wayawudi wankunzitaki toziya ya litumbiru ali! 8 Kwa shishi mwenga mwona tabu nentu kujimira handa Mlungu kawazukisiyaga yawahowiti? 9 Nakaka neni namweni njimiriti handa ndo lihengu lyangu kutenda vitwatira vivuwa kulirema litawu lya Yesu gwa Nazareti. 10 Shitwatira ashi ndo shantenditi aku Yerusalemu. Neni namweni mpatiti uwezu kulawa kwa Watambika wakulu, mpatiti kuwatula mshibetubetu wavuwa wa wantu wa Mlungu. Nawomberi pawatozitwi kuwahowiziya, ngalambuziit simbi za kujimira. 11 Ntambu yimonga neni ng'enditi munumba za Mlungu panagalira womberi wazibowi, naneni panjera kwa makakala wayigilangi njimiru yawu. Maya gangu gaweriti makulu nentu kwawomberi ata ng'enditi kuwatabisiya mflushi za patali. 12 "Kwa nfiru iraa ayi, ng'enditi Dameski shipindi shimu, neni nweriti na utuwa na malagiliru kulawa kwa Watambika Wakulu. 13 Mheshimiwa, shipindi panweriti mnjira, saa sita paliwala, moniti uweru mkulu kuliku wa mshenji pawuyaka kulawa kumpindi, uzyengeta neni na walii waweriti wanamwanja wayangu. 14 Twawoseri twenga tuguwiti pasi, naneni mpikanira liziwi ling'ambira kwa Shiebraniya, 'Sauli, Sauli! Kwa shishi gundenda? Gulitenda hera handa ng'ombi yakaguma liteki fimbu ya mtuwa gwakuwi." 15 Neni nkosiyiti, "Gwee gwa gaa Mtuwa?" Mtuwa kankula, 'Neni ndo Yesu mweni gwenga gwaguntabisiya. 16 Gwimuki vinu, gugoloki. Nukulawira su nukutuli nakamu guweri ntumintumi gwangu. Guwalanguziyyi wantu wamonga vitwatira vyaguviwoniti lelu na vilii vyeni vyankali hanukulanguziyyi. 17 Hanukulopoziyi na wantu wa Israeli na wantu wa Israeli na wantu wa maisi gamonga geni neni nukulagiliri kwawomberi. 18 Hagugatumuliziyi masu gawu na kuwatenda womberi walawi muluwindu na kwingira muwulangala, walawi mumakakala ga Shetani na wamgalambukiri Mlungu su wapati ulekizivi wa vidoda vyawatenditi na wapati uhalu pakati pawu kwa walii yawapungitwi kwa njimiru yaiwera kwaneni." 19 "Hangu, Mtuwa Agiripa weza ndiri kuweri mkaidi kwa mawonu aga ga kumpindi. 20 Ila nyanjiti kubwera kwanja kwa wantu

wa Dameski, shakapanu kwa walii wa Yerusalem na isi yoseri ya Yudeya, na viraa kwa wantu wa maisi gamonga. Nuwahimiziyiti wamgalambukiri Mlungu na kulangalira kwa vitendu handa waleka vidoda vyawu vyawatenditi. 21 Toziya ayi, Wayawudi wankamuliti paweriti Mnumba nkulu ya Mlungu, wajeriti kunaga. 22 Kumbiti Mlungu kandangiti, na avi mpaka mashaka ga lelu ngoloka ugangamala panavia lulangaliru kwa woseri, wakulu na wadidini. Gatakula ndo galii geni wambuyi na Musa watakuliti hagalawiri. 23 Yani kafiruwa Kristu katabiki na kaweri gwa kwanja kuzyuka kulawa kwa wahowiti, su wabweri handa uweru wa ulopoziya uwlangalira vinu wantu woseri, Wayawudi na viraa wantu wawawera ndiri wayawudi.” 24 Paulu pakayiziti panu mukujitete ya kwakuwi, Festu katakuliti kwa liziwi likulu, “Paulu! Gwana lukwali! Kubetula kwaku kuvuwa kujugegera lukwali!” 25 Kumbiti Paulu katakula, “Nahera lukwali mtuwa Festu. Shantakula ndo nakaka hera. 26 Gwenga Mfalumi guvimana vitwatira avi, hangu weza kuyowera pota lyoga palongolu paku. Nahera shashatika handa malawiru aga gamanika kwakuwi toziya shitwatira ashi shitendeka ndiri kwakulififa. 27 Mfalumi Agiripa, hashi, gwana njimiru na wambuyi? Nuvimana handa gujimira.” 28 Agiripa kamwankula Paulu, “Mushipindi shididini hera, hashi gulihola haguntendi nweri Mkristu?” 29 Paulu kamwankula, “Nankumluwa Mlungu handa, kwa katepu ama shipindi shitali, gwenga ndiri hera ila woseri yawampikinira leri wapati kuwera ntambu yanwera neni, kumbiti pota minyololu ayi.” 30 Panu Mfalumi Agiripa, mkulu wa mkowa, Beriniki na woseri walii wawaweriti pamwera nawomberi, wagolokiti. 31 Pawawukiti kala, waligambiziana, “Muntu ayu katenda ndiri shoseri shashifiruwa azabu ya kumlaga ama kutatirwa.” 32 Yomberi Agiripa kamgambira Festu, “muntu ayu kawenza kuyopolwa handamekaweriti ndiri kakata lufaa kwa Kaisari.”

27 Pawaamuutu kala twendereyiti na mwanja mpaka Italia, wamtuliti Paulu pamwera na watatiwa wanonga pasi pa ulolera wa Yiliu yakaweriti mkulu gwa mashonta pakati shipinga yawashishema “shipinga sha Augustu.” 2 Tukweniti meli ya Adiramitu iweriti yangugenda na kuitipira bandali zimu za mkowa gwa Asiya, tuyanja mwanja. Alisitariku, mwenikaya gwa Makedoniya kulawa Tesaloniki, kaweriti pamwera natwenga. 3 Shirawu yakuwi tusulusiyi nanga pakati pa bandali ya sidoni. Yiliu kamtendiriti Paulu viheri kwa kumluusu kawawoni waganja wakuwi na kumpanana nfiru zyakuwi. 4 Kulawaaku twendereyiti na mwanja, kumbiti kuweriti na lihega liweriti lyankuvuma kwa kanongola nentu kutuyizira kwa ulongolu, ttipitiliti

uwega wa shisiwa sha kupiru kweni lihega liweriti livuwa ndiri. 5 Shakapanu tulokiti bahali ya kilikiya na Pamfiliya, tusulusiiti nanga Mura, lushi lya Lukya. 6 Panu afisa ulii kawoniti meli yimu ya Alekizandiriya yaiweriti yankugenda Italiya, na hangu katukweniziya twingira mngati mwakuwi. 7 Tugendit iopolimpoli kwa mashaka gavuwa na kwa ntabiku tusokiti pakwegera na Kenidi. Toziya lihega liweriti lyankali lyankutukoma, ttipitira uwega wa kushana kushisiwa sha Kireti, kugenda Salumoni. 8 Ttipititi pambeku yakuwi iopolimpoli kwa ntabika tuyingiriti pahali pawapashema “Bandali nyanyi,” pakwegera na lushi lwa Laseya. 9 Shipindi shiwa shipititi, na hata mashaka ga kulikala pota kuliya gaweriti gaperiti kala. Vinu iweriti atali nentu kugenda na meli. Su, Paulu kawayupiti moyu, 10 “Watuwa, nulihola handa mwanja agu haguweri gwa ntabiku na kwa asala ivuwa kwa memiziwa ya meli hera, ila viraa kwa makaliru getu.” 11 Kumbiti afisa ulii kakwegitwi nentu na maholu ga nahoza na ga mweni kana meli kuliku galii gakatakuliti Paulu. 12 Toziya bandali ayi iweriti ndiri pahala paherepa pa kulivaga shipindi sha mbepu, wawuwa wafiriti kwendeleya na mwanja, payiwezekana mpaka Foiniki. Foiniki ndo bandali ya Kireti yaigenda kushana na kwaguzyeta mshenji na kusika na kwaguzyeta mshenji, na aku mewawezi kulivaga shipindi sha mbepu. 13 Su, lihega lyanyanyi lya kusi lyanjiti kuvuma, nawomberi washeriti wapata lengu lyawu. Hangu wawusiya nanga, wendesha meli pakwegera nentu na mpeku ya Kireti. 14 Kumbiti katepu hera, lihega likalipa lishemwa “Lihega lya kusika” liyanja kuvuma kulawa kushisiwa. 15 Lihega liikomiti meli illi, na toziya tusinditi kulidiwira, tuyileka ijegwijegwi na lihega ali. 16 Litanda limu lyalishemwa Kauda litupingira shididini kwa liyega illi, na patupititi kusika mwakuwi tufaulti, iweriti kwa tabu, kusalimisha mtumbwi gwa meli. 17 Wanamashi walii wagunikitii mtumbwi mngati, shakapanu wayizyengetiziya meli ngoyi na kuitawa kwa likakala. Watiriti kuwera mewawezi kugomuluwa pambeku pa Siriti. Hangu wasulusiyi matanga na kuyileka meli ijegwijegwi na lihega. 18 Lipuga lyendereyiti kuvuma na shirawu yakuwi wayanja kuyasa kunja shehena ya meli. 19 Lishaka lya tatu, wayanja viraa kuyasa mmashi vintu nya meli kwa mawoku gawu weni. 20 Kwa shipindi sha mashaka gatangala tuweza ndiri kuwona mshenji ama ntondi, lipuga lyendereyiti kuvuma nentu, ata litumbiru lyoseri lya kuponeka litupera. 21 Pa kulivaga shipindi shitali pota kuliya shiboga, Paulu kagolokiti pakati pawu, katakula, “Waheshimiwa, meyiweriti mbaka handa mungampikiniriti na kuleka mwanja kulawa Kireti handa mngatenditi hangu metushapili tabu ayi na asala zoseri azi. 22 Kumbiti vinu

nankuwaluweni muweri na moyu, kwahera hata yumu gwenu mekahowiziyi ukomu wakuwi, meli hera ndo haiyagamili. 23 Toziya lishu ntumintumi gwa kumpindi gwa ulii Mlungu mweni neni ndo gwakuwi na yomberi neni numguwira kandawiliti, 24 kang'ambira, 'Paulu, kotukutira! Mpaka hagugoloki pawulongolu pa Kaisari, na Mlungu, kwa lusungu lyakuwi kakutangi kwa kuwalopoziya woseri wawagenda mwanja na gwenga.' 25 Hangu, wahishimiwa, mulipanani moyu! Toziya numjimira Mlungu kuweri hayiweri teratera ntambu yawang'ambiriti. 26 Kumbiti ndo mpaka hatuyaswi kumpeku kushisiwa tunga." 27 Pashiru pa lishaka lya lilongu na msheshi tuweriti twankukwegwa aku na aku mubahali ya Adria. Pakwegera na pashiru nentu, washima mitumbwi waliholiti kuwera wapakwegera na isi iyuma. 28 Hangu wasakuliti utali wa bahari kwa kusulusiya lugoyi Iwawatawiti shintu shitopa, wapata utali wa mita malongu msheshi. Shakapanu wapima kayi wapata mita malongu matatu. 29 Toziya ya kutila kugomuluwa mumatalawu, wasulusiyiti nanga msheshi kumpeli kumeli, waluwa kushii kanongola. 30 Wanamashi wafiriti kushapira, na wasulusiyiti kala mtumbwi mmashi, walipayira handa wagenda kusulusiya nanga uwega wa kulongolu kwa meli. 31 Kumbiti Paulu kamgambiriti mkulu gwa jeshi ulii na wanjagila wakuwi, "Handa wanamashi awa hapeni wasigali mngati mwa mtumbwi, hapeni mlopoziwi." 32 Panu wanjagila walii wazidumuliti ngoyi zyaziweriti zikolera mtumbwi, waguleka gutolwi na mashi. 33 Pakwegera na mandawira, Paulu kawahimiziyi woseri walii shiboga "Kwa mashaka lilongu na msheshi vinu muwera mumashashatiku na pota kuliya, hamweni lii shintu shoseri. 34 Su, nuwaluwa mlili shiboga toziya mshifira su muwezi kwendeleya kulikala. Toziya ata viri yimu mumituwi yenu hapeni yagamiri" 35 Pakatakulita kala hangu, Paulu katoliti libumunda, kalonga maya ga shi Mlungu pamberi pa woseri, kaumega, kanja kuliya. 36 Panu woseri wapata moyu, na womberi vila waliya shiboga. 37 Woseri waweriti wantu mia mbili na malongu saba na sita mumeli. 38 Pa kila yumu kuliya shiboga sha kwikuta, wapunguliti kutopa kwa meli kwa kuyasa viboga mubahari. 39 Pawushiiti, wanamashi wawezandiri kuyimana isi ilii. Ira wawoniti guba yimu yana mpeku, Waamuwa kusulusiya nangaaku handa payiwezikana. 40 Hangu wazidumuliti nanga na kuzileka mubahari, na shipindi shiraa ashi waziyopola ngoyi zaziweriti ziguyopa msukanu, shakapanu wagolosiya tanga yimu palongolu kukola lihega, wagenditi kumpeku. 41 Kumbiti wasokiti pahali pena mikondu miwili ya bahari iliwona, na meli igomuluwa. Seemu ya palongolu iweriti imiruwa mumhanga pota kutikinyika. Seemu ya kumbeli ya meli iyanjiti kumegeka vipandi vipandi kwa makomangu

ga likakala lya makupala. 42 Wanjagira wafiriti kuwalaga watatirwa woseri kwa kutira handa wankusuga mpaka kumbeku na kutoloka. 43 Kumbiti toziya afisa jeshi ulii kafiriti kumlopoziya Paulu, kawaberiti nawatenda hangu. Kaamuliti walli yawamana kusuga wakopoki kulawa mumeli na kusuga mpaka kumpeku. 44 Na wamonga wayizi pawalikolilera mumbawu ama muvipandi nya meli vyavimegikiti. Ndo twenga ntambu yatusokiti nyanyi kumpeku.

28 Patusokiti kala nyanyi muisi iyuma, tuvimaniti kuwera shisiwa shilii shishemitwi Malita. 2 Wenikaya wa palii watutendiriti gaherepa nentu. Vula iweriti yankwanja kutowa na kuweriti na mbepu, su wakoziyiti motu na watushemeriti woseri twenga. 3 Paulu kasoliti shisanka shididini sha mbawu na pakashituliti mumotu, toziya ya livuki lya motu, njoka yakawera na usungu kalawiti mushisanka shilii na kumnyengelera muliwoku lyakuwi. 4 Wenikaya wa palii pawamuwoniti njoka ulii kalinyengelera muliwoku lya Paulu, su waligambiziyanu, "Muntu ayu kalagaga tembera kalopoziwa kulawa mubahali, kuhowa hapeni kumleki kalikali!" 5 Kumbiti Paulu kampuntiriti njoka ulii mumotu na mweni katenduwitwi ndiri ata padidini. 6 Wantu waweriti wankulolera mekatutumuki ama mekaguwi na kuhowa. Kumbiti pakwoyera kwa shipindi shitangala na kwona kwahera shoseri shashimlawiriti, womberi wagalamburiti maholu gawu na kwanja kulonga kuwera yomberi ndo mlungu. 7 Pakwegera na pahala palii paveriti na malambu ga mkulu gwa shisiwa shilii yakashemitwi Publiu. Yomberi katuwankiti na kututendera kwa moyu guhereda kwa shipindi sha mashaka matatu. 8 Tati gwakuwi Publiu kagonjiti mushitanda, yomberi kaweriti kapyupa na kupweka mwazi. Paulu kingiriti mnumba su kamwonu na pakaluwa Mlungu, katula mawoku pamlweri na kumponizya. 9 Kulawirana na shiwtatira ashi, wantu woseri yawalikaliti mushisiwa shilii, walii yawaweriti walwelii su wiziti na waponiziwitwi. 10 Womberi watupananiti ligoya nentu, na twenga patuweriti kala mumwanja kuitira mubahali, womberi watuliti mumtumbwi virtu vivuwa vyatuvifiriti. 11 Pa miyezi mitatu twanjiti mwanja kayi kwa meli yaigolokiti pashisiwa shilii toziya ya shipindi sha mpepu. Meli ayi iweriti ya Alekizandiriya iweriti na alama ya milungu mawira yawashemwa Kasita na Polukisi. 12 Patusokiti mlushi lwa Sirakusi, tulikaliti aku kwa mashaka matatu. 13 Kulawa kulli tugenditi pampeku pa bahari na tusokiti mlushi lwa Regiu. Lishaka lyalifatiti lyega lyalihera makakala lyanjiti kuvuma kulawa kusika, na kwa mwanja gwa mashaka mawili tusokiti mlushi lwa Potioli. 14 Aku tuwawoniti walongu yawatushemiriti tulikali pamuhera nawomberi kwa

lijuwa limu. Su twendereyiti na mwanja mpaka tusokiti Rumi. 15 Walongu wa aku Rumi pawapatiti visoweru vyetu, womberi wiziti kulisoku lya Apiu na pahala papashemwa "mikahawa mitatu" kutwanka. Paulu pakawawoniti, yomberi kalongiti mayagashii Mlungu, su shitwatira ashi shmidtenditi kaweriti na moyu. 16 Patusokiti Rumi, Paulu wamlekeziyiti kulikala gweka yakuwi pakawera na mnjagira yumu gwa kumlolera. 17 Pa mashaka matatu, Paulu kawashemiti pamuhera wakulu wa Shiyawudi. Pawajojinikiti kala, yomberi kawagambiriti, "Walongu wangu, tembera neni nuwatenda ndiri shitwatira shoseri wantu wetu ama vitiba nya watati wetu kumbiti nkamuliti aku Yerusalem na kutulwa mumawoku mwa Warumi. 18 Pawankosiyiti kala na kuwona nahera shidoda shoseri, womberi wafiriti kulekeziya. 19 Kumbiti Wayawudi wamonga walemiti shitwatira ashi, neni nazimika kukata lufaa kwa Kaisari tembera neni nweriti ndiri na shoseri sha kuwasitaki wantu wa lushi Iwangu. 20 Toziya ayi nduwa kuliwona na kuyowera na mwenga, mana ndawalirwa minyololu ayi toziya ya litumbiru lili' lya Israeli." 21 Womberi wamwankula, "Twenga tuwanka ndiri luhamba Iwoseri kulawa Yudeya kuusu gwenga, ama kwahera mlongu yoseri yakiziti panu na kulaviya shisoweru ama kutakula shoseri shidoda kuusu gwenga. 22 Kumbiti metufiri kupikinira kulawa kwaku shilii shaguhola toziya tuvimana kuwera kila pahala wantu wankutakulira madoda kuusu womberi." 23 Su pawapangiti lishaka lya kuliwona na womberi, wantu wawuwa wiziti kwanjira mandawira mpaka pamihhi Paulu kawagambiriti vitwatira vivuwa na kulaviya ukapitawu kuusu Ufalumi wa Mlungu. Yomberi kajeriti kuwatenda wajimiri shisoweru kuusu Yesu kulawa Mumalagaliru ga Musa na malembu ga wambuyi wa Mlungu. 24 Wamonga wawu wajimiri shisoweru shakuwi kumbiti wamonga wajimira ndiri. 25 Su womberi wajimilirana ndiri, na pawayanjiti kuwuka, Paulu katakuliti shitwatira shimu, "Rohu Mnanagala katakuliti nakaka na watati wenu palii kuitipira Isaya mbuyi gwa Mlungu, 26 Pakalongiti, 'Gugendi kwa wantu awa na gukawagambiri, kupikinira hampikiniri, kumbiti hapeni mwerewi, kulola hamloli, kumbiti hapeni mwoni. 27 Toziya myoyu ya wantu awa iwera ikamala, na makutu gawu gadiwa womberi wawona ndiri. Pamonga womberi mewaloli kwa masu gawu na mewapikaniri kwa makutu gawu, mewavimani kwa myoyu yawu na mewang'alambukiri, na neni meniwaponiziyi.'" 28 "Su neni nfira mwenga muvimani kuwera ulopoziya wa Mlungu ujegwa kwa wantu yawawera ndiri Wayawudi na womberi hawapikiniri!" 29 Na yomberi pakatakuliti kala visoweru avi, Wayawudi wawuka pawawera na visoweru mumyoyu mwawu. 30 Kwa shipindi sha vinja

vivili vyoseri Paulu kalikaliti kulaa pakaya pakapangiti mweni, kaweriti kankuwashemera woseri yawasokiti kumulamsiya. 31 Kwa ugangamala na pota na lyoga yomberi kaweriti kankuwubwera Ufalumi wa Mlungu na kufunda kuusu Mtuwa Yesu Kristu.

Warumi

1 Neni Paulu mmanda gwa Kristu Yesu, Mlungu kansyaguliti
neni weri ntumintumi na yakanshemiti mbweri Shisoweru
shakuwi Shiwigira. **2** Shisoweru Shiwigira ashi ndo
shili Mlungu shakawalagiliti kala wantu wakuwi kipitira
wambuyi wakuwi Mumalembu Mananagala. **3** Shisoweru
Shiwagira ashi shimuyowelera Mwana gwakuwi, Mtuwa
gwestu Yesu Kristu, munshimba kayiwukiti muwukowu wa
Dawudi. **4** Kumbiti Rohu Mnanagala kamlanguziyi Yesu
Kristu Mtuwa gwestu kawonikaniti kuwera Mwana gwa
Mlungu kana makakala pakamzyukisiyi. **5** Kipitira mweni,
Mlungu kamupananiti neni manemu ga kuwera ntumintumi
gwa Kristu, su nuwalongoziyi wantu wa isi zoseri wajimili
kulawirana na njimiru. **6** Na mwenga vira yamuwera Rumi,
mwenga Mlungu yakawashemiti muweri wantu wakuwi Yesu
Kristu. **7** Su nuwalembilera mwawoseri mwenga yamulikala
Rumi, ndoweni Mlungu yakawafira na yakawashemiti muweri
wantu wakuwi. Manemu na ponga ga Tati gwestu Mlungu na
Mtuwa gwestu Yesu Kristu gaweri pamuhera na mwenga.
8 Pamberi pa goseri, neni nonga mayagashii kwa Mlungu
gwangu kipitira Yesu Kristu kwa mwawoseri mwenga, toziya
wantu wa pasipanu poseri wapikinira kuusu njimiru yenu.
9 Mlungu yanumtendera kwa moyu gwangu gwoseri kwa
kushibwera Shisoweru Shiwigira sha Mwana gwakuwi, ndo
mkipitawu gwangu kwa shili shantakula kuwera sha nakaka.
Mlungu kavimana kuwera nuwahola mwenga. **10** mashaka
goseri nsali. Numuluwa Mlungu pakafira mweni kampanani
lupenyu lwa kuwatyangira mwenga vinu. **11** Toziya nfira nentu
kuwawona su mpati kuwapanana mafupu yagalawa kwa Rohu
Mnanagala, gagatenda muweri mgangamala. **12** Shantakula
ndo ashi, yanamana kuwera twoseri hatutangani, njimiru
yenu hayinkamaziyi neni na njimiru yaneni hayiwakamaziyi
mwenga. **13** Waganja wangu, nfira muvimani kuwera mala
zivuwa nfiriti kuwatyangirani mwenga, kumbiti kuweriti na
shintu shashineweleriti kutenda hangu. Nfira mpati mota
nkulu neni weri pakati pa mwenga ntambu yampatiti pakati pa
wantu wamonga yawawera Wayawudi ndiri. **14** Nana uwanda
wa kutenda kwa wantu woseri yawawera Wayawudi na wantu
yawawera ndiri Wayawudi, vira kwa wantu yawawera na
luhala pamuhera na wantu yawahera luhala. **15** Toziya ayi,
nfira nentu kubwera Shisoweru Shiwigira kwa mwenga vira
yamulikala Rumi. **16** Mona ndiri soni kubwera Shisoweru
Shiwagira, toziya geni ndo makakala ga Mlungu kuwalopoziya
wantu woseri yawawera na njimiru, kwanja Wayawudi
shakapanu vira kwa wantu yawawera Wayawudi ndiri. **17**
Toziya Shisoweru Shiwigira shimplanguziya Mlungu ntambu

yakawajimira wantu waweri waheri kulongolu kwakuwi.
Shitwatira ashi shitendeka kwa njimiru kwanjira lishaka
lya kwanja mpaka upeleru. Ntambu Malembu Mananagala
galembiti, "Muntu yakamfirizya Mlungu, hakalikali kwa
njimiru." **18** Maya ga Mlungu gagubutulwa kulawa kumpindi
kuusu vidoda na ukondola wa wantu ndoweni kwa
njira zyawu zidoda zilema unakaka naumanikana. **19**
Mlungu hakawakomangi womberi, toziya goseri yagaweweza
kumanikana kwa Mlungu ga paweru, Mlungu mweni
kagatenda gaweri paweru kwa womberi. **20** Kwanjira Mlungu
pakawumbiti pasipanu, zyumi zyakuvi na uwezu wakuwi wa
mashaka goseri na umlungu wakuwi, tembera viwoneka
ndiri kwa masu, womberi wavimaniti vintu vyakavinyawiti
Mlungu. Su wantu hapeni waweri na shipayiru. (a¹²⁶) **21** Womberi wammana Mlungu, kumbiti wampananiti
ndiri ligoya lyalifiruwa ama kulonga mayagashii, kumbiti
maholu gawu gawera gapotoka na mahala gawu gamema
luwindu. **22** Womberi walonga wawera na luhala kumbiti ndo
wazyigiziyi. **23** Wagalambuziyi ukwisa wa Mlungu yakalikala
mashaka goseri na womberi wafatiti ukwisa wa vinyagu
vyavinyawa mfanu gwa muntu yakahowa ama wampongu
ama wankanyama ama vigongolu yavikwawakwawa. **24**
Su Mlungu kawaleka womberi watendi vitwatira vidoda
vya lumata lya myoyu yawu na kulitenderana vitwatira
vya soni munshimba zyawu. **25** Womberi wawugalambula
unakaka kuusu Mlungu kwa upayira, su waviguwira na
kuvitendera vilii Mlungu vyakaviwumbiti pa mweni yakaumba,
ndomweni kafiruwa kukwiswa mashaka goseri! Yina haa. (a¹⁶⁵) **26** Toziya womberi watenda hangu, Mlungu kawaleka
watendi vitwatira vya soni. Ata wadala waleka kuliwona
na wapalu na waligonjeka weni kwa weni. **27** Ntambu
iraayi na wapalu, waleka kuliwona na wadala, waligonjeka
weni kwa weni na walitenderana vitwatira vya soni, su
malawiranu gakuwi walijegera weni azabu yayilawirana
kwa vitendu vyawu vidoda vyawavitenda. **28** Toziya wantu
awa mumaholu gawu walemiti kummana Mlungu, Mlungu
kawaleka mumaholu gawu gapotoka, watenda galii ndogeni
gafiruwa ndiri kutendwa. **29** Wamema ntambu zyoseri zya
udoda na zuluma na lwalia na ujisadi na weya na ulagaji
na ndewu na upayira na nfiru idoda. Womberi wasengenya
30 na kulitakulirana udoda weni kwa weni, womberi ndo
wantu yawamkalaziya Mlungu na womberi ndo wafizuli
na yawawera na shibuli na kuliona na kutenda madoda
na yawajimira ndiri walera wawu. **31** Womberi wahera
nfiru, watenda ndiri vilii vyawalagiliti na wahera uheri ama
lusungu kwa wamonga. **32** Wavimana kuwera Malagaliru
ga Mlungu galonga kuwera wantu yawalikala ntambu ayi,

wafiruwa kuhowa. Hera ndiri kwa womberi kwendeleya kutenda vitwatira avi, kumbiti wajimilirana na wamonga yawatenda vitwatira avi.

2 Ganja gwangu, hashi gwenga gwankuwatoza wamonga?

Gwenga nakamu hapeni gujiteteyi, ata handa gwenga gwagaa, toziya paguwatoza wamonga, shakapanu gwenga gutenda vitwatira viraai vili vyawatenda womberi, su gulitoza gumweni. 2 Tuvimana kuwera utoza wa Mlungu kwa wantu yawatenda vitwatira gambira avi, ndo ugoloka panakaka. 3 Kumbiti gwenga ganja gwangu yaguwatoza wantu yawatenda vitwatira gambira yaguvitenda gwenga, hashi, gwenga gulihola kuwera hapeni gupati utoza wa Mlungu? 4 Ama guzarawu lusungu lwakuwi lukulu, ustaimilivu wakuwi na uhepera wakuwi? Nakaka guvimana kuwera Mlungu ndo muheri, toziya yomberi kankujera kukulongoziya guleki vidoda vyagutenda. 5 Kumbiti gwenga gwana ukamala na ukayidi wa moyu, su gwankulinyawira azabu gumweni kwa lishaka lili iya maya ga Mlungu na utoza wa uheri wakuwi haugubutulwi. 6 Lishaka ali Mlungu hakamlipi kila muntu kugenderana na matendu gakuwi. 7 Wantu walii yawatenda gaherepa na kusakula ukwisa na ligoya iya Mlungu na kotu kuhowa, Mlungu hakawapanani ukomu wa mashaka goseri. (aiōnios g166) 8 Kumbiti wantu wamonga yawawera wabinafs, yawalema vitwatira viheri na kutenda vitwatira vidoda, Mlungu hakawamiminiri maya gakuwi. 9 Hakuweri na ntabika pamuhera na utama kwa wantu woseri yawatenda vidoda. Haviwapati Wayawudi huti na shakapanu kwa wantu yawawera ndiri Wayawudi. 10 Kumbiti Mlungu hakawapanani ukwisa na ligoya na ponga kwa wantu woseri yawatenda Maher, kwa Wayawudi kwanja na viraai kwa wantu yawawera ndiri Wayawudi. 11 Toziya Mlungu hakamtozi kila muntu teratera pota na kubagula. 12 Wantu yawawera Wayawudi ndiri, walii yawahera Malagaliru ga Musa, womberi watenda vidoda na hawagamili pota na Lilagaliru. Wayawudi wawera na Lilagaliru, womberi watenda vidoda, su hawatozwi kwa Lilagaliru. 13 Toziya ndiri yawapikanira Malagaliru kuwera ndo wamfirizya Mlungu, kumbiti woseri yawagajimira Malagaliru ndo wamfirizya Mlungu. 14 Wantu yawawera Wayawudi ndiri wahera Malagaliru ga Musa, kumbiti womberi pawatenda vili vyavilagalarwa Mumalagaliru ga Musa, su womberi wawera malagaliru gawu weni, ata womberi pawahera Malagaliru ga Musa. 15 Mgenderanu gwawu gulanguziya kuwera Malagaliru galembwa mumyoyu mwawu. Myoyu yawu viraai ilanguziya kuwera shitwatila ashi ndo shanakaka, toziya maholu gawu mala zivuwa gawatoza na mala zimonga gawalolera. 16 Su

kulawirana na Shisoweru Shiwagira shanushibwera, ndo ntambu hayiweri mulishaka Mlungu pakatoza vitwatira nya ubada nya wantu kuitira Yesu Kristu. 17 Ntambu gaa kuusu gwenga? Gumweni gulishema Myawudi, gulitumbira Lilagaliru iya Musa na gulitumbira kuwera gwa Mlungu, 18 gushimana shakafira Mlungu gutendi na gulifunditi Mulilagaliru kusyagula shitwatira shiheri. 19 Gwenga gwana unakaka kuwera gwa mlonguziya gwa Iwisi na guwera ulangala kwa wantu woseri yawawera muluwindu, 20 guwera mfunda gwa wazyigizyigi na yawahera mahala. Gwana unakaka kuwera Mulilagaliru iya Musa gwana mfanu gwa mahala gakamilika. 21 Su gwenga guwafunda wamonga, iwera hashi gulifunda ndiri gumweni? Guwabwelera wamonga nawiwa, kumbiti gumweni gwiwa. 22 Gulonga, "Namtenda uhumba," kumbiti gumweni gwankutenda uhumba. Guvikalalira vinyagu, kumbiti gwenga gulitulira ulunda kwa kwiwa mnumba zya vinyagu. 23 Gwenga gulitumbira gwana Lilagaliru iya Mlungu, kumbiti gumzarawu Mlungu kwa kugalema Malagaliru gakuwi. 24 Malembu Mananagala galembwa, "Toziya ya mwenga Wayawudi, wantu yawawera Wayawudi ndiri waligilanga litawu iya Mlungu." 25 Handa pamulijimila Lilagaliru iya Musa, kwingiziwa jandu kwamwenga hakuweri na mana, kumbiti pamjimila ndiri Lilagaliru iya Musa mbaka memleki kwingira jandu. 26 Handa muntu yakawera ndiri Myawudi, ndomweni kashemitwi kayingiziwitwi ndiri jandu, pakalijimira lyalifiruwa Mulilagaliru iya Musa, Mlungu hakamuholi kuwera kayingiziwa jandu. 27 Wantu yawawera Wayawudi ndiri, hawakutozi gwenga Myawudi toziya gulilema Lilagaliru iya Musa, ata paguwera na malembu ga Lilagaliru iya Musa na gwingiziwa jandu, kumbiti womberi walijimira Lilagaliru iya Musa, ata pawawayingiziwitwi ndiri jandu. 28 Huti ndiri kila muntu yakawoneka kwa masu kuwera Muyawudi ndo Muyawudi gwanakaka, ama muntu hapeni kaweri Muyawudi gwanakaka toziya kingiziwa jandu. 29 Myawudi gwanakaka ndo ulii yakaweriti Myawudi mngati, ndomweni yakayingiziwa jandu mumoyu na ali ndo lihengu iya Rohu gwa Mlungu, ndo shitwatila ndiri sha malembu ga Lilagaliru. Muntu gwa ntambu ayi kapananitwi uzyumi, kulawa ndiri kwa wantu kumbiti kulawa kwa Mlungu.

3 Su Myawudi kana shishi shongeleka kuliku wamonga?

Ama kwingira jandu kwana mota gaa? 2 Yina, kwana mota zivuwa! Mlungu kawapananit huti Wayawudi ujumbi wakuwi. 3 Kumbiti hashiweri ashi handa wamu wawu waweriti ndiri wajimirika, hashi, shitwatira ashi hashiwiysi ujimirika wa Mlungu? 4 Ndala! Mlungu hakasigali gwa nakaka mashaka goseri, tembera wantu woseri wawera

wapaya. Malembu Mananagala galembwa, "Kila paguyowera, visoweru vyaku vyavimfirizya Mluntu, hagukanki masitaka gaku mushizyungu." 5 Kumbiti payiweru vidoda vyetu vilanguziya kuwera Mluntu kankutenda kwa uheri, su hatulongi kuwera Mluntu kapata ndiri uheri pakatwazibuzi? Neni nankutakula shimuntu. 6 Ndala! Meyiweri hangu, hashi Mluntu mekawezu kutoza pasipanu? 7 Pamonga hagulungi, payiweru neni namwaminika ndiri, wankumlanguziya Mluntu kuwera mwaminika nentu na kumpanana ukwisa, su mentakiwitu ndiri kutozwa kuwera gambira muntu yakana vidoda! 8 Sawa na kulonga, "Tutendi vidoda su tupati viheri!" Wantu wamonga watuhigilanga kwa kutupayira handa tufunda ntambu ayi. Womberi hawatozwi ntambu yawafiruwa. 9 "Hashi, tulungi kuwera Wayawudi ndo waheri kuliku wantu yawawera ndiri Wayawudi? Ndala! Nanguziya kala kuwera Wayawudi pamuhera na wantu yawawera ndiri Wayawudi, woseri walongoziwa na vidoda." 10 Ntambu Malembu Mananagala galembwa, "Kwahera ata muntu yumu yakawera muheri kulongolu kwa Mluntu, 11 Kwahera muntu yakavimana ama ndomweni yakamsakula Mluntu. 12 Woseri wapotoka, woseri wakosa, kwahera yakatenda viheri, kwahera ata muntu yumu. 13 Makulamiru gawu gawera gambira lipumba lyalupalahera, milimi yawu yimema upayira, na mumilomu mwawu mlawa visoweru vyavilifana gambira usungu wa njoka. 14 Visoweru vyawu vimema virapu vikalipa. 15 Magulu gawu gakanongola kulaga, 16 Poseri pawagenda, womberi waleka ntabitika na uharibisiya. 17 Womberi wayimana ndiri njira ya ponga, 18 Wamtrira ndiri Mluntu." 19 Vinu tuvimana kuwera kila shintu Mulilagaliru lya Musa, shiawusu wantu woseri yawawera pasi pa Lilagaliru lya Musa, su kuwanyamaziya wantu woseri na kutenda pasipanu poseri paweri pa utoza wa Mluntu. 20 Toziya kwahera muntu yoseri yakajimirwa kuwera muheri kulongolu kwa Mluntu kwa kutenda shashilagairwa Mumalagaliru ga Musa. Lihengu lya Lilagaliru lya Musa ndo kutulanguziya hera twenga handa twana vidoda. 21 Kumbiti vinu, Mluntu yakatutenda twenga tuweri waheri kulongolu kwakuwi pota lilagaliru lya Musa. Lilagaliru lya Musa na malembu ga wambuyi wa Mluntu galaviya ukapitawu mushitwatira ashi. 22 Mluntu kawajimira wantu kuwera waheri kulongolu kwakuwi kuitira njimiru yawu kwa Yesu Kristu. Mluntu katendaga hangu kwa woseri yawamjimiria Kristu, toziya kwahera ubagula woseri. 23 Wantu woseri watenda vidoda na wapatali na ukwisa wa Mluntu. 24 Kumbiti kwa lifupu lya manemu ga Mluntu, wantu woseri wamfirizya Mluntu kwa njira ya Yesu Kristu yakawakombola. 25 Mluntu kamlaviyiti Yesu, su kwa mwazi gwakuwi kaweri njira ya kuwalekiziya wantu

vidoda vyawu kwa njimiru yawu kwakuwi. Mluntu katenditi hangu su kapati kulanguziya kuwera mweni ndo muheri. Pamakashu Mluntu kaweriti muhepelera pota na kulishera vidoda vya wantu. 26 Kwa njira ayi Mluntu kalanguziya kuwera mweni ndo muheri vinu na kamtenda muntu yoseri yakamjimiria Yesu, kaweri muheri kulongolu kwakuwi. 27 Hashi, tuweza kulitumbira kwantambu gaa? Ndala! Hashi, tulitumbira shishi? Hashi, tuweza kulitumbira mahengu getu? Ndala! Twenga tulopoziwa kwa njimiru. 28 Toziya Mluntu kamtenda muntu kuwera muheri kulongolu kwakuwi kwa njimiru. Mluntu kawatenditi ndiri hangu toziya wankutenda shilii shashilagairwa Mumalagaliru. 29 Hashi, Mluntu ndo Mluntu gwa Wayawudi hera, ama vira gwa wantu yawawera ndiri Wayawudi? Yina, Mluntu ndo gwa wantu yawawera ndiri Wayawudi vira. 30 Mluntu ndo yumu na yomberi hakatendti Wayawudi kuwera waheri kulongolu kwakuwi kwa njimiru yawu na hakatendti wantu yawawera ndiri Wayawudi kuwera waheri kulongolu kwakuwi kwa njimiru yawu vira. 31 Hashi, twankuitendera njimiru kugaleka Malagaliru? Ndala, kumbiti twankugajimiria malagaliru gaweri na makakala nentu.

4 Su twenga tutakuli hashi kuusu Aburahamu mbuyi gwetu? 2 Handa Aburahamu katenditi kamfiriziyi Mluntu kulawirana na vitwatira vyakatenditi, su yomberi kana shintu sha kulitumbira, kumbiti kulongolu ndiri kwa Mluntu. 3 Toziya Mumalembu Mananagala galembwa, "Aburahamu kamjimiriti Mluntu, Mluntu kumtenda muheri kulongolu kwakuwi toziya ya njimiru yakuwi." 4 Muntu yakatenda lihengu wamupa shibenamgongu, shibenamgongu shakuwi lifupu ndiri, kumbiti ndo shintu shakafiruwa kupananwa. 5 Wantu woseri yawalitumbira munjimiru, walitumbira ndiri matendu, kumbiti wamjimiru Mluntu yakawalekiziya vidoda, su Mluntu kawona njimiru ya wantu awa na kuwatenda waweri waheri kulongolu kwakuwi. 6 Na Dawudi katakuliti hangu kuusu nemeleru ya muntu ulii, Mluntu kamtenda kuwera muheri kulongolu kwakuwi pota kugashera matendu gakuwi. 7 "Mbaka walii yawalegiziwitwi vidoda vyawu, walii vidoda vyawu viwusilirwa!" 8 Mbaka muntu ulii, Mtuwa hapeni kawalangi vidoda vyakuwi." 9 Hashi, matekeleru gakalongiti Dawudi kuusu wantu yawayingiziwitwi jandu hera? Ndala! Shitwatira ashi shiawusu vira wantu woseri yawayingiziwitwi ndiri jandu. Kwatwenga tusomiti mumalembu Mananagala, "Aburahamu kamjimiriti Mluntu na toziya ya njimiru yakuwi, Mluntu kamtenda kaweri muheri kulongolu kwakuwi." 10 Hashi, Aburahamu kajimiriti pamberi pa kwingiziwa jandu, ama pakingiziwitwi kala jandu? Yomberi

kajimiriti pamberi pa kwingiziwa jandu. **11** Aburahamu kingizitw jandu shakapanu, na kwingiziwa jandu aku kuweriti lilangaliru lya kulanguziya Mlungu kamtendit kuwera muheri kulongolu kwakuwi toziya ya njimiru yakuwi yakaweriti nayu pamberi pa kwingiziwa jandu. Su Aburahamu kawera tati gwa shirohu kwa wantu woseri yawamjimira Mlungu na yawatenditwi na Mlungu kuwera waheri kulongolu kwakuwi ata weni pawayingiziwitwi ndiri jandu. **12** Vilaa yomberi ndo tati gwa wantu woseri yawayingiziwitwi jandu, ndoweni walii yawayingiziwitwi ndiri jandu hera, kumbiti walii yawafata njimiru illi yakaweriti nayu tati gwetu gwa shirohu Aburahamu pamberi pa kwingiziwa jandu. **13** Mlungu pakamlagiliti Aburahamu na shileri shakuwi kuwera pasipanu meiweri pawu, su mweni katenditi, toziya ndiri ya Aburahamu kujimira Lilagaliru kumbiti toziya yomberi kajimiriti na katenditwi na Mlungu kuwera muheri kulongolu kwakuwi kwa njimiru. **14** Handa shilii shakalagiliti Mlungu shiwer sha wantu walii yawajimira Lilagaliru, su njimiru hapeni iweri shintu na kwakalagiliti Mlungu hakuweri kwahera mana. **15** Malagaliru gajega maya ga Mlungu, kumbiti handa kwahera malagaliru, hapeni kuweri na vidoda. **16** Su lagilu lilawirana na njimiru, viraalilawirana na manemu ga Mlungu kwa mbereka zyoseri zya Aburahamu, kwa wantu ndiri walii yawajimira lilagaliru kumbiti viraal kwa wantu walii yawajimira ntambu pakatenditi Aburahamu, toziya Aburahamu ndo tati gwa twoseri twenga. **17** Malembu Mananagala ntambu yagalonga, "Nukutenda guweri tati gwa isi zivuwa." Yomberi ndo tati gwetu kulongolu kwa Mlungu, ndomweni Aburahamu yakamjimira Mlungu yakawapananiti ukomu walii yawahowiti na amuli zyakuwi muvitwatira vyaviweriti ndiri, su viwera. **18** Aburahamu kajimiriti na kulitumbira, ata pakuweriti kwahera toziya ya kulitumbira, su kawera "Tati gwa isi zivuwa," ntambu Malembu Mananagala galembwa, "Mberekayu hayiweri shiwa gambira ntodonu." **19** Yomberi kaweriti mgogolu gwa umuli gwa vinja miya hangu, kumbiti njimiru yakuwi izotopa ndiri, tembera kavimani kuwera hapeni kapatimwana, viraalilidala gwakuwi Sara kaweriti mpendi. **20** Aburahamu kalekiti ndiri kujimira lagilu ya Mlungu, njimiru yakuwi imemiti makakala na kamupananiti ukwisa Mlungu. **21** Kavimaniti nakaka kuwera Mlungu kawenza kutenda shilii shakalagiliti. **22** Ndo mana Aburahamu, kupitira njimiru, "katenditwi na Mlungu kuwera muheri kulongolu kwakuwi." **23** Payitakulwa, "Yomberi katenditwi kuwera muheri kulongolu kwa Mlungu." Itakulwa ndiri kwa gweka yakuwi. **24** Womberi watulembiliriti na twenga viraal yatutenditwi kuwera waheri, tumjimira Mlungu yakamzykusiyiti Mtuwa gwetu Yesu. **25** Toziya ya

vidoda vyatwenga, kalaviriyitwi kahowi na kazyukisiyitwi, su katutendi tuweri waheri kulongolu kwa Mlungu.

5 Su vinu tutendwa kuwera waheri kulongolu kwa Mlungu kupitira njimiru, su twanayi ponga pamuhera na Mlungu kupitira Mtuwa gwetu Yesu Kristu. **2** Yomberi katujega twenga kupitira njimiru muntambu ayi ya manemu ga Mlungu, ndo twenga vinu tulikala. Su twenga tunemelera litumbiru lyatutenda pamuhera ukwisa wa Mlungu. **3** Viraal twenga tunemelera ntabika zya twenga, toziya twenga tuvimana kuwera ntabika ijega uhepelera, **4** na uhepelera ujega unakaka kwa Mlungu na unakaka ujega litumbiru. **5** Litumbiru ali liweza ndiri kutuzyanga, toziya Mlungu katupananiti kala mafiliru gakuwi mumyoyu mwa twenga kwa njira ya Rohu Mnanagala, ndo yakawera lifupu lya Mlungu kwa twenga. **6** Patuweriti twahera muntu gwakututanga kulawa muvidoda, shipindi shilii Kristu kahowiti kwa wantu yawatendit vidoda. **7** Shitwatira shikamala kwa muntu yoseri kuhowa kwa muntu muheri. Pamonga muntu kawenza kujera kuhowa kwa muntu kaherepa. **8** Kumbiti Mlungu katulanguziya twenga ntambu yakatufira nentu, toziya shipindi patuweriti twankali twana vidoda, Kristu kahowiti kwajili ya twenga! **9** Kwa mwazi gwakuwi twenga watutenda tumfiriziyi Mlungu, ganakaka nentu kuwera hakatulopoziyi twenga kupitira yomberi kulawa mumaya ga Mlungu! **10** Patuweriti wangondu wa Mlungu, kumbiti yomberi katukolanizya mawoku kupitira kuhowa kwa Mwana gwakuwi. Vinu tukolanizya mawoku na Mlungu, ganakaka nentu kuwera hatulopozwi kupitira makaliru ga Kristu! **11** Kumbiti aga ndiri hera, twenga tunemelera toziya ya shilii shakatenditi Mlungu kupitira Mtuwa gwetu Yesu Kristu, ndomweni vinu katukolanizya mawoku na Mlungu. **12** Vidoda viziti pasipanu kupitira muntu yumu Adamu na vidoda vyakuwi vitenditi wantu wahowi. Malawiranu gakuwi, kuhowa kueneyiti kwa wantu woseri toziya woseri watenditi vidoda. **13** Kuweriti na vidoda pasipanu pamberi pa Malagaliru kuwera, kumbiti vidoda vitulitwi ndiri mumaholu pota malagaliru. **14** Kumbiti kwanjira shipindi sha Adamu mpaka shipindi sha Musa, kuhowa kuwakolitlima wantu woseri yawalikala, ata kwa wantu woseri yawatendit ndiri vidoda gambira vili vyakatenditi Adamu pakalemiti kujimilira malagaliru ga Mlungu. Adamu kaweriti lilangaliru lya Kristu yakiziti pamberi. **15** Kumbiti awa wawili walifana ndiri, toziya lifupu lya Mlungu lilifana ndiri na vidoda vya Adamu. Shitwatira ashi sha nakaka kuwera wantu wawuwa wahowiti toziya ya vidoda vya muntu yumu. Kumbiti manemu ga Mlungu ndo makulu nentu, su lifupu lyakuwi liwera kwa wantu wawuwa kupitira manemu ga muntu yumu, Yesu Kristu. **16** Lifupu lya Mlungu liwera

ndiri teratera na vidoda nya muntu yamu Adamu. Pa likosa lya muntu yamu Adamu, Mlungu katoziti, kumbiti pa makosa ga wantu wawuwa, Mlungu kawalekiziyiti. 17 Ndo nakaka kwa vidoda nya muntu yamu, kuhowa kwanjiti gakolamlima toziya ya muntu yamu. Kumbiti shakashitendit muntu yamu Yesu Kristu ndo malawiranu gakuwi makulu nentu. Woseri wankiti manemu na lifupu ali lya kutendwa kuwera waheri kulongolu kwa Mlungu, hawakolamlima muwukomu kwa njira ya muntu ayu yamu, Yesu Kristu. 18 Su likosa lya muntu yamu ntambu lyalijegiti kutoza kwa wantu woseri. Ntambu iraayi shitendu shimu shashimfirizya Mlungu shiawenda wantu woseri wamjimiri na Mlungu na kupananwa ukomu wa mashaka goseri. 19 Handa kwa kujimira ndiri kwa muntu yamu, wantu woseri watenditwi kuwera na vidoda na ntambu iraayi kujimira kwa muntu yamu hakuwatendi wantu wawuwa wajimiri waweri waheri kulongolu kwa Mlungu. 20 Malagaliru galawiriti na gatendit kongerekira vidoda, kumbiti vidoda pavyongerikiti, manemu ga Mlungu gwongerekiti nentu. 21 Handa vidoda ntambu yavikolitlima mukuhowa, vira manemu ga Mlungu gakolamlima muuheri kulongolu kwa Mlungu na gutulongoziya twenga muwukomu wa mashaka goseri kwa njira ya Mtuwa gwetu Yesu Kristu. (aiōnios g166)

6 Su hatutakuli shishi? Hashi twendereyi kulikala muvidoda, su manemu ga Mlungu gongerek? 2 Ndala! Twenga tulikala gweka na vidoda, su hatwendereyi hashi kulikala kayi muvidoda? 3 Nakaka muvimana kuwera twenga patubatizitwi tuwera pamuhera na Kristu Yesu, watubatizit na tuwera pamuhera na mukuhowa kwakuwi. 4 Su, patubatizitwi mumashi iweriti handa tuisilwa pamuhera na Yesu, su Kristu ntambu yakazyukiti kwa makakala ga ukwisa wa Tati, kayi twenga tuwezi kulikala makaliru gasyayi. 5 Toziya handa twenga tuwera pamuhera nayomberi mukuhowa, vira vilii twenga hatuweri yamu pamuhera na yomberi mukuyukisiya. 6 Twenga tuvimana kuwera makaliru getu ga makashu gapinjikitwi pamuhera na Kristu palupinjika Iwakuwi, su makakala ga vidoda gaagamiziwi, natuhera kayi wamanda wa vidoda. 7 Shipindi wantu tuhowiti pamuhera na Kristu, tulekiziwa kulawa mumakakala ga vidoda. 8 Kwanjira patuhowiti pamuhera na Kristu, twenga tujimira kuwera hatulikali kayi pamuhera na yomberi. 9 Twenga tuvimana handa Kristu kazyukisiwit kala na hapeni kahowi kayi. Kuhowa hapeni kumkoli kayi. 10 Su toziya kahowiti, vidoda vyahera makakala kwa yomberi, na vinu kalikala makaliru gakuwi mukulikolerana pamuhera na Mlungu. 11 Ntambu ira ilii mwenga muliholi maweni kuwera mwagweka na vidoda, kumbiti mulikala mukulikolerana pamuhera na

Mlungu kupyitira Yesu Kristu. 12 Vidoda naviwalonguziya kayi nshimba zyenu zyaziwola na mwenga kulijimira lumatamata Iwakuwi. 13 Namlaviya ata pahala pamu pa nshimba zyenu ziweri shintu sha kutendera madoda na vidoda, kumbiti mulilavyi maweni kwa Mlungu gambira wantu woseri yawazyukisiwit na mulavyi umuntu wenu kwa Mlungu kwa kutenda matendu gagamfirizya Mlungu. 14 Vidoda hapeni vikulongoziyi, toziya mwapasi ndiri pa malagaliru, kumbiti mwapasi pa manemu ga Mlungu. 15 Su tutakuli shishi? Hashi, tutendi vidoda toziya twapasi ndiri pa Malagaliru, kumbiti twapasi pa manemu ga Mlungu? Ndala! 16 Nakaka muvimana kuwera mwenga mwagambira wamanda. Handa mwenga pamujimira vidoda, malawiranu gakuwi hagaweri kuhowa. Handa pamujimira Mlungu, malawiranu gakuwi ndo kuwera na matendu gagamfirizya Mlungu. 17 Kumbiti gulongi mayagashii Mlungu! Tembera muweriti wamanda wa vidoda pamakashu, mjjimiriti kwa moyu gweri gwa nakaka galii mumafundu gamupatiti. 18 Mwenga mlekeziwa kulawa muvidoda na muwera wamanda wa kutenda vyavimfirizya Mlungu. 19 Neni ntendera visoweri nya mashaka goseri toziya ya goyigoyi ya mwenga. Mushipindi shimu mwenga mulilavyi maweni kuwera wamanda wa vidoda na kuwera wadoda kwa ukondola. Ntambu iraayi mwenga vinu kulilavyi maweni kutendera gambira wamanda kwa uheri kuwalonguziya mwenga muunanagala. 20 Pamuweriti wamanda wa vidoda, muweriti kutali na kutenda uheri. 21 Hashi, mpatiti mota gaa mashaka galii kulawirana na vitwatira ndovskyi vinu vyamuviwonera soni? Malawiranu ga vitwatira vyoseri ndo kuhowa! 22 Kumbiti vinu mwenga milopoziwa kala kulawa muvidoda na kuwera wamanda wa Mlungu. Mota yamuwera nayu vinu ndo unanagala na malawiranu gakuwi ndo ukomu wa mashaka goseri. (aiōnios g166) 23 Toziya shibenamgongu sha vidoda ndo kuhowa, kumbiti lifupu lya Mlungu ndo ukomu gwa mashaka goseri kulikolerana pamuhera na Kristu Yesu Mtuwa gwetu. (aiōnios g166)

7 Waganja wangu, hamuvimani shili shaniza kutakula, toziya mwawoseri hamuvimani kuusu malagaliru. Malagaliru gamkolamlima muntu shipindi pakawera mkomu. 2 Mfanu, mdala yakayugitwi katatirwa na malagaliru shipindi shoseri mpalu gwakuwi pakawera mkomu, kumbiti yomberi pakawera, shakapanu mdala ulii kalekeziwa kulawa mumalagaliru ga kuyugwa. 3 Su mdala ayu pakalikala na mpalu yomberi shipindi mpalu gwakuwi kankali mkomu, mdala ayu hawamshemi mundiyandiya. Kumbiti handa mpalu gwakuwi pakawera, mdala ayu hapeni katatilwi mulilagalliru lya ndowa. Nayomberi pakayugwa na mpalu

gwingi hapeni kashemwi mundiyandiya. 4 Ntambu iraa ayi mwenga waganja wangu, mwenga viraa muwera kutali na malagaliru kupidira nshimba ya Kristu. Vinu muwera wakuwi, yomberi ndo yawamzyukisiyitu su tupati kumtendera lihengu Mlungu. 5 Toziya patuweriti tulikala kulawirana na lumamatama lya nshimba hera, lumamatama lwa vidoda pazinikwa na malagaliru, zitenditi lihengu munshimba zyetu, na woseri twenga tusokiti muupeleru wa kuhowa. 6 Kumbiti vinu tuwera ulekeru kulawa mushibetubetu sha malagaliru, toziya tuhowa kwa shiitwatira shilii shashitutenditi twenga wamanda. Twenga twankumtendera ndiri munjira ya makashu yayilembwa mumalagaliru, kumbiti munjira yasyayi ya Rohu. 7 Hashi, su tutakuli handa malagaliru ndo vidoda? Ndala! Kumbiti ndo Malagaliru gantenditi nenii kuvimana vidoda vyaviwera. Kumbiti pota Lilagaliru kulonga hangu, "Naguwera na lumamatama muvintu vyaviwera ndiri vyaku," nenii menuvimani ndiri. 8 Kumbiti vidoda vipatiti lupenyu lwa lagiru kusongoziya kila ntambu ya matamata zidoda mngati mwaneni. Pota malagaliru, vidoda shiintu ndiri. 9 Shipindi shimu nenii weriti nuvimanu ndiri malagaliru na nenii weriti mkomu. Su nuvimanu lilagaliru na ntenditi vidoda na nenii weriti howa. 10 Lilagaliru ali liweriti na nfiru ya kujega ukomu, kumbiti kwa nenii lijega kuhowa. 11 Toziya vidoda vitoliti lupenyu lyaluweriti mumalagaliru na vinzyangiti na kunaga. 12 Su Lagiru lyeni ndo linanagala na malagaliru geni ndo mananagala, maheri na gaherepa. 13 Hashi, shiintu shiherepa shinjegera kuhowa? Ndala! Vidoda ndo vinjegera kuhowa kwa kutendera shiintu shiherepa. Su kupidira malagaliru vidoda vilanguziwa kuwera vidoda nentu. 14 Tuvimana kuwera Malagaliru ndo ga shirohu, kumbiti nenii gwa pasipanu. Neni wamuza kuwera mmanda gwa vidoda. 15 Nuvimana ndiri shantenda, toziya ntenda ndiri shilii shanfira kutenda, kumbiti ntenda shilii shankalalira. 16 Su payiwera ntenda shilii shanfira ndiri kutenda, ayi ilanguziya kuwera njimira Lilagaliru ndo liherepa. 17 Su, nenii ndiri yantenda shiintu ashi, kumbiti vidoda vili vyavilikala mngati mwaneni. 18 Nuvimana kwahera shiherepa shoseri mngati mwaneni, ayi ndo toziya ya umuntu waneni. Tembera nfira kutenda shiitwatira shiheri, weza ndiri kushitenda. 19 Weza ndiri kutenda shiitwatira shiherepa shanfira kutenda, pa pakuwi nankutenda vitwatira vidoda vyanfira ndiri kutenda. 20 Su handa nankutenda shilii shanema kutenda, ayi ilanguziya kuwera naneni ndiri yantenda aga, kumbiti ndo vidoda vyaneni vyavilikala mngati mwaneni. 21 Su, nyambula kuwera shiintu shitenda lihengu mngati mwaneni. Panfiriti kutenda shiheri shilii, nuliwona nankunyagula shiitwatira shidoda. 22 Mngati mumoyu mwaneni naganemelera malagaliru

ga Mlungu. 23 Kumbiti mona shiintu shimonga shitenda lihengu mngati mwaneni, shiintu shilisingana na ntambu yanfira. Ayi intenda nenii weri mmanda gwa malagaliru ga vidoda vyavintenda lihengu munshimba mwaneni. 24 Mhushu nenii! Hashi, gaa hakanopoziyi kulawa mushimba ya vidoda avi vyavijega kuhalibisiwa? 25 Mayagashii Mlungu yakatenda goseri aga kupidira Mtuwa gwetu Yesu Kristu! Hangu su, ndo ntambu ya nenii namweni, Kwa mahala gangu nugatendera Malagaliru ga Mlungu, kumbiti kwa nshimba yaneni nankugatendera malagaliru ga vidoda.

8 Vinu kwahera utoza kwa wantu yawalikala kwa kulikolerana pamuhera na Kristu Yesu. 2 Toziya malagaliru ga Rohu yagajega ukomu kwa kulikolerana pamuhera na Yesu Kristu ganekeziya kulawa mumalagaliru ga vidoda yagajega kuhowa. 3 Mlungu kashitenda shiitwatira ashi, malagaliru geni gaweza ndiri kutenda toziya uzotopa wa muntu. Mlungu kamtumiti Mwana gwakuwi pakawera na nshimba teratera na nshimba zyetu twenga yatuwera na vidoda kuvitoza vidoda. 4 Mlungu katenditi hangu su mafiliru gaherepa ga Malagaliru yagatendaga kwa ukamiliaka mngati mwa twenga yatulikala ntambu yakafira Rohu na tulema mafiliru ga nshimba. 5 Wantu walii yawalikala kugenderana ntambu yazifira nshimba, walongoziwa na mahala ga nshimba zyawu. Kumbiti walii yawalikala kugenderana ntambu yakafira Rohu, walongoziwa na Rohu ntambu yakafira. 6 Kulonguziwa na nshimba kujega kuhowa, kumbiti kulonguziwa na Rohu kujega ukomu na ponga. 7 Su wantu walongoziwa na mafiliru ga nshimba ndo wankondu wa Mlungu, womeri hapeni wagajimiri Malagaliru ga Mlungu, nakaka hapeni wawezi kugajimira. 8 Wantu walii yawajimira mafiliru ga nshimba hapeni wamfiriziyi Mlungu. 9 Kumbiti mwenga mulikala ndiri kugenderana na mafiliru ga nshimba, ira mulikala kugenderana na mafiliru ga Rohu, payiwera Rohu gwa Mlungu kalikala mngati mwenu. Yoseri yakawera ndiri na Rohu gwa Kristu, yomberi ndo gwa Kristu ndiri. 10 Kumbiti handa Kristu kamungati mwenu, Rohu ndo makaliru kwa mwenga toziya mtendwa waheri kulongolu kwa Mlungu, kumbiti nshimba zyamwenga pazigenda kuhowa toziya ya vidoda. 11 Payiwera Rohu gwa Mlungu yakamzyukisiyitu Yesu kalikala mngati mwenu, su ayu yakamzyukisiyitu Kristu Yesu hakazipanani ukomu nshimba zyenu zyazifira kuhowa, hakatendi hangu kupidira Rohu yakalikala mngati mwenu. 12 Su waganja wangu twana uwanda, kumbiti wa kulikala ndiri kugenderana na mafiliru ga nshimba. 13 Toziya handa pamulikala kugenderana na mafiliru ga nshimba, nakaka mgenda kuhowa, kumbiti handa kupidira Rohu

mwankugalaga matendu genu gadoda, nakaka hamlikali. 14 Woseri yawalongoziwa na Rohu gwa Mlungu ndo wana wa Mlungu. 15 Kwa Rohu yakawapanani Mlungu kawatenda ndiri mwenga wamanda na kuwatenda muweri na lyoga, kumbiti Rohu kawatenda mwenga muweri wana wa Mlungu na kwa makakala ga Rohu, twenga tumshema Mlungu, "Tati! Tati gwangu!" 16 Rohu gwa Mlungu mweni kankulaviya ukapitawu na rohu zya twenga kuwera twenga ndo wana wa Mlungu. 17 Toziya twenga twawana wa Mlungu, hatuwanki tekeleru zoseri Mlungu zyakawatuliriti wantu wakuwi na hatuwanki pamuhera na Kristu vilii Mlungu vyakamtuliriti. Handa patuweru pamuhera na Kristu muntabika yakuwi, hatuweri pamuhera nayomberi viraaj muukwisa wakuwi. 18 Mona kuwera ntabika zya shipindi sha vinu hapeni gawezi kulifana na ukwisa ulii waugenda kugubutulwa kwa twenga. 19 Vyoseri vyaviumbitwi vyankuhepera kwa lumamatama kwa Mlungu kuwagubutulira wana wakuwi. 20 Su, viumbitwi kwa jimirwa, muntambu ya kuligangamaziya ndiri. Ayi ndo ntambu ndiri ya mafiliru ga viumbitwi, kumbiti toziya ya mafiliru ga Mlungu. Pamuhera na hangu kwana matumbiru 21 kuwera vyaviumbitwi avi viraaj na vyeni havilopoziwi kulawa muwumanda wa kuhalabisya na haviweri pamuhera muukwisa wa ulekeru wa wana wa Mlungu. 22 Toziya tuvimana kuwera mpaka vinu, viumbi vyoseri vyankulira kwa kutama gambira utama wa mdala wa kulera. 23 Viumbi avi vya gweka yawu ndiri, viraaj virii twenga yatuwera Rohu, Rohu ndo yakawera lifupu lya kwanja lya Mlungu, twenga viraaj tuwera na utama mngati mwetu, patuhepera tutendwi wana wa Mlungu na nshimba zya twenga zilekeziwi. 24 Kwa matumbiru aga twenga tulopoziwitwi. Kumbiti litumbiru lyahera mana payiweru twankushiwona shilii shatushitumbira. Hashi, gaa kankushitumbira shilii shakashiwona kala? 25 Handa patushitumbira shilii hatwenishiwoni, su twankushihelpera kwa hepeleru. 26 Ntambu iraa ayi Rohu kiza kututanga uzotopa yatuwera nawu. Twenga tuvimana ndiri vyavifiruwa kumluwa Mlungu, kumbiti Rohu mweni kankutuluwira kwa Mlungu kwa visoweru hapeni guvitakuli. 27 Na Mlungu yakawona mpaka mngati mwa mumyoyu ya twenga, kavimana maholu ga Rohu ayu, toziya Rohu ayu kankuwaluwira wantu wa Mlungu kugenderana na mafiliru ga Mlungu. 28 Tuvimana kuwera muvitwatira vyoseri, Mlungu kankutenda viherepa kwa walii yawamfira mweni, walii yakawashemiti kulawirana na mpangu gwakuwi. 29 Woseri walii yawamanitwi kala na Mlungu viraaj wasyagulitwi kala su wapati kulifana na Mwana gwakuwi, su Mwana gwakuwi kaweri kifungua mimba pakati pa waumini wawuwa. 30 Su walii yawasyagulitwi kala na Mlungu, viraaj Mlungu ndo yakawashemiti. Walii

yakawashemiti ndo walii kawatenditi kumfirizya Mlungu. Walii yakawatenditi kumfirizya Mlungu, viraaj kawapananit ukwisa wakuwi. 31 Kulawirana na aga, twenga tutakuli hashi? Hashi, payiweru Mlungu kauwega wa twenga, gaa yakaweza kuwera mngondou gwa twenga? Kwahera ata yumi! 32 Mlungu kamwonera ndiri lusungu ata Mwana gwakuwi gwa gweka, kumbiti kamlaviyiti tambiku kwa twenga woseri! Yomberi katupananiti Mwana gwakuwi. Hashi, Mlungu na Mwana gwakuwi watushera ndiri twenga pamuhera na vitwitatira vyoseri vyawatupananiti? 33 Hashi, gaa hakawatozi wantu yawasyagulitwi na Mlungu? Ndala! Mlungu mweni ndo yakawawusilira ukondola! 34 Hashi, gaa hakawatozi mwenga? Ndala! Kristu Yesu ndo yakahowiti, kayi kazyukiti na kankulivaga uwega wa kumliwu wa Mlungu. Mweni kankutuluwira! 35 Hashi, gaa yakaweza kutulekanizya mumafiliru ga Kristu? Hashi, tabu ama uhushu ama ntabiku ama njala, ama kuwera shivula ama hatali ama kuhowa? 36 Malembu Mananagala ntambu yagalembwa, "Toziya ya gwenga, twenga twamuhatari ya kuhowa vipindi vyoseri, Tutenderwa gambira wakondolu yawagenda kulikitulwa." 37 Kumbiti muvitwatira avi vyoseri, tupata ukanga mkulu kuitipira Yesu yakatufiriti twenga! 38 Toziya nuvimana nakaka kwahera shintu shashiweza kutulekanizya na mafiliru gakuwi ama kuhowa, ama ukomu ama wantumintumi wa kumpindi, ama washamshera ama yagalawira vinu, ama yagalawira kulongolu ama makakala, 39 ama kumpindi, ama kumambi. Kwahera shiumbi shoseri shashiweza kutulekanizya na mafiliru ga Mlungu mu Mtuwa gwetu Yesu Kristu.

9 Neni ntakula nakaka hera, nenii wera gwa Kristu na hapeni nzyangi. Mahala ganeni galongoziwa na Rohu Mnanagala, viraaj gawera ukapitawu kuwera nakaka nenii nzyanga ndiri 2 pantakula kuwera nana maholu makulu na utama nentu mumoyu mwaneni 3 kwa wantu wa isi yanenii! Handa meyiweri kwa mota yawu, mensyaguli kuwera mupangira ya Mlungu na kulekana na Kristu. 4 Womberi ndo wantu wa Israeli, yomberi kawatenditi womberi waweri wana wakuwi na kawagubutuliti ukwisa wakuwi na katenditi lipatanu lyakuwi na womberi na kuwapananii Lilagaliru lya Musa, womberi wamguwiri nakaka na wawankiti lagilu lya Mlungu. 5 Womberi wawera washiyiwuku kulawa kwa wazewi yawamanikana na Kristu munshimba yakuwi kalawa muukowu wawu. Ukwisa uweri kwa Mlungu yakakolamlima muvyoseri mashaka goseri! Yina haa. (aiōn g165) 6 Neni ntakula ndiri kuwera Mlungu kawenza ndiri kutenda ntambu yakalonga, toziya hapeni tulongi kuwera wantu woseri wa Israeli ndo wantu wa Mlungu, 7 ama walerwa woseri wa Aburahamu ndo wana wa Mlungu. Mlungu kamgambiriti Aburahamu,

"Kupitira Isaka haguweri na shiyiwuku shanukulagiliti." 8 Kwa njira yamonga kulonga, wana woseri ndiri yawamshemiti Aburahamu "Tati" waweriti wana wa Mlungu, kumbiti wana wa lagilu hera ndo washemiti wana wa Aburahamu. 9 Toziya lagilu yeni ndo ayi, "Mushinja shashiza Sara hakapati mwana." 10 Na aga goseri ndiri, Rebeka kaweriti na wana wawili wa tati yamu, mbuyi gwetu Isaka. 11 Katakuliti aga pamberi kwiwuka kwa womberi, womberi pamberi hawenitendi shoseri shiherepa ama shidoda, su usyagula wa Mlungu uwusu ushema wakuwi na kwahera shoseri shawatenditи womberi. 12 Kumbiti usyagula wa mwana yamu kuweriti malawiranu kamili ga mpangu gwa Mlungu mweni, Mlungu kamgambiriti mdala ulii, "Mkulu hakamtenderi mpusu." 13 Malembu Mananagala ntambu yagalembwa, "Neni numufira Yakobu, kumbiti numkalalira Esawu." 14 Hashi, tutakuli shishi? Hashi, Mlungu kankubagula? Ndala! 15 Yomberi kamgambiriti Musa, "Hanumwoneri lusungu muntu yoseri yanfira kumwonera lusungu, hanumfiri muntu yoseri yanumfira." 16 Galitumbira ndiri ntambu yatufira twenga ama kutenda, kumbiti su goseri galitumbira lusungu lya Mlungu. 17 Malembu Mananagala galonga hangu kwa Farawu mfalumi gwa Misri, "Nukutenda gwenga guweri mfalumi su kukutumiya gwenga kulanguziya makakala gangu na kutenda litawu lyangu limanikani pasipanu poseri." 18 Mlungu kamwonera lusungu muntu yoseri yakafira na pakafira kamtenda muntu yoseri kuwera mkyidi. 19 Kumbiti yamu gwenu hakankosiya neni, Hashi, vitwatira paviwera hangu, Mlungu kaweza hashi kumlawumu muntu? Hashi, gaa yakaweza kugadiwira mafiliru ga Mlungu? 20 Hashi, ganja gwangu, gwenga gwa gaa gumkosiya Mlungu? Hashi, shiwiwa shiweza kumkosiya mnyawa gwakuwi, "Iwera hashi gunyawa ntambu ayi?" 21 Mnyawa shiwiwa kaweza kugutendera ukaka ntambu yakafira mweni na kuvinyawa viwiga viwili kwa ukaka ulaa ulii, shimu kwa matendera ga ligoya na shimonga kwa matendera ga ntambu irahayi. 22 Hangu ndo ntambu yayiweri nakaka kwa Mlungu. Yomberi kafiriti kulanguziya maya gakuwi na kutenda makakala gakuwi gamanikani. Kumbiti yomberi ndo muhepelera kwa walii yawaweriti lengu lya azabu yakuwi, walii yawafruiwiti kuharabiswa. 23 Yomberi kafiriti kugubutula ulunda wa ukwisa wakuwi, yakatumiminiriti twenga yatuweriti lengu lya lusungu lwakuwi, twenga walii yakutandiriti kala kuwanka ukwisa wakuwi. 24 Twenga twawantu yawashemiti, twenga tulawa ndiri pakati pa Wayawudi kumbiti viraa kulawa pakati pa wantu yawawera Wayawudi ndiri. 25 Hangu ndo ntambu yakalonga mushindora sha Hoseya, "Wantu yawawera ndiri waneni Hanuwashemi 'Wantu waneni.' Isi yanuyifiriti

ndiri Hanuyishemi 'Mfira gwangu.' 26 Palii pawagambiriti, 'Mwenga mwa wantu waneni ndiri,' womberi hawashemiti wana wa Mlungu yakalikalika." 27 Isaya mbuyi gwa Mlungu kankubota kuusu Israeli, "Ata handa wantu wa Israeli wawera wawuwa gambira muhanga gwa kumpwanu, wawuwa ndiri ndo hawalopozivi. 28 Mtuwa hakatendi kanongola kutoza kwakuwi kamiliaka pasipanu poseri." 29 Ndo gambira pakatakuliti Isaya pamberi, "Handa Mtuwa yakawera na uwezu metulekiriti twenga shiyiwuku wamu, metwizi kuwera gambira lushi Iwa Sodoma, metuweri gambira lushi Iwa Gomora." 30 Su twenga tutakula kuwera wantu yawawera wayawudi ndiri, ywalitenda ndiri weni kuwera waheri kulongolu kwa Mlungu kupitira ugangamala wawu weni, womberi wawera waheri kulongolu kwa Mlungu kupitira njimiru, 31 kumbiti Wayawudi, yawasakula malagaliru ga kuwatenda waweri waheri kulongolu kwa Mlungu, wapata ndiri. 32 Kwa shishi? Toziya walitumbira matendu gawu pa kutumbira njimiru. Su womberi walikwaliti panani pa "libuwi lya kulikwala." 33 Ntambu Malembu Mnanagala galonga, "Guloli, hantuli aku Sayuni libuwi lya kuwatenda wantu walikwali, Litalawu haliwatendi wantu waguwi. Kumbiti muntu yoseri yakajimira yomberi hapeni kasoniziwi."

10 Waganja wangu, lumamatata lwa moyu gwangu gwoseri kuwera wenikaya wayangu Waisraeli walopozivi! Su nuwaluwira kwa Mlungu. 2 Neni weza kulanguziya nakaka kuwera womberi wanagu moyu gwa kumsakula Mlungu, kumbiti moyu agu guweriti ndiri mumahala ganakaka. 3 Womberi wavimana ndiri Mlungu ntambu yakawatendera wantu waweri waheri kulongolu kwakuwi na wajeriti kulitendera njira yawu weni na waijimira ndiri njira ya Mlungu ya kuwatenda waweri waheri kulongolu kwakuwi. 4 Kwa kwiza kwakuwi Kristu, malagaliru gakamiliaka, su woseri yawajimira watendwi waheri kulongolu kwa Mlungu. 5 Musa kalembiti hangu kuusu muntu kuwera muheri kulongolu kwa Mlungu kwa kugajimira malagaliru, "Muntu yoseri yakatenda vyavilagalarwa Mumalagaliru hakalikali kwa njira ayi." 6 Kumbiti Malembu Mananagala ntambu yagalonga kuusu kuwera waheri kulongolu kwa Mlungu kupitira njimiru, "Nagulikosiya gumweni mumoyu mwaku gumweni, hashi, gaa hakakweni kumpindi kwa Mlungu kumjega pasi Kristu kutulopoziya?" 7 Ama nagukosiya, "Hashi, gaa hakasuluki mpaka kumambi kumjega Kristu kulawa kwa wahowiti katulopoziyi?" (Abyssos g12) 8 Malembu Mnanagala galonga hangu, "Ujumbi wa Mlungu gwa pakwegera na gwenga, gwa mumlomu mwaku na mumoyu mwaku" Su awu ndo ujumbi wa njimiru watuubwera. 9 Handa pagutakula kwa mlolomu

gwaku kuwera Yesu ndo Mtuwa na kujimira kuwera Mluntu kamzyukisiyiti, hagulopoziwi. **10** Muntu pakajimira kwa moyu katendwa muheri kulongolu kwa Mluntu na kwa kutakula kwa mlomu kuwera Yesu ndo Mtuwa, yomberi hakalopoziwi. **11** Malembu Mananagala galonga, "Kila muntu yakamjimira hapeni kapati soni." **12** Shitwatira ashi shiawusu wantu woseri, toziya kwahera ntambu yingi pakati pa Wayawudi na wantu yawawera ndiri Wayawudi, toziya Mluntu ndo ulaa ulii Mtuwa gwa wantu woseri na mlunda nentu kwa woseri yawamluwa. **13** Malembu Mananagala ntambu galonga, "Kila muntu yakamluwa Mtuwa kamtangi, hakalopoziwi." **14** Hashi, womberi hawamluwi ntambu gaa yomberi yawamjimira ndiri? Womberi hawamjimiri ntambu gaa handa hawenipikiniri ujumbi wakuwi? Womberi hawapikiniri ntambu gaa ujumbi wakuwi handa kwahera muntu yakabwelera? **15** Hashi, wantu hawabweri hashi handa pawatangwa ndiri kugenda? Malembu Mananagala ntambu galonga, "Ndo shitwatira shiherepa nentu kwiza kwa walii yawashibwera Shisoweru shiwagira!" **16** Kumbiti woseri washijimira ndiri Shisoweru Shiwagira. Isaya mbuyi gwa Mluntu katakuliti, "Mtuwa, hashi, gaa yakajimira ujumbi watwenga?" **17** Su njimiru ilawirana na kuwupikanira ujumbi na ujumbi awu ulawirana na Shisoweru Shiwagira kuuus Kristu. **18** Kumbiti nkosiya, "Hashi, nakaka kuwera womberi wapikiniriti ujumbi?" Yina wawupikaniriti. Malembu Mananagala ntambu yagalembwa, "Liziwi lyawu lyeneya pasipanu poseri, visoweru vyawu visoka mpaka upeleru wa pasipanu." **19** Kayi nkosiya, "Hashi, iwezekana handa wantu wa Israeli wavimaniti ndiri?" Mluntu katakuliti kuitira Musa, "Hanuwatendi muwawoneri weya kwa woseri yawahera isi, Hanuwatendi mwenga wantu waneni mkalari kuitira isi ya wantu wazyigizigi." **20** Na Mluntu katakuliti kuitira Isaya mbuyi gwakuwi pota na lyoga, "Walii yawansakuliti ndiri, wampata neni. Nulilangulira namweni kwa walii yawansyakuliti ndiri." **21** Kumbiti kuuus Israeli yomberi kalonga, "Paluwala poseri nuwanyosheriti mawoku gangu kuwashemera wantu yawawera wagondu na walii yawawera msindu."

11 Su nkosiya, hashi, Mluntu kawalema wantu wakuwi? Ndala! Namweni neni Namwisraeli, mwiwuka gwa Aburahamu, yandawa muwukowu wa Benjamin. **2** Mluntu kawalemiti ndiri wantu wakuwi, yakawasyaguliti kwanjira kwanja. Muvimana Mumalembu Mananagala ntambu galonga Eliya pakamlalamikiyiti Mluntu kuuus Israeli. **3** "Mtuwa, womberi wawalaga wambuyi waku na kubomolanga shitalawanda shaku sha kutambikira, neni gweka yangu hera nsigala na womberi wankunsakula kundaga." **4** Hashi, Mluntu kamwankuliti shishi? Yomberi kawankuliti, "Nulilulira

namweni wantu elufu saba hawenimsuntamalira mlungu Baali." **5** Ndo ntambu yayiwera shipindi ashi vinu, kwana wantu wawuwa yagasigaliti, Mluntu kawasyaguliti toziya ya manemu gakuwi. **6** Usyagula wakuwi ulawirana na manemu gakuwi, kumbiti matendu gawu ndiri. Handa usyagula wa Mluntu menulitumbiri matendu ga wantu, manemu gakuwi megaweri manemu ndiri. **7** Hashi vinu? Wantu wa Israeli wapatiti ndiri shilii shashiweriti wankushisakula, kumbiti woseri yawasyaguliti washipatiti. Myoyu ya wamonga iweriti ikamala. **8** Malembu Mananagala ntambu yagalembwa, "Mluntu kayitenda myoyu yawu kuwera ikamala, Mpaka lero womberi masu gawu gaweza ndiri kuwona na makutu gawu gaweza ndiri kupikinira." **9** Na Dawudi katakuliti, "Misambu yawu ziweri vyambiru vyawagomiziya, waguwi na womberi watozwi! **10** Masu gawu gaweri na luwindu, hapeni wawezi kuwona, na migongu yawu imindiki kwa kutabika mashaka goseri!" **11** Su nkosiya, hashi, Wayawudi walikwala mpaka wagamira nakamu? Ndala! Kulawirana na likosa lyawu, ulopozia uwawizira wantu yawawera Wayawudi ndiri, kuwatenda Wayawudi wawawoneri weya womberi. **12** Vidoda vya Wayawudi vitenda matekeleru gavuwa pasipanu na uhushu wa shirohu kwawu ujega matekeleru gavuwa kwa wantu yawawera Wayawudi ndiri. Shakapanu ukamiliwa wa Wayawudi haujegi matekeleru gavuwa nentu. **13** Su vinu nankutakula kwa mwenga wantu yawawera ndiri Wayawudi. Shipindi shoseri neni wera ntumintumi kwa wantu yawawera ndiri Wayawudi, nulitumbira lihengu lyaneni, **14** mpati kuwatenda wanalushi wayagu wawawoneri weya na mpati kuwalopozia wamu wawu. **15** Womberi pawamlemiti Mluntu, wantu woseri wamonga yawaweriti wangondu wa Mluntu, womberi waweriti waganja wakuwi. Hashi, hayiweri ntambu hashi shipindi womberi pawajimilwa? Su wantu yawahowiti hawazyuki! **16** Handa shipandi sha kwanja sha libumunda shatumpananiti Mluntu, shakapanu libumunda lyoseri liwera lya Mluntu. Handa mishigira ya mtera payiwera miherepa, mitambi yakuwi iwera miherepa vira. **17** Mitambi yamu ya mizeytuni mushiwunga idumuliti, lutambi lwa mizeytuni lya kuntundu liyaliti pahala pawaliwusiyiti lutambi. Mwenga wantu yawawera ndiri wayawudi mulifana na lutambi lwa mizeytuni lya kuntundu na vinu mtenda pamuhera mumakaliru gagangamala ga shirohu ga Wayawudi. **18** Su namuwazarawu walii yawadumuliti gambira mitambi. Hashi, gwenga guweri na mtiti? Gwenga gwa lutambi, guitanga ndiri mishigira, kumbiti mishigira ikutanga gwenga. **19** Kumbiti hagutakuli, "Yina, kumbiti mitambi idumulwa kuusus neni kutenderwa shumbakati." **20** Ndo nakaka. Womberi wadumuliti toziya wajimiriti ndiri,

shipindi pagusigara pahala palii toziya gwenga gujimiri. Naguweru mtiti, kumbiti gumtili Mluntu. 21 Payiweru Mluntu kawonera ndiri lusungu Wayawudi weni ndo gambira ntambi zya kwanjira, hashi gulihola hakakwoneri lusungu gwenga? 22 Guliholi, su Mluntu ntambu yakawera muheri na mkalipa, yomberi kakalipa kwa walii yawaguwiti na muheri kwa gwenga payiweru pagwendereya mumuheri yakuwi. Handa pagwendereya ndiri, viraa gwenga hagudumulwi. 23 Na wayawudi ntambu iraayi, pawaleka ukondola wawu wa moyu, hawayoshikerwi kayi, toziya Mluntu kana uwezu wa kuwayoshikera kayi. 24 Mwenga wantu yamuwera Wayawudi ndiri, mulifana gambira lutambi lwa mizeiyituni ntundu lyalidumuliti, kumbiti myoshikerwi mumizyeyituni mushiwunga, pahala peni ndo paasili penu ndiri. Wayawudi kwa ntambu ndo gambira mizeiyituni ya shiwunga, hashiweri shiwtatira laisi nentu kwawu, Mluntu kuwayoshikera kayi mumteri gwawu. 25 Waganja wangu, nfira muvimani unakaka yawulififit namwiza kuliwona muwera na mahala nentu. Umsindu wa Wayawudi uweriti wa katepu hera, mpaka wantu wa Isi zimonga pawafira kuwera wamwizira Mluntu. 26 Na hangu ndo ntambu Israeli hayilopozowi. Ntambu Malembu Mananagala galembwa, Mlopoziya hakizi kulawa Sayuni na hakauwusiyi ukondola wa shiyiwuku sha Yakobu. 27 Hantendi lipatanu lyaneni na womberi panuviwusiyi vidoda vyawu. 28 Toziya washilema Shisoweru Shiwagira, Wayawudi wawera wangondu wa mwenga wantu yamuwera Wayawudi ndiri. Toziya ya usyagula wa Mluntu, womberi ndo waganja wakuwi toziya ya wambuyi wawu. 29 Mluntu kagalambula ndiri maholu gakuwi kwa walii yawasyaguliti na kutekelerwa. 30 Pamakashu mwenga mumlemiti Mluntu, kumbiti vinu muwanka lusungu lya Mluntu, toziya Wayawudi walemiti kumjimiria Mluntu. 31 Ntambu iraa ayi kulawirana na lusungu lwampatiti mwenga, Wayawudi vinu wamlema Mluntu, su womberi viraa wawanki lusungu lwa Mluntu. 32 Mluntu kawatatira wantu woseri muukondora wawu su kaptati kuwawonera lusungu wantu woseri. (eleēsē g1653) 33 Ulunda na luhala na mahala ga Mluntu ndo makulu nentu! Hashi, gaa yakawenza kugatakulira matakulika gakuwi? Hashi, gaa yakawenza kuyimana njira yakuwi? 34 Malembu Mananagala ntambu galembwa, "Hashi, gaa yakagamana maholu ga Mtuwa? Hashi, gaa yakawenza kuwera mshauli gwakuwi? 35 Hashi, gaa yakamupananiti Mluntu shintu shoseri, su kamlipi kayi shintu ashi?" 36 Toziya vintu vyoseri viumbitwi na mweni, vintu vyoseri viwera kupitira mweni na viwera kwa mweni. Ukwisa guweri kwakuwi mashaka goseri! Yina haa.

(aiōn g165)

12 Su, waganja wangu toziya lusungu likulu lya Mluntu kwa twenga, muzilaviyi nshimba zya mwenga kuwera tambiku nkomu, yaiwera nanagala na yayimfirizya Mluntu. Ayi ndo njira nakaka ya mwenga ya kumguwira. 2 Namulikala makaliru ga pasipanu, kumbiti mulikali makaliru gakafira Mluntu. Mluntu katendi magalambula ga myoyu yamwenga kwa kugagalambula maholu ga mwenga. Shakapanu hamuwezi kugamana gakafira Mluntu na kushimana shiwtatira shiheri shashimuherepeziya yomberi na shashikamilika. (aiōn g165) 3 Toziya ya manemu ga lifupu lya Mluntu kwa neni, nankumgambira kila muntu pakati penu, nagulihola nentu gumweni kuliku ntambu yagufiruwa kuwera. Kumbiti maholu genu gaweri na shyasi na guliholi gumweni kulawirana na njimiru ilii Mluntu yakakupananiti. 4 Twana viwungiru vivuwa munshimba yimu na kila shiungiru shana lihengu lyakuwi. 5 Ntambu iraa ayi tembera twenga tuvuwa, twenga twa nshimba yimu kwa kukolerana na Kristu na kila yumu kawera shiungiru sha muyaguwi. 6 Su twenga tugatenderi mafupu getu ga ntambu yingiyangi kulawirana na manemu ga Mluntu gakatupananiti. Handa lifupu lya twenga ndo kubwera ujumbi wa Mluntu, tufiruwa tutendi kulawirana na njimiru yatuwera nayu. 7 Handa twana lifupu lya kutendera, su tutendi. Handa twana lifupu lya kufunda, su tufundi. 8 Handa twana lifupu lya kuwatenda wamonga waweri na moyu, su tufiruwa tutendi. Handa twana lifupu lya kulaviya, su tufiruwa kulaviya kwa moyu guhererepa. Handa twana lifupu lya kugolokera lihengu, su tufiruwa tugolokeri kwa kugangamala. Handa twana lifupu lwa kuwonera lusungu, su tufiruwa kutenda hangu kwa nemeleru. 9 Mafiliru genu gafiruwa gakamiliki. Mshikalaliri shiwtatira shoseri shikondola, mtendi galii gaherepa. 10 Mulifiri maweni na kila yumu kamuholi kwanja muyaguwi kwa ligoya. 11 Muweri wagangamala mulihengu, namuwera goyigoyi. Mumtenderi Mtuwa kwa moyu gwagunemelera. 12 Litumbiru lyenu liwatendi mwenga munemeleri, muweri wahepelera muntabika zyaku na msali mashaka goseri. 13 Muwapanani wantu wa Mluntu muvintu vyawafira na muwashemerri wahenga ukaya kwenu. 14 Mumluwi Mluntu kawatekeleri woseri yawawatabisiya, mumluwi yomberi kawatekeleri na namuwapangira. 15 Munemeleri pamuhera na yawawera na nemeleru, mlili pamuhera na woseri yawalira. 16 Mulikali kwa ponga pakati penu. Namuwera na msindu kumbiti mwenga mnanagali. Namulihola maweni kuwera mwawaherepa kuliku wantu wamonga. 17 Handa muntu yoseri pakakutendera vidoda, gwenga nagumtendera vidoda viraa yomberi. Gwenga gutendi gaherepa kulongolu kwa woseri. 18 Gutendi shoseri shashiwezekana kuwera

na ponga na kila muntu. **19** Waganja wangu namuwuzilira shisasi, kumbiti mumlekeli Mlungu shitwatira ashi. Mtuwa kalonga Mumalembu Mananagala, "Hambuziliri shisasi, handipi." **20** Nentu ga aga, Malembu Mananagala galembwa, "Handa mngondu gwaku pakawera na njala, gumpanani shiboga, pakawera na kwimuluwa, gumpanani mashi kalandi. Kwa kutenda hangu hagumtendi kapati soni nentu gambira makala ga motu pa mtuwi gwakuwi." **21** Naguleka vidoda vikusindi, kumbiti guwusindi ukondola kwa uheri.

13 Kila muntu kafiruwa kuwajimira wakolamlima wa silikari, toziya silihari yoseri ilawiti kwa Mlungu na ukolamlima utulwa na Mlungu. **2** Yoseri yakalema ukolamlima wa isi, kalema lilagaliru lyakalagaliru Mlungu na muntu yoseri yakatenda hangu hakalijegeri mweni utoza. **3** Wakolamlima wa isi watilwa ndiri na wantu walii yawatenda gaherepa, kumbiti watilwa na wantu woseri yawatenda ukondola. Hashi, gufira guweri ndiri na lyoga kulongolu kwa wakolamlima? Su gwenga gutendi gaherepa na womberi hawakuzyumi, **4** toziya womberi wawera wantumintumi wa Mlungu yawatenda lihengu kwa mota ya mwenga. Kumbiti pagutenda ukondola, su gufiruwa kuwatira toziya womberi wawera na makakala ga kukutoza. Womberi ndo wantumintumi wa Mlungu, womberi yawawera na azabu ya Mlungu kwa woseri yawatenda ukondola. **5** Toziya ayi mwenga mfiruwa kuwajimira wakolamlima, hera ndiri kwa kutila azabu ya Mlungu, kumbiti vira toziya muvimana mumyoyu yamwenga ndo iherera. **6** Ntambu iraa ayi mwenga mlipaga kodi, toziya wakolamlima wankumtendera Mlungu pawatimiza mahengu gawu. **7** Mumpanani kila muntu shakafiruwa kupata, wantu yawatola kodi, muwalipi kodi na yawatola ushuru muwalipi ushuru, wantu woseri yawafiruwa ligoya, wapananwi ligoya. **8** Namuwera na uwanda kwa muntu yoseri, kumbiti uwanda wa kulifira maweni. Muntu yoseri yakatenda hangu kalijimira Lilagaliru. **9** Malagaliru ndo aga, "Nagutenda uhumba, nagulaga, nagwiwa, naguwera na lumamatama kwa shintu sha muntu gwingi." Goseri aga na gamonga gawera mulilagaliru limu, "Gumfiri tuyagu ntambu yagulifira gumweni." **10** Handa paguafira wamonga, gwenga hapeni guwatenderi ukondola, su mafiliru ndo ukamilika wa Lilagaliru lyoseri. **11** Mfiruwa mtendi aga, toziya muvimana kuwera shipindi shiza sha gwenga kwimuka mumpota. Ulopoziya wa twenga wapakwegera vinu kuliku patwanjiti kujimira. **12** Pashiru papakwegera kupera na paliwala wapakwegera. Su twenga tuleki kutenda vitwatira vyaviwera vya luwindu na tutoli silaha za ulangala. **13** Twenga tufiruwa tulikali ntambu yayifiruwa na unakaka mu kila shintu shatutenda. Namuwera na Iwaliya ama ulowera

ama undiyandiya ama ndewu ama weya. **14** Kumbiti Mtuwa Yesu Kristu hakawalongoziyi mwenga, na namulihola kuusu njira za kutenda lumamatama lwa vidoda.

14 Muwashemeri wantu walii yawawera na njimiru ndidini, kumbiti namakakatalu nawomberi kuusu maholu gawu weni. **2** Njimiru ya wantu wamu iwalekiziya womberi shintu shoseri, kumbiti muntu yakawera na njimiru ndidini kaliyaga likolu hera. **3** Muntu yakaliya shintu shoseri nakamtoza muntu yakaliya ndiri kila shintu na ulii yakaliya likolu hera nakamtoza muntu yakaliya kila shintu, toziya Mlungu kamshemera muntu ayu. **4** Hashi, gwenga gwa gaa yagumtoza ntumintumi gwa muntu yumonga? Ali ndo lishawuli lya Mtuwa kuwera womberi wapati ama wapati ndiri. Womberi hawapati, toziya Mtuwa kweza kuwatenda womberi wapati. **5** Wantu wamu wahola kuwera lishaka tunga lyana ligoya nentu kuliku mashaka gamonga na wamonga walihola kuwera goseri gawera teratera. Kila muntu kaweri na msimamu gwa mahala gakuwi. **6** Wantu woseri yawalihola nentu kuusu lishaka tunga, watenda hangu kwa kumpanana ligoya Mtuwa. Womberi yawaliya kila shintu, watenda kwa kumpanana ligoya Mtuwa, toziya womberi walonga mayagashii Mlungu kwa shiboga. Na woseri yawaliya ndiri kila shintu, wankutenda hangu kwa kumpanana ligoya Mtuwa na walonga mayagashii Mlungu. **7** Twenga tulikala ndiri toziya ya twaweni twenga hera na twenga tuhowa ndiri toziya ya twaweni twenga hera. **8** Handa patulikala tulikala toziya ya Mtuwa na handa patuhowa tuhowa toziya ya Mtuwa. Su patuhowa ama patulikala, twenga twawantu wa Mtuwa. **9** Toziya Kristu kahowiti na kazyukiti su kapati kuwera Mtuwa gwa wakomu na yawahowiti. **10** Iwera hashi gwenga gwankuwatoza wamonga yawaliya likolu hera? Iwera hashi gwenga gwankuwabeza walongu wamonga yawaliya kila shintu? Twenga twoseri hatugoloki kutozwa kulongolu kwa Mlungu. **11** Ntambu Malembu Mananagala galembwa, "Mtuwa kalonga, nakaka neni Mlungu mkomu. Kila muntu hakansuntamalili neni na kila muntu hakankwisi neni ndo Mlungu." **12** Shakapanu kila muntu pakati pa twenga, hakalaviyi mawalanga kulongolu kwa Mlungu. **13** Su, tuleki kulitozana twaweni, kumbiti tuleki kutenda shoseri shashiatenda wamonga watendi vidoda. **14** Kulikolerana kwangu pamuhera na Mtuwa Yesu, kuntenda neni moni kwahera shiboga shashiwera shihumba, kumbiti handa gujimira kuwera shiboga shamu shiweria shihumba, shakapanu shiweria shihumba kwa gwenga. **15** Handa paguawatenduwa wamonga toziya ya shintu shoseri shaguliya, matendu gaku gahera mafiliru. Naguleka shiboga shaguliya shimwagamiziyi muntu ndomweni Kristu kahowiti

toziya yamweni. **16** Su namjimira shintu shamushiwona kuwera shiheri washibeza. **17** Toziya Ufalumi wa Mlungu ndo ndiri kuliya na kulanda, kumbiti kumfiriziya Mlungu na kuwera na ponga na kuwera na nemeleru yayijegwa na Rohu Mnanagala. **18** Na pagumtendera Kristu ntambu ayi, gwenga gumuherepeziya Mlungu na kujimirwa na wantu. **19** Su twenga tufiruwa mashaka goseri tuvitendi vitwatira vyavijega ponga na galii yagatutenda tulitangani twaweni. **20** Su nagulyagamiziya lihengu lyakatendit Mlungu toziya ya viboga. Viboga vyoseri guweza kuliya, kumbiti iherepa ndiri kuliya viboga vyavimtenda muntu yoseri katendi vidoda. **21** Mbaka kuleka kuliya litota na kulanda togwa, ama kutenda shoseri shilii shashiwatenda walongu watendi vidoda. **22** Su gukoleri shagujimira kuusu shitwatira ashi, shakapanu pakati pa gwenga na Mlungu. Mbaka kwa wantu walii yawajimira ndiri kutenda vidoda, pawajimira kutenda shintu shoseri womberi wavimana kuwera goseri gaherepa **23** kumbiti muntu yakahera unakaka kuusu shiboga shawaliya, Mlungu hakamtozi pawaliya, toziya matendu gawu gawera munjimiru. Na shoseri shashiweru ndiri munjimiru ndo vidoda.

15 Twenga yatuwera wagangamala munjimiru tufiruwa kuwatanga walii yawahera likakala kuzitola shida zyau. Natulifiriziya twaweni hera. **2** Kila yumu gwetu kafiruwa kumfiriziya gwapakwegera gwakuwi kwa maheri su ayu kapati kulinyawa munjimiru. **3** Toziya Kristu kalipendeleya ndiri mweni, kumbiti kaweriti handa ntambu yagatakuliti Malembu, "Nyengu zyoseri zawkulaviliriti gwenga zimpata nenii." **4** Goseri yagalembitwi galembwa kutufunda twenga su kulawirana na hepera na manemu gatupananwa na Malembu Mnanagala aga tupati kuwera na matumbiru. **5** Mlungu yakawera shanjiru sha hepera na manemu goseri, kawapanani mwenga kuwera na mkoleranu gumu kwa kugenderana na mfanu gwakuwi Yesu Kristu. **6** Su mawoseri mwenga na kwa liziwi limu, mumkwisi Mlungu, Tati gwa Mtuwa gwetu Yesu Kristu. **7** Su, mulishemerani toziya ya ukwisa wa Mlungu, Kristu ntambu yakawashemeliriti. **8** Toziya nuwagambirani kuwera Kristu kiziti kuwera ntumintumi gwa Wayawudi kapati kulanguziya uwaminiika wa Mlungu na malagilu ga Mlungu gakawapananiti wambuyi wetu gapati kutimiya, **9** su nawomberi wantu yawawera Wayawudi ndiri, wapati kumkwisa Mlungu toziya ya lusungu lwakuwi. Ntambu yagalonga Malembu Mnanagala, "Hangu hanukukwisi gwenga muwamu mwa wantu yawawera Wayawudi ndiri, Hanuziyimbi zyuma za litawu lyaku." **10** Kayi Malembu galonga, "Mnemeleri, mwenga wantu yawawera Wayawudi ndiri, mnemeri pamuhera na wantu wa Mlungu!" **11** Kayi,

"Mumzyumi Mtuwa, wantu woseri yamuwera Wayawudi ndiri, mwawoseri mwenga, mumzyumi!" **12** Kayi Isaya kalonga, "Hakalawili muntu mushiyiwuku sha Yesu, yomberi hakakolimlima wantu yawawera Wayawudi ndiri, na womberi hawamtumbiri." **13** Mlungu yakawera shyanjiru sha litumbiru, kawamemiziyi nemeleru yoseri na ponga kulawirana na njimiru yenu, litumbiru lyenu lipati kongereka kwa likakala iya Rohu Mnanagala. **14** Waganja wangu, namweni neni nuvimana nakaka kuwera mwenga viraa mmema lusungu na mahala goseri na muweza kulitakulirana maweni kwa maweni. **15** Kumbiti nuwalembirani muluhamba alu pota lyoga, mpati kuwaholuziya kuusu shitwatira ashi. Ntenda hangu toziya ya maheri gakanupiti Mlungu **16** ga kuwera ntumintumi gwa Yesu Kristu kwa wantu yawawera Wayawudi ndiri. Lihengu lyangu ali iya shitambika kubwera Shisoweru Shiwagira sha Mlungu su wantu yawawera ndiri Wayawudi wapati kuwera tambiku yayijimiru na Mlungu, tambiku yayipungitwi na Rohu Mnanagala. **17** Hangu, pamuhera na Kristu Yesu, neni weza kilitumbira lihengu lyangu kwajili ya Mlungu. **18** Njera ndiri kutakula shintu shimonga shoseri kumbiti shilii hera ndosheni Kristu Yesu kashitenda kwa kundendera neni su wantu yawawera Wayawudi ndiri wapati kujimira. Katenda hangu kwa visoweru na vitendu, **19** kwa likakala iya mauzauzu na makangashu na kwa likakala iya Rohu gwa Mlungu. Su, kwa mwanja gwa kila pahala, kwanjira Yerusalem kului mpaka Yeriku, nushibwera weri Shisoweru Shiwagira Sha Kristu. **20** Nfira kubwera visoweru viwagira mashaka goseri poseri litawu iya Kristu halyenipikiniriki, naniza kunyawa shanjiru kwa muntu gwingi. **21** Ntambu yagatakula Malembu Mnanagala, wantu woseri hawenibwelerwi visoweru vyakuwi hawavivioni, na wantu hawenipikiniriki hawavimani. **22** Toziya ayi waneweleriti mala zivuwa kwiza kwa mwenga. **23** Kumbiti tembera vinu malira lihengu lyangu wega azi na kwa vinja vivuwa neni wera na mafiliru makulu ga kwiza kwa mwenga kuwalola. **24** Nulitumbira kutenda hangu vinu, nfiriti kuwalolani neni panwera mumwanja gwa kugenda Hisipaniya na muntangi kwa mwanja agu pakunemelera kala kuwera kwa shipindi panwera na mwenga. **25** Kumbiti, kwa vinu nunkugenda kuwatendera wantu wa Mlungu wa kulii Yerusalem. **26** Toziya Shikundi sha wantu shawamjimira Yesu aku Makedoniya na Akaya wafira kutenda mshangu yawu kuwatanga wantu wa Mlungu yawawera wahushu wa aku Yerusalem. **27** Weni wafira kutenda hangu, kumbiti nakaka, ali lihengu lyawu kwa womberi. Toziya payiwera wantu yawawera Wayawudi ndiri washiliki teklera za shirohu za Wayawudi, wafiruwa na womberi viraa wawatenderi Wayawudi munfira zyau za pasipanu. **28** Pantenda kala

lihengu ali na kuwapanana mshangu agu gwagujoiniriti kwajili ya womberi, hanuwatyangiri mwenga nenii panwera mumwanja kugenda Hisipaniya. 29 Nuvimana kuwera paniza kwamwenga hanuwajegeri tekelera zivuwa za Kristu. 30 Su, waganja wangu nuwaluwani kwa Mtua gwetu Yesu Kristu na kwa ufiru wawujegwa na Rohu, munjimiru kwa kunduwira kwa Mlungu. 31 Mluwi mpati kulopoziwa muwamu mwa walii yawajimira ndiri yawawera Yudeya na utendera waneni Yerusalem upati kujimirwa na wantu wa Mlungu yawawera aki. 32 Hangu, Mlungu pakafira, nenii hanwezi kwiza kwa mwenga kwa nemelera, hanoyeri pamuhera na mwenga. 33 Mlungu yakawera shanjiru sha ponga, kaweri na mawoseri mwenga. Yina haa.

16 Nfira kuwagambira viherepa kuusu muhasha gwetu

Feiba ndomweni ntumintumi mushipinga sha wantu shawamjimira Yesu aki Kenkireya. 2 Mumwanki kwajili ya Mtua ntambu yawafiruwa kutenda kwa wantu wa Mlungu. Mtangi ntambu yoseri yakafira kulawa kwa mwenga. Toziya yomberi kawera muheri nentu kwa wantu wawuwa ata kwa nenii. 3 Malamusiu ganeni gawafikiri Prisila na Akula, watenda lihengu pamuhera na wayangu kwa Kristu Yesu. 4 Womberi wailitiliti muhatari mumakaliru gawu kwajili ya nenii, wafiruwa kuwagambira mayagashii, kulawa kwa nenii hera ndiri viraa avi kulawa kwa vipinga vyoseri vya wantu yawamjimira Yesu, wantu wa maisi gamonga. 5 Nuwalamsiyani viraa Shipinga sha wantu yawamjimira Yesu, shili shawaliwona ukaya kwawu. Nuwalamsiya waganja wangu Epainetu yakawera gwa kwanja mumkowa gwa Asiya kumjimira Kristu. 6 Mumlamsiyi Mariya yomberi katenda lihengu kwa kugangamala kwajili ya mwenga. 7 Nuwalamsiya Andreniku na Yunia wantu wa lushi wayangu yawatatiriti mushibetubetu pamuhera na nenii. Womberi wamanikana nentu wamu mwa wantumintumi, kayi waweriti Wakristu pamberi paneni. 8 Nukulamsiya Apliati ganja gwangu mukuwera pamuhera na Mtua. 9 Numulamsiya Aribanu, mtenda lihengu pamuhera na nenii mu Kristu, numulamsiya viraa na ganja gwangu Staku. 10 Mumlamsiyi Apelisi yakamfirizya Kristu. Nuwalamsiya wa kaya ya Aristabulu. 11 Nuwalamsiya yawalikala mnumba ya Herodiana, muntu muyangu gwa lushi na kwa waganja wa Narikisi yawawera wa Mtua. 12 Muwalamsiyi Trifena na Trufosa yawatenda lihengu muuntumintumi mwa Mtua na ganja gwangu Perisi yakanenda gavuwa kwanjili ya Mtua. 13 Mumlamsiyi Rufu yakasyagulitwi na Mlungu, muntu kagangamala nentu mulihengu lya Mtua na mawu gwakuwi ndo mawu gwangu viraa, 14 Muwalamsiyi Asunkritu na fleguni na Herimesi na

Patroba na Herimi na walongu woseri yawawera pamuhera nawomberi. 15 Muwalamsiyi Filologu na Yulia na Neria na mlongu gwakuwi na Olimpasi pamuhera na wantu woseri wa Mlungu yawawera pamuhera nawomberi. 16 Mulilamsiyi maweni kwa maweni kwa liranguliru lya ufiru. Shipinga shoseri sha wantu yawamjimira Kristu, shiwalamsiyani. 17 Waganja wangu nuwaluwani muwalavyi woseri yawa jega malekaniru kwa wayawu na kuwatenda wantu wamonga wagui, ntambu imonga na mafunda gawafunda. Mulishapiri na wantu awa. 18 Toziya wantu wa ntambu ayi wamtendera ndiri Kristu Mtua gwetu, kumbiti wawitendera vitwatira vyawu weni, kwa visoweru vyawu vinoga na kubwera kwawu kwa kuzyangazyanga kugalambula myoyu ya wantu waheri. 19 Kala muntu kapikanira kuusu kujimiru kwa mwenga na hangu muwera toziya ya seklera yaneni, nuwafilirani muweri na luhala muvitwatira viheri, pota likosa kuusu shiwtatira shidoda. 20 Na Mlungu shanjiru sha ponga hakakawi ndiri kumbogoyola Shetani pasi pa magulu genu. Manemu ga Mtua gwetu Yesu Kristu gaweri na mwenga. 21 Timotewu mtenda lihengu myangu kawalam siyani. Viraa avi na Lukiu na Yasoni na Sosipita, mwana lushi tuyangu. Kawalam siyani. 22 Na nenii Teritiwu numulembeleriti luhamba alu, nuwalamsiya kwa litawu lya Mtua. 23 Gayu mwenikaya gwangu, pamuhera na shipinga shoseri sha wantu yawamjimira Yesu, shili shawaliwona ukaya kwawu, yomberi kawalam siyani, Erastu mtulta mpiya gwa lushi alu, pamuhera na Kwaritu, wawalam siyani. 24 Manemu ga Mtua gwetu Yesu Kristu gaweri pamuhera na mwenga. 25 Su, vinu na tumkwi si Mlungu yakawera kuwakamaziya mu Shisoweru Shiwigira shanushibweriti kuusu ujumbi wa Yesu Kristu na mukubada kulii kwa kulanguziiti na kweni kuweriti kufifika kwa vinja vivuwa vyavipititi. (aiōnios g166) 26 Kumbiti vinu nakaka aiy wairanguzi kwa njira ya Malembu ga wambuyi wa Mlungu na kwa amuli ya Mlungu gwa mashaka goseri, su maisi goseri galii gapati kumjimira na kumtii. (aiōnios g166) 27 Mlungu yakawera gweka yakuwi, yakawera na luhala, ndomweni kwa njira ya Yesu Kristu, ukwisa uwera kwa mweni mashaka goseri. Yina haa. (aiōn g165)

1 Wakorintu

1 Neni Paulu yawanshemiti kuwera ntumintumi gwa Yesu Kristu kwa mafiliru ga Mlungu na mlongu muyetu Sosteni.

2 Twankuwalembelerani mwenga yamuwera shipinga sha wantu yawamjimira Yesu aku lushi lwa Korintu. Mwenga mtendwa wanaganala toziya mulikolerana pamuhera na Yesu Kristu, mshemitwi muweri wantu wa Mlungu, pamuhera na wantu woseri kila pahala pawamguwira Mtua gwetu Yesu Kristu, yakawera Mtua gwawu na gwetu viraa. **3** Manemu na ponga ya Mlungu Tati gwetu na ga Mtua gwetu Yesu Kristu, gaweri pamuhera na mwenga. **4** Mashaka goseri numgambira Mlungu mayagashii kwajili ya mwenga, toziya ya manemu gakawapananitwi mwenga kuitira Yesu Kristu. **5** Toziya kwa kulikolerana pamuhera na Kristu muwera walunda mukila shintu. Mpananwa kutakula na kumana. **6** Ujumbi kuusu Kristu wanakaka mngati mwenu. **7** Hangu mpungukiwitwi ndiri lifupu lyoseri lyampananitwi na Rohu Mnanagala, pamuhera mwankuhepera kugubutulwa kwakuwi Mtua gwetu Yesu Kristu. **8** Nayomberi hakawagangamaziyi mwenga mpaka upeleru, mpati kuwoneka pota na ukondola mulishaka lili iya Mtua gwetu Yesu Kristu. **9** Mlungu yakawera mwaminika, kawashemiti mwenga muweri pamuhera na Mwana gwakuwi Yesu Kristu, Mtua gwetu. **10** Wantu yawamjimira Yesu wayangu, nuwaluweni kwa litawu iya Mtua gwetu Yesu Kristu, mulijimilirani mukila shintu shamtakula, su nakuwera malekaniru pakati pa mwenga. Mulikoleran nakamu pamuhera na liholu limu na nfiru yimu. **11** Wantu yawamjimira Yesu wayangu, wantu wamonga kulawa kwa kaya ya Kloyi, wang'ambira kuwera mwenga mwankulirewa. **12** Neni nfira kutakula shampikiniriti kulawa pakati pa mwenga, yumu kalonga, "Neni gwa Paulu", Yumonga kalonga "Neni gwa Apolu", Na yumonga kalonga, "Neni gwa Peteru." Kwa litawu iya Shigiriki wamshema Kefa, na yumonga kalonga, "Neni gwa Kristu." **13** Hashi, Kristu kabagulika? Hashi, Paulu ndo yawampingikiti kwajili ya Mwenga? Ama hashi, mbatitizi gambira ntumintumi gwa Paulu? **14** Mayagashii Mlungu toziya numubatiziti ndiri muntu yoseri pakati peru, kumbiti hera Krispu na Gayu. **15** Su kwahera muntu yakaweba kutakula kuwera mwenga wakubatizeni kwa litawu lyaneni. **16** Nulihola, vilaa numubatiziti Stefana na kaya yakuwi, kumbiti mani panumbatiziti muntu gwingi. **17** Kristu kantumiti ndiri kubatiza, kumbiti nuwabweleri wantu Shisoweru Shiwigira, kayi nushibweri pota na kutendera luhala lwa mbweru za wantu, su makakala ga kuhowa kwa Kristu palupingika nagawoneki kuweri shintu ndiri. **18** Toziya ujumbi wa kuhowa kwa Kristu

palupingika kuwera uzigizigi kwa wantu yawagamira, kumbiti kwa twenga yatulopoziwa, ujumbi awu ndo makakala ga Mlungu. **19** Malembu Mananagala galonga, "Aharibisiyu luhala lwa yawawera na luhala, Na mahala ga wantu hanyasili kutali." **20** Su kakoshi yakawera na luhala? Hashi, kakoshi mfunda gwa malagaliru? Hashi, kakoshi shikambaku gwa kutakuzyana gwa pasipanu? Mlungu kulanguziyyi kuwera luhala lwa pasipanu lyahera mahala. (aiōn g165) **21** Toziya kwa luhala lwa Mlungu, wantu hapeni wammani Mlungu kwa njira ya luhala lwawu weni. Mlungu kafiriziwi kuwalopoziya wantu yawajimira kuitira shizyigizyigi shatuwabwerera. **22** Wayawudi wafira lilangaliru handa shilangaliru, Wagiriki wankusakula luhala. **23** Kumbiti twenga twankumbwera Kristu yawampingikiti. Kwa Wayawudi shiwtatira ashi shiweru shizyigizyigi, **24** kumbiti kwa walii yawashemiti na Mlungu, Wayawudi pamuhera na wantu yawawera ndiri Wayawudi shiweru shizyigizyigi, **25** Toziya shashiwoneka kuwera uzigizigi wa Mlungu, shiweru na luhala kuliku luhala lwa muntu, na shilii shashiwoneka shahera makakala ga Mlungu, shiweru na likakala kuliku likakala lya muntu. **26** Wantu yawamjimira Yesu wayangu, vinu muliholi Mlungu pakawashema, wawuwa wenu waweriti ndiri na luhala lwa munshimba na wantu wawuwa ndiri yawawera na makakala na wantu wavua ndiri yawawera na ukulu. **27** Kumbiti Mlungu kavisyaguliti vitwatira vyavivoneka pasipanu kuwera vizigizigi, su kawasoniziyi wantu yawawera na luhala na Mlungu kavisyaguliti vitwatira vilii pasipanu vivoneka legilegi, su kawasoniziyi wantu yawawera na makakala. **28** Mlungu kavisyaguliti vitwatira vilii pasipanu vivoneka vyavifaa ndiri na vyawavizarawu, su kavihalabisyi vilii vyavivoneka na wantu kuwera shintu shikulu. **29** Su kwahera muntu yoseri yakaweba kulitumbira shoseri kulongolu kwa Mlungu. **30** Kumbiti Mlungu ndo yakawakolelerani pamuhera na Yesu Kristu. Mlungu kamtenditi Kristu kaweri luhala lwetu, kwa njira yakuwi twenga tutendwa waheri kulongolu kwa Mlungu, tuweri wantu wanaganala wa Mlungu na kulopoziwa. **31** Su Malembu Mananagala ntambu yagalonga, "Yakafira kulitumbira, kalitumbiri Mtua ntambu yakatenda."

2 Walongu wayangu, neni paniziti kwa mwenga nuwabweliriti ndiri bada nakaka ya ujumbi wa Mlungu kwa visoweru viherepa, ama kwa luhala lwa muntu. **2** Toziya panilikilati na mwenga amuwiti kulyaluwa goseri, ira kummana Yesu Kristu, ulii yawampingikiti. **3** Paniziti kwa mwenga nweriti legilegi, nendemera kwa lyoga nentu. **4** Mafundishu ganeni na mabweru ganeni, gawera ndiri kwa

visoweru viherepa na ga luhala lya kuwakwegera wantu, kumbiti gaweriti na makakala ga Rohu gwa Mlungu. 5 Ntenditi hangu, su njimiru ya mwenga nayilitumbira luhala lwa muntu, kumbiti ilikali mumakakala ga Mlungu. 6 Pamuhera na hangu, tubwera ujumbi wa luhala kwa walii yawakula murohu. Kumbiti luhala alu lwa pasipanu ndiri ama lwa wakolalima ndiri wa pasipanu, yawagenda kwagamira. (aiōn g165) 7 Luhala Iwanuwabwelera ndo luhala lwa bada ya Mlungu, luhala Iwalufifikit, yomberi Iwakalusyaguliti kala kwanjira makashu kwajili ya ukwisa wa twenga, pamberi pa kuwumbwa pasipanu. (aiōn g165) 8 Kwahera ata mkolalima yoseri gwa pasipanu yakalumaniti luhala alu. Handa mewalumaniti, womberi mewampingiki ndiri Mtuwa gwa ukwisa. (aiōn g165) 9

Kumbiti ntambu yagatakula Malembu Mananagala, "Vitwatila vyeni lisu lipatiti ndiri kuwona, ama likutu kupikinira, Vitwatira vyeni muntu kapatiti ndiri kuvihola mumoyu, Aga ndo Mlungu gakawatandiriti walii yawamfira." 10 Avi ndo vitwatira Mlungu vyakatugubutuluriti kwa njira ya Rohu gwakuwi. Toziya Rohu kalola lola kila shintu ata vitwatira vyawiwera mungati mwa Mlungu. 11 Hashi, gaa yakawenza kugamana galii gagawera mngati mwa muntu handa ndiri rohu gwakuwi yakawera mngati mwakuwi mweni? Su ntambu iraayi, kwahera yakavimana vitwatira nya Mlungu, kumbiti Rohu gwa Mlungu. 12 Twenga twankiti ndiri rohu gwa pasipanu, kumbiti twankiti Rohu yakalawiti kwa Mlungu su tuweza kuvimana vyoseri Mlungu vyakatupananiti. 13 Su twenga twankutakula ndiri kwa visoweru vyawatufunditi kwa luhala lwa muntu, kumbiti twankutakula kwa visoweru vyatufunditi na Rohu, patuvitakulira vitwatira nya shirohu kwa wantu yawawera na Rohu. 14 Muntu yakahera Rohu hapeni kawanki vitwatira nya Rohu gwa Mlungu, vitwatira avi viwoneka nya uzigizigi hera kwakuwi na hapeni kavimani, toziya gamanikana hera kwa utanga wa Rohu. 15 Muntu yoseri yakawera na Rohu gwa Mlungu ayu kawenza kuyambula uhorepa wa kila shintu, kumbiti kwahera muntu yakawenza kumtoza. 16 Malembu Mananagala galonga, "Gani yakawenza kugamana mahala ga Mtuwa? Gani yakawenza kumfunda Mtuwa?" Kumbiti twenga twana mahala ga Kristu.

3 Walongu wayangu, neni mweziti ndiri kutakula na mwenga gambira wana wina na Rohu gwa Mlungu, ntakula na mwenga gambira wantu wa pasipanu, gambira wanonu mumakaliru ga Shikristu. 2 Nuwaldiziya mwenga maweri, pota na kuwapanani shiboga shikamala, toziya mwenga maweni shirii. Ata vinu mwakala ndiri kushiliya. 3 Toziya mwenga mwankulikala gambira wantu wa pasipanu ntambu yawalikala. Hashi, yanakaka ndiri kuwera kwana weya

na kulilewana pakati penu? Goseri aga gawalanguziyani mwenga mwankali wantu wa pasipanu na mwankulikala gambira pasipanu ntambu yapafira. 4 Yumu gwenu pakatakula, "Neni nufata Paulu," Na yumonga kalonga, "Neni numufata Apolu." Hashi, mtenda ndiri gambira wantu wa pasipanu ntambu yawatenda? 5 Hashi, Apolu ndo gaa? Hashi, Paulu ndo gaa? Twenga twa wantumintumi hera wa Mlungu, yatuwajegerani mwenga njimiru. Kila yumu gwetu katenda lihengu lyakapananiti na Mtuwa. 6 Neni nyaliti mbeyu na Apolu katiriti mashi, kumbiti Mlungu ndo yakayimeriziyi mbeyu ayi. 7 Ulii yakayaliti na ulii yikitiliti mashi shintu ndiri, kumbiti Mlungu gweka yakuwi ndo yakavitenditi vyoseri avi vikuli. 8 Muntu yakayaliti na muntu yikitiliti mashi, woseri watenda lihengu lyakulinganira, Mlungu hakamfupi kila muntu kulawirana na lihengu lyakatenditi. 9 Toziya twenga twawalongu, tutenda lihengu pamuhera na Mlungu na mwenga mwalirambu nya Mlungu na mwenga mwanumba ya Mlungu. 10 Kwa utanga wa mafupu gampananiti na Mlungu, ntenditi lihengu gambira mnyawa numba na ntuliti lyanjiru, muntu gwingi kankunyawa palyanjiru ali. Kumbiti kila muntu kaliloli weri ntambu yakanyawa. 11 Kwahera muntu gwingi yakawenza kutula lyanjiru lyamonga pa ulii yakalituliti kala, lyanjiru ali ndo Yesu Kristu. 12 Pa lyanjiru ali, wantu wamonga hawanyawi kwa zahabu ama madini gawagashema mpiya ama kwa mabuwi ga mpiya zivuwa, ama mitera ama miteti ama lyasi. 13 Na uhorepa wa lihengu nya kila muntu haliwoneki mulishaka nya Kristu pakashigubutula. Toziya mulishaka ali motu hagugubutuli lihengu nya kila muntu na motu hagupimi na kulanguziya uhorepa wakuwi. 14 Payiwera shakanyawiti muntu palyanjiru alu pashilungula ndiri mumotu agu, su mnyawa numba hakawanki lifupu. 15 Kumbiti lihengu nya muntu yoseri palilungulira, kumbiti yakanyawiti hakaagamiziyi lifupu lyakuwi, kumbiti mweni hakalopoziwi gambira kusolopoka kulawa mumotu. 16 Hashi, mwenga muvimanu ndiri kuwera mwenga Mwanumba nkulu ya Mlungu na Rohu gwa Mlungu kalikala mngati mwemwenga? 17 Su muntu pakaihalibisiya Numba nkulu ya Mlungu, Mlungu hakamuhalabisyi yomberi. Toziya Numba nkulu ya Mlungu ndo inanagala na maweni mwenga ndo handa numba ya Mlungu. 18 Namulipayira! Muntu yoseri pakati pa mwenga pakalihola kana luhala lwa ntambu ya pasipanu, mbaka kaweri mzyigizyigi su kapati kuwera na luhala lwa nakaka. (aiōn g165) 19 Toziya luhala lwa wantu wa pasipanu luwera luzyigizyigi kulongolu kwa Mlungu. Malembu Mananagala ntambu yagalonga, "Mlungu kankuwagomiziya yawawera na luhala muwujanja wawu." 20 Na Malembu Mananagala gamonga kayi, "Mtuwa kavimana kuwera

maholu ga yawawera na luhala gafaa ndiri.” 21 Su muntu nakalitumbiria kila shintu shawatenda wantu, toziya kila shintu sha mwenga. 22 Kaweri Paulu ama Apolu ama Kefa ama pasipanu ama makaliru ama kuhowa, ama vitwatira vya vinu na vya shakapanu, vyoseri vya mwenga. 23 Na mwenga mwawantu wa Kristu na Kristu gwa Mlungu.

4 Muntu katuwoni twenga twantumintumi wa Kristu yatupananitwi uwezu wa Mlungu. 2 Vinu shashifiruwa kwa yoseri yakapananitwi lihengu kaweri mwaminika. 3 Kwa neni shintu ndiri pantozwa na mwenga, ama pantozwa na wantu na hapeni nulitozi namweni. 4 Toziya nujimana ndiri kulitoza namweni, kumbiti shintu ashi shilanguziya ndiri kuwera neni nana likosa. Mtuwa ndo yankatoza neni. 5 Su, namtoza shitwatila shoseri pamberi pa shipindi shakuwi kusoka, mleki mpaka Mtua pakiza. Yomberi hakavilayi vitwatira vyavilifiti muluwindu na kulanguziya nfiru ya mmoyu ya wantu. Panu kila muntu hakapati uzyumi wakuwi kulawa kwa Mlungu. 6 Wantu yawamjimira Yesu wayangu, numtumiti Apolu na neni namweni su kupitira kwa twenga mulifundi mfanu agu, “Mgaloli weri gagalembitwi.” Nakawera muntu yoseri yakalitumbira muntu yumu na kumzalawu yumonga. 7 Gani kakutenda guweri mkulu kuliku yumonga? Hashi, Mlungu kakupananit ndiri kila shintu shaguwera nashu? Na payiweru gupananwa, iwera hashi gulitumbira kuwera gupananwa ndiri? 8 Muwera kala na kila shintu shamfira! Muwera kala mwawalunda! Muwera mwawafalumi pota ya twenga! Yina, menfiri nakaka muweri wafalumi, su natwenga vilaa tuweri wafalumi pamuhera na mwenga. 9 Nulihola Mlungu katutenda twenga wantumintumi tuweri wantu wa upeleru nakamu, gambia wantu yawatoziti kuhowa, toziya tuwera msambu gwa pasipanu poseri na kulongolu kwa wantumintumi wa kumpindi na kulongolu kwa wantu. 10 Twenga twawazigizigi toziya ya kumtendera Kristu, kumbiti mwenga muwera na mahala kwa kulikolerana pamuhera na Kristu! Twenga twalegilegi, mwenga mwawavikambaku. Mwenga mbezikira ndiri, kumbiti twenga twankubezika. 11 Mpaka vinu, twenga twana njala, kuyumuluwa, twahera nguwu, wankutukomanga nentu na twahera pakugonja. 12 Su twankutabika kutenda lihengu likamala kwa mawoku getu twaweni. Patupangilwa, twenga twankuwatereklera, pawatutabisiya, twenga tuhepelera, 13 pawatwigiranga, twenga twankula kwa ligoya. Mpaka vinu watutendera gambia udoda wa pasipanu na kila muntu katuwona twenga twauhakata. 14 Nembiti ndiri vitwatira avi kuwasoniziya mwenga, kumbiti kuwafunda gambia wana wangu yanuwafira 15 Toziya ata pamuhera na walera wawuwa mumakaliru genu

ga Shikristu, tati gwenu ndo yumu hera. Mukulikolerana na Kristu Yesu neni wera tati gwenu kwa kuwabwelerani Shisoweru Shiwagira. 16 Su nuwaluwani mwenga mfanu gwangu. 17 Toziya ayi neni numtuma Timotewu kwa mwenga. Yomberi ndo yakawera gambia mwana gwangu mngati mwa Kristu yanumfira na mwaminika mukulikolerana na Mtua. Yomberi hakawaholiziyi njira yanuyigendera mukulikolelerana pamuhera na Kristu, njira yanuyifunda pahala poseri pa shipinga shoseri sha wantu shawamjira Yesu. 18 Wamu wenu wanja kulitumba pawalihola kuwera hapeni nizi kayi kwa mwenga. 19 Kumbiti Mtua pakafira, hanizi kwa mwenga kanongola, panu hanulioneli namweni, galii ndiri gawagatakula gweka yakuwi kumbiti makakala gawawera naga. 20 Toziya Ufalumi wa Mlungu uwera ndiri visoweru vya mlomu, kumbiti wa makakala. 21 Hashi, mwenga mfira shishi? Hashi, nizi kwa mwenga na ntomondu, ama nizi na moyu gwa mafiliru na unanagala?

5 Vinu kwana visoweru vyavipikanika kuwera kwana uhumba pakati pa mwenga, uhumba hawenilawiri ata kwa wantu yawammana ndiri Mlungu. Ng'ambirwa kuwera yumu gwenu kagonjaga na mdala gwa tati gwakuwi! 2 Hashi, mwenga muweza kulitumba? Meyiweri mbaka kwa mwenga moyu guwatami na muntu ayu yakatenditi shitwatila ashi kawingwi pakati pamwenga. 3 Tembera munshimba neni wera patali na mwenga, kumbiti mumaholu napamuhera na mwenga. Su neni numtoza kala muntu ayu yakatenditi shitwatila ashi sha soni, handa napanu pakati pa mwenga. 4 Pamjojonika pamuhera kwa litawu lya Mtua Yesu, neni pamu na mwenga mumaholu na makakala ga Mtua gwetu Yesu gapanu, 5 mumpanani Shetani muntu ayu, su nshimba yakuwi iyaribisiwi na rohu yakuwi iweza kulopoziwa mulishaka lili Mtua pakawatoza wantu. 6 Iherepa ndiri kwa mwenga kulitumba! Hashi, mwenga muvimana ndiri kuwera simika ndidini hera isheshemiziya ubumu woseri? 7 Muwusiyi isimika ngona ya vidoda su hamuweri wasyayi. Shakapanu hamulifani gambia ubumu wasyayi ntambu yamuweru. Toziya Kristu mwana gwa kondolu gwa Pasaka gwetu wamlaviya kuwera tambiku. 8 Su tunemeleli Pasaka yatwenga, kwa simika ndiri ngona, simika ya vidoda na ukondola, kumbiti kwa libumunda lyalilekerwa ndiri simika, libumunda lya utakasiwu na nakaka. 9 Nuwalembiriti muluhamba lumonga, namulihanganika na wahumba. 10 Ntakula ndiri namulihanganika na wantu woseri yawammana ndiri Mlungu, walii yawawera wahumba ama yawawera na lwalia amma wivi amma yawaviguwira vinyagu. Su kuwachapira womberi memfiruwi kuwuka pasipanu

nakamu! 11 Shantakula ndo ashi, namtenda pamuhera na ulii yakalishema mweni mwamini kumbiti kawera muhumba, ama mlwaliya ama yakaviguwira vinyagu ama msongiziya ama mlowera ama mwivi. Muntu gwa ntambu ayi, ata kuliya namuliya nayomberi. 12 Hashi, shiwtatira sha nenii kuwatoza wantu yawawera kunja mwa shipinga sha wantu wa Mlungu? Mlungu hakawatozi womberi. Kumbiti mwenga mfiruwa kuwatoza wantu yawawera pakati pa mwenga maweni. 13 Mumalembu Mananagala ntambu galembwa, "Mumuwingi muntu yakatenda vidoda pakati pa shipinga shenu."

6 Handa muntu pakalirewa na muyaguwi, iwera hashi kagendi kumsitaki palongolu pashizyungu sha wantu yawamfirizya ndiri Mlungu pakumsitaki palongolu pa wantu wa Mlungu? 2 Hashi, muvimana ndiri kuwera wantu wa Mlungu hawapatozi pasipanu? Handa mwenga hamuwatozi wantu wa pasipanu, iwera hashi muweza ndiri kutoza ata vitwatira vididini? 3 Hashi, mwenga muvimana ndiri kuwera twenga hatuwatozi wantumintumi wa kumpindi? Su, hayiweri ntambu gaa kwa vitwatira vya kila lishaka? 4 Malekaniru pagalawira pakati pa mwenga, iwera hashi mwankuwashema wantu yawashishera ndiri shipinga sha wantu shawamjimira Yesu wawatozi? 5 Ntakula aga kuwasonizya mwenga! Hashi, kwahera muntu pakati penu yakawera na luhalamekawezi kuwatoza wantu yawamjimira Yesu wayaguwi? 6 Kumbiti, mlongu yamu kankumjega mlongu muyaguwi kushizyungu na kawaleka wantu yawamumana ndiri Mlungu wamtozi. 7 Nakaka kustakiana aku maweni kwa maweni, kulanguziya kuwera msinda nakamu kulikala gambira Wakristu! Hashi, meyiweri ndiri shiwtatira shiherepa nentu mwenga mpokwi ulunda wamwenga? 8 Kumbiti maweni mwenga muwatendera ukondola na kuwapoka, kayi mwankuwatendera aga walongu wamwenga! 9 Hashi, muvimana ndiri kuwera wantu wadoda hapeni wauhali Ufalumi wa Mlungu? Namulipayira! Wantu yawawera wahumba hapeni wauhali Ufalumi wa Mlungu, ama yawaviguwira vinyagu ama yawatenda undiyandiya ama mpalu yakagonja na mpalu muyaguwi, 10 ama wavimbegu ama walwaliya ama walowera ama wapweperu, ama yawapoka ama yawigilanga, woseri awa hapeni wingiri Muufalumi wa Mlungu. 11 Wamu wenu waweriti gambira wantu awa. Kumbiti vinu vidoda vyamwenga viwusiwa na muwera wa Mlungu na mtendwa mmufiriziyi Mlungu kwa litawu lya Mtua gwetu Yesu Kristu na kwa Rohu gwa Mlungu gwetu. 12 Muntu hakawezikulonga, "Vintu vyoseri viherepa kwa neni." Yina, kumbiti vyoseri ndiri viherepa kwa gwenga. Njimiria kuwera ntenda kila shintu, kumbiti hapeni njimili shintu shoseri shintendi hweri mmanda.

13 Muntu gwingi hakawezikulonga, "Shiboga kwajili ya mtima na mtima kwajili ya shiboga." Yina, kumbiti Mlungu hakavyagamiziyi vyoseri viwili. Nshimba ya muntu kwajili ndiri ya uhumba, kumbiti kwajili ya kumtendera Mtua na Mtua ndo yakayiolera weri nshimba. 14 Kwa makakala gakuwi, Mlungu kamzyukisityi Mtua na vilaa vilii hakatuzyukisityi na twenga. 15 Hashi, muvimana ndiri kuwera nshimba yamwenga iwera viwungiru vya nshimba ya Kristu? Hashi, nenii nuluhola weza kutola viwungiru vya nshimba ya Kristu na kuvikolerana na viwungiru vya nshimba ya mndiyandiya? Ndala! 16 Toziya ntambu yamuvimana, yakalikolerana na muntu mndiyandiya su kawera nshimba yimu nayomberi, Malembu Mananagala galembwa, "Womberi wawili hawaweri nshimba yimu." 17 Kumbiti yakalikolerana mweni pamuhera na Mtua kawera yamu nayomberi murohu. 18 Mlulitili gweka na uhumba. Vidoda vimonga vyoseri vyavitendwa viitenduwa ndiri nshimba, kumbiti muhumba kavitendera vidoda nshimba yakuwi mweni. 19 Hashi, muvimana ndiri kuwera nshimba zyenu ziwera Numba ya Rohu Mnanagala yakawera mngati mweni, ulii yamumwankiti kulawa kwa Mlungu? Hangu mwenga mwawalunda ndiri yenu maweni, kumbiti wa Mlungu. 20 Kawahemeriti mwenga kwa beyi nkulu. Su mumkwisi Mlungu kwa nshimba zyenu.

7 Su, kwa vitwatira vilii vyamunembiriti kuwera, iherepa kwa wantu pawayuga ndiri. 2 Toziya ya uhumba nentu, su kila mpalu kaweri na mdala gwakuwi mweni na kila mdala kaweri na mpalu gwakuwi mweni. 3 Mpalu katendi galii gagafiruwa na mdala gwakuwi na mdala katendi galii gagafiruwa na mpalu gwakuwi. 4 Nshimba ya mdala, yakuwi mweni ndiri, kumbiti ya mpalu gwakuwi. Ntambu iraayi nshimba ya mpalu, yakuwi mweni ndiri, kumbiti ya mdala gwakuwi. 5 Namuliyimana maweni, kumbiti mpatani kutenda hangu kwa shipindi shididini hera, su muwezi kulikala kwa kumluwa Mlungu, shakapanu muliuyiri kayi, su Shetani nakiza kuwajera toziya muweza ndiri kulilewelera. 6 Aga ganuwagambiranenii na gamalagaliru ndiri. 7 Neni menfir wantu woseri waweri gambira neni ntambu yanwera, kumbiti kila yamu kawera na lifupu kulawa kwa Mlungu, yamu kana lifupu ali na yumonga kana lifupu lili. 8 Vinu wantu walii yawayuga ndiri na walii yawawera wakenja nuwagambira hangu iherepa walikali gambira neni ntambu yanwera. 9 Kumbiti muntu pakasinda kulilewelera, su kayugi mdala, mana membaka nentu kuyuga kuliku kuwera na lumamatamata. 10 Kwa wantu yawayugiti na yawayugiti nankuwapapanani malagaliru, ganeni ndiri kumbiti ga Mtua, mdala nakalekana na mpalu gwakuwi, 11 Kumbiti pakalekana nayomberi, kalikali pota na kuyugwa ama kakolaniziwi mawoku na mpalu

gwakuwi na mpalu nakamleka mdala gwakuwi. 12 Kwa wamonga neni nonga, gweka yangu hera na kumbiti Mtuwa ndiri, Payiweru mpalu yakawera na mdala yakamwamini ndiri Yesu na mdala ayu kajimira kulikala na yomberi, nakamleka mdala ayu. 13 Na handa mdala kana mpalu yakamwamini ndiri Yesu na mpalu ayu kajimira kulikala na yomberi, su mdala ayu nakamlema mpalu gwakuwi. 14 Toziya mpalu ayu yakamjimira ndiri Yesu hakapungwi na Mlungu kwa kulikolerana na mdala gwakuwi na mdala ayu yakamwamini ndiri Yesu hakajimirwi na Mlungu kwa kulikolerana na mpalu gwakuwi. Pamonga wana wawu mewaweri ndiri wa Mlungu, kumbiti vinu wajimiru kuwera wana wa Mlungu. 15 Kumbiti payiweru ulii yakamjimira ndiri Kristu pakafira kumleka muyagwi yakawera Mkristu, su kamleki. Su mpalu ama mdala hakaweri mlekeru. Mlungu kawashemiti mwenga mulikali kwa ponga. 16 Gwenga mdala, guvimana hashi kuwera gwana unakaka kuwera haguwezi kumlopoziya mpalu gwaku? Ama gwenga mpalu, guvimana hashi kuwera gwana unakaka kuwera haguwezi kumlopoziya mdala gwaku? 17 Kila muntu kalikali kugenderana na mafupu gakapananitwi na Mtua na ntambu yakashemitwi na Mlungu. Ali ndo lilagaliru lyaneni muvipinga vyoseri nya wantu vyawamwamini Yesu. 18 Hashi, kwana muntu yoseri yakayingiziwitwi kala jandu pakashemitwi na Mlungu? Nakalipayira kuwera kayingiziwitwi ndiri jandu na handa pakashemitwi kuwera kayingiziwitwi ndiri jandu, su nakayingiziwa jandu. 19 Toziya kwingiziwa jandu ama kwingiziwa ndiri jandu shintu ndiri, shintu shikulu ndo kugajimira Malagaliru ga Mlungu. 20 Su kila yamu kasigali ntambu pakashemitwi na Mlungu. 21 Hashi, gwenga guweriti mmanda pagushemiti na Mlungu? Nagulisheru, kumbiti paguvera mlekeru, gutendi hangu. 22 Toziya yomberi yakashemitwi na Mtua pakawera mmanda, muntu ayu hakaweri mlekeru gwa Mtua. Ntambu iraayi ulii muntu mlekeru yakashemitwi na Kristu, kawera mmanda gwa Kristu. 23 Mlungu kawahemeriti mwenga kwa beyi nkulu, su namuvera kayi wamanda wa wantu. 24 Walongu wayangu, kila yamu gwenu kasigali mukulikolerana pamuhera na Mlungu ntambu yakaweriti pakashemitwi. 25 Vinu kwa visoweru nya wadala yawawera wali, nahera lilagaliru lya Mtua, kumbiti ntakula ntambu yamona neni, kwa lusungu lwa Mtua, nstaili kwamini. 26 Su, kulawirana na ntabika yaiwera vinu, neni nulihola kuwera iherepa nentu muntu kasigali ntambu yakawera. 27 Hashi, gwenga guyuga? Su nagulekana na mdala gwaku. Hashi, gwenga guyuga ndiri? Su nagufira kuyuga. 28 Kumbiti paguyuga gutenda ndiri vidoda na handa mwali pakayugwa katenda ndiri vidoda. Womberi pawayugana hawapati ntabika mumakaliru aga,

kumbiti neni menfiri ndiri gawapati aga. 29 Walongu waneni, nfira kutakula hangu, shipindi shashisigala shididini hera na kwanjira vinu walii yawayuga walikali gambira waliyuga ndiri, 30 na walii yawalila waweri gambira walira ndiri na walii yawanemelera waweri gambira wanemelera ndiri na walii yawahemera waweri gambira wahera shintu shawahemeliti, 31 na walii yawawera na lihengu lya pasipanu, waweri gambira wahera lihengu la pasipanu. Toziya pasipanu ntambu yatupamana, pankupita. 32 Neni menfiriti mwenga namlishera. Muntu yakahera mdala kankuliholera lihengu lya Mtua, toziya yomberi kankujera kumfiriziyi Mtua. 33 Kumbiti mpalu yakayugiti kankuliholera lihengu lya pasipanu, su kamfiriziyi mdala gwakuwi, 34 na yomberi maholu gakuwi galibagula. Mdala yakayugwa ndiri ama yakawera mwali katenda lihengu lya Mtua, kapatu kuwera mananagala gwa nshimba na rohu. Kumbiti mdala yakayugitwi katendaga lihengu lya pasipanu, su kamfiriziyi mdala gwakuwi. 35 Nuwagambirani aga toziya nfira kuwatanga mwenga. Neni nfira ndiri kuwapoka ulkelu wenu, kumbiti nfira mwenga mtendi Maheru na mulilaviyi maweni kumtendera lihengu lya Mtua pota na kukwegwa na vintu vyamonga. 36 Handa muntu kawona kamtendera weri ndiri mwali yakamfindika pakamuyuga ndiri na handa hapeni kawezi kulikala pota na kuyuga, su katendi ntambu yakafira, yomberi kayugi na hapeni katendi vidoda. 37 Kumbiti mpalu ayu pakaamuwa mumoyu mwakuwi pota na kuyuga na handa kaweza kuzikolamlima matamata zyakuwi na kwamuwa ntambu ya kutenda, su katenda weri nentu pakamuyuga ndiri mwali ayu. 38 Su mpalu yakayuga katenda hweri, kumbiti ulii yakayugiti ndiri katenda hweri nentu. 39 Mdala yakayugitwi kakolerana pamuhera na mpalu gwakuwi mushipindi shoseri pamberi pa kuhowa. Kumbiti mpalu gwakuwi pakahowa, mdala ayu kuwera mlekeru, na pakafira mweni kaweza kuyugwa na muntu yoseri, kumbiti mpalu ayu kaweri Mkristu. 40 Kumbiti yamona neni, kwa mdala ayu mbaka pakalikala ntambu yakawera. Aga ndo ntambu yanulihola na neni nulihola kuwera nana Rohu gwa Mlungu.

8 Vinu kwa visoweru nya viboga vyavitambikilityi vinyagu. Tuvimana kuwera twawoseri twenga twana malifa, kumbiti malifa aga gawatenda wantu walitumbiri, kumbiti mafiliru ganyawa. 2 Walii yawalihola kuwera wamana kila shintu, nakaka wavimana ndiri shintu shoseri ntambu yashifiruwa kuvimana. 3 Kumbiti muntu yakamfira Mlungu, yomberi kamanikana na Mlungu. 4 Su visoweru nya kuliya viboga vyavitambikilityi vinyagu, tuvimana kuwera vinyagu shintu ndiri pasipanu, twenga tuvimana kuwera Mlungu kayumu hera. 5 Ata paviwera vintu vyavishemwa milungu pasipanu

ama kumpindi kwa Mluntu, ata pawawera "milungu" Wavuwa na "watuwa" Wavuwa, 6 kumbiti twenga twana Mluntu yamu hera, Tati yakaumbiti vyoseri na kupitila mweni twenga tulikala. Vilaa kwana Mtuwa yamu hera, Yesu Kristu na kupitila mweni vintu vyoseri viumbwa na kupitira mweni twenga tulikala. 7 Kumbiti kila muntu ndiri kagamana goseri aga, kwana wantu wamu wawera na vitiba nya kutambikira vinyagu, wantu weni mpaka vinu pawaliya viboga avi walihola kuwera vitambikirwa vinyagu. Toziya mmoyu yawu iwera legilegi, su walihola weni kuwera watenda vidoda kwa kuliya viboga avi. 8 Shiboga hapeni shiwezi kutujega tuwera pakwegera na Mluntu, patuleka kuliya hapeni tupungukiwi na shintu shoseri na patuliya hapeni twongereki na shintu shoseri. 9 Kumbiti muliloli weri, ulekeziya wenu naguwatenda walii yawawera na moyu legilegi watendi vidoda. 10 Handa muntu yakawera na moyu legilegi, pakakuwona gwenga yaguvimana gwankuliya viboga avi mnumba mwa vinyagu, hashi, hapeni kaweri na moyu gwa kuliya viboga vyavitambikilitwi vinyagu? 11 Kwa njira ayi, tuyenu ayu kana moyu legilegi, ndomweni Kristu kahowiti kwajili yakuwi, shirii gwenga shagushishema gushimani. 12 Handa pamuwatendera vidoda walongu wamwenga ntambu ayi na kuyitenduwa myoyu yawu legilegi, su mwenga mwankumtendera vidoda Kristu. 13 Hangu, handa shiboga shitenda kuguwa kwa mlongu gwangu katendi vidoda, hapeni ndiyi shinofu kayi, naniza kumtenda mlongu gwaneni katendi vidoda. (aiōn g165)

9 Hashi, neni namuntu ndiri mlekeru? Hashi, neni nantumintumi ndiri? Hashi, neni numwona ndiri Mtuwa gwetu Yesu? Hashi, mwenga mwamalawiranu ga lihengu lyaneni Mumtuwa? 2 Ata wamonga pawalema kunjimira kuwera neni nantumintumi, kumbiti mwawamakapitawu waneni kuwera neni nantumintumi. Toziya ya makaliru genu ga kulikolerana pamuhera na Mtuwa su galanguziya kuwera neni nantumintumi. 3 Mawankula ganeni ndo aga kwa wantu walii yawankosiya. 4 Hashi twahera uwezu wa kuliya na kulanda, kulawirana na lihengu lyangu lyantenda? 5 Hashi, twahera uwezu kumtola mdala yakamwamini Kristu mumwanja mwatwenga, ntambu yawatenditi wantumintumi wamonga na walongu wa Mtuwa na vilaa Kefa? 6 Ama, twaweni gweka neni na Barinaba yatufiruwa kutenda lihengu su tupati mafliru getu? 7 Hashi, mshonta gaa yakalipira ushonta wakuwi? Hashi, yakalima gaa yakalipira ndiri mabwajubwaju ga mtera gwakuwi? Hashi, mlolera wa wakondolu gaa yakalanda ndiri maweri ga wakondolu wakuwi mweni? 8 Hashi, ntakula vitwatira avi umuntu hera?

Hashi, Lilagaliru lyeni lya Musa litakula ndiri hangu? 9 Illebitwi Mumalagaliru ga Musa, "Nagumtawa mlomu gwa ng'ombi pakakomanga usaka." Hashi, Mluntu kankuvitakulira visoweru nya ng'ombi? 10 Hashi, kaweriti ndiri kakutuholera twenga pakatakuliti hangu? Yina, aga galembitwi kwa toziya ya twenga, ulii yakalima na ulii yakabenanga, woseri walitumbira kupata mabenu. 11 Payiwerwa twenga tuyala mbeyu ya shirohu pakati penu, hashi shitwatira shikulu patwapa vintu nya mafliru getu? 12 Payiwerwa wamonga wafiruwa kulolera aga kulawa kwa mwenga? Hashi, twenga tufiruwa ndiri kuliku womberi? Kumbiti twenga tuitendera ndiri virii vyavimfirizya Mluntu avi. Pa pakuwu tustahili kila shintu su nashitulila shileweleru shintu shoseri Shisoweru Shiagira sha Kristu. 13 Hashi, muvimana ndiri kuwera yawatenda lihengu Mnumba nkulu ya Mluntu wapataga shiboga shawu mlaa na yawalaviya tambiku pashtitalawanda sha kutambikira wapataga vintu nya tambiku ayi? 14 Ntambu iraayi, Mtuwa kawalagaliriti yawawabwelera wantu Shisoweru Shiagira wapati vyawafira Mushisoweru Shiagira. 15 Kumbiti neni ntumiyiti ndiri goseri aga ama nankulemba ndiri su mwenga muntenderi neni ntambu ayi. Mbaka neni nwovi kuliku kumtenda muntu yoseri kawoni kuwera neni nankulitumbira hera. 16 Payiwerwa nankushibwera Shisoweru Shiagira, shitwatira ashi shihera ndiri sha kulitumba, ali ndo lihengu lyampananitwi nulitendi. Shodi neni handa pambwera ndiri Shisoweru Shiagira! 17 Mensyaguli lihengu ali kwa neni namweni, mendoleri lifupu, kumbiti pantenda lihengu ali pota na kufira namweni Mluntu kanamini kwa lihengu ali. 18 Vinu lifupu lyangu ndo shintu gaa? Lifupu lyangu ndo ali, panuwabwelera wantu Shisoweru Shiagira nfira ndiri kupananwa shintu ama nduwa ndiri shibenamgongu sha lihengu lya kushibwera Shisoweru Shiagira. 19 Tembera neni nammanda ndiri gwa muntu yoseri, kumbiti nulitendi namweni kuwera mmanda gwa kila muntu su numjegeri Kristu wantu wawuwa ngoo. 20 Pantenditi lihengu na Wayawudi, nulikali gambira Namyawudi su nuwapati Wayawudi, tembera namweni neni nonguziwa ndiri na Malagaliru ga Musa, ntenditi lihengu pamuhera na walii yawalongoziwa na Malagaliru ga Musa, su nuwapati womberi. 21 Ntambu iraa ayi, neni pantenditi lihengu pamuhera na wantu yawawera ndiri wayawudi, nulikali gambira wantu yawawera ndiri Wayawudi, yawawera kunja Mumalagaliru ga Musa, su nuwapati womberi. Ayi ilanguziya ndiri kuwera njimira ndiri Malagaliru ga Mluntu, nakaka neni nonguziwa na Malagaliru ga Kristu. 22 Kwa yawawera na moyu legilegi, nulikali gambira womberi ntambu yawalikaliti su nuwapati yawawera na moyu legilegi. Ntenditi kila shintu kwa wantu woseri su

kwa njira yoseri ilii wapati kulopoziwa. 23 Nugatenda goseri aga toziya ya Shisoweru Shiwagira, su mpati kuwanka matekeleru gakuwi. 24 Hashi, muvimana ndiri kuwera wantu pawatuga, woseri wankutuga, kumbiti ulii yakawalongolera wayagwi ndo yakawanka lifupu? Mtugi hangu su mfupwi. 25 Muntu yoseri yakafira kuwakanga wayagwi kwa kutuga, kwanja kagalekaga goseri, katendaga hangu su kapati lijenjeri lyalihalibika! Kumbiti twenga tutenda hangu tupati lijenjeri lyaliharibika ndiri. 26 Su ntuga gambira muntu yakafira kukanga, nkoma ndiri gambira muntu yakakoma lipuga. 27 Kumbiti nuyigangamiziya nshimba yaneni su nuyikolimlima, ntira kuwera neni namweni naniza kulemwa kuwanka lifupu panuwabwera kala wamonga Shisoweru Shiwagira.

10 Walongu wayangu nfira muvimani shilii shashilawiriti

wambuyi wa twenga yawamfatiti Musa. Woseri waweriti pasi pa ulolera wa liwundu lili na woseri walokiti mubahali njeri ilii. 2 Woseri wabatizitwi waweri wantumini wa Musa muliwundi lili na mubahali njeri ilii. 3 Woseri waliyiti shiboga shiraa shilii sha shirohu. 4 Vilaa vilii walantidi shakulanda shiraa shilii sha shirohu. Womberi walantidi kulawa mulitalawu lulii lya shirohu lwaluwafatiti, litalawu ali ndo Kristu mweni. 5 Pamuhera na hangu, wavua wawu wamfiriziyiti ndiri Mlungu na mauti gawu gapalasiyitiwi kushiwala. 6 Vinu, goseri aga galawira kutuberiziya twenga, su natuwera wantu wakufira vidoda gambira womberi ntambu yawatendit. 7 Namguwira vinyagu gambira wamu wawu ntambu yawatenda. Malembu Mananagala ntambu yagalonga, "Wantu walivagiti kuliya na kulanda na wagoloka na wavina vidoda." 8 Namuhumba gambira wamu wawu ntambu yawahumbiti, wahowiti wantu elufu malongu mawili na miya tatu kwa lishaka limu. 9 Natumjera Mtuwa Kristu gambira wamu wawu tambu yawamjeriti, woseri wahowiti kwa kulumwa na wanjoka. 10 Namuhinginika gambira wamu wawu ntambu yawatenda, su walagitwi na lihoka lya kulaga lyakatumitwi na Mlungu. 11 Su shiitwitala ashi shiwapatiti shiweri mfanu kwa wamonga na galembitwi su kutuberiziya twenga, yatulikala mumashaka gapakwegera kупелера. (aiōn g165) 12 Ulii yakalihola kuwera kagangamala, kaloli hweri nakaguwa. 13 Majeru gampatiti mahenga ndiri kwa wantu. Mlungu kaaminika, yomberi hapeni kawaleki mjerwi kupita makakala genu. Kumbiti pamjerwa hakawapanani makakala ga kuhepelera na njira ya kulawira amu. 14 Su, waganja wangu mtiri kuviguwira vinyagu. 15 Nankutakula na mwenga, wantu yawawera na luhala, muliholi maweni aga gantakula. 16 Patulutekelera lutekeru Iwa Mtuwa, hashi, tulikolerana ndiri pamuhera na mwazi gwa Kristu? Hashi, patumega libumunda tulikolerana

pamuhera ndiri na nshimba ya Kristu? 17 Toziya kwana libumunda limu hera, tembera twenga yatuwera tuvuwa, tuwera nshimba yimu, toziya twawoseri tubagulana pamuhera mulibumunda liraa ali. 18 Mwawaloli wantu wa Israeli, walii yawaliya shilii shashilaviyiti tambiku su walikolerana pamuhera na Mlungu kuitira tambiku zyawamlivilira. 19 Vinu, ntakuli shishi? Shiboga shawashitambikiriti shinyagu shintu shikulu kuliku shiboga? Na vinyagu avi, vintu vikulu? 20 Ndala! Shantakula neni ndo ashi. Tambiku zyawazilaviya wantu yawammana ndiri Mlungu wamlivilira ndiri Mlungu, walavilira washamshera. Na neni nfira ndiri nakamu mwenga mulikolerani pamuhera na washamshera. 21 Mwenga hapeni mlandiri lutekeru Iwa Mtuwa, uganu mwankulandira lutekeru Iwa washamshera, hapeni muwezi kuliya shiboga pameza pa Mtuwa na pameza pa washamshera. 22 Hashi, tufira kumtenda Mtuwa kaweri na weya? Hashi, twana makakala ng'anji kuliku yomberi? 23 Su wantu wamu pakati penu walonga, "Vintu vyoseri vilewelerwa ndiri, kumbiti nonga vyoseri ndiri viherepa. Vintu vyoseri vyavilelewitwi, kumbiti nonga vyoseri ndiri vinyawa." 24 Muntu yoseri pakati penu nakasakula mota yakuwi mweni, kumbiti kasakuli mota ya myagwi. 25 Mliyi shoseri shilii shawauwa kusoku pota na kulikosiya kosiya toziya ya nfiru zyenu ziweri na unakaka, 26 toziya Malembu Mananagala galonga, "Pasipanu na vyoseri vyaviweramu viwera vya Mtuwa." 27 Handa muntu yakamwamini ndiri Kristu pakawashemera kuliya shiboga na mwamuwa kugenda, mliyi vyoseri vyakawatandireni pota ya kukosiya kosiya toziya ya nfiru zyenu. 28 Kumbiti muntu pakawagambireni, "Shiboga ashi washitambikilira vinyagu," Su toziya ya ulii yakawagambireni na toziya ya nfiru zyenu, namliya. 29 Ntakula, toziya ya nfiru, nfiru ya yenu ndiri kumbiti nfiru yakuwi ayu yakawagambireni. Hamunkosiyi, iwera hashi ulekeziwu wa neni utozwi na nfiru ya muntu gwingi? 30 Payiwera neni nonga mayagashii Mlungu toziya ya shiboga shaneni, iwera hashi muntu gwingi kanongi kwa shiboga shanongiti mayagashii Mlungu? 31 Su shoseri shamtenda, kuliya ama kulanda, mtendi goseri kwa ukwisa wa Mlungu. 32 Namuwera shileweleru kwa Wayawudi ama kwa wantu yawawera ndiri Wayawudi ama kwa Shipinga sha wantu shawamjimira Mlungu. 33 Mulikali gambira neni, nfira kuwaherepeziya wantu woseri kwa vyoseri vyantenda, toziya nsakula ndiri mota yangu namweni, kumbiti mota ya woseri wapati kulopoziwa.

11 Munfati neni ntambu yanumfata Kristu. 2 Nuwazymani mwenga toziya mashaka goseri muhola neni na kugafata mafundu ganuwafundani. 3 Kumbiti neni nfira

muvimani kuwera Kristu ndo mtuwi gwa mpalu na kila mpalu ndo mtuwi gwa mdala gwakuwi na Mlungu ndo mtuwi gwa Kristu. 4 Su kila mpalu yakamuwa Mlungu ama yakabwera ujumbi wa Mlungu uganu pakagubika mtuwi gwakuwi kwa nguwi, yomberi su kankumsonizya Kristu. 5 Na mdala yoseri pakamuwa Mlungu ama pakabwera ujumbi wa Mlungu pota na kugubikira nguwi mtuwi gwakuwi, ayu kankumsonizya mpalu gwakuwi, yakatenda hangu, kalifana na mdala yakamogiti viri zyakuwi. 6 Handa mdala yakagubikira ndiri nguwi mtuwi gwakuwi, mbaka kamogi viri zyakuwi. Kumbiti iwera soni kwa mdala kupunguza viri zyakuwi ama kumoga, su mbaka kagubiki mtuwi gwakuwi. 7 Mpalu kafiruwa ndiri kugubikira nguwi mtuwi gwakuwi, toziya yomberi kalifana na Mlungu na kawera ukwisa wa Mlungu, kumbiti mdala ayu kawera ukwisa wa mpalu. 8 Toziya mpalu kalawa ndiri kwa mdala, kumbiti mdala kalawiti kwa mpalu. 9 Mpalu wamuwumbiti ndiri kwajili ya mdala, kumbiti mdala wamuwumbiti kwajili ya mpalu. 10 Vilaa toziya ya wantumintumi wa kumpindi, su mdala kagubiki nguwi mtuwi gwakuwi, iweri lilangaliru lya uwezu yauwera kumpindi kwakuwi. 11 Mumakaliru getu kwa kulikolerana pamuhera na Mtuwa, mdala kashintu ndiri pota ya mpalu na mpalu kashintu ndiri pota ya mdala. 12 Gambira mdala ntambu yakalawirana na mpalu, ntambu iraayi mpalu kayiwuka kwa mdala, kumbiti kila shintu shilawa kwa Mlungu. 13 Mwamuwi maweni, hashi iherepa kwa mdala kumluwa Mlungu pota ya kuvala shintu mumtuwi mwakuwi? 14 Ata ntambu yatuwumbitwi kulanguziya kuwera mpalu pakawera na viri ntali iwera soni kwakuwi mweni, 15 kumbiti kwa mdala pakawera na viri ntali iwera ligoya kwakuwi mweni, toziya wampanana viri ntali su zimgubiki. 16 Handa muntu kafira kujega likakatala kwa shiwtatira ashi, su na kavimani kuwera twenga twahera shihiba shamonga, ama shipinga sha wantu shawamjimira Yesu shahera shihiba shimonga. 17 Pawera nankali nankuwalagalira malagaliru aga, hapeni nuwazyumi mwenga, toziya mumikutanu ya mwenga ya kumguwira Mlungu ijega matatizu nentu kuliku vitwatira viherepa. 18 Pamberi pa goseri, mpikanira kuwera pamuliwona pamuhera mushipinga sha wantu yawamjimira Yesu, galawiraga malekaniru pakati panu na nenii njimira padidini, 19 toziya mabagula ga ntambu yingi yingi mpaka gaweri pakati penu, su walii yawajimila na Mlungu wapati kumanikana. 20 Mwenga pamuliwona pamuhera, mulihola kuwera mwankuliya shiboga sha kumuholia Mtuwa, kumbiti mliya ndiri! 21 Toziya pamliya kila yumu kankuliya shiboga shakuwi mweni pota na kumuhepera tuyaguwi, ata ulawira kwa wamu wenu wawera na njala, na mpaka

wamonga walowera. 22 Hashi, mweza ndiri kuliya na kulanda ukaya kwenu? Ama mwankushibeziya shipinga sha wantu shawamjimira Yesu na kuwasonizya walii yawahera na shintu? Su vinu nuwagambiri shishi? Ndala! Hapeni nuwazyumi kwa shiwtatira ashi. 23 Toziya nenii nugapatiti aga kulawa kwa Mtuwa, malagaliru galii ganuwapananitii kuwera pashiru palii Mtuwa Yesu pawamgalambukiti, yomberi katoliti libumunda, 24 kamgambira Mlungu mayagashii, kalimega libumunda, kalonga, "Ayi ndo nshimba yangu yampananitwi mwenga, mtendi hangu kwa kuhola nenii." 25 Viraavi, pakaliiti kala katola lutekeru, kalonga, "Ali ndo lutekeru lya lipatanu lya syayi lyalanguziwa mumwazi gwangu. Mtendi hangu kila pamlanda, kwa kuhola nenii." 26 Toziya kila pamliya libumunda ali na kululandira lutekeru ali, mwankubwera kuhowa kwa Mtuwa, mpaka pakiza kayi. 27 Su kila yakaliya libumunda ali ama kulandira lutekeru lwa Mtuwa kwa njira yayifiruwa ndiri, ayu hakaweri na ukondola kwa kuvitendera vidoda nshimba na mwazi gwa Mtuwa. 28 Kwanja kila muntu kaliloleri weri mweni huti, shakapanu kaliyi libumunda ali na kulandira lutekeru ali, 29 toziya yakaliya na kulanda pota kuvimana nshimba ya Mtuwa ndo shishi, kaliyi na kulanda utoza wakuwi mweni, 30 toziya ayi wawuwa pakati penu wawera legilegi na walweli na wamu wawu wahowa kala. 31 Handa metulitozi hweri twaweni, metutozwi ndiri na Mlungu. 32 Kumbiti patutozwa na Mtuwa kuwera twana vidoda, twankufundwa tuweri na ligoya, su natutozwa kuwera na vidoda pamuhera na wantu wa pasipanu. 33 Su, walongu wayangu, pamuliwona kuliya shiboga sha Mtuwa, kila muntu kamuhepi myaguwi. 34 Handa kwana yoseri yakawera na njala, kaliyi ukaya kwakuwi, su kuliwona kwa mwenga nakutenda utoza wa Mlungu. Kumbiti vitwatira vilii yyamonga, hanuwagambiri paniza.

12 Vinu walongu wayangu, nfira muvimani visoweru nya mafupu ga Rohu Mnanagala, nenii nfira mwenga muvimani unakaka kuusu vitwatira avi. 2 Muvimana kuwera, pamberi pa mwenga kuwera wantu yawammana Mlungu, mlongoziwitwi munjira zya kuviguwira vinyagu. 3 Su muvimani kuwera kwahera muntu yoseri yakalongoziwa na Rohu gwa Mlungu kaweza kutakula, "Yesu kapangiritwi!" Ntambu iraayi muntu yoseri hapeni kawezi kutakula, "Yesu ndo Mtuwa," Pakalongoziwa ndiri na Rohu Mnanagala. 4 Kwana ntambu yingi yingi ya mafupu ga shirohu, kumbiti Rohu yumu hera yakalaviya mafupu aga. 5 Kwana ntambu yingi yingi zya kutendera, kumbiti Mtuwa yakatenderwa ndo yumu hera. 6 Kwana ntambu yingi yingi ya kutenda lihengu, kumbiti Mlungu yumu hera yakatenda mahengu goseri kwa wantu woseri,

wapananwa makakala ga kutenda lihengu lyoseri kwa woseri. 7 Roho Mnanagala kalilanguziya kwa njira zya ntambu yingi yingi kwa kila muntu kwa mota ya woseri. 8 Rohu kampanana muntu yamu ujumbi wa luhala na muntu yumonga ujumbi wa malifa ga kuvimana vitwatira, ntambu yakafira Rohu ulaa ayu. 9 Rohu ulaa ayu kampanana muntu yamu njimiru na muntu yumonga kapananwa lifupu lya kuponiziya wantu. 10 Rohu Mnanagala kampanana yamu lifupu lya kutenda mauzauza, yumonga kapananwa lifupu lya kuwubwera ujumbi wa Mlungu, yumonga kapananwa lifupu lya uwezu wa kutakula mafupu ga ntambu yingiyangi yagalawiti kwa Rohu na vyavilawiti ndiri kwa Rohu. Kampanana yumonga lifupu lya kutakula kwa luga zyazimanika ndiri na muntu gwangi kapananwa uwezu wa kutakulira shilii shashitakuliti. 11 Kumbiti goseri aga ndo mahengu ga Rohu ulaa ulii yamu hera, yakambagulira kila muntu lifupu lya ntambu yingi yingi, ntambu yakafira mweni. 12 Handa shimba yimu ntambu yaiwera na viwungiru vivuwa, tembera yana viwungiru vivuwa, vitenda nshimba yimu, ndo ntambu yaiwera vilaa kwa Kristu. 13 Toziya twenga, patuvera Twawayawudi ama wantu yawawera ndiri Wayawudi, wamanda ama wantu walekiziwa, twawoseri tubatizwa kwa Rohu yamu mushimba yimu ayi, na twawoseri tupananwa Rohu yamu ayu. 14 Vilaa nshimba yahera shiwungiru shimu hera, kumbiti iwera na viwungiru vivuwa. 15 Handa ligulu melitakuliti, "Toziya neni naliwoku ndiri, su neni gwa nshimba ndiri," Hashi, ligulu meliweri ndiri lya nshimba? 16 Handa likutu melitakuliti, "Toziya neni naliwu ndiri, su neni gwa nshimba ndiri?" Hashi, likutu meliweri lya nshimba ndiri? Ndala! 17 Handa nshimba yoseri meiweri lisu, hashi, muntu mekapikaniri ntambu gaa? Handa nshimba yoseri meiweri likutu, muntu mekawezi hashi kunusiya? 18 Kumbiti ntambu yayiweru, Mlungu kavituliti hweri viwungiru yoseri avi ntambu yingi yingi munshimba, ntambu yakafiriti. 19 Handa viwungiru yoseri meiviweri shiwungiru shimu, nshimba meiweri koshi? 20 Nakaka kuwera, kwana viwungiru vivuwa, kumbiti nshimba yimu hera. 21 Su lisu hapeni liwezi kuligambira liwoku, "Neni nukufira ndiri." Ama mtuwi hapeni guwezi kugagambira magulu, "Nuwafira ndiri mwenga." 22 Kumbiti pamuhera na hangu, ilanguziya kuwera viwungiru vilii vya nshimba viwoneka legilegi kumbiti vyana mana nentu. 23 Na viwungiru vilii vyatulihola kuwera vifiruwa ndiri ligoya likulu, ndo yatuvirola nentu hweri, viwungiru vya nshimba vyaviwoneka ndiri kuwera viherepa nentu, vilolerwa hweri. 24 Kumbiti viwungiru vimonga vifira ndiri kulembeziwa. Mlungu mweni kayitula nshimba mumpangu, su kavipanana ligoya ng'anji viwungiru vilii vyavipungukiwitwi ligoya. 25 Su nakuwera ubagula munshimba, kumbiti

viwungiru vyoseri vya ntambu yingi yingi vilololeri vyeni kwa yenyi. 26 Handa shiwungiru shimu pashitendua, su viwungiru vyoseri vyankulitendua pamuhera nashu na shiwungiru shimu pashikwiswa, viwungiru vimonga vyoseri vinemelera pamuhera nashu. 27 Su mwawoseri mwenga mwanshimba ya Kristu, kila yamu gwenu kashiwungiru sha nshimba ayi. 28 Mlungu katula mushipinga sha wantu vyawamjimira Yesu, kwanja wantumintumi, pili wambuyi wakuwi, ntatu wafunda, shakapanu kawatula walii yawawera na lifupu lya kutenda mauzauza, wamonga lifupu lya kuponiziya na kuwatanga wamonga, ama kuwalonguziya womberi na wamonga lifupu lya kutakula luga zyazimanika ndiri. 29 Woseri wawera ndiri wantumintumi ama wambuyi wa Mlungu ama wafunda. Na kila muntu ndiri kana makakala ga kutenda mauzauza, 30 ama woseri ndiri yawawera kuponiziya ama kutakula kwa luga zyazimanika ndiri ama kutakulira shilii shashitakulwa. 31 Su mfiri mafupu makulu nentu. Naneni hanuwalandanguziyi njira iherepa nentu kuliku zyoseri azi.

13 Ata neni paweza kutakula luga zya wantu na zya wantumintumi wa kumpindi, kumbiti pawera nahera mafiliru, neni wera gambira lidebi lyahera shintu ama kengeli. 2 Weza kayi kuwera na lifupu lya kutunga ujumbi wa Mlungu, panuvimana bada zyoseri na kumana kila shintu, weza kuwera na njimiru ya kuyihamiziya migongu, kumbiti pawera nahera mafiliru neni nashintu ndiri. 3 Pandaviya ulunda waneni woseri na kuwapanana wahushu, kayi pandaviya nshimba yaneni ilunguziwi motu, handa pawera nahera mafiliru neni hapeni mpati shintu. 4 Yakawera na mafiliru kahepeleri na utanga na yakawera na mafiliru kahera weya, hapeni kaweri na malingisi ama kalitumba. 5 Yakawera na mafiliru hapeni kakosi ligoya, hapeni kasakuli mota yakuwi mweni na hapeni kaweri na maya kanongola longola na hapeni katuli mumoyu vintu vidoda vyawamtendiriti. 6 Mafiliru hapeni gasekeleri ukondola, kumbiti gasekelera unakaka. 7 Muntu yakawera na mafiliru kahepeleri goseri na kajimilira goseri na kakanka goseri. 8 Mafiliru gahera upeleru. Handa kwana mafupu ga kutunga ujumbi wa Mlungu, aga hagawuki lishaka limu, mafupu ga kutakula luga zyazimanika ndiri hagawuki, handa kwana kuvimana hakupiti. 9 Toziya mafupu ga kuvimana vyoseri gamalilika ndiri na lifupu lyatwenga lya kutunga ujumbi wa Mlungu likamilika ndiri. 10 Mlungu hakavikamilishi vyoseri, shilii shashikamilika ndiri, hashiwuki. 11 Paweriti namwana ntakuliti shiwana, nujimaniti shiwana, nuliholiti shiwana. Kumbiti vinu neni namuntu mkulu, vitwatira vya shiwana nujileka. 12 Shatuwona vinu shiwoneka gambira sheni shashiwoneka

ndiri weri mushilolero, kumbiti shakapanu hatuwoni sheni kwa sheni. Vinu nuvimanana katepu hera, kumbiti shakapanu hanuvimani hweri goseri, gambira Mlungu ntambu yakamana nen. 13 Vinu gankulikala matatu aga, njimiru na litumbiru na mafiliru, kumbiti lyaliwera likulu mugoseri ndo mafiliru.

14 Mgangamali kuwera na mafiliru. Ntambu iraayi mgangamali kupata mafupu gamonga ga shirohu, kupita vyoseri mpati mafupu ga kutunga ujumbi wa Mlungu. 2 Yakatakula luga zyazimanika ndiri, katakula ndiri na wantu kumbiti kankutakula na Mlungu, toziya kwahera muntu yakamwerewa yomberi. Yomberi kankutakula vitwatira vyavilifiti kwa makakala ga Rohu. 3 Kumbiti yakawera na lifupu lya kutunga ujumbi wa Mlungu, katakulaga na wantu kwajili ya kuwatanga na kunemeriziwa na kuwapanana moyu. 4 Yakatakula luga zyazimanika ndiri kalinyawa mweni. Kumbiti yakawera na lifupu lya kutunga ujumbi wa Mlungu, kankushitanga shipinga sha wantu yawamjimira Yesu. 5 Su nfira mwawoseri mwenga mtakuli kwa luga zyazimanika ndiri kumbiti menfiri muweri na lifupu lya kutunga ujumbi wa Mlungu. Toziya muntu yakatunga ujumbi wa Mlungu, ndo mkulu nentu kuliku ulii yakawera na lifupu lya kutakula luga zyazimanika ndiri, payiweri ndiri hera handa kwana muntu yakagatakulira galii gagatakulitwi, su shipinga sha wantu woseri yawajimira Yesu wapati kutangwa. 6 Su walongu wayangu, handa panizaku kwa mwenga na kutakula na mwenga kwa luga zyazimanika ndiri hampati mota gaa? Hapeni mpati mota yoseri, kumbiti hampati mota panuwagambira magubutulwa ga Mlungu ama kwa kuvimana ama ujumbi wa Mlungu ama mafundu gamu. 7 Ndo ntambu yayiwera kwa vyombu vyahera ukomu vyavilaviya liziu gambira firimbi ama malimba. Muntu kaweza hashi kulumana lwimbu lyaguvinwa handa vyombu avi vilaviya ndiri liziu weri pavigombwa? 8 Ngoma ya ngondu payigombwa pota na kuwera na ntambu yakuwi, hashi gaa hakalitili kala kwa ngondu? 9 Ntambu iraayi na mwenga, handa shamatakula shimanikana ndiri, hashi, gaa hakawezi kuvimana vyamtakula? Su mwenga mulifana gambira wantu yawatakula na lyega. 10 Kwana luga za ntambu yingi yingi pasipanu na kwahera ata yimu yayimanika ndiri. 11 Kumbiti panuvimanana ndiri luga yakatakula muntu, walii yawatakula luga ayi hawaweri wahenga kwa nen na nen hanweri muhenga kwamwenga. 12 Ntambu iraa ayi na mwenga mfira kupata mafupu ga Rohu, su ntendi ntambu yamuweza kuwera na mafupu ga kushitanga. Shipinga sha wantu yawamjimira Yesu. 13 Su yakatakula kwa luga zyazimanika ndiri, kamluwi Mlungu kawezi kuwagubutulira

wantu shillii shashitakulitwi. 14 Toziya panumluwa Mlungu kwa luga zyazimanika ndiri, rohu yangu ndo yayimluwa Mlungu, kumbiti mahala gangu gapanu ndiri. 15 Su ntendi hashi? Hanumluwi Mlungu kwa rohu yangu, hanumluwi Mlungu kwa mahala gangu vira na hanimbi kwa rohu yangu, hanimbi kwa mahala gangu vira. 16 Pagumjuma Mlungu kwa rohu yaku hera, hakawezi hashi muntu gwa ntambu iraayi kulonga, "Yina hangu", Mukulonga mayagashii Mlungu handa pakavimana ndiri shagutakula? 17 Guweza kulonga hweri mayagashii Mlungu, kumbiti kwa wantu wamonga hapeni iwatangi. 18 Nonga mayagashii Mlungu kuwera nenitakula kwa luga zyazimanika ndiri nentu kuliku mwawoseri mwenga. 19 Kumbiti mushipinga sha wantu yawamjimira Yesu nfira nentu kutakula visoweru vyamuhanu vyavimanikana su nuwafundi wamonga, kuliku kutakula visoweru vivuwa nya luga zyazimanika ndiri. 20 Walongu wangu, namulihola gambira wana mumaholu ganeni. Mwenga muweri gambira wanunu muvidoda, kumbiti pamulihola muweri gambira wantu yawakula. 21 Mumalembu Mananagala galembwa, "Mtuwa kalonga, 'Kwa njira ya wantu walii yawatakula kwa luga zyazimanika ndiri, Na kwa miromu ya wahenga, Hantakuli na wantu awa, Pamuhera na hangu hapeni wampikaniri.'" 22 Su mafupu ga kutakula luga zyazimanika ndiri gawera lilangaliru kwa wantu walii yawajimira ndiri na kumbiti ndiri kwa walii yawajimira. Kumbiti kutakula ujumbi yakapananitwi na Mlungu na kwa walii ndiri yawajimira, kumbiti kwa wantu yawajimira. 23 Su wantu woseri wa Mlungu pawaliwona pamuhera na woseri pawanja kutakula kwa luga zyazimanika ndiri na wantu walii yawamana ndiri ama wantu walii yawajimira ndiri pawiza kulikolerana na mwenga, hashi womberi hapeni watakuli kuwera mwenga muwera na lukwali? 24 Kumbiti kila muntu pakatakula ujumbi yakapananitwi na Mlungu na muntu yakamana ndiri ama muntu yakajimira ndiri pakigira, goseri gakagapikanira hagamlanguziyi udoda wakuwi mweni na hakatoziwa na galii gakagapikanira. 25 Bada za moyu gwakuwi hazigubutulwi na yomberi hakasuntami makukama na kumguwira Mlungu pakatakula, "Nakaka Mlungu kapamuhera na mwengal!" 26 Walongu wayangu, vinu tutakuli hashi? Pamuliwona pamuhera kumguwira Mlungu, muntu yamu kayimbi lwimbu na yumonga kafunda na muntu gwingi kaweri na ugubutula kalawa kwa Mlungu na yumonga katenderi lifupu lyakuwi lya kutakula kwa luga zyazimanika ndiri na yumonga kagatakulira galii gagatakulitwi. Goseri aga gatendeki kwa kushitanga Shikundi sha wantu yawamjimira Yesu. 27 Handa pakawera muntu kana lifupu lya kutakula kwa luga zyazimanika ndiri, su wafiruwa kutakula wantu

wawili ama watatu, yumu pa yumonga, uganu paweri na muntu gwingi kagatakuliri galii gagatakuliti. 28 Handa kwahera muntu yakaweza kugatakulira galii gagatakuliti mushipinga sha wantu yawamjimira yesu, su ulii yakatakula kwa luga zyazimanika ndiri kanyamali na kalitakuliri mweni na Mlungu. 29 Wantu wawili ama watatu yawapananitwi ujumbi wa Mlungu wautakuli na wamonga wagaloliloli weri galii gagatakuliti na womberi. 30 Kumbiti muntu yumu pakatakula na muntu gwingi kapata ugubutula kulawa kwa Mlungu, su ulii yakatakula kanyamali. 31 Mwawoseri mwenga muweza kupananwa ujumbi wa Mlungu muutakuli, yumu pa yumonga, su kila muntu hakalifundi na kupananwa moyu. 32 Lifupu lya kuwubwera ujumbi wa Mlungu lifiriziwa likolwimlima na ayu yakawera na lifupu ali, 33 toziya Mlungu ndo Mlungu ndiri gwa ndewu, kumbiti kawera Mlungu gwa makolaniziwu na ponga. Ntambu yayiwera mushipinga shoseri sha wantu yawamjimira Yesu, 34 wadala wanyamalili mushipinga sha wantu yawamjimira Yesu. Womberi wafiruwa ndiri kutakula ama kulonguziya handa Malagaliru ga Wayawudi ntambu yagalonga. 35 Handa womberi pawafira kuvimana visoweru vilii, wawakosiyi wapalu wawu ukaya. Toziya hayiweri soni kwa mdala kutakula mumkutanu wa mushipinga sha wantu yawamjimira Yesu. 36 Hashi, mwankulihola shisoweru sha Mlungu shilawa kwa mwenga ama shiwayizira mwenga gweka yenu hera? 37 Handa muntu yoseri kalihola kuwera yomberi kawera na lifupu lya kuwutakula ujumbi wa Mlungu ama kawera na lifupu lya Rohu, su kavimani kuwera aga ganuwalembelera mwenga ndo Lilagaliru lya Mtuwa. 38 Kumbiti muntu yakagapikanira ndiri aga, su nakasherwa muntu ayu. 39 Su hangu walongu wayangu, mfiruwa kuwera na lifupu lya kutunga ujumbi wa Mlungu, kumbiti namuwalewelera wantu kutakula kwa luga zyazimanika ndiri. 40 Kumbiti goseri gatendeki kwa ligoya na kwa ntambu iherepa.

15 Walongu wangu, vinu nfira nuwahliziyi mwenga Shisoweru Shiwagira shanuwabweririti, sheni ndo shyanjiru sha moyu gwenu na mwenga mushiwankiti na mushisoweru ashi mwenga mgangamala. 2 Ujumbi yanuwabwelerani ndo Shisoweru Shiwagira. Mwenga hamlopoziwi pamushijimila na handa pamjimira ndiri kujimira kwa mwenga hakuweri hera. 3 Neni nuwapananiti mwenga vyaviwera na mana nantu, vitwatira yyanankiti neni namweni, kuwera Kristu kahowiti toziya ya vidoda vya twenga, handa Malembu Mananagala ntambu yagalonga, 4 kuwera yomberi kasilitwi na kazyukiti lishaka lya tatu kwanjira pakahowiti, Malembu Mananagala ntambu yagalembitwi, 5 kwanja

kamlawiriti Kefa, shakapanu kawalawiriti wantumintumi woseri lilongu na wawili. 6 Shakapanu kawalawiriti walongu wawuwa nantu ya miya muhanu kwa mala yimu, wawuwa wawu wankali wankulikala mpaka vinu, kumbiti wamu wawu wahowiti kala. 7 Shakapanu kamlawiriti Yakobu na shakapanu kawalawira wantumintumi woseri. 8 Upeleru wa goseri kandawiliti neni viraa, neni yanweriti gambira muntu yakiwukiti mushipindi shakuwi ndiri. 9 Toziya neni nantumintumi mdidini nantu pakati pa wantumintumi woseri, ata neni nahera uzyumwi wa kushermwa ntumintumi, toziya nuwatabisiziti vipinga vya wantu vyawamjimira Mlungu. 10 Kumbiti kwa manemu ga Mlungu neni nwera ntambu yanwera na manemu gakanupiti, kamupananiti ndiri hera. Neni ntenda lihengu likamala kuliku wantumintumi woseri, nameni mweni ndiri yantenditi, kumbiti manemu ga Mlungu gatenditi lihengu pamuhera na neni. 11 Su pamuhera na hangu, iweri neni ama womberi yawabwera Shisoweru Shiwagira, shintu ndiri, ashi ndo mwenga shamjimira. 12 Handa ntambu yatubweriti kuwera Kristu kazyukisiziti, wamu wenu wawewe hashi kutakula kuwera yawahowiti hapeni wazyuki? 13 Handa nakaka kwahera kuzyukisiwa kwa yawahowiti, su Kristu kazyukiti ndiri, 14 handa Kristu kazyukiti ndiri, su mabweru gatwenga shintu ndiri na mwenga mwahera njimiru ya kilitumbira. 15 Vilaa vilii, twenga tuwoneka wakapitawu yawapayira kuusus Mlungu, toziya tutakuliti kuwera Mlungu kamzyukisiziti Kristu, kumbiti kamzyukisiziti ndiri payiwera nakaka yawahowiti hapeni wazyukisiwi. 16 Handa yawahowiti hapeni wazyukisiwi, su Kristu kazyukiti ndiri. 17 Handa Kristu kazyukisiziti ndiri, su njimiru yenu yahera mana na mwankali muvidoda vyenu. 18 Vilaa vilii yawahowiti pawalikolerana pamuhera na Kristu wagamira nakamu. 19 Handa matumbiru getu Mukristu ndo gaherepa kwa makaliru aga hera, twenga twawantu wa kuwonewa lusungu kuliku wantu woseri. 20 Kumbiti unakaka ndo kuwera Kristu kazyukisiziti, kawera wa kwanja na lilangaliru lya nakaka kuwera walii yawagonjiti mukuhowa hawazyukisiwi. 21 Toziya handa kuhowa kujegiti kwa muntu yumu, ntambu iraayi kuzyuka kwa wantu kwiza kwa muntu yumu. 22 Handa vilii wantu woseri yawahowiti toziya ya kulikolerana pamuhera na Adamu, ntambu iraayi woseri hawazyukisiwi toziya ya kulikolerana pamuhera na Kristu. 23 Kumbiti kila muntu hakazyuki kwa ntambu yakuwi, kwanja kristu na shakapanu kwa walii yawawera wantu wa Kristu, pakiza. 24 Pa aga, upereru hausoki, pakampanana ufalumi Tati Mlungu, pa kuhalibisiya makakala goseri ga ukondola. 25 Kristu kafiruwa kakolimlima huti mpaka Mlungu pakawakanka wangondu woseri na kuwatula pasi pa magulu gakuwi. 26 Mngondu gwa

upeleru yakahalibisiwa hakaweri kuhowa. 27 Toziya Malembu Mananagala galonga, "Mlungu katula vintu vyoseri pasi pa magulu gakuwi." Kumbiti Malembu Mananagala pagalonga, "Vintu vyoseri" Vitulwa pasi pakuwi, yyanakaka kuwera Mlungu kingira ndiri muvintu avi, toziya mweni ndo yakavitula vintu avi pasi pa Kristu. 28 Kumbiti vintu vyoseri pavitulwa pasi pa ukolamlima wa Kristu na Mwana ayu hakalituli mweni pasi pa Mlungu, su Mlungu kavikolimlima vintu vyoseri kila pahala. 29 Handa vinu kawahera uzyukisiya, hashi wantu walii yawabatiziti kwajili ya wahowiti wankulitumbira kupata shishi? Handa yawahowiti wazyukisiwi ndiri, iwera hashi wankubatizwa kwajili yamwenga? 30 Na twenga, iwera hashi twenga tuliyigizya muhatari kila shipindi? 31 Nulirapa walongu wangu, neni mona howa kila lishaka! Litumbiru neni lyawera kwa mwenga mukulikolerana pamuhera na Yesu Kristu Mtuwa gwatwenga. 32 Handa nfiru ya neni hayiweri ya umuntu hera, kulii kulikomanga kwaneni na wavigongolu wakalipa Muefesu, hashi, neni mpatiti mota gaa? Handa payiwerwa yawahowiti hapeni wazyukisiwi, su "Mtuleki twenga tuliyi na kulanda, toziya shilawu hatuhowi." 33 Namulipayira, "Waganja wadoda wahalabisiya tabiya iherepa." 34 Mwimuki mumaholu! Muweri na luhalu na mulikali makaliru gaherepa na mleki kutenda vidoda. Toziya wantu wamonga wammana ndiri Mlungu nakamu. Ayi ndo soni nentu, neni kuwagambira aga. 35 Muntu hakakosiyi, "Hashi, wantu yawahowiti hawazyukisiwi ntambu gaa? Hashi, womberi hawaweri na nshimba ya ntambu gaa?" 36 Likosiwu lizyigizyigi! Paguyala mbeyu, payifuwa huti ndiri hapeni yimeri. 37 Paguyala mbeyu, guyala ndiri shimeru kumbiti mbeyu hera, pamonga yiweru mbeyu ya usaka ama mbeyu yimonga. 38 Mlungu kayipanana mbeyu ayi nshimba ntambu yakafira mweni na kila mbeyu yiweru na nshimba lyakuwi lya gweka. 39 Nshimba zya viumbi zilifana ndiri, kumbiti nshimba zya wantu zya ntambu yimu na nshimba zya wavigongolu zya ntambu yimonga na nshimba zya wampongu zyantambu yingi na nshimba zya wasomba zya ntambu yingi. 40 Kwana nshimba zya kumpindi kwa Mlungu na nshimba zya pasipanu, uhorepa wa nshimba zya kumpindi kwa Mlungu wantambu yingi na uhorepa wa nshimba zya pasipanu. 41 Mshenji gwana ukwisa wakuwi mweni na lyezi lyana ukwisa wakuwi na ntondu ziweru na ukwisa ntambu yingi yingi, viraav vilii ata ntondu zilifana ndiri kwa ukwisa. 42 Ntambu ayi hayiweri kwa wantu yawahowiti pawazyukisiwa. Gambira yayiwera mbeyu, nshimba yayisilwa ndo ilii yayiwola, nshimba yayizyukisiwa ndo ilii yayiwola ndiri. 43 Wayisira mukudoda na legilegi, hayizyukisiwi payiwerwa iherepa mumakakala. 44 Payisirwa iwera nshimba ya untu, payizyukisiwa iwera nshimba ya

shirohu. Kwana nshimba ya untu na hakuweri na nshimba ya shirohu. 45 Toziya Malembu Mananagala galonga, "Muntu gwa kwanja, Adamu kawumbitwi kaweri na ukomu," Kumbiti Adamu gwa upeleru ndo Rohu yakawapanana wantu ukomu. 46 Su yayilongolera ndo nshimba ndiri ya shirohu, kumbiti nshimba ya untu na shakapanu nshimba ya shirohu. 47 Adamu gwa kwanja kawumbitwi kwa litapaka lya pasipanu na Adamu gwa pili kalawiti kumpindi kwa Mlungu. 48 Woseri yawawera wa pasipanu, walifana na muntu yakaumbitwi kwa litapaka, walii yawawera wa kumpindi kwa Mlungu walifana na muntu ulii yakalawiti kumpindi kwa Mlungu. 49 Ntambu yatulifanit na muntu ulii yakaumbitwi kwa litapaka, viraav vilii hatulifani na muntu ayu yakalawiti kumpindi kwa Mlungu. 50 Su walongu wangu, ntakula hangu, nshimba ya muntu hapeni uhali Ufalumi wa Mlungu, na shili shashiwola hapeni shihali shili shashiwola ndiri. 51 Mpikaniri, nankuwagambirani bada ya kulikangasha Mlungu yakatugubutulira twenga. Twawoseri twenga hapeni tuhowi kayi, kumbiti twawoseri hatugalambuziwi. 52 Kanongola ntambu ya kufumbula kwa lisu, mbalapi lwa upeleru palugombwa, yawahowiti hawazyukisiwi na nshimba zyau paziwola ndiri na twenga hatugalambuziwi. 53 Toziya shili shashiwola shifiruwa kugalambuka na kuwera shashiwola ndiri na nshimba yakuhowa igalambulwi nayihowa. 54 Su nshimba ayi yayiwola payiwerwa na ntambu ya kuwola ndiri na shili shashihowa pasigalambulwa kuhowa ndiri, su Lilembu Linanagala lyalilembitwi halikamili, "Kuhowa kuhalibisiwa, na ukanga ukamili!" 55 "Gwee kuhowa, kukanga kwaku kwakoshi? Gwee kuhowa makakala gaku ga kutenduwa gakoshi?" (Hades g86) 56 Makakala ga kuhowa ga kutenduwa galawa muvidoda na makakala ga vidoda galawa Mumalagaliru ga Musa. 57 Kumbiti tulongi mayagashii Mlungu, yakatupanana ukanga kuitira Mtuwa gwetu Yesu Kristu. 58 Walongu wayangu, mgoloki hweri na mgangamali, nambegizika. Mashaka goseri mtendi lihengu lya Mtuwa, pamuvimana kuwera lihengu lyamtenda muuntumintumi wa Mtuwa hapeni lyagamili hera.

16 Vinu ntakuli visoweru lya kuwashangira wantu wa Mlungu Muyudeya. Mwenga mtendi ntambu yanuwagambiriti Shikundi sha wantu shawamjimira Yesu aki Galatiya. 2 Kila jumapili, kila yumu gwenu pakati penu katuli mpiya zyakapati na kazituli gweka, su shipindi paniza nakuwera na nfiru ya kujojinika mshangu. 3 Paniza kwa mwenga, hanuwatumi walii yamfira kuwasyagula pakati penu, wajegi luhamba na mafupu Kuyerusalemu. 4 Handa payiherepa naneni ng'endi aki, su hawagendi pamuhera na neni. 5 Pampita kugenda Makedoniya, kwanja hanizi

kulikala na mwenga, toziya nfira kugenda Makedoniya. 6 Pamonga hanulikali kwa mwenga shipindi hera ama kulikala na mwenga myezi yoseri ya mpepu, su muntangi nendereyi na mwanja gwangu, koseri kwanfira kugenda. 7 Nfira ndiri kupita kwa mwenga kanongola na kwendeleya na mwanja, ntumbira kulikala kwa mwenga katepu hera Mtuwa pakafira. 8 Kumbiti hanulikali Efesu panu mpaka lishaka lya Pentekosti. 9 Mlyangu gwalupalahera nakamu kwa lihengu lyangu likulu panu, tembera yawanema ndo wavuwa. 10 Timotewu pakiza munjira ya mwenga, namumtenda kaweri na lyoga lyoseri pakawera na mwenga, toziya kankutenda lihengu lya Mtuwa gambira neni ntambu yantenda. 11 Su muntu yoseri nakamzalawu, kumbiti mumtangi kendereyi na mwanja gwakuwi kwa ponga, su kawezi kuwuya kwa neni, toziya neni nankumuhepera kawuyi pamuhera na walongu wayangu. 12 Vinu ntakuli visoweru vya mlongu gwetu Apolu, numuluwiti kizi kwa mwenga pamuhera na walongu wamonga, kumbiti kafira ndiri kwiza vinu, kumbiti hakizi pakapata lupenyu. 13 Mkali masu, mgangamali munjimiru, muweri wavikambaku na muweri wagangamala. 14 Kila shamtenda mushitendi kwa mafiliru. 15 Wantu yamumjimiria Kristu mummania Stefana na wantu wa kaya yakuwi, womberi wawera wantu wa kwanja kumjimiria Kristu mulushi lwa Akaya na walilaviyiti weni kuwatendera wantu wa Mlungu. Su nuwaluwani walongu wayangu, 16 mjimili ulonguziwa wa wantu gambira awa na kila muntu yakatenda lihengu pamuhera na womberi. 17 Nemelera nentu pakiziti Stefana na Fotunatu na Akaiku, toziya walaviyiti kila shintu shashipunguwiti kwa mwenga. 18 Wagunemiziya moyu gwangu ntambu yamnemeliziwa mwenga viraa. Wantu gambira awa wafiruwa waholwi. 19 Wantu wa shipinga shoseri sha yawamjimiria Yesu sha Asiya shawalamsiyani. Akula na Prisila na wantu woseri yawaliwona mukaya kwawu, wawalamsiyani kwa litawu lya Mtuwa. 20 Walongu woseri yawawera panu wawalamsiyani mwenga. Mwenga mulilamsiyani kwa ufiru wa Shikristu. 21 Neni Paulu nuwalamsiyani, panemba kwa liwoku lyaneni namweni. 22 Muntu yoseri yakamfira ndiri Mtuwa, su kapangilwi. Mtuwa gwetu, gwizi! 23 Manemu ga Mtuwa Yesu gaweri pamuhera na mwenga. 24 Mafiliru gangu gaweri pamuhera na mwenga mwawoseri kwa kulikolerana pamuhera na Yesu kristu.

2 Wakorintu

1 Neni Paulu, ntumintumi gwa Yesu Kristu kwa mafiliru ga Mlungu pamuhera na mlongu gwetu Timotewu twankuwalamusiyani. Tuwalembelerani mwenga shipinga sha wantu yawamjimira Yesu aku Korintu, na kwa wantu woseri wa Mlungu kila pahala Muakaya. **2** Manemu na ponga zazilawa kwa Mlungu Tati gwetu na Mtuwa gwetu Yesu Kristu gaweri pamuhera na mwenga. **3** Kakwiswi Mlungu Tati gwa Mtuwa gwetu Yesu Kristu, Tati yakawera na lusungu na Mlungu yakawakola mawoku muvitwatira vyoseri. **4** Yomberi katukola mawoku muntabika zoseri, su tupati kuwatanga wamonga mukila ntabika, gambira Mlungu ntambu yaktukola mawoku twenga. **5** Yina, ntambu ya ntabika ya Kristu yayiyongereka mngati mwetu na twenga vira a vilii twongereka kukolwa mawoku na Kristu. **6** Handa patutabika, twankutabika su mwenga mutangwi na kulopoziva. Patukolwa mawoku, vira a vilii na mwenga mkolwa mawoku na kuwapanana makakala ga kuhepelera ntabika zilaa azi zyatuhepelera. **7** Su matumbiru gatuwera naga kwa mwenga ndo makulu nentu, toziya tuvimana kuwera nakaka pamtabika pamuhera natwenga, vira a vilii mwankukolwa mawoku gambira twenga ntambu yatukolwa mawoku. **8** Walongu, tufira tuwaholuziyani ntabika zyazitupatiti Asiya kulii. Ntabika azi ziweriti nkulu kuliku makakala ga twenga, ata tuweriti ndiri na litumbiru lyoseri lya kulikala. **9** Kumbiti mumioyu ya twenga iweriti handa tutozwitwi kulagwa, su tufundwi kuwera natulitumbira twaweni, kumbiti tumtumbiri Mlungu yakawazyukisiya yawahowiti. **10** Yomberi katulopoziyiti mukuhowa gambira atali, nayomberi hakatulopoziyi, na twenga tumtumbira yomberi kuwera hakatulopoziyi kayi. **11** Mwenga mwankututanga kwa kutuluwira kwa Mlungu. Su kuluwa kwa mwenga kwa Mlungu, hakujimilwi, na Mlungu hakatutekeleri na wantu wawuwa hawalongi mayagashii Mlungu toziya ya twenga. **12** Twenga tulitumbira shintu shimu hera, nfiru yatwenga itulanguziya nakaka kuwera kulikala kwa twenga pasipanu na nentu kulikolerana pamuhera na mwenga, tulikaliti kwa unanagala na uherepa wa moyu gwakatupananiti Mlungu, tulonguziwi ndiri na luhala lwa wantu, kumbiti manemu ga Mlungu. **13** Twankuwalembirani mwenga vitwatira vyamuviveza kuvibetula na kuvimana. Nakulitumbira kuwera hamgamani hweri, **14** toziya mpaka vinu mmana katepu hera. Tuvimana kuwera shakapanu hamuvimani na hamututumbiri twenga gambira twenga ntambu yatulitumbira mulishaka lya Mtuwa gwetu Yesu. **15** Neni pawera na matumbiru aga, nfiriti kuwatyangira mwenga kwanja su mwenga hamtekelerwi mala mbili. **16** Nfiriti

kuwatyangira mwenga pampiti kugenda Makedoniya na pambuya kwa mwenga kulawa mumkowa gwa Makedoniya, su muntangi mumwanja gwangu gwa kugenda Yudeya. **17** Hashi, mulihola pampangiti hangu neni nwera gambira muntu yakahera na ugolokeru? Hashi, mulihola kuwera neni amuwa kwa maholu ga untu na kuwera ntakula "Yina, yina" Na "Ndala, ndala" Palaa panu? **18** Mlungu ndo mwaminika, su shilii shatuwagambiriti mwenga, shitwatira ndiri sha "Yina" Na "Ndala" Palaa panu. **19** Toziya Yesu Kristu, Mwana gwa Mlungu, ndomweni neni na Silwanu na Timotewu tumubweriti kwa mwenga, kaweriti ndiri muntu gwa "Yina" Na "Ndala," Kumbiti yomberi kwakuwi kwana "Yina" Ya Mlungu mashaka goseri. **20** Toziya malagilu goseri ga Mlungu gawera "Yina" Mukristu. Su kuitira mweni "Yina haa" yankulonga kwatwenga kwa ukwisa wa Mlungu. **21** Mlungu mweni yakatenda twenga pamuhera na mwenga mumakaliru getu tukolerani pamuhera na Kristu, Mlungu mweni yakatusyaguliti, **22** yomberi yakatumatikiti shilangaziwu kulanguziya kuwera twenga twawantu wakuwi na kutupanana twenga Rohu Mnanagala mumioyu ya twenga kaweri lilangaliru lyalitulitwi kwajili ya twenga. **23** Mlungu ndo kapitawu gwangu, yomberi kagumana moyu gwa neni. Neni niziti ndiri kayi Korintu kuwatenda muweri na utama. **24** Tufira ndiri kuwalonguziya kwa makakala munjimiru yenu, mwenga mgangamala munjimiru yenu. Twenga tutenda lihengu pamuhera kwa nemeleru ya mwenga.

2 Su nfiriti kuwera hapeni nuwatyangili kayi kuwatenda muhinginiki. **2** Handa panuwahinginiziya mwenga, gaa hakanemeziyi? Ndo wala walii yanuwahinginiziyi! **3** Toziya nuwalembiriti luhamba alu su paniza nfira ndiri kuhinginiziwa na walii yawa fira kumelera. Nakaka nuvimana neni panemelera, vira a vilii na mwenga hamnemeleri. **4** Nuwalembiriti mwenga kwa ufiru mkulu uganu pantutuwala nentu na masozi ganawa, nfiriti ndiri kuwahinginiziya mwenga, kumbiti kwa kuwalanguziyani kuwera nuwafira nentu mwenga mwawoseri. **5** Vinu, handa muntu yoseri pakamwinginiziyyi yumonga, kahinginiziya ndiri neni gweka yangu, kumbiti kawahinginiziya mwawoseri mwenga na nfira ndiri neni hweri mkalipa nentu. **6** Azabu yakapatiti kala kulawa kwa wawuwa wenu imtoshia. **7** Vinu, mwenga mfiruwa kulekiziya muntu ayu vidoda vyakatenda na kumpanana moyu, su nakahinginika nentu. **8** Su nuwaluwani mwenga, mumlanguziyi yomberi kayi kuwera mwenga mmufira nakamu. **9** Nembiti luhamba lulii toziya nfiriti kuvimana kuwera mwakala kujimila kila shitwatila. **10** Pamumlekiziya muntu vidoda vyakuwi, naneni vira a numulekiziya muntu vidoda vyakuwi. Toziya pahwera

na shintu sha kulekiziya muntu vidoda vyakuwi, numulekiziya kulongolu kwa Kristu toziya ya mwenga, 11 su Shetani nakatuzyanga. Toziya tuyimana mipangu yakuwi. 12 Su vinu pansokiti lushi lwa Trowa kushibwera Shisoweru Shiwigira sha Kristu, moniti Mtuwa kavuguliti mlyangu gwa kutenda lihengu lyakuwi. 13 Kumbiti moyu guntamiti nentu, toziya numwona ndiri mlongu muyetu Titu. Su nuwagambira woseri palii neni mbuka na ng'enditi Makedoniya. 14 Kumbiti, mayagashii kwa Mlungu, kwa yakatulongoziya mashaka goseri mumwanja gwa ukanga wa Kristu. Yomberi katutenda twenezi unakaka wa Kristu, gambira ununkira uherepa kila pahala. 15 Toziya twenga tulifana na ununkira uherepa wa Kristu yakamlivilira Mlungu, ununkira uherepa yauwafikira wantu woseri yawalopoziwti na wantu woseri yawagamira. 16 Kwa wantu walii yawagamira, twenga twaunkirkira waujega kuhowa, kumbiti kwa walii yawalopoziwa, twenga twaunkirkira waujega ukomu. Hashi, gaa yakawenza kutenda lihengu lya ntambu ayi? 17 Twenga tulifana ndiri gambira wantu walii yawawuza ujumbi wa Mlungu kwa mota yawu, kumbiti twenga twankubwera kwa uherepa wa moyu kulongolu kwa Mlungu, gambira wantu yawatumitwi na Mlungu, patulikolerana pamuhera na Kristu.

3 Hashi, twanji kayi kulitumbira twaweni twenga? Ama hashi, twankufira luhamba lwa kulanguziya ukapitawu kwa wayetu? Ama hashi tulembelwi luhamba lwanakaka kwa mwenga ama kulawa kwa mwenga ntambu yamatenda wamonga? 2 Mwenga mwaweni muwera luhamba lwa twenga, luhamba lwalulembitwi mumyoyu mwa twenga, imanikana na ibetulwa na kila muntu. 3 Ndo nakaka kuwera mwenga ndo luhamba lwa Kristu lwalujegiti kwa mawoku getu. Luhamba lweni lulembitwi ndiri kwa winu, kumbiti lulembwa kwa Rohu gwa Mlungu yakawera mkomu, lulembitwi ndiri pashipandi sha libuwi, kumbiti lulembwa mumyoyu ya wantu. 4 Tulonga hangu toziya ya litumbiru lwatwenga lyatuwera nalu kulongolu kwa Mlungu kuitira Kristu. 5 Tuweza ndiri kutenda shoseri kwa makakala getu weni, kumbiti uwezu wa twenga woseri ulawa kwa Mlungu. 6 Toziya Mlungu ndo yakatutenditi twenga tuwera na uwezu wa kuwera wantumintumi wa lipatanu lya syayi, lipatanu lya Malagaliru ndiri gagalembitwi, kumbiti lipatanu lya Rohu. Malagaliru gagalembitwi gajega kuhowa, kumbiti Rohu kajega ukomu. 7 Vinu handa Liragaliru lyalijegiti kuhowa, lilembitwi pamabuwi, liza na ukwisa, mpaka Waisraeli waweziti ndiri kujodulera masu sheni sha Musa toziya ya ng'ereng'eta yakuwi. Ng'ereng'eta ayi iweriti ukwisa wa katepu hera, 8 su utendera wa Rohu hauweri na ukwisa

mkulu nentu kupita ng'ereng'eta ilii. 9 Su payiwera, kuweriti na ukwisa muutendera ulii waujegiti utoza, hashi, utendera yawumfirizya Mlungu, mkulu ndiri kupita awu? 10 Vinu ukwisa mkulu nentu uwugubika ukwisa ulii yaupititi kwanja, ndogweni ulangala wakuwi uwuka kala. 11 Toziya payiwera shilii shashiweriti sha shipindi shididika hera shiweriti na ukwisa wakuwi, kupita aga shilii shashilikala mashaka goseri hashiweri na ukwisa mkulu nentu. 12 Toziya twana litumbiru ali, tutakula pota na lyoga. 13 Twenga tutenda ndiri gambira Musa yakagubikiti sheni shakuwi kwa shitambala, su wantu wa Israeli nawawona kuperela kwa ung'ereng'eta wakuwi. 14 Kumbiti mahala gawu gapungwa. Toziya mpaka leri palibetulwa lipatanu ligona, shigubiku ashi shankali. Shigubiku ashi hashiwi hera, muntu pakalikolerana pamuhera na Kristu. 15 Yina, mpaka leri palibetulwa Malagaliru ga musa, shigubikiru shigubika mahala gawu. 16 Kumbiti, shipindi muntu pakamuwyira Mtuwa, shigubikiru ashi shiwiwi. 17 Vinu "Mtuwa" Ndo Rohu na palii pakawera Rohu gwa Mtuwa, pawera ulekeru. 18 Kumbiti twawoseri twenga, tuwera na sheni zyazigubikirwa ndiri, tulilora gambira mushilolera, ukwisa wa Mtuwa na twenga tutendwa tulifani na yomberi kwa kwongereka muukwisa yawulawa kwa Mtuwa, ayu ndo Rohu.

4 Su, kwa lusungu lyakuwi Mlungu, katupanana lihengu ali tulitendi, na hapeni tuwuyi kumbeli. 2 Tuvileka nakamu vitwatira vyoseri vya soni na vya bada. Tulikala kayi ndiri muupayira, ama kwa kushipotoziya shisoweru sha Mlungu, kumbiti twankufunda unakaka pota na kufifa kuwalangawaziya wantu ntambu yatuwera. Shakapanu womberi hawavimani mumyoyu mwawu kuwera twenga tutakula nakaka. 3 Handa Shisoweru Shiwigira shatushibwera shilififa, su shilififa hera kwa walii wawagamira. 4 Womberi wamini ndiri toziya Shetani mlungu gwa pasipanu, katula luwindu mumahala gawu nuwawona lupalahera ulangala wa Shisoweru Shiwigira sha ukwisa wa Kristu, yakalifanit na nakamu na Mlungu kwa ntambu zyoseri. (aiōn g165)

5 Toziya tulibwera ndiri twaweni, kumbiti tumubwera Yesu Kristu yakawera Mtuwa na twenga tuwera wantumintumi wenu toziya ya Yesu. 6 Mlungu ulaa ayu yakalongiti, "Ulangala na ulangaliru kulawa muluwindu," Ndo yakalangalira myoyu ya twenga na kutupanana ulangala wa kuvimana ukwisa wa Mlungu musheni sha Yesu Kristu. 7 Kumbiti twenga yatuwera na luhanja alu, tuwera gambira vyombu vya utapaka, su iwoneki pota na kufifa kuwera likakala ali likulu lilawa ndiri kwa twenga, kumbiti lilawa kwa Mlungu. 8 Wega zyoseri tufintirwa, kumbiti tuyonerwa ndiri, tuwera na lyoga, kumbiti tuwuya ndiri kumbeli, 9 twana wangondu

wavuwa, kumbiti Mlungu katuleka ndiri pota na utanga, tembera tugusiwa pasi, kumbiti tutenduwa ndiri. **10** Mashaka goseri tutola howa ya Yesu munshimba mwetu, su ukomu wakuwi Yesu vira a ulanguziwi munshimba zyetu. **11** Shipindi shatulikala, mashaka goseri tulavilwa kuhowa kwajili ya Yesu, su ukomu wakuwi Yesu ulanguziwi munshimba zyetu zyazihowa. **12** Su kuhowa kutenda lihengi mngati mwa twenga, kumbiti ukomu utenda lihengi mngati mwa mwenga. **13** Malembu Mananagala galonga, “Njimiriti, su ntakuliti.” Na twenga vira a, patuwera na rohu iraa ayi ya njimiru, twenga vira a tutakula toziya tujimira. **14** Nakaka tuvimana kuwera Mlungu, ndo yakamzyusiyiti Mtuwa Yesu, vira a vilii hakatuzyukisiyi twenga pamuhera na Yesu na kututula pamuhera na mwenga kulongolu kwakuwa. **15** Goseri aga ndo kwa mota ya mwenga, ata manemu ga Mlungu pagawafikira wantu nentu na nentu, mayagashii kwa Mlungu gongereki nentu, wantu wampanani ukwisa Mlungu. **16** Toziya ayi hapani tuwuyi kumbeli, ata handa nshimba zyedu zihowa, kumbiti rohu zya twenga zitendwa zyasyayi kila lishaka. **17** Ntabika zyatutabika ndidini hera na zya katetu hera, kumbiti hayitupanani ukwisa wa mashaka goseri yauwongerekira nentu. (aiōnios g166) **18** Su natuvirola vilii vyaviwoneka, kumbiti tuviloli hweri vintu vyaviwoneka ndiri. Toziya vyaviwoneka vilikala katetu hera, kumbiti vilii vyaviwoneka ndiri vyankulikala mashaka goseri. (aiōnios g166)

5 Mana twenga tuvima a kuwera shisasa ashi shatulikala pasipanu, ndo nshimba zyedu, pazitupulwa, Mlungu hakatupanani numba ya mashaka goseri kumpindi, numba ya mashaka goseri yayinyawilwa ndiri kwa mawoku ga wantu. (aiōnios g166) **2** Na vinu, twankulolera kwa mata nentu kupanana nshimba ya kumpindi kwa Mlungu. **3** Toziya patupanana nshimba zya kumpindi kwa Mlungu, hapani tuwoneki twahera nshimba. **4** Twenga patuwera twankali twankulikala mushisasa ashi sha pasipanu, twankusapira na kufintirwa, tufira ndiri kuyivula nshimba ayi ya kuhowa, kumbiti tufira kuvalisiwa nshimba ilii yayihowa ndiri, su shili shashihowa shigalambulwi na shili shana ukomu. **5** Mlungu mweni katutandiriti shiwtatira ashi, nayomberi katupanana Rohu gwakuwi kaweri ulanguziwi kwa goseri gakatutuliriti. **6** Su, mashaka goseri tugangamala. Tuvimana handa kulikala munshimba ayi, twakutali mnumba yatwenga na Mtuwa. **7** Toziya tulikala ndiri kwa kuwona, kumbiti tulikala kwa njimiru. **8** Twenga tugangamala na metufiri tulikali kutali na nshimba azi na tulikali pamuhera na Mtuwa. **9** Kumbiti shiwtatira shikulu nentu, tufira kumfirizya Mtuwa patulikala mnumba ya pasipanu ama mnumba ya

kumpindi kwa Mlungu. **10** Toziya twenga twoseri hatugoloki kulongolu kwa Kristu na yomberi hakatutozi. Kila muntu hakanki shili shakafiriziviti kwanka kwa galii gakatendit pasipanu, gaweri gaherepa ama madoda. **11** Toziya tuvimana nentu ntambu ya kumtira Mtuwa, su tujera kuwanika wantu wamonga. Mlungu katumana hweri na naneni nulitumbira mwenga mmana hweri myoyu yatwenga. **12** Tufira ndiri kayi kulijuma twaweni kulongolu kwa mwenga. Kumbiti tuwapanana toziya ziherepa zyedu zya kultumbira, su mwezi kawawankula walii yawalitumbira wantu yawawoneka kuliku ntambu yawawera mumoyu mwawu. **13** Payiwera tuwoneka kuwera twanalukwali, twanalukwali kwajili ya Mlungu na mahala getu gaherepa, ayi ndo kwa mota yamwenga. **14** Twenga tulonguziwa na ufiru wa Kristu, vinu tuwera tuvimana handa muntu yumu hera kahowiti kwajili ya wantu woseri, su twawoseri tuhowa pamuhera na yomberi. **15** Kahowiti kwajili ya woseri, su yawalikala walikali ndiri kwa toziya yau weni, kumbiti kwajili yakuwi yomberi yakahowiti na kazyukisiyiti kwajili yau. **16** Su, kwanjira vinu, twenga tumwalanga ndiri muntu yoseri shiuntu, ata handa tumwalangiti Kristu shiuntu, kumbiti vinu hapani tutenda hangu kayi. **17** Muntu yoseri pakalikolerana pamuhera na Kristu, muntu ayu kawera shiumbi sha syayi, ga makashu gapita, gawera ga syayi. **18** Goseri aga galawa kwa Mlungu, yakatugalambula twenga kulawa muungondou na kututenda tuwera waganja wakuwi kultipira Kristu na katupananiti lihengi kukolaniziya mawoku. **19** Mlungu kaweriti mngati mwa Kristu, kawatenda wantu waweri waganja wakuwi kultipira Kristu. Yomberi kawawalangiriti ndiri vidoda vyawu na yomberi katupananiti ujumbi wa kukolaniziya mawoku. **20** Su twenga tutakula ntambu yakatakula Kristu yatatakula nayomberi Mlungu katutumiya twenga kuwaluwani. Tuwaluwani mwenga kwa ajili ya Kristu, mkolaniiziwi mawoku na Mlungu. **21** Kristu kaweriti ndiri na vidoda, kumbiti Mlungu kamtenda kapapi vidoda vyetu, su kwa kulikolerana pamuhera nayomberi, twenga tuwera wantu waheri wa Mlungu.

6 Su patuwera watenda lihengi pamuhera na Mlungu, tuwaluwani mwanki manemu ga Mlungu namleka gagamiri hera. **2** Mlungu kalonga hangu, “Mushipindi sha manemu gangu nuwapikaniriti Mulishaka lya ulopoziya nuwatangiti.” Nuwagambireni, vinu ndo shipindi sha upendelewu wa Mlungu, vinu ndo lishaka lya kulopoziwa! **3** Tufira ndiri kuwera shileleweleru kwa muntu yoseri mushitwatira shoseri, su tutenda hangu toziya lihengi lyetu naliwoneka shintu ndiri kwa wantu. **4** Kumbiti mukila shintu shatutenda ilanguziwa twenga ndo wantumintumi wa Mlungu kwa kuhepelera, kutabika

na ntabika zyoseri. **5** Tukomitwi, watutuliti mshibetubetu, tuboleritwi paweru na vipinga, tutenda lihengu likamala na tukala masu na tuliya ndiri shiboga. **6** Twenga tulilanguziya kuwera wantumintumi wa Mlungu kwa uherepa wa moyu na umaniziya, kwa uhepelera na kwa maheri na Rohu Mnanagala na kwa mafliru yagahera ufyangu. **7** Kwa ujumbi wa nakaka na kwa makakala ga Mlungu. Kutendwa waheri kulongolu kwa Mlungu ndo silaha yatwenga muwega wa kumliu na kumshigi. **8** Twakala kupata ligoya na kubезиwa, kulongwa na kuzyumwa. Wankutuwona gambira yawapaya, kumbiti twankulonga nakaka, **9** Handa yawamanikana ndiri, kumbiti tumanikana na woseri, gambira yawahowiti, kumbiti handa ntambu yamtuwona twenga wakomu nentu. Tukomitwi kumbiti tulagwa ndiri. **10** Tuwoneka twana utama, kumbiti twankunemelera mashaka goseri, tuwonikana handa wahushu, patuwapanana wantu wamonga ulunda, tuwoneka twana shintu ndiri kumbiti twana vintu vyoseri. **11** Mwenga walongu wayetu Wakorintu! Tuwagambiriti goseri pota kufifa na myoyu yatwenga ivuguka kwamwenga. **12** Twenga ndiri yatutatiti myoyu yetu kwa mwenga, kumbiti mwenga ndo yamatatiti myoyu yenu kwtwenga. **13** Vinu nankulonga na mwenga gambira wana waneni, mtuli myoyu yamwenga lupalahera gambira twenga ntambu yatutendit. **14** Namtenda pamuhera na wantu yawamjimira ndiri Mlungu, hashi, maheri na madoda galikala pamuhera? Ulangala na nditi viweza hashi kulikala pamuhera? **15** Hangu Kristu kaweza hashi kulikala pamuhera na Shetani? Hashi, muntu yakamwamini Mlungu na yakamwamini ndiri Mlungu wawera na uganja gaa? **16** Hashi, numba ya Mlungu iwera na uganja gaa na shinyagu shashiguyirwa na wantu? Toziya twenga twa numba ya Mlungu yakawera mkomu. Handa Mlungu mweni ntambu yakalongiti, "Hanulikali nawomberi na kutyanga mnagi mwawu na kulikala pakati pawu, Naneni hanweri Mlungu gwawu, Nawomberi hawaweri wantu waneni." **17** Hangu Mtuwa kalonga, "Muwuki pakati pawu, Mulibaguli nawomberi. Namshinkula shintu shihumba, Na neni hanuwajimili." **18** Mtuwa yakawera na likakala kalonga, "Neni hanweri Tati gwenu, Na mwenga hamuweri wana waneni, wapalu na wadala."

7 Waganja wangu, kwanjira patuwera na malagilu aga, su tulipungi kulawa mushoseri shashidodizya nshimba na rohu zyetu na tulitendi tuweri wananagala kwa kumtira Mlungu. **2** Mtupanani lupenyu mumoyu mwenu. Tumkosera ndiri muntu yoseri, tumtendera ndiri vidoda muntu yoseri ama kumpayira muntu yoseri. **3** Nonga ndiri aga kwa kuwatoza mwenga, toziya ntambu yanongoleriti kulonga, mwenga

mwa mnagi mwa myoyu yatwenga, tulikali pamuhera ama tuhovi pamuhera na mwenga. **4** Nana unakaka na mwenga kuwera mgangamala! Nulitumba toziya ya mwenga muntabika yetu yoseri nduwa moyu na nemelera nentu. **5** Ata patusokiti Makedoniya twoyeriti ndiri, tupatiti ntabika kila uwega, kunja kweniti ndewu, mungati myoyu kuwera na lyoga. **6** Kumbiti Mlungu yakawakola mawoku yawawuyiti kumbeli, katukoliti mawoku pakiziti Titu. **7** Kwakwiza kwakuwi Titu na mwenga ntambu yamumkoliti mawoku yomberi. Kang'ambiriti ntambu yamfira kumona neni, ntambu yamuwera na hinginika kwa vilii vyavilawiliti na ntambu yamfira kunteteya, su nankunemelera nentu. **8** Ata handa nuwahinginizi kwa luhamba lulii, neni njuta ndiri. Ata handa menjuti mona luhamba alu luwahinginiziya kwa shipindi shididini. **9** Kumbiti vinu nankunemelera, toziya ndiri muhinginikiti, kumbiti hinginika yamwenga iwatenda mgalambuki na kuleka vidoda. Toziya ayi mwenga mwoniti hinginiku ntambu yakafira Mlungu, su twenga tuwatenda ndiri mwenga muhinginiki. **10** Hinginiku yayigjetwi na Mlungu igalambuziya moyu na kujega ulopoziya wahera majutu. Kumbiti hinginiku ya pasipanu imjega muntu mukuhowa. **11** Vinu mloli malawiru ga hinginiku ntambu yakafiriti Mlungu, mwenga mpata vinu kuwera wantu yawawera na gangamalu na ntambu yamuwera na matakuliranu na mlirimuka na kutira, muwera na gangamalu na mwakala kwona uheri yauwera kulongolu kwa Mlungu wankutendwa. Mwenga mwananakaka kwa kila njira kuwera mwahera shidoda kuusu shiwtatila ashi. **12** Hangu, tembera nembiti luhamba, luweraga ndiri kwa ajili ya ulii yakakositi, ama kwa ajili ya ulii yakakosiyitwi. Nembiti hangu su mpati kuwonikana paweru palongolu pa Mlungu su mwoni ntambu yantaviya kwajili ya twenga. **13** Hangu tutulwa moyu. Tutulwa moyu hera ndiri, su Titu katunemereziyi kwa nemeleru ngulu, kwa nemeleru yakaweriti nayu ntambu yammutendiriti kakalamuki. **14** Neni nulitumbira mwenga palongolu pakuwi, mwenga muntenda ndiri neni hweri na soni. Tuwagambiriti unakaka mashaka goseri na kwa kuwajuma mwenga kulongolu kwa Titu, shiweriti shiwtatira shanakaka hera. **15** Nfiru yakuwi kwa mwenga nkulu nentu, pakalihola ntambu yamumjimiriti na ntambu yamumshemiriti kwa ligoya likulu na kutetema. **16** Nankunemelera nentu toziya neni weza kuwatumbira nakamu.

8 Walongu wayetu, twenga tufira mwenga muvimani manemu ga Mlungu gakavipananiti vipinga vya wantu yawamjimira Yesu vyaviwera Makedoniya. **2** Walongu walii wajeritwi nentu kwa ntabika, kumbiti nemelera yauw iweriti nkulu, tembera waweriti wahushu nentu na nemelera yauw

iwatenditi waweri wa kulaviya nentu kwa mawoku mawili. 3 Neni weza kuwagambira mwenga kuwera womberi walaviyiti uwezu wawu nentu ntambu yawawewe kuliku vilii vyawawera navi. Kwa mafiliru gawu weni, 4 watuluwiti nentu tutendi lihengu pamuhera na womberi kuwatanga wantu wa Mlungu Muyudeya. 5 Ashi shiweriti shitwatira shatushileriti ndiri! Kwanja walilaviya weni kulongolu kwa Mtua, shakapanu womberi walilaviyiti weni kwa twenga kwa mafiliru ga Mlungu. 6 Toziya ayi Su tumluwiti Titu, yakalyanji lihengu ali kawatangi viraa mulitendi lihengu ali lya ufiru muwamu mwenu. 7 Mwenga muwera na kila shintu kwa uvuwa, njimiru na uwezu wa kutakula na kwendeleya kutenda viheri na mafiliru genu kwa twenga. Su twenga tuwaluwani mwenga muweri na mafiliru nentu mulihengu ali lya kulaviya kwa mawoku mawili. 8 Nuwalagalira ndiri, kumbiti nfira kujera mafiliru genu handa ganakaka na galifana na mafiliru ga wantu wamonga. 9 Toziya mwenga muvimana manemu ga Mtua gwetu Yesu Kristu, tembera mweni kaweriti kalunda, kaitenditi mweni kuwera muhushu kwajili ya mwenga, su kulawirana na uhushu wakuwi kawatendi mwenga muweri walunda. 10 Shanfira kuwagambira ndo ashi, iherepa kwa mwenga kumalira vinu shilii shamwanjiti mvinja gwagupititi. Mwenga muweriti wa kwanja, kwa kulaviya ndiri, kumbiti viraa vilii muweriti na moyu gwa kutenda hangu. 11 Su vinu mmalili lihengu lya kulaviya! Muweri na moyu gwa kumalira ntambu yamfiriti na mlavyi kulawirana na vilii vyamuwera navi. 12 Handa payiwera muntu kana moyu gwa kulaviya, Mlungu hakajimili lifupu lyaku lyaguweza kulaviya na hapani kafiri shilii shamuwera nashu ndiri. 13 Mwenga mfiruwa ndiri mpanani neni su wamonga wapati mota, kumbiti tufiruwa woseri tulinganiri. 14 Kila shamuwera nashu vinu, shilii shashiwongerekita shiwanjati wamonga yawahera, su pawawera na shashiwongerekita, wawatangi mwenga mumafiliru genu. Su hakuweri na malinganiru. 15 Malembu Mananagala ntambu yagalonga, "Ulii yakajoinira vivuwa kaweriti ndiri na vyawiwongerekita, na ulii yakajoinira vivuwa ndiri kapungukiwitwi ndiri." 16 Nonga mayagashii Mlungu yakatuliti mngati mwa moyu gwa Titu lumata alu Iwanweriti nalu neni lwa kuwatanga. 17 Kajimiliti ndiri hera kuluwa kwa twenga, kumbiti viraa vilii mweni kafiriti nentu kuwatanga, mpaka mweni kaamuwiti kwiza kwa mwenga. 18 Twankumtuma mlongu yumu kalonguzi na yomberi, ayu kazyumitwi na shipinga shoseri sha wantu shawamjimira Yesu kwa lihengu lya kubwelera wantu Shisoweru Shiwigira. 19 Nentu ya aga, yomberi kasyagulitwi na vipinga nya wantu vyawamjimira Yesu kagendi mwanja pamuhera na twenga patulijega lihengu lyetu ali kwa ufiru, tendera yatuyitenda

kwajili ya ukwisa wa Mtua na ulanguziwa wa nfiru yetu heri. 20 Kwa kugenda mwanja pamuhera, hatuchapiri mahinginiku yagawewe kulawira mulihengu lya twenga lya kujojinika tambiku azi zya mpiya. 21 Nfiru ya twenga ndo kutenda hweri, kulongolu kwa Mtua hera ndiri, kumbiti kulongolu kwa wantu viraa. 22 Su twenga tumtuma mlongu tuyetu pamuhera na womberi, yatumjeriti na kumjimira, yomberi kafiriti nentu kutanga, mpaka vinu kana moyu nentu toziya kawajimira mwenga. 23 Titu ndo tuyangwa na tutenda lihengu pamuhera kuwatanga mwenga. Walongu wayetu wamonga yawiza pamuhera na yomberi, wawera wajumbi wa vipinga nya wantu vyawamjimira Yesu na ligoya kwa Kristu. 24 Su muwalanguzi mafiliru genu, su Shipinga sha wantu yawamjimira Yesu wavimani kuwera tutakula nakaka tuwatumbira mwenga.

9 Toziya neni nahera shakuwalembelerani mwenga kuusu mafupu genu ga mpiya kwa wantu wa Mlungu Muyudeya. 2 Nuvimana ntambu yamuwera na moyu gwa kutanga na neni nulitumbiriti mwenga kwa shitwatira ashi kulongolu kwa wantu wa Makedoniya. Nuwagambiriti, "Shipinga sha wantu shawamjimira Kristu wa aku Akaya walikala kala kwanjira shinja shipititi." Su kulilaviya kwa mwenga kuwatenda wantu wawuwa walilaviyi. 3 Nuwatuma walongu wayetu, su kultumbira kwa twenga kuusu mwenga kwa visoweru hera ndiri, kumbiti ntakula, mwenga hamuweri kala kwa kutanga kwenu. 4 Nayilawira kuwera wantu wa Makedoniya pawiza pamuhera na neni na kuwona muwera kala ndiri, su twenga hatuwoni soni na mwenga vilaa vilii hamuwoni soni, toziya hatuweri tuwatumbiriti ng'anji mwenga. 5 Su, mona iherepa kuwaluwa walongu awa wanongoleri kwiza kwa neni, wapati kutula kala mafupu ga mwenga makulu gamtakuliti. Na geni aga hagalanguzi kuwera ndo mafupu gamlavyiti kwa makakala, kumbiti gagalavyiti toziya mfira. 6 Muviholi visoweru avi, muntu ulii yakawketiti mbeyu zitangala ndiri hakabenangi padidini na ulii yakawketiti mbeyu zivuwa hakabenangi mabenu gavuwa. 7 Kila muntu kalavyi shilii shakafira mumoyu mwakuwi kulaviya, pota na kulazimishwa ama kwa kuhinginika, toziya Mlungu kamfira ulii yakalaviya kwa nemeleru. 8 Mlungu kawenza kuwapanani mwenga mafiliru nentu ya galii gamfira, mashaka goseri mpati kuwera na kila shintu shamfira na hamuweri nentu kwa kila lihengu liheri iyamtenda. 9 Malembu Mananagala ntambu yagalembwa, "Yomberi kalavyaga kwa manemu, Kawapanana wahushu, Uheri wakuwi wankulikala mashaka goseri." (aiōn g165) 10 Na Mlungu yakamupanana mkulima mbeyu na shiboga kuliya, viraa vilii hakawapanani mwenga

mbeyu zamfira na hakazitendi zimeri na zikuli na kuwapanani mabena gavuwa kulawirana na kulaviya kwa uheri wenu. **11** Mweni hakawalundiziyi mwenga mashaka goseri kwa kila shintu, su wantu walongi mayagashii Mlungu kwa uheri wenu gawapatiti kuititira twenga. **12** Toziya lihengu ali linanagala lyamtenda, hapeni liwatangi hera wantu wa Mlungu, kumbiti viraavilii haliwatendi wantu wawuwa walongi nentu mayagashii Mlungu. **13** Na kulawirana na ulanguziwa wawulanguziya lihengu lyenu ali, wantu hawamkwisi Mlungu kwa kushijimira na kujimira Shisoweru Shiwigira sha Kristu, viraavilii kwa uheri gamuwatendera woseri na wantu woseri. **14** Su hawawaluwili mwenga kwa Mlungu toziya ya uheri wa moyu gwenu gwa gweka gampananitii na Mlungu. **15** Tulonga mayagashii Mlungu toziya ya mafupu gakuwi gatuweza ndiri kugatakulira.

10 Neni Paulu nuwabeliziyani mwenga kuititira unanagala

na upoli wakuwi Kristu, wantu wamonga walonga neni pawera na mwenga nwera mnanagala kumbiti nkaliwa pawera patali na mwenga. **2** Nuwaluwani mwenga namuntenda hweri mkalipa panizaku, toziya nakaka neni weza kukalipa kwa wantu walii yawatuhola twenga tulikala handa wantu wa pasipanu. **3** Tulikoma ndiri handa wantu wa pasipanu ntambu yawalikoma. **4** Toziya silaa zyatuzitendera mungondu mwetu ndo silaa zya pasipanu ndiri, kumbiti silaa zyatuzitendera ndo silaa zya likakala lya Mlungu, zyatuzitendera kuhalibisiya boma zyoseri. Twankuharabisya visoweru vyoseri vya kupaya, **5** na tubomolanga kila shileweleru sha kulitumbira shashitulwa kulema kuvimana kwa Mlungu. Tutola kila liholu lyoseri na kilitenda limjimili Kristu. **6** Twenga hatuweri kala kwazibuzi kila ntambu ya kujimira ndiri, mwenga pamuwera kala mukujimira. **7** Mwenga mlola vitwatira kwa kunja hera. Hashi, kwana muntu yoseri yakalihola kuwera yomberi ndo gwa Kristu? Yina! Yomberi su katuholi viraavilii twenga twawantwa Kristu ntambu yakawera mweni. **8** Ata neni panulitumbira uwetu wakatupananiti Mtuwa, uwetu wa kuwanyawa pota na kuwabomolanga, hapeni moni soni kwa shiwtatila ashi. **9** Neni nfira ndiri monikani nuwatenda mwenga mtili kwa hamba zyangu. **10** Toziya muntu hakalongi, "Hamba zya Paulu zikalipa na ziwera na ujumbi utopera, kumbiti mweni pakawera na twenga, kawoneka kalegilegi na visoweru vyakuwi shintu ndiri." **11** Su muntu kavimani, kwahera ntambu yingi mushilii shatulemba muhamba zyetu patuvera patali na shilii shatutenda patuvera panu pamuhera na mwenga. **12** Twenga metujeri ndiri kulitula twaweni ama kulifana na walii yawalikwisa weni. Wantu yawalitenda kuwera shipimu sha kulpimira weni na pawalifananizya weni kwa weni, woseri

su wawera wazyigizyigi. **13** Kumbiti twenga hapeni tulitumbi nentu, kulitumbaaku hakusigali mushipimu sha lihengu lyakatupananiti Mlungu, lihengu lyatulitenda kwa mwenga. **14** Twenga tulokiti ndiri mumipaka yawatutuliriti patwiziti kwa mwenga, twenga ndo twatulongoleriti kuwajegera Shisoweru Shiwigira sha Kristu. **15** Su twenga hapeni tulitumbiri lihengu lyawatenditii wamonga, kupita mumipaka yakatutuliriti Mlungu. Kumbiti tulitumbira kuwera njimiru yenu payongereka, lihengu lya twenga kwa mwenga haliwongeleki nentu. **16** Shakapanu hatuwezi kubwera Shisoweru Shiwigira muisi zimonga kutali na mwenga na hapeni tulitumbiri lihengu lyalitenditii kala na wantu wamonga pahala pingi. **17** Kumbiti Malembu Mananagala ntambu yagalonga, "Muntu yakalitumba, kalitumbiri lihengu lyakatenditii Mtuwa." **18** Muntu yakajimila ndo ulii ndiri yakalizuma mweni, kumbiti ulii yakazyumwa na Mtuwa.

11 Nuvimana memuhepeleri neni katepu hera, ata neni

pawoneka mzyigizyigi, mwenga munhepeleri. **2** Nankuwawonera weya, kumbiti ndo weya wa Mlungu, toziya mwenga mulifana na mwali kaherepa yanumuhetiti kwa mpali yumu hera, ndo Kristu mweni. **3** Kumbiti ntira, gambira njoka ulii yakampayiriti Eva, maholua ga mwenga gaweza kuptuziwa, hamuwuleki uwaminika wenu wa nakaka kwa Kristu. **4** Toziya muntu yoseri yakiza na kumbwera Yesu wantambu yingi na ulii yatumubweriti twenga, mwenga muwanka kwa mawoku mawili ama mumjimira Rohu Mnanagala na Shisoweru Shiwigira shamwankiti kulawa kwtwenga. **5** Nulihola ndiri kuwera neni namwana kuliku yawalishema weni "Wantumintumi wakulu." **6** Pamonga nahera mantambala ga kutakula, kumbiti mahala nanaga, shiwtatila ashi tushilanguziya pota na kuffifa, kila pahala na kila shipindi. **7** Hashi, neni ntenditi vidoda pananagaliit namweni su mwenga mpatwi kukwiswa kwa kuwabwelera Shisoweru Shiwigira sha Mlungu pota na kuluwa shintu? **8** Pantenditi lihengu pakati pa mwenga, mafiliru gangu mpananitwi kulawa kwa vipinga vimonga vya wantu yawamjimira Yesu. Ntenditi hangu gambira nuwapoka ulunda wawu mpati kuwatendera mwenga. **9** Neni paweri na mwenga, numgaziya ndiri muntu yoseri panfiriti mpiya, walongu yawaalawiti Makedoniya wanjegeriti kila shintu shanfiriti. Su nulilola mweni kuwera nanawagaziya mwenga kwantambu yoseri illi na hanendereyi kutenda hangu. **10** Kwa unakaka ulii wa Kristu yauweriti mngati mwaneni, kwahera muntu yakaweweza kundewelera kulitumbira shiwtatila ashi Muakaya mwoseri. **11** Hashi, ntakula hangu toziya nuwafira ndiri mwenga? Mlungu kavimana kuwera nuwafira! **12** Hanendereyi kutenda

ntambu yantenda vinu, su nanuwapanana lopenyu walii wantumintumi wakulu yawasakula lopenyu lwa kulitumbira na kulonga womberi watenda lihengu ntambu yatutenda twenga. 13 Toziya wantu awa wawera wantumintumi wapayira, watenda lihengu lya kupayira na walipayira kuwera weni ndo wantumintumi wa Kristu. 14 Namulikangasha, toziya ata Shetani mweni kalipayira kawoneki kuwera ntumintumi gwa kumpindi gwa ulangala. 15 Su ashi ndo shitwatira sha kulikangasha ndiri payiwna na wantumintumi wa Shetani walipayira weni wawoneki kuwera womberi ndo yawamfirizya Mlungu. Na luperlu womberi hawawanki kwa galii gawagatenditi. 16 Ntakula kayi, muntu nakaholera kuwera neni namzyigizyigi. Kumbiti handa pamuhola ntambu ayi, munjimili gambira mzyigizyigi, su nulitumbiri padidini hera. 17 Shantakula vinu ndo shilii ndiri shakanagaliriti Mtuwa, mushitwatira ashi sha kulitumbira, neni ntakula hera gambira muntu mzyigizyigi. 18 Tembera wawuwa walitumbira gambira wantu wa pasipanu, naneni viraa hanulitumbi. 19 Maweni mwenga muwera na luhala, ndo toziya mwankuwahepelera wazyigizyigi kwa kunemelera! 20 Mwankumhepelera muntu yoseri yakawatendani mwenga wamanda, ama muntu yaktola vintu nya mwenga, ama muntu yakalikwisa na kuwakoma kusheni. 21 Ntakula kwa soni kuwera twenga tuweriti legilegi kutenda vitwatira vilii. Kumbiti handa kwana muntu yoseri yakajera kulitumbira shintu, ntakula gambira mzyigizyigi, viraa naneni ntira ndiri kulitumbira. 22 Hashi, womberi ndo Waebulaniya? Su neni vilaa Namuebraniya. Hashi, womberi ndo Waisraeli? Su neni vilaa Namwisraeli. Hashi, womberi ndo washiyiwuku sha Aburahamu? Su neni vilaa wa shiyiwuku sha Aburahamu. 23 Hashi womberi ndo wantumintumi wa Kristu? Ntakula aga gambira nana likwali, kumbiti neni nantumintumi gwa Kristu nentu kuliku womberi. Neni ntenda lihengu likamala nentu kuliku womberi, nkala kushibetubetu mala zivuwa nentu kuliku womberi, nsyatagwa ntomondu mala zivuwa nentu kuliku womberi na nweriti pakwegera na kuhowa mala zivuwa kuliku womberi. 24 Mala mhanu nsyatangitwi na Wayawudi, ntomondu malongu matatu na tisa. 25 Ngomangitwi na shindonga mala ntatu, wangumiti mabuwi mala yimu, mala ntantu mtumbwi gupantikiti mubahali na neni pawera mlaa na nyerukiti mmashi amu pashiru poseri na paliwala poseri. 26 Mumwanja zyangu zivuwa neni nweriti muhatali kukusiwa mumashi, muhatali kukomwa na wapoka, muhatali kukomwa na wenikaya wayangu na muhatali kukomwa na wantu yawawera ndiri Wayawudi, ntabikiti mlushi na ntabikiti mushiwala na ntabikiti muntundu na mubahali na ntabisitwi na waganja yawapayira. 27 Ntenda

lihengu na kutabika, nkala masu pota na kugonja mala zivuwa, nweriti na njala na kuyumuluwa, mala zivuwa noyiti kuliya shiboga na kulikala mumpepu shivila. 28 Pamuhera na gamonga gavuwa, kila lishaka neni wera na mahengu gavuwa muvipinga vyoseri nya wantu yawamjimira Yesu. 29 Handa kwana muntu mlegilegi, neni nwera mlegilegi vilaa. Muntu yoseri pakatendwa katendi vidoda, neni vilaa moyu guntama. 30 Handa panulitumba, su hanulitumbiri shitwatila shashilanguziya ntambu yanwera legilegi. 31 Mlungu, Tati gwa Mtuwa Yesu, litawu lyakuwi likwiswi mashaka goseri, yomberi kavimana kuwera neni mpaya ndiri. (aiōn g165) 32 Paweriti Dameski, mkolamlima yakaweriti pasi pa mfalumi Areta, kaweriti pakalulolera lushi lwa Dameski, su kankamuli. 33 Kumbiti nsulusiwti mulijamanda, kuitira mulupenu lwa shibambaza, nulipotiti kulawa mmawoku gakuwi.

12 Hanulitumbiri, tembera hapeni mpati shintu, kumbiti vinu hantakuli galii gamoniti na galii gakang'ubutuliti Mtuwa. 2 Nummana muntu yumu yakamwaminiti Kristu, ndomweni vinja lilongu na msheshi vyavipititi kanyasulitwi kugenda mpindi ya ntatu. Wayawudi waaminiti kuweri na mpindi ntatu ya ntatu Paradisu. Nuvimana ndiri handa kaweriti aku kwa nshimba ama kwa rohu, Mlungu gweka kavimana. 3 Na nuvimana kuwera muntu ayu kanyasulitwi kugenda Paradisu, handa kaweriti aku kwa nshimba ama kwa rohu, neni nuvimana ndiri kumbiti Mlungu kavimana. 4 Aku kapikinira vitwatira vyavakulitwi ndiri, vitwatira avi vibelwa muntu kavikuli. 5 Su, hanulitumbiri muntu gwa ntambu ayi, kumbiti hapeni nulitumbiri namweni, tembera hanulitumbiri kwajili ya legilegi yaneni. 6 Handa menfiru kulitumba menweri ndiri Mzigizigi, toziya mentakuli unakaka hera. Kumbiti hapeni nulitumbi, toziya nfira ndiri muntu kamoni neni namkulu kuliku galii gakagawona na kupikinira kulawa kwaneni. 7 Kumbiti, nfiru vitwatira avi vikulu vyang'ubutuliliti navindenda namwera nanamtiti, mpananitwi utama mnshimba handa lusomi, mjumbi gwa Shetani yakangoma, nanalitumba ng'anji. 8 Numuluwiti Mtuwa mala ntatu, shitwatira ashi su shindawi. 9 Kumbiti kang'ambiriti, "Manemu gangu gakutosha, toziya makakala gangu ndo makulu nentu shipindi gwenga gwa legilegi." Nana nemeru nentu kulitumbira legilegi ya neni, su ulolera wa makakala ga Kristu gaweri paneni. 10 Su toziya ya Kristu, nemlera pahwera legilegi, na panigilangwa na pantabika na kuwera na tabu. Toziya pahwera legilegi, ndo pahwera na likakala. 11 Nwera gambira mzigizigi, kumbiti mwenga mundazimisha hweri hangu. Mwenga ndo memfiruwi kunzyuma neni. Tembera neni nashintu ndiri kwantambu yoseri, neni namdidiki ndiri kuliku awa

"wantumintumi wakulu." 12 Mauzauza na makangashu galanguziya kuwera neni nantumintumi, gagatendikit pakati pa mwenga kwa uehepelera woseri. 13 Hashi, mpungikit shishi nentu kuliku vipinga vyamonga nya wantu yawamjimira Yesu, ira neni nuwagaziyani ndiri kupata utanga wenu? Shondi shondi nyagu mundekiziyi kwa shanuwakoselerani! 14 Mloli, vinu ayi ndo mala ya ntatu nakala kwiza kwa mwenga kuwatyangira, na hapeni nuwagaziyi. Toziya shansakula lunda zyenu ndiri, kumbiti maweni mwenga. Ntambu iraayi, wana wawatulira ndiri walelwa wawu uhara, kumbiti walelwa ndo yawawatulira wananguta wawu. 15 Neni nemera nentu kutumiya kila shintu shanweriti nashu, na ata kulilaviya namweni kwa kuwatanga mwenga. Hashi, hamunfiri katepu toziya neni nuwafira ng'anji mwenga? 16 Su, hamjimili kuwera neni nweriti ndiri shisanka kwa mwenga. Kumbiti muntu gwingi hakalongi kuwera neni nkalamuka, na nuwagomiziyiti kwa upayira! 17 Hashi, neni nuwapokani mwenga kuitira mjumbi yoseri yanumtumiti kwa mwenga? 18 Neni numuluwiti Titu, numtumiti kizi kwa mwenga pamuhera na mlongu myetu yumonga. Hashi, Titu kawapokiti mwenga vintu vyenu? Hashi, muvimana ndiri kuwera twenga tulonguziwa na nfiru iraa ilii, na mgenderanu gwetu ndo gumu? 19 Pamonga mulihola kuwera shipindi shoseri twankujiteteya twaweni kulongolu kwa mwenga. Ndala! Tutakula vitwatira avi kulongolu kwa Mlungu patulikolerana na Kristu. Waganja wangu, vitwatira vyatutenda, vitendeka kuwatanga mwenga muweri wagangamala. 20 Nankutira, pamonga paniza kwa mwenga hanuwawoni muntambu yanfira ndiri, na mwenga hamumoni neni muntambu yingi yamfira mwenga. Ntira pamonga neni hamoni ndewu na weya, mapweperanu na upayira na malingu, na maya na malekaniru na fuju pakati penu. 21 Neni ntira pamonga paniza kayi Mlungu gwangu hakantendi hweri mnanagala kulongolu kwa mwenga, na neni handayi toziya ya wantu wawuwa yawatenditi vidoda kumbiti waleka ndiri udoda yawatenditi, matamata zyau zidoda na uhumba yawatenditi.

13 Ayi ndo mala yangu ya tatu kuwatyangira mwenga, ntambu yagalonga Malembu Mananagala, "Kila lisitaka halimalilwi kwa upitawu wa wantu wawili ama watatu." 2 Nuwabeliziya kala paweriti mumwanja gwangu gwa pili, vinu ntakula kayi pahwera kutali, shipindi shamonga paniza hapeni hweri na lusungu kwa wantu woseri yawalangoleriti kutenda vidoda na wamonga woseri. 3 Hamliwoneri maweni kuwera Kristu kankutakula kuitira neni. Yomberi kalegilegi ndiri pakatenda lihengu pakati penu, kumbiti makakala gakuwi gatenda lihengu pakati penu. 4 Ata

handa kapingikitwi palupingika pakawera legilegi, kumbiti vinu kankulikala kwa makakala ga Mlungu. Twenga viraaviliii twalegilegi kwa kulikolerana pamuhera na yomberi, kumbiti hatulikali na yomberi kwa makakala ga Mlungu toziya ya mwenga. 5 Mliloliloli maweni mpati kuvimana handa nakaka mwankulikala munjimiru. Hashi, muvimana kuwera Yesu Kristu kamngati mwenu? Handa ndala, su mwenga msinda nakamu. 6 Kumbiti namini handa mwenga muvimana kuwera twenga tusinda ndiri. 7 Vinu twankumuwa Mlungu namtenda ukondola woseri ulii, kumbiti nfiru ndiri tuwonikani handa wantu yawafawuliti kala, ira mpati kutenda maheri, ata handa twenga tuwoneka kuwera tusinda. 8 Toziya tuweza ndiri kutenda shitwatila shakuwulema unakaka, kumbiti kwendeleziya unakaka. 9 Tunemelera kuwera twenga twalegilegi, kumbiti mwenga muwera na likakala, su twankumuwa Mlungu mpati kuwera wantu yawafaa kwantambu yoseri. 10 Su, nemba luhamba alu pawera kutali, su pansoka kwa mwenga nandazimika kuwera mkalipa kwa mwenga kwa uwezu ulii wakanupiti Mtuwa, uwezu wa kuwapotuziya ndiri kumbiti uwezu wa kuwagangamaziya. 11 Upeleru, walongu wayangu, nankugenda! Mjeri kuwera wakamiliika, mkoli mafundu ga neni, muweri na nfiru yimu, mulikali kwa ponga. Na Mlungu gwa mafiliru na ponga hakaweri pamuhera na mwenga. 12 Mulilamsiyani kwa kulanguziya mafiliru ga Kristu. 13 Wantu woseri wa Mlungu wa aku wawalamisiani. 14 Manemu ga Mtuwa Yesu Kristu na mafiliru ga Mlungu na uwumu wa Rohu Mnanagala, viweri na mawoseri mwenga.

Wagalatiya

1 Neni Paulu ntumintumi, neni were ndiri ntumintumi kwa kusyagulwa na wantu ama kutumwa na wantu kumbiti nsyagulitwi na Yesu Kristu na Mlungu yakawera Tati ulaa yakamzyukisiyiti Yesu. **2** Neni na walongu woseri yawawera pamuhera naneni, tuwalembera mwenga shipinga sha wantu yawamjimira Yesu yawawera aku Galatiya. **3** Manemu na ponga gaweri pamuhera na mwenga kulawa kwa Mlungu Tati gwetu na kwa Mtuwa Yesu Kristu, **4** yakalilaviyiti ulamweni toziya ya vidoda vya twenga su kapani kutukolopola mupasipanu padoda, teratera na mafiliru gakuwi mweni yakawera Mlungu na Tati gwetu. (aiōn g165) **5** Kwakuwi Mlungu kuweri na ukwisa mashaka goseri! Yina haa. (aiōn g165) **6** Nankulikangasha nentu kuwera katepu hera mwenga mumleka ulii yakawashemiti kuitipira manemu ga Kristu na vinu mfata ujumbi wa ntambu yingi yawushemwa Shisoweru Shiwigira, **7** kumbiti nakaka kwana Shisoweru Shiwigira shimu hera sha nakaka. Ntakula ntambu ayi toziya kwana wantu wankuwavuluvusya na yawafera kushipotuziya Shisoweru Shiwigira sha Kristu. **8** Mlungu kampangili muntu yoseri yakawubwerwa ujumbi wa ntambu yingi na Shisoweru Shiwigira shatuwabwereriti, ata handa muntu ayu kawera yamu gwetu ama kawera ntumintumi kulawa kumpindi. **9** Ntambu yatulongiti pamberi na vinu nankulonga kayi muntu yoseri pakawabwerera ujumbi umonga yawaushema Shisoweru Shiwigira ntambu yingi na shilii Shisoweru shiwagira shatuwabwereriti, muntu ayu kapangilwi na Mlungu. **10** Hashi, ntakula aga kwa kufira shibali sha wantu? Ndala! Neni nfira shibali sha Mlungu. Ama nankufira kuwafirizya wantu? Ndala! Menfiri kuwafirizya wantu, neni menweri ndiri nakamu ntumintumi gwa Kristu. **11** Walongu wangu, nfira muvimani kuwera Shisoweru Shiwigira shanuwabwereriti shilawiti ndiri kwa wantu. **12** Neni nuuwanka ndiri ujumbi awu kulawa kwa muntu yoseri ama kufundwa na muntu, kumbiti Yesu Kristu mweni ndo yakang'ubutuliriti. **13** Mwenga mpikaniriti kala kuus makaniliru gangu ga makashu panweriti munjira ya Shiyawudi ya kumfata Mlungu na ntambu yanuwabisisiyti nentu shipinga sha wantu yawamjimira Yesu na kujera kuwahoziya nakamu. **14** Naneni nendereyiti nentu mudini ya Shiyawudi kuliku Wayawudi wavuwa wa vinja vyangu, toziya neni nweriti na bidii nkulu ya kuvikola vitiba vya wambuyi wangu. **15** Kumbiti payimfiriziyiti Mlungu yakansyaguriti kwanjira mumtima mwa mawu gwangu na kunshema kwa manemu gakuwi, **16** su kang'ubutuliriti Mwana gwakuwi, mpati kumbbwera pakati pa wantu yawawera ndiri Wayawudi. Ntugira ndiri

kukosiya kosiya kwa muntu yoseri, **17** ama ng'enditi ndiri Yerusalem kuwalola walii yawaweriti wantumintumi pamberi paneni, kumbiti ng'enditi kwanja kumkowa gwa Arabiya na shakapanu mbuyiti lushi lwa Dameski. **18** Shakapanu pa vinja mitatu, ng'enditi ku Yerusalem kuliwona na Kefa na nulikaliti pamuhera nayomberi kwa mashaka lilongu na muhanu. **19** Kumbiti nuwawoniti ndiri wantumintumi wamonga ira Yakobu mpusu gwa Mtuwa Yesu. **20** Mlungu kapitawu gwangu kuwera aga ganuwalembera mpayira ndiri. **21** Shakapanu ng'enditi mumikowa ya Siriya na Kilikiya. **22** Mushipindi ashi neni namweni manikana ndiri kwa shipinga sha wantu yawamjimira Yesu shawawera aku Yudeya. **23** Shawashimaniti ndo shirii shawashipikaniriti hera kuwera, "Muntu ulii yakatutabisiyiti mashaka gagapititi, vinu kankuyibwera njimiru iraa ilii kwa shipindi shimu kajeriti kuyiharabisiya." **24** Na womberi wamkwisiti Mlungu toziya ya neni.

2 Payipititi mininja lilongu na msheshi, ng'enditi kayi Yerusalem pamuhera na Barinaba na numtoliti Titu. **2** Ng'enditi aku toziya Mlungu kang'ubutuliriti kuwera ng'endi, nukawagambiri gweka yamu walii yawaweriti walongoziya, ujumbi wa Shisoweru Shiwigira shanushibwereriti kwa wantu yawawera ndiri Wayawudi. Ntenditi hangu su lihengu lyaneni lyantenditi na liliu lyantenda vinu, naliwera lyahera mota. **3** Kumbiti ata myangu Titu, yomberi kaweriti Mgiriki, kafiriti ndiri kwingiziwa jandu handa lilangaliru kuwera mweni kapakati pa wantu wa Mlungu, **4** shiwtatira ashi shilawira toziya wantu yatalitenditi gambira walongu yawamjimira Kristu, yawaliyingiziyiti kwa bada pakati pa twenga nolanola ulekeziwu watuwera nawu mukulikolerana pamuhera na Kristu Yesu, su wapati kututenda tulikali makaliru ga umanda. **5** Twenga nakamu tujimilirana ndiri nawomberi, su unakaka wa Shisoweru Shiwigira wendereyi kusigala kwa mwenga. **6** Wantu walii yawapananitwi ligoya kuwera walongoziya, wanongoleriti ndiri shintu sha syayi muwujumbi waneni. Na payiwera womberi waweriti walongoziya ama ndala, kwaneni shintu ndiri toziya Mlungu kahera upendelewu. **7** Badala yakuwi, womberi wavimaniti kuwera Mlungu kanagaliriti kushibwera Shisoweru Shiwigira kwa wantu yawawera ndiri Wayawudi gambira Peteru ntambu yakalagaliriti kushibwera Shisoweru Shiwigira kwa Wayawudi. **8** Toziya ulii yakantenditi Peteru kuwera ntumintumi kwa Wayawudi ndo ulaa yakantenditi neni kuwera ntumintumi kwa wantu yawawera ndiri Wayawudi. **9** Su Yakobu na Kefa na Yohani yawawonikaniti kuwera mpanda, wavimaniti kuwera Mlungu kamupananiti manemu aga, su womberi watenditi

malinganiru na twenga kwa kutukola mawoku neni pamuhera na Barinaba. Twenga tujimilirana kuwera twakatendi lihengu pakati pa wantu yawawera ndiri Wayawudi na womberi watendi lihengu pakati pa Wayawudi. 10 Womberi waturuwiti shintu shimu hera kuwera twendereyi kuwatanga wahushu, shiwtatira shilaa shilii moyu gwangu gufira kushitenda. 11 Kumbiti Kefa pakasokiti Antiokiya, numgambiriti pota kufifa kulongolu kwa wantu toziya yomberi paweru katenditi likosa. 12 Pamberi pa wantu wamu yawalawiti kwa Yakobu hawenisoki palii, Kefa kawerit kankuliya pamuhera na wantu yawawera ndiri Wayawudi. Kumbiti pawasokiti wantu walii, Kefa kalekiti nakamu kuliya pamuhera na wantu yawawera ndiri Wayawudi kwa kuwatira wantu walii yawasisitiza kwngiziwa jandu. 13 Viraa walongu wamonga Wayawudi walikoleriti pamuhera na Kefa kwa ufyangu wakuwi, ata Barinaba kapotuziwiwi muufyangu wawu. 14 Neni pamoniti kuwera matendu gawu galinganira ndiri na unakaka wa Shisoweru Shiwigira, numgambiriti Kefa kulongolu kwa wantu woseri, "Tembera gwenga ndo Myawudi, gulikala ndiri gambira Wayawudi kumbiti gulikala gambira wantu yawawera ndiri Wayawudi! Gwenga guweza hashi kuwatenda wantu yawawera ndiri Wayawudi wajimiri kulikala gambira Wayawudi?" 15 Twenga twa Wayawudi kwa kwiwuka, twenga twawantu ndiri yawawera ndiri Wayawudi, wantu yawashemwa wawera na vidoda. 16 Kumbiti tuvimanana kuwera muntu hapeni kawalangwi kuwera kahera hatiya kwa kugajimira Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa, kumbiti kwa kumjimiru Yesu Kristu hera. Twenga viraa tumjimiru Kristu Yesu su tupati kuwalangwa twahera hatiya kuitira njimiru yetu kwa Kristu, toziya ndiri kwa matendu ga Malagaliru aga. Toziya kwahera muntu yoseri yakawalangwa kahera hatiya kwa Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa. 17 Kumbiti handa twankusakula kuwalangwa tumfiriziyi Mlungu kwa kulikolerana pamuhera na Kristu na twenga tuwoneka twankali twana vidoda, hashi, shiwtatira ashi shiweria na mana kuwera Kristu kawera ntumintumi gwa vidoda? Ndala nakamu! 18 Payiwera neni nankunyawa kayi shilaa shilii shambomuliti, su nulilanguziya kuwera neni ndo yankosa. 19 Kuusu Lilagaliru Mlungu lyakamupananiti Musa, neni howiti, Lilagaliru lyeni linagiti, su nulikali toziya ya Mlungu. Neni wera handa mpingikitwi pamuhera na Kristu. 20 Vinu nankulikala, kumbiti neni ndiri kayi yanulikala, Kristu kalikala mngati mwa neni. Makaliru aga ganulikala vinu munshimba, nulikala kwa njimiru, njimiru mu Mwana gwa Mlungu yakanfiriti na kawulaviyiti ukomu wakuwi toziya ya neni. 21 Nfira ndiri kugalema manemu ga Mlungu. Kumbiti handa muntu kawalangwa kawera muheri kulongolu kwa

Mlungu kwa njira ya Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa, su kuhowa kwa Kristu kwahera shintu.

3 Mwenga Wagalatiya wazyigizyigi! Gani yakawahawiti?

Kwa masu genu maweni mulanguzitwi paweru kwa visoweru kuhowa kwa Yesu Kristu palupingika. 2 Nfira mung'ambiri shintu shimu. Hashi, mumwankiti Rohu gwa Mlungu toziya ya kutenda shirii shashifiruwa Mumalagaliru Mlungu gakamupananiti Musa ama toziya ya kujimira ujumbi wamupikaniriti? 3 Iwera hashi mwenga muwera wazyigizyigi ntambu ayi? Mwenga mwanjiti kwa utanga wa Rohu gwa Mlungu, vinu mfira kumalira kwa makakala genu maweni? 4 Hashi ntabiku yoseri illi yampatiti iweriti yahera shintu? Nakaka iweriti ndiri yahera shintu. 5 Mlungu kankuwanpanana Rohu gwakuwi na kutenda mauzausa pakati pa mwenga toziya mugatenditi Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa ama toziya muwujimira ujumbi ulii wamupikaniriti? 6 Muloli gagatenditi kwa Aburahamu, "Yomberi kamjimiriti Mlungu na Mlungu kamuwalangiti kuwera muheri kulongolu kwakuwi." 7 Su muvimanu kuwera wantu yawajimira Mlungu, womberi ndo wawiwuka wa nakaka wa Aburahamu. 8 Malembu Mananagala galanguziyiti pamberi kuwera Mlungu hakawatendi wantu yawawera ndiri Wayawudi wawalangwi waheri kulongolu kwakuwi kwa njira ya njimiru. Su Aburahamu kagambiriti Shisoweru Shiwigira kuwera, "Kupitira gwenga, wantu wa makabila goseri hawatekelerwi." 9 Su wantu woseri yawawera na njimiru wankutekelerwa pamuhera na Aburahamu, muntu gwa njimiru. 10 Kwa wantu woseri yewalitumbira matendu ga Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa, womberi wawera mumpangilu, toziya ilembwa kuwera, "Kapangilwa muntu yoseri yakakola ndiri na kutenda vitwatira vyoseri vyavilembitwi mushintora sha Malagaliru." 11 Su vinu iwoneka nakaka kuwera Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa hapeni gamtendi muntu kawalangwi kuwera muheri kulongolu kwa Mlungu, toziya Malembu Mananagala galonga, "Muntu yakamfirizya Mlungu hakalikali kwa njimiru." 12 Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa galitumbira ndiri njimiru, kumbiti Malembu Mananagala galonga, "Muntu yoseri yakagatenda matendu gagafiruwa na Malagaliru, yomberi hakalikali kwa matendu aga." 13 Kristu katukomboriti kulawa mumpangilu ya Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa kwa kupingikwa palupingika kwajili yetu gambira muntu yakapangilwa na Mlungu, toziya ilembwa Mumalembu Mnanagala, "Kapangilwa muntu yoseri yakapangikitwi mulupanda." 14 Shiwtatira ashi shitendikitihang su kuitira Yesu Kristu, matekeleru gakapananiti Aburahamu gawayiziri na wantu yawawera ndiri Wayawudi

kupitira njimiru tupati kumuwanka Rohu yatulagilitwi na Mluntu. 15 Walongu wayangu, hanuwapanani mfanu kulawa mumakaliru getu ga kila lishaka. Muliholi kuusu mapatanu gawalijimilirana wantu. Lipatanu palijimirika kala, kwahera muntu yakawenza kuwusiya ama kwongera shoseri. 16 Su Aburahamu wampananiti lagilu, mweni pamuhera na muiyiku gwakuwi. Malembu Mananagala galonga ndiri "wayuwuku wakuwi," kulanguziya wantu wavyuwa, kumbiti galonga "na muiyiku gwaku," kulanguziya muntu yamu, mweni ndo Kristu. 17 Shanfira kutakula ndo ashi, Mluntu katenditi lipatanu lyakuwi na kailanguziyiti nakaka, Malagaliru gagalawiriti vinja miya msheshi na malongu matatu shakapanu, hapeni gawezi kuliwusiya lipatanu ama kulileka lagilu ali. 18 Toziya handa uhala upatikana kwa malagaliru Mluntu gakamupananiti Musa, ulawirana ndiri na lagilu, kumbiti Mluntu kamupananiti Aburahamu uhala toziya kalagaliti hangu. 19 Malagaliru gawera na lihengu gaa? Gatulitwi su kuwalanguziya wantu nakaka ukondola wa matendu gawu mpaka pakiza muiyiku gulii gwa Aburahamu yakakantitwi mulagilu lili. Gajegitwi na wantumintumi wa kumpindi kwa liwoku lya Musa yakaweriti mkolaniziya. 20 Shitwatira shashiwera sha muntu yamu hera, mkolaniziya kafiruwa ndiri, kumbiti Mluntu ndo yamu hera. 21 Hashi, Malagaliru Mluntu gakamupananiti Musa gasingana na lagilu lya Mluntu? Ndala nakamu! Toziya Malagaliru Mluntu gakamupananiti Musa gagalavyitwi megawapanani wantu ukomu, su twenga metuwezi kumfirizira Mluntu kwa njira ya Malagaliru aga. 22 Kumbiti Malembu Mananagala gatenda vintu vyoseri vitawilili pasi pa makakala ga vidoda, su galii gagalagilitwi kupananwa kwa njira ya kumjimira Yesu Kristu, gapati kupananwa kwa walii yawajimira. 23 Pamberi njimiru hayeniyizi, twenga tuweriti tutatilwa gambira watatirwa pasi pa Malagaliru Mluntu kakamupananiti Musa, tutatiltwi mushibetubetu mpaka njimiru igubutulwi. 24 Su Malagaliru gatuloleriti mpaka Kristu pakiziti, su tupati kuwalangwa kuwera waheri kulongolu kwa Mluntu kwa njimiru. 25 Toziya njimiru isoka kala, twenga tulonguziwa kayi ndiri na Malagaliru Mluntu gakamupananiti Musa. 26 Kupitira njimiru, woseri mwenga muwera wana wa Mluntu kwa kulikolerana pamuhera na Kristu Yesu. 27 Mwawoseri mwenga yambatizwiti kwa kulikolerana pamuhera na Kristu su muwera gambira Kristu mweni. 28 Su vinu woseri tuwera teratera pakati pa Wayawudi na wantu yawawera ndiri wayawudi, pakati pa mumanda ama muntu mlekeziwa, pakati pa muntu mpalu ama mdala, mwawoseri mwenga muwera shintu shimu kwa kulikolerana pamuhera na Kristu Yesu. 29

Paiwera mwenga ndo wantu wa Kristu, su mwawashiyiwuku sha Aburahamu na hamuwanki galii gakalagiliti Mluntu.

4 Su ntakula vinu, muhala pakawera kankali mwana mdidini hapeni kaweri ntambu yingi na mumanda tembera ulunda woseri uwera wakuwi. 2 Mweni kawera pasi pa walera wakuwi na yawalolera ulunda wakuwi mpaka shipindi sha kuhala shashitulitwi na tati gwakuwi. 3 Ntambu iraa ayi twenga patuweriti handa twankali wana wadidini tuweriti wamanda wa vintu vyaviwera na uwezu vyavikolamlima pasipanu. 4 Kumbiti shipindi shilii shashitulitwi pashisokiti, Mluntu kamtumiti mwana gwakuwi yakayiwukiti kwa mdala, yomberi kiwukiti pasi pa Malagaliru Mluntu gakamupananiti Musa, 5 kapati kuwalopoziya wantu woseri yawawera pasi pa Malagaliru, su tupati kutendwa wana wa Mluntu. 6 Toziya vinu mwenga mwawana wakuwi, Mluntu kamtumiti Rohu gwa Mwana gwakuwi mumyoyu mwenu, Rohu yakashema "Aba" mana yakuwi "Tati." 7 Su gwenga gwa mumanda ndiri kayi, kumbiti gwamwana na gwenga paguvera mwana, su haguwanki goseri Mluntu gakawatuliriti wana wakuwi. 8 Makashu pamumumaniti ndiri Mluntu, muweriti wamanda wa vilii vyaviwera ndiri milungu nakaka. 9 Kumbiti vinu mumumana Mluntu ama nongi mumanikana na Mluntu, iwera hashi mwankuvuiwiyira vintu legilegi na vyavihera shintu, vintu vilii vyavikolamlima pasipanu, kwa vintu avi mfira kuwera wamanda kayi? 10 Mwenga mwankali mwankugakola nentu mashaka na myezi na vipindi vyavirita vinja! 11 Neni ntira kuusu mwenga, pamonga lihengu lyantenditi kwa mwenga lyagamira hera. 12 Walongu wangu, nuwahiga muweri gambira neni, toziya neni wera gambira mwenga. Muntendera ndiri shidoda shoseri. 13 Mwenga muvimana kuwera toziya ya ulweli wangu, neni impatiti lupenu lwa kuwera na mwenga na kuwabwelera Shisoweru Shiwagira kwa mala ya kwanja. 14 Tembera ulweli wangu uwatuliti mumajeru, mwenga mumbeziyiti ndiri ama kumonera shinyakali. Kumbiti mwenga munankiti gambira neni ndo ntumintumi gwa kumpindi gwa Mluntu, gambira neni ndo Kristu Yesu mweni. 15 Ntambu ya nemeleru yamuweriti nayu igenda koshi? Neni weza kupitawulira, shipindi shilii memuwezi kugakolopola masu genu na kumpanani neni. 16 Hashi, neni nwera mngondu gwenu kwa kuwagambira unakaka? 17 Wantu walii yawagolokera kuwera mfati Malagaliru, walanguziya handa wankuwashera mwenga, kumbiti nfiru zyawu ziherera ndiri. Shintu shawafira ndo kuwalekenaziya mwenga na twenga su mpati kuwera kwa womberi. 18 Iherepa kuwera na bidii ya kutenda vitwatira viherepa kila shipindi. Neni pawera na mwenga, na shipindi shilii neni pawera ndiri pamuhera

na mwenga. 19 Wana wangu! Gambira utama wa kwiwura mwana, neni mpata kayi utama toziya ya mwenga mpaka pamuwera na ntambu ya Kristu mngati mwenu. 20 Neni menfiri kuwera na mwenga shipindi shilaa ashi, pamonga meng'alambuli liziwu lyangu. Neni nkolwa na lyoga kuusu mwenga! 21 Mung'ambiri, mwenga yamufira kukolwamlima na Malagaliru Mlungu gakamupananit Musa, hashi mwenga muvimana ndiri yagatakula Malagaliru? 22 Toziya ilembwa Mumalembu Mananagala kuwera Aburahamu kaweriti na wana wawili, mwana yamu kiwukiti kwa mawu mmanda na yumonga kiwukiti kwa mawu mlekeziwa. 23 Kumbiti mwana yakayiwukiti kwa mawu mmanda, kiwukiti kwa ntambu ya mafiliru ga muntu, kumbiti mwana ulii yakayiwukiti kwa mawu mlekeziwa, kiwukiti kulawirana na lagilu lya Mlungu. 24 Vitwatira avi viweriti mfanu wa ujumbi tunga. Toziya wamawu wawili awa wawera ndo mfanu gwa malinganiru mawili. Hajiri, wana wakuwi wayiwukiti muntambu ya umanda. Agu ndo mfanu wa lipatanu lyalitendikit kulgongu lwa Sinayi. 25 Vinu Hajiri kankulunganiziwa na lugongu lwa Sinayi lwaluwera Arabiya na luwera mfanu gwa lushi lwa vinu lwa Yerusalemu yaiywera vinu muumanda pamuhera na wana wakuwi. 26 Kumbiti Yerusalemu yaiywera kumpindi yagambira mdala mlekeziwa na yomberi ndo mawu gwetu. 27 Toziya Malembu Mananagala galembwa, "Gunemeleri gwenga yaguwera mpendi, gwenga yagwiwura ndiri! Gubotangi na gutagi lusheka gwenga yagumana ndiri utama wa kwiwura mwana. Toziya wana wa ulii yakalekiti ndo wawuwa kuliku wana wa ulii yakaweriti na mpalu." 28 Vinu mwenga walongu wangu muwera wana wa lagilu gambira Isaka. 29 Kumbiti handa yaiywerti mashaka galii ulii yakayiwukiti kwa mafiliru ga muntu kamtabisiyiti ulii yakayiwukiti kwa mafiliru ga Rohu wa Mlungu, ndo ntambu yaiywera ata vinu. 30 Kumbiti Malembu Mananagala galonga hashi? Galonga, "Gumuwingi mawu mmunda pamuhera na mwana gwakuwi, toziya mwana gwa mmunda hapani kahali pamuhera na mwana gwa mawu mlekeziwa." 31 Su walongu wangu, twenga twawana ndiri wa mawu mmanda kumbiti twawana wa mawu mlekeziwa.

5 Kristu katupananiti ulekeziwu wa kuwera walekiziwa. Su mgangamali namujimira kayi kuwera muminyoloru ya umanda. 2 Mtuli mumahala! Neni Paulu nankuwagambira kuwera handa pamujimira kwingiziwa jandu handa lilangaliru kuwera mwenga mwapakati pa wantu wa Mlungu, su Kristu hapani kaweri na mota yoseri kwa mwenga. 3 Neni ntakula kayi paweru, kila muntu yakajimira kwingiziwa jandu su kagajimiri Malagaliru goseri Mlungu gakamupananit Musa. 4 Mwenga pamujera kutendwa wahera kulongolu kwa Mlungu kwa njira ya kugajimira Malagaliru Mlungu gakamupananit

Musa, muwuka kwa Kristu, mwapakwegera ndiri na manemu ga Mlungu. 5 Kwa twenga twanali litumbiru lya kutendwa waheri kulongolu kwa Mlungu. Twankushihhepera nentu shitwatira ashi kwa uwezu wa Rohu gwa Mlungu na kwa njimiru. 6 Toziya kwa walii yawalikolerana pamuhera na Kristu Yesu, kwingiziwa jandu ama kwingiziwa ndiri jandu shintu ndiri. Shintu shashiweru na mana ndo njimiru yayitenda lihengu kuitipera mafiru. 7 Mwenga muweriti mwankwendereya weri, gaa yakawapingira kujimira unakaka? 8 Upingira wa ntambu ayi ulawiti ndiri kwa Mlungu mweni yakawashema mwenga kuwera wantu wakuwi. 9 Muwumana utakula awu "Simika ndidiki isheshemiziya ubumu woseri." 10 Neni wera na unakaka kuusu mwenga mukulikolerana pamuhera na Mtwa kuwera hapeni muweri wantambu yingi na neni. Kumbiti ulii yakawavurusiyani, ata pakawera gaa, yomberi hakatozwi na Mlungu. 11 Vinu walongu wangu, handa neni nankali nankubwera kwingiziwa jandu handa lilangaliru kuwera mwenga mwapakati pa wantu wa Mlungu, iwera hashi nankali nankutabiswa? Handa ayi meyiweri nakaka, kubwera kwaneni kwa lupiterika lwa Kristu meyijegi ndiri shikaliru shoseri. 12 Kwa walii yawa wajegera ndewu pakati penu, menfiri walawi mushipinga shenu kwa kulisawula weni. 13 Walongu wangu, mwenga mshemiti na Mlungu su muweri wantu walekiziwa. Su namuwutendera ulekeziwu awu kuwera ulekeziya wa kuzitenda lumamatata zya vidoda vyaviwera mngati mwenu, kumbiti mulitenderi kwa mafiru maweni kwa maweni. 14 Toziya Malagaliru goseri gatawalirwa mulilagaliru limu, "Gumfiri muyagu ntambu yagulifira gumweni." 15 Kumbiti handa pamulumana na kutenduwana gambira wankanyama wa kuntundu, muliloleri namwiza kulyagamiziya maweni kwa maweni. 16 Su nonga hangu, mleki Rohu Mnanagala kagalongoziyi makaliru genu na mwenga hapani mtimizi lumamatata zya vidoda vyaviwera mngati mwenu. 17 Toziya lumamatata zya vidoda vyaviwera mngati mwenu zisingana na nfiru za Rohu Mnanagala, na nfiru zya Rohu Mnanagala zisingana na lumamatata lwa vidoda vyaviwera mngati mwenu. Avi visingana su namtenda vintu vyamfira kuitenda. 18 Kumbiti pamulongoziwa na Rohu Mnanagala, mwenga hapani muweri pasi pa Malagaliru. 19 Matendu yagalawirana na matamata zya vidoda vyaziwera mngati mwenu gamanikana paweru, matendu geni ndo uhumba na matendu madoda na undiyandiya, 20 na kuviguwira vinyagu na uhawi na ungondou na mashowanganu na weya na maya na ubinafsi na malekaniru na vipinga vya masinganu 21 na husuda na ukologeru na misambu ya ukologeru nkalaliru na vitwatira vyamonga vyavilifana na avi. Nankuwabereziya mwenga ntambu yanuwabereziyiti

pamberi, woseri yawatenda vitwatira gambira avi hapeni wawuhali Ufalumi wa Mlungu. 22 Kumbiti vitwatira vyavijegwa na Rohu Mnanagala ndo ufiru na nemeru na ponga na uhepera na uheri na lusungu na ujimirika, 23 upoli na kulikolamlima. Muvitwatira gambira avi kwahera malagaliru. 24 Woseri walii yawawera wa Kristu Yesu, wayipinjika ntambu yawu ya shipasipanu pamwera na maholu gakuwi madoda na matamata zyakuwi. 25 Payiweru Rohu Mnanagala katupanana ukomu, su tulonguziwa na Rohu ayu. 26 Su natulitumba hera, natulisoziya ama kuliwonera weya twenga kwa twenga.

6 Walongu wangu, handa pamumwona muntu yoseri kagomiziwa na shidoda shoseri, su mwenga yamuwera wa shirohu mumwuziyi muntu ayu kwa rohu ya upoli pamulilola weri maweni su namujerwa vira. 2 Mulitangi mwenga kwa mwenga mushida zyenu, kwa njira ayi hamulitimizi lagaliru lya Kristu. 3 Muntu pakalihola mweni kuwera shintu, kumbiti kashintu ndiri, ayu kalizyanga mweni. 4 Kumbiti kila muntu kaguloli weri mgenderanu gwakuwi mweni, su kawezi kulizuma mweni pota na kulifanizya na muntu yumonga. 5 Toziya kila muntu hakapapi shisanka shakuwi mweni. 6 Ulili yakafundwa mushisoweru sha Mlungu, su kamubaguliri mfunda gwakuwi muvhirepa vyoseri. 7 Namulizyanga maweni, Mlungu hapeni katenderwi lidufiya. Toziya shilii shakayala muntu ndo hakashibenangi. 8 Yoseri yakayala kwa mafiliru ga vidoda vyaviwera mnngati mwakuwi, kwa mafiliru aga hakabenangi uharibisiya, kumbiti ulili yakayala kwa kumfirizya Rohu Mnanagala, mu Rohu ayu hakabenangi ukomu wa mashaka goseri. (aiōnios g166)

9 Su natutoka kutenda maheri, toziya hatubenangi kwa shipindi shashifaa patuwuya ndiri kumbeli. 10 Su patuwera na lupenu, tuwatenderi maheri wantu woseri, asa walii yawawera pamuhera na twenga mukumjimira Kristu. 11 Muloli ntambu yanemba kwa lilembu likulu, kwa liwoku lyangu namweni! 12 Woseri yawafira kuwoneka waherepa kwa vitwatira vy a nshimba, walii yawafira wawalazimishani mwenga kwingiziwa jandu handa lilangaliru kuwera mwenga mwapakati pa wantu wa Mlungu, wankutenda hangu su washapiri kutabisiwa toziya ya kubwera lupingika lwa Kristu Mlopzoziya. 13 Ata walii yawayingiziwa jandu, wagajimira ndiri Malagaliru Mlungu gakamupananit Musa, kumbiti wankufira mwenga mwingiziwi jandu su wapati kultumbira toziya ya nshimba zyenu. 14 Kumbiti neni hapeni nulitumbi nakamu shoseri kumbiti hera lupingika lwa Mtuwa gwetu Yesu Kristu, toziya kwa njira ya lupingika alu, vitwatira vy a pasipanu vihowa kwaneni, naneni nhowa kwa vitwatira vy a pasipanu.

15 Kwingiziwa jandu ama kwingiziwa ndiri jandu shintu ndiri, shintu shashifaa ndo kuwera shiwumbi sha syayi. 16 Na woseri yawafata mafundu aga mumakaliru gawu, ponga na lusungu viweri kwa womeri na viweri kwa Israeli, wantu wa Mlungu. 17 Su vinu, muntu yoseri nakangaziya kayi toziya nana makovu munshimba yangu yanugapatiti toziya ya Yesu. 18 Walongu wangu, manemu ga Mtuwa gwetu Yesu Kristu gaweri pamuhera na rohu zyenu. Yina haa.

Waefesu

1 Neni Paulu, kwa mafiliru ga Mluntu, wera ntumintumi gwa Yesu Kristu. Nuwalembiriti mwenga wantu wa Mluntu yamulikala Efesu yamuweru waminika kwa kulikolerana pamuhera na Yesu Kristu. **2** Manemu na ponga ga Tati gwetu Mluntu na Mtua gwetu Yesu Kristu gaweri pamuhera na mwenga. **3** Kakwisvi Mluntu Tati gwa Mtua gwetu Yesu Kristu! Toziya mukulikolerana pamuhera na Kristu yomberi katutekeleriti twenga kwa kutupanana matekeleru goseri ga shirohu ga kumpindi kwa Mluntu. **4** Su pamberi pa kuumbwa pasipanu, Mluntu katusyaguliti kala twenga tuweri wakuwi kwa kulikolerana pamuhera na Kristu, su tuweri wanaganala pota na kuwera shidoda kulongolu kwakuwi. Toziya ya mafiliru gakuwi, **5** Mluntu kalongiti kala kuwera kuitiria Yesu Kristu katutenditi twenga tuweri wana wakuwi, hangu ndo ntambu yakafiriti na shashimuherepeziyiti. **6** Su twenga tumuziyumi Mluntu manemu gakuwi gana ukwisa, toziya yakatupanana hera Mwana gwakuwi yakamfira nentu! **7** Kwa mwazi gwakuwi Kristu, twenga twinkulopozia na kulekiziwa vidoda vyatutenda. Ndo ntambu yauwera ukulu wa manemu ga Mluntu **8** gakatupanani twenga kuvuwa! Muluhala Iwakuwi na malifa gakuwi goseri **9** Mluntu katenditi shilii shakapangiti kutenda na katutenditi tugamani galii gagalififiti, gakafiriti kugatenda kuitiria Kristu. **10** Aga gagatendeki mumashaka galii gakatuliti Mluntu pagasoka, guweriti gwakujojinira viwumbi vyoseri pamuhera, kila shintu kumpindi kwa Mluntu na pasipanu vilongoziwi na Kristu. **11** Vintu vyoseri vitendeka ntambu yakafiriti Mluntu, yomberi katusyagula twenga tuweri wantu wakuwi kwa kulikolerana pamuhera na Kristu ntambu yakafiriti, kaamuwiti hangu kwanjira lupaga. **12** Su twenga yatulongoleriti kumtumbira Kristu, tufiruwa tuwuziyumi ukwisa wa Mluntu! **13** Na mwenga viraa muwera wantu wa Mluntu, pampikaniriti unakaka wa ujumbi wa Shisoweru Shiwigira shashijegiti ulopozia. Mwenga mumjimiriti Kristu na Mluntu kawatuliti shilangaliru kuwera wantu wakuwi kwa kuwapanana Rohu Mnanagala yakamlagiliti. **14** Rohu Mnanagala ndo yakatutenda tuweri na unakaka kuwanka goseri Mluntu gakawalagiliti wantu wakuwi na shitwatira ashi shitulanguziya nakaka kuwera Mluntu hakawalekiziyi woseri yawawera wakuwi. Tuuzyumi ukwisa wakuwi! **15** Toziya ayi kwanjira pampikaniriti njimiru yenu kwa Mtua Yesu na mafiliru genu kwa wantu wa Mluntu, **16** ndekiti ndiri kumgambira Mluntu mayagashii toziya ya mwenga. Panumuwa Mluntu nuwalyaluwa ndiri, **17** su numuluwa Tati yakawera na ukwisa, Mluntu gwa Mtua gwetu Yesu Kristu, kawapanani Rohu gwakuwi yakawatenda

mwenga muweri na luhala na kuwagubutulireni Mluntu, su mwenga hamummani nentu. **18** Numuluwa Mluntu kawatangi mwenga mpati kulimana litumbiru liliyakawashemerani na ukwisa mkulu wa lifupu lya uhala lyakawatulliti wantu wakuwi, **19** mpati kuumana uwezu wakuwi ntambu yauwera mkulu nentu toziya ya twenga yatujimira. Uwezu awu wawutenda lihengi mngati mwa twenga, ulifana na makakala galii makulu nentu **20** gakamzyukisiyiti Kristu na kamkalasiya pahala pa ukolamlima kumpindi. **21** Aku Kristu kawera mkulu gwa wakulu, kankukolamlima mukila kolamlima na wanauwezu na makakala na watuwa, kankukolamlima kila rohu yayitumbirwa mupasipanu na pasipanu payiza. (aiōn g165) **22** Mluntu kamupananiti Yesu uwezu wa vintu vyoseri na kumtula kuwera mtuwi gwa vintu vyoseri mushipinga sha wantu yawamjimiria Yesu. **23** Shipinga sha wantu shawamjimiria Mluntu ndo nshimba ya Kristu. Shipinga sha wantu shawamjimiria Mluntu shimeziziwa na Kristu na Kristu kamemiziya kila shintu pahala poseri.

2 Pamakashu mwenga muweriti gambira muhowa toziya ya vidoda vyamtenditi. **2** Mushipindi shilii mwenga mulikaliti kugendera njira zya vidoda nya wantu wa pasipanu ntambu yawiwera, mwenga mjimiliti ukolamlima wa washamshera yawawera na makakala wa kulyera. Washamshera yawawatenda vinu wantu waleki kumjimiria Mluntu. (aiōn g165) **3** Ntambu yatuwera, twoseri twenga tuweriti gambira womberi na tulikaliti kulawirana na lumamatama Iwatwenga lya pasipanu na kutenda hera vitwatira vyaviherepeziyiti nshimba na mahala getu. Twenga tulifaniti na womberi, su tufiririyiti tutabisiwi na maya ga Mluntu. **4** Kumbiti Mluntu ndo kana lusungu nentu. Katufiriti kwa mafiliru gakuwi makulu kwa twenga, **5** ata patuweriti tuhowa toziya ya vidoda, yomberi katutenditi tuweri wakomu pamuhera na Kristu. Kwa manemu ga Mluntu, mwenga mlopoziwitwi. **6** Kwa kulikolerana pamuhera na Yesu Kristu, Mluntu katuzukusiyiti pamuhera na yomberi, su twakalikali pamuhera na Yesu kumpindi kwa Mluntu. **7** Ndo ntambu yakafiriti kulanguziya kwa shipindi shashiza, ukulu wa manemu gakuwi kwa mafiliru gakatulanguziyiti twenga kuitiria Yesu Kristu. (aiōn g165) **8** Toziya kwa manemu ga Mluntu, mwenga mlopoziwa kuitiria njimiru. Shitwatira ashi shilawa ndiri kwa maweni mwenga, kumbiti shilawa kwa Mluntu. **9** Su muntu yoseri nakalitumbira toziya kagutenderiti ndiri lihengi. **10** Twenga twa viwumbi nya Mluntu na kwa kulikolerana pamuhera na Kristu Yesu, yomberi kawumbiti toziya kulikala makaliru ga matendu maheri gakatutandiriti kala tugatendi. **11** Muholi ntambu

yamuweriti pamakashu, mwenga kwa kwiwuka muwera wantu yawawera ndiri Wayawudi, mwenga yamshemwa "Wantu yawayingiziwitwi ndiri jandu" na Wayawudi walishema weni, "Wantu yawayingiziwa jandu," Toziya ya shilii shashitendwa munshimba zyau kwa mawoku ga wantu kulanguziya weni ndo wantu wa Mlungu. 12 Muliholi vilaa shipindi shilii mwenga muweriti mulikolerana ndiri pamuhera na Kristu, mwenga mubagulitwi na wantu wa Israeli na muweriti wahenga kwa mapatanu yagaweriti na lagilu ya Mlungu. Mulikaliti pasipanu, uganu muweriti gambira wantu yawahera litumbiru, walii yawammana ndiri Mlungu. 13 Pamakashu mwenga muweriti kutali na Mlungu, kumbiti vinu kwa kulikolerana pamuhera na Kristu Yesu, mwenga mjegiti pakwegera kuititira mwazi gwa Kristu. 14 Toziya Kristu mweni katujegeriti ponga kwa kuwatenda Wayawudi na wantu yawawera ndiri Wayawudi kuwera wantu wamu. Kwa kuyilaviya nshimba yakuwi mweni kuwera tambiku kabomoliti ungondu wawu yauweriti gambira shibambaza shashialekaniziyiti. 15 Kagaharabisiyiti nakamu Malagaliru ga Wayawudi pamuhera na lagiru lyakuwi na genderanu yakuwi, su kulawira vipinga viwili, yomberi katenda shipinga shimu sha wantu wasyayi mukulikolerana pamuhera na mweni, kwa njira ayi katenditi ponga. 16 Kuititira kuyilaviya nshimba yakuwi palupingika kuwera tambiku, Kristu kawuhalabisiyiti ungondu wawu na katenditi vipinga viwili viweri gambira nshimba yimu na kuwakolaniziyi pamuhera na Mlungu. 17 Su Kristu kiziti kushibwera Shisoweru Shiwigira sha ponga kwa wantu woseri, mwenga wantu yamuwerita ndiri Wayawudi, yamuweriti kutali na Mlungu na kwa Wayawudi yawawera pakwegera na Mlungu. 18 Su kuititira Kristu, twawoseri twenga Wayawudi na wantu yawawera ndiri Wayawudi tupata lopenyu kumgendera Tati kwa Rohu yamu. 19 Su mwenga mwawahenga ndiri kayi, ama wantu wa kunja ndiri, mwenga vinu muwera wenikaya pamuhera na wantu wa Mlungu, muwera wantu wa kaya ya Mlungu. 20 Mwenga viraa mnyawa mulyanjiru lyalitulitwi na wantumintumi pamuhera na wambuyi wa Mlungu na Kristu Yesu mweni ndo litalawu likulu lyaliwera na mana nentu. 21 Yomberi ndo mweni yakayikolera numba yoseri na kuyikuliziya iweri Numba nkulu nanagala ya Mlungu toziya ya Mtuwa. 22 Kwa kulikolerana pamuhera na Kristu, mwenga viraa mnyawa pamuhera na wamonga woseri, muwera pahala Mlungu kalikala kuititira Rohu gwakuwi.

3 Su neni Paulu, nwera mushibetubetu toziya numtendera Yesu Kristu kwajili ya mwenga wantu yamuwerita ndiri Wayawudi, numuluwa Mlungu. 2 Nakaka mwenga mupikanira

kuwera Mlungu kwa manemu gakuwi, kampananiti neni lihengu ali nulitendi kwa mbotu ya mwenga. 3 Mlungu kangubutuliti nuyimani bada ayi. Nongiti kwa ufupi hera muluhamba alu kuusu shiwtatila ashi, 4 mwenga pamvibetula visoweru yyaneni hamuwezi kuvimana ntambu yanuvimana bada ayi ya Kristu. 5 Makashu wantu Wagambilitwi ndiri bada ayi, kumbiti vinu Mlungu kawagubutuliti kuititira Rohu gwakuwi kwa wantumintumi wanaganala wakuwi na wambuyi wakuwi. 6 Bada yeni ndo ayi, kwa njira ya Shisoweru Shiwigira wantu yawawera ndiri Wayawudi wawanka matekeleru ga Mlungu pamuhera na Wayawudi, woseri awa wawera wantu wa nshimba yimu na kwa pamuhera woseri wankuwanka lagilu yakayitakuliti Mlungu kuititira Kristu Yesu. 7 Neni wantenda kuwera ntumintumi gwa Shisoweru Shiwigira kwa manemu ga gweka gakanupiti Mlungu, kwa uwezu wakuwi mkulu. 8 Neni namdidika kuliku wantu woseri wa Mlungu, kumbiti kanupiti manemu gakuwi su nuwabweleri wantu yawawera ndiri Wayawudi, Shisoweru Shiwigira sha ulunda wakuwi Kristu, yawupimika ndiri, 9 na kutenda wantu wavimani mpangu wa bada ya Mlungu yayififiki ntambu yayitenda lihengu. Mlungu yakaumbiti vintu vyoseri, kayififiti bada yakuwi kwanjira lupaga lwa pasipanu. (aiōn g165) 10 Su vinu kwa njira ya shipinga sha wantu yawamjimira Yesu, wakulu na yawawera na makakala kumpindi kwa Mlungu wapati kulumana luhala ntambu Mlungu yakana luhala muvitwatira vyoseri. 11 Mlungu kashitenditi shiwtatila ashi kugenderana na mafiliru gakuwi ga mashaka goseri, aga kagatenditi kuititira Yesu Kristu Mtuwa gwetu. (aiōn g165) 12 Su mukulikolera pamuhera na Kristu na kwa kumjimira Yomberi, twenga tupata lopenyu patuwera na unakaka tumgendera Mlungu kwa matumbiru. 13 Su nankuwaluweni namuwuya kumbeli toziya ya ntabika yampata toziya ya mwenga, ntenda hangu toziya ya ukwisa wa mwenga. 14 Toziya ayi numsumtamalira Tati kumluwa, 15 yakawera shanjiru sha kaya zyoseri pasipanu na kumpindi. 16 Numuluwa Mlungu kulawirana na ukwisa wakuwi mkulu, kawapanani mwenga makakala kuititira Rohu gwakuwi muwera wagangamala mngati mwa mwenga, 17 su nankuluwa kuwera Kristu kalikali mumyoyu ya mwenga kuititira njimiru. Numuluwa Mlungu mpati kuwera na mishigira na lyanjiru lya mafiliru, 18 su muwezi kuvimana pamuhera na wantu woseri wa Mlungu ntambu mafiliru ga Kristu gaeneya kwa utali na upana kwa kimu na kina. 19 Yina, mpati kumana mafiliru ga Kristu gagapita mahala goseri, mmemiziwi nakamu visoweru vyakuwi vyoseri vya Mlungu. 20 Mlungu kaweza kutenda vitwatira vikulu nentu kuliku vilii vyatuweza kuviluwa ama kuvihola, kwa makakala gakuwi gagatenda lihengu mngati

mwa twenga, **21** Mlungu kakwiswi kuitira shipinga sha wantu woseri yawamjimira Yesu na kuitira Kristu Yesu mweni, kakwiswi, viywuku vyoseri na mashaka goseri! Yina haa. (aiōn g165)

4 Su, neni yanwera mtatilwa toziya numtendera Mtuwa, nuwaluwa mulikali makaliru yagafiruwa shemwa yamshemeritwi. **2** Mashaka goseri muweri wananagala, wapoli na wantu wa kuhepera, mliheperani mwenga kwa mwenga kwa mafiliru. **3** Mgangamali kutula weri wumu wawujegwa na Rohu kwa kutenda ponga yayiwera pakati penu. **4** Kwana nshimba yimu ya Kristu na Rohu yumu ntambu litumbiru lyamshemeritwi na Mlungu ndo limu. **5** Kwana Mtuwa yumu na njimiru yimu na ubatizu wumu, **6** kwana Mlungu yumu ndo Tati gwa woseri, ndomweni Mtuwa gwa woseri yakatenda lihengu muvyoseri na kamuwoseri. **7** Na kila yumu gwetu kawankiti manemu ga lifupu ntambu ya shipimu shakapatiti kwa Kristu. **8** Malembu ntambu yagalonga, "Pakanyasukiti kugenda kumpindi nentu Kawalonguziyiti walopolwa, Vilaa kawapananiti wantu mafupu." **9** Vinu patulonga, "Kanyasukiti kugenda kumpindi" Kwana mana gaa? Mana yakuwi hangu, kasulukiti mpaka pasi nakamu pasipanu. **10** Su ulii yakasulukiti pasipanu ndo ayu yakanyasukiti kugenda kumpindi kwa mpindi zyoseri su kavikamilishi vintu vyoseri. **11** Ndo mweni kawatenda wantu wamonga waweri wantumintumi na wamonga waweri wambuij wa Mlungu na wamonga waweri wantu wa kushibwera Shisoweru Shiwigira na wamonga waweri walolera pamuhera na wafunda. **12** Katenditi hangu kapati kuwatandira wantu woseri wa Mlungu toziya ya lihengu lya utendera Washikritu su kuyinyawa nshimba ya Kristu, **13** na hangu twoseri tuwufikiri uwumu munjimiru na kummana Mwana gwa Mlungu, pamuhera tuweri yawakula, kufikira ukamiliwa wakuwi Kristu mweni. **14** Su hapeni tuweri kayi gambira wana, patwaswa na kugulusiwa aku na aku kwa kila liyega lya mafundu ga kuwapayira wantu, su wawahowiziyi wamonga. **15** Handa patuyowera unakaka kwa moyu gwa mafiliru, twenga hatukuli mukila shiwtatira kulinganira na Kristu ndo mtuwi gwa wantu yawajimira. **16** Pasi pa ulongoziwu wakuwi, viwungiru vyoseri vya nshimba vilikolerana pamuhera na nshimba yoseri ilitumbira kwa viwungiru vyakuwi. Su kila shiwungiru pashitenda lihengu lyakuwi yayifiruwa, nshimba yoseri ikula na kulinyawa mumafiliru. **17** Su kwa litawu lya Mtuwa, nankuwabereziya, namulikala kayi gambira wantu yawammana ndiri Mlungu, ndoweni maholu gawu gahera mahala, **18** na mahala gawu gawera muluwindu. Wakutali na ukomu yawulawa kwa Mlungu toziya ya uzigizigi yauwulawa mngati mwawu na

ukalipa wawu. **19** Wapotoka na wahera soni, waliyingiziya muwupayira, womberi watenda kwa lopulopu kila ntambu ya vitwatira vya soni. **20** Kumbiti mwenga mlifunda hangu ndiri kuusu Kristu. **21** Hashi, mwenga mupikanira ndiri kuusu Yesu? Nakaka mwenga mfunditwi kuusu yomberi kuwera unakaka wamungati mwakuwi. **22** Su, mleki mwenendu gwenu gwa kwanja ntambu muntu yakavala nguwu yakuwi, yani umuntu wenu mgona wawuweriti wankuharibisiwa kwa matamata zyakuwi mpayikiru. **23** Mnyawi syayi ya murohu na mmaholu genu. **24** Mvali ntambu ya syayi ya umuntu gambira muntu yakavala nguwu ndoyeni yiumbwa kwa mfanu gwa Mlungu na ndoyeni ilanguziya mumakaliru ga nakaka ga kumfirizya Mlungu na unanagala. **25** Hangu, mleki mpayu, kila yumu kafiruwa kumgambira mlongu myaguwi unakaka toziya kila yumu gwetu kashiwungiru sha nshimba ya Kristu. **26** Handa pamkalala, namjumira maya genu gawatendi mtendi vidoda na namlikalala na maya mpaka paguzyeta mshenji. **27** Namumpa Shetani lupenyu, **28** Yakaweriti kankwiwa, nakiwa kayi, kumbiti kanji kutenda lihengu liheri kwa mawoku gakuwi kapati kuwera na shintu sha kultanga mweni na kumtanga muntu muhushu. **29** Visoweru vidoda navipikinika nakamu pakati penu, kila mala visoweru vyenu viweri viherepa na vyeni vinyawa na kuwatanga wamonga, su viwanemeziyi wantu wenu yawapikinira. **30** Namumuheginizya Rohu Mnanagala gwa Mlungu toziya Rohu ayu ndo shilanguliru sha Mlungu kwa mwenga kuwera mwenga mwawantu wakuwi na shilanguziwa kuwera lishaka liza ndopeni Mlungu hakawalekiziyi. **31** Su, mleki kulikalalirana shuki na mleki kila ukondola! **32** Muweri na moyu muheri kwa kila yumu gwenu na muweri na lusungu na kila yumu kamlekiziyi myaguwi handa Mlungu ntambu yakawalekiziya mwenga kwa njira ya Kristu.

5 Su mtendi gambira Mlungu mukila shintu shamtenda, toziya mwenga mwawana wakuwi wamfiruwa. **2** Nfira ilonguziyi makaliru genu handa Kristu ntambu yakatufira na kwajili ya twenga kalilaviya mweni handa tambiku ya utuli ununkira na shijungu shashimfirizya Mlungu. **3** Toziya mwenga mwawantu wa Mlungu, uhumba na uhakata woseri ama shapa navikandwa nakamu kwamwenga. **4** Kayi visoweru vya soni na visoweru vya upuwazi ama lidufiya na vyoseri avi viherepa ndiri kwa mwenga, ama visoweru vya kulonga mayagashii Mlungu ndo viherepa. **5** Muvimani pota na kufifa handa muhumba yoseri ama mdoda ama mpyotera na upyotera ndo sawa na kuguwira shinyagu, ama muntu yoseri kantambu ayi hapeni kapati shoseri

Muufalumi wa Kristu na Mluntu. 6 Namumjumira muntu yoseri kawapayili kwa visoweru hera, toziya ya vitwatira gambira avi, maya ga Mluntu gawizira woseri yawamjimira ndiri, 7 Su, namtenda pamuhera na womberi. 8 Makashu mwenga muweriti mluwindu na vinu muwera muwulangala kwa kulikolerana pamuhera na Mtuwa. Mulikali gambira wana wa ulangala. 9 Mana malawiru ga ulangala ndo uherepa yawukamilika na uheri na unakaka. 10 Mjeri kuvimana galii yagamfirizya Mtuwa. 11 Namtenda vitendu vyaviherepa ndiri vya luwindu, kumbiti muvilaviyi paweru. 12 Vitwatira vyavitendwa kwa bada, soni ata kuvikanda. 13 Kumbiti vitwatira vilii vyavitendwa muwulangala, unakaka wakuwi ulanguziwa, 14 na kila shashilanguziwa shiweru ulangala. Ndo mana Malembu Mananagala galonga, "Gwimuki gwenga gwagugonja, Guzyuki kulawa kwa yawahowiti Na Kristu hakakulangaliri." 15 Su muliloli hweri ntambu yamulikala. Namulikala gambira wantu yawahera mahala, kumbiti mulikali gambira wantu yawawera na luhala. 16 Mlutenderi hweri lupenyu Iwamuhera nalu toziya mashaka aga gadoda. 17 Su namuwera wazigizigi, kumbiti mjeri kuvimana galii gakafira Mtuwa. 18 Mleki kulowera toziya hakawatendi msindi kulilewela kutenda vitwatira pota na kuholera malawiru gakuwi, kumbiti mwenga mmemiziwi Rohu Mnanagala. 19 Muyoweri kwa visoweru vya zaburi na nyimbu na tenzi za shirohu, mmumwimbiri Mtuwa nyimbu na zaburi kwa mayagashii mumyoyu mwa mwenga. 20 Mumgambiri mayagashii Mluntu Tati kuitira Mtuwa gwetu Yesu Kristu kwa kila lishaka na kila shintu. 21 Kila yamu kammani myagwu toziya ya kumgwira Kristu. 22 Wadala wawamani wapalu wawu handa kummana Mtuwa. 23 Toziya mpalu kanawu ukolamlima kwa mdala gwakuwi gambira Kristu ntambu yakawera na ukolamlima kwa shipinga wantu woseri yawamjimira Yesu na Kristu mweni kawaponizya wantu yawamjimira, womberi ndo nshimba yakuwi. 24 Handa shipinga sha wantu yawamjimira Yesu, ntambu yawammana Kristu ntambu iraa ayi wadala wawamani wapalu wawu muvitwatira vyoseri. 25 Na mwenga wapalu, muwafiri wadala wenu handa Kristu ntambu yakashifiriti shipinga shakuwi, kaliraviya mweni kwajili yawu. 26 Kawatenditii waweri wanagala kwa kuwagulula kwa mashi na shisoweru. 27 Su katenditii hangu kuwajojinira wantu woseri yawamjimira mweni, yawawera wanagala na wahera ukondola gambira mdala gwa ndowa pakajegwa kwa mpalu gwa ndowa, kawera kaherepa nentu na kahera lidowa ama shidoda shoseri. 28 Wapalu wafiruwa kuwafira wadala wawu handa nshimba zyawu weni. Yomberi yakamfira mdala gwakuwi, kalifira mweni. 29 Kwahera muntu yoseri yakayilema nshimba

yakuwi mweni, kumbiti kakuliyizya na kuyivalasiya gambira Kristu ntambu yakashilolera shipinga sha wantu yawamjimira. 30 Toziya twenga twa viwungiru vya nshimba yakuwi. 31 Ntambu Malembu Mananagala ntambu yagalonga, "Toziya ayi, mpalu hakamleki tati na mawu gwakuwi, hakaweri pamuhera na mdala gwakuwi na womberi wawili hawaweri shintu shimu." 32 Kwana unakaka yawuffifiki muvisoweru avi, naneni mona handa vimuwusu Kristu na shipinga shakuwi 33 Kumbiti gawawusu mwenga viraa, kila mpalu mpaka kamfiri mdala handa ntambu yakalifira mweni na mdala kafiruwa kamsheri mpalu gwakuwi.

6 Mwawana mwenga, muwamani walera wenu toziya mwenga mulikolerana pamuhera na Mtuwa, ashi shiwtatira shiherepa kushitenda. 2 Malembu Mananagala galonga, "Muwagohiliri tati gwaku na mawu gwaku." Ali ndo lagaliru ly kwanja lyaliwera na lagilu. 3 Lagilu ayi ndo kuwera hagupati mapatiru na kulikala vinja vivuwa pasipanu. 4 Na watati mwenga, namwasoziya wana wenu kumbiti muwaleri munjira ya Mtuwa kwa kuwalanguziwa mwenendu guherepa na kuwafunda. 5 Mwawamanda mwenga, muwamani watuwa wenu pasipanu kwa lyoga na kulendemera, mtendi avi kwa moyu guherepa handa mwankumtendera Kristu, 6 Mtendi hangu hera ndiri pawawalola su mulifiliziyi kwa womberi, ila mtenderi kwa moyu ntambu yakafira Mluntu toziya mwenga ndo wantumintumi wa Kristu. 7 Handa pamtenda lihengu, mtendi lihengu lyenu kwa kunemelera handa kwa mumtendera ndiri muntu kumbiti mumtendera Mtuwa. 8 Muliholi kuwera kila muntu yakatenda gahelepa kaweri mmenda ama muntu mlekeziwa, hakawanki lifupu lyakuwi kulawa kwa Mtuwa. 9 Na mwenga yamtenderwa, muwatenderi ntambu iraayi wamanda wenu na mleki kutenda vitiriziwi. Mliholi handa mwenga viraa handa womberi viraa mwanayu Mtuwa ulaulii kumpindi na yomberi katenda kwa kubagula. 10 Upeleru wakuwi, nuwafilirani muweri wagangamala mukulikolerana pamuhera na Mtuwa na kwa makakala gakuwi makulu. 11 Mtoli ndiwaru zyoseri zya ngondou zyakawapananiti Mluntu mpati kuzilema ngolukeru zidoda zya Shetani. 12 Ngondou zyetu, ndo ngondou ndiri pakati petu na wantu, kumbiti ngondou zyatulikoma, tulikoma na washamshera yawakolamlima mupasipanu pa shirohu na mluwindu lwa vidoda pasipanu. (aiōn g165) 13 Toziya ayi, mtoli ndiwaru zya Mluntu su lishaka lili palisoka mwezi kugalema makomangu ga wankondu na pamulikomanga kala mpaka upeleru, hamuweri mwankali wagangamala. 14 Su muweri kala, unakaka uweri gambira mkanda mushunu mwenu, kumfirizya Mluntu kuweri gambira nguwu ya shuma

ya kudiwa mushifuwa, **15** Na hamu ya kushibwera Shisoweru Shiwigira sha ponga shiweri gambira vilwatu mumagulu mwenu. **16** Nentu ga goseri aga njimiru iveri gambira mbingiru mumawoku mwenu mashaka goseri, muiwezeshi kuyidiwira misali ya motu ya mu Shetani. **17** Muwanki ulopoziwu gambira kofiya yamwenga ya shuma na shisoweru shakatakuliti Mlungu gambira upanga wampananitwi na Rohu Mnangala. **18** Mluwi majuwa goseri, pamluwa Mlungu kawatangi, mluwi kila shipindi kwa likakala lya Rohu. Mukali masu pota na kutoka pamluwa kwajili ya wantu woseri wa Mlungu. **19** Munduwiri na nenii viraas su pantakula, Mlungu kawezeshi neni kutakula pota na kufifa kuwagambira wantu lifumbu lya shisoweru shiwigira kwa ukamilifu. **20** Neni namjumbi gwa shisoweru shiwigira ashi tembera vinu namushibetubetu, mluwi Mlungu, su nwezi kuwera mgangamala mukubwera ntambu yayifiruwa. **21** Tukiku, mlongu ghetu yatumfira na ntumintumi yakaaminika mukulikolerana pamuhera na Mtuwa, hakawapanani visoweru vyangu vyoseri mpati kuvimana shantenda. **22** Numtumiti kwa mwenga kuwagambirani visoweru vyetu mpati kuwera na Moyu. **23** Mlungu Tati na Mtuwa Yesu Kristu kawapanani Wakristu woseri ponga na mafiliru na njimiru. **24** Manemu ga Mlungu gaweri kwa woseri yawamfira Mtuwa ghetu Yesu Kristu kwa mafiliru yagahera lupeleru.

Wafilipi

1 Neni Paulu pamuhera na Timotewu wantumintumi wa Kristu Yesu, Twankuwalembera mwenga wananagala yamulikolerana pamuhera na Kristu Yesu yamuhera Filipi, pamuhera na wakulu na watanga wa shipinga sha wantu yawamjimira Yesu **2** Manemu na ponga ga Mlungu Tati gwetu na ga Mtuwa gwetu Yesu Kristu gaweri pamuhera na mwenga. **3** Nonga mayagashii kwa Mlungu gwangu kila panuwahola mwenga, **4** na kila panuwaluwira woseri mwenga kwa Mlungu, nankuwaluwira kwa kunemelera, **5** toziya ntambu yamuntangiti mulihengu lya. Shisoweru Shiwigira kwanjira pampikaniriti mpaka lero. **6** Su nwera na unakaka kuwera yomberi yakalyanjiti lihengu ali liherepa mngati mwenu, hakendereyi nalu mpaka limaliriki mulishaka lili lya Kristu Yesu. **7** Su hangu ndo ntambu yanfiruwa kuwahola toziya nuwahlani mashaka goseri mumoyu mwangu. Toziya mwawoseri mwenga mtenditi pamuhera mumanemu gampananitwi na Mlungu, vinu neni pawera mushibetubetu ama poweriti mlekeziwu kwanja kushilolera hweri na kushilanguziya Shisoweru Shiwigira. **8** Mlungu ndo mkapitawu gwangu kuwera nfira kuwawona mwenga kwa mafiliru galaa galii ga Kristu Yesu. **9** Neni numuluwa Mlungu kuwera mafiliru genu kwongereki nentu pamuhera na umana wa unakaka na luhala lwa kila ntambu, **10** su mweza kusyagula shitwatira shashiherepa na hamuweri waherepa pota na kuwera na shitakulirwa shoseri shillii mulishaka lili lya Kristu. **11** Makaliru genu hagamemiziwi vitwatira vyoseri vya nakaka vyavimfiriziya Mlungu, Yesu Kristu mweni kaweza kuwapanana, kwa ukwisa na uzyumi wa Mlungu. **12** Walongu wayetu, nfira muvimanu kuwera vitwatira vyoseri vyampatiti neni vintanga nentu kushiyeniziya Shisoweru Shiwigira. **13** Su walolera woseri wa numba ya mfalumi pamuhera na wamonga woseri panu wavimana kuwera nwera mushibetubetu toziya neni nankumtendera Kristu. **14** Na kwaneni kuwera mushibetubetu, walongu wayetu mngati mwa Kristu wawuwa wawera wagangamala mukubwera shisoweru sha Mlungu pota na lyoga. **15** Yanakaka kuwera wamu wawu wamubwera Kristu toziya wawera na weya na wawera wantu wa ndewu, kumbiti wamonga wankumubwera Kristu toziya wafira kuwatanga wantu. **16** Womberi wankutenda hangu kwa mafiliru gaherepa toziya wankuvimana kuwera Mlungu kanupiti lihengu ali lya kushitakulira Shisoweru Shiwigira. **17** Kumbiti wamonga walii yawambwera Kristu kwa moyu yagunanagala ndiri, kumbiti kwa weya pawalihola kuwera hawanongeleri neni ntabika pawera mushibetubetu. **18** Hashi, nongi shishi?

Neni nankunemelera payiwera wantu wankumubwera Kristu kwa kila njira, iweri kwa nfiru iherepa ama nfiru idoda, kayi hanendereyi kunemelera. **19** Toziya nuvimana kuwera kuitira kumluwa Mlungu kwa mwenga na kwa utanga wa Rohu gwa Yesu Kristu, hanvugulirwi. **20** Mata yaneni nkulu na litumbiru lyangu, ndo kuwera hapeni nsindi mulihengu lyangu, kumbiti vipindi vyoseri asa mushipindi ashi, hanumkwisi Kristu mumakaliru gangu, panulikala ama pahowa. **21** Nulikala kwa kumtendera Kristu na kuhowa kwaneni mota. **22** Handa panendereya kulikala neni hanwezi kutenda lihengu lyaliwera na mota nentu. Hashi, neni nsyaguli shishi? Neni nuvimana ndiri. **23** Neni nkwegwa wega mbili. Neni nfira nentu kulawa munshimba ayi na nulikoleri pamuhera na Kristu, shitwatira ashi shiweza kuwera shiherepa nentu, **24** kumbiti iherepa nentu kwamwenga neni panendereya kulikala. **25** Neni nwera na unakaka na shitwatira ashi, nuvimana kuwera neni hansigali na hanendereyi kulikala pamuhera na maweni mwenga woseri, su mpesi kwongera munjimiru yenu pamuhera na nemeleru, **26** su neni pawera na mwenga kayi, mwenga hamuweri na toziya ya kumtumbira Kristu Yesu kwa ntambu yakantendiriti. **27** Su shitwatira shiherepa ndo shiweza mgenderanu gwenu gulikolerani pamuhera na Shisoweru Shiwigira sha Kristu ntambu yayifiruwa, su handa paweza kwiza kwa mwenga kuwawona ama pampikanira mwenga, neni hanuvimani kuwera mwenga mgangamala pamuhera na nfiru yimu na viraa muvikomi ngondou kwa pamuhera na muwera na nfiru yimu toziya ya njimiru ya Shisoweru Shiwigira. **28** Namuwatira kwa ntambu yoseri illi wantu yawawalema, ayi hayiweri lilangaliru kwawu kuwera hawagamili, kumbiti mwenga hamlopoziwi na Mlungu. **29** Toziya mwenga mpananwa upendelewu wa kumtendera Kristu, kumjimiru ndiri hera kumbiti kutabiswa toziya ya yomberi. **30** Vinu muweza kutenda pamuhera naneni kuzikoma ngondou. Ngondou azi ndo zili zyamuziwoniti panuzikomiti pa lupaga na nankali nankuzikoma mpaka vinu ntambu yampikanira.

2 Makaliru genu kwa kulikolerana pamuhera na Kristu gawatenda mgangamali na mafiliru gakuwi gawatula moyu. Mwenga muwera na umu kwa kuwera pamuhera na Rohu Mnanagala na muweri na lusungu na mulilekiziyani maweni. **2** Su nuwaluwani mwenga kuwera mmaliliri nemeleru ya neni kwa kuwera na liholu limu na kwa kuwera na ufiru umu na moyu gumu na nfiru yimu. **3** Namtenda shoseri kwa moyu gwa ufyangu ama kwa kulinumba hera, kumbiti muweri na unanagala maweni kwa maweni na kila yamu kamloli muyaguwi kaherepa kuliku mweni. **4** Kila yamu

gwenu nakasakula mota yakuwi mweni hera kumbiti kasakuli mota ya muyaguwi. 5 Muweri na liholu ali ntambu yakawera na Mlungu, kumbiti kaliholiti ndiri kuwera sawa na Mlungu ndo shintu sha kulemetera kwa makakala. 7 Su kwa kufira mwensi kalitenditi kuwera shintu ndiri, kawera ntambu ya mmandi, kiwukiti muntu na kawoneka kwa ntambu ya wantu. 8 Yomberi kananagaliti mwensi na kajimiriti mpaka kuhowa, kuhowa kweni kahowiti palupingika. 9 Toziya ayi, Mlungu kamkwisiti pahala pampindi nentu na kamupananiti litawu lyaliwera pambindi pa matawu goseri, 10 su kwa ligoya lya litawu lya Yesu kila linung'unu halisuntami na vintu vyoseri vya kumpindi kwa Mlungu na pasipanu pa pasipanu, 11 na kila lulimi halilongi kuwera Yesu Kristu ndo Mtuwa, kwa ukwisa wa Mlungu yakawera Tati gwetu. 12 Walongu wangu, ntambu yamunijimiriti shipindi shoseri neni paveriti na mwenga, ata vinu pawera patali na mwenga mwendereyi kunjimira. Kwa kutila na kulendemera mlanguziyi kwa vitendu, toziya ya ulopoziya wenu, 13 toziya Mlungu ndo yamatenda lihengu mngati mwensi shipindi shoseri na kuwapanana uwezu wa kufira na kuvitenda vitwatira vyavigenderana na mpangu gwakuwi mwensi. 14 Mtendi kila shintu pota na kuhinginika ama likakatala, 15 su muwezi kuwera waherepa na yawahera lawama, wana wa Mlungu yawahera vidoda mupasipanu. Hamlangali pakati pawu gambira ntondi pazilangala kulyera, 16 pamushikola hweri shisoweru sha ukomu. Handa pamtenda hangu, neni hanweri na toziya ya kulitumbira mulishaka Kristu pakawuya, tembera halilanguziyi kuwera kalikamaziya na lihengu lyangu lyagamiliti ndiri hera. 17 Ata neni pandaviwa gambira shijungu sha kulanda mutambiku na utendera wa njimiru yenu, neni nsekeleri nentu na nemeleri pamuhera na mwawoseri mwenga. 18 Kwa ntambu iraayi, mwenga vilaa mfiwuwa kunemelera pamuhera naneni. 19 Kwa litawu lya Mtuwa Yesu ntumbira handa numtuma Timotewu kwa mwenga ulaa vinu, su nwezi kuwera na moyu pampikanira visoweru vya mwenga. 20 Nahera muntu gwingi gambira yomberi yakawatendera mwenga kwa moyu. 21 Wamonga woseri wankvitenda ndiri vitwatira vya Yesu Kristu, kumbiti wankvitenda vitwatira vyawu weni. 22 Maweni mwenga muvimana ntambu Timotewu kawera na unakaka, neni na yomberi gambira mwana na tati gwakuwi, tutenda pamuhera lihengu lya Shisoweru Shiwigira. 23 Su ntumbira hanumtumi kwa mwenga mala panuvimana ntambu vitwatira paving'endera. 24 Na nankumtumbira Mtuwa handa neni vilaa hanizi ulaa vinu. 25 Mwona numtumi kwa mwenga mlongu gwetu Epafiraditu, ayu mtenda lihengu muyangu na

mungondi vira a ndo mjumbi gwenu yakantangiti mumafiliru gangu. 26 Kanayu nfiru ngulu ya kuwalolani mwenga mwoseri na kahinginika nentu, mwenga mpata visoweru hangu kaweriti mlweri. 27 Yina, kaweriti mlweri pakwegera na kuhowa. Kumbiti, Mlungu kamwoneriti lusungu na gweka yakuwi ndiri, ira na neni vilaa su mbananwi ndiri utama nentu. 28 Su nfira nentu kumtuma kwa mwenga, su pamwona mpati kunemelera kayi na hinginika yangu iwuki. 29 Mumuwanki, su kwa nemeru yoseri gambira mlongu Mumtuwa. Mfiwuwa kuwalanguziya wantu wawera gambira mwensi. 30 Toziya yomberi kaweriti pakwegera na kuhowa toziya ya lihengu lya Kristu na kaponeka mmakaliru gakuwi su kawezi kunupa neni utanga ulii mwenga muweza ndiri kuujega maweni mwenga.

3 Kwa kongelera, walongu wayangu, mnemeleri kwa kulikolerana pamuhera na Mtuwa. Hapeni ntoki kuwyiria galii ganembiti kala palupaga palii, toziya hagawawongeleri ulolera. 2 Mulisheli na wantu yawatenda ukondola, awa wawera gambira wang'ang'a, yawalazimisha wantu wingiziwi jandu. 3 Wantu yawayingiziba jandu nakaka ndo weni ndiri, kumbiti ndo twenga yatumguwira Mlungu kuitira Rohu gwakuwi, na kunemelera kwa kulikolerana pamuhera na Yesu Kristu. Vitwatira vya kunja hapeni tuvisher. 4 Neni vilaa menwezi kulitumbira vitwatira avi vya nshimba, handa kwana muntu kaweza kuvitumbira vitwatira avi vya nshimba, neni nana toziya nkulu munshimba kugahola aga, 5 neni wanyingiziba jandu lishaka lya nane pa kuyiwuka kwangu, neni muntu gwa isi ya Israeli na likabila lya Benjamini na Mwebraniya nakaka. Kugatenda malagaliru, neni nweriti Mfalisayu, 6 na neni nweriti na gangamalu nentu ata nushipunji shipinga sha wantu yawamjimira Yesu. Kuusu uheri yauwoneka kwa kugajimira malagaliru, neni nweriti ndiri na shidoda shoseri shilii. 7 Kumbiti goseri aga geni menwezi kugahola kuwera ndo mota, nugawona kuwera ndo shintu ndiri kwajili ya Kristu. 8 Yina aga ndiri, ira mona kila shintu shihera shintu ndiri toziya ya shiheratila shiherepa nentu, yaani kummana Kristu Yesu Mtuwa gwangu. Toziya yakuwi njimira kwasira kutali kila shintu, nugawona goseri aga ndo shinyankali su numupati Kristu 9 na kulikolela nayu nakamu. Neni nema kayi unakaka ulawira na kuliijimira lilagaliru. Vinu nanawu uheri ulii yauwoneka mukumjimira Kristu, uheri yawulawa kwa Mlungu na yawulitumbira njimiru. 10 Shanfira ndo kummana Kristu na kwona makakala ga uzyuka wakuwi, kuyitenda ndabiku yakuwi na kulfifana nayu mukuhowa kwakuwi, 11 ndo shintu sha matumbiru handa neni vilaa hanzikisiwi. 12 Hapeni nulitumbi handa mpata kala ama nweriti nahera vidoda. Nankwendereya kushashatika

kupata lifupu lyeni Kristu Yesu kanupiti kala neni. 13 Nakaka walongu wangu hola ndiri kuwera mpatiti kala lifupu ali. Kumbiti shiwtatila shimu nankutenda, nankugawaluwa galii gapititi kala na kutenda gangamalu kugalola nweri galii ga kulongolu. 14 Su nankutugira mpaka upeleru wa mashindanu, su mpati lifupu ali lyeni ndo ukomu wa mashaka goseri awu ndo ushemi wa Mlungu kwa njira ya Kristu Yesu. 15 Twenga twawoseri tukamaliti mumakaliru ga Kristu tufiruwa kuwera na ugolokeru ulaa awu. Kumbiti handa wamu wenu walihola ntambu yimonga, su Mlungu hakakulanguziye ni shiwtatila ashi. 16 Kwa vyoseri tusegeleri kulongolu munjira iraa illi yatuyifata mpaka vinu. 17 Walongu wangu, mwendereyi kufata mfanu gwangu. Tuwapanani mfanu muheri na hangu muwapikaniri walii yawafata mfanu gwetu. 18 Nuwagambireni kala shiwtatila ashi mala zivuwa na vinu mbuya kayi kwa masozi, wantu wawuwa walikala gambira wadoda kwa kuhowa kwa Yesu Kristu mlupingika. 19 Upeleru wawu ndo kuharabisiwa, mata zyawu zya nshimba ndo Mlungu gwawu, wankuwona ukwisa muvitwatira vyawu nya soni, waliholera hera vitwatira nya muisi. 20 Kumbiti twenga twa wantu wa kumpindi kwa Mlungu na twinkulolera kwa mata nkulu, mponiziya kizi kulawa kumpindi, Mtua Yesu Kristu. 21 Yomberi hakazigalambuzi nshimba zyeta ziyonda na kutenda zilifani na nshimba yakuwi nanagala, kwa makakala galii geni nakaka kaweza kuvitula vintu vyoseri pasi pa ukolamlima wakuwi.

4 Su walongu wayetu, yanuwafira nentu na kufira kuwawona, mwenga nemeleru yaneni na lijenjeri lya ukanga waneni, mwenga waganja wangu hangu ndo ntambu yamfiruwa kugangamala mukulikolerana pamuhera na Mtua. 2 Nankuwaluwa awa wantu wawili Eudiya na Sintiki, mjemilirani Mumtuwa. 3 Na vilaa nukugambira gwenga mtenda lihengu tuyangu, guwatangi wadala awa, tembera watenda lihengu pamuhera na neni kushyenezeya Shisoweru Shiwigira, pamuhera na Kilementi na watenda lihengu wayangu wamonga woseri, walii matawu gawu galembwa mushindola sha ukomu. 4 Su mnemeleri shipindi shoseri mukulikolerana pamuhera na Mtua nankulonga kayi, mnemeleri. 5 Unanaga wenu umaniki kwa wantu woseri. Mtua kapakwegera. 6 Namuwera na lyoga na shintu shoseri, kumbiti kwa kila shintu kwa kumluwa Mlungu na kukosiya pamuhera na kulonga mayagashii, mumgambiri Mlungu mafiliru genu. 7 Na ponga ya Mlungu yayipitayi luhala lyoseri lya wantu, haliloleri myoyu na maholu genu mukulikolerana pamuhera na Kristu Yesu. 8 Upeleru, walongu wayangu, muvilori hweri vitwatira viheri, shashijimirwa na

Mlungu shifiruwa kukwiswa, viherepa, vitwatira vyavikamilika kulongolu kwa Mlungu, nya viherepa na nya kuherepeziya na ligoya. 9 Mgatendi galii gamlifunditi na kuwanka kulawa kwa neni, vitwatira nya mpikaniriti ntakula na kuwona gantenda. Na Mlungu yakawapanana wantu ponga hakaweri pamuhera na mwenga. 10 Mukulikolerana pamuhera na Mtua mpata nemeleru ngulu kuwera upeleru mwenga mpatiti kayi lupenyu lya kulanguzi kuwera mwankuhola. 11 Ntakula ndiri vinu toziya nfira shintu, toziya nulifunda kujimilira na vintu vyawera navi. 12 Nuvimana ntambu ya kuwera na vintu vivuwa na nuvimana ntambu yakuwera pota na vintu. Nulifunda bada ayi, su kwa ntambu yoseri na shipindi shoseri, neni paweri na viboga ama pawera na njala, ama pawera na vyavsigaliti ama vivuwa ndiri. 13 Neni weza kutenda kila shintu kuptitira Kristu yakamupanana makakala. 14 Kumbiti mwenga mtenditii viherepa kwa kuntanga neni muntabika zyangu. 15 Mwenga Wafilipi muvimana maweni kuwera palupaga pa kushibwera Shisoweru Shiwigira, paweriti nankuwaka Makedoniya, mwenga shipinga sha wantu ywamjimiru Yesu yamuntangiti, gweka yenu ndo yamumtenditii pamuhera na neni na kuwapanana wamonga mafiliru. 16 Ata neni paweriti aku Tesaloniki muntangiti mala zivuwa. 17 Nfira ndiri kufira mafupu kulawa kwa mwenga, kumbiti nfira mota yongereki muluhanja lwenu. 18 Su wanka kala vintu vyoseri vyamnupiti, kayi na nentu kuliku yyanfiriti. Nana kila shintu kwa vinu Epafiraditu kanjegera kala lifupu lyenu. Lifupu ali ndo gambira shijungu shana utili uhorepa, shijungu shijimilika na tambiku yayimuherepelera Mlungu. 19 Su Mlungu gwangu kwa ulunda wakuwi mkulu na muwukwisa wakuwi kuptitira Kristu Yesu, hakawapanani mafiliru genu. 20 Ukwisa uweri kwa Mlungu gwetu yakawera Tati gwetu, mashaka goseri. Yina hangu. (aiōn g165) 21 Nankuwalamsiya wantu woseri wa Mlungu yawawera wakuwi Kristu Yesu. Walongu yawawera panu pamuhera naneni wawalamsiya. 22 Wantu woseri wa Mlungu panu, na nentu walii yawawera mnumba ya Kaisari, wawalamsiyani. 23 Manemu ga Mtua gwetu Yesu Kristu gaweri pamuhera na rohu zyenu.

Wakolosayi

1 Neni Paulu, ntumintumi gwa Kristu Yesu kwa mafiliru ga Mlungu, pamuhera na muumini muyetu Timotewu. **2** Twankuwalementa mwenga wantu wa Mlungu waminika yamuhera Kolosayi, walongu wetu waminika mukuwera pamuhera na Kristu. Mlungu Tati gwetu kawapanani manemu gakuwi na ponga. **3** Mashaka goseri tulonga mayagashii Mlungu Tati gwa Mtuwa gwetu Yesu Kristu, uganu patuwaluwirani. **4** Tupikanira ntambu ya njimiru yenu kwa Kristu Yesu na ntambu yamuwafira wantu woseri wa Mlungu. **5** Moyu gwenu na mafiliru genu gana lyanjiru, litumbiru lyawawatulirani kumpindi kwa Mlungu. Shilii shampikiniriti makashu kwa kubwelerwa Shisoweru Shiwigira sha nakaka. **6** Shashiwafikiriti mwenga. Pasi panu poseri Shisoweru Shiwigira shiyendereya kujega tekelera na kweneya ntambu yashitendikitu muwamu mwenu kulawa lishaka lili pampikaniriti na kuvimana manemu ga Mlungu ntambu yagawera. **7** Mfunditwi manemu ga Mlungu kulawa kwa Epafura, ntumintumi muyetu mfiruwa, viraatendia lihengi mwaminika gwa Kristu toziya ya mwenga. **8** Yomberi katugambiriti mafiliru gampananitwi na Rohu gwa Mlungu. **9** Toziya ayi kwanjira lishaka patupikaniriti visoweru vyenu tuleka ndiri kuwaluwira kwa Mlungu. Twankumluwa Mlungu kawatendi muvimanu galii gakafira, pamuhera na luhalaloseri na mahala gampananitwi na Rohu Mnanagala. **10** Tuluwa hangu su muwezi kulikala ntambu yakafiriti Mtuwa na kutenda mashaka goseri yagamfiriziya. Hamuweri hamtendi maheri mmakaliru genu na mkuli mukumamana Mlungu. **11** Mlungu kawapanani makakala kwa uwezu wakuwi muukwisa wakuwi, su muwezi kugangamala mukila shintu kwa uhepelera. **12** Na kwa nemeleru mumgambiri mayagashii Mlungu Tati, yakawatenditi mwenga wantu wakuwi kuwanka uhala wa muufalumi wa gulangala. **13** Yomberi katulopoziyiti kulawa mumakakala ga luwindu, katushaga muufalumi wa Mwana gwakuwi yakamfira. **14** Kwakuwi mweni twenga twankulopoziva, tulekiziwa vidoda vyetu. **15** Kristu yakawoneka ndo sawa nentu na Mlungu yakawoneka ndiri. Kaweriti pamberi pa viumbi vyoseri. **16** Kwa njira yakuwi Mlungu kawumbiti vintu vyoseri, vyaviweri pasipanu na vyaviweri kumpindi, vintu vyaviwoneka na vyaviwoneka ndiri. Handa painera vibanta nya shifalumi ama uwezu ama kolamlima ama wakulu na yawaera na makakala. Vyoseri viumbitwi kuitira yomberi na toziya yakuwi. **17** Kristu kaweriti pamberi pa vintu vyoseri kuwumbwa, na kwakuwi yomberi vintu vyoseri nya pahala pakuwi. **18** Yomberi ndo mtuwi gwa nshimba yakuwi,

shipinga sha wantu yawamjimira Yesu, mweni ndo shanjiru sha ukomu. Yomberi gwa kwanja kuzyuka kulawa kwa yawahowiti su kaweri gwa kwanja muvintu vyoseri. **19** Toziya Mlungu kafiriti kuwera ulumngu wakuwi woseri uweri mngati mwa Mwana gwakuwi. **20** Na kuitira yomberi Mlungu kakolaniziyiti vintu vyoseri kwakuwi, na kuitira mwazi gwa Mwana gwakuwi yakahowiti mlupingika yomberi katenda ponga na vintu vyoseri vyaviwera pasipanu na vyaviwera kumpindi. **21** Makashu mwenga viraa muweriti kutali na Mlungu na muweriti wankondu wakuwi toziya ya maholu genu na matendu genu madoda. **22** Kumbiti vinu Mlungu kawakolanizya kuitira kuhowa kwa mwananguta gwakuwi su kawajegani mwenga kulongolu kwakuwi aku pamwera wananagala, waherepa na pota na vidoda. **23** Mfiruwa, kwendeleya na shanjiru shigangamala sha njimiru, tembera namjimira kubegiziwa kulawa multumbiru lili lyamlipatiti palii pampikaniriti Shisoweru Shiwigira. Neni Paulu ndendwa ntumintumi gwa Shisoweru Shiwigira shirii shashibweriti kwa wantu woseri mupasipanu poseri. **24** Na vinu nankunemelera ntabika yaneni toziya ya mwenga, mana kwa ntabika yaneni pasipanu, ntanga kumalalira shirii shashipunguwiti shangali muntabika ya Kristu toziya ya nshimba yakuwi, yani shipinga shakuwi. **25** Na Neni ntendwa na Mlungu kuwera ntumintumi gwa wantu wa Mlungu. Mlungu kanupiti lihengi ali kwa mbotu yenu maliriti kuwabwelerwa mwenga shisoweru sha Mlungu. **26** Ujumbi awu ndo bada ilii yaififiki kwa viyiwuku na viyiwuku kwanjira makashu, kumbiti vinu igubutulwa kwa wananagala wakuwi. (aiōn g165) **27** Mlungu kafira kuwalanguziya wantu wakuwi, maisi gamonga yagawera ndiri Wayawudi ukulu wa boda yeni ntambu yaiwera, Kristu kamngati mwenu, ayi meyiweri mtendi ukwisa wa Mlungu. **28** Toziya ayi twankumbwera Kristu kwa wantu woseri kwa luhalaloseri tumubelizya na kumfunda muntu yoseri su tuwezi kumjega kila muntu kulongolu kwa Mlungu pakawera kakamala mukulikolerana pamuhera na Kristu. **29** Su ntendi hangu neni nankutabikira aku pantendera makakala makulu ga Kristu yagatenda lihengi mngati mwangu.

2 Nfira muvimanu ntambu yantenda lihengi kwa ugangamala toziya ya mwenga, na kwa toziya ya wantu wa Laudikiya na kwa toziya ya woseri haweniliwoni naneni. **2** Ntenda hangu su watulwi moyu na waweri umu mumafiliru, su wamemiziwi kuvimana unakaka, wapati kuvimana bada ya Mlungu, bada ayi ndo Kristu mweni. **3** Mngati mwa Kristu zilififa hanja zoseri zya luhalaloseri na mahala. **4** Nuwagambirani hangu su namjimira kupayirwa na muntu yoseri kwa visoweru nya mpayu handa

viwoneka nya kukwegizya nantu. 5 Tembera neni nakutali na mwenga, kumbiti moyu gwangu gwa pamuhera na mwenga na nankunemelera kuawona mwenga yamugangamala munjimiru yenu mu Kristu. 6 Vinu handa ntambu yamumjimiriti Kristu Yesu yakawera Mtuwa, mwendereyi kulikala kwa kulikolerana pamuhera nayomberi. 7 Muweri na mishigira mngati mwa Kristu, na mulinyawi pampindi pakuwi na kuwera wagangamala munjimiru ntambu yamfunditwi. Namwenga mlongi mayagashii. 8 Mloli muntu nakawatenda wamanda na mafundu gakuwi hera ga upyota, wagatumbira mayangiru gakuwi ga vitiba nya wantu, ga Kristu ndiri kumbiti ga washamshera wakolamlima, kuliku galii galawa kwa Kristu. 9 Toziya mngati mwakuwi Kristu, muuntu wakuwi, ulumngu woseri ulikala kwa kukamilika, 10 mwenga wawapanana ukomu woseri mukulikolerana pamuhera nayomberi. Yomberi kakumpindi kwa washamshera woseri yawakolamlima na wakulu woseri. 11 Mukulikolerana pamuhera na Kristu mwenga mwiningiziwitwi jandu, kwa kuivula nshimba ya vidoda. Mtenditi hangu kwa jandu ndiri yaitendwa na wantu, kumbiti yaitendwa na Kristu mweni kulawa muuntu wa vidoda. 12 Toziya pambatizwiti, msilitwi pamuhera na Kristu, na muubatizu mwenga viraa mzyukusiwitwi pamuhera nayomberi kuitipira njimiru mumakakala ga Mlungu, kamzyusiyiti Kristu kulawa kwa yawahowiti. 13 Namwenga mhowiti kwa ajili ya vidoda vyenu, toziya mweriti mmumana ndiri Mlungu. Kumbiti vinu Mlungu kawapanana mwenga ukomu pamuhera na Kristu. Mlungu katulekiziyi vidoda vyetu vyoseri, 14 pakamaliriti kuwusiya vilii nya kutulunda twenga na malagaliru ga kututatira, kaviusiya nakamu kwa kuvikong'ondelera palupingika. 15 Mlipingika alu Kristu kawapokiti makakala gawu washamshera walii wakolamlima na wakulu, kawasoniziyiti palongolu pa wantu kuwakwega gambira walopolwa mumwanja gwa ukanga wakuwi. 16 Vinu namumleka muntu yoseri kawatuliri malagaliru toziya viboga ama vyakulanda ama mashaka ga msambu ama msambu gwa mwezi gwa syayi ama lishaka lya Kwoyera. 17 Vitwatila avi ndo shiviyiru hera sha galii gagiza, unakaka weni ndo Kristu. 18 Namjimila kulundwa na muntu yoseri yakalitenda kuwera gwa mana toziya ya maonu ga gweka na yakahimiziya unanagala wa mpayu na kuwaguwira kwa wantumintumi wa kumpindi, Muntu handa ayu kalitumba hera kwa mahala gakuwi ga nshimba. 19 Kaleka kuwera pamuhera na Kristu, yakawera mtuwi gwa nshimba ayi. Kwa ulongoziya wa Kristu, nshimba yoseri ilikola na kuwera pamuhera na viungiru na mishipa yakuwi, naikula ntambu yakafiriti Mlungu. 20 Mwenga muhowa pamuhera na Kristu na kulopuziwa kulawa mumakakala mwa washamshera wakolamlima wa

pasipanu. Vinu kwa shishi mulikala gambira wantu wa pasipanu? Kwa shishi mkola malagaliru gambira aga? 21 "Namkola ashi," "Namlawalira shili," "Namshinkula shili!" 22 Vitwatila avi vyoseri vibogoyoka palii pavitumika, aga malagaliru na mafundu ga wantu hera. 23 Nakaka malagaliru aga gawonekana ga luhalu mukuguwira kwawalitenditri weni na muunanagala na kuyitendera nshimba kwa kukalipa, kumbiti gahera makakala ga kulewelera lumata lwa nshimba.

3 Vinu handa mzyuka pamuhera na Kristu, muliholi ga kumpindi, kulii Kristu kwakawera, aku kankulivaga pahala pa wega wa uwezu wa Mlungu. 2 Muliholeli vitwatira nya kumpindi, na vitwatira ndiri vyavivieri panu pasipanu. 3 Toziya mwenga muhowa na ukomu wenu ufifwa pamuhera na Kristu mngati mwa Mlungu. 4 Ukomu wenu ndo Kristu, na pakalawira, na mwenga viraa hamlawili pamuhera nayomberi muukwisa wakuwi. 5 Hangu mshilagi kila shintu shikondola shashiwera mngati mwenu, uhumba na uhakata na lumamatata ludoda na shamata na maholu madoda aga galifana na kuguwira shinyagu. 6 Toziya ya vitwatira avi maya ga Mlungu gawizira woseri yawamjimira ndiri. 7 Makashu maweni mwenga mlikaliti hangu, patukolitwi mlima na yomberi. 8 Kumbiti vinu mgaleki goseri aga, maya na shamata, na ukondola, kuhigilanga, na visoweru vidoda navilawa mumilomu mwenu. 9 Namlipayira, toziya mwenga mvula kala uwuntu ugona, pamuhera na makondola gakuwi goseri, 10 mvala uwuntu wa syayi. Uwuntu awu wendereya kutendwa hweri na Mlungu, yakauwumbiti su tulifani nayomberi. 11 Muntambu ayi, kwahera ntambu ya gweka kwa Mgiriki na Muyawudi, yakingiziwitwi jandu na yakingiziwitwi ndiri jandu, muhenga na mweni kaya, mmenda na muntu mlekeru. Kumbiti Kristu ndo kila shintu, na kamuyoseri. 12 Mwenga mwawantu wakuwi Mlungu, yomberi kawafiriti na kawasyagula, vinu muweri na moyu gwa lusungu na uheri na unanaga, na upoli na uhepelera. 13 Mhepelera ni kulekiziyana vidoda, handa muntu kana toziya ya kumlawumu myaguwi. Mlekiziyani vidoda handa Mtuwa ntambu yakawalekiziyani mwenga. 14 Kwa goseri aga ganongoleriti kulonga, muwongeri mafiliru, toziya mafiliru ganamataziya vintu vyoseri muwumu wawuwera mkamilika. 15 Na ponga ya Kristu iyingira mumioyu mwenu, toziya ya aga mwenga mshemiti munshimba yimu ayi. Kayi mlongi mayagashii! 16 Ujumbi wa Kristu ulikali mngati mwenu. Pamuhera na ulunda wakuwi woseri. Mulifundi na kalitakuziana kwa luhalu loseri, mwimbi zaburi, na nyimbu za shirohu, mumwimbili Mlungu mumioyu kwa kulonga mayagashii. 17 Na shoseri shamtenda ama

shamtakula, mshitendi kwa litawu iya Mtuwa Yesu na kulonga mayagashii Mlungu Tati kuitipira yomberi. **18** Mwenga wadala, muwapikaniri wapalu wenu, ntambu yaimuherepeziya Mtuwa. **19** Namwenga wapalu muwafiri wadala wenu, namuweera wakalipa kwa womberi. **20** Namwenga mwananguta, muwapikaniri walera wenu mugoseri, toziya shiwtatira ashi shimpirizia Mtuwa. **21** Namwenga ashina tati namwasoziya wananguta wenu, nawiza kuwuya kumbeli. **22** Namwenga wamanda muwapikaniri muvyoseri walii watuwa wa pasipanu pawawalorenii ndiri gweka yakuwi toziya mfira kuwoneka waherepa, kumbiti mtendi hangu kwa moyu guherepa, toziya ya kumguwira Mtuwa. **23** Shoseri shamtenda, mtendi kwa moyu goseri, toziya mumtendera Mtuwa, mumtendera ndiri muntu. **24** Muliholi Mtuwa hakawapanani lifupu lwa uhalia yakawatuliliti wantu wakuwi. Mumtenderi Kristu Mtuwa! **25** Toziya kila muntu yakatenda vidoda hakanki shibena mgongu sha ukondola wakuwi wala kwahera kubagula.

4 Na mwenga wakulu, muwatenderi wamanda wenu

kwa uhorepa na kulinganira Mlungu ntambu yakafira, pamuvimana kuwera mwenga vira a mwanayu Mtuwa kumpindi kwa Mlungu. **2** Mwendereyi kumluwa Mlungu, na pamumluwa Mlungu muliloleri hweri, pamlonga mayagashii Mlungu. **3** Mtuluwili twenga vira a vilii, su Mlungu katuvuguliri mlyangu toziya ya ujumbi wakuwi su tuwezi kubwera bada ya Kristu. Toziya ya bada ayi, vinu neni namushibetubetu. **4** Vinu mumluwi Mlungu, su neni mwezi kulonga ntambu yanfiruwa, na bada ntambu paiwera lupalahera. **5** Muweri na luhala pamulikala na wantu yawammana ndiri Mlungu, mtumiyi hweri lopenyu lwanuweru nalu. **6** Visoweru vya mwenga vitakiwa viweri viheri mashaka goseri na vyakufiliziya, na mtakiwa kuvimana ntambu ya kumwankula hweri kila muntu. **7** Numjega Tukiku kwa mwenga mlongu ghetu mfiruwa, mtenda lihengu mwaminika na ntumintumi tuyetu mulihengu iya Mtuwa, hakawagambiri visoweru vyangu vyoseri. **8** Numtuma kwa mwenga su kawatuli moyu kwa kuwagambirani visoweru vyetu. **9** Kankwiza pamuhera na Onesimu, mlongu ghetu yatumfira na mwaminika, yomberi ayu ndo mwenikaya tuyetu. Hawawagambiri visoweru vya vitwatira vyoseri vyavitendeka panu. **10** Alisitariku, yakawera mushibetubetu pamuhera na neni, kankuwalamsiyani, vira a vilii Mariku, mwipa gwakuwi Barinaba kankuwalamsiyani. Mpata kala malagaliru ga visoweru vyakuwi, pakasoka kwa mwenga mumshemeri. **11** Yosuwa yawamshema Yustu, kankuwalamsiyani. Pakati pa Wayawudi wawankiti kala njimiru, awa hera gweka yawu ndo yawatenda lihengu pamuhera na neni kwajili ya ufalumi wa Mlungu, womberi

wantula moyu nantu. **12** Eparafura, yakawera mwenikaya tuyetu na ntumintumi gwa Yesu Kristu, kankuwalamsiyani. Mashaka goseri kankuwaluwirani mwenga kwa Mlungu su mpati kugoloka na mkaalii na mgangamala muvitwatira vyoseri vyavimfiriziya Mlungu. **13** Neni mweza kutakula ukapitawu kuwera kankutenda lihengu nantu kwa mwenga na kwa wantu wa Laudikiya na walii yawawera Hieropoli. **14** Luka, mganga ghetu yatumfira, na Dema wawalamsiyani. **15** Muwalamsiyi walongu wetu wa Laudikiya. Mmulamsiyi dada Nimfa pamuhera na shipinga sha wantu yawamjimira Yesu yashihera munumba yaku. **16** Pamsoma kala luhamba alu, muapanani wayenu wa shipinga sha wantu yawamjimira Yesu aki Laudikiya wabetula, na luhamba lyanuwa lembeleriti wantu wa Mlungu wa Ladiokya wawapanani mwenga, na mwenga mulubetuli. **17** Mumgambiri Arikupu katendi hweri lihengu liliyakapanitwi na Mtuwa. **18** Neni Paulu nomba aga kwa liwoku lyangu mweni, nuwalamsiyani. Mliholi kuwera nakushibetubetu. Manemu ga Mlungu gaweri pamuhera na mwenga.

1 Watesaloniki

1 Neni paulu na Silwanu na Timotewu kwa shipinga sha wantu yawamjimira Yesu wa Tesaloniki, ndo wantu wakuwi Tati Mlungu, na gwa Mtuwa Yesu Kristu. Manemu na ponga gaweri pamuhera na mwenga. **2** Mashaka goseri nonga maya gashii Mlungu kwajili ya mwenga, na kuhola mashaka goseri mkulwa kwetu. **3** Kulongolu kwa Mlungu Tati gwestu tuwahola ntambu yamlanguziya njimiru yenu kwa matendu, ufiru wenu ntambu yauweza kutenda lihengu kwa kugangamala, na ntambu litumbiru lyenu mumtuwa gwestu Yesu Kristu. **4** Walongu wayetu tuvimana handa Mlungu kawafira na handa kawasyagula muweri wantu wakuwi. **5** Toziya shipindi patuwabwelireni Shisoweru Shiwigira shili shiweriti ndiri shisoweru hera, kwa likakala lya Rohu Mnanagala patuwera na unakaka handa ujumbi awu uweriti wanakaka. Muvimana ntambu yatulikaliti pamuhera na mwenga, tulikala kwa mota ya mwenga. **6** Mwenga mfaniti mfanu gwestu, mumjera Mtuwa. Tembera mbeziwitwi nentu, muuyangiti ujumbi awu kwa nemeleru kulawa kwa Rohu Mnanagala. **7** Hangu mwenga mwa mfanu guherera kwa shipinga sha wajimira woseri wa Makedoniya na Akaya. **8** Toziya kulawirana na gangamalu ya mwenga ujumbi wa Mtuwa upikinirika aku ndiri Makedoniya na Akaya hera, kumbiti njimiru yenu kwa Mlungu yenea poseri. Kayi tufira ndiri kutakula nentu. **9** Wantu awa wankuyowera kutyangira kwetu kwiza kwa mwenga, ntambu yamvilekiti kuviguwira vinyagu, wamtenderi Mlungu yakawera mkomu na gwa nakaka. **10** Na viru wangumhepera Mwana gwakuwi kasuluki kulawa kumpindi kwa Mlungu, Mwana ayu ndo Yesu, mweni Mlungu kamzyukisiyiti kulawa kwa wahowiti na mweni kankutulopozia mumaya ga Mlungu yagayiza.

2 Walongu mweni mwenga muvimana handa kutyangira kwetu kwa mwenga kuweriti kwa hera ndiri. **2** Muvimana ntambu yawatuzurumiti na kutwigiranga Filipi pamberi pa kwiza kwa mwenga Tesaloniki, tembera kuweriti na usinganu uvuwa Mlungu gwestu katuyupiti ugangamala wa kuwabwelerani Shisoweru shakuwi Shiwigira. **3** Shitwatira sha kuhimizya kwa mwenga, shitwatira shangali kulinumbira mbayu ama nfiru idoda, wala tufirandiri kumpayira muntu yoseri. **4** Twenga tutakula mashaka goseri handa ntambu yakafira Mlungu toziya yomberi katuwona waheri kupananwa lihengu lya kushibwera Shisoweru ashi Shiwigira, nfiru ya twenga kuwafirizya wantu ata shididini ira tufira kumfirizya Mlungu kavimana myoyu ya twenga mpaka mngati. **5** Mana handa ntambu yamvimana, twenga tutenderiti ndiri

visoweru vya kuzyangazyanga na kufifa uweni wumwawu. Mlungu ndo kapitawu. **6** Tusakula ndiri kuzyumwa kulawa kwa wantu, pota kulawa kwa mwenga, pota kulawa kwa muntu yoseri **7** Tembera twenga patuwera wantumintumi wa Kristu, metuwezi kuluwa shintu kwa mwenga. Kumbiti twenga tuweleri wanoru pakati penu gambira mawu ntambu yakalera mwana gwakuwi. **8** Tuwafiriti mwenga nentu ata tuwera kala kuwagambira Shisoweru Shiwigira hera sha Mlungu, kumbiti viraa na makaliru getu. Ntambu yamwera wantu mtufira! **9** Waumini wayetu, nakaka mulihola ntambu yatutenditii lihengu na kugazika, tutenditii lihengu paliwala na pashiru su natwiza kuwera shisanka kwa mwenga patuwabweleri Shisoweru Shiwigira sha Mlungu. **10** Mwenga mwawakapitawu na Mlungu viraa kapitawu, mgenderanu gwestu ntambu yaguwera pakati pa mwenga yamjimira gueriti mnanagala na mkamilika kulongolu kwa Mlungu na pota kuwera na vidoda. **11** Mwenga muvimana, twenga tumtenditii kila yamu gwenu gambira tati ntambu yakawera na wananguta wakuwi. **12** Tuwatenditii muweri na moyu na kuwahimizya su mpati kulikala makaliru ga kumfirizya Mlungu yakawashemani mngati mwa Ufalumi na ukwisa wakuwi mweni. **13** Na kwa toziya ayi, twenga twendereya kulonga mayagashii Mlungu kuwera mwenga pamwankiti shisoweru sha Mlungu shamshipikinira kulawa kwa twenga, mushijimiriti ndiri gambira shisoweru sha muntu kumbiti ntambu yaiwera, shisoweru sha Mlungu shashitenda lihengu mngati mwa mwenga yamjimira. **14** Mwenga walongu wayetu, mwenga muweriti mfanu gwa vipinga vya wantu vyavimjimira Mlungu yawawera Muyudeya, mu Kristu Yesu, toziya mgaziwitwi na wenikaya wayenu maweni gambira weni ntambu yawagaziwitwi na Wayawudi wayawu. **15** Ndoweni yawamlagiti Mtuwa Yesu pamuhera na wambuyi wa Mlungu, na watutabisiyiti na wankumkalaziya Mlungu na wawalema wantu. **16** Watujeriti kutuleweleriti twenga kuwabweleri wantu yawawera ndiri Wayawudi su nawalopozwi. Mashaka goseri wawamemizya shipimu sha vidoda vyawu. Upeleru wawu maya ga Mlungu gawatulukira. **17** Kumbiti waumini wayetu, kulekana kwa twenga na mwenga kuweriti kwa katepu hera, kayi kulekana aku kuweriti ndiri kwa rohu kumbiti kwa nshimba hera. Shakapanu kwa shipindi shitangala ndiri, tuweriti na matamata nkulu ya kufira kuwawona kayi masu kwa masu. **18** Toziya tufiriti kwiza kwa mwenga. Naneni Pauli ntenditii kayi na kayi, kumbiti Shetani katupingiriti. **19** Hashi, patugoloka kulongolu kwa Mtuwa Yesu shipindi pashisoka, litumbiru lya twenga ama nemeleru ama toziya ya lifupu lya kulanguziya ukanga wa twenga haliweri shishi? **20** Yina, mwenga ndo mwaukwisa na nemeleru ya twenga.

3 Upeleru wakuwi tusinditi kuhepelera nentu, su tuamuwiti kusigala Aseni kulii gweka yetu, 2 na kumtuma kwa twenga mlongu gweku Timotewu, mweni ndo mtenda lihengu myetu kwajili ya Mlungu mukubwera Shisoweru Shiwigira sha Kristu tumlagaliriti kawagangamaziyi na kuwatula moyu na kukamaziya njimiru yenu. 3 Su kwahera muntu yoseri yakawuya kumbeli toziya ya magaziwu aga. Maweni mwenga hamvimanu kuwera tufiruwa kupata ntabika. 4 Toziya patuweriti pamuhera na mwenga, tuwagambiriti kuwera hatutabiswi su ilawiriti ntambu ira ayi, ntambu yamvimanu. 5 Toziya ayi, nsinditi kuhepelera ng'anji su numjegiti Timotewu kwa mwenga su mpatti visoweru vya njimiru yenu. Ntira kuwera kwa ntambu yingi mkondola kawajeriti na lihengu lyoseri lyatutenditi pakati pa mwenga lyagamili hera. 6 Kumbiti vinu Timotewu kawuyiti kala, yomberi katugambiriti visoweru viherepa kuusu njimiru yenu na mafiliru genu. Yomberi katugambiriti kuwera mutuhola mashaka goseri, na mfira kutuwona gambira twenga ntambu yatufira kuwawona mwenga. 7 Su waumini wayetu, mumagaziwu na ntabika zyetu zoseri, twenga tuwera na moyu toziya ya mwenga kuitira njimiru yenu, 8 toziya vinu nakaka twankulikala payiweru mwenga mgangamala mukulikolerana pamuhera na Mtuwa. 9 Kwa ntambu gaa tuweza kulonga mayagashii Mlungu toziya ya mwenga, kwa nemeleru yoseri yatuwera nayu kulongolu kwa Mlungu toziya ya mwenga? 10 Pashiru na paliwala twenga tumluwa Mlungu kwa njimiru yetu yoseri tuwawoni kayi mwenga su tuwezi kushinyawa shilii shashipungukiti mumoyu mwa mwenga. 11 Twankumluwa Mlungu yakawera Tati gweku mweni ndo Mtuwa gweku Yesu, katutandiri njira ya kwiza kwa mwenga. 12 Mtuwa pamuhera na mwenga hamuwezi kutenda kwongerekwa na kugangamala mumafiliru kwa muntu na tuyaguli na kwa wantu woseri ntambu yatutenditi kwa mwenga. 13 Kwa njira ayi yomberi hakayigangamaziyi myoyu ya mwenga, na mwenga hamuweri pota na vidoda wanangala kulongolu kwa Mlungu yakawera Tati, Mtuwa gweku Yesu pakizaku pamuhera na wanangala wakuwi woseri.

4 Vinu, waumini wayetu, mulifundi kulawa kwa twenga ntambu yamfiruwa kulikala su mmufiriziyi Mlungu, nakaka muwera mwankulikala ntambu ayi, vinu twankuwagambira kuitira mulitawu lya Mtuwa Yesu mwendereyi kutenda hangu nentu na nentu. 2 Mwenga mugamana malagaliru gatuwapananiti mwenga kwa uwezu wa Mtuwa Yesu. 3 Mlungu kafira mwenga muweri wanangala na mulituli gweka na makaliru ga uhumba. 4 Kila mpalu katosheki na mdala gwakuwi kwa unanangala na ligoya, 5 na namulikala kwa matamata gadoda gambira wantu yawammana ndiri Mlungu.

6 Su muntu yoseri nakamtendera vidoda ama kumpunja myaguli mushitwatira ashi, ntambu yatuwagambiriti na kuwaberiziyi, Mtuwa hakawazibu woseri yawatenda vitwatira avi. 7 Mlungu katushema ndiri tulikali makaliru ga uhumba, kumbiti tulikali muunangala. 8 Su muntu yoseri yakagalema mafundu aga kamlema ndiri muntu kumbiti kamlema Mlungu yakawapanana Rohu gwakuwi Mnanagala. 9 Vinu kwa visoweru vya kuwafira waumini wayetu, twenga tufira ndiri kuwalembira mwenga, maweni mwenga mfunditwi na Mlungu ntambu yamfiruwa kulifira. 10 Nakaka mwenga muweriti mwankuwatendera hangu waumini wayetu kila pahala Mumakedoniya. Tuwaluwani waumini wayetu su mtendi nentu na nentu. 11 Muweri na nfiru ya kulikala makaliru gakutenda ndiri umatu, kila yamu katendi shitwatira shakuwi mweni na katendi lihengu kwa mawoku gakuwi mweni ntambu yawatuwalagaliriti pamberi. 12 Kwa ntambu ayi, hamliyupi zyumi iyerepa kulawa kwa walii yawawera ndiri Wakristu, hamuweri ndiri na toziya kuwatumbira wamonga kwa mafiliru genu. 13 Walongu wayetu, twenga tufira muvimani unakaka kuusu walii yawahowiti, su namuhinginika mumoyu gambira wantu yawahera litumbiru. 14 Twenga tujimira kuwera Yesu kahowiti na kazyukiti, su tujimira kuwera Mlungu hakawawuziyi pamuhera na Yesu, woseri walii yawahowiti pawamjimira yomberi. 15 Shilii shatuwafundani ndo lifundu lya Mtuwa kuwera twenga yatulikala, patusigala mpaka kwiza kayi kwa Mtuwa, nakaka hapeni tuwalongoleri walii yawahowiti. 16 Toziya Mtuwa mweni hakizi kulawa kumpindi kwa Mlungu pamuhera na amuli na liziwu lya ntumintumi gwa kumpindi mkulu gwa Mlungu na mliwu gwa mbalapi lya Mlungu. Su walii yawahowiti pawamwamini Kristu hawazyukisiwi huti. 17 Shakapanu twenga yatulikala, mushipindi ashi hatujojiniru pamuhera na womberi mumawundi kuliwona na Mtuwa kulyera, su hatuweri mashaka goseri pamuhera na Mtuwa. 18 Su mulitangi kuwera na moyu maweni mwenga kuitira visoweru avi.

5 Walongu wayetu, kwahera toziya ya kuwalembelera mashaka na shipindi shakulawira shitwatira ashi. 2 Toziya maweni mwenga muvimana weri kuwera lishaka lya Mtuwa halizi gambira shimpegu ntambu yakiza pashiru. 3 Wantu pawalonga, Kwana ponga na ulolera, uharibisiya haurawili vumu, gambira uvumu wa utama wa mdala yakawera na yinda yakawera kala kulera mwana, su wantu hapeni wayitiri. 4 Kumbiti mwenga walongu mwamuluwindu ndiri, na lishaka ali lifiruwa ndiri kuwayizirani vumu gambira shimpegu ntambu yakiza. 5 Mwawoseri mwenga mwawananguta wa gulangala na wananguta wa paliwala, twenga twawantu ndiri wa

pashiru ama wa luwindu. **6** Su natugonja mpota gambira wamonga ntambu yawatenda, kumbiti hatafiruwi tulikali masu na kulilewelera. **7** Yawagonja mpota, wagonja pashiru na yawa lowera, walowera pashiru. **8** Kumbiti twenga twawantu wa paliwala na tufiruwa kulikolamlima, tufiruwa kuvala njimiru na mafiliru gambira nguwu ya chuma ya kushinga pashifuwa, na litumbiru lyetu lya ulopoziwu gambira kofiya ya shuma ya kushinga mtuwi. **9** Toziya Mlungu katusyaguliti ndiri twenga twagamiziwi na maya gakuwi, kumbiti kuwanka ulopoziya kupitira Mtuwa gwestu Yesu Kristu, **10** yakahowiti toziya ya twenga, ata patuwera wakomu ama tuhowa su twenga hatulikali pamuhera na yomberi pakizi kayi. **11** Su mulitendi kuwera na moyu na mulitangi maweni ntambu yamtenda vinu. **12** Walongu wayetu, tuwaluwani muwayupi ligoya walii yawatenda lihengu pakati peru, walii yawawalongoziya mwenga Mumtuwa na kuwafundiza mwenga, **13** muwapanani ligoya likulu na kuwafira toziya ya lihengu lyawu. Muweri na ponga pakati peru. **14** Walongu wayetu, tuwagambirani muwaberiziyi wantu yawawera wapweri, muwatendi waweri na moyu wantu yawawera wagoyigoyi, na muwatangi wantu yawawera legilegi, muweri wantu wa kuhepelera. **15** Mloli muntu yoseri nakamwuzilira tuyaguwi vidoda kwa vidoda, kumbiti mashaka goseri muliholi kuwatendera gaherepa wantu woseri. **16** Mhemeleri shipindi shoseri. **17** Mumluwi Mlungu pota kutoka, **18** na mlongi mayagashii Mlungu muntambu zoseri, aga ndo mafiliru ga Mlungu kwa mwenga kulikolerana pamuhera na Kristu Yesu. **19** Namumlema Rohu Mnanagala, **20** namuuzarawu ujumbi kulawa kwa Mlungu **21** kumbiti mpimi kila shintu, namleka shashiveriti shiheri, **22** na mulikali patali na kila ntambu zya ukondola. **23** Mlungu mweni gwa ponga, kawapunga nakamu mwenga muntambu zoseri na kaziloleri hweri rohu zyenu na myoyu na nshimba zyenu kutali na likosa lyoseri pakizaku kayi Mtuwa gwestu Yesu Kristu. **24** Yomberi yakawashema mwenga ndo mwaminika, hakatendi hangu. **25** Walongu wayetu, twenga vira a mtuluwili kwa Mlungu. **26** Muwalamsiyi walongu woseri kwa lilanguliru lya mafiliru. **27** Nuwalagalira mwenga kwa litawu lya Mtuwa muwasomeri luhamba alu walongu woseri. **28** Manemu ga Mtuwa gwestu Yesu Kristu gaweri pamuhera na mwenga.

2 Watesaloniki

1 Neni Paulu na Silwanu na Timotewu twankuwalembelera shipinga sha wantu yawamjimira Yesu aku Tesaloniki, wantu yawawera wa Mlungu yakawera Tati gwetu na Mtuwa gwetu Yesu Kristu. **2** Manemu na ponga ya Mlungu Tati gwetu na ga Mtuwa Yesu Kristu, gaweri pamuhera na mwenga. **3** Walongu wayetu, tufiruwa kulonga mayagashii Mlungu mashaka goseri toziya ya mwenga, toziya njimiru yenu yongerekha nentu na kulfifira maweni kwankwongereka. **4** Ndo mana twenga tulitumbira mwenga muvipinga nya wantu wa Mlungu yawamjimira Kristu, ntambu yamwendereya kujimira muntabika zyenu zoseri na mumagaziwu gampata. **5** Goseri aga gankulanguziya utoza yaukamilika wa Mlungu, su mwenga hamuhera na unakaka Muufalumi wa Mlungu, ndoweni kwa toziya yakuwi mwankutabika. **6** Mlungu hakanendi shiwtatira shiheri kulongolu kwakuwi, hakawawuziliri ntabika walii yawawatabisiya mwenga. **7** Na hakatupanari kwoyerwa twenga pamuhera na mwenga wantu yatugazika, shipindi Mtuwa Yesu pakaliwonisiya kumpindi kwa Mlungu pamuhera na wantumintumi wa kumpindi yawawera na makakala, **8** hakawatozi kwa kuwayasa mumbamba zya motu wantu woseri walii yawamlemiti Mlungu na walii yakashijimira ndiri Shisoweru Shiwigira sha Mtuwa Yesu. **9** Womberi hawatabiki muntabika ya mashaka goseri na kutulwa gweka kutali na ukwisa wakuwi mkulu, (aiōnios g166) **10** yomberi pakiza mulishaka liliu kuwanka ukwisa kwa wantu wakuwi wanangala na ligoya kulawa kwa woseri yawajimira. Mwenga viraa hamuweri wamwawu, toziya mijimira ujumbi ulii yatuwajegiriti. **11** Su twenga tuwaluwirani kwa Mlungu mashaka goseri, tumluwa Mlungu gwetu kawatendi makaliru gakawatendti mlikali. Na kawamemiziya makakala gakuwi gatendi nfiru ya mwenga ya kutenda Maheri na kumalira lihengu lyenu lya njimiru. **12** Twankuluwa hangu su litawu lya Mtuwa gwetu Yesu Kristu halikwiswi mngrati mwenu, na mwenga mupati ukwisa kwa kuwera pamuhera nayomberi kulawirana na manemu ga Mlungu na Mtuwa gwetu Yesu Kristu.

2 Walongu, vinu nuwawankula mwenga, kwiza kwakuwi Mtuwa gwetu Yesu Kristu na kujojinira kwa twenga pamuhera, tulikali nayomberi. Tuwaluwani nentu, **2** namuhinginika kanongola mumoyu mwenu, ama namtendwa muweri na lyoga toziya itakulwa kuwera lishaka lya Mtuwa liza kala. Pamonga shiwtatira ashi shilawirana na patutungiti, ama patubweriti ama luhamba lyalilongana kuwera lilawa

kwatwenga. **3** Namjimira kupayirwa na muntu yoseri kwa ntambu yoseri ilii. Toziya lishaka ali hapeni lizi kwanja ulii Ungondu mkulu ulawiri na ulii mwanalagiru yakalanguziyiti, mweni upeleru wakuwi ndo kuharabiswa nakamu. **4** Yomberi kalikuliziya mweni kuusu kila shintu shawashiwona wantu kuwera ndo mlungu, ama shawashigwira, su hakingiri na kulivaga mngrati mwa numba nkulu ya Mlungu, pakafira mweni kuwera ndo Mlungu. **5** Hashi mulihola ndiri kuwera nuwagambiriti aga goseri shipindi panweriti pamuhera na mwenga? **6** Na mwenga mushimana shintu ashi shashimlewlera vinu, su ayu Mdoda shipindi shakuwi shashifaa. **7** Pamuhera na hangu, Mdoda ayu yakafifikiti katenda lihengu vinu, kumbiti hakawoneki mpaka ulii yakamlewlera pakawuswa. **8** Shakapanu Mdoda ulii pakalawira, kumbiti Mtuwa Yesu pakiza hakamlagi kwa pumula ya mlomu gwakuwi na hakamwagamiziyi kwa ng'ereng'eta ya kwiza kwakuwi. **9** Ayu Mdoda hakizi na makakala ga Shetani na kutenda kila ntambu ya mauzaua na makangashu ga kupayira, **10** na kutenda upayira wa kila ntambu kwa walii yawaweri muukumbu gwa kwagamira. Awa hawagamili toziya womberi wauwanka ndiri na kuufira unakaka ulii su walopozwi. **11** Su Mlungu kawatula pasi pa makakala ga kwagamira, wajimira upayira. **12** Su woseri yawajimira ndiri unakaka kumbiti wasekelera vidoda, hawatozwi. **13** Tufiruwa kungambira mayagashii Mlungu mashaka goseri toziya ya mwenga walongu, mwenga yamfirwa na Mtuwa, toziya Mlungu kawasyagula kwanjira kwanja mpati kulopozwi kwa makakala ga Rohu, mtendwi wantu wakuwi wanangala kwa moyu gwenu muunakaka. **14** Mlungu kawashemiti mwenga kuitirira Shisoweru Shiwigira shatuwabweliriti, kawashemiti mupati kuwanka seemu yenu muukwisa wa Mtuwa gwetu Yesu Kristu. **15** Su walongu wayetu, mgangamali na kugalola weri mafundizu galii gatuwafunditi kwa mabweru getu na luhamba lwetu. **16** Tumluwa Mtuwa gwetu Yesu Kristu mweni na Mlungu Tati gwetu, yakatufiriti na kwa manemu gakuwi katupanana tuweri na nemiziwu ya mashaka goseri na litumbiru liherepa, (aiōnios g166) **17** kunemiziwa myoyu ya mwenga na kuwagangamaziya su muwezi mashaka goseri kutenda na kutakula vyaviherepa.

3 Shakapanu, walongu wayetu mtuluwiri kwa Mlungu kuwera ujumbi wa Mtuwa wendereya kanongola kweneya na guwankwi kwa ligoya ntambu yauwera pakati pa mwenga. **2** Mluwi viraa su Mlungu katulopoziyi kulawa kwa wantu legilegi na wakondola, toziya woseri ndiri yawawera na moyu kumjimira Mtuwa. **3** Kumbiti Mtuwa kaaminika, yomberi hakawagangamaziya na kuwalolera kwa Mkondola ulii. **4** Na

twenga twana litumbiru Mutuwa kuwera mwenga mtenda na hamwendereyi kutenda vitwatira vyatuwalagalira. 5 Mtuwa kailonguziya myoyu ya mwenga mumafiliru ga Mlungu na mukuhepelera yatupananwa na Kristu. 6 Walongu wayetu, twenga twankuwalagalira mulitawu lya Mtuwa gwestu Yesu Kristu, mulikali gweka na waamini woseri yawawera waleri na yawafata ndiri malagaliru gatuwapananiti. 7 Maweni mwenga muvimana kuwera mfiruwa kutenda ntambu yatutendititwenga. Toziya twenga tuweriti ndiri wapweri patuweriti na mwenga, 8 tuliyiti ndiri shiboga kwa muntu yoseri pota ya kumpanana mpiya, kumbiti tutendititihengu kwa ukamala na ntabika paliwala na pashiru, su natuwera shisanka kwa muntu yoseri ulii pakati penu. 9 Tutendititihengu, toziya ndiri tuwera uwezu wa kufira utanga wenu, kumbiti tufira kuwapanana shiranguziru hera su mtendi ntambu yatutenda. 10 Patuweriti pamuhera na mwenga tuwapananiti lilagaliru ali, "Muntu yoseri yakafira ndiri kutenda lihengu, nakaliya shiboga." 11 Twenga tupikanira kuwera wamu wenu wawera waleri, watenda ndiri shoseri pakati pa mwenga na kwana wantu waleri, na watenda ndiri shoseri, kumbiti waliingiziya muvitwatira vya wantu wamonga. 12 Kwa litawu lya Mtuwa gwestu Yesu Kristu twankuwalagalira na kuwaberiziyi, walikali watendi lihengu lyawu su walii shiboga shashilawirana na lihengu lyawu. 13 Kumbiti mwenga mwawalongu, namtoka kutenda gaherepa. 14 Handa muntu yoseri yakajimira ndiri shilii shatuhilonga muluhamba alu, su mumtuli paweru muntu ayu, namtenda pamuhera na muntu ayu, su yomberi hakawoni soni. 15 Namumlola yomberi gambira mngondu, kumbiti mmuberiziyi yomberi gambira mlongu. 16 Mtuwa yakajega ponga kawapanani ponga mashaka goseri kwa kila ntambu. Mtuwa kaweri pamuhera na mwenga woseri. 17 Neni Paulu kwa liwoku lyangu namweni nemba malamsiu aga, hangu ndo ntambu yandekera shilanguziwi mumahamba gangu goseri, ndo ntambu yanemba. 18 Manemu ga Mtuwa gwestu Yesu Kristu gaweri pamuhera na mwenga woseri.

1 Timotewu

1 Neni Paulu ntumintumi gwa Kristu Yesu kwa lilagaliru ly a Mlungu Mlopoziya gwetu na Kristu Yesu litumbiru lyetu. **2** Nukulembera Timotewu yaguwera gambira mwana gwangu gwa nakaka munjimiru. Mlungu Tati gwetu na Mtuwa gwetu Kristu Yesu kakupanani gwenga manemu ga Mlungu na lusungu na ponga. **3** Gulikali aku Efesu, handa ntambu yanukuluwiti nentu panweriti nankugenda Makedoniya. Na aku guwaleweleri wantu walii yawa fundu mafundu ga mpayu. **4** Guwagambiri nawakolerana na tambu hera za kupaya pamuhera na kuvimana matawu ga wambuyi yagahera upeleru. Na kugamana matawu gavuwa ga wambuyi, geni gajega likakatala hera, pota kuwanyawa wantu mulihengu ly a Mlungu lyalimanika kwa njimiru. **5** Nfiru ya amuli ayi ndo mafiliru yagalawa munjimiru iherepa na kufira kusyagula gaherepa na moyu gwa gwehera vidoda. **6** Wantu wamu waleka njira kwa kugaleka aga na kuvigendera vitwatira vyavifaa ndiri. **7** Womberi wafira waweri wafunda wa Malagaliru ga Musa, kumbiti wamimana ndiri shawatakula ama galii gawagoloka. **8** Tuvimana handa Malagaliru ga Musa gaherepa, handa pakagatendera ntambu yaifiruwa. **9** Ntambu iraayi gufiruwa kuli hola handa Malagaliru ga Musa gatulwa ndiri toziya ya wantu waheri, kumbiti gatulwa toziya ya wantu yawamega malagaliru ga Musa na wantu yawa jimiru ndiri na wantu yawamitra ndiri Mlungu na wana vidoda na wantu wananagala ndiri na yawamana ndiri njira ya Mlungu na wantu yawa walaga wamawu na watati wawu ama walaga woseri walii. **10** Malagaliru ga Musa gatulwa toziya ya wahumba na wapalu yawaligonja weni kwa weni na yawashwuza wantu na yawapaya na yawalilapira kwa upaya ama yawa tenda shoseri sha kugenderana ndiri na mafundu ga nakaka. **11** Mafundu aga gapatikana Mushisoweru Shiwigira sha ukwisa wa Mlungu yakawera na matekeleru, ndogeni gampananitwi neni mpati kushibwera. **12** Mayagashii Mtuwa gwetu Kristu Yesu yakampananiti makakala, toziya ya lihengu lyangu. Nongamayagashi kwa kumona neni ndo mwaminika, kansyaguliti numtenderi. **13** Makashu neni nweriti mwigiranga na mtabisya na ndenditi ndewu, kumbiti Mlungu kamonera lusungu toziya nweriti ndiri na moyu, hangu nuvimaniti ndiri shanweriti nankutenda. **14** Na Mtuwa gwetu kamupananiti manemu gakuwi gavuwa, kamupananiti njimiru na mafiliru gatuwera naga kwa mukuwera pamuhera na Kristu Yesu. **15** Utakula awu wanakaka nentu na ufaa kujimilwa, Kristu Yesu kiziti pasipanu kuwalopozia wantu yawa tenda vidoda. Naneni nanavidoda nentu ya woseri, **16** Kumbiti Mlungu kamoniriti lusungu neni nweriti nana vidoda nentu ya

woseri su Kristu Yesu kalanguziyi uhepera wakuwi woseri kwa neni, handa shilanguziwu kwa walii woseri hawamjimiru shapakanu na kwanka ukomu wa mashaka goseri. (aiōnios g166) **17** Vinu kwa Mfalumi gwa mashaka goseri, yakaweza ndiri kuhowa na yakawoneka ndiri, Mlungu gwa gweka, su na iweri ligoya na ukwisa mashaka goseri! Yina haa. (aiōn g165) **18** Mwanagwangu Timotewu, nukupanana lilagaliru ali toziya ya visoweru nya umbuyi wa Mlungu vyavikutakulira gwenga pamakashu. Guvitendi visoweru avi su guwezi kulikomanga ngondou iyerepa ya kulikomanga na ukondola, **19** Na gukamuli weri njimiru yaku na kuwera muntu wa kusyagula na kutenda yagawera gaherepa. Wantu wamonga waleka kutenda aga ata waguhalibizya moyu gwawu. **20** Pakati pawu Himenayu na Alekizanda, ndoweni nuwapanani kwa Shetani, su wavimani nawamwigilanga Mlungu kayi.

2 Pamberi pa goseri, mmugambiri Mlungu gamfira. Mumluwi Mlungu na muwaluwiri wantu wamonga na mlongi mayagashii Mlungu toziya ya wantu woseri. **2** Muwaluwireni wafalumi kwa Mlungu, su tulikali makaliru gajii na ga ponga pamuhera na kumguwira Mlungu na mgenderanu mheri. **3** Kuluwa kwa Mlungu ashi ndo shitwatira shiherepa na shashimfiriziya Mlungu mlopoziya gwetu, **4** ndo yakafira wantu woseri walopozwi na wawezu kuumana unakaka. **5** Toziya kwana Mlungu yamu hera, na kwana yamu hera yakawakolanizya wantu na Mlungu, ndo ulii muntu Kristu Yesu, **6** yakalilaviyiti mweni su kawakomboli wantu woseri. Awu uweriti ndo ulanguziwi wasokiti kwa shipindi pashisoka, handa Mlungu kafira kuwalopozia wantu woseri. **7** Toziya ntumitwi neni nweri ntumintumi na mafundu gwa wantu yawawera ndiri Wayawudi su nuwubweri ujumbi wa njimiru na unakaka. Neni mpaya ndiri kumbiti ntakula nakaka. **8** Su poseri pamuliwona mumluwi Mlungu, nfira wapalu yawa tenda yagamfiriziya Mlungu wanyasuri mawoku gawu pawaluwa pota maya ama likakatala. **9** Viraa virii nuwafira wadala muweri na mahala mvali nguwi zyazijimilika palongolu pa wantu kwa kulilemba ndiri kwa ulembu wa malingisi ga kupota viri pota kwa vintu nya zahabu na lulu ama nguwi zya beyi nkulu. **10** Kumbiti kwa matendu gaherepa ntambu yaifiruwa kwa wadala yawalonga wankumtira Mlungu. **11** Wadala wafiruwa kulikala jii na kutenda ligoya shipindi sha pawalifunda shisoweru sha Mlungu. **12** Kumbiti neni numulekiziya ndiri mdala kuwera na uwezu kufunda ama kumkolamlima mpalu, kafiruwa kalikali jii. **13** Toziya Adamu wamuwumbiti kwanja, na shakapanu Eva. **14** Na Adamu ndiri yakazyangitwi, kumbiti mdala ndo yakazyangitwi na kawera na vidoda. **15** Hata hangu, mdala hakalopolwi kuitiria kulera

wana handa pakasigala munjimiru na mafiliru na unanagala na kulikala weri na wantu.

3 Utakula awu wanakaka, muntu pakafira lihengu lya kugolokera shipinga sha wajimira wa Kristu yakalolera vitwatira vya wantu, muntu ayu kafira lihengu liherepa. **2** Su muntu yakafira kulonguziya shipinga sha wajimira wa Kristu yakalolera vitwatira vya wantu, kaweri muntu yakahera shidoda shoseri na kafiruwa kaweri mpalu yakawera na mdala yumu hera, yakalilewela na yakagoheleka, kaweri muntu yakashemera wahenga na yakawenza kufunda. **3** Nakawera mlowera ama muntu gwa ng'ondu, kumbiti kaweri mnanagala na muntu yakafira ponga, nakawera muntu gwa kufira mpiya nentu. **4** Kafiruwa kaweri muntu yakawenza kulonguziya shipinga sha wantu yawamjimira Yesu? **5** Muntu yakaaminiti pakwegera nakatendwa kaweri mlongoziya mushipinga sha wantu yawamjimira kristu, nakiza kumema malingisi na kutozwa gambira vyawamtoziti Mkondola. **7** Kafiruwa nentu kaweri muntu yakapitawulirwa viherepa na wantu wawawera kunja ya shipinga sha wantu yawamjimira Kristu, su nakiza kubeziwa na kuguwira mumgomuziwa gwa Mkondola. **8** Watanga mushipinga sha wantu yawamjimira Yesu, wafiruwa waweri wantu yawawera na ligoya nawawera wafyangu nawawera walowera nawawera na lumamatama ludoda lwa mpiya, **9** womberi wafiruwa kulola weri unakaka wa njimiru munfiru iherepa. **10** Pamberi pa kusyagulwa kuwera watanga, womberi wafiruwa kujerwa huti na pawawoneka wahera likosa, su watendwi kuwera wantumini. **11** Viraa vilii wadala wawu wafiruwa waweri na ntambu iherepa, nawawatakulira wayawu vidoda, yawalilewela na yawawera waaminika muvitwatira vyoseri. **12** Mtanga mushipinga sha yawamjimira Yesu, yomberi kafiruwa kaweri muntu yakawera na mdala yumu hera na yakawenza kuwalonguziya weri wananguta wakuwi na kaya yakuwi. **13** Toziya watanga walii yawatenda lihengu lyawu liherepa na waweza kuwatenda wantu wamonga wawapikiniri, waweza kutakula pota lyoga munjimiru yawu Mukristu Yesu. **14** Nukulembera luhamba alu pamwera na matumbiru ga kwiza kwaku shipindi shashivuwa ndiri. **15** Kumbiti handa pankawa, su luhamba alu lukugambiri mgenderanu watufiruwa kuwera nawomberi munumba ya Mlungu, sheni ndo shipinga sha wantu yawamjimira Yesu yakawera mkomu, sheni ndo mpanda na shanjiru sha nakaka. **16** Kwahera mshashatiku goseri kuusu ukwisa wawugubutulitwi, ya njira yatwenga ya kumguwira Mlungu

Kalawiriti gambira mfanu gwa muntu, Kalanguziyitwi na Rohu Mnanagala kuwera mjiimirika kulongolu kwa Mlungu. Yomberi kawonekiti na wantumintumi wa kumpindi Na kabweriti pakati pa makabira goseri, Na kajimiritwi poseri pasipanu Na katolitwi muukulu kugenda kumpindi kwa Mlungu.

4 Rohu Mnanagala katakula pota kufifa handa mumashaka ga upeleru wantu wamonga hawayileki ntumbiru, na wazijimiru rohu zya upaya na kufata mafundu ga washamshera. **2** Mafundizu ga ntambu ayi gaenezwu na wantu wampayu na wafyangu weni awa uwezu wawu wa kusyagula gaherepa ama gadoda uhalibisiwa gambira shintu shashilunguliti mumotu. **3** Wantu awa wankufunda kuwera vidoda kuliyuga, na wankuwalewela wantu kuliya viboga tunga. Kumbiti Mlungu kawumbiti viboga avi, su walii waweri wawamtumbira Mlungu na kuumana unakaka, waviliyi na kulonga mayagashii. **4** Toziya kila shintu shakashiwumbiti Mlungu ndo shiherepa, na kwahera shakulemwa handa pashwankwa kwa mayagashii, **5** toziya shisoweru sha Mlungu na kuluwa vipunga shintu ashi shijimiliki kwa Mlungu. **6** Handa paguwagambira wajimira wa Kristu malagaliru aga, haguweri ntumintumi muheri gwa Kristu Yesu, pagwendereya kukula shirohu kwa visoweru vya moyu na mafundu ga unakaka gagugafata. **7** Kumbiti gulekani na tambu zya upayira zyazitungitwi gulifundi kulikala makaliru ga kumtira Mlungu. **8** Mazoezi ga nshimba gawera na mana yakuwi, kumbiti kulikala kwa kumfirizya Mlungu kufaa nentu, toziya gatupanana lagilu lya makaliru ga vinu na galii gagiza. **9** Utakula awu wanakaka nentu na ufaa kujimirwa. **10** Twenga twinkulabisiya na kugangamala, toziya tumtumbira Mlungu yakawera mkomu, na yakawera Mlopoziya gwa wantu woseri na walii yawamjimira. **11** Guwalagaliru na kuwafundiza vitwatira avi. **12** Nagujimiru muntu yoseri kakubeziyi toziya gwenga gwa mntemba, kumbiti gugangamali guweri mfanu kwa wantu wawajimiru, mukutakula kwaku na mumakaliru gaku na mumafiliru gaku na munjimiru na mumakaliru gaherepa. **13** Mashaka goseri gwendereyi kuwabetulira wantu paweru Malembu Mananagala na kuwaberiziya na kuwafunda mpaka paniza. **14** Naguleka kutendera lifupu lya Kristu mngati mwaku, lyaguwankiti kwa umbuyi wa Mlungu na kwa kutulilwa mawoku na wazewi wa shipinga sha wantu yawamjimira Yesu **15** Guliloli weri toziya vitwatira avi na lihengu lyaku ntambu lyaliyongereka su kila muntu kawoni gagugatenda. **16** Guliloli weri gumweni pamuhera na mafundu gaku. Gwendereyi kugatenda aga toziya pagutenda hangu, hagulilopoziyi gumweni na walii yawakupakinira.

5 Nagumkalipira muntu mzewi, kumbiti kumgambiri mpolimpoli gambira Tati gwaku. Muwatenderi wantemba gambira walongu waku, **2** wadala wazewi guwagambiri handa mawu gwaku, na wahinga gambira muhasha gwaku, mumakaliru gaherepa. **3** Guwapanani ligoya wakenja yawehera ntangiru yoseri. **4** Kumbiti mkenja yakaweriti na wana ama wazukulu, womberi wafiruwa kwanja kulifunda kutenda shawafiruwa yawamjimira Mlungu kwa kaya zyau weni na hangu wawatenderi maheri walera wawu na wambuyi wawu gambira galii gawawatendiru womberi kwanja, toziya shiwtatira ashi shiherepa palongolu pa Mlungu. **5** Mdala mkenja yakahera muntu gwa kumtanga nakaka, kamkulira Mlungu litumbiru lyakuwi kusali na kumluwa Mlungu kumtanga pashiru na paliwala. **6** Kumbiti mkenja yakasinda kulilewela muvitwatira vya kulinemeziya nentu ayu gambira kahowa, tembera kangali mkomu. **7** Guwapanani vira Malagaliru aga, su wantu wamonga nawawawona watenda gaherepa ndiri. **8** Kumbiti handa muntu kawalolera ndiri walongu wakuwi, ndo walii wa ukaya kwakuwi, su muntu ayu kayilema njimiru, na kadoda nentu kuliku muntu yakajimira ndiri. **9** Nagumwongelera mkenja yoseri yakenifiki vinja malongu sita nawamwingiziya muwalangwa ya wakenja. Kayi kiweriti kayugwa mala yimu hera, **10** na kaweri na zyuma ziherepa mumakaliru, yakawaleriti wana wakuwi weri, yakawashemiriti wahenga ukaya kwakuwi, kawanaviyiti magulu wantu wa Mlungu na kawatangiti wantu wana ntabiku na yakalilaviyiti kutenda vitwatira viherepa vivuwa. **11** Kumbiti naguwaembisiya wakenja wahinga toziya handa lumamatata Iwawu Iwa nshimba paluwera liwuwa na makakala kuliku kulilaviya kwawu kwa Kristu, hawafiri wawayugi kayi, **12** na hawawoneki wanakosa kwa kuleka lipatanu lyawu lya kwanja. **13** Wakenja gambira awa wanja kuwera waleri pawayerayera numba na numba, shashidoda nentu ndo shawanya kuwatakula wantu makondola, na kuliyingiziya muvitwatira vya wantu wamonga, agawu pawalonga vitwatira vyangali kufiriziwa kulonga. **14** Su nfira wakenja wahinga wayugwi, wiwuli wana na kulolera weri numba zyau su wankondu wetu nawapata lopenyu vya kulonga vitwatira vikondola kwa twenga. **15** Toziya wakenja wamonga waleka njira ya Mlungu na kumgendersa Shetani. **16** Kumbiti handa mawu yoseri Mkristu kana walongu weni ndo wakenja yawehera utanga nakaka, yomberi kafiruwa kuwatanga toziya nakashilekera shipinga sha wantu yawamjimira Yesu lihengu ali lya kuwatanga, su shipinga sha wantu yawamjimira Yesu shiwaloleri walii yawawera wakenja wahera utanga nakaka. **17** Wazewi wawalongoziya wantu uweri wafiruwa wanki shibena mgongu nentu, ndo kwa walii

yawatenda lihengu kwa gangamala mukubwera na kufunda. **18** Toziya Malembu Mananagala ngalonga. "Nagumtawa ng'ombi mlomu pakafikisiya mbunji," Na kayi "Mtenda lihengu kafiruwa kwanka shibena mgongu shakuwi." **19** Nagujimira kwanka mayangiru ga wazewi wawalongoziya mshipinga sha wantu yawamjimira Yesu pawahera wakapitawu wawili ama watatu. **20** Walii yawatenda vidoda guwabeliziyi paweru, su wamonga wapati kutira. **21** Nukulagalira palongolu pa Mlungu na pa Kristu Yesu na palongolu pa wantumintumi wa kumpindi wasyagulwa, gugakoli malagaliru aga pota kubagula. **22** Nagutenda kanongola kumkulira muntu mawoku toziya ya lihengu lya kumtendera Mtuwa. Pagutenda hangu haguweri pamuhera na vidoda vyakuwi. Gulituli muuherepa. **23** Nagulanda mashi hera, Kumbiti gulandi divayi ndidini, toziya ya mtima gwaku, toziya gulwala mala kwa mala. **24** Vidoda vya wantu wamonga viwoneka pota kufifa, pamberi pawawajega kuutoza, Kumbiti vidoda vya wamonga vimanika pawasoka mkutoza. **25** Ntambu iraa hayi, mafiliru gaherepa gawoneka paweru, na ata galii yagawoneka ndiri paweru gawenza ndiri kwendeleya kuffifwa.

6 Wamanda woseri wafiruwa kuwagoya watuwa wawu, su nakuwera na toziya ya wantu kulihigilanga litawu lya Mlungu na kubeziya mafunda getu. **2** Wamanda weni watuwa wawu ndo wantu yawamjimira Yesu nawawabeziya toziya wawaholera womberi ndo walongu wayawu. Pambeli pakuwi, wafiruwa kuwatendera viherepa nentu, Kumbiti wafiruwa kuwatendera weri nentu, toziya awa wawapata ulunda kulinginirana na lihengu lyawu ndo wajimira weni wawafira. Gufiruwa kufunda na kubwera vitwatira avi. **3** Handa muntu yoseri yakafunda mafundu gamonga, nayomberi kajimira ndiri visoweru vya nakaka vya Mtuwa gwetu Yesu Kristu na mafundu mumakaliru ga kumfiriziya Mlungu, **4** yomberi kamema malingisi na wala kashimana ndiri shintu. Yomberi ndo yakafira likakatala na ndewu kwa visoweru vyahera na haga gajega weya na ndewu na umatu na mayigilangu na kupayirana, **5** na likakatala lyangali kuwera na uperera wa wantu weni mahala gawu gaperiti, weni wahera kayi unakaka. Ndo walii yawalihola handa kutenda lihengu lya Mlungu ndo njira ya kulipatira ulunda. **6** Kutenda ntambu yakafira Mlungu pamuhera na kutosheka kwana mota nkulu. **7** Toziya tujega ndiri shintu mupasipanu wala tuweza ndiri kuwuya na shintu. **8** Kumbiti handa patuwera nashi shiboga na ngwu, tufiruwa tutosheki navi. **9** Kumbiti walii yawafira kuwera walunda waguwira mumajera na mgomiziwu, na mumamatata ya uzigizigi yaujega kutenduwa guwakwega mukuguwa na uharabisiya.

10 Toziya kufira mpiya nentu ndo shanziru sha ukondola woseri. Wantu wamonga wafiriti nentu kupata mpiya ata wayerayera kutali na njimiru, na wayitenduziya myoyu yawu kwa hinginika nkulu. 11 Kumbiti gwenga muntu gwa Mlungu, gulikali kutali na vitwatira avi vya ukondola. Gutendi galii yagakutenda gujimiriki kwa Mlungu na gakumfirizya Mlungu na ujimirira na ufiru na uhepelera na unanaga. 12 Gutendi ngangamalu kugakanka majeru muujimira gwakalipananiri lifupu lya ukomu wa mashaka goseri lyagushemiltwi shipindi pagujimiriti njimiru yaku palongolu pa wakapitawu wawuwa. (aiōnios g166) 13 Nukulagalira kulongolu kwa Mlungu yakavipananiti ukomu vintu vyoseri, na kulongolu kwa Kristu Yesu yakalaviyiti ukapitawu wa unakaka kulongolu kwa Pontiu Pilatu, 14 nukulagalira gugakoli malagaliru aga pota likosa na kugajimira kwa kwaminika mpaka lishaka Mtuwa ghetu Yesu Kristu pakalawira. 15 Kulawira kwakuwi hakutendeki shipindi shashifaa shitulitwi na Mlungu mpetelwa na yakawera mkolamlima gwa gweka, Mfalumi gwa wafalumi na Mtuwa gwa watuwa. 16 Yomberi gweka yakuwi kalikala mashaka goseri muulangala gweni kwahera muntu yakaweza kuguseglera. Kwahera muntu yakamwoniti ama kwahera muntu yakaweziti kumwona. Kwa yomberi liweri ligoya na makakala gamashaka goseri! Yina haa. (aiōnios g166) 17 Guwalagaliru wantu yawawera walunda muvitwatira vya makaliru ga vinu, nawalibinda ntumbiru lyawu muulunda ya vintu vyakulitumbira ndiri. Kumbiti wamtumbiliri Mlungu yakatupanana vintu vyoseri kwa uvuwa toziya tunemeleri navi. (aiōn g165) 18 Guwalagaliru watendi maheri, waweri watenda mafiliru gaherepa gavuwa, naweri wakalamuka na waweri kala kukolerana na wamonga ulunda wawu. 19 Kwa kutenda hangu hakuwatangi kupata ukomu wa mashaka goseri handa vilii muntu hakalijojiniliri vintu vivuwa havimtangi shipindi shashisoka. 20 Timotewu, gushikoleri weri shirii shagupananitwi. Gulishapiri matakuziyanu ga madoda na ukakatala wa shizygizyigi wa shirii shawashema wantu wamonga "Umana," Kumbiti umana ndiri. 21 Toziya wamonga wajimira wawera na umana wa mpayu, kulawirana kwakuwi wahagamiziya njimiru. Nuwafilireni mwawoseri maheri ga Mlungu. Maheri ga Mlungu gaweri pamuhera na mwenga.

2 Timotewu

1 Neni Paulu, Mlungu kafiriti kuntenda ntumintumi gwa Kristu Yesu su nuwubweri ukomu wa mashaka goseri watulagiliriti mukulikolerana pamuhera na Kristu Yesu. **2** Nukulembera gwenga Timotewu yaguwera gambira mwana gwangu yanukufira, nukufilira manemu na lusungu na ponga kulawa kwa Mlungu Tati na Mtuwa ghetu Kristu Yesu. **3** Mayagashii Mlungu mweni yanumtendera kwa nfiru iherepa ntambu yawatenditi wazewi wangu, nonga mayagashii kila panukuhola mukuluwa kwangu pashiru na paliwala. **4** Nugahola masozi gaku na nfira nentu kukulola, nweri na nemeleru nentu. **5** Nuyihola njimiru yaku ya nakaka, njimiru yaiyiveriti mubibi gwaku Loisi na mumawu gwaku Euniki. Nana unakaka handa gwenga gwanayi vulaa. **6** Ndo nukuholiziya gilitendi lifupu lyagupananitwi na Mlungu liweri na makakala nentu lifupu ali lyagwankiti shipindi panukutuliriti mawoku. **7** Toziya Rohu yatupananitwi na Mlungu yomberi katutenda ndiri tuweri na lyoga, yakatutenda tuweri na makakala na mafiliru na kulilewelera. **8** Su naguwona soni kuwagambira wamonga visoweru vya Mtuwa ghetu, kayi naguwona soni toziya ya neni yanwera mushibetubetu toziya ya Mtuwa ghetu Kristu Yesu. Kumbiti gutendti pamuhera na neni muntabika toziya ya Shisoweru Shiwagira, kwa makakala gagupananitwi na Mlungu. **9** Yomberi katulopoziyiti na kutushema tuweri wantu wakuwi mweni, toziya ndiri ya matendo na mafiliru getu gaherepa, kumbiti toziya ya nfiru yakuwi mweni na manemu gakuwi. Katupananiti manemu aga kwa njira ya Kristu Yesu pamberi pa kunya wa pasipanu. (aiōnios g166) **10** Kumbiti igubutulwa kwaitwenga vinu kwa kwiza kwakuwi Mlopoziya ghetu Kristu Yesu. Yomberi kaagamaziya makakala ga kuhowa na kwa njira ya Shisoweru Shiwagira na kuwulaviya ukomu wawehera na kufuwa. **11** Nsyagulitwi neni nweri ntumintumi na mfunda na kuwabwelera wantu Shisoweru Shiwagira, **12** na neni ntabika toziya ya avi. Kumbiti nankali nahera soni nentu toziya nummania ulii yanumjimiriti, kayi nana nakaka handa yomberi hakashiloleri shirii shakanupiti, mpaka lishaka lya upereru. **13** Gugakoleri weri mafundu galii ga nakaka ganukufunditi na gusigali munjimiru ayi na aga ndo mafiliru getu mukuwera pamuhera na Kristu Yesu. **14** Shitwatira shirii shiherepa shagupananitwi gushikoleri kwa makakala ga Rohu Mnanagalala yakalikala mnigati mwetu. **15** Ntambu yaguvimana, wantu woseri wa lushi Iwa Asiya wandeka, pakati pawu kwana Figelu na Herimugen. **16** Mtuwa kawawoneri lusungu kaya ya Onesifori, toziya mala zivuwa kanemeleziyiti mmoyu, kayi kawona ndiri soni toziya nweriti

mshibetubetu, **17** kumbiti shakapanu pakasokiti Rumi, kanjiti kunsakula kwa kugangamala mpaka kamona. **18** Mtuwa kamwoneri lusungu mulishaka lya upereru! Na gwenga guvimana weri gavuwa gakantendiriti kulii Efesu.

2 Su gwenga mwana gwangu gugangamali muuheri wa Mlungu watupanananwa kwa njira ya kuwera pamuhera na Kristu Yesu. **2** Gutoli mafundu galii gagupikaniriti panugabwera kulongolu kwa wakapitawu wawuwa, guwapanani wantu wawajimirika, walii yawavimana ntambu ya kuwafunda wamonga. **3** Gugangamali muntabiku gambira shonta mjimirika gwa Kristu Yesu. **4** Shonta pakawera mung'ondu kaliyngiziyi ndiri muvitwatira vya mashaka goseri, katendi vitwatira vya ng'ondu su kamfiriziyi mkulu gwa mashonta. **5** Viraa vilii muntu yoseri yakatuga mbiru kawenza ndiri kukanka na kupananwa lifupu lya kukanka handa pakajimira ndiri malagaliru ga madingu. **6** Yakalima mweni katenditi lihengu likamala kafiruwa kaweri gwa kwanja kwanka mabenu. **7** Guliholi aga gantakula, toziya Mtuwa hakakupanani makakala gakuvimana kila shintu. **8** Gumholi Yesu Kristu yakazyukusiyiti, yakaweriti gwa lukolu Iwa Dawudi, ntambu yashilonga Shisoweru Shiwagira yanushibwera, **9** hangu ntabika na ntawalilwa minyololu gambira mtenda makondola. Kumbiti Shisoweru sha Mlungu shitawika ndiri minyololu. **10** Hangu nankuhepelera muvitwatira vyoseri toziya ya wantu wawasagulitwi na Mlungu, su yomberi viraa wanki ulopoziya wawupananwa kwa njira Kristu Yesu weni kajega ukwisa wa mashaka goseri. (aiōnios g166) **11** Utakula awu wanakaka, "Handa tuhowitzi pamuhera na yomberi, Hatulikali viraa pamuhera nayomberi. **12** Patwendeleya kuhepelera, Hatukolimlima pamuhera na yomberi viraa. Handa patumlema yomberi, Na yomberi hakatulemi twenga. **13** Handa patusinda kuwera wajimirika, Yomberi hakasigali mjimirika mashaka goseri, Toziya yomberi hapeni kagalambuli galii gakalonga." **14** Su guwaholiziya wantu waku vitwatira avi na kuwaberizya kulongolu kwa Mlungu waleki ndewu ya visoweru. Ukakatala awu utanga ndiri, su ujega uhalibisiya mkulu kwa walii yawapikanira. **15** Gugangamali kulilanguziya kuwera mjimirika palongolu pa Mlungu gambira mtenda lihengu mweni yakawona ndiri soni toziya ya lihengu lyakuwi mweni yakafunda weri shisoweru sha nakaka. **16** Gulikali kutali na visoweru vyavimfirizya ndiri Mlungu na vya shizygizigi, toziya geni gongera kuwatenda wantu waweri kutali na Mlungu. **17** Mafundu ga ntambu ayi ndo handa lilonda lyalikula kanongola na kuliya nshimba. Pakati pawu yawafunditi aga ndo Himenayu na Filetu. **18** Womberi wapotoka nentu na unakaka, wayihalibisiya

njimiru ya wantu wamonga mushashatiku pawalonga handa uzyukisiya watuhepelera utendeka kala. **19** Kumbiti unakaka wa Mlungu uweriti ungagamala gambira libuwi lya lyanjiru, visoweru avi vilembwa panani pakuwi. "Mtuwa kawamana walii yawaweriti wakuwi," Na "Kila muntu yakalishema handa yomberi ndo gwa Mtuwa na kaleki ukondola." **20** Mngati munumba nkulu, mwana mabakuli na vyombu nya kila ntambu, vyamonga nya vinyawitwi kwa mabuhi ga mpiya na zaabu nya kutendera mahengu ga gweka, vyamonga vyombu nya mitera na vyombu nya ukaka vyakutendera mahengu ga mashaka goseri. **21** Su handa muntu pakalipunga kwa kulitula kutali na vitwatira nya ukondola woseri, hakaweri handa shitenderu sha kutendera lihengu lya gweka toziya kusyagulwa na kamfiriziya Mtuwa gwakuwi na kawera kala kwa kila lihengu liherepa. **22** Gukali kutali na lumamatama lya untemba, gufati yagamfiriziya Mlungu na njimiru na mafiliru na ponga pamuhera na wantu woseri yawamluwa Mtuwa kwa moyu gwaguherera. **23** Gulikali kutali na makakatala ga uzigizigi na ungali mahala, guvimana handa aga gajega ndewu. **24** Su ntumintumi gwa Mtuwa nakalirewa. Kafiruwa kaweri mnanaga kwa wantu woseri, na Mfundu kaherepa na mhepelera. **25** Mweni ndo mnanaga pakawaberizya wasingani wakuwi, toziya Mlungu mekawapanani lupenyu lya kuleka vidoda vyawu, na kuumana unakaka, **26** kwa njira ayi kawenza kuvimana kulipota mumgomuziwi gwa mkondola gwakawagomuziyyi na kutenda wagajimiri mafiliru gakuwi.

3 Guliholi handa, mumashaka ga upereru, hakuweri shipindi sha kutabika. **2** Wantu hawaweri wankulifira weni na wana lumamatama lwa mpiya na weni kulizuma na weni malingisi na yawahigiranga, yawahajimira ndiri walera wawu na viraa virii wantu wakondola. **3** Hawalawili wantu yawahera nfiru mumoyu mwawu na yawahera lusungu na wasonguziya na yawailewelera na yawakalipa na yawafira ndiri maheri, **4** hawaweri wagalambuka na yawalishera ndiri na wanamtit na yawafira kulifiriziya weni kuliku kumfira Mlungu. **5** Palongolu pa wantu hawawoneki handa wantu yawamtitira Mlungu, kumbiti wagalema makakala gakuwi. Gulikali kutali na wantu awa. **6** Wantu wamonga muwalii hawingiri numba zya wantu nakuwazyanga wadala su wawapikiniri womeri. Wadala awa ndo walii wazyigizyigi yawamemiti vidoda na kulonguziwa na limatata lya kila ntambu. **7** Wadala awa weni wajera nentu kulifunda kumbiti kwa ntambu yawawera wawezi ndiri kugafikira malifa ga nakaka. **8** Wantu awa walema unakaka gambira Yane na Yambire ntambu yawasinganiti na Musa wantu awa mahala gawu gahalibisiwa na walemwa toziya njimira yawu ya mpayu. **9** Kumbiti hapeni wadahi

kwendeleya nentu toziya ungalimahala wawu hauwoneki kwa woseri. Gambira ntambu yaiweriti kwa ashina Yane na Yambure. **10** Kumbiti gwenga gugamana mafundu gangu na magenderanu gangu na mafiliru gangu mumakaliru na ujimira waneni na uhepelera waneni ufira waneni na ugangamala waneni, **11** ntabika na tabu yaneni. Guvimana vitwatira vyoseri vyavilawiliti kulii Antiokya na Ikoniu na Listira. Ntabiku ayi yahepeliteri nentu na Mtuwa kanopoziyyi mugoseri. **12** Na muntu yoseri yakafira kulikala makaliru ga kumtira Mlungu, mukuhera pamuhera na Kristu Yesu, hawamtabisiyi. **13** Kumbiti wantu wakondola na wadeta hawongeleki muukondola nentu, pawawazyanga wamonga na kuzyangwa na wamonga. **14** Kumbiti gwenga gulikolerani muunakaka wa vitwatira virii vyagufunditi na kuvijimira nakamu. Guwamana walii wawaweriti wafunda waku, **15** na guliholi handa kwanjira uwana waku gugamana Malembu Mananagala, geni gaweza kukupanana luhalu Iwalujega ulopozia kwa njira ya njimiru Mukristu Yesu. **16** Malembu Mananagala goseri galembwa kwa ulongoziya wa Mlungu na gaherepa mukufundira unakaka, kuberiziya na kuwabera kutenda vikondola na kuwalonguziya wantu walikali makaliru yagamfiriziya Mlungu. **17** Su, muntu yakamtendera Mlungu kaweri na kila shintu shashifiruwa mukutenda lihengu lya Mlungu kaweri kala nakamu kwa kutenda kila lihengu liheri.

4 Nukulagalira kulongolu kwa Mlungu na kulongolu kwa

Kristu Yesu yakawatoza wakomu na yawahowa na hakizi kuwera mkukola mlima pakawera Mfalumi, **2** gwendereyi kushibwera Shisoweru sha Mlungu, guweri kala mushipindi shiherepa ama mushipindi shiherepa ndiri. Gukalipiri na guberiziya na kuwatula moyu wantu paguwafunda kwa uhepelera woseri. **3** Hashizi shipindi wantu hawalemi kugapikanira mafundu ga nakaka, kumbiti hawafati lumamatama lyawu weni pawalijojinira wafunda wawuwa kwa kuwagambira vitwatira vilii hera vyeni makutu gawu gawawa kufira kupikinira. **4** Hawalemi kuupikanira unakaka, hawagalambukili tambu za upayira. **5** Kumbiti gwenga guliloleri weri muvitwatira vyoseri, guhepeleri muntabika na gutendi lihengu lyaku lya kushibwera Shisoweru Shiwigira na gumaliliri untumini waku. **6** Toziya shipindi sha neni sha kuhowa shapakwegera na mwazi gwangu hagwitiki gambira watambika wa Mlungu ntambu yawitilira shijungu sha divayi kulongolu kwa Mlungu. **7** Nuyitula weri njimiru, gambira muntu yakatenda weri mumbiru nuzimalira mbiru zoseri. **8** Na vinu isigala hera kumpananwa lifupu lya makaliru ga kumfiriziya Mlungu, lyceni ndo lifupu Mtuwa, Mtoza gwa kumfiriziya Mlungu, hakampanani neni lishaka

lili na neni hera ndiri, su na walii woseri wawahepelera kwa hamu kulawa kwakuwi. 9 Gutendi kanongola kwiza kwaneni pakwegera, 10 Dema kavifira vitwatira vya pasipanu, kandeka na kagenda Tesaloniki. Kiresika kagenda Galatiya na Titu kagenda Dalimatiya. (aiōn g165) 11 Luka gweka yakuwi ndo yakawera panu pamuhera na neni. Gumtoli Mariku gwizi nayu, toziya hakawezu kuntanga mulihengu lyangu. 12 Numtuma Tukiku kulii Efesu. 13 Shipindi pagwiza gunjegeri likoti lyangu lanulirekiti kwa Karipu kulii Trowa, vulaa gunjegeri nentu vintola virii vyawanyawiti kwa lukuli. 14 Mhaku ulii yawamshema Alekizanda kantendera makondola gavuwa, Mtuwa hakampanani kulawirana na galii gakantendiriti. 15 Muliloleli weri na yomberi, toziya kasinga kwa makakala visoweru vya twenga. 16 Shipindi sha kwanja pandaviyiti ukapitawu wangu, kwahera muntu yakagolokiti kuntanga, woseri wandekiti. Numuluwa Mlungu nakawawalangira madoda kwa shitwatira ashi. 17 Kumbiti Mtuwa kantangiti, kamupananiti makakala ga kushibwera Shisoweru Shiwagira shoseri, su wantu yawafera ndiri Wayawudi wapati kupikinira. Naneni nopoziwitwi mukuhowa gambira kulawa mumlomu mwa simba. 18 Mtuwa hakandopoziyi kulawa muvitwatira vyoseri vikondola, na kuntula weri mpaka muufalumi wakuwi wa kumpindi. Kwa yomberi uweri ukwisa mashaka goseri. Yina haa. (aiōn g165) 19 Gumlamusiyi Prisila na Akula, pamuhera na kaya ya Onesifori. 20 Erastu kasigaliti Korintu na numulekiti Tirofimu kulii Miletu toziya kaweriti mlweri. 21 Gutendi kanongola kwiza pamberi pa shipindi sha mpepu. Ebulu na Pudi na Linu na Klaudiya pamuhera na woseri wajimira wa Kristu wankulamsiya. 22 Mtuwa kaweri pamuhera na gwenga. Maheri ga Mlungu gaweri pamuhera na mwenga.

Titu

1 Neni Paulu, ntumintumi gwa Mlungu na ntumintumi gwa Yesu Kristu. Neni nsyagulwa kuinyawa njimiru ya wasyagulwa wa Mlungu na kuwalonguziya waumani unakaka wa makaliru ga kumfiziya Mlungu, **2** Iweni liyanjiru Iwakuwi ndo litumbiru ly a kupata ukomu wa mashaka goseri. Mlungu yakalonga ndiri mpayu, katugambiriti kala ukomu awu pamberi pakwanjira kila shintu, (aiōnios g166) **3** na shipindzi shashifiriziwitwi pashisokiti kaulanguziya mushisoweru shakuwi. Neni wanupiti shisoweru ashi nushibweri kulawirana na Lilagaliru Iya Mlungu, Mlopoziya gwetu. **4** Nukulembera gwenga Titu, yaguwera gambira mwana gwangu gwa nakaka munjimiru gwatutenda pamuhera. Nukufilira uheri wa Mlungu na ponga kwa Mlungu Tati, na Kristu Yesu Mlopoziya gwetu. **5** Nukulekiti mushisiwa sha Kireti gutendi weri vitwatira nya mafundu yagasigaliti, na kuwasyagula wazewi walongoziya mushipinga sha yawajimira Kristu mukila lushi. Guliholi ganakulagaliriti, **6** mzewi mlongoziya gwa shipinga sha wajimira wa Kristu kafluwa kuwera muntu yakatakulwa madoda ndiri, yakawera na mdala yamu hera, na wananguta wakuwi wafiruwa kuwera wajimira wa Kristu nawawera njuguluru na yawapikana ndiri. **7** Toziya mzewi mlongoziya gwa shipinga sha wajimira wa Yesu yakalolera vitwatira nya wantu ndo mgolokera gwa lihengu Iya Mlungu, kafiruwa kuwera muntu yakatakulwa madoda ndiri na wamonga. Yakahera shikwimba na maya gapakwegera na mlowera na mndewu ama muntu yakalipanana ulunda kwa njira ya soni. **8** Kafiluwa kaweri muntu yakawashemera wantu na yakafira Maheri na yakatenda yagamfiriziya Mlungu na katendi vitwatira ntambu yaifiruwa na kaweri mnanagala na yakalilewelera. **9** Kafiluwa kakoli uweri shisoweru shirii sha ujimirika gambira ntambu yagufunda. Su kawezi kuwapanana moyu wamonga kwa mafundu ga nakaka. Na kugalaviya paweru madoda ga walii yawasinga mafundu aga. **10** Toziya, kwana wantu wawuwa, hasa walii wawalawit kulawa munjira ya Shiyawudi ya kumfata Mlungu na yawatakula visoweru nya vyahera mana na wawalema walongoziya wawu na wawazyanga wamonga kwa uzigizigi wawu. **11** Kwa ntambu yoseri ilii mpaka kuvinyamaziya visoweru vyawu, toziya wawuluvutira kaya yoseri kwa kufunda vitwatira vyawafiruwa ndiri kufunda, watenda hangu kwa nfiru idoda ya kugalipanana ulunda wa mpiya. **12** Ata yamu gwa wambuyi wawu, nayomberi viraa ndo Mkretil, kalongiti, "Wakureti watakulaga upayira mashaka goseri, ndo gambira wang'ongolu wadoda, walwaliya na waleri!" **13** Na yomberi kapitawuliti nakaka. Su kwa hangu gufilizwa guwakalipili nentu, su waweri na njimiru

ya nakaka. **14** Nawaendereya kuzikolera ntambu hera zya Shiyawudi na malagaliru ga wantu yagalawira kwa wantu yawaulemiti unakaka. **15** Kila shintu ndo shinanaga kwa wantu wanana, kumbiti kwahera shoseri shashiweru unanaga kwa walii yawadodoziyitwi na yawajimira ndiri, toziya mahala gawu na uwezu wawu wa kusyagula Maheri ama madoda gahalibisiwa. **16** Wantu gambira awa walitumba handa wamumana Mlungu, kumbiti kwa matendu gawu wamlema. Ndo wantu wa ngalaliru nentu na wantu wawapikanila ndiri, wafaa ndiri kutenda shiwtatira shoseri shiherepa.

2 Kumbiti gwenga gufiruwa kubwera vitwatira nya vilinganira na mafundu ga nakaka. **2** Guwagambiri wazewi wapalu waweri na ulewelera, waweri na luhala na wagoya, yawagolokiti munjimiru yawu, muufiru na uhepelera. **3** Vilaa vilii guwagambiri wadala wazewi watendi vitwatira nya vimfiriziya Mlungu. Wafiruwa ndiri kuwera wasonguziya, nawawera walowera, kumbiti wafiruwa wafundi vitwatira viheri. **4** Kwa njira ayi hawawezi kuwafunda washina mawu wahinga kuwafira wapalu wawu na wananguta wawu, **5** waweriti na ulewelera na makaliru mananagala, yawalolera weri vitwatira nya numba zyawu, na yawawapikanira wapalu wawu, su shisoweru sha Mlungu nawashigilanga. **6** Vilaa vilii, guwagambiri wantemba wafiruwi walilewelera. **7** Na gwenga gufiruwa kuwera mfanu gwa matendu Maheri, kayi gugakoleri na gugajimili galii gagufunda. **8** Visoweru vyaku viheri nya nakaka naviwera na vidoda vyoseri, su wangondu waku waweri na soni pawapata ndiri shoseri shidoda sha kutakula kwa twenga. **9** Guwagambiri wamanda wafiruwa kuwapikinira watuwa wawu na kuwaherepeziya muvitwatira vyoseri. Nawawalikakatala nawu, **10** ama kwiwa vintu vyawu. Kumbiti wafiruwa kulangaziya handa womberi ndo waheri na waminika mashaka goseri, kwa mafiliru gawu goseri, su wagapatiyi zyumi iherepa mafundu ga Mlungu Mlopoziya gwetu. **11** Toziya Maheri ga Mlungu gagubutulwa su gajegi ulopozia kwa wantu woseri. **12** Maheri ga Mlungu gatufunda kuleka ukondola woseri na matamata zya pasipanu, tuweri na kulilewelera, tulikali makaliru yagafiruwa na kutenda galii yagamfiriziya Mlungu pasipanu vinu, (aiōn g165) **13** patuwera twankuhepera lishaka liii lya tekelera lya litumbiru, shipindzi pashilawira ukwisa wa Mlungu Mkulu na Mlopoziya gwetu Yesu Kristu. **14** Yomberi kalilaviya mweni kwajili ya twenga su katukomboli kulawa muudoda woseri na kutendenda tuweri wantu waherepa yawawera wakuwi mweni, wantu yawawera na lumata lwa kutenda Maheri. **15** Su, gufundu wantu vitwatira avi na giutenderi uwezu waku woseri paguwatula moyu

na kuwaberiziya wantu waku yawakupikanira. Muntu yoseri nakakubeziya.

3 Kuwaholuziya wantu walinanagaziyi palongolu pa wakolamlima na wakulu, wafirizwa kuwajimira na kuwera kala kwa kutenda kila shiwtatira shiheri. **2** Guwagambiri nawamwigilanga muntu yoseri, kumbiti walikali kwa ponga na mapikaniranu, mashaka goseri waweri wananaaga kwa kila muntu. **3** Toziya shipindi shimu, twenga tuweriti wazyigizyigi, na wawapikinira ndiri na watupotoziyitwi. Tuweriti wamanda wa lumamata na kufira viherepa vya kila ntambu. Tulikaliti makaliru ga ukondola na weya, wantu watukalaliriti na twenga tulikalalirana twaweni gweka. **4** Kumbiti shipindi maheri na ufiru wa Mlungu, Mlopoziya ghetu pavigubutulitwi, **5** katulopoziyiti twenga, toziya ndiri ya vitwatira vyetu viheri vyatutenditi, kumbiti toziya ya lusungu Iwakuwi, kwa njira ya Rohu Mnanagala katutenda twiuki mala ya pili na kutupanana ukomu wa syayi kwa kutugulula kwa mashi. **6** Mlungu katupanana Rohu Mnanagala kwa uvuwa kwa njira ya Yesu Kristu, Mlopoziya ghetu, **7** su kwa maheri gakuwi tupati kujimirwa kuwera waheri palongolu Mlungu na kuuwanka ukomu wa mashaka goseri yatuutumbira. (aiōnios g166) **8** Shisoweru ashi sha nakaka. Nfira gwenga guvihimiziyi vitwatira avi, su walli yawamjimira Mlungu waweri na lumata lwa kutenda viheri, su vitwatira viherepa na vya kuwatanga wantu. **9** Kumbiti gulikali kutali na ukakatala wa shizygizyigi, na ndewu na malongeranu kuusu malagaliru ga Musa na kuvimana matawu ga wambuyi. Vitwatila avi vyahera mota yoseri na ndo vya hera. **10** Gulikali patali na muntu yakajega malekaniru gumpanani likalapiru lya kwanja na ya pili, shakapanu gumleki. **11** Guvimana handa muntu gambira ayu kaileka njira ya unakaka, na vidoda vyakuwi vimlanguziya kuwera kakosa. **12** Shipindi panumtuma Alitema ama Tukiku kwa gwenga, gutendi ntambu yaguweza kwiza kundola kuisi ya Nikopoli, toziya nfira kulikala kulii shipindi sha mpepu. **13** Gukamali kumtanga muntu gwa malagaliru Zeno na Apolu su wawesi kwanja miyanja yawu, na guloli handa wana kila shintu shawafira. **14** Wantu wetu wafiruwa walifundi kulilaviya weni mukutenda vitwatira viherepa, su wawesi kupata mafiliru gawu ga mashaka goseri na walikali makaliru gagehera utanga. **15** Wantu woseri yawawera pamuhera na nenii wakulamsiya. Guwalamsiyi wajimirwa wayetu yawatufira mukujimira. Maheri ga Mlungu gaweri pamuhera na mwenga.

Filimoni

1 Neni Paulu, mtatilwa toziya ya Kristu Yesu, nwera pamuhera na Timotewu mlongu moyetu. Tukulembera gwenga Filimoni mtenda lihengu myetu yatukufira, **2** na dada Afiya na Arikipu shonta myetu na Shipinga sha wantu yawamjimira Yesu shawaliwona ukaya kwaku. **3** Tuwa filireni manemu na ponga ya Mlungu Tati ghetu, na kwa Mtuwa Yesu Kristu. **4** Nonga mayagashii Mlungu shipindi shoseri panukuluwira Filimoni, **5** toziya mpiakanira ntambu yagumjimira Mtuwa Yesu na ntambu yaguwafira wantu woseri wa Mlungu. **6** Numuluwa Mlungu kakupanani likakala kuwagambira wantu wamonga njimiru yaku su guvimani goseri maheri gatuwera naga kwa kulikolerana pamuhera na Kristu. **7** Ufiru waku unjegera nemeleru nkulu na kuntula moyu toziya gwenga guyinemeziya myoyu ya wantu wa Mlungu. **8** Su, nenii mlongu gwaku kwa kulikolerana pamuhera na Kristu, handa hangu weza kuwera na ugangamala kukugambira ntambu yagufiruwa kutenda, **9** kumbiti toziya ya mafiliru, nukuluwa hera. Neni Paulu nwera mzewi vinu na mtatirwa toziya ya kumtendera Yesu Kristu, **10** nukuluwa kwajili ya Onesimu, yakawera gambira mwana gwangu yakamjimira Kristu, nweriti tati gwakuwi gwa shirohu nenii panweriti kushibetubetu. **11** Makashu Onesmu kaweriti shintu ndiri, Kumbiti vinu kawera muntu gwa utanga kwa nenii na gwenga vulaa. **12** Vinu numtuma kwagwenga, yomberi ndo moyu gwangu. **13** Menfiriti kalikali na nenii su kantangi lihengu panu kwajili ya mwenga shipindi ashi nenii shawera mushibetubetu toziya ya Shisoweru Shiwagira. **14** Nfira ndiri kutenda shoseri pota na gwenga kujimira, su utanga woseri yamgenda kumpanana yomberi, uweri wa kufira maweni. **15** Pamonga Onesmu kawukiti kwa gwenga kwa katepu hera, su kawuyi kayi kwagwenga mashaka goseri. (aiōnios g166) **16** Na vinu yomberi mmanda ndiri kayi, kumbiti kawera kuliku mmanda, yomberi ndo mlongu ghetu. Yatumfira. Kaweri muntu gwa utanga kwaneni na hakaweri muntu gwa utanga nentu kwagwenga, pakawonikana handa ndo muntu moyetu na mlongu Mumtuwa. **17** Handa yaguwona nenii kuwera mlongu gwaku su gumwanki Onesmu ntambu yagunangiti nenii. **18** Handa kakukosera shintu, ama kawera na uwanda kwa gwenga, su nenii hanumlipiri. **19** Neni Paulu nemba namweni kwa liwoku lyangu, hanukulipi. Handa hangu gwenga paguwera na uwanda wa ukomu waku kwaneni. **20** Mlongu gwangu gutendi hangu kwa kuntanga nenii toziya ya litawu lya Mtuwa, handa mlongu gwangu kwa kuwera pamuhera na Kristu, gugufiliziyi moyu gwangu. **21** Neni nwera na unakaka kuwera nembiti aga, hagutendi nentu ya

ganukugambira. **22** Pamuhera na aga, muntandiri shumba sha kugonja toziya Mlungu pakankula ganduwa na nenii hanuwayyangiri. **23** Epafura, mtatirwa tuyangu toziya ya kumtendera Kristu Yesu, kankukulamsiya. **24** Na ashina Mariku na Alisitariku na Dema na Luka na awa watenda lihengu wayangu, viraavilii wankukulamsiya. **25** Manemu ga Mtuwa ghetu Yesu Kristu gaweri pamuhera namwenga.

Waebulaniya

1 Makashu Mlungu katakuliti na wambuyi wetu mala zivuwa kwa ntambu zivuwa kwa njira ya wambuyi wakuwi, 2 kumbiti mashaka aga ga upeleru, kankutakula na twenga kwa njira ya Mwana gwakuwi ndomweni yakamusyagula kaweri mhala gwa vintu vyoseri, na kwa njira yakuwi Mlungu kanyawiti pasipanu. (aiōn g165) 3 Yomberi ndo mng'ereng'eta gwa ukwisa wa Mlungu, na kalifana nakamu ntambu ya Mlungu mweni, yakavitanga vintu vyoseri kwa shisoweru shakuwi shana makakala. Pakawapunga kala wantu vidoda vyawu, kalikala kumpindi uwega wa kumliwu wa Mlungu mkulu. 4 Mwana katenditi mkulu kuliku wantumintumi wa kumpindi, kapananitwi litawu likulu nentu kuliku womberi. 5 Mana Mlungu kamgambiriti ndiri nakamu ata yamu gwa ntumintumi gwa kumpindi, "Gwenga gwa Mwana gwangu, není lero nwera Tati gwaku." Hakeni takuli visoweru avi kwa ntumintumi gwa kumpindi yoseri "Neni hanweri Tati gwakuwi, Na yomberi hakaweri Mwana gwangu." 6 Kumbiti pakamujega pasipanu Mwana gwakuwi, mwiwuku gwa kwanja, Mlungu kalonga, "Wantumintumi wa kumpindi woseri wa Mlungu wamguwiri." 7 Kumbiti kwa wantumintumi wa kumpindi, kalonga, "Mlungu kawatenda wantumintumi wa kumpindi waweri gambira liyega, Na wantumintumi wakuwi kawatenda kuwera gambira mpamba zya motu." 8 Kumbiti kuusu Mwana, Mlungu kalongiti, "Ufalumi waku gwee Mlungu, ulikali mashaka goseri! Na luhonga lwa ukolamlima lwalumfirizya Mlungu haluweri luhonga lwa Ufalumi waku." (aiōn g165) 9 "Gwenga gufira kumfirizya Mlungu na gulema makondola. Ndo toziya Mlungu, Mlungu gwaku, kakusyagula gwenga, Na kukuswaga lipaki, lipaki lya nemeru nkulu kuliku wayagu." 10 Kayi, "Mtuwa gwenga, gutuliti liyanjiru lya pasipanu pakwanja, Mpindi vulaa ndo lihengu lya mawoku gaku. 11 Azi haziperi kumbiti gwenga hagusigali mashaka goseri, Zoseri hazisakali gambira nguwu. 12 Haguzipindipindi gambira likoti, Na zenyi hazisakali gambira nguwu ntambu yazisakala, Kumbiti gwenga ndo ulaa ultiya mashaka goseri, Na mininja yaku yahera upeleru." 13 Mlungu kamgambiriti ndiri nakamu ata yamu gwa ntumintumi gwakuwi gwa kumpindi, "Gulikali uwega wangu wa kumliwu Mpaka nuwatuli wang'ondu waku pasi pamagulu gaku." 14 Wantumintumi wa kumpindi ndo washina gaa? Ndo rohu yazimtendera Mlungu na yazilagaliritwi kuwatanga walii hawanki ulopozia.

2 Hangu tuvikoleri weri nentu visoweru vyoseri vyatupikiniriti, natwiza kukosa gatupikiniriti. 2 Ujumbi Mlungu yakaaulaviyiti kuitiria wantumintumi wa kumpindi ulanguziwitwi kuwera

nakaka, na muntu yoseri ulii yakaugendera ndiri ama yakuujimiriti ndiri, katozwiti ntambu yayifiruwa. 3 Su twenga hatuponi hashi handa tuwushera ndiri ulopozia mkulu wantambu ayi? Pakwanja mweni Mtuwa kawubweriti ulopozia awu na walii yawampikaniriti watugambiriti handa ndo wa nakaka. 4 Mlungu viraa kongeriti ukapitawu wakuwi kwa kutenda kila ntambu ya mauzauza na makangashu, na kwa kuwapanana wantu mafupu ga Rohu Mnanagala ntambu yakafiriti mweni. 5 Mlungu kawatuliti ndiri wantumintumi wa kumpindi kupakolamlima pasipanu papiza, pasipanu patuyowelera visoweru vyakuwi. 6 Kayi itakulwa pahala tunga Mumalembu Mananagala, "Muntu ndo gaa, ata gumholi, mwana gwa muntu ndo gaa ata gumsheri?" 7 "Gumsulusiyiti kwa katepu kaweri mdidini kuliku wantumintumi wa kumpindi, gumvalasiya lijenjeri lya ukwisa na ligoya. 8 Gutula kila shintu pasi pamagulu gakuwi." Kwa kuvitula vintu vyoseri pasi pa ukolamlima wa muntu, Mlungu kalekiti ndiri ata shintu shimu. Kumbiti vinu hatweniviwoni vintu vyoseri kuwera pasi pakawi. 9 Kumbiti tumuwona Yesu ulii yakatenditi kwa katepu hera kaweri pasi kuliku wantumintumi wa kumpindi, su kwa maheri ga Mlungu kahowi kwajili ya woseri. Toziya ya ntabiku yakuwi na kuhowa kwakuwi, vinu tumuwona kavalisiwa lijenjeri ya ukwisa na ligoya. 10 Iweriti iherepa nentu, Mlungu ndomweni vintu vyoseri vinyawitwi toziya yakuwi na kuitiria yomberi, kamtenditi Yesu kaweri mkamiliika nakamu kwa njira ya kutabika, su kawajegi wana wawuwa wawutendi pamuhera nayomberi ukwisa wakuwi, toziya Yesu ndo yakawalongoziya muulopozia. 11 Toziya ulii yakapunga na walii yawapungwa, woseri wa tati yamu. Su Yesu kawona ndiri soni kuwashema walongu wakuwi. 12 Ntambu yakatakula, "Gwee Mlungu, hanuwagambiri walongu wangu gagutenditi, Hanukwimbiri nyimbu zya zyumi mulijojiniru lyawu." 13 Katakula kayi, "Hanumuliru Mlungu litumbiru lyangu." Na kayi, "Neni napanu pamuhera na wana Mlungu kampananit." 14 Su toziya wana walii wananshimba na mwazi, Yesu viraa kaweriti kana nshimba na mwazi gambira womeri. Kaweriti hangu, su kwa njira ya kuhowa kwakuwi, kamkanki Shetani yakana makakala ga kuhowa, 15 na hangu kawalekiziyi walii yawaweriti wamanda mumakaliru gawu goseri, toziya ya lyoga lyawu lya kuhowa. 16 Toziya tuvimanha handa yomberi kiziti ndiri kuwatanga wantumintumi wa kumpindi kumbiti kiziti kuwatanga mwiwuku gwa Aburahamu. 17 Hangu kafiruwti kaweri gambira walongu wakuwi mukila ntambu, su kaweri Mtambika Mkulu gwawu yakana lusungu na mjimilika mukumtendera lihengu Mlungu, su kalaviyi litambiku lya kuwusiya vidoda vya wantu. 18 Toziya mweni

kajeritwi kwa ntabiku yakapatiti su kadaha kuwatanga walii yawajerwa.

3 Su walongu wangu, wantu wa Mlungu yamushemitwi na Mlungu, mumuholi Yesu yakatumitwi na Mlungu kuwera Ntumintumi na Mtambika Mkulu gwa njimiru yeni yatutakula. **2** Yomberi kaweriti mjimirika kwa Mlungu yakamsyaguliti kutenda lihengu lyakuwi gambira Musa ntambu yakaweriti mjimirika kuwatendera wantu woseri wa Israeli, yawahemitwi numba ya Mlungu. **3** Kumbiti Yesu kafiruwa kupananwa ukulu nentu kuliku Musa mana mnyawa numba wampanana ligoya nentu kuliku numba yeni. **4** Kila numba wayinyawa na muntu tunga, kumbiti Mlungu ndo mnyawa gwa vintu vyoseri. **5** Musa kaweriti mjimirika mnumba yoseri ya Mlungu handa ntumintumi, na kalaviyiti ukapitawu wa vitwatira Mlungu hakavatakuli shakapanu. **6** Kumbiti Kristu ndo mjimirika gambira mwana munumba ya Mlungu, twaweni twenga ndo numba yakuwi, handa patulikolerana na ugangamala na kultumbira vitwatira vyatulitumbira. **7** Su ntambu Rohu Mnanagala yakalongiti Mumalembu, "Leru handa pampikanira liziwi lya Mlungu, **8** namtenda myoyu yenu kuwera ikamala mumsindu ntambu yaiwera mushipindi sha majeru kushiwala, **9** Aku wazewi wenu wanjeriti, tembera wagawoniti matendu gangu **10** kwa vinja milongu msheshi. Su nushikaliriti shiyiwuku shawu, na nongiti, kila shipindi maholu gawu gagalambuka, 'Na wazimaniti ndiri njira zyangu.' **11** Su nkalaliti, nulirapiti, 'Hapeni wingiri nakamu pahala paneni pa kwoyerera.' **12** Su walongu mulikali weri nakiza yoseri pakati penu yakawera na moyu gudoda na yakajimira ndiri ata kulisega na Mlungu yakawera mkomu. **13** Kumbiti pamwendereya kushipikinira shisoweru "Leru" pashisomwa Mumalembu Mananagala, mulipanani moyu kila lishaka. Su nakawera yumu gwenu yakanetwa moyu gwakuwi kuwera gukamala kwa kupayirwa na vidoda. **14** Mana twenga twankulikolerana pamuhera mngati mwa Kristu payiwera twankutenda kwa nakaka mpaka upeleru kwa litumbiru lyatuweriti nalu pakwanja. **15** Malembu galonga hangu, "Leru handa pamupikanira liziwi lya Mlungu, namuwera wakakatala gambira, shipindi shilii sha msindu." **16** Ashina gaa yawapikaniriti liziwi lya Mlungu kumbiti pamuhera na hangu waweriti na msindu? Ndo woseri walii yawalongoziwitwi na Musa kulawa Misri. **17** Mlungu kawakalaliriti ashina gaa kwa vinja milongu msheshi? Kawakalaliriti walii yawatenditi vidoda, mawuti gawu ganangika kulii kushiwala. **18** Mlungu pakalirapiti kuwera hapeni wingiri pahala pangu pa kwoyerera, kaweriti kankuwatakulira ashina gaa? Kaweriti kankuwatakulira walii

yawamtendiriti msindu. **19** Su tuwona handa wingira ndiri aku toziya walemiti kujimira.

4 Su lagilu lili lwa kwingira pahala pakuwi pa kwoyerera lyankali, tulikali weri nakawera muntu yoseri yakasinda kwingira mukwoyera aku. **2** Toziya Shisoweru Shiwigira shibwerwa kwa twenga ntambu yashibweritwi kwa wantu walii wagona, kumbiti ujumbi yawawupikaniriti uwapananit ndiri mota yoseri toziya woseri yawawupikaniriti, wawuwankit ndiri kwa njimiru. **3** Twenga yatujimira kwingira kwoyerera aku kwakalagiliti Mlungu. Ntambu yakalagiliti Mlungu, "Nkalariti nulirapa, 'Hapeni wingiri pahala paneni pakwoyera.'" Mlungu katakuliti aga ata handa lihengu lyakuwi lya kunyawa pasipanu lipeliti. **4** Toziya pahala tunga, Malembu Mananagala gatakulila lishaka lya saba handa, "Mlungu kalekiti mahengu gakuwi goseri, kwoyeriti mulishaka lya saba." **5** Na panu shitwatira ashi shitakulwa kayi, "Hapeni wingiri pahala pangu pa kwoyerera." **6** Ayi ilanguziya kuwera lagila lya kwingira mukwoyera lyankali, toziya walii yawashipikaniriti Shisoweru Shiwigira pakwanja wajimiriti ndiri na wasinditi kwingira. **7** Mlungu katuliti lishaka limonga kayi, lyalishemwa "Leru," Kalonga shakapanu kwa njira ya Dawudi, visoweru vyawalembiti kala, "Leru handa pampikanira liziwi lya Mlungu, namuwera wakakatala." **8** Handa Yosuwa mekawapanani wantu awa mwoyeru, su Mlungumekatakuliri ndiri lishaka limonga. **9** Su hangu kwankali kwoyerera kwa wantu wa Mlungu gambira Mlungu ntambu yakwoyteriti lishaka lya saba. **10** Toziya ulii yakingira pahala pa kwoyerera pa Mlungu hakaleki lihengu lyakuwi gambira Mlungu viraat ntambu yakalekiti mulihengu lyakuwi na kwoyererti lishaka lya saba. **11** Su tukamali kwingira mukwoyera amu, su nakawera muntu yoseri pakati petu yakaguwa kwa kulema kumpikinira Mlungu ntambu yawatenditi womberi. **12** Shisoweru sha Mlungu shiweru na ukomu shiweru na likakala, shana ukola gambira upanga yawukola uwega zoseri mbili. Shipena mpaka mngati mumoyu na rohu, gambira upanga yawukola yauuhanja nakamu mpaka mngati mwa viungiru na ufomboru. Visoweru avi vigubutula nfiru na maholu ga rohu zya wantu. **13** Kwahera shiwumbi shoseri shashififikit kulongolu kwa Mlungu, yoseri vitulwa paweru kulongolu kwa masu gakuwi, kwakuwi hatutakuli visoweru vyetu vyoseri. **14** Su tuwera na Mtambika Mkulu yakingiriti mpaka kumpindi kwa Mlungu, ndo Yesu Mwana gwa Mlungu, tugakoli nentu gatulonga. **15** Mtambika Mkulu gwetu ayu katuwonera lusungu kwa legulegu yatwenga, toziya yomberi kajeritwi ntambu yatujerwa kumbiti katenditi ndiri vidoda. **16** Su tuwera pakwegera pa shibanta

sha ufalumi sha Maheri ga Mlungu pota lyoga, twanki lusungu na manemu ga kututanga shipindi sha mafiliru.

5 Kila mtambika mkulu kasyagulitwi pakati pa wantu, katulwa kugolokera lihengu lya kutendera vitwatira nya Mlungu toziya ya wantu, kulaviya mafupu na tambiku toziya ya vidoda. **2** Toziya mweni kawera legulegu muvitwatira, kaweza kuwatendera kwa lusungu walii yawamana ndiri shintu na yawatenda vidoda. **3** Toziya mweni kaweriti legulegu kalaviya tambiku kwa ajili ya vidoda vyakuwi ntambu yakalaviya tambiku kwa ajili ya wantu wamonga. **4** Kwahera muntu yakaweza kulipanana ligoya kaweri mtambika mkulu, kila mtambika mkulu kasyagulwa na Mlungu ntambu yakaweriti Aruni. **5** Ntambu iraa ayi na Kristu Mlopoxi ya kitalolera mweni ndiri ligoya lya kuwera Mtambika Mkulu, kumbiti Mlungu kamsyagula na kumgambira. "Gwenga gwa Mwana gwangu, neni lero nwera Tati gwaku." **6** Katakuliti viraapahala pamonga, "Gwenga gwa mtambika gwa mashaka goseri, handa utambika wa Melikizedeki." (aiōn g165) **7** Yesu pakaweriti kankulikala pasipanu, kwa kulila kukulu na masozi, kaluwiti na kulonga shondi kwa Mlungu kaweriti na uwezu wa kumlopoziya mukuhowa na yomberi kamupikiniriti toziya kaweriti kankumpikinira. **8** Tembera kaweriti Mwana gwa Mlungu, kalifunditi kujimira kwa njira yakutabika. **9** Na pakasokiti muupeleru wa galii yakalagaliriti, kawera shanjiru sha ulopoziya wa mashaka goseri kwa woseri yawamjimira. (aiōnios g166) **10** Na Mlungu kalonga handa, "Gwenga ndo mtambika mkulu gambira utambika wa Melikizedeki." **11** Twana gavuwa ga kutakula ga vitwatira avi, kumbiti vikamala kuwalongolera, toziya mwenga muwera waleri kuvimana. **12** Kwa shipindi ashi mwenga mfiruwa kuwera kala wafunda, kumbiti mwankufiruwa muweri na muntu gwa kuwafunda kayi mafundu ga kwanja ga visoweru nya Mlungu, mgalambuka kayi kuwera wantu wa kukonkaziwa maweri pa shiboga shikamala. **13** Kila yakafiruwa kulanda maweri ndo kankali mwananguta, kavimana ndiri mafundu gagamfirizya Mlungu ndo shishi. **14** Kumbiti shiboga shikamala ndo sha wantu wakulu, yawalifunditi kwa vitendu kuvimana madoda na Maheri.

6 Su natulikala mumafundu galii ga kwanja ga ujumbi wa Kristu. Tugendi kulongolu kwa galii gagakamala, na tuleki kwendeleya kuwafunda hera kwa shishi mfiruwa kuleka vidoda na kuwera na njimiru kwa Mlungu, **2** na kwendeleya mumafundu ga ubatizu na ga kutulirwa mawoku na ga uzyukisiwu wa yawahowiti na ga utoza wa mashaka goseri. (aiōnios g166) **3** Hatugendi kulongolu kwa galii yagakamala, Mlungu pakafira. **4** Toziya ikamala

nenetu kuwawuziya wantu yawamgalambukiti Mlungu waleki vidoda vyawatenditi, wantu weni kwanja unanaka wa Mlungu ugubutuliti kwawomberi, na wawankiti lifupu lya kumpindi, na wawanka Rohu Mnanagala, **5** na kupananwa uherepa wa Shisoweru sha Mlungu na likakala lya shipindi shashiza, (aiōn g165) **6** na shakapanu wantu awa pawasindu, vikamala toziya womberi handa wankumpingika kayi Yesu kwa kutenduwa kwawu weni na kumwigilanga paweru. **7** Lirambu litékelerwa na Mlungu, lyalitowelwa vula kayi na kayi na kumeriziya vimeru vyoseri nya kujega mota kwa yakalima. **8** Kumbiti lirambu palimera mitera ya misontu na migugu, lyahera lihengu toziya liwera pakwegera kupangirwa na Mlungu, upeleru wakuwi halilunguziyi motu. **9** Walongu wetu tutakula ntambu ayi, kumbiti tuwera na unakaka wa kulonga mtenda weri, vitwatira vilii viheri nentu vyavitendwa na wantu yawalopozia. **10** Mlungu kana unakaka, mweni hapeni kalyalawi lihengu lyamtenditi ama ufiru yamulanguziyi toziya yakuwi muutenderu yamuwapananit na yamuwapanana vinu wantu wakuwi. **11** Shatufira twenga ndo ashi kila yamu gwenu kalanguziyi gangamala iraa ayi, vitwatira vilii vyamulitumbira mpaka upeleru. **12** Su namuwera wapweri, kumbiti mtendi gambira womberi walii kuitipira njimiru na kuhepelera kwa njira ayi wanka galii Mlungu gakalagiliti kuwapanana. **13** Mlungu pakamulagila shakafira kumutendera Aburahamu, kalirapiti kwa litawu lyakuwi mweni toziya kwahera mkulu kuliku Mlungu, mweni ayu mekawezi kulirapa. **14** Mlungu katakuliti, "Nakaka hanukupeteri na nakaka hanukupanani gwenga viywiku vivuwa." **15** Su Aburahamu kaheperiti kwa uhepera na hangu kanka shilii shakalagiliti Mlungu kuwera hakampanani. **16** Wantu pawalirapa, walirapa kwa yakawera mkulu kuliku weni, na kulirapira kulanguziya unakaka kumalira usinganu woseri. **17** Vulaa vilii Mlungu pakafira kuwalanguziya wahala wakuwi hapeni kagalambuli lagila lyakuwi, kankulanguziya ali kwa lirapu. **18** Kwana vintu viwili hapeni vigalambuki, muavi Mlungu hapeni kalongi mpayu, twenga yatumtugira tuweza kuwera na moyu na kulikolera litumbiru lyaliwera palongolu kwa twenga. **19** Twanali litumbiru ali gambira nanga ya makaliru getu, litumbiru ali ligangamala na hapeni libegiziwi, na lipena kupita kumbeli pa lipaziya mpaka pahala pananagala. **20** Kweni aku Yesu mweni kalongolera kwingira amu toziya ya twenga na kawera Mtambika Mkulu mashaka goseri, kwa ntambu ya utambika wa Melikizedeki. (aiōn g165)

7 Melikizedeki ayu kaweriti mafalumi gwa Salemu, na mtambika gwa Mlungu Mkulu. Aburahamu pakaweriti kankuwuya kulawa mng'ondu kuwalaga wafalumi,

Melikizedeki kaliwoniti na yomberi na kamtekelera. 2 Na Aburahamu kampanana shintu sha lilongu lya vintu vyoseri vyakaweriti navi palii. Mana ya litawu lya Melikizedeki ndo Mfalumi yakanenda maheri na toziya yomberi kaweriti Mfalumi gwa Salemu, litawu lyakuvi viraa lyana mana ya Mfalumi gwa ponga. 3 Kahera Tati na kahera mawu na kahera lukolu, kahera lyanjiru ama upeleru wa ukomu wakuvi. Kalifana na Mwana gwa Mlungu na kendereya kuwera mtambika mashaka goseri. 4 Su mmuwona muntu ayu ntambu yakaweriti mkulu, mbuyi gwetu Aburahamu kamupananiti shintu sha lilongu lya vintu vyoseri vyakalopoliti munkondu. 5 Shiyiwuku sha Lawi yawawera watambika, walekiziwa Mumalagaliru Mlungu gakamupananiti Musa kutola shintu sha lilongu lya vintu vyoseri kulawa kwa walongu wawu Israeli, ata handa na womberi wawera washiyiwuku sha Aburahamu. 6 Kumbiti Melikizedeki kaweriti ndiri gwa lukolu Iwa Lawi, ata hangu kankiti shintu sha lilongu lya vintu vyoseri kulawa kwa Aburahamu na kamtekeleriti yomberi yakaweriti kapananwa malagilu ga Mlungu. 7 Kwahera shashatika ata shididini handa yakamtekelera ndo mkulu kuliku ulii yakekelerwa. 8 Kwa ntambu yimu shintu sha lilongu lya vintu vyoseri vyankwa na wantu yawaalikala ndiri mashaka goseri na kwa ntambu yamonga shintu sha lilongu lya vintu vyoseri vyankwa na muntu yatuwera na ukapitawu handa kana ukomu. 9 Su tudaha kutakula hangu, handa Aburahamu pakalaviyiti shintu sha lilongu, Lawi mweni na shiyiwuku shakuvi shanka pahala pa lilongu, kalaviyiti shintu sha lilongu kuitira Aburahamu. 10 Toziya Lawi kaweriti mushunu sha mbuyi gwakuvi Aburahamu, shipindi Melikizedeki pakaliwoniti na Aburahamu. 11 Kulawirana na utambika wa Walawi, wantu wa Israeli wapananiti Malagaliru. Vinu handa utambika wa Walawi meuweri ndiri na likosa, meuweri ndiri kayi mafiliru ga kulawira utambika umonga wa ntambu yingi, uwera ndiri gambira utambika wa Aruni kumbiti uwera gambira utambika wa Melikizedeki. 12 Toziya shiyiwuku sha utambika pashigalambuka, malagaliru nageni gagalambuki viraa. 13 Toziya yomberi yakatakuliriti muaga kaweriti mtenda pamuhera na likabira lyamonga, ndolyeni kwahera ata yamu gwa likabila ali yakapatiti kapatendera pashitalawanda sha kutambikira. 14 Imanikana kuwera Mtuwa gwetu kiwukiti mulikabila lya Yuda Iweni Musa kalikanta ndiri pakaweriti kankutakulira watambika. 15 Na vinu shapaweru nantu toziya mtambika gwa ntambu yamonga ulii yakalifana na Melikizedeki kalawiriti. 16 Yomberi katenditwi ndiri mtambika kwa kwiwuka kwa nshimba, kumbiti kiwukiti kuitira likakala lya ukomu wahera upeleru. 17 Toziya ukapitawu wa yomberi ulanguziya kuwera, "Gwenga

gwa mtambika gwa mashaka goseri, handa utambika wa Melikizedeki." (aiōn g165) 18 Su kwa ntambu yimu lilagaliru ligona lili liwusiwa toziya liwera makakala na liwatanga ndiri wantu. 19 Toziya Lilagaliru Mlungu lyakampananiti Musa, liweza ndiri kumalalira shintu shoseri, su kwa ntambu yimonga litumbiru liherepa nantu, kuitira litumbiru ali tuweza kuwera pakwegera na Mlungu. 20 Litumbiru ali lilanguziitwi ndo lyanakaka kwa lirapu, wamonga walii pawatenditwi watambika, watenditwi ndiri kwa lirapu. 21 Kumbiti Yesu katenditwi mtambika kwa lirapu toziya ya galii Mlungu gakamgambiriti "Mtuwa kalirapa, hapeni kagalambuli nfiru yakuvi, 'Gwenga gwa mtambika gwa mashaka goseri.'" (aiōn g165) 22 Toziya ya aga, Yesu kawera mzamana gwa lipatanu lyaliwera liherepa nantu. 23 Kayi watambika awa waweriti wawuwa na toziya waweriti wantu yawahowa, waweziti ndiri kwendeleya na lihengu lyawu. 24 Kumbiti Yesu kahanda womberi ndiri, yomberi kalikala mashaka goseri, Utambika wakuvi uwuka ndiri kwakuvi. (aiōn g165) 25 Hangu yomberi kadaha mashaka goseri kuwalopozia nakamu woseri yawamgendera Mlungu kwa njira yakuvi, toziya yomberi kalikala shipindi shoseri pakawaluwira kwa Mlungu. 26 Su shiweriti shiwtatira sha mana nantu kwa twenga kuwera na Mtambika mkulu gambira ayu na Mnanagala na kahera likosa, kawera mnanaga, kasegwa na yawawera na vidoda na kawera kumpindi ya pampindi. 27 Kawera ndiri gambira watambika wakulu wamonga, yomberi kafigruwa ndiri kulaviya litambiku kila lishaka, kwanja toziya ya vidoda vyakuvi mweni gambira womberi, shakapanu toziya ya vidoda vya wantu, yomberi katenda hangu kwa mala yimu hera, kwajili ya wantu woseri, kalilaviyiti mweni kwa mala yimu hera kwa shipindi shoseri. 28 Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa, gawasyagula wantu yawawera legulegu kuwera watambika wakulu, kumbiti shilii shakatakuliti Mlungu kwa lirapu, shashisokiti kala pa Malagaliru ga Musa, gamsyagula Mwana yakanenditwi kuwera pota likosa mashaka goseri. (aiōn g165)

8 Su shiwtatira sha mana ndo ashi shatulonga, twenga twanayu mtambika mkulu gwa ntambu ayi, mweni kalikali uwega wa kumliwu mwa shibanta sha Utuwa sha Ukulu kumpindi. 2 Yomberi kankutenda lihengu lya Mtambika Mkulu pahala pananagala nantu, yani mngati mwa lipamanda lili lya nakaka lyalinyawitwi na Mtuwa, kumbiti na muntu ndiri. 3 Kila Mtambika Mkulu kasyagulwa kumlavilira Mlungu malaviwu na tambiku, na hangu mtambika mkulu ayu mpaka nayomberi kaweri na shintu cha kulaviya. 4 Handa yomberi mekaweri gwa pasipanu mekaweri ndiri nakamu

mtambika, tembera kwana watambika wamonga yawa laviya tambiku kulawirana na Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa. 5 Weni utambika wawu uweriti mfanu na shivuni sha galii yagawera kumpindi. Toziya Musa pakaweriti sambira kulinyawa lipamanda lili, Mlungu kamgambiriti, "Gunnyawi kila shintu ntambu yanukulanguziyi shipindi paguweriti kulugongu kului." 6 Kumbiti vinu Yesu wampanana lihengu lya utambika yauwera uhorepa kuliku wa womberi, su kawera mkolaniya wa lipatanu liherepa lyakalyaniti kwa malagilu gaherepa. 7 Toziya handa lipatanu lili lya kwanja meliweri lyahera likosa, meliweri ndiri na nfiru ya lipatanu lya pili. 8 Kumbiti Mlungu kawawona na makosa pakalongiti, "Mtuwa kalonga, mashaka gankwiza, Peni hantendi lipatanu lya syayi na wantu wa Israeli na wantu wa Yuda. 9 Lipatanu ali haliweri ndiri gambira lili lyalitenditwi na wambuyi wawu lishaka panuwakoliti liwoku lyawu, nuwalonguziyyi kulawa Misri. Waweriti ndiri wajimirika mulipatanu lyangu, na hangu nenii nuwashera ndiri. 10 Na ali ndo lipatanu hanulitendi na wantu wa Israeli, mashaka gankwiza, hantuli malagaliru gangu mumahala mwawu, na kulelema mumyoyu mwawu, na neni haweri Mlungu gwawu, na womberi hawaweri wantu waneni. 11 Kwahera muntu yakamfunda muyaguwi, ama hakamgambiri muyaguwi, 'Gummani Mtuwa.' Toziya woseri hawamani neni, wantu yawamanika na wantu yawamanika ndiri. 12 Hanuwalekiziyi matendu gawu gadoda, na hapeni nuiholi kayi vidoda vyawu." 13 Pakalongiti kwa lipatanu lya syayi, Mlungu kalisakaziya lili lya kwanja, na shoseri shassisakaziwa na kuwera shigona sambira hashiwuki.

9 Su lipatanu lya kwanja liweriti na ntambu zyakuwi zya kuguwira na pahala pananagala pa pasipanu. 2 Lipamanda linyawitvi vyumba viwili, mshumba sha kwanja paweriti na shombu sha kutulira vikoloboyi na paweriti shintambi na mabumunda yagatulitwi palongolu pa Mlungu, pahala palii pashemitwi Pahala Pananagala Nentu. 3 Pamberi pa lipaziya lya pili, paweriti na lipamanda lyalishemitwi Pananagala Nentu. 4 Amu muweriti na shitalawanda sha zahabu pakutumizya ubani. Muweriti na lisanduku lya lipatanu, Iyenii liweriti walityeremeka zahabu wega zoseri na mngati mwakuwi mweriti na shiwigwa sha zahabu shashihemiti na shiboga shashihemiti mana na luhonga Iwa Aruni. Luhonga ali liweriti lutomola mahamba na muweriti na mabuwi ga lipatanu. 5 Panani pa ali lisanduku paweriti na vinyagu vya viumbi viwili vyavivera na mpapaturu zyaziwera na ukwisa wa Mlungu, na mpapaturu zyawu zigubikiriti pahala palii wantu pawalaviyiti tambiku zya kuwusiya vidoda. Hapeni tuwezi kuvitakulira vitwatira avi vyoseri ntambu yaviwera. 6 Vitwatira avi vitendikiti, shakapanu iwera shitiba

kwa watambika kwingira kila mala pashumba sha kwanja mulipamanda kutenda lihengu lyawu lya utambika. 7 Kumbiti Mtambika Mkulu gweka yakuwi ndo yakingira mulipamanda lya pili na yomberi katenda hangu mala yimu kwa shinja na katola mwazi kamlivilira Mlungu kwajili yakuwi mweni na kwajili ya vidoda vya wantu, yawavitenditvi pota kuvimana. 8 Kulawirana na manyawiru aga Rohu Mnanagala kankufunda pota kufifa handa njira ya kwingira pahala pananagala nentu pa kumpindi hapani kuvugulwi shipindi shoseri pahala pa lipamanda lya kwanja lyankali lyankugoloka. 9 Shitwatira ashi ndo mfanu gwa shipindi shashiwera vinu, shilanguziyya kuwera matambiku na malaviwu vilaviwa, kumbiti ziweza ndiri kuzitenda nfiru zya yawaguwira kuwera pota na likosa, 10 vitwatira avi vyankuvitakulira viboga na vyakulanda na ntambu zivuwa za kupunga, goseri aga ndo malagaliru ga umuntu hera, na likakala lyakuwi lyoya shipindi Mlungu pakatula weri vintu vyoseri musayi. 11 Kumbiti Kristu kawera Mtambika Mkulu gwa vitwatira vyavivera viheri, vinu visoka kala. Yomberi kingiriti mulipamanda lyaliwera liherepa nentu na liwera nakaka, lyalinyawa ndiri kwa mawoku ga wantu, su liwera ndiri lya pasipanu papanyawitwi. 12 Yomberi kingiriti Pahala Pananagala nentu kwa mala yimu, kingiriti ndiri na mwazi gwa mbuzi na ng'ombi kumbiti kingiriti na mwazi gwakuwi mweni, su katupanani ukombola wa mashaka goseri. (aiōnios g166) 13 Gambira mwazi gwa mbuzi na gwa ng'ombi na livu lya mwana gwa ng'ombi vyavimyatiriti kwa yawaweriti wahumba na viwapunga womberi na kuzitenda nshimba zyawu ziherepi, 14 su mwazi gwa Kristu hagutendi vitwatira vikulu nentu! Kristu Mlopoziya kuitira likakala lya Rohu Mnanagala gwa mashaka goseri, kalilaviyiti mweni kaweri litambiku lya nakaka kwa Mlungu, su katupungi nfiru kulawa mumatendu yagafuwa, su tupati kumtendera Mlungu yakawera mkomu. (aiōnios g166) 15 Toziya ayi Kristu ndo mkolaniya gwa lipatanu lya syayi. Su walii yawashemiti na Mlungu wawanki uhala wa mashaka goseri waulagilitwi na Mlungu. Toziya kuhowa kwakuwi kuwakombola wantu kulawa mumakosa gawatenditvi mulipatanu lyakwanja. (aiōnios g166) 16 Wosiya umanika hera handa kuhowa kwa ulii mweni yakaulembiti kumanika. 17 Wosiya wanja kutenda lihengu pakahowa kala ulii yakaulembiti, toziya uweza ndiri kuwera na makakala shipindi shili sha ulii yakaulembiti pakawera kankali mkomu. 18 Ndo toziya ata lili lipatanu lya kwanja litulitwi ndiri pota mwazi. 19 Musa pakawabweleriti wantu woseri malagaliru goseri ntambu yagaweriti Mumalagaliru Mlungu gakamupananiti, katola mwazi gwa mwana gwa ng'ombi pamuhera na mashi, na kwa kutumiya mihamba ya miputira yawaishema husopu na pamba njeri, kashimyatiira

shintola shilii sha lilagaliru na wantu woseri. 20 Musa kalongiti, "Agu ndo mwazi gwa lipatanu, lyeni Mlungu kawalagiliriti mulijimiri." 21 Viraa virii Musa kamyatira mwazi lipamanda na vyombu vyakutendera mukumguwira Mlungu. 22 Yina, kulawirana na lilagaliru vintu vyoseri wavipunga kwa mwazi, na pota kwitika kwa mwazi kwahera kulekeziwa vidoda. 23 Vintu avi yaviwera mfanu hera kwa vintu vya kumpindi, vifiriziwitwi kupungwa kwa ntambu ayi, kumbiti vintu vya kumpindi vyenii vifiriziwitwi tambiku yaiherepa nentu kuliku ya aga. 24 Toziya Kristu kingira ndiri pahala pananagala papanyawitwi kwa mawoku ga wantu, mfanu hera gwa shilii yashiwera shanakaka. Yomberi kingira kumpindi kweni, vinu kagoloka kulongolu kwa Mlungu kwajili ya twenga. 25 Kingiriti ndiri kulilaviya mala kwa mala handa Mtambika mkulu ntambu yakingiriti Pahala Pananagala Nentu kila shinja na mwazi yaguweriti ndiri gwakuwi. 26 Handa meiweri hangu, Kristu mekafiruwi kutabisiwa mala zivuwa kwanjira kwanja kwa pasipanu. Kumbiti vinu, mashaka aga gapakwegera upeleru, yomberi kalawira kwa mala yimu hera, kuwusiyi wantu vidoda kwa kulilaviya mweni tambiku. (aiōn g165) 27 Muntu yoseri hakahowi mala yimu hera, shakapanu hakatozwi. 28 Ntambu iraa ayi Kristu kalilaviyiti tambiku mala yimu hera kwajili ya kuwusiyi vidoda vya wawuwa. Pakalawira kayi mala ya pili, hakizi ndiri kayi kutenda lihengu lya kuwusiyi vidoda kumbiti hakizi kuwalopoziya walii yawamuhepelera.

10 Toziya Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa gaweriti shivuni hera sha galii gaherepa gagiza, na gawera mfanu hera gwa vitwatira vya nakaka, su gaweza ndiri kuwatenda walii yawaguwira waweri wakamilika kwa tambiku ziraa zilii zyazilaviyiti shinja kwa shinja. 2 Handa wantu yawamguwira Mlungu mewapungwi nakaka vidoda vyawu, mewaliwoni ndiri kayi kuwera na vidoda, na tambiku azi zoseri meziperi. 3 Kumbiti tambiku azi zitendeka kuwaholuziya wantu vidoda vyawu kila shinja, 4 toziya mwazi gwa ng'ombi na mbuzi guweza ndiri nakamu kuwusiyi vidoda. 5 Su Kristu pakaweriti kankwiza pasipanu kalongiti, "Gufira ndiri tambiku ama malaviwu, kumbiti guntandira nshimba. 6 Malaviwu ga kulunguziya torosu, ama malaviwu ga kuwusiyi vidoda, vikuvifiriziya ndiri. 7 Shakapanu nongiti, 'Guloli, ntambu yanembirizi mushintola, neni niza kutenda mafiliru gaku, gwee Mlungu.'" 8 Pakalongiti, "Gufira ndiri ama gufiriziwa ndiri na tambiku na malaviwu ama malaviwu ga wankanyama ga kulunguziya torosu ama malaviwu ga kuwusiyi vidoda." Malaviwu goseri aga galaviyiti kulawirana na Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa. 9 Shakapanu kalongiti, "Neni niza kutenda mafiliru gaku, gwee Mlungu." Kaliwusiyi

lipatanu lyakwanja, su katuli lipatanu lya pili. 10 Toziya Yesu Kristu katenditi mafiliru ga Mlungu, twenga tupungwa nakamu vidoda kupidira malawiwu ga nshimba yakuwi yakayilaviyiti kwa mala yimu kwa woseri. 11 Kwa ntambu yimu, mtambika katenditi lihengu lyakuwi lya utendera kila lishaka na kulaviya matambiku galaa galii mala zivuwa, kumbiti matambiku geni hapeni gawezi kuwusiyi vidoda. 12 Kwa ntambu yimonga, Kristu kwa shipindi shoseri kalaviyiti litambiku limu toziya ya kulekiziya vidoda, shakapanu kalikala uwega wa kumliwu wa Mlungu. 13 Kwanjira shipindi shilii kankuhepera mpaka wang'ondu wakuwi waweri pakutimbira magulu gakuwi. 14 Su kwa lilaviwu lyakuwi limu kawatenda wakamilika kwa shipindi shoseri walii yawapungitwi. 15 Na Rohu Mnanagala katupanana ukapitawu. Kalongiti hangu, 16 "Ali ndo lipatanu hanulitendi na womberi, pa shipindi shilii, kalonga Mtuwa, hantuli malagaliru gangu mumoyoyi mwawu, na hanugalembi mumahala mwawu." 17 Kayi kalongiti, "Hanuliholi ndiri kayi vidoda vyawu, ama vitendu vyawu vya uhalibisiya." 18 Su vidoda paviwusiwa kala, kwahera toziya ya kulaviya malaviwu ga kuwusiyi vidoda. 19 Su walongu waneni, kwa mwazi gwa Yesu tupananwa moyu yagutira ndiri kwingira Pahala Pananagala Nentu. 20 Yomberi katuvugulira njira ya syayi, njira yailonguziya muukomu kupidira lipaziya lili. Katenditi hangu kwa kuilaviya nshimba yakuwi. 21 Toziya twanayu Mtambika Mkulu yakagolokera munumba ya Mlungu. 22 Su tumusegeleri Mlungu kwa moyu muheri na kujimira kwa nakaka na kwa myoyu yayipungitwi nakamu kulawirana na nfiru idoda, tumusegeleri na nshimba zyazigululiti kwa mashi gananaga. 23 Tukoleri nakamu litumbiru lyetu lyatulilavilira ukapitawu, toziya Mlungu yakamligiliti ndo mjimirika. 24 Tuliholi ntambu ya kulipanani moyu toziya ya kwongelerana ufiru na matendu gaherepa. 25 Natuleka kujojinika pamuhera ntambu yawawera shitiba sha wamonga. Kumbiti tufiriziwa kulipanana moyu, na tutendi aga nentu patuwona lishaka lya kuwuya kwa Mtuwa lyapakwegera kusoka. 26 Toziya patwendereya kutenda vidoda kwa kufira twaweni patumana kala unakaka, kwahera tambiku yayiweza kulaviwa kayi toziya ya kuwusiyi vidoda. 27 Kumbiti shilii shashisigala ndo kuhepelera hera utoza wa Mlungu na motu gukalipa kuwamalira woseri yawamlema. 28 Muntu yoseri yakagalema Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa, na kwa ukapitawu wa wantu wawili ama watatu, kalagwa pota na lusungu. 29 Vinu hayiweri hashi kwa muntu ulii yakambeza Mwana gwa Mlungu na kuguwona mwazi gwa lipatanu yagumpungiti kuwera shintu ndiri, muntu yakamwigira Rohu Mnanagala gwa manemu? Kafiriziwa kupata utoza ukalipa wa ntambu gaa? 30 Toziya tumumana ulii yakalongiti, "Shisasi

sha neni, neni hambuziliri,” nayomberi vira kalongiti, “Mtuwa hakawatozi wantu wakuwi.” 31 Ndo shitwatira sha kutirizya nentu muntu kubatwa na Mlungu yakawera mkomu! 32 Muliholi yagalawiriti mashaka galii ga kwanja pamgubutuliti kuumana unakaka wa Mlungu. Tembera mashaka galii mpatiti na ntabika ivuwa, mwenga mhhepeleriti. 33 Ntambu zimonga mwigirangiti na kutabiswa paweru, na ntambu yimonga mulikolerana pamuhera na walii yawatabisitwi. 34 Toziya muwawoniriti lusungu walii yawaweriti mushibetubetu na pampokiti lunda zyenu muhepeleriti kwa nemeru, toziya muvimaniti handa muwera na vintu viherepa nentu na vya mashaka goseri. 35 Su namleka ulii ugangamala wenu, toziya uwera na lifupu likulu. 36 Mfiruwa kuhepera su pamtenda mafiliru ga Mlungu, hamuwanki shirii shakalagiliti Mlungu. 37 Ntambu yagalonga Malembu Mananagala, “Shisigala shipindi shididini hera, na ulii yakiza, hakizi, na hapeni kakawi.” 38 “Kumbiti muntu gwangu yakamfirizya Mlungu, hakajimili na kulikala, na kumbiti pakaleka kujimira, neni hapeni nfirizwi na yomberi.” 39 Twenga twamlamu ndiri mwa walii yawaleka njimiru na kwagamira, kumbiti twenga twapamuhera na walii yawajimira na kulopoziwa.

11 Vinu njimiru ndo kuwera na unakaka kwa vitwatira vyatulitumbira, kuvimana kwa unakaka vitwatira vyatutuwona ndiri. 2 Kwa njimiru, wazewi wa makashu wajimiriti na Mlungu. 3 Kwa njimiru, twenga tuvimana handa pasipanu panyawitwi kwa shisoweru sha Mlungu, su vintu vyavivoneka vilawiti muvintu vyavivoneka ndiri. (aiōn g165) 4 Kwa njimiru Abeli kamlaviliriti Mlungu tambiku yaiweriti iherepa kuliku ilii ya Kaini. Kwa njimiru yakuwi, kajimiriti na kuwera yakamfirizya Mlungu toziya Mlungu mweni kazijimiriti tambiku zakuwi. Kwa njimiru yakuwi tembera kahowiti, matendu gakuwi gankali gawera na mafundu kwa twenga. 5 Kwa njimiru, Henoki kanyasuliti na Mlungu, nakahowa. Kawonekaniti ndiri kayi toziya Mlungu kamnyasuliti. Pamberi pa kunyasulwa kwakuwi, Malembu Mananagala galonga kuwera yomberi kamfiliziyiti Mlungu. 6 Pota njimiru hapeni iwezekani kumfirizya Mlungu. Toziya kila muntu yakamgendera Mlungu, mpaka kajimiru kuwera Mlungu kapalaa na kuwera kawapanana lifupu walii yawamsakula nentu. 7 Kwa njimiru Nuhu kaberiziwitwi na Mlungu toziya ya vitwatira vya kulongolu vyavivonekiti ndiri. Kamjimiriti Mlungu, kanyawa safina, mlaamu kalopoziyiti yomberi pamuhera na kaya yakuwi. Kulawirana na aga, kwa njimiru yakuwi wantu wa pasipanu watozitwi kuwera na vidoda na Nuhu kamfiriziyiti Mlungu kwa njira ya njimiru. 8 Kwa njimiru Aburahamu kamupikaniritii Mlungu pakashemitwi

kagendi muisi Mlungu mekampanani iweri yakuwi. Tembera kavimana ndiri pakaweriti kankugenda, Aburahamu kawukiti. 9 Kwa njimiru kalikaliti gambira muhenga muisi Mlungu yakamlagiliti kumpanana. Kalikaliti aku mumapamanda, Isaka na Yakobu wankiti vintu vira vili Mlungu vyakamlagiliti Aburahamu, walikaliti mumapamanda vulaa gambira yomberi. 10 Toziya Aburahamu kaweriti kankuhelpele lushi lwaluwe na lyanjiru ligangamala, lushi Iweni Mlungu mweni ndo yakaluholiriti na kulinyawa. 11 Kwa njimiru Aburahamu kankiti makakala ga kulera tembera kaweriti mzewi na Sara mdala gwakuwi kaweriti mpendi. Toziya Aburahamu kajimiriti kuwera Mlungu yakamlagiliti kaweriti mijimirika. 12 Su kulawa kwa muntu yumu ayu mweni yakapititi kala umuli wa kulera, kulawiriti wantu wawuwa gambira ntondu zya kumpindi na gambira mhanga gwa pambeku pa bahali. 13 Wantu woseri awa wahowiti pawawera na njimiru. Wahowiti pamberi pa kwanka vitwatira Mlungu vyakavilagiliti, kumbiti kwa kutali wawiwoniti na wanemeleriti na kulonga kuwera womberi waweriti wahenga na watugira pasipanu. 14 Wantu yawatakula vitwatira handa avi, walanguziya paweru kuwera wankuyisakula isi yawu weni. 15 Handa mewayiholeri isi yawalawiti makashu, mewapati lupenyu lya kuwuya aku. 16 Kumbiti vinu wafira isi yaiwera iherepa nentu, isi ya kumpindi. Su Mlungu kawona ndiri soni kushemwa Mlungu gwawu, toziya yomberi kawatandiriti kala lushi. 17 Kwa njimiru Aburahamu kamlaviyiti mwana gwakuwi Isaka kaweri tambiku shipindi Mlungu pakamjeriti. Aburahamu mweni ndo yakaweriti kanka shirii shakalagiliti Mlungu, kumbiti pamuhera na hangu, kajimiriti kumlavinya mwana gwakuwi gwa gweka gwa lagilu, 18 ndomweni yakagambiriti na Mlungu kupitira Isaka hagupati wiwuka wawuwa. 19 Aburahamu kavimaniti handa Mlungu kaweza kuzyukisiya yawahowiti na kwa ntambu yimonga nakaka Aburahamu kampatiti kayi mwana gwakuwi kulawa kwa yawahowiti. 20 Kwa njimiru Isaka kawatekeleriti Yakobu na Esawu matekeleru gagiza shakapanu. 21 Kwa njimiru Yakobu pakaweriti sambira kahowa, kawapetera mashi kila yamu gwa wana wa Yosefu, na kamguwiriti Mlungu pakalugolokeleru luhonga lyakuwi. 22 Kwa njimiru Yosefu pakaweriti pakwegera kuhowa, katakuliti kulawa kwa Waisraeli muisi ya Misri, na viraakawalekera malagaliru ntambu ya kugatenda mafupa gakuwi. 23 Kwa njimiru Musa kafifiti na walera wakuwi kwa shipindi sha myezi mitatu pakayiwukiti. Toziya wamwoniti kuwera mwana kaherepa, womberi wawitiriti ndiri visoweru vya mfalumi. 24 Kwa njimiru Musa pakakuliti, kalemiti kushemwa mwana gwa binti gwa Farawu. 25 Kawoniti mbaka kutabika pamuhera na wantu wa Mlungu

kuliku kunemelera woya ya vidoda kwa katepu hera. **26** Kavimaniti kuwera kutabika toziya ya Kristu Mlopoziya kwana mota nkulu kuliku ulunda woseri wa isi ya Misri toziya kaweriti kankulolerela lifupu lya shakapanu. **27** Kwa njimiru Musa kalawiti isi ya Misri pota na kutira maya ga mfalumi, na kawuyiti ndiri kumbeli, toziya kendereyiti kumlolerela Mlungu ulii yakawoneka ndiri. **28** Kwa njimiru kayitenditi Pasaka, kalagaliriti mwazi gumiyatirwi pampindi pa milyangu, su ntumintumi gwa kumpindi gwa kulaga nakawalaga wiwuka wa kwanja wa Israeli. **29** Kwa njimiru wantu wa Israeli walokiti bahali nsheri handa iweriti isi iyuma, kumbiti Wamisri pawajeriti kutenda hangu wahowiti kwa kumiruwa mumashi. **30** Kwa njimiru liboma lwa lushi lwa Yeriku viguwiti wantu wa Israeli pawavizyengikiti kala kwa mashaka saba. **31** Kwa njimiru Rahabu yakaweriti mndiyandiya kahowiti ndiri pamuhera na walii yawamjimiriti ndiri Mlungu, toziya kawashemeriti kwa ponga walolalola wa bada. **32** Su ntakuli shishi kayi? Nahera shipindi kwaneni kuwatakulira ashina Gidioni na Baraki na Samsoni na Yefta na Dawudi na Samweli na wambuyi wa Mlungu. **33** Kwa njimiru woseri awa wazikankiti falumi. Watenditi vitwatira vyavimfiriziyiti Mlungu, wanka galii gakalagiliti Mlungu. Wadiwa milomu ya simba, **34** wadoziya makakala ga myotu, washapiriti kulagwa kwa upanga, waweriti legulegu kumbiti wapatiti makakala. Waweriti wagangamala mungondou, wakankiti mashonta ga shihenga. **35** Wadala wamu wawauziliriti walongu wawu yawahowiti pawawera wakomu. Wamu wawu walema kuvugulirwa, watabisiyiti mpaka wahowa su wapati kuzyukisiwa na kwingira mumakaliru gaherepa nentu. **36** Wamonga watenderiti lidufiya na kusyatangwa ntomondu, na wamonga watawitwi minyololu na kutatilwa mushibetubetu. **37** Wagumitwi mabuwi, wapiligitwi kwa misumenu vipandi viwili. Wagendigenditi kwa kuzyengeta pawavala mikuli ya wakondolu na mikuli ya wambuzi, waweriti wantu wahushu yawatabisiyiti na kuzulumiwa. **38** Wantu wa pasipanu wafiriti ndiri kuwera na wantu awa. Wayeriyeriti kushiwala na mumigongu, walikalit mumpanga na mumarindi. **39** Woseri awa wawonekaniti kuwera wakanka toziya ya njimiru yawu. Pamuhera na hangu wankiti ndiri galii Mlungu gakalagiliti, **40** toziya Mlungu kaweriti na mpangu yaguhereda nentu toziya ya twenga, su womberi mewausegeleri ukamilika pawawera na twenga.

12 Su toziya twenga tuzyengetwa na shipinga shikulu sha wakapitawu. Su tuwusiyi kila shipingiru shashitupingira, na vidoda virii vyavitulemetera na tutugi mbiru kwa uhepelera mukutuga kwakutulitwi kulongolu kwatwenga. **2** Tumoli Yesu mweni ndo yakanjishiti njimiru ya twenga na mweni hakaitendi

teratera. Toziya ya nemeru yayiweriti yankumuhepera, yomberi kahepeleriti kuhowa palupingika, pota kulishera kusoniziba kwakuwi, na vinu kankulikala uwega wa kumliwu wa shibanta sha ukulu sha Mlungu. **3** Mumuholi Yesu ntambu yakahepeleriti pakakalaziyiti na yawatenda vidoda. Su namfuwa moyu ama namtoka. **4** Mukukanka vidoda, mwenga msoka ndiri kwita mwazi gwenu. **5** Mwenga mulyaluwiti visoweru vilii vyavivapanana moyu, Mlungu kankuwagambira mwenga handa wana wakuwi? "Mwana gwangu, nagubeza azabu ya Mtuwa, ama naguwuya kumbeli pakakukalipira. **6** Toziya Mtuwa kamfunda kila yakamfira, kamwazibuzi kila yakamjimiria kuwera mwana gwakuwi." **7** Muhepeleri pamwazibowiha handa mafundu toziya Mlungu kawatendera mwenga handa wana wakuwi. Hashi, kwana mwana yakafundwa ndiri na tati gwakuwi? **8** Handa pamwazibowiha ndiri gambira wana wamonga, su mwenga mwawana wa wakuwi ndiri wanakaka. **9** Kayi, twenga tuwapanana ligoya watati wetu wa pasipanu yawatuleriti na yawatwazibu. Su tufiruwa kumjimiria nentu Tati gwetu gwa kumpindi su tupati kulikala. **10** Watati wa twenga pasipanu watufunda kwa shipindi shididini, handa womberi weni ntambu yawawoniti kuwera iherepa, kumbiti Mlungu kankutuazibu kwajili ya mota yetu twaweni, su tuweri wananagala gambira mweni. **11** Vinu kwazibowiha shitwatira ndiri sha kunemiziya kumbiti su sha kwinginiziya. Kumbiti walii yawafunditwi kuwera na ligoya upeleru hawabenangi lifupu lya ponga kulawa mumakaliru yagamfirizya Mlungu. **12** Su mugapanani makakala mawoku genu yagawera legulegu na kugangamaziya manung'unu genu yagawera legulegu. **13** Mwendereyi kugendagenda munjira yainyoshikiti, su shirii shashilewerikit nashitilinduka, kumbiti shiponiziwi. **14** Msakuli nentu kuwera na ponga na wantu woseri na mulikali makaliru ga unanagala, toziya pota unanagala kwahera muntu yakawenza kumwona Mtuwa. **15** Mulikali weri muntu yoseri nakahowiziya manemu ga Mlungu. Muliloleri weri su lushigira lwalutomora shing'ong'u nalulawira pakati pa mwenga na kuwadodisya wawuwa. **16** Mulikali weri muwamu mwenu napawera na muntu muhumba ama muntu yakamgwira ndiri Mlungu gambira Esawu, yakawuziti wiwuka wakuwi wa kwanja kwa shiboga sha mala yimu. **17** Mwenga muvimana handa pakafiriti kupata kayi teklera ilii yayiweriti yakuwi, kabeliriti toziya kapatiti kayi ndiri lupenyu lwa kugalambizya shilii shakatenditi, ata pakakisakuliti kwa masozi. **18** Mwenga msokiti ndiri kulugongu lwamuweza kulukola na lwalwakiti motu ama papawera na luwindu dunu na lipuga, **19** na liziwu lya mbalapi na liziwu lya visoweru. Walii yawapakiniriti liziwu ali waluwiti nawapikanira kayi shisoweru shimonga. **20** Toziya wadahiti

ndiri kuhepelera lilagaliru lyalilavyitwi, "Ata handa nkanyama pakashinkula lugongu alu, hakagumwi mabuwi mpaka kafuwi." 21 Goseri aga gawonekaniti gakutilizya nentu, Musa kalongiti, "Nankutira na kubegema." 22 Kumbiti mwenga msoka mulugongu lwa Sayuni, lushi lwa Mlungu yakawera na ukomu, Yerusalem lwa kumpindi, kwakuweriti wantumintumi wa kumpindi yawawalangikika ndiri, munemeleri. 23 Msoka mulijojiniru likulu lya wantu wa Mlungu yawashemwa wiwuka wa kwanja, weni matawu gawu gailembwa kumpindi. Mgoloka kulongolu kwa Mlungu yakawera mtoza gwa woseri, na kulongolu kwa rohu zya wantu waheri kulongolu kwa Mlungu yawatenditwi teratera. 24 Msoka kwa Yesu, yomberi ndo mkolanizya mulipatanu lya syayi, na kwa mwazi gwakuwi gwagumyatiriti kuwera gutakula vitwatira viheri kuliku mwazi gwa Abeli. 25 Su mulikali weri namwiza kulema kumpikinira ayu yakatakula na mwenga. Gambira walii yawalemiti kumpikinira ulii yakawaberiziyi pasipanu walopoziwitwi ndiri, twenga hatudahi hashi kushapira handa patulema kumpikinira ulii yakatuberiziya kulawa kumpindi! 26 Mushipindi shilii liziwi libegiziyiti isi, kumbiti vinu kalagila, "Hanupabegiziyi pasipanu kayi kwa mala yimonga, pasipanu hera ndiri kumbiti na kumpindi vira." 27 Visoweru avi "kayi kwa mala yimonga" vyankutulanguziya kuwera vintu vyoseri vyavinyawitwi havibegeziwi na kuwuka su visigali vilii vyavibegiziwa ndiri. 28 Twenga, tulongi mayagashii, toziya twankuwanka ufalumi yawubegiziwa ndiri. Tuweri na mayagashii na kumgwirwa Mlungu kwa ntambu yayimfirizya, na kwa kuguwira na lyoga, 29 toziya Mlungu gwetu nakaka ndo motu gwaguhalibisiya.

13 Mwendeleyi kufilira shirongu. 2 Namulyaluwa kuwashemera wahenga, toziya kwa kutenda hangu wantu wamonga wapatiti kuwashemera wantumintumi wa kumpindi pota kuvimana. 3 Muwaholi walii yawatatilitwi gambira mtatirwa pamuhera na womberi. Muwaholi walii yawatabika gambira mwenga mtabika pamuhera na womberi. 4 Ndowa ifiruwa kupananwa ligoya na wantu woseri, mpalu pamuhera na mdala wafiruwa kuwera waminika. Mlungu hakawatozi wandyandiya na wahumba. 5 Namuwera wantu wa kufira mpiya, mtosheki kuwera na vintu vyamuwera navi. Mlungu mwensi kalonga, "Hapeni nukuleki nakamu, ama hapeni nukwasi." 6 Toziya ayi tuweza kulonga kwa ugangamala, "Mtuwa ndo mtanga gwangu, hapeni ntiri. Muntu hakantendi shishi?" 7 Muwaholi walongoziya wenu, yawawbwelerani Shisoweru sha Mlungu. Muliholi ntambu yawkaliti na kuhowa, mjeri njimiru yawu. 8 Yesu Kristu ndo ulaa ulii lishu, lero na mashaka goseri. (aiōn g165) 9

Namdankwa aku na aku na mafunda gamonga ga shihenga. Iherepa kwa rohu zyatu kwanka ngangamalu kwa manemu, na kwa kujimira ndiri malagaliru ga shiboga, muntu yoseri yakagafatiti malagaliru aga gamtanga ndiri. 10 Twenga twana shitalawanda sha kutambikira sheni watambika wa lipamanda lya Wayawudi lya kuguwira wahera nzyumi zya kuliya vintu vyakuwi. 11 Mtambika mkulu gwa Shiyawudi kajegaga mwazi gwa wankanyama Pahala Pananagala Nentu na kugulaviya tambiku ya kuwusiya vidoda, kumbiti vinofu nya wankanyama awa wavilunguziya kunja kukambi. 12 Yesu vulaa katabikiti na kuhowa kunja kwa lushi, su kawapungi kwa mwazi gwakuwi mweni wantu yawatenditwi vidoda. 13 Su tumgenderi kunja kukambi na twakatabisiwi ntambu yakatabisiwitwi yomberi. 14 Mana pasipanu twahera lushi lwa mashaka goseri, kumbiti twinkulusakula lulii lwalwiza. 15 Su kwa njira ya Yesu, tumlavilili Mlungu tambiku zya zyuma mashaka goseri. Visoweru avi nya uzyumi ndo malaviwu getu palii patulonga kuwera yomberi ndo Mtwa. 16 Namulyaluwa kutenda maheri na kulinanga, toziya azi ndo tambiku zyazimfirizya Mlungu. 17 Mnamu na kuwapikinira walongoziya wenu na kukola malagaliru gawu, womberi wankuzilolera rohu zya mwenga pota kutoka na hawalaviyi walanga ya utenderu wawu kulongolu kwa Mlungu. Handa pamuwapikanira hawatendi lihengu lyawu kwa nemeleru, handa ndala, hawawutendi kwa kwinginika, hangu hapeni iwatangi mwenga. 18 Mtuluwili, twana unakaka handa twanayu nfiru iherepa toziya tufira kulikala makaliru gaherepa muvitwatira vyoseri. 19 Na neni nuwaluwa nentu munduwili su mbuyi kwa mwenga kanongola. 20 Su Mlungu gwa ponga yakamzyukisiyiti Mtwa gwetu Yesu, Mlolera Mkulu gwa wakondolu toziya ya kwita mwazi gwakuwi gwa lipatanu lya mashaka goseri, (aiōnios g166) 21 kawatendi mkmali mukila shiwtatira shiheri su mtendi mafiliru gakuwi na katutendi twenga ntambu yayimfirizya mweni kwa njira ya Yesu Kristu, ukwisa uweri kwa yomberi mashaka goseri! Yina haa. (aiōn g165) 22 Walongu, nuwaluwa vinu mwanki kwa uhepelera shisoweru ashi sha kuwapanana moyu na alu ndo luhamba lufupi hera lyanuwalemberani. 23 Nfira muvimani handa mlongu gwetu Timotewu wamvugulira kala. Handa pakasoka kanongola, hanizi pamuhera nayomberi kuwalola. 24 Muwalamsiyi walongoziya wenu woseri pamuhera na wantu woseri wa Mlungu! Walongu wa isi ya Italiya wawalamsiya. 25 Manemu ga Mlungu gaweri pamuhera na woseri mwenga.

Yakobu

1 Neni Yakobu, ntumintumi gwa Mlungu na gwa Mtuwa Yesu Kristu, nuvalembera mwenga makabila lilongu na mawili ga Israeli yagaweriti kila pahala pasipanu! Nuwalamsiya. **2** Walongu wangu, muliholi kuwera na nemeleru nakamu pampatwa na majeru ga ntambu yingiyangi, **3** muvimana handa kujerwa kwa njimiru yenu hayiwanapani uhepelera. **4** Muweri na unakaka kuwera uhepelera wenu hawumalili lihengu mngati mwenu, mpati kuwera teratera na wagangamala pota kupungukiwa shoseri. **5** Kumbiti handa yumu gwenu kahera luhala, su kafiruwa kumluwa Mlungu, nayomberi hakamupanani, toziya Mlungu kawapanani woseri kwa uvuwa na kwa mawoku mawili. **6** Kumbiti kafilewa kuluwa kwa njimiru pota na shashatika. Muntu yakawera na shashatika ndo kawera gambira makupala ga mubahali, geni gasukumwa na kwaswakwaswa na lipuga. **7** Su muntu yakawera na maholu ginci, nakalihola kuwera kapata shoseri shili kulawa kwa Mtuwa. **8** Toziya muntu yakawera na maholu ginci, kagalambuka galambuka munjira zyakuwi. **9** Mlongu yakawera muhushu, kafiruwa kunemelera kwa kukweniziwa kwakuwi, **10** nayomberi mlunda kafiruwa kunemelera kwa kusulusiwa kwakuwi, toziya mlunda hakawuki gambira uluwa wa kuntundu. **11** Mshenji gulawira na kwa livuki lyakuwi likalipa liyumiziya vimeru, na uluwa wakuwi utuluka na uherepa wakuwi woseri upera. Ntambu iraa ayi mlunda nayomberi akagamiziwi mumahengu gakuwi. **12** Mbaka muntu yakasigala mwaminika mumajeru, toziya pakahepelera, hakanki lijenjeri lyakuwi, ukomu ulii Mlungu wakawalagiliti walii yawamfira. **13** Handa muntu pakajerwa nakalonga, "Njerwa na Mlungu!" Toziya Mlungu hapeni kajerwi na ukondola, ama hapeni kamujeri muntu yoseri. **14** Kumbiti muntu kazyangalirwa pakanikwa na kugomuziwa na matamata zyakuwi zidoda. **15** Shakapanu matamata payiwula ilera vidoda, na vidoda pavikamala vilera kuhowa. **16** Walongu wangu yanuwafira, muntu nakawapayira! **17** Kila lifupu liherepa na lyalikamilika lilawa kumpindi kwa Mlungu Tati, yakanyawiti miweru yoseri yaiwera kulyera. Mlungu hapeni kagalambuki ama kuwera na ntambu ya kugalambuka. **18** Kwa kufira kwakuwi mweni katupananiti ukomu kwa shisoweru shakuwi shanakaka, su tuweri gambira mabenu ga kwanja pakati pa viwumbi yyakuwi. **19** Walongu wangu yanuwafira, mushiholi shisoweru ashi, kila muntu kapikaniri kamkamu, kumbiti nakalopokera kulonga ama kukalala. **20** Muntu yakawera na maya kaweza ndiri kutenda galii yagamfirizya Mlungu yagawera ga nakaka. **21** Hangu, muleki kutali vitwatira vyoseri vidoda na matendu madoda

gavuwa gageneya, mumjimiri Mlungu na kwanka shisoweru shashiyalitwi mumyoyu mwenu, na shiweza kuwalopoziya. **22** Namulipayira mwaweni kwa kupikinira hera shisoweru sha Mlungu, su mtendi ntambu yashilonga. **23** Toziya muntu yakapikanira hera shisoweru pota kutenda ntambu yashilonga, kalifana na muntu yakalilola sheni shakuwi mweni mushiloleru. **24** Kalilolaga, shakapanu kagenda zyakuwi, na katetu kalyaluwa ntambu yakawera. **25** Kumbiti muntu yakalilola weri lilagaliru teratera lyaliwanapanana wantu ulekeru, na yakendereya kulikolera, na kulipikanira ndiri hera na shakapanu kulyaluwa, kumbiti kalitenda nakamu, muntu auyu hakatekeleru mukila shintu shakatenda. **26** Handa muntu pakalishera kuwera yomberi ndo muntu gwa njira ya kumfata Mlungu, kumbiti kaweza ndiri kululewelera lulimi Iwakuwi, su kalipayira mweni, na njira yakuwi ya kumfata Mlungu yahera mota. **27** Njira yaiherepa ya kumfata Mlungu na yahera likosa kulongolu kwa Mlungu Tati ndo ayi. Kuwatanga washiwa na wakenja mutabu zyawu, na kulilolera weri weni nawudodisiwa pasipanu.

2 Walongu wangu yamumjimiru Mtuwa gwtetu Yesu Kristu yakawera na ukwisa, namulanguziya ubagula kwa wantu. **2** Tulongi muntu yumu mweni kavala peti zya zahabu na ngwu ziherepa kingira mukuliwona kwenu, na palaa palii kingira muntu muhushu yakavaliti ngwu zidoda, **3** payiwera hammupanani ligoya nentu ulii yakavaliti ngwu zya kuhererepa na kumgambira, "Gulivagi panu pahala paherepa," na kumgambira muhushu ulii, "Gwenga, gugoloki kulii, ama gulivagi pasi." **4** Hashi, awu uwera ndiri ubagula pakati penu? Hashi, na utoza wenu hawulawirani ndiri mumaholu madoda? **5** Walongu wangu yanuwafira, mupikaniri! Mlungu kawasyagula wantu wahushu pasipanu su wapati kuwera walunda munjimiru na kwanka ufalumi Mlungu yakawalagiriti walii yawamfira. **6** Kumbiti mwenga mwankuwabeza wantu wahushu! Hashi, walunda ndo wallii ndiri yawawayonera na kuwajega kushyotera motu? **7** Awa ndo walaa walii yawalihigilanga litawu lili liherepa nentu lya Mtuwa ulii mwenga ndo wantu wakuwi. **8** Handa pamulitenda weri lilagaliru lili lya shifalumi ntambu yailembitwi Mumalembu Mananagala, "Gumfiri tuyagu ntambu yagulifira gumweni," mwankutenda weri. **9** Kumbiti pamuwabagula wantu, su mwankutenda vidoda, na lilagaliru lya Mlungu liwatoza kuwera mwenga mkosa. **10** Muntu yakalilema lagaliru limu Mumalagaliru ga Mlungu, hakaweri na likosa lya kugalema Malagaliru goseri. **11** Toziya ulii yakalongiti "Naguhumba," kalongiti vulaa "Nagulaga." Su ata paguhumba ndiri kumbiti gulaga, gwenga gugalema Malagaliru goseri ga Mlungu.

12 Su mulongi na kutenda gambira wantu hawatozwi kwa malagaliru ga Mlungu yagajega ulekeru. 13 Toziya Mlungu hapeni kaweri na lusungu pakamtoza muntu yakawera ndiri na lusungu. Kumbiti lusungu lwa Mlungu lukangi utoza. 14 Walongu wangu, kwana mota gaa handa muntu pakalonga kawera na njimiru kumbiti kalanguziya ndiri kwa matendu? Kujimiraaku kuweza hashi kumlopoziya? 15 Payiwera mlongu tunga mpalu ama mdala kahera nguwa ama shiboga, 16 hayiwatangi shishi kuwagambira awa, "Mgendi kwa ponga mukayoteri motu na kwikuta," pota kuwapanana nfiru zyau zya makaliru? 17 Ntambu iraa hayi, njimiru gweka yakuwi pota vitendu ifuwa. 18 Kumbiti muntu kaweza kulonga, "Muntu yumu kawera na njimiru na muntu gwingi kawera na matendu" Hanankuli, "Gunanguziyi vilii muntu ntambu yakaweza kuwera na njimiru pota na matendu. Neni hanukulanguziyyi njimiru yangu kwa matendu." 19 Hashi, gwenga gujimira kuwera kwana Mlungu yumu? Teratera! Kumbiti ata washamshera wajimira ali, na kulendemera kwa lyoga. 20 Mzigizigi gwenga! Hashi, gufira kulanguziwa kuwera njimiru pota matendu ihowa? 21 Hashi, Aburahamu mbuyi gwetu kapata hashi kujimirwa kuwera mkamilika kulongolu kwa Mlungu? Kwa matendu gakuwi, shipindi pakamlaviyiti tambiku Isaka mwana gwakuwi pashtalawanda sha kutambikira. 22 Guwona kuwera njimiru yakuwi matendu gakuwi gatendikit pamuhera, na njimiru yakuwi iweriti teratera kwa shilii shakatenditi. 23 Na Malembu Mananagala gatimiya ntambu yagalonga, "Aburahamu kamimiriti Mlungu, su kwa njimiru yakuwi yomberi kajimiriti kuwera muheri kulongolu kwa Mlungu," na Aburahamu kashemiti ganja gwa Mlungu. 24 Su mwona kuwera muntu kajimirwa ndiri kuwera mkamilika kulongolu kwa Mlungu kwa njimiru yakuwi hera kumbiti kwa matendu gakuwi. 25 Ntambu iraa illi, kwa ulii mndiyandiya Rahabu, yomberi kajimiriti na Mlungu kuwera mkamilika toziya yomberi kawashemiriti walolalola na kuwatanga wagendi zyau kwa kuitirajira njira imonga. 26 Su, handa vilii nshimba pota rohu ihowa, ntambu iraa illi njimiru pota matendu ifuwa.

3 Walongu wangu, pakati penu namuwera wafunda wawuwa, toziya muvimana kuwera twenga wafunda hatupati utoza mkulu nentu kuliku wantu wamonga. 2 Twenga twawoseri tulikwala muvitwatira vivuwa. Handa muntu yoseri kakosa ndiri nakamu muvisoweru vyakalonga, yomberi ndo muntu mkamilika na kawera kuyilongoziya nshimba yakuwi yoseri. 3 Twenga tumulira falasi mumlomu mwakuwi ngoyi zya kumlonguziya su katujimiru, na kwa njira ayi tuweza kumlonguziya kwoseri kwatufira. 4 Mtumbwi mkulu nentu yagushemwa meli, tembera ndo mkulu nentu, guweza

kugalambuziwa kwa nkafi ndidini, na igenda kwoseri mlongoziya kwakafira. 5 Ntambu iraa ayi, lulimi tembera luwera shiwungiru shididini sha nshimba, lulitumbira makulu nentu. Motu mdidini guweza kulunguziya lidowi likulu. 6 Na lulimi lulifana na motu. Lulimi luwera shipandi shimu sha makondola ga ntambu yoseri pakati pa viwungiru nya nshimba. lumemiziya nshimba yoseri na luyaka motu yagulawa mumotu gwa Jehanamu. (Geenna g1067) 7 Muntu kaweza kufuga na kafuga kala viwumbi nya ntambu zoseri, wankanyama wa lidowi na wampongu na wanjoka na viwumbi nya kubahali. 8 Kumbiti kwahera muntu yakaweza kulukolamlima lulimi lyalulifana na nkanyama. Lulimi luwera shintu shidoda, hapeni gulukolimlima na lumema usungu wawulaga. 9 Kwa lulimi twenga tulonga mayagashii kwa Mtuwa na Tati gwetu. Kwa lulimi lulaa alu twawapangira wantu, wantu yawaumbwa kwa ntambu ya Mlungu. 10 Visoweru nya kupetera mashi na nya kulapira vilawa mumlomu gumu. Walongu wangu vitwatira avi vifiruwa ndiri kuwera hangu. 11 Hashi, mbwiru yimu iweza kulaviya mashi ganoga na mashi ga munu pamuhera? 12 Walongu wangu, mtera gwa mkuyu guweza kulera embi? Ama, mwembi guweza kulera kuyu? Ndala, mbwiru ya mashi ga munu gaweza ndiri kulaviya mashi ganoga. 13 Hashi, ndo gaa yakawera na luhala na mahala pakati pamwenga? Su kalanguziyi shiwtatira ashi kwa mgenderanu gwakuwi guherepa na kwa matendu gakuwi maheri yagatendeka kwa unanaga na luhala. 14 Kumbiti payiwera myoyu yenu imema weya wawuhanganyika na utama na shuki na kulfira mweni, su namulizuma na kugalambula unakaka kuwera upayira. 15 Mahala ga tambu ayi galawa ndiri kumpindi, mahala aga ndo ga pasipanu, na ga shinshimba, kayi ndo ga shishetani. 16 Toziya poseri papawera na weya na kulfira mweni, panu pawera na ndewu na kila ntambu zya ukondola. 17 Kumbiti luhala lwalulawa kumpindi kwa Mlungu, kwanja ndo luherepa na lufira ponga na unanaga na upikinira na lumema lusungu na lulera mabwajubwaju ga matendu gaherepa na l wahera ubagula ama ufyangu. 18 Vitwatira vyavimfiriziya Mlungu vilawirana na mbeyu zyaziyalitwi muponga, zyaziyalitwi na wantu yawajega ponga.

4 Ngondou na makomangu pakati pa mwenga vilawa koshi? Vilawa mumamatama zyenu zidoda zyazilikomanga kila mala munshimba mweni. 2 Mfira vintu kumbiti muvipata ndiri, su mwa kala kulaga, mfira nentu kupata vintu kumbiti muvipata ndiri. Su mwankulitenderana ngondou na kuliromanga. Mpata ndiri shilii shamfira toziya mushiluwa ndiri kwa Mlungu. 3 Na pamluwa mpata ndiri toziya mluwa

kwa nfiru idoda, mluwa su mpati kufiriziya matamata zyenu. 4 Mwenga wantu yamuwera ndiri waminika, hashi, muvimana ndiri kuwera ganja gwa pasipanu ndo kuwera mngondou gwa Mlungu? Yoseri yakafira kuwera ganja gwa vitwatira nya pasipanu kalitenda kuwera mngondou gwa Mlungu. 5 Ama namulihola kuwera Malembu Mananagala gahera unakaka pagalonga, "Rohu ulii Mlungu yakamtula mngati mwetu kawera na weya ng'anji." 6 Kumbiti manemu gatupananwa na Mlungu gawera na makakala nentu, ntambu yagalonga Malembu Mananagala, "Mlungu kawasinga wantu yawaawera na malingisi kumbiti kawalanguziya manemu wantu yawaawera wananaga." 7 Su mumjimiri Mlungu, mumsingi Shetani, nayomberi hakawatiri. 8 Mumsegeleri Mlungu, nayomberi hakawasegeleri mwenga. Mguluri mawoku genu mwenga yamatenda vidoda! Muyipungi myoyu yenu mwenga wafyangu! 9 Muweri na hinginiku, mlili na kudaya. Kuseka kwa mwenga kuweri kulila, na nemeleri ya mwenga iweri hinginiku. 10 Mulinanagaziyi kulongolu kwa Mtuwa, nayomberi hakawanyasuli. 11 Walongu, namulitakulirana madoda maweni kwa mwenga. Yakamtakulira madoda mlongu gwakuwi ama kumtoza, muntu ayu kalitakulira madoda na kulitoza Lilagaliru lya Mlungu. Pagulitoza Lilagaliru lya Mlungu, su gwenga gulijimira ndiri Lilagaliru lya Mlungu kumbiti gulitoza. 12 Mlungu gweka yakuwi ndo yakatula Lilagaliru na kutoza. Ndo gweka yakuwi hera yakawenza kulopoziya na kwagamiziya. Su gwenga gwa gaa ata gumtozi muyagu? 13 Su vinu mpikaniri mwenga yamlonga, "Leru ama shirawu hatugendi mulushi tunga na kulikala aku kwa shipindi sha shinja shoseri, hatuwazi vintu na kupata mota." 14 Mwenga muvimana ndiri ata makaliru genu ntambu hagaweri shirawu! Mwenga mulifana na lifukafuka lyalilawira kwa shipindi shididini hera na kuwuka kayi. 15 Ira memfiriziwi kulonga, "Mtuwa pakafira hatulikali na kutenda ashi ama shilii." 16 Kumbiti vinu mwankulidumba na kulitumba, matumbiru ga ntambu yoseri ayi ndo madoda. 17 Su muntu yakamana kutenda Maheru na pakaleka kutenda, kankutenda vidoda.

5 Su vinu mpikaniri mwenga walunda! Mulili na kudaya toziya ya ntabiku yayifira kuwapata. 2 Lunda zyenu ziwola, na nguwu zya zyenu waziliya wameyi. 3 Zahabu zyenu na mpiya ziwera kutu, na kutu ayi hayiwapitauliri, na yenyi hayili nshimba zyenu gambira motu. Mwenga mlimatira lunda mumashaka aga ga upeleru! 4 Msinda kuwalipa shibena mgongu yawatenda mahengu mumalambu genu. Mpikaniri malalamiku gawu! Kulila kwa awa yawabena malambu kusoka mumakutu ga Mtuwa yakawera na uwezu. 5 Mulikala pasipanu mumakaliru ga kulinemelizya na ga anasa.

Mulinenepeziya kala maweni kwa lishaka lya kulikitulwa. 6 Muwatoziti wantu yawamfiriziya Mlungu na kuwalaga, womberi wawabeleriti ndiri mwenga! 7 Su walongu wangu, muhepelera mpaka Mtuwa pakiza. Muloli yakalima ntambu yakahepelera kwa kuhepera vimeru vyakuwi vilaviyi mabenu gagafiruwa nentu. Yomberi kahepelera kwa kuhepera kwanjira vula zya kuyalira mpaka vula zya upeleru. 8 Namwenga vulaa mfiruwa kuhepelera, mgoloki weri munjimiru yenu toziya lishaka lya kusoka kwakuwi Mtuwa lyapakwegera. 9 Walongu wangu, namuhinginika maweni gweka namwiza kutozwa na Mlungu. Yomberi ndo mtoza yakapakwegera, kapamlayangu. 10 Walongu wangu, pamufira kuwona uehepelera ntambu yawaawera muntabika, muliholi wambuyi wa Mlungu, watakuliti kwa uwezu wa Mtuwa. 11 Tuwashema womberi mbaka toziya wahepeliteri. Mpikaniriti visoweru nya uehepelera wa Ayubu, na muvimana ntambu Mtuwa yakamtenderiti muupeleru. Toziya Mtuwa kamema lusungu na manemu. 12 Walongu wangu, pa goseri aga namulirapa kumpindi ama kwa pasipanu ama kwa shintu shimonga shoseri. Mlongi "Yina" pamfira kulonga yina na "Ndala" pamfira kulonga ndala, su hapeni mtozwi na Mlungu. 13 Hashi, kwana muntu yoseri pakati penu yakawera na ntabiku? Kafiruwa kamluwi Mlungu. Ama kwana muntu yakawera na nemeleru? Kimbi Iwimbu lwa uzymi. 14 Hashi, kwana mlweri pakati pamwenga? Kafiruwa kawashemi wazewi wa shipinga sha wantu yawamjimiru Yesu, nawomberi hawamliwiri kwa Mlungu na kumswaga lipaki kwa litawu lya Mtuwa. 15 Nawomberi pawaluwa kwa njimiru, mlweri ulii hakaponi, toziya Mtuwa hakamuwuziliri ukomu wakuwi. Na handa kaweriti katenditi vidoda vyoseri vilii, hakalekiziwi. 16 Su muligambiri kuleka vidoda vyamtenditi maweni gweka na muliluwili kwa Mlungu maweni gweka su mpati kuponiziwa. Maluwa ga muntu muheri, gawera na makakala ga kutenda mavuwa. 17 Eliya kaweriti muntu gambira twenga. Yomberi kaluwiti kwa kugangamala vula nayitowa, na vula itowiti ndiri paisi kwa shipindi sha vinja vitatu na nusu. 18 Shakapanu kaluwiti kayi na mpindi itowiti vula na isi imeriziya viboga vyakuwi. 19 Walongu wangu, muntu yamu penu pakagamira kutali na unakaka, na muntu gwingi pakamwuziya, 20 muvimani kuwera ulii yakamwuziya muntu yakawera na vidoda kulawa munjira ya upotuziya, hakailopoziyi rohu ya muntu ulii kulawa mukuhowa na vidoda vivuwa havilekiziwi na Mungu.

1 Peteru

1 Neni Peteru, ntumintumi gwa Yesu Kristu, nankuwalembera mwenga wantu yawasyagulitwi na Mlungu Tati, wantu yampalanganyikiti na kulikala gambira watugira isi aku Pontu na Galatiya na Kapadokiya na Asiya na Bituniya. **2** Mlungu Tati kawasyagulitwi mwenga kulawirana na ntambu yakafira mweni, na mpungwa kwa Rohu, mpati kumjimiria Yesu Kristu na kumishirwa kwa mwazi gwakuwi. Manemu na ponga gavuwa gaweri pamuhera na mwenga. **3** Tumkwisi Mlungu na Tati gwa Mtuwa gwetu Yesu Kristu! Kwa lusungu lwakuwi likulu katupanana twenga ukomu wa syai kwa kumzyukisia Yesu Kristu. Katupanana litumbiru lyanakaka, **4** su twankulolera uhala wa matekeleru ga Mlungu, matekeleru yagawola ndiri na yagahera uhakata na galii yaganyala ndiri. Mlungu kawatulira kumpindi matekeleru aga. **5** Na mwenga mlolerwa weri na makakala ga Mlungu kwa njira ya njimiru toziya ya ulopozia yauwera kala kugubutulwa mumashaka ga upeleru. **6** Munemeleri mushitwatira ashi, paiwera vinu kwa shipindi shididini hamfiruwi kuhinginiki toziya ya majeru ga ntambu yingiyangi yamtabika. **7** Majeru aga lengu lyakuwi ndo kulanguziya nakaka njimiru yenu, yaiwera na mana nentu kuliku zahabu yeni tembera ata payiwora ijerisiwa kwa motu. Toziya ayi mwenga hampati ulyumi na ligoya na ukwisa, lishaka lili Yesu Kristu pakagubutulwa. **8** Mwenga mwankumfira yomberi tembera mumwoniti ndiri, na mumjimiria tembera mumwona ndiri vinu. Su munemelera kwa ukwisa yawutakulika ndiri, **9** toziya mwankuwanka ulopozia wa rohu zyenu, wawuvera lengu lya njimiru yenu. **10** Wambuyi wa Mlungu yawatungiti kuusu manemu geni hagaweri ga nakaka kwa mwenga, wasakuliti na kukosiya kosiya kuusu ulopozia awu, **11** womberi wafiriti kushimana shipindi na ntambu yashiwera, shipindi pakatakuliti Rohu gwa Kristu yakaweriti mngati mwawu, pakatunga kuusu ntabika hayimpati Kristu na ukwisa yauwiza. **12** Mlungu kawagubuturiti wambuyi wakuwi kuwera ujumbi ulii yawaubweriti, walibweleriti ndiri weni kumbiti wawabweleriti mwenga Shisoweru Shiwigira kwa makakala ga Rohu Mnanagala yakatumiti kulawa kumpindi kwa Mlungu, lihengu ali liwera ndiri na mota yawu weni kumbiti kwajili ya mwenga. Ata wantumintumi wa kumpindi mewafiri kuvimana vitwatiria avi. **13** Su muweri kala nakamu na kulikala masu. Mlituli litumbiru lyenu lyoseri mumanemu galii hampananwi shipindi Yesu Kristu pakagubutulwa. **14** Gambira wana wa Mlungu yawajimiria, namujimiria nakamu kufata kayi matamata zidoda zyamuweriti nazu

pamuwumaniti ndiri unakaka wa Mlungu. **15** Kumbiti yomberi yakawashemiti ndo mnanagala, su mwenga muweri wanagala muvyoseri vyamutenda. **16** Toziya Malembu Mananagala galembwa, "Muweri wanagala toziya neni ndo mnanagala." **17** Pamumkanda Mlungu, mwenga mumshema Tati. Su muvimanu kuwera yomberi kamtoza kila yamu kulawirana na matendu gakuwi pota kubagula, mwendereyi kumjimiria Mlungu pamulikala gambira wahenga pasipanu. **18** Toziya muvimanu kuwera mwenga mlopoziwitwi mumgenderanu gwenu yagufaa ndiri yagumuwankiti kulawa kwa wazewi wenu. Kumbiti mlopoziwitwi ndiri kwa vintu vyaviharabika, kwa mpyia ama zahabu, **19** kumbiti kwa mwazi gwa mana nentu gwa Kristu, yakaweriti gambira mwana kondolu yakahera shilema ama lidowa. **20** Yomberi kasyagulitwi na Mlungu pamberi pa kunyaawa pasipanu, kumbiti kagubutuliti mumashaka aga ga upeleru toziya ya mwenga. **21** Kwa njira yakuwi mwenga mwankumjimiria Mlungu yakamzyukisiyiti na kumpanana ukwisa, su njimiru yenu na litumbiru lyenu viwera kwa Mlungu. **22** Vinu mwenga mulipunga maweni kwa kuujimiria unakaka, su mwenga muwafira nakaka wayenu pota na ufyangu, su mulifiri nakamu kwa moyu goseri. **23** Toziya mpananitwi ukomu wa syai, ulii yawulawiti ndiri mumbeyu yayiharabika, kumbiti kulawa mumbeyu yayiharabika ndiri kwa njira ya ujumbi wa Mlungu yauwera ukomu na wa mashaka goseri. (aiōn g165) **24** Malembu Mananagala ntambu yagalonga, "Kila muntu kalifana na mahamba, na ukwisa wakuwi woseri ulifana na uluwa wa mahamba. Mahamba ganyala, na uluwa utuluka. **25** Kumbiti ujumbi wa Mtuwa ulikala mashaka goseri." Ujumbi awu ndo Shisoweru Shiwigira shamubweleriti. (aiōn g165)

2 Su muleki ukondola woseri na upayira na ufyangu na weya na kila ntambu zya kutakulirana madoda. **2** Gambira wana wanonu ntambu yawafira maweri, mfiruwa kuwera na mata ga maweri geni ga shirohu, su kwa aga mpati kukula muulopozia wenu. **3** Vinu mwenga muvimanu kuwera Mtuwa ndo muheri. **4** Su mumgenderi Mtuwa, libuwi lya ukomu lyalilemitwi na wantu, kumbiti kulongolu kwa Mlungu ndo libuwi lyalisyagulitwi na lya mana nentu. **5** Na mwenga vulaa, gambira mabuwi yagawera makomu, munyawiwa muweri numba ya shirohu kweni aku hamtenderi ntambu mtambika gwa shirohu pakalaviya tambiku zya shirohu zyazijimirwa na Mlungu kuitira Yesu Kristu. **6** Toziya Mumalembu Mananagala galembitwi, "Guloli, nankutula libuwi aku Sayuni, libuwi lya lyanjiru lya mupembi lyalisyagulitwi na lya mana nentu, na muntu yoseri yakamjimiria yomberi hapeni kasoniziwi." **7** Kwa mwenga

yamujimira, libuwi ali lyana mana nentu. Kumbiti kwa walii yawayimira ndiri, Malembu Mananagala ntambu yagalonga, "Libuwi lyawalilemiti wanyawa numba, liwera libuwi lyaliwera na mana kuliku goseri," 8 kayi galonga, "Libuwi ali ndo wantu hawalikwali, litalawu haliwatendi womeri waguwi." Womeri walikwala toziya wajimira ndiri ujumbi wa Mlungu, na hangu ndo ntambu yawapangiwitwi kwanjira kwanja. 9 Kumbiti mwenga ndo lukolu lwalusyagulwa na utambika wa shifalumi na shipinga sha wantu wananagala na wantu wakuwi Mlungu, yamusheemitwi kubwera matendu makulu gakulikangasha ga Mlungu, yakawashemiti kulawa muluwindu na kuwayingiziya muulangala wakuwi wa kulikangasha. 10 Shipindi shimu, mwenga muwera ndiri wantu wa Mlungu, kumbiti vinu mwenga muwera wantu wakuwi, shipindi shimu muwoneritwi ndiri lusungu na Mlungu, kumbiti vinu muwonerwa lusungu. 11 Waganja wangu, nuwahiga nentu mwenga gambira wahenga na yawapita pasipanu! Muleki matamata zidoda zyazisingana na rohu zyenu. 12 Mfiruwa kuwera na mgenderanu guherepa nentu pakati pa wantu yawamumana ndiri Mlungu su ata pawawatakulira mtenda madoda wawezi kugamana matendu genu maheri, su wamkwisi Mlungu lishaka lya kwiza kuwatoza wantu. 13 Su muwajimiri walongoziya woseri wa wantu toziya ya Mtuwa, ujimira kwa mfalumi yakaweriti mkolamlima mkulu, 14 ama ujimira kwa walongoziya wa mikowa, weni yawasyagulitwi nayomberi kuwatoza yawatenda madoda na kuwazyuma yawatenda gaherepa. 15 Toziya Mlungu kankufira mwenga kwa matendu genu maheri gamtenda, muwanyamaliziyi wantu wazigizigi yawahera mahala. 16 Mulikali gambira wantu walekeru, kumbiti namuwutendera ulekeru wenu kuwufifa ukondola, kumbiti mulikali gambira wantumintumi wa Mlungu. 17 Muwapanani ligoya wantu woseri. Muwafiri walongu wenu waumini na mmupanani ligoya Mlungu. Mmupanani ligoya mfalumi. 18 Mwenga wantumintumi wa ukaya, muwajimiri watuwa wenu kwa ligoya lyoseri, yawahera waheri na yawahera wapoli, muwajimiri ata walii yawakalaziya. 19 Toziya handa muhepelera kutama kwa ntabiku yamfiruwa ndiri toziya muvimana handa Mlungu kafira hangu, su Mlungu hakawatuli weri. 20 Hamupati shishi pamuhepelera makomangu gamfiruwa toziya ya vidoda vyamtenda? Kumbiti handa pamuhepelera ntabiku ata paiweri mtenda maheri, Mlungu hakafirizi na mwenga. 21 Aga ndo gamshemiriti, Kristu mweni katabikiti toziya ya mwenga, na kawalekerani mfanu, su mtendi ntambu yakatenditi mweni. 22 Yomberi katenditi ndiri vidoda, ama katakuliti ndiri upayira woseri. 23 Pawamwigiliti yomberi kawankula ndiri kwa kwigila, pakapatiti ntabiku yomberi kalaviyiti ndiri vitirizi, su kagatuliti matumbiru gakuwi

kwa Mlungu, mtoza gwa teratera. 24 Yomberi mweni kavipapiti vidoda vyetu munshimba mwakuwi pakapingikiti palupingika, su tuleki kutenda vidoda na kulikala makaliru gagamfirizya Mlungu, na kwa vironda vyakuwi mwenga mponiziwi. 25 Mwenga muweriti gambira wakondolu yawaweriti wagamira, kumbiti vinu mumuwuyira Mlolera na yakawulera ukomu wenu.

3 Namwenga wadala, mlituli pasi pa uwezu wa wapalu

wenu, su handa kwana wapalu woseri yawayimira ndiri shisoweru sha Mlungu, wapati kujimira kwa kuguwona mgenderanu gwenu. Hayiweri ndiri kwa mwenga mpaka kutakula shisoweru, 2 toziya hawawoni ntambu mgenderanu gwenu yaguwera guherepa na gwa ligoya. 3 Kulihiripizya kwa mwenga namtumbira vitwatira nya kunja, gambira ntambu zya kudukusa viri zya maringisu nentu na kuvala vintu nya zahabu na nguwu zya beyi nkulu. 4 Su uhorepa wenu ufiruwa kulawirana na ntambu ya mngati mwa untu wa nakaka, uhorepa yawunyala ndiri wa uheri na unyamaliru wa rohu, weni ndo wa mana nentu palongolu pa Mlungu. 5 Hangu ndo ntambu yawaliherepiziyiti pamakashu wadala wananagala yawamguwiriti na kumtumbira Mlungu kwa kulitula pasi pa wapalu wawu, 6 gambira Sara ntambu yakalituliti pasi pa Aburahamu na kumshema yomberi mtuwa gwakuwi. Mwenga muwera vinu wahinga wakuwi handa pamutenda gaherepa pota kutiliziwa shintu shoseri. 7 Ntambu iraa ayi mwenga wapalu, mulikali na wadala wenu kwa mahala, muwapanani ligoya pamuvimana kuwera womeri wawera legilegi na ntambu yawahera wahala pamuhera na mwenga manemu ga ukomu, mtendi hangu su kwahera shintu hashileweleri maluwa genu kwa Mlungu. 8 Upeleru, mwenga mwawoseri mfiruwa kuwera na moyu gumu na pamulivonera lusungu maweni mwenga na muweri wapoli na wananaga. 9 Namuwawuzilira wantu vidoda kwa vidoda, ama mayigilangu kwa mayigilangu kumbiti muwatekeleri, toziya mwenga mshemiti na Mlungu mpati kugahala matekeleru. 10 Malembu Mananagala galonga, "Muntu yakafiriti kuganemelera makaliru, na kugawona mashaka gaherepa, kalileweleri nakatakula makondola na kushapira kulonga upayira. 11 Kaleki kutenda ukondola na katendi gaherepa, kayisakuli ponga na kuyikolera weri. 12 Toziya masu ga Mtuwa gawalola walii yawahera waheri na kugapikanira maluwa gawu, Kumbiti kawatulira shisogu wantu yawatenda makondola." 13 Ndo gaa hakawatendu mwenga handa pamuhera wagangamala mukutenda gaherepa? 14 Kumbiti ata pamfiruwa kupata ntabiku toziya ya kutenda yagamfirizya Mlungu, su mtekelerwa! Namtira shili shawatira

womberi, namutulwa mukushashatika. 15 Kumbiti mumkwisi Kristu kuwera Mtuwa mumyoyu mwenu. Muweri kala kumwankula muntu yoseri yakawakosya litumbiru lyamuwera nali. 16 Su mtendi hangu kwa lyoga na ligoya, kumbiti muweri na nfiru zyazitulanguziya mwahera likosa, su woseri pawawahigilanga kulawirana na mgenderanu guherepa yamuwera nagu mu Kristu, womberi hawasoniziwi kwa shilii shawawayowlera. 17 Toziya iherepa kutabika kwa kutenda maheri, Mlungu pakafira, kuliku kutabika kwa kutenda makondola. 18 Su Kristu viraa katabisiytwi na kuhowa kwa mala yimu hera toziya ya vidoda, yomberi yakaweriti muheri katabisiytwi na kuhowa toziya ya wantu wakondola, su kawalanguziwi mwenga njira ya kumgendera Mlungu. Yomberi kalagitwi shinshimba kumbiti katenditwi mkomu murohu, 19 na kwa rohu vulaa yomberi kagenditi kuzibwelera rohu zili zyaziweriti mushibetubetu 20 yawalemoti kujimila pamakashu Mlungu pakawahepeleriti mumashaka ga Nuhu shipindi Safina payiweriti yankunyawiwa. Musafina amu, wantu watangala ndiri, wantu wanani hera pa wantu woseri ndo walopoziwitwi pamashi, 21 na mashi geni gaweriti mfanu gwa ubatizu yauwalopoziyiti mwenga vinu vulaa. Ubatizu ndo shisoweru ndiri shakuwusiya udoda munshimba kumbiti ndo lagilu ly nfiru iherepa kwa Mlungu. Liwalopoziyi mwenga kwa uzyukusiuwa wa Yesu Kristu, 22 yomberi yakagenditi kumpindi na vinu kalikala uwega wa kumliwu wa Mlungu, kankuwakolalima wantumintumi wa kumpindi wa Mlungu woseri na ukulu na yawawera na makakala.

4 Toziya Kristu katabisiwitwi munshimba yakuwi, na mwenga vulaa mfiruwa kuligangamaziya kwa nfiru gambira yakuwi mana muntu yakatabisiwitwi kala munshimba su kaleka kutenda vidoda. 2 Kwanjira vinu, makaliru yagasigaliti kulikala pasipanu gafiruwa ndiri kulonguziwa na matamata zya umuntu kumbiti gafiruwa kulonguziwa na mafiliru ga Mlungu. 3 Pamakashu mwenga muweriti na shipindi shiwsa sha kutenda vitwatira vyavitendwa na wantu yawamumana ndiri Mlungu. Mulikaliti makaliru ga umweni na matamata na ndewu na kulowera nentu na kuguwira vinyagu. 4 Vinu wantu yawamumana ndiri Mlungu wankulikangasha pawawona kuwera hamuweri ndiri pamuhera nawomberi kayi kulikala muvidoda, su wankuwahigilanga. 5 Kumbiti womberi hawafiruwi kutakula vitwatira vyoseri nya makaliru gawu kulongolu kwa Mlungu yakawera kala kuwatoza yawawera wakomu na wahowiti. 6 Ndo mana Shisoweru Shiwigira shibweriti ata kwa walii vinu wahowiti, su womberi watozwi mumakaliru gawu ga mnshimba gambira wamonga, kumbiti walikali murohu ntambu Mlungu yakalikala. 7 Upeleru wa

vintu vyoseri wapakwegera. Su mfiruwa muweri na maholu gaherepa na kulikolalima maweni na kulikala masu muwezi kumluwa Mlungu. 8 Pa goseri aga, mulifiri kwa moyu gwoseri maweni mwenga, toziya mafiliru gagubika vidoda vivuwa. 9 Mulishemeru maweni gweka munumba zyenu pota kuhinginika. 10 Kila yumu kafriruwa kilitendera lifupu lyakapananitwi na Mlungu kuwatendera wamonga, gambira ntumintumi muheri gwa mafupu ga ntambu yingiyingi ga Mlungu. 11 Yakalonga shintu, visoweru vyakuwi viwieri gambira visoweru vya Mlungu, na kila yakawatanga wantu katendi hangu kwa likakala lyakapananitwi na Mlungu, su muvitwatira vyoseri Mlungu kakwiswi kuitira Yesu Kristu. Kwakuwi kuweri ukwisa na likakala mashaka goseri. Yina haa. (aiōn g165) 12 Waganja wangu, namulikangasha kwa majeru makulu gampata, handa mpatwa na vitwatira vihenga. 13 Su munemeleri toziya mtabiki handa Kristu ntambu yakatabiki, su muwezi kuwera na nemeleru ivuwa shipindi ukwisa wakuwi paugubutulwa. 14 Mpeterwa mwenga payiweri mwankuyigirangwa toziya ya kumfata Kristu, shiwtatira ashi shimanizira handa Rohu gwa ukwisa, mana yakuwi Rohu gwa Mlungu, kalikala pamuhera namwenga. 15 Nakawera muntu yoseri mngati mwenu, handa pakatabika, toziya ndo mlagu na mwivi na yakanenda makondola. 16 Kumbiti handa muntu pakatabika toziya ndo kamjimira Yesu, kafriruwa nakawona soni, su kamkwisi Mlungu, toziya muntu ayu kashemwa kwa litawu lya Kristu. 17 Shipindi sha kutoza shisoka, na kutoza aku kwankwanja na wantu wakuwi Mlungu mweni. Payiweri kutoza aku kuyanjira kwtwenga, su upeleru wakuwi hauweri wa ntambu gaa kwa walii yawalema kushijimira Shisoweru Shiwigira sha Mlungu? 18 Malembu Mananagala galonga, "Payiweri vikamala kwa wantu yawamfirizya Mlungu kulopoziwa, su hayiweri hashi kwa wantu yawamgwira ndiri Mlungu na yawaatenda vidoda?" 19 Su walii yawatabika kulawirana na mafiliru ga Mlungu, mwendereyi kutenda yagaherepa na walitili pasi pa Muwumba gwawu yakawera mwaminika.

5 Kwa wazewi yawawera yawalongoziya pakati penu, nenii nuwahiga panwera mzewi tuyenu, mkipitawu gwa ntabika ya Kristu na ntenditi pamuhera muukwisa haugubutulwi pamberi, 2 mushiloleri weri shipinga shampananitwi na Mlungu, mushiloleri weri, kwa kulazimisha ndiri kumbiti kwa moyu muheri ntambu yakafira Mlungu. Mtendi lihengu ali kwa kufira ndiri mpiya, kumbiti kwa moyu gwenu gwoseri. 3 Namuwakolalima kwa makakala walii yawatulitwi pasi pa ugolokera wenu, kumbiti muheri mfanu kwa shipinga ashi. 4 Na Mlolera Mkulu pakalawira,

mwenga hamuwanki lijenjeri lya ukwisa yawufifiya ndiri. 5
Ntambu iraa ayi mwenga wantemba mufiruwa kuwajimira
wazewi yawalongoziya. Mwawoseri mwenga mfiruwa kuwera
wananaga su mpati kilitenderana maweni toziya Malembu
Mananagala galonga, “Mlungu kawasinga wantu yawawera
na malingisi kumbiti kawalanguziya manemu wantu yawawera
wananaga.” 6 Su mnanagi pasi pa liwoku lya Mlungu
lyaliwera na makakala, su kawanyasuli kwa shipindi
shakuwi. 7 Mumtulili magaziwu genu goseri, toziya yomberi
kankuwalolera weri. 8 Mulikolimlima na mulikali masu!
Toziya mngondu gwenu, Mkondola, kankuzyengetazyengeta
gambira simba yakaguguma pakasakula muntu gwa kumliya
nakamu. 9 Mgangamali munjimiru na mumlemi Shetani,
pamuvimana kuwera walongu wenu yawajimira Kristu poseri
pasipanu wankupananwa na ntabiku iraa ayi. 10 Kumbiti
pamtabika kala kwa shipindi shidini, Mlungu yakawera
gwa manemu goseri yakawashemiti kwngira muukwisa
wakuwi wa mashaka goseri mukulikolerana pamuhera na
Kristu, yomberi mweni hakawatendi waweri wakomu kayi na
kuwatula makakala na kuwagangamaziya na kuwapanana
lyanjiru ligangamala. (aiōnios g166) 11 Kwakuwi Mlungu
kuweri uwezu mashaka goseri! Yina haa. (aiōn g165) 12
Nuwalembiriti luhamba alu ludidini kwa utanga wa Silwanu,
mlongu yanummana na kumjimira. Nfira kuwapanana moyu
na kutakula kuwera shitwatira ashi ndo manemu ga nakaka
ga Mlungu. Mgangamali mumanemu aga. 13 Shipinga sha
wantu yawamjimira Kristu wayenu yawasyagulitwi na Mlungu
panu Babiloni, wankuwalamsiya. Vulaa vilii Mariku yakawera
gambira mwana gwangu, kankuwalamsiya. 14 Mulilamsiyi kwa
lirangaliru lya mafiliru ga wantu yawalikolerana pamuhera na
Kristu. Ponga iweri kwa mwenga mwawoseri yamulikolerana
pamuhera na Kristu. Yina haa.

2 Peteru

1 Neni Simoni Peteru, mtenda lihengu na ntumintumi gwa Yesu Kristu, nankuwalementera mwenga kwa uheri wa Yesu Kristu yakawera Mlungu gwetu na Mlopoziya gwetu, mpananwa njimiru teratera na yatwenga. **2** Manemu na ponga gongerekira kwa mwenga mukummana Mlungu na Yesu Mtuwa gwetu. **3** Kwa makakala gakuwi ga shimplungu, Mlungu katupanana vitwatira vyoseri vyatuvifira mumakaliru ga kumguwira kwa kummana mweni yakatushemiti tutendi pamuhera muukulu na kwa uheri wa ukwisa wakuwi na uhorepa wakuwi. **4** Kupitira avi yomberi katupanana twenga mafupu makulu na ga mana nentu, su kwa mafupu aga mpati kuzishapira upotuziya wa matamata zidoda zyaziwera pasipanu na kutenda pamuhera muntambu yakuwi ya shimplungu. **5** Toziya ayi, mgangamali kwongera njimiru yenu kwa uheri na kwa uheri wenu kwongera kuvimana, **6** na kwa kuvimana kwenu mwongeri kulikolamlima na kwa kulikolamlima kwenu mwongeri uhepelera na kwa uhepelera wenu mwongeri kumguwira Mlungu. **7** Kwa kumguwira Mlungu mwongeri uganja wa shirongu na kwa uganja wa shirongu mwongeri mafiliru. **8** Pamuhera na goseri aga kwa uvuwa, haziwatendi muweri watenda lihengu yawafaa na kuwera na mota mukummana Mtuwa gwetu Yesu Kristu. **9** Kumbiti muntu yakahera aga kawera Iwisi na kawenza ndiri kuwona na kalyaluwa kuwera kapungitwi kala vidoda vyakuvi nya makashu. **10** Su walongu wangu, mgangamali nentu kuwutenda ushemwa wenu na usyagula wenu kwa Mlungu, shiweri shiwtatira sha mashaka goseri. Handa pamulikala ntambu ayi, hapeni mulikwali nakamu, **11** na mwenga hamulekeziwi nakamu kwingira muufalumi wa mashaka goseri wa Mtuwa na Mlopoziya gwetu Yesu Kristu. (aiōnios g166) **12** Su hanendereyi kuwahluziya mashaka goseri vitwatira avi, tembera muvimani kala na mgangamala muunakaka yamuuwankiti. **13** Mona kuwera shiwtatira shiherepa kwaneni kuwayumusya na kuwahluziya vitwatira avi, shipindi shoseri shanulikala pasipanu, **14** toziya nuvimana kuwera kanongola hanfuwi, Mtuwa Yesu kristu ntambu yakang'ambiriti pota kufifa. **15** Su hantendi kila shawenza nakaka su pakuhowa kwaneni, mwenga hamuwezi kuvihola vitwatira avi shipindi shoseri. **16** Shipindi patuwafunditi kuusu makakala gakuwi na kwiza kwakuwi Mtuwa gwetu Yesu Kristu, tulitumbira ndiri tambu hera zya upayira. Twenga tuwoniti ukwisa wakuwi kwa masu getu twaweni. **17** Twenga tuweriti shipindi pakapananitwi ligoya na ukwisa kulawa kwa Mlungu Tati, shipindi liziwi palimwiziriti kulawa kwakuwi yomberi yakawera Mlungu Mkulu, palilonga, "Ayu ndo Mwana

gwangu yanumfira nentu, nherepeziwa nayomberi." **18** Kayi twenga twaweni tupikaniriti liziwi ali kulawa kumpindi kwa Mlungu shipindi patuweriti pamuhera nayomberi palugongu lunanagala. **19** Na twenga twana unakaka nentu kuusu ujumbi wa wambuyi wa Mlungu na mwenga hamutendi weri pamushipikanira nakaka, toziya shiweri gambira shikoluboyi shashilangalira muluwindu mpaka papawera mandawira na ntodonu ya mandawira ilawiri mumyoyu mwenu. **20** Pa aga, mfiruwa kuvimana kuwera kawahera muntu yakawenza kuwutakulira kwa mahala gakuwi mweni mana ya umbuyi yauwera. Mumalembu Mananagala. **21** Toziya kawahera ujumbi wa shimbui woseri yawulawirana na mafiliru ga shimuntu, kumbiti wantu walaviyiti umbuyi wa Mlungu pawalongoziwa na Rohu Mnanagala.

2 Palawiriti wambuyi yawapayira pakati pa wantu na ntambu iraa ayi wafunda wa upayira hawalawili pakati penu. Wantu awa hawayingiziyi mafundu ga upayira gagajega ucharabisiyi na kumlema Mtuwa yakawakomboriti na kwa njira ayi hawajegi vumu maharabisiwu makulu kwawu weni. **2** Kayi wantu wawuwa hawazifati njira zyau zya undiyandiya na toziya ya shili shawatenda su njira ya unakaka hayiglangwi. **3** Kwa matamata zyau zidoda zya ulunda hawapati mota kwa kuwagambira tambu zya upayira. Mlungu katuliti kwanjira makashu kuwera hakawatozi na kagonja ndiri, nakaka hakawaharabisiyi nakamu! **4** Mlungu kawalekiti ndiri wantumintumi wa kumpindi pawatenditi vidoda, su kawasiti pahala pa ntabiku, kweni aku watawitwi kwa minyololu muluwindu dunu pawahepa lishaka lya kutoza kwawu. (Tartaroō g5020) **5** Viraa Mlungu kapalekiti ndiri pasipanu pa makashu, su kajegiti mafuriku gavuwa paisi kwa wantu yawamguwiriti ndiri Mlungu, kumbiti Nuhu yakawubweriti uheri, Mlungu kamlopoziyiti mweni pamuhera na wantu wamonga saba. **6** Viraa Mlungu kalutoziti lushi zya Sodoma na Gomora na kalilunguziyiti tikitiki kwa motu, kazitenda ziweri mfanu gwa vitwatira haviwapati wantu yawamguwira ndiri Mlungu, **7** na kamlopoziyiti Lutu, muntu yakamfiriziyiti Mlungu, muntu yakahinginikiti nentu na mgenderanu gwa undiyandiya gwa wantu yawatenditi ukondola. **8** Lutu yakaweriti muntu yakamfiriziyiti Mlungu, kalikaliti pakati pawu na kila lishaka moyu gwakuwi guweriti na hinginiku nentu kwa kupikinira na kugawona matendu gawu ga udoda gawatenditi. **9** Payiwera hangu, Mtuwa kavimana ntambu ya kuwalopoziya mumajeru wantu yawamfiriziyi Mlungu na ntambu ya kuwatula wantu yawatenda ukondola su kawaazibu mulishaka lya utoza. **10** Nakamu kwa walii yawafata matamata zidoda zya nshimba na kuwubeza uwezu wa Mlungu. Kwa msindu na masinganu, wantu awa

watira ndiri na wavitakulira madoda viwumbi vyaviwera na ukwisa kumpindi. **11** Kumbiti ata wantumintumi wa kumpindi, womberi wawera na uwezu na makakala nentu, wawasitaki ndiri kwakwigiranga viwumbi avi kulongolu kwa Mtuwa. **12** Kumbiti wantu awa wavigilanga vitwatira vyawavimana ndiri, su womberi walifana na wankanyama yawahera mahala, wayiwuka na shakapanu wakamuwa na kulagwa na gambira wankanyama wakalipa womberi viraa hawagamiziwi nakamu. **13** Womberi hawapati ntabiku kwa ntabiku yawayijegiti. Nemeleru zyau ndo kutenda vitwatira nya staleyi zya nshimba paliwala. Womberi wawera madodisya na soni hera pawanemelera njira zyau zya upayira pawatenda msambu pamuhera na mwenga. **14** Masu gawu gamema uhumba na hapeni waleki kutenda vidoda. Wazyangazyanga walii yawagangamala ndiri, womberi moyu yawu izowelera kuwera na matamata zya ulunda, wapangilirwa na Mlungu. **15** Wayileka njira yayinyoshikiti, womberi wagamiriti na kufata njira ya yakayigendiriti Balamu mwana gwa Biori yakafiriti shibenamgongu sha ukondola. **16** Kumbiti toziya ukondola wakuwi su kakalipiriti na nkanyama punda yakatakula ndiri na katakuliti kwa lizigu lya muntu na kumlewlera mbuyi ayu gwa Mlungu yakafiriti kutenda shintu sha lukwali. **17** Wantu awa wawera gambira mbwiru zyaziyumi ama gambira mawundu yagasukumiti na lipuga likulu, luwindu dunu litulwa kala kwajili womberi. (questioned) **18** Toziya womberi watakuliti visoweru vizigizigi na kwa matamata zidoda zya nshimba na undiyandiya wawazyanga wantu yawanjiti kulitula gweka pa wantu yawalikaliti muwupayira. **19** Womberi wawalagira ulekeziwu, uganu womberi weni wawera wamanda wa ukondola toziya muntu kawera mumanda gwa shintu shoseri shashimkolamlima. **20** Wantu yawalituliti gweka muukondola wa pasipanu kwa kumumana Mtuwa na Mlopoziya ghetu Yesu Kristu, shakapanu wajimira kayi kugomiziwa na kusinda, su wantu awa hawaweri wadoda kuliku kwanja ntambu yawaweriti. **21** Meiweri mbaka kwa womberi kuwera mewavimani ndiri nakamu njira yaimfirizya Mlungu kuliku kuyimana shakapanu kuyileka na kulyagamiziya lilagaliru linanagala lyawapananitwi. **22** Kwana mesali yayilonga, "Ng'ang'a kagawuyira galii gakatapikit," na, "Mtumbi yakaguluritwi kala kagalagataga kayi mumadika." Ntambu ayi iwera kwawu vinu.

3 Waganja wangu, alu vinu ndo luhamba lwa pili Iwanuwalembera. Mumahamba aga mawili njeriti kuyumusiya nfiru ziherepa mumahala genu kwa kuwalozuya vitwatira avi. **2** Nfira muviholi visoweru vyavilongitwi makashu na wambuyi wanagala wa Mlungu, na lilagaliru lili

lyawapananitwi na Mtuwa na Mlopoziya kuptitira wantumintumi wenu. **3** Pamberi pa aga, mfiruwa kuvimana kuwera mashaka ga upeleru hawizi wantu weni magenderanu gawu gakolwamlima na matamata zyau zidoda, na hawawabezi. **4** Womberi hawalongi, "Yomberi kawalagiliti kuwera hakizi, su vinu kakoshi? Vitwatira ndo viraa virii kwanjira wambuyi wetu pawahowiti, vintu ndo viraa virii ntambu yaviweriti kwanja pa kuwumbwa pasipanu!" **5** Womberi kwa ng'anji wawulekiti unanaka awu kuwera Mlungu katakuliti shisoweru, mpindi ziveriti kwanjira makashu na pasipanu panyawitwi kulawa mumashi, **6** na Mlungu kagalagiliti mafuriku ga mashi gahalibisiyi pasipanu pa makashu. **7** Kumbiti kwa shisoweru shilaa ashi mpindi zya vinu na pasipanu zitulwa kwajili ya kuhalibisiwa kwa motu, pazitulwa mpaka lishaka lili lya kuwatoza na kuwagamiziya wantu yawamguwira ndiri Mlungu. **8** Waganja wangu, kumbiti namulyaluwa shintu shimu! Kulongolu kwa Mtuwa, lishaka limu liwera gambira vinja elufu yimu na vinja elufu yimu iwera gambira lishaka limu. **9** Mtuwa kakawa ndiri kugatenda galii gakalagiliti gambira wantu wamonga ntambu yawalihola kuwera hakakawi. Yomberi kahepelera toziya ya mwenga, toziya kafira ndiri ata yamu gwenu kagamiri, kumbiti kawakwega woseri wapati kuleka vidoda vyawatenda. **10** Kumbiti lishaka lya Mtuwa halizi gambira shimpemu. Mpindi haziyagamiri kwa lirindimiru likulu, na kila shintu sha kulyera hashagamiziwi kwa motu, na pasipanu na kila shintu shashiweramu havilekwi hera. **11** Toziya kila shintu hashiharabiswi kwa ntambu ayi, su mwenga hamuweri wantu wantambu gaa? Mwenga mfiruwa kulikala makaliru mananagala na kumjimiru Mlungu na kumpanana ligoya, **12** pamulihela lishaka lili lya Mlungu na kulisenda lizi kanongola, lishaka lyeni mpindi hazilunguziwi nakamu kwa motu na kuhalibisiwa, na vintu nya kulyera havyeyuki kwa livuki. **13** Kumbiti kulawirana na lagila lya Mlungu, twankuhela kuwera hakuweri na mpindi ya syayi na pasipanu pa syayi, pahala pa wantu yawamfirizya Mlungu. **14** Waganja wangu, pamuwera mwankulihela lishaka lili, mgangamali mukuherepa nentu pota na likosa lyoseri kulongolu kwa Mlungu, na kuwera na ponga nayomberi. **15** Mwenga mfiruwa kuwona uhepelera wa Mtuwa kuwera ndo lopenu lyakawapanana su mpati kulopoziya gambira Paulu mlongu ghetu yatumfira ntambu yakawalembiriti kwa luhala lyakapananitwi na Mlungu. **16** Yomberi kalembiti shintu shilaa shilii mumahamba goseri pakavilongera vitwatira avi. Mumahamba gakuwi galii kwana vitwatira vyamonga vyavikamala kuvimana, wantu yawawera wazigizigi na yawagangamala ndiri ntambu yawagalambula mana ya Malembu Mananagala gamonga, su wagapotuziya

kwa magomiziwu gawu weni. **17** Kumbiti kwa mwenga walongu wangu, mushimaniti kala shitwatira ashi. Su mulikali weri namwiza kupotuziwa na mafundu ga makosa ga wantu yawagajimira ndiri malagaliru na kuguwa kulawa muwugangamala wenu uherepa. **18** Kumbiti mwendereyi kukula mananemu na kumumana Mtuwa na Mlopoziya gwestu Yesu Kristu. Ukwisa uweri kwakuwi, vinu na ata mashaka goseri! Yina haa. (aiōn g165)

1 Yohani

1 Tuwalembera mwenga kuusu Shisoweru gwa ukomu yakaveriti kwanjira kwanja. Twenga tupata kumpikinira na kumuwona kwa masu getu twaweni, tumloliti na kumkola kwa mawoku getu twaweni. **2** Ukomu ayu pakalawiriti twenga **3** Tuwabwelera mwenga shilii shatushiwoniti na kushipikinira, su mwenga mpati kutenda pamuhera natwenga muwumu yatuwera nagu na Tati na Mwana gwakuwi Yesu Kristu. **4** Twankualembera vitwatira avi su nemeleru ya twenga imalilika. **5** Su ujumbi yatuwupikaniriti kwakuwi na yatuwabwelera mwenga kuwera Mlungu ndo ulangala na kwakuwi kwahera luwindu nakamu. **6** Patulonga kuwera twana uwumu nayomberi na uganu patugendagenda mluwindu, twenga tupaya na matendu getu ganakaka ndiri. **7** Kumbiti patugendagenda muulangala gambira Mlungu ntambu yakalikala muulangala, su hatuweri na umu twaweni gweka na mwazi gwakuwi Yesu Kristu, Mwana gwakuwi, gwankutupunga vidoda yoseri. **8** Patutakula kuwera twahera vidoda, twankulipayira twaweni na unakaka kwahera mngati mwetu. **9** Kumbiti patuleka vidoda vyatutenda, yomberi ndo mwaminika na muheri mashaka goseri, hakatulekiziyi vidoda vyetu na kutupunga ukondola woseri. **10** Patutakula kuwera tutenda ndiri vidoda, hatumtendi Mlungu kuwera mpayira na shisoweru shakuwi kwahera mngati mwetu.

2 Wana wangu yanuwafira, nuwalembera vitwatira avi su namtenda vidoda. Kumbiti muntu pakatenda vidoda, twanayu ulii ykatuteteya kwa Tati, Yesu Kristu yakamfirizya Mlungu. **2** Yomberi ndo tambiku yayilaviwitwi kulekiziyi vidoda vyetu, vidoda vyetu hera ndiri kumbiti na kulekiziyi viraa vidoda vya wantu woseri wa pasipanu. **3** Twenga twana unakaka kuwera tumumana Mlungu handa patugajimira malagaliru gakuwi. **4** Muntu pakatakula kuwera kamumana Mlungu, uganu kagajimira ndiri malagaliru gakuwi, muntu ayu kawera na upayira na unakaka kwahera mngati mwakuwi. **5** Kumbiti muntu yoseri yakashijimira shisoweru sha Mlungu, ufiru wa Mlungu uwera teratera nakamu mngati mwakuwi. Ayi ndo ntambu yatuvimana nakaka kuwera tuwera mngati mwakuwi. **6** Muntu yoseri yakatakula kuwera kalikolerana pamuhera na Mlungu, kafiruwa kulikala gambira Yesu Kristu ntambu yakalikaliti. **7** Waganja wangu, lilagaliru ali lyanuwalembera lyasyayi ndiri, kumbiti ndo lilagaliru liraa lili ligona lyamuweriti nalu kwanjira kwanja. Lilagaliru

ali ligona ndo ujumbi ulii wampikaniriti. **8** Pamuhera na hangu, nankuwalembera lilagaliru lyasyayi na unakaka wakuwi woneka kwa yomberi na mngati mwenu, toziya luwindu lyankupita na ulangala ulii wa nakaka wanja kala kulangala. **9** Muntu yoseri yakatakula kuwera kamuulangala, uganu kankumkalalira mlongu gwakuwi, muntu ayu kankali mluwindu. **10** Muntu yoseri yakamfira mlongu gwakuwi, kankulikala muulangala na kwahera shintu shoseri mngati mwakuwi shakumtenda muntu gwingi katendi vidoda. **11** Kumbiti muntu yakamkalalira mlongu gwakuwi kankulikala na kankutanya mluwindu na kavimana ndiri kwakagenda, toziya luwindu limtenda Iwisi. **12** Nuwalembera mwenga wana, toziya vidoda vyenu vilekiziwa kwa litawu Iya Kristu. **13** Nuwalembireni mwenga ashina tati, toziya mumumana Kristu yakaveriti kwanjira kwanja. Nuwalembera mwenga wantemba, toziya mumkanka Mkondola ulii. **14** Nuwalembera mwenga wana toziya mumumana Tati. Nuwalembera mwenga ashina tati toziya mumumana Kristu ndo yakaveriti kwanjira kwanja. Nuwalembera mwenga wantemba toziya muwera na makakala na shisoweru sha Mlungu shilikala mngati mwenu na mumkanka Mkondola ulii. **15** Namupafira pasipanu, ama shoseri shashiweru mupasipanu. Muntu yakapafira pasipanu, ufiru wa Tati kwahera mngati mwakuwi. **16** Toziya kila shintu shashiweru mupasipanu, matamata zidoda zya nshimba, matamata zidoda zya masu, msindu gwagujegwa na ulunda, vyoseri avi vilawa ndiri kwa Tati, kumbiti vilawa mupasipanu. **17** Pasipanu pamuhera na matamata zoseri zyaziwera mngati mwakuwi vyankupita, kumbiti muntu yakatenda mafiliru ga Mlungu, yomberi kankulikala mashaka goseri. **18** Wana wangu, ashi ndo shipindi sha upeleru. Ntambu yampikaniriti kuwera Mngondou gwa Kristu kankwiza, su wangondou wa Kristu wasoka kala. Toziya ayi twenga tuvimana kuwera shipindi sha upeleru shapakwegera. **19** Womberi walawiti kwa twenga, kumbiti waweriti ndiri nakaka watwenga. Toziya mewaweri watwenga mewalikali na twenga, kumbiti kulawa kwawu kulanguziyiti kuwera kwahera ata yamu gwawu yakaveriti gwa twenga. **20** Kumbiti mwenga muwanka Rohu Mnanagala kulawa kwa Kristu, na mwenga mwawoseri muwumana unakaka. **21** Su nuwalembera ndiri toziya muwumana ndiri unakaka, kumbiti muwumana na mwenga muvimana kuwera kwahera upayira woseri yawulawiti muwunakaka. **22** Gaa yakawera mpayu? Mpayu ndo ulii yakalema kuwera Yesu ndo Kristu ndiri. Muntu gwa ntambu ayi kawera mngondou gwa Kristu, toziya kankumlema Tati na Mwana. **23** Toziya muntu yoseri yakamlema Mwana, kamlema Tati viraa na muntu yoseri yakamjimira Mwana, su kamjimira na Tati

vira. 24 Muloli weri kuwera shilii shampikiniriti kwanjira kwanjira na shilikali mumyoyu mwenu. Handa ujumbi awu yamuwupikaniriti kwanjira kwanjira paukala mngati mwenu, su mulikala mashaka goseri mukulikolerana na Mwana na Tati. 25 Na Kristu mweni katupananiti lagilu lyakatugambiriti twenga kuwera hakatupanani ukomu wa mashaka goseri. (aiōnios g166) 26 Nuwalembera vitwatira avi kuus wantu walii yawajera kuwapotuziya. 27 Kumbiti mwenga mumwankiti Rohu Mnanagala kulawa kwa Kristu, kalikala mngati mwenu. Na Rohu ayu ntambu yakalikala mngati mwenu, mufiriziwa ndiri kufundwa na muntu yoseri. Toziya Rohu gwakuwi kankuwafunda vitwatira vyoseri na mafundu gakuwi ndo ganakaka, gapayira ndiri. Su mugakoli mafundu ga Rohu ayu na musigali kulikolerana pamuhera na Kristu. 28 Mwawana yanuwafira, mwendereyi kulikolerana pamuhera na Kristu, su yomberi pakalawira twenga tuwera na ugangamala pota kuwera na toziya ya twenga kulififa kwa soni lishaka lya kwiza kwakuwi. 29 Muvimana kuwera Kristu kamfiriziya nentu Mlungu, su mfriruwa kuvimana vira kuwera kila muntu yakamfiriziya Mlungu, kawera mwana gwa Mlungu.

3 Su muloli Tati ntambu yakatufiriti nentu ata tushemwa wana wa Mlungu. Nakaka ndo ntambu yatuwera. Mana wantu wa pasipanu watumana ndiri twenga, toziya womberi wamumaniti ndiri Mlungu. 2 Waganja wangu, vinu twenga tuwera wana wa Mlungu, kumbiti hayeniwoneki paweru ntambu hatuweri. Kumbiti tuvimana kuwera Kristu pakalawira, hatulifani nayomberi toziya hatumwoni ntambu yakawera. 3 Kila muntu yakawera na matumbiru aga mu Kristu, su kalipungi mweni gambira Kristu ntambu yakawera mnanagala. 4 Kila muntu yakatenda vidoda kalilema Lilagaliru lya Mlungu, toziya kutenda vidoda ndo kuhalibisiya Malagaliru ga Mlungu. 5 Mwenga muvimana kuwera Kristu kiziti su kawusiyi vidoda na kwhera vidoda mngati mwakuwi. 6 Su kila yakalikolerana pamuhera na Kristu, hapeni kendereyi kutenda vidoda, kumbiti kila muntu yakendereya kutenda vidoda hakenipati ng'o kumwona ama kumumana Kristu. 7 Su wana wangu, namumjimira muntu yoseri kawapayili! Muntu yakatenda matendu yagamfiriziya Mlungu, yomberi kafiriziwa na Mlungu gambira Kristu ntambu yakafiriziwa na Mlungu. 8 Muntu yakendereya kutenda vidoda kawera gwa Mkondola, toziya Mkondola katenditi vidoda kwanjira kwanjira. Kumbiti Mwana gwa Mlungu kiziti pasipanu kugahalabisiya mahengu ga Mkondola. 9 Kila muntu yakawera mwana gwa Mlungu hapeni kendereyi kutendi vidoda, toziya ukomu wa Mlungu ulikala mngati mwakuwi, yomberi hapeni kendereyi kutenda vidoda toziya kawera mwana gwa Mlungu. 10 Kwantambu

ayi tuweza kuwamana wana wa Mlungu na vira kuwamana wana wa Mkondola. Muntu yoseri yakamfiriziya ndiri Mlungu na muntu yakamfira ndiri mlongu gwakuwi, womberi wawera ndiri wana wa Mlungu. 11 Na ujumbi yamuwupikaniriti kwanjira kwanjira ndo awu, tulifiri twaweni kwa twaweni. 12 Natuwera gambira Kaini yakaweriti gwa Mkondola ulii, yakamlagiti mupusi gwakuwi. Kwa ntambu gaa kamlagiti? Toziya matendu gakuwi gaweriti makondola, kumbiti matendu galii ga mlongu gwakuwi gaweriti ga kumfiriziya Mlungu. 13 Walongu wangu, namulikangasha handa wantu wa pasipanu pawakalalira mwenga. 14 Twenga tuvimana kuwera tupita kala mukuhowa na twingira muwukomu, toziya twankuwafira walongu wetu. Kila muntu yakahera ufiru kankusigala mukuhowa. 15 Kila muntu yakamkalalira mlongu gwakuwi kawera mlag na mwenga muvimana kuwera mlag yoseri ulii kahera ukomu wa mashaka goseri mngati mwakuwi. (aiōnios g166) 16 Kwa ntambu ayi twenga tuvimana ufiru wa Mlungu, toziya Yesu Kristu kagalavyiti makaliru gakuwi kwajili yatwenga. Na twenga vira vili tufiruwa kugalavya makaliru getu kwajili ya walongu wetu. 17 Su muntu pakawera na lunda zya pasipanu, shakapanu pakamwona mlongu gwakuwi kamuhushu, kumbiti kamwonera ndiri lusungu, muntu ayu kaweza hashi kulonga kuwera kana ufiru wa Mlungu mngati mwakuwi? 18 Wana wangu, natufira kwa visoweru hera kumbiti tufiru kwa matendu na muwunakaka. 19 Hangu ndo ntambu yatuweza kuvimana kuwera twenga tuwera wantu wanakaka, su hapeni utili kulongolu kwa Mlungu. 20 Ata myoyu yetu payitutoza, tuvimana kuwera Mlungu ndo mkulu kuliku myoyu yetu, na kamana kila shintu. 21 Walongu wangu, handa myoyu yetu payitutoza ndiri, su twenga hapeni utili kulongolu kwa Mlungu, 22 na kwanka shoseri shatuluwa, toziya tugajimira malagaliru gakuwi na kutenda galii yagamfiriziya. 23 Na lilagaliru lyakuwi ndo ali, kumjimiria Mwana gwakuwi Yesu Kristu na kulfira twenga kwa twenga gambira mweni ntambu yakatulagaliriti. 24 Muntu yakagajimiria malagaliru ga Mlungu, yomberi kankulikala mukulikolerana pamuhera na Mlungu na Mlungu kankulikala mukulikolerana pamuhera nayomberi. Twenga tuvimana kuwera Mlungu kankulikala mukulikolerana pamuhera natwenga kuitira Rohu Mnanagala yakatupananiti.

4 Waganja wangu, namumjimira kila muntu yakalonga kuwera kalongoziwa na Rohu gwa Mlungu, kumbiti mujeri handa muntu ayu kalongoziwa na Rohu gwa Mlungu ama ndala, toziya wambuyi wawuwa wa upayira walawira pasipanu. 2 Ayi ndo ntambu ya kuvimana handa muntu kankulongoziwa na Rohu gwa Mlungu ama ndala, kila muntu

yakatakula kuwera, nakaka Yesu Kristu kiziti na kawera muntu, muntu ayu kalongoziwa na Rohu gwa Mlungu. 3 Kumbiti muntu yoseri yakamtakula ndiri Yesu ntambu ayi, yomberi kahera Rohu yakalawa kwa Mlungu. Muntu ayu kawera na rohu ya Mngondou gwa Kristu, mwenga mpikaniriti kala kuwera kankwiza na vinu kasoka kala mupasipanu. 4 Kumbiti mwenga wana wangu, ndo wakuwi Mlungu na muwakanka kala wambuyi wa upayira, toziya Rohu yakawera mngati mwenu kana makakala kuliku rohu yakawera mngati mwa wantu wa pasipanu. 5 Wambuyi wapayira walonga vitwatira nya pasipanu na wantu wa pasipanu wawapikinira toziya womberi ndo wantu wa pasipanu. 6 Kumbiti twenga twawantu wa Mlungu. Muntu yakamumana Mlungu, katupikinira twenga, kumbiti muntu yoseri yakamumana ndiri Mlungu, yomberi hapani katupikiniri. Su kwa ntambu ayi tuweza kuvimana kuwera kwana Rohu gwa unakaka na rohu gwa upayira. 7 Waganja wangu, tulifiri twenga kwa twenga, toziya ufiru ulawa kwa Mlungu. Kila muntu yakawera na ufiru kuwera mwana gwa Mlungu na yomberi kamumana Mlungu. 8 Muntu yoseri yakahera ufiru kamumana ndiri Mlungu, toziya Mlungu ndo ufiru. 9 Na Mlungu kalanguziyiti ufiru wakuwi kwa twenga kwa kumtuma Mwana gwakuwi gwa gweka pasipanu, su tuweri na ukomu kuitipira yomberi. 10 Agu ndo ufiru, twenga ndiri yatumfiriti Mlungu, kumbiti Mlungu ndo yatafiriti twenga, su kamtumiti Mwana gwakuwi kaweri tambiku yayilavivitwi toziya ya ulekizivi wa vidoda yetu. 11 Waganja wangu, handa Mlungu katumfiriti ntambu ayi, su twenga tufiruwa kulifira twaweni kwa twaweni. 12 Kwahera muntu yakamwoniti Mlungu nakamu, kumbiti handa patulifira twaweni kwa twaweni, Mlungu kalikala mukulikolerana pamuhera na twenga na ufiru wakuwi uwera teratera mngati mwetu. 13 Tuvimana kuwera twenga tulikala mukulikolerana pamuhera na Mlungu na Mlungu kalikala mukulikolerana pamuhera na twenga, toziya mwensi katupanana Rohu gwakuwi. 14 Na twenga tuwona na ukapitalira kuwera Tati kamtumiti Mwana gwakuwi su kaweri Mlopoziya gwa wantu wa pasipanu poseri. 15 Handa Kila muntu yakajimira kuwera Yesu ndo Mwana gwa Mlungu, Mlungu kalikala mukulikolerana pamuhera na muntu ayu, nayomberi kalikala mukulikolerana pamuhera na Mlungu. 16 Su twenga tuvimana na tujimira ufiru yakaweriti nawu Mlungu kwa twenga. Mlungu ndo ufiru na kila muntu yakalikala muufiru, kalikala mukulikolerana pamuhera na Mlungu na Mlungu kalikala mukulikolerana pamuhera na yomberi. 17 Kwa njira ayi, ufiru uwera teratera mngati mwenu su natutira mulishaka lili lya utoza, toziya makaliru getu pasipanu galifana na galii ga Kristu. 18 Muwufiru

kwahera lyoga. Kumbiti ufiru yawuwera teratera uwinga lyoga lyoseri, lyoga liza toziya wantu wankutira azabu. Muntu ulii yakawera na lyoga kawera teratera ndiri muufiru. 19 Twenga tuwera na ufiru toziya Mlungu katufiriti kwanja. 20 Muntu pakalonga, "Numufira Mlungu," kumbiti kankumkalalira mlongu gwakuwi, yomberi kawera mpayira. Toziya kila muntu yakamfira ndiri mlongu gwakuwi yakamwona, hapani kamfiri Mlungu yakamwona ndiri. 21 Na Kristu katupananitililagalaru ali, muntu yoseri yakamfira Mlungu, viraa kafiruwa kamfiri mlongu gwakuwi.

5 Kila muntu yakajimira kuwera Yesu ndo Kristu Mlopoziya ndo mwana gwa Mlungu na kila muntu yakamfira Tati, kamfira na mwana viraa. 2 Ayi ndo ntambu yatuvimana kuwera tuwfira wana wa Mlungu, kwa kumfira Mlungu na kugajimira malagaliru gakuwi. 3 Kumfira Mlungu ndo kugajimira malagaliru gakuwi. Na malagaliru gakuwi gatopa ndiri, 4 toziya kila yakawera mwana gwa Mlungu kaweza kuvikanka vitwatira vidoda nya pasipanu. Hangu ndo ntambu yatuvimana kuvikanka vitwatira vidoda nya pasipanu kwa njimiru yetu. 5 Su ndo gaa yakawenza kuvikanka Vitwatira vidoda nya pasipanu? Ndo ulii yakajimiriti kuwera Yesu ndo Mwana gwa Mlungu. 6 Yesu Kristu ndo ulii yakiziti kwa mashi na kwa mwazi gwa kuhowa gwakuwi. Kiziti ndiri kwa mashi hera, kumbiti kwa mashi na kwa mwazi. Na Rohu yakakupitalira kuwera ndo kanakaka, toziya Rohu ndo unakaka. 7 Su kwana wakapitawu watatu kumpindi kwa Mlungu, 8 Rohu Mnanagala na mashi na mwazi na walii wakapitawu watatu wajimilirana, 9 handa patuwujimira ukapitawu wa wantu, su ukapitawu wa Mlungu uwera mkulu nentu, toziya awu ndo ukapitawu wa Mlungu kuwera kamkapitalira Mwana gwakuwi. 10 Muntu yoseri yakamjimira Mwana gwa Mlungu kanawu ukapitawu mumoyu mwakuwi, kumbiti yakamjimira ndiri Mlungu, kamtenda Mlungu kuwera mpayira, toziya kajimira ndiri ukapitawu yakawulavivitwi Mlungu kuus Mwana gwakuwi. 11 Awu ndo ukapitawu kuwera, Mlungu katupananitukomu wa mashaka goseri na ukomu awu upatikana kwa njira ya Mwana gwakuwi. (aiōnios g166) 12 Muntu yoseri yakalikolerana pamuhera na Mwana gwa Mlungu, yomberi kawera na ukomu na muntu yoseri yakalikolerana ndiri pamuhera na Mwana gwa Mlungu, yomberi kahera ukomu. 13 Nuwalembera vitwatira avi mwenga yamjimira mulitawu lya Mwana gwa Mlungu, su muvimani kuwera mwenga mwanawu ukomu wa mashaka goseri. (aiōnios g166) 14 Kwa njira ayi twenga twana unakaka kulongolu kwa Mlungu, toziya shoseri shatumluwa kwa matiliru gakuwi, yomberi kuupikanira.

15 Patuvimana kuwera yomberi kuupikanira patumluwa, vira a tuvimana kuwera katupanana shoseri shatumluwa.
16 Handa gwenga paguwona mlongu gwakuwi katenda vidoda vyavimjega ndiri kuhowa, hagumluwili kwa Mlungu na Mlungu hakampanani ukomu muntu ulii. Nonga shitwatira ashi kuusu walii yawatenditi vidoda vyavijega ndiri kuhowa. Kumbiti kwana vidoda vyavijega kuhowa, nonga ndiri kuwera gwenga gufiruwa kumluwa Mlungu kuusu vidoda vilii. 17 Kila shitwatira shashimfirizya ndiri Mlungu shiwea vidoda, kumbiti kwana vidoda vyavimjega ndiri muntu kuhowa.
18 Tuvimana kuwera yawawera wana wa Mlungu hapeni wendereyi kutenda vidoda, toziya Mwana gwa Mlungu kankuwalolera weri na Mkondola ulii hapeni kawatendi shintu.
19 Twenga tuvimana kuwera twawana wa Mlungu tembera pasipanu poseri pa ukondola pakolwamlima na Mkondola.
20 Tuvimana vira a kuwera Mwana gwa Mlungu kasoka na yomberi katupanana mahala su tumumani Mlungu yakawera nakaka. Na twenga tuwera mukulikolerana pamuhera na Mlungu yakawera nakaka na mukulikolerana pamuhera na Yesu Kristu Mwana gwakuwi. Ayu ndo Mlungu gwa nakaka na ukomu wa mashaka goseri. (aiōnios g166) 21 Wana wangu, mulituli gweka na wamlungu!

2 Yohani

1 Neni mzewi mlongoziya, nukulembera gwenga mawu yagusyagulitwi na Mlungu, pamuhera na wana waku yanuwafira muwunakaka. Neni ndiri gweka yangu hera yanuwafira, kumbiti vira a vilii woseri walii yawaumana unakaka ulii, wawafira mwenga, **2** toziya ya unakaka yawulikala mngati mwetu na hawuwendereyi kulikala pamuhera na twenga mashaka goseri. (aiōn g165) **3** Manemu na lusungu na ponga vyavilawiti kwa Mlungu Tati na kwa Yesu Kristu, Mwana gwa Tati, haviweri pamuhera na twenga munakaka na ufiru. **4** Nemeleriti nentu panuwawoniti wamu wa wana waku wendereya kulikala munakaka, gambira Tati ntambu yakatulagaliriti. **5** Vinu mawu yagusyagulitwi na Mlungu, neni nukuluwa, nukulembera ndiri lilagaliru lya syayi, kumbiti lilagaliru liraa lili iyatuweriti nalu kwanjira kwanja. Tulifiri twaweni kwa twaweni. **6** Ufiru ndo awu, kulikala kwa kugajimira malagaliru ga Mlungu. Lilagaliru lyampikaniriti kwanjira kwanja ndo ali, mfiruwa kulikala kwa kuwulanguziya ufiru. **7** Toziya wapayira wawuwa walawira mupasipanu, wantu yawayimira ndiri kuwera Yesu Kristu kiziti na kuwera muntu. Muntu gwa ntambu ayi kawera mpayira na mngondu gwa Kristu. **8** Su muliloli weri maweni, su namushiyagamiziya shilii shamtenditi, kumbiti mpati kufupwa lifupu teratera. **9** Muntu yoseri yakashapira na kulikala ndiri mumafundu kuusu Kristu, kumbiti kankuvyongera vitwatira vyamonga mumafundu, muntu ayu kahera Mlungu. Muntu yoseri yakalikala mumafundu kuusu Kristu, yomberi kawera na Tati na Mwana. **10** Su muntu yoseri pakiza kwa mwenga pota kuwajegera mafundu kuusu Kristu, namumshemera ukaya kwenu ama kumulamsiya. **11** Muntu yoseri yakamulamsiya muntu ayu, kankutenda pamuhera muvitwatira vyakuwi yya ukondola. **12** Tembera nanaga gavuwa ga kuwalembera, kumbiti nfira ndiri kuwalembera. Su nankulolera kwiza namweni kuyowera na mwenga, su nemeleru ya mwenga iweri teratera. **13** Wana wa dada gwaku yakasyagulitwi na Mlungu, wankukulamusiya.

3 Yohani

1 Kulawa kwa neni mzewi mlongoziya, nukulembera gwenga

Gayu, ganja gwangu yanukufira muwunakaka. **2** Ganja gwangu, nukuluwira kwa Mlungu gupananwi vitwatira viheri, vira a nukuluwira kwa Mlungu guweri mkomu munshimba ntambu yaguwera mkomu murohu. **3** Nemeleriti nentu walongu wamu pawasokiti panu, wang'ambira kuusu ujimirika waku muwunakaka, na ntambu yagwendereya kulikala muwunakaka. **4** Kwa hera shintu shashinemeleziya nentu kuliku kupikinira kuwera wana wangu walikala munakaka. **5** Ganja gwangu, gwenga gujimirika kwa galii gaguwatendera walongu, tembera weni wawera wahenga kwa gwenga. **6** Walongu washigambira shipinga sha wantu yawamjimira Yesu kuusu ufiru wakuwi. Shondi guwatangi kwa ntambu yayimfirizya Mlungu, wendereyi na mwanja gwawu. **7** Toziya wankwanja mwanja gwawu muwuntumini wa Kristu pota kwanka utanga woseri kulawa kwa wantu yawamumana ndiri Mlungu. **8** Su twenga tufiruwa kuwatanga wantu gambira awa, na twenga tupati kutenda lihengu pamuhera nawomberi kwajili ya unakaka. **9** Nembiti luhamba kwa shipinga sha wantu yawamjimira Yesu, kumbiti Diwutirifi, yakafiraga kuwera mlongoziya gwawu, kalema nakaka kutenda pamuhera na twenga. **10** Su pansoka hananguziyi paweru vitwatira vyoseri vyakatenda, visoweru vidoda na upayira vyakatakula kuusu twenga. Vira a mweni kalema kuwashemera walongu yawawera mumwanja. Na kawalewelera wamonga yawa fira kuwashemera, kawalewelera na kawawinga kunja kwa shipinga sha wantu yawamjimira Yesu. **11** Ganja gwangu, nagufata mfanu gwa ukondola kumbiti gufati mfanu gwagumfirizya Mlungu. Kila yakatenda gaherepa kawera gwa Mlungu, kumbiti yakatenda ukondola, yomberi kamumana ndiri Mlungu. **12** Kila muntu kamkapitawulira Demetiriu, na unakaka weni umkapitawulira. Na twenga vira a twankumkapitawulira na gwenga guvimana kuwera ukapitawu wa twenga ndo wa nakaka. **13** Nweriti na gavuwa ganfiriti kukulembera, kumbiti hapeni nugalembi. **14** Ntumbira kukuwona mashaka galaa aga na hatuyoweri. Ponga iweri pamuhera na gwenga. Waganja waku wa panu wakulamusiya. Guwalamusiyi waganja wetu woseri yawawera aku, kila muntu.

Yuda

1 Neni Yuda, ntumintumi gwa Yesu Kristu na mlongu gwa Yakobu. Nankuwalembera mwenga yamushemitwi na Mlungu Tati, na yamfiruwa na Mlungu Tati na yamulikala mumafiliru gakuwi na kulolerwa weri kwajili ya Yesu Kristu. **2** Lusungu na ponga na ufiru viweri vivuwa kwa mwenga. **3** Waganja wangu, nenii nweriti na matamata ga kuwalembera kuusu ulopoziya ulii yatuwutenda pamuhera, kumbiti mona iherepa kuwalembera na kuwaluwa muiyiteyi kwa gangamala njimiru Mlungu yakawapananiti wantu wakuwi mala yimu hera kwa shipindi shoseri. **4** Toziya kwana wantu wamu yawaliyingiziyiti kwa bada pakati penu, wantu weni utoza wawu ulembitwi Mumalembu Mananagala kwanjira makashu, womberi wamjimiriti ndiri Mlungu na kumupanana ligoya, wantu yawagalambula ujumbi wa manemu ga Mlungu gwetu, su wapati kutenda undiyandiya na kumlema Yesu Kristu, yakawera Mkolamlima na Mtuwa gwetu gweka yakuwi. **5** Tembera muvimaniti kala nakamu vitwatira vyoseri avi, vinu nfira kuwaloluziya kuwera Mtuwa pakawalopoziyiti wantu wakuwi kulawa Misri, shakapanu kawagamiziyiti walii yawalemiti kujimira. **6** Na wantumintumi wa kumpindi wasinditi kugoloka weri mumpenu zyawu zyawapananitwi, kumbiti wagalekiti makawu gawu weni, Mlungu kawatatiriti mluwindu dunu kwa minyololu ya mashaka goseri su watozwi mulishaka lili likulu. (aiōnios g126) **7** Muliholi viraa Sodoma na Gomora na lushi zya mumbwega mwakuwi, wenikaya wakuwi watenditi uhumba gambira wantumintumi wa kumpindi ntambu yawatenditi uhumba na vitwatira vya kugalambula nshimba ntambu yakanyawiti Mlungu, wapananitwi azabu mumotu gwa mashaka goseri, su liweri Libeliziwu kwa wantu woseri. (aiōnios g166) **8** Ayi ndo ntambu yawawera wantu awa. Kulota kwawu kuwalonguziya kuzidodisiya nshimba zyawu weni, walema uwezu wa Mlungu na kuvihigilanga viwumbi vya kumpindi kwa Mlungu. **9** Kumbiti ata Mikaeli ntumintumi mkulu gwa kumpindi, katenditi ndiri hangu, pakasinganitii na Mkondola kuusu nshimba ya Musa, Mikaeli kajeriti ndiri kumtoza Mkondola kwa mayigilangu, kumbiti kalongiti, "Mtuwa kakukalipiri." **10** Kumbiti wantu awa wavigilanga vintu vyawavimana ndiri. Kwana vitwatira vyawavimana na wavitenda pota kuvihola, gambira wankanyama ntambu yawatenda, toziya wankanyama wahera mahala, na vitwatira avi vyankuwahalabisya wantu weni. **11** Shondi kwawu! Womberi yawagufata mgenderanu gulaa gulii gwa Kaini. Toziya ya mpiya, womberi watugiriti mota mulikosa lya Balamu na watenditi msindu gambira Kola na hawagamili

gambira yomberi ntambu yakagamiriti. **12** Awa ndo wantu yawatenda pamuhera na mwenga mushiboga shenu sha ufiru pota kuwona soni. Womberi wawera gambira matalawu ga hatali gagaweza kugwamiziya mtumbwi na waweriti gambira walolera yawaiiliziya weni hera na waweriti gambira mawundu yagahera mashi yagalonguziwa kwa liyega na waweriti gambira mitera yahera mabwajubwaju mushipindi sha kubena, yayitupilitwi na kufuwa nakamu, **13** wantu awa wawera gambira makupala makulu ga bahali, na matendu gawu ga soni galawa gambira ufulufulu. Womberi wawera gambira ntondu zyazyagamila, zyeni zitulwa mashaka goseri mluwindu dunu. (aiōn g165) **14** Na Henoki, muntu gwa shiywuku sha saba kwanjira Adamu, katungiti kala kuusu wantu awa pakalonga, "Guloli, Mtuwa kankwiza pamuhera na wantumintumi wakuwi wananagala wa kumpindi yaguweza ndiri kuwalalanga **15** su kumtoza kila muntu yakajimiriti ndiri Mlungu na kumupanana ligoya na kuwazibu wantu woseri yawalemiti kumjimiru Mlungu na kumupanana ligoya toziya ya matendu gawu goseri madoda gawatenditi pota na kumshera Mlungu, na toziya ya visoweru vyoseri vyavikalaziya vyenii wantu yawatenda vidoda vyawamtakuliriti." **16** Wantu awa ndo yawakukulika na yawaalamika na wafata matamata zyawu zidoda, walikoma shifuwa na kuwazyma wantu wamonga toziya ya mota zyawu weni. **17** Kumbiti mwenga waganja wangu, muliholi galii gamgambiriti pamberi na wantumintumi wa Mtuwa gwetu Yesu Kristu. **18** Wawagambiriti, "Mashaka ga upeleru hawalawili wantu yawamjimiru ndiri Mlungu, wantu yawafata matamata zyawu zidoda, womberi hawawatenderi lidufiya." **19** Wantu awa ndo yawajega mabagulanu pakati penu, wantu wa maholu ga shipasipanu, wantu yawahera Rohu gwa Mlungu. **20** Kumbiti mwenga, waganja wangu, mulinyawi maweni gweka munjimiru yenu yayiwera nanagala nentu na mluwi Mlungu kwa makakala ga Rohu Mnanagala. **21** Muliloleri weri muufiru wa Mlungu, pamuluhepa lusungu lwa Mtuwa gwetu Yesu Kristu, su kawajegi muukomu wa mashaka goseri. (aiōnios g166) **22** Muweri na lusungu kwa wantu woseri yawawera na lyoga, **23** muwalopoziyi wamonga kwa kuwanyasula kulawa mumotu gwa utoza, kumbiti kwa wamonga muwawoneri lusungu pamuwera na lyoga, pamuzikalalira ata nguwa zazu zyazidodisiwitwi na madowa ga matamata zazu zidoda. **24** Su yomberi kaweza kuwalolera weri su namguwa na kuwajega mwenga pota likosa mpaka kulongolu kwa ukwisa wakuwi na kwa nemeleru, **25** kwa Mlungu gweka yakuwi na Mlopoziya gwetu, uweri ukwisa na ukulu na makakala na uwezu na ukolamlima kwa njira ya Kristu Yesu Mtuwa gwetu, kwanjira

makashu pamberi pa kuwumbwa kwa pasipanu na vinu na
ata mashaka goseri. Yina haa. (aiōn g165)

Ugubutulu

1 Awu ndo ugubutulu wa Yesu Kristu, Mlungu kamupananiti kawalanguziyi wantumintumi wakuwi vitwatira vilii vifiruwa kulawira pakwegera. Kristu kavitenditi avi vimaniki kwa kumtuma ntumintumi gwakuwi gwa kumpindi kamgambiziyi ntumintumi gwakuwi Yohani vitwatira avi, **2** na Yohani kalongiti goseri gakagawoniti. Na avi ndo visoweru nya Mlungu na ukapitawu wa Yesu Kristu. **3** Mbaka yakuwi muntu yakashibetula shintola ashi shashiwera na Visoweru nya umbuyi wa Mlungu na mbaka yazu yawapikanira na kukola yagalembiti amu, toziya shipindi sha vitwatira avi shapakwegera. **4** Neni Yohani nuvilembiriti vipinga saba nya wantu vyawamjimira Yesu nya aku Asiya. Nuwapanana manemu na ponga kulawa kwa yomberi yakaweriti, yakawera na yakiza na kulawa kwa rohu saba yawawera palongolu pa shibanta shakuwi sha ukulu, **5** na kulawa kwa Yesu Kristu kapitawu mwaminika, mwiwuku gwa kwanja gwa woseri hawiwuki kwa ukomu wa syayi kulaa kwawahowiti na yomberi ndo mkolamlima gwa wafalumi wa pasipanu. Yomberi katufira na kwa mwazi gwakuwi katuyopola kulawa ntawaliru ya vidoda vyetu, **6** na katunyawa tuweri ufalumi na watambika wakumtendera Mlungu Tati gwakuwi. Kwakuwi Yesu Kristu uweri ukwisa na makakala, mashaka goseri! Yina hangu. (aiōn g165) **7** Guloli! Kankwiza mumawundi! Kila lisu halimwoni na ata walii yawamtbloliti. Makabila goseri pasipanu hagagutangi kwajili ya yomberi. Yina! Yina hangu. **8** “Neni ndo gwa kwanja na gwa upeleru wa vitwatira vyoseri.” Kalonga Mtuwa Mlungu yakawera na makakala goseri, yakawera, yakaweriti na yakiza. **9** Neni Yohani, mlongu gwenu mungati mwa Yesu, kwa kulikonaziya pamuhera na Yesu, ntenda pamuhera na mwenga kutabika na ufalumi wakuwi na uhepelera. Neni ntulitiwak pati pashisiwa shawashema Patimu panwera mtatilwa toziya ya kubwera Shisoweru sha Mlungu na upitawulira wa Yesu. **10** Su shipindi shimu, lishaka lya Mtua, nkoliti na Rohu, mpikanira kumbeli kwanenii liziwi likulu gambira mbalapi. **11** Nalyeni lilongiti, “Gugalembi mushintola galii gagugawona, gushijegi kwa vipinga avi saba nya wantu vyawamjimira Yesu kwa Efesu na kwa Simurina na kwa Perigamu na kwa Tuatira na kwa Saridi na kwa Filadefiya pamuhera na Laudikiya.” **12** Su ngalambukiti numuloli ulii yakatakuliti na neni, mona vintambi saba nya vimuliki nya zaabu, **13** na pakati pakuwi pavintambi kuweriti na shintu gambira muntu, yomberi kaweriti kavala lihabitili litali mpaka mumagulu na lushigi lwa zaabu pashifuwa. **14** Nvili zyakuwi ziweriti mfuu mbuu, masu gakuwi gang'ereng'etiti gambira mbamba zya motu, **15** magulu gakuwi gambira

shaba yawamerimeziyiti na kuyigulula mulitanuru lya motu, na liziwi lyakuwi gambira mputu. **16** Muliwoku lyakuwi lya kumliwu paveriti na ntodonu saba na mumlomu mwakuwi mlawiriti upanga yauwera na makola kuwili. Sheni shakuwi shing'ereng'eta gambira mshenji gukalipa nentu. **17** Su panumwoniti hera, nguwiti palongolu pa magulu gakuwi gambira mawuti. Kumbiti yomberi katula liwoku lyakuwi lya kumliwu pampindi paneni, kalonga, “Guleki kutira! Neni ndo gwa kwanja na gwa upeleru. **18** Neni ndo yomberi yakawera mkomu! Newiti howa, kumbiti guloli, vinu na mkomu mashaka goseri. Nanazi funguwu zya mawuti na zya mulirindi lyalihera upeleru. (aiōn g165, Hadēs g86) **19** Su vinu gulembi vitwatira avi vyaguviwona, vitwatira vyavilawira vinu na vilii havilawil shakapanu.” **20** Bada zya ntodonu saba zilii zyaguwiwoniti pakati pa liwoku lyaneni lya kumliwu na vilii vintambi saba nya vimuliki nya zaabu, ndo wantumintumi wa kumpindi wa vipinga saba nya wantu vyawamjimira Yesu.

2 “Gulembi hangu kwa ntumintumi gwa kumpindi gwa shipinga sha wantu shawamjimira Yesu wa aku Efesu. “Neni yankola ntodonu zilii saba pakati pa liwoku lyangu lya mliwu na yomberi kagendagenda muvintambi saba nya limulikil ya zaabu, ntakula hangu, **2** nuvimanana matendu gaku goseri, nuvimanana ntambu yagugangamala na kuhepelera kwaku. Nuvimanana handa hapeni guwahepeleri wantu wadoda, guwajelisiya walii yawalitakulira kuwera wantumintumi na kumbiti ndiri, guyambuliti womeri ndo wapaya. **3** Gwenga gwanawu uhepelera, guhepelera kwa kutabika kuvuwa kwajili ya litawu lyangu, kumbiti guwuya ndiri kumbeli. **4** Kumbiti nanashi shiwtatira shimu shakukuberiziya, gwenga gunfira ndiri kayi vinu gambira kwanja. **5** Su guliholi ntambu yaguweriti pamberi pa kuguwa, gukawungami na kutenda ntambu yagutenditi kwanja. Hera hangu, niza kwa gwenga na kushiwusiya shintambi shaku pahala pakuwi. **6** Kumbiti nukuyuma kwa shintu shimu, gwenga gugakalalira gawagatenda Wanikolayi ntambu yanugakalalira neni.” **7** “Yakawera na makutu su kapikaniri weri galii Rohu yakavigambira vipinga nya wantu vyawamjimira Yesu! “Mkanka hanumpanani kuliya mabwajubwaju ga mtera gwa ukomu yagulikala mu shiwunga sha Mlungu. **8** “Gulembi hangu kwa ntumintumi gwa kumpindi gwa shipinga sha wantu shawamjimira Yesu wa aku Simurina. “Avi ndo visoweru nya ulii gwa kwanja na gwa upeleru, namweni howiti na kulikala kayi, nonga hangu. **9** Nuzimana ntabika zyaku, nuumana viraa uhushu waku, tembera nakaka gwenga ndo mlunda, nuzimana nyengu zyawakutendiriti walii yawaishema Wayawudi kumbiti Wayawudi ndiri wanakaka, su

ndo shipinga shakuwi Shetani! 10 Nagutira nakamu kwa galii hagakutendi gutenduwi. Gupikaniri! Shetani hakawajeri kwa kuwatula wamu wenu mshibetubetu, mwenga hamtabiki kwa katetu mashaka lilongu. Muweri waminika mpaka kuhowa, naneni hanuwanapanani lijenjeri lya ukomu.” 11 “Yakawera na makutu su kapikaniri weri galii Rohu yakavigambira vipinga nya wantu vyawamjimira Yesu! “Mkanka hapeni katenduwi nakamu na kuhowa kwa pili. 12 “Gulembi hangu kwa ntumintumi gwa kumpindi gwa shipinga sha wantu shawamjimira Yesu wa aku Perigamu. “Avi ndo visoweru nya ulii yakawera na upanga ukalipa wana ukola kuwili. 13 Nukumana kwagulikala. Gwenga gulikala pahala papawera na shibanta sha ufalumi wa Shetani! Kumbiti gwankali mwaminika kwa nenii. Gunemiti ndiri kunjimira ata lishaka lili iya Antipa, kapitawu gwangu mwaminika, ulii pakalagitwi pakati pamwenga palii pakalikala Shetani. 14 Kumbiti nanaga madidini kwa mwenga gaherepa ndiri. Muwera na wantu yawakola mafundu ga Balamu yakamfunditi Balaki kuwalekanizya wana wa Israeli walii viboga vyawatambikiriti vinyagu na kutenda uhumba. 15 Ntambu iraayi, kwana wamu wenu wantu vilaa yawafata mafundu ga Wanikolayi. 16 Su guleki madoda. Hera hangu, hanizi kwa gwenga kanongola na kulikomanga na wantu awa kwa upanga waulawa mumlomu mwaneni. 17 “Yakawera na makutu su kapakiniri weri galii Rohu kankuvigambira vipinga nya wantu vyawamjimira Yesu! “Mkanka hakampanani shiboga shawashishema mana, shilii shashififikitii. Hanumpanani vulaa libuwi lifufu lyalilembitwi litawu lya syayi lyeni kwahera muntu yakalimaniti ira walii hera yawalyankiti. 18 “Gulembi hangu kwa wantumintumi wa kumpindi wa vipinga nya wantu vyawamjimira Yesu wa aku Tuatira, awu ndo ujumbi wa Mwana gwa Mlungu, masu gakuwi gang'ereng'eta gambira motu, na magulu gakuwi gang'ereng'eta gambira shaba yawasuguliti. 19 Nuvimana vitwatira vyaku vyoseri. Nuumana ufiru waku na njimiru yaku na untumintumi waku na uhepeluru waku. Gwenga gutenda vihereda nentu vinu kuliku kwanja palii. 20 Kumbiti nanashi shitwatira shimu kwa gwenga shiherepa ndiri. Gwenga gulijimilirana ndiri na mdala ulii Yezeberi yakalishema mbuyi gwa Mlungu, yakafunda na kuwapotuziya wantumintumi waneni watendi uhumba na kuliya viboga vyavatambikiliti vinyagu. 21 Numupanana shipindi sha kuleka madoda, kumbiti kalema kulekana na uhumba wakuwi. 22 Gupikaniri! Vinu nankumwazibu kwa malweli yomberi pamuhera na woseri yawatenditi uhumba nayu, hawapananwi ntabika nkulu handa pawaleka ndiri madoda matendu gawu madoda gawatenditi nayomberi. 23 Kayi hanuwalagi wantumini wakuwi, su vipinga nya

wantu vyamjimira Yesu vyoseri vivimani handa nenii ndo yandolandola myoyu na maholu ga wantu. Na hanumtozi kila yumu kulawirana na matendu gakuwi. 24 “Kumbiti wamonga mwenga yamuwera aku Tuatira mfata ndiri mafundu gakuwi Yezeberi na mlifunditi ndiri shilii shawashishemiti bada ya Shetani, nuwagambireni kuwera hapeni nuwapanani shisanka shamonga. 25 Mwenga mkoleleri galii gamuweru naga vinu mpaka paniza kayi.” 26 Mkanka na yakendereya kutenda vitwatira yyanuvifira mpaka upeleru, hanumpanani ukulu kwa wantu wa maisi. 27 Handa nenii nanka ukulu kulawa kwa Tati gwangu na yomberi hakawalonguzi kwa luhonga lwa shuma na kuwamegama gambira vyombu nya litapaka. 28 Kayi hanumpanani ntodonu ya mandawira. 29 “Yakawera na makutu su kagapikiniri weri galii Rohu yakavigambira vipinga nya wantu vyawamjimira Yesu!

3 “Gulembi hangu kwa ntumintumi gwa kumpindi gwa shipinga sha wantu shawamjimira Yesu wa aku Saridi. “Avi ndo visoweru nya ulii yakawera na rohu saba zya Mlungu na ntodonu saba nonga hangu. Nuvimana vitwatira vyaku vyoseri, nuvimana gumanika kuwera na ukomu kumbiti guhowa! 2 Gwimuki! Gugangamazi shoseri shiheri shashisigala, shashiwera pakwegera kufuwa. Toziya mpaka vinu, haneniwoni matendu gaku kuwera gaherepa palongolu pa Mlungu gwangu. 3 Guliholi galii gagufunditi na yagugapikaniriti, gugajimili na kulonga madoda. Paguvera masu ndiri hanukwiziri vumu gambira shimpegu na haguvimani ndiri nakamu lisaa lyanukwizira kukutoza. 4 Kumbiti kwana wadidini aku Saridi weni wazidodisiya ndiri nguwi zyawu. Womberi ndo wastahili kugendagenda pamuhera naneni, wahaha nguwi mfufu. 5 Mkanka gambira awa, hakavalisiwi nguwi mfufu. Naneni hapeni mbusiyi litawu lyakuwi kulawa mushintola sha ukomu, kayi hanumjimili handa ndo gwangu palongolu pa Tati gwangu na palongolu pa wantumintumi wa kumpindi wakuwi. 6 “Yakawera na makutu su kagapikiniri weri galii Rohu yakavigambira vipinga nya wantu vyawamjimira Yesu! 7 “Gulembi hangu kwa ntumintumi gwa kumpindi gwa shipinga sha wantu shawamjimira Yesu wa aku Filadefiya. “Avi ndo visoweru nya ulii yakawera mnanagala na gwa nakaka, nayomberi kana funguwu wa Dawudi na yomberi pakavugula kwahera yakawenza kutata na kwahera yakawenza kuvugula. 8 Nuvimana vitwatira vyaku vyoseri! Vinu nvugula palongolu paku mlyangu gweni kwahera muntu yakawenza kugutata, nuvimana handa tembera gwahera makakala nentu. Ata hangu, gushijimira shisoweru shangu pota kulilema litawu lyangu. 9 Gupikaniri! Hanukupanani wantu wa shipinga sha

Shetani, wantu weni walishema kuwera ndo Wayawudi, kumbiti ndiri, ira walonga upaya, hanuwatendi wizi kwa gwenga na kuwatenda wasuntumali palongolu paku wapati kuvimana handa neni nukufira gwenga. **10** Toziya gwenga guvikola visoweru vyangu nya kuwera na uhepelera nakamu, neni hanukuloleri weri shipindi sha uhushu wauwiza pasipanu poseri kuwajera woseri yawalikala isi zoseri. **11** Niza kwa gwenga kanongola! Gukolileri kwa makakala shaguwera nashu vinu, su nagupokwa lijenjeri lyaku na muntu yoseri. **12** Mkanka hanumtendi kaweri mpanda munumba nkulu ya Mlungu gwangu na hapeni kalawi nakamu. Hanembi viraa pampindi pakuwi litawu lya Mlungu gwangu na litawu lya lushi lya Mlungu gwangu, ndo Yerusalem ya syayi, lushi lweni halusuluki kulawa kumpindi kwa Mlungu gwangu. Kayi hanembi pampindi pakuwi litawu lyangu lya syayi. **13** "Yakawera na makutu su kagapikiniri weri galii Rohu yakavigambira vipinga nya wantu vyawamjimira Yesu!" **14** "Gulembi hangu kwa ntumintumi gwa kumpindi gwa shipinga sha wantu shawamjimira Yesu wa aku Laudikiya. "Avi ndo visoweru nya ulii yawanshema Yina hangu, kapitawu mwaminika na gwa nakaka, mweni ndo shanjiru sha viwumbi vyoseri vyakavinyawiti Mlungu. **15** Nugamana matendu gaku goseri! Nuvimana handa gwenga gupyupa ndiri ama guzizima ndiri. Mbaka meguweri shimushawu, kuzizima ama kupyupa! **16** Su toziya ntambu yaku yahemuhemu, gupyupa ndiri ama guzizima ndiri, su napakwegera kukutapika! **17** Gwenga gulitakulira, 'Neni na mlunda nana vintu vivuwa su mfira ndiri shintu shoseri.' Kumbiti guvimana ndiri handa gwenga gwana tabu, gufiruwa wakuwoneri lusungu, mhushu, mlwisi kayi gwa shivila! **18** Nukugambira guhemeri kwaneni zaabu igululiti kwa motu guweri mlunda nakaka. Kayi mbaka guhemeri vilaa nguwu mfufu, guvali na kugubika soni za shivila shaku. Guhemeri vilaa mgota gwakaswagi gupati kuwona. **19** Neni numkalipira na kumwazibu yoseri yanumfira. Hangu gulanguziyi nifiru yaku yoseri na kuleka vidoda vyagutenda. **20** Gupikaniri! Neni ngoloka pamyangu na kukota hodi. Muntu pakapikanira liziwu lyangu na kuvugula mlyangu, haningiri mngati na kuliya shiboga pamuhera nayomberi, nayomberi hakaliyi pamuhera naneni. **21** Mkanka hanumpanani kulivaga pamuhera naneni mushigoda shangu sha ufalumi, gambira vilii neni namweni paneweti mkanka nulivagiti pamuhera na Tati gwangu mushibanta shakuwi sha ufalumi. **22** "Yakawera na makutu su kapikaniri weri galii Rohu yakavigambira vipinga nya wantu vyawamjimira Yesu!"

4 Pa aga ndoliti mwona mlyangu guvugulwa kumpindi. Na lili liziwu lya mpikiniriti pamberi palii liweriti gambira

mliru gwa mbalapi, lilonga, "Gwizi panu pampindi, naneni hanukulanguziyi visoweru havilawili palongolu." **2** Palaa palii makakala ga Rohu giziti nakamu kwaneni. Na moniti kumpindi kwa Mlungu aku kwana shibanta sha ufalumi na yumu kalivaga. **3** Ulili yakalivagiti palii kawonikaniti gambira libuwi liherepa nentu lyalishemwa alumasi na libuwi lisheri liherepa. Upindi wa vula uweriti ung'ereng'eta gambira libuwi liherepa nentu lyalishemwa zumalidi na ushizyengiti shibanta sha ufalumi wega zyoseri. **4** Kuweriti na mzyengetu gwa vibanta vilongu viwili na msheshi nya shifalumi vishizyengeta shibanta sha ufalumi na pa shibanta shiliil wazewi malongu mawili na msheshi walivagiti pawavala nguwu mfufu na majenjeri ga zaabu mumituwi. **5** Mushibanta sha ufalumi kulawiti lumeta, miliaru na lupanta. Mbamba saba nya motu viweriti vyankwaka palongolu pa shibanta ashi sha ufalumi. Vimuliku avi ndo Rohu saba zya Mlungu. **6** Palongolu pa shibanta sha ufalumi kuweriti gambira bahali ya shilolero, shilangala gambira libuwi lyaling'ereng'eta nentu. Pakati palii shibanta sha ufalumi shizyengetwa na viwumbi msheshi vyawera vikomu. Viwumbi avi viweriti vimema masu munshimba yoseri kulongolu na kumbeli. **7** Shiwumbi sha kwanja shiweriti gambira simba, sha pili gambira ng'ombi, sha tatu shiweriti na sheni gambira sha muntu na sha msheshi shiweriti gambira mpongu kapungu yakaguluka. **8** Viwumbi avi vyamsheshi viweriti na vipapatiru sita kila yumu na viweriti vimema masu, mngati na kunja. Pashiru na paliwala, pota kwoyeru pavilonga, "Mnanagala, Mnanagala, Mnanagala, Mtuwa Mlungu Yakawera na Makakala. Kaweriti na yakawera na yakayiza." **9** Vipindi vyoseri viwumbi avi vyamsheshi pawamkwisiti na kumpanana ligoya na kumgambira mayagashii ayu yakalivagiti pasibanta sha ufalumi mweni yakalikala mashaka goseri, (aiōn g165) **10** wazewi walii malongu mawili na msheshi waligusiya palongolu pa ayu yakalivagiti pasibanta sha ufalumi na kumguwira ayu yakalikala mashaka goseri na kugatula majenjeri gawu palongolu pasibanta sha ufalumi pawalonga, (aiōn g165) **11** "Gwenga hera ndo Mtuwa na Mlungu gwetu! Gustahili kuwanka ukwisa na ligoya na makakala. Toziya gwenga gunyawiti vintu vyoseri, na kwa mafiliru gaku guvinyawiti na vyankulikala."

5 Shakapanu mona shintola muliwoku lya kumliwu lya ayu yakalivagiti pasibanta sha ufalumi na sheni shiweriti shilembwa mngati na kunja na kutawalilwa kwa vifindika saba. **2** Kayi numwona ntumintumi gwa kumpindi kana makakala pakabwera, "Gaa yakastahili kuyibandula mifindiku ayi na kushivugula shintola ashi?" **3** Kumbiti kuweriti ndiri na muntu

yoseri kumpindi, ama pasipanu, ama pasi kuzimu, yakaweziti kushigubutula, ama kushilola mngati. 4 Su nenii niliti kwa utama toziya kwahereti muntu yakastahili kushigubutula, ama kushilola mngati. 5 Shakapanu yumu gwa walii wazewi kang'ambiriti, "Gunyamali! Guloli! Simba gwa likabila lya Yuda, muuywuku gwa Dawudi, kakanka. Yomberi kastahili kuyibandula mifindiku yakuwi saba na kushigubutula shintola shili." 6 Shakapanu moniti pakati palii pakwegera na shibanta sha ufalumi, Mwanakondolu kagoloka, Mwanakondolu ayu kawonekaniti gambira kaleketulwa. Kazyengetwa kila uwega na walii viwumbi msheshi yawawera wakomu na walii wazewi. Kaveriti na magoli saba na masu saba geni ndo rohu saba zya Mlungu zyawazitumiti kila pahali pasipanu. 7 Mwanakondolu kagenditi, kashitola shintola shili kulawa muliwoku lya kumliu lya ulii yakalivagiti pasibanta sha ufalumi. 8 Na pakashitoliti shintola shili, viwumbi vilii vyamsheshi vyawiwera vikomu pamuhera na walii wazewi malongu mawili na wamsheshi waguwiti makukama palongolu pa Mwanakondolu. Kila yumu kaveriti na shinubi na mabakuli ga zaabu gagamemiti ubani, geni ndo maluwa ga wantu wa Mlungu. 9 Su wimbiti nyimbu ayi yasyayi, "Gwenga gustahili kashitola shintola ashi Na kuyibandula mifindiku yakuwi. Toziya gwenga gulikituliti na kwa mwazi gwaku guwakombola wantu kwajili ya Mlungu. Wantu kulawa kila makabila na kila ntambu yawalonga wantu na kulawa kwa kila wantu na kila isi. 10 Guwanyawa waweri ufalumi wa watambika wamtenderi Mlungu gwetu, nawomberi hawakolimlima pasipanu." 11 Shakapanu ndoliti, mpikaniriti liziwi lya wantumintumi wa kumpindi wavyuwa nentu, kuwalangika kwawu maelufu na maelufu na malongu ga maelufu na malongu ga maelufu. Waweriti walivaga kushizyengeta shibanta sha ukulu, viwumbi vikomu vilii vyamsheshi na walii wazewi, 12 na watakuliti kwa liziwi likulu, "Mwanakondolu yawamlikuliti kastahili kwanka makakala na ulunda na luhala na uwezu na ligoya na ukwisa na uzymi." 13 Mpikaniriti viwumbi vyoseri pampindi, pasipanu, pasi pa pasipanu na mubahali, viwumbi vyoseri nya pasipanu poseri pavilonga, "Kwakuwi yomberi yakalivaga pasibanta sha ufalumi na kwa Mwanakondolu, uweri uzymi na ligoya na ukwisa na ukulu, mashaka goseri." (aiōn g165) 14 Na viwumbi vyamsheshi vyawiwera vikomu vilii vilongiti, "Yina hangu!" Na wazewi walii waguwa makukama, waguwira.

6 Shakapanu numwoniti Mwanakondolu kankugubandula mifindiku gwa kwanja gwa ilii mifindiku saba. Mpikaniriti yumu gwa vilii viwumbi msheshi vyawiwera vikomu pakatakula kwa liziwi gambira lwa mpanta, "Gwizi!" 2 Neni ndoliti na kumbiti palii paveriti na falasi mfufu. Na mkwena panani pa

falasi gwakuwi kaveriti na upindi, wampananiti na ljenjeri. Su kalawa gambira mkanka, kendereyi kukanka. 3 Shakapanu, Mwanakondolu kagubandura mfindiku gwa pili. Numupikaniriti shiwumbi ulii mkomu gwa pili pakatakula, "Gwizi!" 4 Neni ndoliti na mona paveriti falasi yumonga palii, msheri. Mkwena panani pa falasi gwakuwi wampananiti lihengu lya kuwusiya ponga pasipanu, su wantu walilagi. Wampananiti kayi upanga mkulu. 5 Shakapanu Mwanakondolu kagubanduliti mfindiku gwa tatu. Numupikaniriti shiwumbi ulii mkomu gwa tatu pakatakula, "Gwizi!" Moniti palii paveriti na falasi yumu mtiti. Mkwena panani pa falasi gwakuwi kaveriti na vipimu viwili nya kupimira utopa mumawoku mwakuwi. 6 Mpikanirira shintu gambira liziwi lyalilawira pakati pa viwumbi vilii vyamsheshi yaviwera vikomu. Nayomberi katakuliti, "Shibaba shimu sha ubumu wa nganu kwa shiyasi sha mpiya sha shibena mgongu sha lishaka limu na vibaba vitatu nya shayili kwa shibena mgongu sha lishaka limu. Kumbiti naguhalibisiya lipaki na divayi!" 7 Shakapanu, Mwanakondolu kagubandura mfindiku gwa msheshi. Numupikinira ulii shiwumbi mkomu gwa msheshi, "Gwizi!" 8 Neni ndoliti na kumbiti kaveriti falasi yumu gwa shijivu palii. Na litawu lyakuwi mkwena panani pa falasi gwakuwi liweriti Kuhowa na lirindi lyalihera upeleri limfatiti kumbeli. Awa wapananiti makakala kwa wega yimu zya wega msheshi zya pasipanu, wawalagi wantu kwa upanga na njala na ulweli wa tawuni na kwa wankanyama wakalipa wa pasipanu. (Hadēs g86) 9 Shakapanu, Mwanakondolu kagubanduliti mfindiku gwa muhanu. Moniti pasi palii pashtatalawanda sha kutambikira rohu zya walii yawalagitwi toziya ya kubwera Shisoweru sha Mlungu na toziya ya ukapitawu yawaaulavyiti. 10 Su walira kwa liziwi likulu, "Gwee Mtuwa, yaguwera mnanagala na mijimilika, mpaka ndii hagukawi kuwatoza kwa yawakala woseri wa pasipanu kwajili ya kulagwa kwa twenga?" 11 Wapananiti kila yumu lihabitit lifufu, wagambirwa wongeri kwoyera kwa shipindi shididini, mpaka payitimiya walanga ya wantumintumi wayawu na walongu weni hawalagwi gambira womberi ntambu yawalagitwi. 12 Shakapanu ndoliti na shipindi Mwanakondolu pakagubanduriti mfindiku gwa sita, kuweriti na lirindimiru likulu lya isi, mshenji guweri mtitu gambira liguniya lititu, lyezi lyoseri liwera lisheri gambira mwazi. 13 Na ntodu zya kumpindi zituluka pa pasipanu gambira mabwajubwaju ga mumtera gwa mkuyu yagakamala ndiri yagatuluka shipindi mtera gwakuwi pagutikwa na lipuga. 14 Liyera lidegeka vipandi viwili gambira mkeka wagubilingwabilingwa, migongu yoseri na visiwa vyoseri vibegiziwa na kuhalibisiya. 15 Shakapanu wafalumi wa pasipanu na wakulu wa isi na wakulu wa mashonta na

walunda na yawawera na makakala na kila mmanda na muntu mlekeru, walififa mumpanga na mumatalawu ga kumigongu. 16 Wayigambira migongu ayi na matalawu aga, "Mtuguwukiri, mtufifi patali na yomberi yakalivaga pashibanta sha ufalumi na patali na maya ga Mwanakondolu! 17 Toziya lishaka lya gweka lya maya gawu lisoka. Gaa hakawesi kugoloka?"

7 Pa aga nuwawona wantumintumi wa kumpindi wamsheshi wagoloka pakati pa pembi zya msheshi zya pasipanu, pawakola mayega ga msheshi ga pasipanu, su lyega nalivumi ata padidika, wala pakati pa pasipanu, wala mubahali, wala mumitera. 2 Shakapanu numwona ntumintumi gwa kumpindi yumonga pakakwena pampindi kulawa kusika, kaweriti na shimaniziru sha Mlungu yakawera mkomu. Kashemiti kwa liziu likulu na kuwagambira awa wantumintumi wa kumpindi wamsheshi yawanapananitwi uwezu wa kuyihalibisiya isi na ibahali. 3 "Namuhalibisiya isi ama ibahali ama mitera, mpaka patuwatula kala shimaniziwu pashiwunji sha wantumintumi wa Mlungu gwestu." 4 Shakapanu mpikanira walanga ya walii yawatulitwi shimaniziwu, wantu miya yimu malongu msheshi na msheshi elufu wa makabila goseri ga wantu wa Israeli. 5 Likabira lya Yuda wantu lilongu na wawili elufu na Likabira lya Rubeni wantu lilongu na wawili elufu na Likabira lya Gadi wantu lilongu na wawili elufu. 6 Likabira lya Asheri wantu lilongu na wawili elufu na likabira lya Nafutari wantu lilongu na wawili elufu na likabira lya Manasi wantu lilongu na wawili elufu. 7 Likabira lya Simiyoni wantu lilongu na wawili elufu na likabira lya Lawi wantu lilongu na wawili elufu na likabira lya Isakari wantu lilongu na wawili elufu. 8 Likabira lya Zebuluni wantu lilongu na wawili elufu na likabira lya Yosefu wantu lilongu na wawili elufu na likabira lya Benjamini wantu lilongu na wawili elufu. 9 Shakapanu ndoliti, mwona lipinga likulu lya wantu wawuwa nentu yaguweza ndiri kuwalawanga, wantu wa kila isi na likabira na lukolu na ntambu wantu yawalonga na kila walongu. Nawomberi waweriti wagoloka palongolu pa shibanta sha ufalumi na palongolu pa Mwanakondolu, wawala mahabiti mafufu na kukola mitambi ya mitendi mumawoku mwawu. 10 Watakuliti kwa liziu likulu, "Ukombola wetu ulawa kwa Mlungu gwestu yakalivaga pashibanta sha ufalumi na kulawa kwa Mwanakondolu!" 11 Wantumintumi wa kumpindi woseri wagolokiti kushizyengeta shibanta sha ufalumi, wazewi na vilii viwumbi vyamsheshi vyaviwera vikomu. Wasuntamiti makukama pashibanta sha ufalumi, wamguwiriti Mlungu 12 pawalonga, "Yina hangu! Uzyumi na ukwisa na iuhala na mayagashii na ligoya na uwezu na makakala viwerti kwa Mlungu gwestu, mashaka goseri! Yina hangu!"

(aiōn g165) 13 Yumu gwa wazewi walii kankosiyiti, "Walii yawavaliti mahabiti mafufu ndo wantu gaa? Na walawira koshi?" 14 Neni numwankuliti, "Mtuwa, gwenga guvimana!" Nayomberi kang'ambiriti, "Awa ndo walii yawalawiti pakati pa ntabika nkulu. Wagululiti mahabiti gawu mumwazi gwa Mwanakondolu, gawera mafufu nakamu." 15 Su wapalongolu pa shibanta sha ufalumi sha Mlungu. Wamtendera Mlungu paliwala na pashiru mnumba nkulu yakuwi ya kumpindi, nayomberi yakalivaga pashibanta sha ufalumi, hakaweri pamuhera nawu na kuwalolera. 16 Hapeni wawoni njala kayi ama wawoni kuyimiluwa kayi, mshenji hapeni guwalunguziyyi kayi, shivuki shikalipa hapeni shiwalunguziyyi kayi, 17 toziya Mwanakondolu yakawera pakati palii pakwegera na shibanta sha ufalumi, hakaweri mlolera gwawu, nayomberi kankuwalongoziya mumbwiru ya mashi ga ukomu. Na Mlungu hakagapukuti masozi goseri mumasu gawu.

8 Na Mwanakondolu pakagubanduriti mfindiku gwa saba, kuweriti jii kumpindi kwa shipindi sha nusu saa. 2 Shakapanu, nuwawoniti wantumintumi wa kumpindi saba walii wagoloka palongolu pa Mlungu wapananitwi mimbalapi saba. 3 Ntumintumi gwa kumpindi yumonga kasokiti, katola shetezu sha zaabu, kagoloka palongolu pa shitalawanda sha kutambikira pa kutumisiya ubani. Nayomberi wampananitwi ubani uvuwa kawutumisiyai pamuhera na maluwa ga wantu woseri wa Mlungu pashitalawanda sha kutambikira sha zaabu yayiweriti palongolu pa shibanta sha ufalumi. 4 Lyosi lya ubani pamuhera na maluwa ga wantu wa Mlungu, vikweniti kunani kulawa mumawoku mwakuwi ulii ntumintumi gwa kumpindi yakaweriti palongolu pa Mlungu. 5 Shakapanu ntumintumi gwa kumpindi katola shetezu shilii, kashimemiziya motu kulawa pashitalawanda sha kutambikira, kashiyasa pasipanu. Paveriti na mpanta na lirindimiru na mimeta na libegiziwi lya isi. 6 Shakapanu wantumintumi wa kumpindi saba walii, yawaweriti na mimbalapi saba walituliti kala kugagomba mimbalapi. 7 Ntumintumi gwa kwanja gwa kumpindi kagombiti mbalapi yakuwi. Mhanganyiku gwa vula ya mabuwi na motu pamuhera na mwazi gwitikitwi pasipanu. Selusi yimu ya isi ilunguliti na selusi yimu ya mitera ilunguliti na mihamba yoseri miwisi ilunguliti. 8 Shakapanu ntumintumi gwa kumpindi gwa pili kagombiti mbalapi yakuwi na shintu gambira lugongu lukulu lwaluwaka motu luwasitwi mubahali. Selusi yimu ya ibahali igalambukiti kuwera mwazi, 9 selusi yimu ya viwumbi vyavilikalwa mubahali vifuwiti na selusi yimu ya mitumbwi ihalibisitwi. 10 Shakapanu ntumintumi gwa kumpindi gwa tatu kagombiti mbalapi yakuwi. Na ntodonu nkulu yakti gambira lisukuruwa lya motu iguwiti kulawa

kumpindi na kutulukira muselusi yimu ya nshemba na mbwiru zya mashi. **11** Ntondu ayi ishemwa "Ukalipa." Su selusi yimu ya mashi gaweriti gakalipa, wantu wawuwa wahowiti toziya ya mashi aga, toziya gagalambukiti gaweriti gakalipa. **12** Shakapanu ntumintumi gwa kumpindi gwa msheshi kagombiti mbalapi yakuwi. Su selusi yimu ya mshenji ikomitwi na selusi yimu ya lyezi ikomitwi na selusi yimu ya ntodu ikomitwi, su selusi ya vyoseri avi viwera liwindu. Selusi yimu ya paliwala yaheriti uwedu, vilaa na selusi yimu ya pashiru. **13** Shakapanu ndoliti, mpikaniriti mpoungu kapungu pakaguluka kumpindi nentu kulihera pakalonga kwa liziu likulu, "Shodi, oli, oli, kwa yawaalikala pasipanu shipindi wantumintumi wa kumpindi watatu yagasigaliti hawagombi mbalapi zyawu!"

9 Shakapanu, ntumintumi gwa kumpindi gwa mhanu kagombiti mbalapi yakuwi. Na neni mwononit ntodu iweriti ituluka muisi kulawa kumpindi. Nayeni ipananiitwi funguwu wa njira ya lirindi lyalihera na upeleru. (Abyssos g12) **2** Su ntodu ayi ivuguliti njira ya lirindi lyahera upereru, kulawiti lyosi gambira lya litanuru likulu. Mshenji na liyera vitulitwi ntiti kwa lyosi ali lya njira ya lirindi lyahera upereru. (Abyssos g12) **3** Matapa walawiti mulyosi lili, wingiriti pasupanu, wapananitwi makakala gambira ga shipinini. **4** Wagabilitwi nawahalibisiya ntundu yoseri ya isi ama vimeru vyoseri ama mitera yoseri, su wawaharibisiy walii hera yawakomitwi ndiri musheni shimanizigu sha Mlungu. **5** Matapa awa walekiziwitwi ndiri kuwalaga wantu, su kuwatabisya nentu kwa shipindi sha myezi ya mhanu. Kutama kwakujega ndo gambira kutama kwakumpata muntu shipindi pakalumwa na shipinini. **6** Mumashaka galii wantu hawasakulu kuhowa kumbiti hapeni wahowi, hawafiri kuhowa kumbiti kuhowa hakuwatugi. **7** Matapa walii wawonekiti gambira falasi yawaweriti kala kwa ng'ondu. Mumituwi mwawu waweriti na majenjeri gambira zya zaabu na nsheni zyawu ziweriti gambira zya muntu. **8** Vili zazu ziwonekiti gambira vili zya wadala na menu gawu gawonekiti gambira menu ga simba. **9** Vifuwa vyawu vigubikwa kwa vintu gambira nguwu ya shuma ya kushinga mushifuwa. Mliwu gwa mbapatiru zyawu ziweriti gambira mliwu gwa mwanja gwa mbutuka zyazikwegwa na falasi wawuwa yawatugira kung'ondu. **10** Waweriti na mishira yaiwera na misontu gambira shipinini na kwa mishira yawu ilii iweriti na makakala ga kuwaluma wantu kwa shipindi sha myezi yamhanu. **11** Wawera na mfalumi yakawakolamlima, nayomberi ndo ntumintumi gwa Shetani, yomberi ndo mkulu gwa lirindi lyalihera upeleru, litawu lyakuwi kwa Shiebraniya ndo Abadoni na kwa Shigiriki ndo Apolionyi, "Mana yakuwi ndo Mlaga." (Abyssos g12) **12** Shodi,

oli, oli ya kwanja ipititi, zisigaliti zyamonga mbili zyankwiza pa aga. **13** Shakapanu, ntumintumi gwa kumpindi gwa sita gwa kumpindi kagombiti mbalapi yakuwi. Naneni mpikaniriti liziu limu kulawa mumagoli ga msheshi yagawera mupembi msheshi pashtalawanda sha kutambikira yaiweriti palongolu pa Mlungu. **14** Liziu lili limgambiriti ulii ntumintumi gwa kumpindi gwa sita yakawera na mbalapi, "Guwavugulili wantumintumi wamsheshi wa Shetani yawatatiriti pampeku kulushemba lukulu Ewufrafi!" **15** Nayomberi kawavuguliriti walii wantumintumi wa kumpindi wamsheshi yawatandiriti kwajili ya lisaa lili lya lishaka lya mwezi gulii gwa shinja shilaa shilii, kulaga selusi yimu ya wantu. **16** Mpikaniriti walanga ya mashonta yawakwena panani pa falasi waweriti handa miliyoni miya mbili. **17** Hangu ndo ntambu yanuwawoniti falasi walii na wakwena panani pa falasi mumawonu galii, Waweriti na nguwu zya shuma muvifluwa zyaziwera njeri gambira motu, zyana langi ya buluu gambira ya liyera na ya njanu gambira ubumu wa baluti. Mituwi ya falasi walii iwonikaniti gambira mituwi ya simba, motu na lyosi na ubumu wa baluti, viweriti vyankulawa mumilomu mwawu. **18** Selusi yimu ya wantu walagitwi kwa makomangu matatu galii, motu na lyosi na ubumu wa baluti, yauweriti wankulawa mumilomu mwa falasi walii. **19** Toziya makakala ga falasi walii gaweriti mumilomu mwawu na mumishira yawu. Mishira yawu ilifaniti na njoka na iweriti na mituwi na womberi wayitendiriti kuwatenda wantu watenduwi. **20** Wantu wamonga yagasigaliti toziya walagitwi ndiri kwa makomangu galii, walekiti ndiri vidoda vyawatenda kwa kuvileka vintu vyawavinyawiti kwa mawoku gawu weni, ama kuleka kuwaguwira washamshera na vinyagu nya zaabu na mpiya na shaba na mabuwi na mitera na vintu vyaviweziti ndiri kuwona na kupikinira ama kugendagenda. **21** Ama womberi walekiti ndiri vidoda vyawatendit na kuleka kulaga na uganga na uhumba na umpeku.

10 Shakapanu, numwononit ntumintumi gwa kumpindi yumonga kana makakala kankusuluka kulawa kumpindi, kaweriti kavalisiwa liwundi na upindi wa vula mumtuwi mwakuwi. Sheni shakuwi shiweriti gambira mshenji na magulu gakuwi gaweriti gambira mpanda zya motu. **2** Mumawoku mwakuwi kakoliti shintola shididini shivugulwa. Katuliti ligulu lya kumliwu mubahali na lya kumshigi muisi iyuma, **3** na kushema kwa liziu likulu gambira lirindimiru lya simba. Pakanjiti kushema, malindimiru saba gabegeziyiti kwa kutukulira. **4** Na malindimiru saba galii pagatakuliti, neni nfiriti kulemba. Kumbiti mpikaniriti liziu kulawa kumpindi, "Visoweru nya malindimiru saba aga gaweriti bada, guleki

kulemba!" 5 Shakapanu, ntumintumi gwa kumpindi ulii yanumwoniti pakagoloka mubahali na muisi iyuma kanyasuliti liwoku lyakuvi lya kumliwu kumpindi, 6 kalirapiti kwa litawu lya Mlungu yakalikala mashaka goseri, Mlungu yakanyawiti kumpindi na vyoseri vyaviwera na ibahali na vyoseri vyaviwera pasipanu na vyoseri vyaviwera. Kalongiti, "Kwahera shipindi sha kuhepera kayi!" (aiōn g165) 7 Kumbiti mumashaka galii ntumintumi gwa kumpindi gwa saba ulii pakafira kugomba mbalapi yakuvi, Mlungu hakatendi bada yakuvi itendeki ntambu yakawagambiriti wantumintumi wakuvi, wambuyi wakuvi." 8 Shakapanu liziwu lili lyanulipikaniriti pamberi kulawa kumpindi lilongiti na neni kayi, "Gugendi gwakashitoli shintola shilii shashigubutuliti shashiwera mumawoku mwa ntumintumi gwa kumpindi yakagoloka mubahali na muisi iyuma." 9 Su numgenderiti ulii ntumintumi gwa kumpindi, numgambiriti kanupi shintola shilii shididini. Na yomberi kang'ambiriti, "Gushitoli gushiliyi. Mumlomu mwaku hashinogi gambira Iwashi, kumbiti mumtimu hashiweri shikalipa!" 10 Su nushitoliti shintola shilii shididini kulawa mumawoku mwakuvi ntumintumi gwa kumpindi ulii nishiliyiti. Nasheni shiweriti shinoga mumlomu mwangu gambira Iwashi, kumbiti panushimiriti shiweriti shikalipa mumtimu mwangu. 11 Shakapanu ng'ambiriti, "Gufiruwa kayi kuwubwera ujumbi wa Mlungu kuusu wantu wawuwa na wantu wa maisi gavuwa na wantu wa makabila gavuwa na wafalumi."

11 Shakapanu wanupiti luteti Iwaluweliti gambira luhonga, ng'ambiriti, "Gwimuki gwakaipimi numba ya Mlungu na shitalawanda sha kutambikira pakutumiziya ubani na kuwalalanga wantu yawaguwira munumba nkulu ya Mlungu. 2 Kumbiti nagupima baraza lyaliwera kunja kwa numba nkulu ya Mlungu, guleki kupima toziya awu upananwa kwa wantu yawawera ndiri Wayawudi. Weni hawalutimbangi lushi lunanagala kwa shipindi sha myezi malongu msheshi na miwili. 3 Neni hanuwanapanani uwezu wakapitawu wangu wawili su wabweri kwa shipindi ashi sha majuwa elufu yimu miya mbili na malongu sita pawavala nguwu zya maguniya." 4 Wakapitawu wawili walii ndo mitera miwili ya mizeyituni na vintambi viwili vyavigoloka kulongolu kwa Mtuwa gwa pasipanu. 5 Handa muntu pakajera kuwatenda, motu gulawa mumilomu mwawu na kuwalaga wangondu wawu na kila muntu yakajera kuwalaga hakalagwi. 6 Wakapitawu awa wanawu uwezu wa kutata liyera su vula naitowa shipindi pawabwera. Kayi wana uwezu wa kugalambula mbwiru zyoseri zya mashi ziweri mwazi na hawalavyi makomangu ga ntambu zyoseri pasipanu womberi pawafira. 7 Kumbiti pawamalira kala upitawulira wawu, nkanyama mkalipa

yakalawira mulirindi lyalihera upeleru hakalikomi na womberi, hakawakanki na kuwalaga. (Abyssos g12) 8 Mauti gawu gasigariti munjira ya lushi lukulu Iweni Iwawampingikiti palupinjika Mtuwa gwawu. Litawu lya shimbui lwa lushi alu ndo Sodoma ama Misri. 9 Wantu wa kila isi na likabira na wantu ntambu yawalonga na lukolu, hawagaloli mawuti galii shipindi sha mashaka matatu na nusu, hapeni walekizi zisilwi. 10 Wantu yawalikala pasipanu hawasekeleri kuhowa kwa wakapitawu walii. Hawatendi msambu na kulipanana mafupu, toziya wambuyi wawili awa wa Mlungu, wawatabisiyiti nentu wantu wa pasipanu. 11 Kumbiti pa mashaka matatu na nusu upumula wa ukomu kulawa kwa Mlungu uwayingiriti na womberi wagolokiti na woseri yawawoniti, wayingilitwi na lyoga likulu. 12 Shakapanu wa mbuyi wawili walii wa Mlungu wapikiniriti liziwu likulu kulawa kumpindi paliwagambira, "Mwizi pampindi panu!" Nawomberi wakweniti kumpindi pawazyengetwa na liwundi, wangondu wawu pawawera wankuwalora. 13 Shipindi shilaa shilii, kulawiriti libegiziwu likulu lwa isi, shipandi shimu sha lilongu lya lushi shitenduwiti, na wantu elufu saba wahowiti kwa libegiziwu ali. Wantu yagasigaliti watiliti nentu, wamkwisiti Mlungu gwa kumpindi. 14 Shodi, shodi, shondi ya pili ipita, kumbiti guloli! Shodi, shondi, shondi ya tatu yankwiza kanongola. 15 Shakapanu ntumintumi gwa kumpindi gwa saba kagomba mbalapi yakuvi. Na nziwu nkulu zipikanikitwi kumpindi pazilonga, "Vinu ufalumi wa pasipanu uwera wa Mtuwa ghetu na Kristu gwakuvi ulii yakamsyaguliti kuwera Mkombola gwakuvi. Na yomberi hakakolimlima mashaka goseri!" (aiōn g165) 16 Shakapanu wazewi walii malongu mawili na msheshi yawakaliti muvibanta vyawu nya ufalumi palongolu pa Mlungu, wasuntamiti makukama na wamguwiriti Mlungu, 17 pawalonga, "Mayagashii gwee Mtuwa Mlungu gwana makakala, yaguwera na yaguweriti! Toziya gulanguziya makakala gaku makulu, guwutula ukolamlima waku!" 18 "Wantu wa maisi wamemiti maya, kumbiti lishaka lya maya gaku lisoka, yina shipindi sha kuwatoza wafuwa shisoka. Shipindi sha kuwakwisa wantumintumi wambuyi waku, wanagala na woseri yawalikwisa litawu lyaku, yawamanikana na yawamanikana ndiri. Shipindi sha kuwalaga walaga wa pasipanu." 19 Shakapanu numba nkulu ya Mlungu kumpindi wayivuguliti na lisanduku lya lipatanu lyakuvi liwonikaniti munumba nkulu ya Mlungu. Kulawiriti meta na malindimiru na mpanta na mabegiziwu lya isi na vula nkulu ya mabuwi.

12 Shakapanu lilangaliru lyakulikangasha liwonikaniti kulyera, mdala yakavaliti mshenji na lyezi pasi pamagulu

gakuwi, na lijenjeri lya ntongu na mawili mumtuwi gwakuwi. 2 Kaveriti na yinda, nayomberi kabetanga kwa kutama toziya kaveriti kala kwiwula mwana. 3 Shakapanu lilangaliru lyamonga lilawiriti kulyera, njoka mkulu msheri yakaveriti na mituwi saba na magoli lilongu na kila mtuwi guweriti na lijenjeri. 4 Njoka ulii kakwegiti kwa mshira gwakuwi selusi yimu ya ntongu za lyera na kuziyasa paisi. Njoka gweni kagolokiti palongolu pa mdala ulii yakaveriti kala kwiwula mwana, kaveriti kala kummira mwana, pa kwiwuka. 5 Shakapanu mawu ulii kiwula mwana mpalu, yomberi hakakolimlima maisi goseri kwa luhonga lya shuma. Mwana kanyasuliti mpaka kwa Mlungu na mushibanta sha Mlungu sha ufalumi. 6 Mawu ulii katugiriti kushiwala pahala Mlungu pakamtandiriti. Aku hawamloleri kwa shipindi sha mashaka elufu yimu miya mbili na malongu sita. 7 Shakapanu yanjiti ngondou kumpindi, Mikaeli ntumintumi gwa kumpindi na wantumintumi wayaguwi wa kumpindi walikomangiti na njoka ulii na njoka ulii pamuhera na wantumintumi wakuwi walikomangiti na wantumintumi wa kumpindi walii. 8 Kumbiti njoka ulii na wantumintumi wakuwi wasinditi na wawingiti nakamu kumpindi kwa Mlungu. 9 Su njoka ulii mkulu wamwasiti pasi. Njoka ulii ndo njoka ulii gwa makashu yawamshema vilaa Mkondola ama Shetani yakawazyanga wantu wa pasipanu poseri. Wamwasiti pasipanu pamuhera na wantumintumi wa kumpindi wakuwi woseri pamuhera na yomberi. 10 Shakapanu mpikaniriti liziwu likulu kulawa kumpindi palilonga, “Vinu usoka ukombola na makakala na ufalumi wa Mlungu ghetu na ukolamlima wa Kristu gwakuwi! Toziya ulii yakawasitaki walongu wetu palongolu pa Mlungu ghetu, wamwasa pasi. Wamwasa pasi ulii yakawasitaki pashiru na paliwala.” 11 “Walongu wetu wakanka kwa makakala ga mwazi gwa Mwanakondolu na kwa shisoweru shawalaviyiti ukapitawu, toziya wawoniti ndiri makaliru gawu kuwera shintu, waweriti kuhowa kala. 12 Kwa toziya ayi, mnemeleri mwenga mwampindi na vyoseri vyaviwera mngati mwenu. Kumbiti oli mwenga mwa muisi na mubahali toziya Mkondola kawasulukireni kana maya makulu na kavimana kuwera mashaka gakuwi gasigala madidini.” 13 Njoka pakavimaniti kuwera wamwasiti pasipanu, kanjiti kumtugiziya mdala ulii yakaveriti kamwiwula mwana mpalu. 14 Kumbiti mdala ulii wampananiti vipapatiru viwili nya mpongu kapungu, su kaguruki kutali nentu mpaka pahala pakuwi kushiwala na mekalolerwi kwa shipindi sha vinja vitatu na nusu. 15 Su njoka katapikitii mashi gavuwa gambira lushemba, gamfatiti mdala ulii su kamiruwi. 16 Kumbiti pasipanu pamtangiti mdala ulii, pamamuka gambira mlomu na kugamira mashi aga gagalawiti mumlomu mwa njoka ulii. 17 Su njoka ulii

kamkalaliriti mdala ulii, kawukiti na kagenda kulikomanga na walewla wamonga wa mdala ayu awa ndo woseri walii yawajimira malagaliru ga Mlungu na waminika wa ukapitawu wa Yesu.

13 Su njoka kagoloka mumpeku mwa bahali. Shakapanu numwoniti nkanyama mkalipa yamu pakalawa mubahali. Kaveriti na mituwi saba na magoli lilongu na kila ligoli liweriti na lijenjeri. Pamituwi yakuwi palembiti litawu lya kumwigilanga Mlungu. 2 Nkanyama mkalipa ulii yanumwoniti kaveriti gambira duma na magulu gakuwi gaweriti gambira nkanyama dubu, mlomu gwakuwi guweriti gambira mlomu gwa simba. Njoka ulii kamupananiti nkanyama ulii makakala gakuwi na shibanta shakuwi na uwezu mkulu. 3 Mtuwi gumu gwa nkanyama mkalipa ulii guwonikaniti gambira shironda shikulu shashijega kuhowa kumbiti shironda shili shiponiti. Wantu woseri wa pasipanu walikangashiti na nkanyama mkalipa ulii na kumfata. 4 Wantu woseri wamguwiriti njoka ulii toziya kamupananiti nkanyama mkalipa ulii uwezu wakuwi. Wamguwiriti vilaa nkanyama mkalipa ulii pawalonga, “Hashi, gaa yakawera gambira nkanyama mkalipa ayu? Hashi, gaa yakaweweza kulikoma nayu?” 5 Shakapanu nkanyama mkalipa ulii kalekeziwa kutakula visoweru nya mtiti na kumwigilanga Mlungu, kalekeziwa kuwera na uwezu kwa shipindi sha myezi malongu msheshi na mawili. 6 Su kanjiti kumwigilanga Mlungu na kuligilanga litawu lya Mlungu na pahala pakalikala na woseri yawalikala kumpindi kwa Mlungu. 7 Kalekeziyiti kuwakoma ngondou na kuwakanka wantu wa Mlungu. Kampananiti uwezu kwa wantu wa kila likabira na isi na ntambu ya wantu yawalonga na lukolu. 8 Woseri yawalikala pasipanu hawamguwiri, wantu awa ndo walii matawu gawu galembitwi ndiri pamberi pa kunyawa pasipanu, mushintola sha ukomu sha Mwanakondolu yakalikitiliti. 9 “Yakawera na makutu, kapikaniri. 10 Yawampangiliti kutolwa kuwera mloporwa mpaka katolwi kuwera mloporwa na ulii yakapangiliti kulagwa kwa upanga hakalagwi kwa upanga. Su wantu wa Mlungu waweri na uehepeleru na njimiru.” 11 Shakapanu numwoniti nkanyama mkalipa yumonga kankulawa pasipanu. Kaveriti na magoli mawili gambira magoli ga mwanakondolu na kayoweriti gambira njoka. 12 Kaveriti na uwezu woseri kulawa kwa nkanyama mkalipa ulii gwa kwanja na kautendiriti uwezu ulii pahala pa nkanyama mkalipa gwa kwanja. Su katenda pasipanu poseri na woseri yawaweramu kumguwira nkanyama mkalipa ayu gwa kwanja mweni kaveriti na shironda sha kuhowa shashiponiti. 13 Su nkanyama mkalipa ayu gwa pili katenditi mauauza ga kulikangasha, kalaviyiziti motu kulawa kumpindi

gusuluki pasipanu palongolu pa wantu. 14 Kawapotoziyiti yawalikala pasipanu kwa mauzaua galii gakapananitwi kugatenda pahala pa nkanyama mkalipa gwa kwanja. Kawagambiriti yawalikala pasipanu wanyawi shinyagu kwa ligoya lya nkanyama mkalipa ulii yakanenduwitwi kwa upanga kumbiti kalikaliti kayi. 15 Nkanyama mkalipa gwa pili kapananitwi uwezu kushitenda shipumuli shinyagu shilii sha nkanyama mkalipa gwa kwanja, su shinyagu shiweziti kutakula na kuwatenda wantu woseri yawalemiti kushiguira shinyagu shilii, walagwi. 16 Kawatenditi woseri watulwi shimaniziwa mumawoku gawu ga kumliwu na musheni zyawu, yawamanika na yawamanika ndiri, walunda na wahushu, wantu walekeru na wamanda. 17 Na muntu yoseri hapeni kawezi kuhemera ama kuwuza shintu mpaka kaweri na shimaniziwa shilii. Shimaniziwa shiweriti na litawu lya nkanyama mkalipa ama walanga ya litawu lili. 18 Peni panu pafiruwa luhalu! Yakawera na mahala kaweza kuvimana mana ya walanga ya nkanyama mkalipa ayu, toziya walanga ayi iweru walanga ya muntu. Walanga ayi ndo miya sita malongu sita na sita.

14 Shakapanu moniti lugongu lwa Sayuni na Mwanakondolu kagoloka pampindi, pamuhera na yomberi waweriti wantu elufu miya yimu na malongu msheshi na msheshi, musheni zyawu walembitwi litawu lya Mwanakondolu na litawu lya Tati gwakuwi. 2 Na mpikaniriti liziwa kulawa kumpindi kwa Mlungu, liziwa lyaliweriti gambira liziwa lya mbetu na gambira lirindimuru likulu. Liziwa lyampikaniriti liweriti gambira liziwa lya wavina msambu pawagomba vinubi vyawu. 3 Waweriti wankwimba Iwimbu lya syayi palongolu pa shibanta sha ufalumi na kulongolu kwa viwumbi vikomu vyamsheshi na wazewi walii. Kwaheriti muntu yakaweziti kufifunda Iwimbu alu, ira wantu walii elufu miya yimu na malongu msheshi na msheshi yawakombolitwi pasipanu. 4 Wantu awa ndo walii yawaalituliti weri na haweniluwoni nakamu na wadala. Womberi wamfatiti Mwanakondolu kwoseri kwakagendaku. Womberi wakombolitwi kulawa kwa wantu wamonga, waweriti gambira malaviwu ga mabenu ga kwanja kwa Mlungu na kwa Mwanakondolu. 5 Wapattiti ndiri kuwera wapayira, wahera likosa lyoseri. 6 Shakapanu numwona ntumintumi gwa kumpindi yumonga kankuguluka kulyiera pakawera na Shisoweru Shiwigira sha mashaka goseri, kashibweri kwa wantu yawalikala pasipanu, kwa maisi goseri na makabila goseri na ntambu wantu woseri yawalonga na lukolu. (aiōnios g166) 7 Yomberi kalongiti kwa liziwa likulu, "Mumpanani ligoya Mlungu na kumkwisa! Toziya saa isoka ya kutoza.

Mmuguwiri yomberi yakanyawiti kumpindi na pasipanu, bahali na mbwiru zya mashi." 8 Ntumintumi gwa kumpindi gwa pili kamfatiti ulii gwa kwanja pakalonga, "Kabomoka! Babuloni lushi lukulu lubomoka! Babiloni yakawapananit mai goseri walandi divayi yakuwi, divayi ya kufira nentu uhumba wakuwi!" 9 Na ntumintumi gwa kumpindi gwa tatu kawafatiti walii wawili yawalongoleriti pakalonga kwa liziwa likulu, "Yoseri yakamguwira nkanyama mkaripa ulii na shinyagu shakuwi na kujimira kutulwa shimaniziwa shakuwi musheni shakuwi ama muliwoku lyakuwi, 10 ulamweni hakalandi divayi ya maya ga Mlungu, divayi yenyi wayitira mulutekeru lwa maya gakuwi pota kuhanganyilwa na mashi. Muntu ayu hakatabiki mumotu gwa ubumu wa baluti palongolu pa wantumintumi wa kumpindi na kulongolu kwa Mwanakondolu. 11 Lyosi lya motu lyaluwatabisiya likwena kumpindi mashaka goseri. Wantu walii yawamguwiriti nkanyama mkalipa ulii na shinyagu shakuwi na kutulwa shimaniziwa sha litawu lyakuwi, hapeni waweri na kwoyeria kwoseri pashiru na palwala." (aiōn g165) 12 Ayi imaniziya kuwera wanagala yawajimira malagaliru ga Mlungu na yawawera waminika kwa Yesu, wafiruwa kuwera wahepelera. 13 Shakapanu mpikaniriti liziwa kulawa kumpindi kwa Mlungu palilonga, "Gulembi aga! Kwanjira vinu watekelerwa walii yawahowiti, wahowa pawamjimira Kristu." Namweni Rohu Mnanagala kalonga, "Yina! Hawawoyeri kulawa muntabika zyawu, toziya matendu gawu gawafata." 14 Shakapanu ndoliti na paveriti liwundi lifufu. Na palihundu ali kalivagiti yumu gambira Mwana gwa Muntu. Kaweriti kavala lijenjeri lya zaabu mumtuwi na kukoliti shimagi shikola sha kubenera. 15 Shakapanu ntumintumi gwa kumpindi yumonga kalawiti munumba nkulu ya Mlungu na kwa liziwa likulu kamgambira ulii yakalivagiti palihundi, "Shondi, gushituli kala shimagi sha kubenanga na gubenangi, toziya shipindi sha kubenanga shisoka, mabenangu ga pasipanu gawula." 16 Su ulii yakalivagiti palihundi, kwa mawoku gakuwi kashizyengesiya shimagi shakuwi pasipanu na pasipanu pabenangitwi. 17 Shakapanu ntumintumi gwa kumpindi yumonga kalawiti mnumba nkulu ya Mlungu kumpindi pakawera na shimagi shikola sha kubenera. 18 Kayi ntumintumi yumonga gwa kumpindi, mgolokera gwa motu, kalawiti pashitalawanda sha kutambikira, kamgambiriti kwa liziwa likulu ntumintumi gwa kumpindi, ntumintumi ulii yakawera na shimagi shikola, "Na gwenga gutuli kala shimagi shaku shikola, guvijoiniri visanya vy a miyabibu ya pasipanu, toziya zyabibu zyakuwi ziwula!" 19 Su ntumintumi gwa kumpindi ayu kashizyengesiya shimagi shakuwi pasipanu, kazihengiti zyabibu zya pasipanu, kazituliti pahala pa kukamira zyabibu, pahala pa maya ga Mlungu. 20

Zyabibu zikabangwa mushikamiru ashi shashiweriti kunja kulushi na mwazi gulawiti mushikamiru ashi gwana utali wa mashi meta yimu na nusu na mnyiliriku gwa mafuliku gasokiti utali wa kilumita miya tatu.

15 Shakapanu moniti lilangaliru lyamonga likulu na lya kulikangasha, kumpindi kwa Mlungu. Paveriti wantumintumi wa kumpindi wa saba yawawera na makomangu makulu saba ga upeleru. Kwa makomangu makulu saba aga, hagaweri ga upeleru kulanguziya maya ga Mlungu. 2 Shakapanu moniti shintu gambira bahali ya shiowu, ihanganilwa na motu. Nuwawoniti vilaa wantu walii yawamkankiti nkanyama mkaripa na shinyagu shakuwi na litawu lyakuvi lishemiti kwa walangu ilii. Wantu walii wagolokiti pampenku mwa bahali ya shiowu, pawawera na vinubi vyawapananitwi na Mlungu. 3 Waveriti wankwimba Iwimbu Iwa Musa, ntumintumi gwa Mlungu na Iwimbu Iwa Mwanakondolu, pawalonga, "Mtuwa Mlungu Yakawera na Makakala, matendu gaku ndo makulu na gakukangasha! Gwenga Mfalumi gwa maisi, njira zyaku ndo ziherepa na zyanakaka! 4 Mtuwa, hashi gaa yakakuguwira ndiri gwenga na kulikwisa litawu lyaku? Gwenga gwekayaku ndo Mnanagala. Maisi goseri gankukwizira na kukuguwira toziya matendu gaku ga teratera gawonikana kwa woseri." 5 Pa aga mona numba nkulu ya Mlungu, ndoyeni Hema ya Ukapitawu, ivugulwa kumpindi. 6 Su wantumintumi wa kumpindi saba walii, yawawera na makomangu saba walawa Mnumba nkulu ya Mlungu, pawavala nguwu mfufu, ziherepa zya kung'ereng'eta na mikuli ya zaabu muvifufwa mwawu. 7 Shakapanu yumu gwawu gwa viwumbi walii wamsheshi kawapananit wantumintumi wa kumpindi saba, mabakuli ga zaabu yagamemiti maya ga Mlungu yakalikala mashaka goseri. (aiōn g165) 8 Numba nkulu ya Mlungu imemiti lyosi lyalilawiriti muukwisa wa Mlungu na mumakakala gakuwi na kwhadera muntu yakaweziti kwingira mnumba nkulu ya Mlungu mpaka upeleru wa makomangu saba galii ga wantumintumi wa kumpindi saba.

16 Shakapanu Mpikanira liziwi likulu kulawa mnumba nkulu ya Mlungu liwagambira wantumintumi wa kumpindi saba walii, "Mgendi mwakagayiti mabakuli saba aga ga maya ga Mlungu pasipanu." 2 Su ntumintumi gwa kumpindi gwa kwanja kagenda kwita libakuli lyakuvi pasipanu. Palaa palii maputi makulu gagatama nentu gawapata woseri yawaweriti na shimaniziwi sha nkanyama mkaripa ulii na walii yawashiguwiriti shinyagu shakuwi. 3 Shakapanu ntumintumi gwa pili gwa kumpindi kititi libakuli lyakuvi mubahali na mashi ga bahali yoseri gawera mwazi

gambira gwa muntu yakahowiti na viwumbi vyoseri vikomu mubahali vifuwitu. 4 Ntumintumi gwa ntatu gwa kumpindi kita libakuli lyakuvi mumishemba na mbwiru zya mashi zigalambuka mwazi. 5 Numupikaniriti ntumintumi gwa kumpindi yakalolera mashi pakalonga, "Gwee mnanagala, yaguwera na yaguweriti! Gwenga gutoza teratera. 6 Toziya wagwiti mwazi gwa wanana galala na wambuyi wa Mlungu na gwenga guwapanana mwazi wagulandi, womeri wapata shilii shawafiruwa." 7 Shakapanu mpikanira pashtalawanda sha kutambikira palonga, "Mtuwa Mlungu yaguwera na makakala! Toza zyaku ndo zya nakaka na zya teratera!" 8 Su ntumintumi gwa msheshi gwa kumpindi kayititi libakuli lyakuvi pamshenji. Mshenji gupananitwi makakala ga kuwalunguziya wantu kwa motu gwakuvi. 9 Su wantu walunguziwi nentu na livuki likulu, womeri wamwigilangiti Mlungu yakaweriti na uwezu wa makomangu aga. Walemiti kuleka vidoda vyawu vyawatenditi na viraawalemiti kumkwisa Mlungu. 10 Na ntumintumi gwa muhanu gwa kumpindi kayititi libakuli lyakuvi mushibanta sha nkanyama mkaripa ulii. Ntiti iyigiriti muufalumi wakuvi na wantu walumiti milimi yawu toziya ya kutama yawakupatiti, 11 wamwigilangiti Mlungu gwa kumpindi toziya ya kutama kwa maputu gawu. Kumbiti walekiti ndiri vidoda vyawu vyawatenditi. 12 Shakapanu ntumintumi gwa sita gwa kumpindi kayititi libakuli lyakuvi mulushemba likulu Iwawalushema Ewufrati. Mashi gakuvi gayumiti, su itilutwi kuwera njira ya wafalumi kulawa kwagulawiti mshenji. 13 Na moniti rohu ntatu zidoda zyaziweriti gambira milyuli, yumu kalawiti mumlomu mwa njoka mkulu ulii na yumonga kalawiti mumlomu mwa nkanyama mkaripa ulii na yumonga kalawiti mumlomu mwa mbuyi ulii gwa kupayira. 14 Womeri ndo rohu zya washamshera yawatenda mauauza na yawagenda kwa wafalumi wa pasipanu poseri na kuwajojinira pamuhera kwajili ya ngondu nkulu lishaka lili iya Mlungu Yakawera na Makakala. 15 "Gupikaniri! Neni nankwiza gambira shimpegu! Mbaka muntu yakalolera weri nguwu zyakuvi su nakagendagenda aku na aku na kulisoniziya paweru wantu wamwoni kashivula." 16 Su rohu zyazidoda zilii ziwajojanira wafalumi walii pamuhera pahala pawapashemup kwa Shiebraniya Alimagedoni. 17 Shakapanu ntumintumi gwa saba gwa kumpindi kayititi libakuli lyakuvi kuliyeri. Liziwi likulu lipikaniriti kulawa mushibanta sha ufalumi mnumba nkulu ya Mlungu palilonga, "Itendeka kala." 18 Kulawiriti mimeta na umatu na mipanta na lirindimiru likulu lya isi. Lirindimiru ali liweriti likulu nentu na halyenilawiri kwanjira Mlungu pakamuumbiti muntu mupasipanu. 19 Lushi lulii lukulu lupantiti wega ntatu na lushi zya maisi ziharabisiwitwi. Babiloni lushi likulu, Mlungu

kalwaluwa ndiri. Kalulandisiya lutekeru lwa divayi ya maya gakuwi makulu. 20 Visiwa vyoseri vyagamiriti na migongu iwonikaniti kayi ndiri. 21 Na vula ya mabuwi makulu gatopa gambira kilu malongu muhanu kila limu, su iwatoweriti wantu walii yawamwigilangiti Mlungu toziya ya makomangu ga vula ayi ya mabuwi, makomangu ga vula ilii ya mabuwi gaweriti makulu nentu.

17 Yumu gwa wantumintumi wa kumpindi saba walii, yawaweriti na mabakuli saba kiziti na kang'ambiriti, "Gwizi na neni hanukulanguziyi utoza yakapananitwi mndiyandiya mkulu ulii, yakalivagiti pambeku na mashi gavuwa. 2 Wafalumi wa pasipanu watenditi uhumba pamuhera nayomberi na wantu yawalikala pasipanu walowera divayi ya uhumba wakuwi." 3 Shakapanu Rohu gwa Mlungu kanjegiti na ntumintumi gwa kumpindi kanjegiti kushiwara. Kweni aku numwona mdala kalivagiti pankanya mkalipa msheri. Nkanya mkalipa ayu kaweriti kalembwa kila pahala matawu ga kumwigilangga Mlungu, kaweriti na mituwi saba na magoli lilongu. 4 Mdala ayu kaweriti kavala nguwu langi ya zambalawu na nsheri, kaweriti kalihelipizya kwa zaabu na vintu vinyawitwi kwa mabuwi ga beyi nkulu na mabuwi ga lulu. Mumawoku mwakuwi kaweriti na lutekeru lwa zaabu lwaluweliti lumema makalaliru na vitwatira vidoda vya uhumba wakuwi. 5 Pashiwunji shakuwi palembitwi visoweru vya litawu lyana mana ya bada, "Babiloni mkulu, mawu gwa waniyandiya na gwa vitwatira vyoseri vya kukalaziya nentu pasipanu." 6 Numwona mdala ayu kalowera mwazi gwa wantu wa Mlungu na mwazi gwa wantu yawalagiti toziya ya kuwera wakapitawu kwa Yesu. Panumwoniti nulikangashiti nentu. 7 Kumbiti ntumintumi gwa kumpindi kang'ambira, "Iwera hashi gwankulikangasha. Neni hanukugambiri mana ya bada yaififikit ya mdala ayu na nkanya mkalipa ayu yakampapiti, nkanya mkalipa yakawera na mituwi saba na magoli lilongu. 8 Nkanya mkalipa ayu yagumwoniti, kaweriti mkomu pakwanja kumbiti vinu kahowa. Kayi kapakwegera kulawa mulirindi lyalihera upeleru kugenda kuharabisiwa. Wantu yawalikala pasipanu hawalikangashi, wantu woseri matawu gawu galembitwi ndiri mushintola sha ukomu kwanjira kunyawa kwa pasipanu, hawalikangashi kumwona nkanya mkalipa ayu kwanja kalikaliti, shakapanu kafuwa na vinu hakalawili kayi. (Abyssos g12) 9 "Panu pafiruwa mahala na iuhala! Mituwi saba ayi ndo vigongu saba mdala ayu kalivagiti. Mituwi ayi vira ndo wafalumi saba. 10 Pakati pa wafalumi saba, wamhanu yawagamiliti kala, yamu kankali kankukolamlima na yumonga ulii kankali kwiza na pakasoka kafiruwa hakakolamlima kwa shipindi

shididini. 11 Na nkanya mkalipa ayu yakaweriti kankulikala kwanja, kumbiti vinu kalikala ndiri kayi ndo mfalumi gwa nani na yomberi vira ndo yumu gwawu gwa walii saba na kuharabisiwa. 12 "Magoli galii lilongu yagugawoniti ndo wafalumi lilongu weni haweniyanji kukolamlima. Kumbiti hawapananwi uwezu wa kukolamlima kwa shipindi sha saa yimu pamuhera na nkanya mkalipa ulii. 13 Woseri awa lilongu wawera na nfiru yimu na hawamupanani nkanya mkalipa ulii makakala na uwezu wawu. 14 Hawalikomangi na Mwanakondolu na kumbiti Mwanakondolu pamuhera na walii yakawashemiti na kuwasyagula weni ndo waminika hakawakanki toziya yomberi ndo Mtwa gwa watuwa na Mfalumi gwa wafalumi." 15 Ntumintumi gwa kumpindi kang'ambira vilaa, "Mashi galii yagugawoniti palii pakalivagiti mndiyandiya ulii, ndo mapinga ga wantu wa kulawa kila isi, ukowu na luga. 16 Na magoli lilongu galii gagugawoniti na nkanya mkalipa ulii hawamkalalili mndiyandiya ulii. Hawatoli kila shintu shakawera nashu na kumleka shivula hera, hawali vinofu vya nshimba yakuwi na kumlunguziya kwa motu. 17 Toziya Mlungu kalekera mumyoyu mwawu nfiru ya kutenda mafiliru gakuwi, su walijimirani womeri kwa womeri na kumpanana nkanya mkalipa ayu makakala ga kukolamlima mpaka galii gagatakuliti Mlungu pagatendeka. 18 "Na mdala ulii yagumwoniti ndo lushi lulii lukulu lwaluwera na ukukolamlima wawafalumi wa pasipanu."

18 Paaga numwoni ntumintumi gwa kumpindi yumonga pakasuluka kulawa kumpindi kwa Mlungu. Kaweriti na uwezu mkulu na pasipanu pamulikwa na ng'ereng'eta yakuwi. 2 Su kabotanga pakalonga, "Gubomoka, Babiloni lushi lukulu lubomoka! Vinu guwera numba ya washamshera na guwera liboma lya rohu zidoda zyoseri, na vijaka vya wampongu wadoda na wakukalaziya. 3 Toziya maisi goseri galoweriti kwa divayi ikalipa ya kufira nentu uhumba wakuwi na wafalumi wa pasipanu watenditi uhumba nayomberi. Na watenda byashala wa pasipanu wawera walunda kwa makakala ga matamata yakuwi." 4 Shakapanu mpikanira liziwi lyamonga kulawa kumpindi lilonga, "Wantu waneni, muwuki kwakuwi! Su namtenda pamuhera na yomberi muvidoda vyakuwi, Su namwiza kupata makomangu gakuwi! 5 Toziya vidoda vyakuwi vivuwa nentu mpaka kumpindi, na Mlungu kagalayaluwa ndiri matendu gakuwi gadoda. 6 Mumtenderi ntambu yakawatenderiti, mumlipi mala mbili galii gakawatendiriti. Mumuhanganyili mulutekeru lwakuwi divayi ikalipa mala mbili nentu kuliku ilii yakawapananiti. 7 Mumpanani ntabiku na utama ntambu ya kulinumba kwakuwi, kulawirana na kulikala kwakuwi kwa makaliru ga

kulinemeziya. Toziya kalikwisa mweni mumoyu, 'Nulikala panu, neni ndo malikiya. Neni na mkenja ndiri, ama hapeni mpatwi na shiwembu!' **8** Toziya ya aga makomangu gakuwi hagampati kwa lishaka limu, mauti na hinginiku na njala. Na yomberi hakalunguziwi motu, toziya Mtua Mlungu yakwazibzu ndo kawera na makakala." **9** Wafalumi wa pasipanu yawatenditi uhumba na yomberi na kulikala nayomberi makaliru ga kulinemeziya hawadayi na kulila shipindi pawawona lyosi lya lushi lulii lwankulungula kwakuwi. **10** Wankugoloka kwa kutali toziya ya kutila ntabiku yakuwi na kulonga, "Shodi! Shodi kwa gwenga lushi lukulu, gwee Babiloni, lushi lwalumanika na lwaluwera na makakala! Kwa shipindi sha saa yimu azabu yaku yankwiza." **11** Watenda byashala wa pasipanu hawalili na kwinginika, toziya kwahera muntu yakahemera kayi vintu vyawu, **12** kwahera kayi gwa kuhemera zahabu yawu na mpiya na vintu nya kunyawa kwa mabuwi nya beyi nkulu na lulu na shitani na nguwu ya langi ya zambalawu na zya halili na nguwu nsheri na vyombu vyoseri nya kila ntambu ya mitera ya gweka na vyombu vyoseri vyavinyawitwi kwa magoli ga ndembu na vintu vyoseri nya mitera ya beyi nkulu na nya shaba na shuma na ng'ereng'eta, **13** mdalasini na viwungu na ubani na manimani na divayi na lipaki na ubumu uherepa wa nganu na nganu na ng'ombi na kondolu na falasi na mbutuka zya kukwega na wamanda wawu na ata makaliru ga wantu. **14** Vintu vyoseri vyagufira guweri navi vyagamira, "Vintu vyoseri nya beyi ngulu na nya kulitumbira hapeni guiviwoni kayi!" **15** Watenda byashala yawapatiti ulunda kulawirana na lushi alu, hawagoloki kutali toziya ya lyoga lya ntabika yakuwi. Womberi hawalili na kwinginika, **16** pawalonga, "Shodi! Shodi kwa lushi alu lukulu. Guvala nguwu zyazinyawitwi kwa shitani na zya zambalawu na nsheri na Kuliheripiziya kwa zahabu na vintu vyoseri nya kunyawa kwa mabuwi ga beyi nkulu na lulu! **17** Kwa saa yimu hera ulunda waku uwagamira!" Shakapanu walongoziya woseri wa mitumbwi na yawagenda mwanja gwawu na wanamashi na woseri yawatenda byashala kwa njira ya bahali na wagolokiti kwa kutali, **18** na pawawoniti lyosi lya motu gulii gwagumlunguziyiti mdala ulii, womberi waliliti kwa kubota, "Hakwenilawiri lushi gambira lushi alu lukulu!" **19** Wagalagata lidika pamituwi yawu pawalira kwa kubota na kudaya pawalonga, "Shodi! Shodi kwa gwenga lushi lukulu! Ndo lushi lweni woseri yawawera na mitumbwi mubahali walunditi kulawirana na ulunda wakuwi, mulisa limu hera ulunda wakuwi uwuka!" **20** Mnemeleri kumpindi toziya ya uharibisiwu wakuwi. Mnemeleri wantu wa Mlungu, wantumintumi na wambuyi wa Mlungu! Mlungu kamwazibzu toziya ya vitwatira vyakawatenderiti

mwenga! **21** Shakapanu ntumintumi gwa kumpindi yumu, yakawera na makakala kalinyasuliti libuwi likulu lyalilifana na lwala, kalyasiti mubahali pakalonga, "Ntambu ira ayi Babiloni lushi lukulu halibomolwi na kwagamira nakamu. **22** Mliru gwa vinubi gwa msambu, mliru gwa wagomba luperembi na wagomba talumbeta hapeni ipikaniriki kayi mngati mwaku. Kwahera fundi gwa ntambu yoseri ilii yakiza kuwoneka kayi mngati mwaku na mliru gwa lwala hapeni lupikiniki kayi mngati mwaku. **23** Ulangala gwa shikolboyi hapeni gwoneki kayi mngati mwaku, nemeleru ya ndowa hapeni ipikiniki kayi mngati mwaku. Watenda byashala waku yawaweriti wakulu pasipanu na kwa uhawi waku maisi goseri guwapotoziyiti!" **24** Lushi lulii lwazibiwitwi toziya ya likosa lya kwita mwazi gwa wambuyi wa Mlungu na wantu woseri wa Mlungu yawalikitulitwi pasipanu.

19 Pa aga mpiikaniriti liziwi likulu gambira lipinga lya wantu wawuwa kumpindi pawalonga, "Kamzyumi Mlungu! Ulopoziya na ukwisa na makakala ndo vyakuwi mweni Mlungu gwtel!" **2** "Utoza wakuwi ndo wanakaka na wateratera. Kamtozi mndiyandiya mkulu ulii yakapapotoziyiti pasipanu kwa uhumba wakuwi. Mlungu kamtoza toziya ya kwita mwazi gwa wantumintumi wakuwi!" **3** Walonga kayi, "Kaziyumi Mlungu! Lyosi lya motu gwa gulunguziya lushi alu hagukweni kumpindi mashaka goseri!" (aiōn 9:165) **4** Na wazewi walii malongu mawili na msheshi na viwumbi walii wakomu wamseshesi, wasuntama pasi na wamguwiriti Mlungu yakalivagiti pasibanta sha ukulu pawalonga, "Yina! Kaziyumi Mlungu!" **5** Shakapanu kulawiriti mliru kulawa mushibanta sha ukulu, "Mumzyumi Mlungu gwtel mwenga wantumintumi wakuwi woseri, woseri yamumguwira Mlungu, wawamanikana na wangali kumanikana." **6** Na mpikiniriti shintu gambira mliwu gwa lipinga likulu lya wantu na mliwu gwa mbutu ya mashi gavuwa gambira mbanda nkulu, lilonga, "Kaziyumi Mlungu! Toziya Mtua Mlungu gwtel yakawera na makakala kakolamlima! **7** Tusekeleri na kunemeleri, tumkwisi Mlungu yakawera mkulu, shipindi sha ndowa ya Mwanakondolu shisoka na mdala gwa ndowa kalitanda kala. **8** Kalekeziwa kulivalasiya nguwu ya shitani yiherepa, yayiherepiti na yaying'ereng'eta!" Nguwu ayi ya shitani yiherepa ndo matendu gaherepa ga wananaagala. **9** Shakapanu ntumintumi gwa kumpindi kang'ambiriti, "Gulembi aga, mbaka walii yawashemiriti mumsambu gwa ndowa ya Mwanakondolu!" Kayi kang'ambiriti, "Avi ndo visoweru nya nakaka nya wa Mlungu." **10** Su neni nsuntama makukama kulongolu kwa magulu gakuwi, nfiriti kumguwira. Kumbiti yomberi kang'ambiriti, "Guleki! Neni ndo ntumintumi hera

gambira gwenga na walongu waku, twawoseri twawakapitawu kwa Yesu. Gumguwiru Mlungu! Wantu yawampitaulira Yesu walonguziwa na Rohu yakawalongoziyiti wambuyi wa Mlungu.” 11 Su moniti kumpindi kuvuguka na kweni aku kuweriti na falasi yamu mfufu na yakakwena pa falasi ayu kashemitiwi Mwaminika na Nakaka. Ayu kankutoza na kulikomanga ngondu kwa teratera. 12 Masu gakuwi gawera gambira limpamba lya motu na kaweriti kavala mijenjeri mivuwa pamtuwi. Kaweriti kalembwa litawu lyeni kwahera muntu yakalimaniti ira ulamweni. 13 Kavaliti nguwu yayilowanizitwi mumwazi. Litawu lyakuwi ndo “Shisoweru sha Mlungu.” 14 Mashonta wa kumpindi yawavaliti nguwu ziherepa mfufu zya kitani, wamfatiti pawawera wakwena falasi wafufu. 15 Upanga ukola ulawa mumlomu mwakuwi na kwa upanga awu hakawakaniki wantu woseri wa maisi. Yomberi ndo hakawakolimlima kwa luhonga lwa shuma na kuyikama divayi pahala pa kukamira zyabibu, pahala pa maya ga Mlungu Yakawera na Makakala. 16 Panguwu yakuwi na pamagulu gakuwi, kaweriti kalembwa, “Mfalumi gwa wafalumi na Mtuwa gwa watuwa.” 17 Su numwoniti ntumintumi gwa kumpindi yamu kagoloka pamshenji. Kabota na kuwagambira wampongu woseri yawaweriti wankuguluka kuliyeri, “Mwizi Mjojiniki pamuhera mumsambu mkulu gwa Mlungu. 18 Mwizi mwakaziliyi nshimba zya wafalumi na zya wakulu wa mashonta na zya wantu yawawera na makakala na zya falasi na yawakwena falasi. Mwizi muziliyi nshimba zya wantu woseri pawera walekeru ama wamanda, wamanika na wangali kumanikana.” 19 Shakapanu moniti nkanyama mkalipa yamu ulii na mfalumi gwa pasipanu na shonta gwawu wajojinika pamuhera su walikomangi na ulii yakalivagiti pa falasi mfufu pamuhera na mashonta wakuwi. 20 Kumbiti nkanyama mkalipa ayu wamtoliti lopola pamuhera na mbuyi gwa kupayira yakaweriti kankutenda mauauza palongolu pakuwi. Kwa mauauza aga, yomberi kawapotoziyiti walii yawaweriti na shimaniziru sha nkanyama mkalipa ulii na walii yawashiguwiriti shinyagu shakuwi. Mkanyama mkalipa ayu pamuhera na mbuyi ayu gwa kupayira wasitwi woseri wawili, pawawera wakomu mnngati mwa litanda lyalimema mabuwi ga baluti yagayaka motu, (Limnē Pyr g3041 g4442) 21 na mashonta wawu walagitwi kwa upanga wawulawiti mumlomu mwa ulii yakakwena pa falasi mfufu. Wampongu woseri wikuzyitwi kwa vinofu vyawu.

20 Shakapanu numwona ntumintumi gwa kumpindi yamu kankusuluka kulawa kumpindi pakaweriti na funguwa wa mlyangu gwa lirindi lyahera upereru na mnyololu mkulu muliwoku mwakuwi. (Abyssos g12) 2 Kamkamula njoka mkulu ulii, njoka gwa makashu, ndomweni Mkondola ama

Shetani na kamtawa kwa mnyololu kwa vinja elufu yimu. 3 Ntumintumi gwa kumpindi kamwasiti mulirindi lyahera upereru, kagutatiti mlyangu gwa kwingilira aku na kagutula mfindiku, su nakaweza kayi kugapotoziya maisi mpaka pavisoka vinja elufu yimu. Kumbiti pa vinja avi ndo mpaka wamvugulli kayi, kwa katepu hera. (Abyssos g12) 4 Shakapanu moniti vibanta nya wa falumi na wantu yawalivagiti pakuwi, wantu awa wapananitwi uwezu wa kutoza. Moniti viraa myoyu ya walii yawaweriti yawadumulitwi toziya ya shisoweru sha Mlungu. Womberi wamguwiritu ndiri nkanyama mkalipa ulii ama shinyagu shakuwi, watulitwi ndiri shimaniziru paviwunju vyawu ama pamawoku gawu. Wapatiti kayi ukomu na wakolitimlima gambira wafalumi pamuhera na Kristu kwa vinja elufu yimu. 5 Wamonga walii yawahowiti wapatiti ndiri ukomu mpaka vinja elufu yimu ikamiliki. Awu ndo uzyukisiwu wa kwanja. 6 Watekeleritwi na wananagala kwa woseri yawatenda pamuhera muuzyukisiwu awu wa kwanja. Kuhowa kwa pili hapeni kuweri na makakala kwa womberi, hawaweri watambika wa Mlungu na wantu wa Kristu Mkombola na hawakolimlima gambira wafalumi pamuhera nayomberi kwa vinja elufu yimu. 7 Shipindi sha vinja elufu yimu pashisokiti, Shetani hakavugulilwi kulawa kushibetubetu kwakuwi. 8 Su hakalawi kunja kugapotoziya maisi goseri ga wega zyoseri zya pasipanu, wantu awa hawashemwi Gogu na Magogu. Shetani hakajojinili pamuhera kwajili ya ngondu na womberi hawaweri wawuwa gambira mhanga gwa kumpwani. 9 Wapititi muisi yoseri, waizyengikiti kambi ya wantu wa Mlungu, lushi Iwalufirwa na Mlungu. Kumbiti motu gusuluka kulawa kumpindi na kuwalunguziya nakamu. 10 Na Mkondola yakaweriti kankuwapotuziya, wamwasiti mulitanda lya lyalimemiti mabuwi ga baluti yagayaka motu gwa shibiriti, mwamuweriti nkanyama mkalipa ulii na mbuyi ulii gwa kupayira na womberi hawatabiki paliwala na pashiru mashaka goseri. (aiōn g165, Limnē Pyr g3041 g4442) 11 Shakapanu moniti shibanta shikulu sha ukulu shiweru na ulii yakalivaga pakuwi. Pasipanu na kumpindi viwukiti kulongolu kwakuwi na viwonikaniti ndiri kayi. 12 Na nuwawoniti wantu yawahowiti, wamanika na wangali kumanika, wagoloka palongolu pa shibanta sha ukulu na vintora vigubutulitwi. Shintola shamonga, ndo shintola sha ukomu, washivugulit viraa. Yawahowiti watozitwi kulawirana na matendu gawu ntambu yayilembitwi muvintola avi. 13 Bahali iwalaviyiti kunja yawahowiti yawaweriti mnngati mwakuwi, kuhowa na lirindi lyalihera upeleru viwalaviyiti kunja yawahowiti yawaweriti mnngati mwakuwi. Kila yamu wamtoziti kulawirana na matendu gakuwi. (Hadēs g86) 14 Shakapanu kuhowa

na lirindi lyalihera upeleru viyasitwi mulitanda lya motu. Litanda ali lya motu ndo kuhowa kwa pili. (Hadēs g86, Limnē Pyr g3041 g4442) 15 Muntu yoseri, litawu lyakuwi liwoneka ndiri mushintola sha ukomu, kasitwi mulitanda lya motu. (Limnē Pyr g3041 g4442)

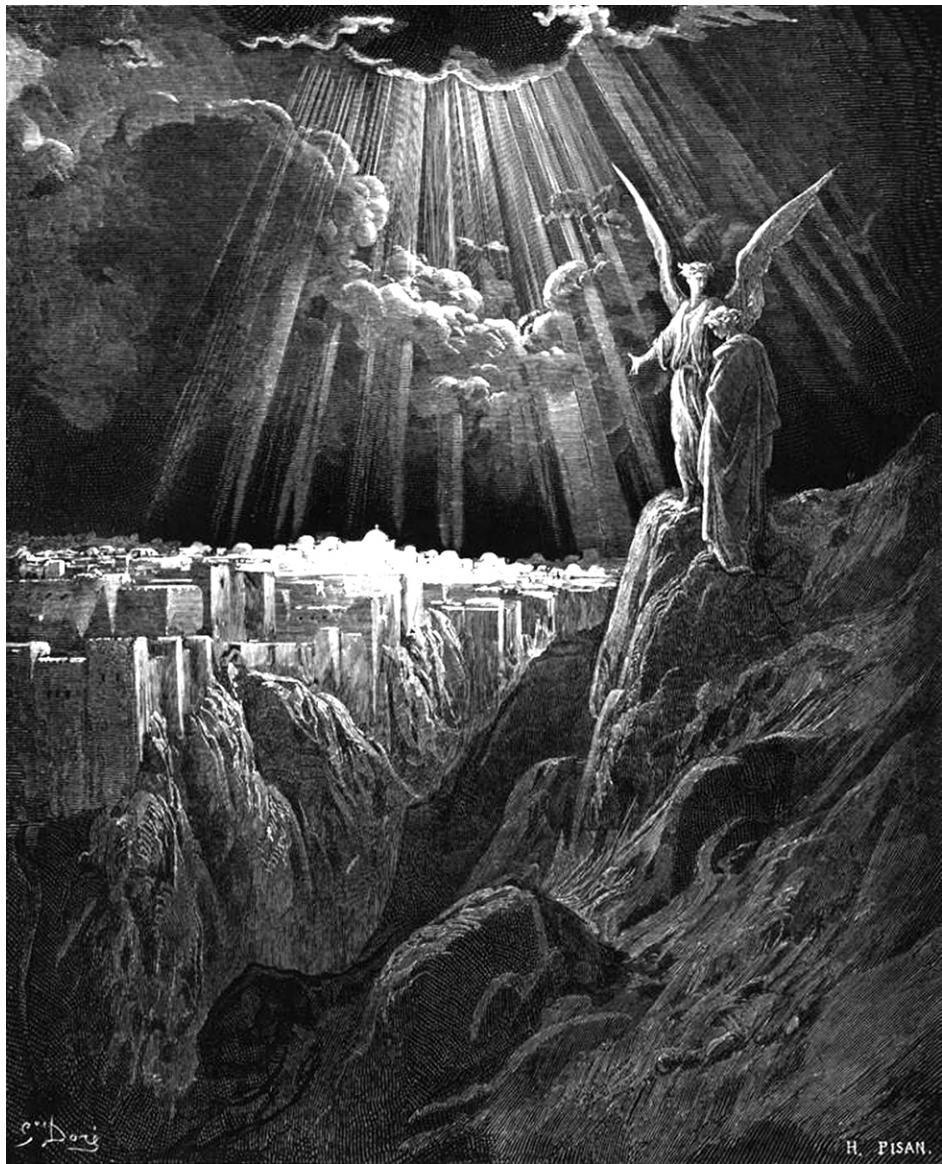
21 Shakapanu moniti mpindi ya syayi na isi ya syayi.

Kumpindi kulii kwa kwanja na pasipanu pa kwanja viwukiti na bahali iweriti ndiri kayi. 2 Nuluwona lushi lunanagala, Yerusalemu ya syayi, palusuluka kulawa kumpindi kwa Mlungu. Luweriti litandirwa weri gambira mdala gwa ndowa yakaheripiziti kala kuliwona na mpalu gwakuwi. 3 Shakapanu mpikaniriti liziu likulu kulawa mushibanta sha ufalumi lilonga, "Guloli! Kaya ya Mlungu pamuhera na wantu. Hakalikali pakati pawu, nawomberi hawaweri wantu wakuwi, nayomberi hakaweri Mlungu gwawu. 4 Yomberi hakapukuti masozi gawu goseri, toziya kuhowa hapeni kuweri kayi ama utama ama kulila ama kutama toziya pasipanu pagona papita." 5 Shakapanu ulii yakalivagiti pashibanta sha ufalumi kalonga, "Guloli, nankutenda goseri gasyayi." Kayi kang'ambira, "Gulembi shitwatira ashi, toziya visoweru avi ndo vya ujimirika na vya nakaka!" 6 Kayi kang'ambira, "Gatimiya! Neni mwanjiru na mperelu, Neni ndo gwa kwanja na gwa upeleru. Yakayimuluwa hanumpanani shilanda sha hera kulawa mumbiru ya mashi ga ukomu. 7 Mkanka yoseri hakanki ashi, na neni hanweri Mlungu gwakuwi, nayomberi hakaweri mwana gwangu. 8 Kumbiti wantu yawawera na lyoga na yawajimira ndiri na yawagamira na yawalaga na wahumba na wahawi na yawaguwira vinyagu na yawapayira woseri na pahala pawu ndo hapaweri mulitanda lyalimema mabuwi ga baluti yagayaka motu, aku ndo kuhowa kwa pili." (Limnē Pyr g3041 g4442) 9 Su yumu gwa wantumintumi wa kumpindi saba walii yawaweriti na mabakuli saba galii yagamemiti makomangu saba ga upeleru, kiziti na kung'ambira, "Gwizi! Na neni hanukulanguziyi mdala gwa ndowa, mdala gwakuwi Mwanakondolu!" 10 Su Rohu gwa Mlungu kanjegiti na ntumintumi gwa kumpindi kankweneziya palugongu lutali nentu. Kananguziyiti lushi lunanagala, Yerusalemu palusuluka kulawa kumpindi, 11 pawung'ereng'eta ukwisa wa Mlungu. Ulangala wakuwi uweriti gambira libuwi lya beyi nkulu lyalishemwa yasipi, gambira mabuwi gaherepa nentu ga beyi nkulu, yilangala gambira libuwi lyalimulika. 12 Shiweriti na shibambaza sha liboma shitali na shikulu, lwaluwera na milyangu malongu na mawili na kila gumu guloleriti na ntumintumi gwa kumpindi. Pa kila milyangu palembitwi matawu ga makabila lilongu na mawili ga Israeli. 13 Kuweriti na milyangu

mikulu mitatu, uwega wa kwagulawiti mshenji kuweriti na milyangu mikulu mitatu na kushana milyangu mikulu mitatu na uwega wa kusika kuweriti na milyangu mikulu mitatu na uwega wa kwaguzyetiti mshenji kuweriti na milyangu mikulu mitatu. 14 Vibambaza vya lushi alu viweriti vinyawa kwa mabuwi galyanjiru lilongu na mawili na kila libuwi lya lyanjiru palembitwi litawu limu lya wantumintumi lilongu na wawili wa Mwanakondolu. 15 Su ntumintumi gwa kumpindi yakatakuliti naneni kaweriti na lubiki lwa zaabu lwa kupimira lushi, milyangu yakuwi na liboma lyakuwi. 16 Lushi alu luweriti teratera kwa upana na utali wakuwi. Ntumintumi gwa kumpindi kalupima lushi alu kwa shibiki shakuwi, luweriti na utali, upana na utali wa kugenda panani, handa kilumita elufu mbili na miya msheshi. 17 Ntumintumi gwa kumpindi kashipimiti shibambaza shakuwi viraa, nasheni shiweriti na upana wakuwi mita malongu sita kwa shipimu sha masu ga shimuntu, ntumintumi gwa kumpindi katendiriti. 18 Shibambaza ashi shiweriti washinyawa kwa mabuwi masherit ga beyi nkulu yagashemwa yasipi na lushi lweni luweriti walunyawa kwa zaabu iherepa, yilangala gambira libuwi lyalimulikiti. 19 Mabuwi ga lyanjiru ga shibambaza gaweriti gaheripiziwa kwa kila ntambu ya mabuwi ga beyi nkulu. Libuwi lya kwanja lya lyanjiru liweriti libuwi lya beyi nkulu lyalishemwa yasipi lya pili yakuti samawati lya tatu kalikedoni lya msheshi zumaridi, 20 lya mhanu sardoniki lya sita akiki lya saba krisolitu lya nane zabalajadi lya tisa topazi lya lilongu krisoparaso lya lilongu na yimu yasintu na lya lilongu na mbili ametistu. 21 Na milyangu lilongu ilii na miwili iweriti lulu lilongu na miwili, kila milyangu guweriti wagunyawa kwa zaabu iherepa, yilangala handa libuwi lyalimulika. 22 Moniti ndiri Numba ya Mlungu mulushi alu, toziya Mtuwa Mlungu Yakawera na Makakala na Mwanakondolu wa amu pahala pakawi. 23 Lushi alu lufira ndiri mshenji pota lyezi kulangalira, toziya ukwisa wa Mlungu gulangaziya na Mwanakondolu ndo shikoluboyi shakuwi. 24 Wantu wa maisi hawalikali mugulangala gwakuwi na wafalumi wa pasipanu hawaujegeri ulunda wawu. 25 Milyangu ya lushi alu hayiweri lupalahera paliwala poseri, toziya amu hapeni kuweri na pashiru. 26 Ukwisa na ligoya wa maisi havijegwi mngati amu. 27 Kumbiti kwahera shoseri shashiweriti shihumba hashingiri nakamu, ama muntu yoseri yakatenda vitwatira vya kukalaziya ama vya mpayu hapeni kingiri amu. Ndo wantu walii hera yawalembiriti mushintola sha ukomu sha Mwanakakondolu ndo hawingiri amu.

22 Shakapanu ntumintumi gwa kumpindi kananguziya lushemba lwa mashi ga ukomu galangala gambira gametameta, pagalawa mushibanta sha ufalumi sha Mlungu na Mwanakondolu. **2** Lushemba alu lunyililikiti kuitira pakati pa njira nkulu ya lushi. Pampeku pa lushemba alu kila uwega paveriti na mtera wa ukomu yagulera mabwajubwaju mala lilongu na mbili kila mwezi. Na mahamba gakuwi ndo mgota gwa kuwaponiziya wantu wa maisi goseri. **3** Kwahera shintu shoseri shashipangiliriti hashiwi mulushi alu. Shibanta sha ufalumi sha Mlungu na sha Mwanakondolu hashiwi mulushi alu na wantumintumi wakuwi hawamgwira. **4** Hawashiwoni sheni shakuwi na litawu lyakuwi halilembwi muvyni ywyu. **5** Pashiru hapani paveri kayi na hapani wafiri gulangala gwa shikoluboyi ama gulangala gwa mshenji, toziya Mtuwa Mlungu hakawalangaliri, hawakolimlima gambira wafulumi mashaka goseri. (aiōn g165) **6** Shakapanu ntumintumi gwa kumpindi kang'ambira, "Visoweru avi ndo vyanakaka na vya kujimilika. Mtuwa Mlungu yakawapanana wambuyi wakuwi Rohu gwakuwi, kamtumiti ntumintumi gwa kumpindi gwakuwi kawalanguziyyi wantumintumi wakuwi vitwatira vyenimpaka vilawiri kanongola." **7** Yesu kalonga, "Gupikaniri! Niza kanongola. Mbaka yakuwi yakavitenda visoweru vya umbuyi wa Mlungu yawiweru mushintola ashi." **8** Neni Yohani, yanuviwoniti na kuvipikinira vitwatira avi. Pampikaniriti kala na kuwona, numsumtamaliriti makukama kulongolu kwa magulu ga ntumintumi gwa kumpindi ayu yakananguziyyi vitwatira avi, nfiriti kumguwira. **9** Kumbiti yomberi kang'ambira, "Guleki! Neni ndo ntumintumi hera gambira gwenga na walongu waku wambuyi wa Mlungu na woseri yawagajimira malagaliru yagawera mushintola ashi. Gumguwiri Mlungu!" **10** Kayi kang'ambira, "Nagutula mfindiku visoweru vya umbuyi wa Mlungu yauwera mushintola ashi, toziya shipindi shapakwegera. **11** Su yakatenda ukondola na kendereyi kutenda ukondola na yakawera mdoda kendereyi kuwera mdoda, yakatenda maheri na kongeri kutenda maheri na yakawera mnanagala na kongeri kuwera mnanagala." **12** Yesu kalonga, "Gupikaniri! Nankwiza kanongola na lifupu mmawoku mwangu lyakumpanana kila yumu kulawirana na matendu gakuwi. **13** Neni Alufa na Omega, gwa kwanja na gwa upeleru, yomberi mwanjiru gwa vintu vyoseri na yakavimalira vintu vyoseri." **14** Mbaka yawu walii yawagulula nguwu zyawu, wapati kuwera na ukamiliika ya kuliya libwajubwaju lya mtera gwa ukomu na kwingsira mflushi kwa kuitira mumilyangu yakuwi. **15** Aku kunja kwana wantu wana matendu madoda kumbiti wang'ang'a na wahawi na wahumba na walaga na yawavigwira vinyagu na woseri yawafira kulonga upaya, hawalikali kunja lwa lushi. **16**

"Neni Yesu, numtuma ntumintumi gwangu gwa kumpindi kawagambiziyyi ukapitawu wa vitwatira avi muvipinga vya wantu vyavimjimira Yesu. Neni ndo mwiwuka gwa lukolu lwa Dawudi. Neni ndo ntodon ya mandawira!" **17** Rohu wa Mlungu na Mdala gwa ndowa wankulonga, "Gwizi!" Kila muntu yakapikanira aga na kalongi, "Gwizi!" Yakawera na yumiwa na kizi, yakafira na katoli mashi ga ukomu hera. **18** Neni Yohani nuwaberiziya woseri yawapikanira visoweru vya umbuyi wa Mlungu yawiweru mushintola ashi, Muntu yoseri pakongera shoseri muvitwatira avi, Mlungu hakamtendi katabiki kwa makomangu yagalembitwi mushintola ashi. **19** Na muntu yoseri pakapungula shoseri muvisoweru vya umbuyi awu wa Mlungu yauwera mushintola ashi, Mlungu hakampoki lifungu lyakuwi mumtera gwa ukomu na semu yakuwi mulushi lunanagala, vilii vyavilembitwi mushintola ashi. **20** Nayomberi yakalaviya ukapitawu kuusu vitwatira avi kalonga, "Nakaka nankwiza kanongola." Yina hangu. Gwizi Mtuwa Yesu! **21** Manemu ga Mtuwa Yesu, gaweri pamuhera na mwenga. Yina hangu.

*Nuluwona lushi lunanagala, Yerusalemu ya syayi, palusuluka kulawa kumpindi kwa Mlungu.
Luweriti litandirwa weri gambira mdala gwa ndowa yakaheripizitwi kala kuliwona na mpalu
gwakuwi. Shakapanu mpikaniriti liziwu likulu kulawa mushibanta sha ufalumi lilonga, "Guloli!
Kaya ya Mlungu pamuhera na wantu. Hakalikali pakati pawu, nawomberi hawaweri wantu
wakuwi, nayomberi hakaweri Mlungu gwawu.*

Ugubutulu 21:2-3

Reader's Guide

Pogolo at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, *"As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him."* Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, *"And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned."* So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, *"Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth."* 2 Timothy 2:15. *"God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,"* 2 Peter 1:4-8.

Glossary

Pogolo at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

ādios g126

Greek: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32

Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020

Greek: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glossary +

AionianBible.org/Bibles/Pogolo---Pogoro-Bible/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Luka 8:31
Warumi 10:7
Ugubutulu 9:1
Ugubutulu 9:2
Ugubutulu 9:11
Ugubutulu 11:7
Ugubutulu 17:8
Ugubutulu 20:1
Ugubutulu 20:3

aidios

Warumi 1:20
Yuda 1:6

aiōn

Matayu 12:32
Matayu 13:22
Matayu 13:39
Matayu 13:40
Matayu 13:49
Matayu 21:19
Matayu 24:3
Matayu 28:20
Mariku 3:29
Mariku 4:19
Mariku 10:30
Mariku 11:14
Luka 1:33
Luka 1:55
Luka 1:70
Luka 16:8
Luka 18:30
Luka 20:34
Luka 20:35
Yohani 4:14
Yohani 6:51
Yohani 6:58
Yohani 8:35
Yohani 8:51
Yohani 8:52
Yohani 9:32
Yohani 10:28
Yohani 11:26
Yohani 12:34
Yohani 13:8
Yohani 14:16

Matendu 3:21
Matendu 15:18
Warumi 1:25
Warumi 9:5
Warumi 11:36
Warumi 12:2
Warumi 16:27
1 Wakorintu 1:20
1 Wakorintu 2:6
1 Wakorintu 2:7
1 Wakorintu 2:8
1 Wakorintu 3:18
1 Wakorintu 8:13
1 Wakorintu 10:11
2 Wakorintu 4:4
2 Wakorintu 9:9
2 Wakorintu 11:31
Wagalatiya 1:4
Wagalatiya 1:5
Wafeisu 1:21
Wafeisu 2:2
Wafeisu 2:7
Wafeisu 3:9
Wafeisu 3:11
Wafeisu 3:21
Wafeisu 6:12
Watilipi 4:20
Wakolosayi 1:26
1 Timotewu 1:17
1 Timotewu 6:17
2 Timotewu 4:10
2 Timotewu 4:18
Titu 2:12
Waebulaniya 1:2
Waebulaniya 1:8
Waebulaniya 5:6
Waebulaniya 6:5
Waebulaniya 6:20
Waebulaniya 7:17
Waebulaniya 7:21
Waebulaniya 7:24
Waebulaniya 7:28
Waebulaniya 9:26
Waebulaniya 11:3
Waebulaniya 13:8
Waebulaniya 13:21
1 Peteru 1:23

1 Peteru 1:25
1 Peteru 4:11
1 Peteru 5:11
2 Peteru 3:18
1 Yohani 2:17
2 Yohani 1:2
Yuda 1:13
Yuda 1:25
Ugubutulu 1:6
Ugubutulu 1:18
Ugubutulu 4:9
Ugubutulu 4:10
Ugubutulu 5:13
Ugubutulu 7:12
Ugubutulu 10:6
Ugubutulu 11:15
Ugubutulu 14:11
Ugubutulu 15:7
Ugubutulu 19:3
Ugubutulu 20:10
Ugubutulu 22:5

aiōnios

Matayu 18:8
Matayu 19:16
Matayu 19:29
Matayu 25:41
Matayu 25:46
Mariku 3:29
Mariku 10:17
Mariku 10:30
Luka 10:25
Luka 16:9
Luka 18:18
Luka 18:30
Yohani 3:15
Yohani 3:16
Yohani 3:36
Yohani 4:14
Yohani 4:36
Yohani 5:24
Yohani 5:39
Yohani 6:27
Yohani 6:40
Yohani 6:47
Yohani 6:54
Yohani 6:68

Yohani 10:28
Yohani 12:25
Yohani 12:50
Yohani 17:2
Yohani 17:3
Matendu 13:46
Matendu 13:48
Warumi 2:7
Warumi 5:21
Warumi 6:22
Warumi 6:23
Warumi 16:25
Warumi 16:26
2 Wakorintu 4:17
2 Wakorintu 4:18
2 Wakorintu 5:1
Wagalatiya 6:8
2 Watesaloniki 1:9
2 Watesaloniki 2:16
1 Timotewu 1:16
1 Timotewu 6:12
1 Timotewu 6:16
2 Timotewu 1:9
2 Timotewu 2:10
Titu 1:2
Titu 3:7
Filimoni 1:15
Waebulaniya 5:9
Waebulaniya 6:2
Waebulaniya 9:12
Waebulaniya 9:14
Waebulaniya 9:15
Waebulaniya 13:20
1 Peteru 5:10
2 Peteru 1:11
1 Yohani 1:2
1 Yohani 2:25
1 Yohani 3:15
1 Yohani 5:11
1 Yohani 5:13
1 Yohani 5:20
Yuda 1:7
Yuda 1:21
Ugubutulu 14:6

eleēsē

Warumi 11:32

Geenna

Matayu 5:22
Matayu 5:29
Matayu 5:30
Matayu 10:28
Matayu 18:9
Matayu 23:15
Matayu 23:33
Mariku 9:43

Mariku 9:45
Mariku 9:47
Luka 12:5
Yakobu 3:6
Hadēs
Matayu 11:23
Matayu 16:18
Luka 10:15
Luka 16:23
Matendu 2:27
Matendu 2:31
1 Wakorintu 15:55
Ugubutulu 1:18
Ugubutulu 6:8
Ugubutulu 20:13
Ugubutulu 20:14
Limnē Pyr
Ugubutulu 19:20
Ugubutulu 20:10
Ugubutulu 20:14
Ugubutulu 20:15
Ugubutulu 21:8
Sheol
Genesis 37:35
Genesis 42:38
Genesis 44:29
Genesis 44:31
Numbers 16:30
Numbers 16:33
Deuteronomy 32:22
1 Samuel 2:6
2 Samuel 22:6
1 Kings 2:6
1 Kings 2:9
Job 7:9
Job 11:8
Job 14:13
Job 17:13
Job 17:16
Job 21:13
Job 24:19
Job 26:6
Psalms 6:5
Psalms 9:17
Psalms 16:10
Psalms 18:5
Psalms 30:3
Psalms 31:17
Psalms 49:14
Psalms 49:15
Psalms 55:15
Psalms 86:13
Psalms 88:3
Psalms 89:48

Psalms 116:3
Psalms 139:8
Psalms 141:7
Proverbs 1:12
Proverbs 5:5
Proverbs 7:27
Proverbs 9:18
Proverbs 15:11
Proverbs 15:24
Proverbs 23:14
Proverbs 27:20
Proverbs 30:16
Ecclesiastes 9:10
Song of Solomon 8:6
Isaiah 5:14
Isaiah 7:11
Isaiah 14:9
Isaiah 14:11
Isaiah 14:15
Isaiah 28:15
Isaiah 28:18
Isaiah 38:10
Isaiah 38:18
Isaiah 57:9
Ezekiel 31:15
Ezekiel 31:16
Ezekiel 31:17
Ezekiel 32:21
Ezekiel 32:27
Hosea 13:14
Amos 9:2
Jonah 2:2
Habakkuk 2:5

Tartaroō

2 Peteru 2:4

Questioned

Matayu 13:42
Matayu 13:50
2 Peteru 2:17

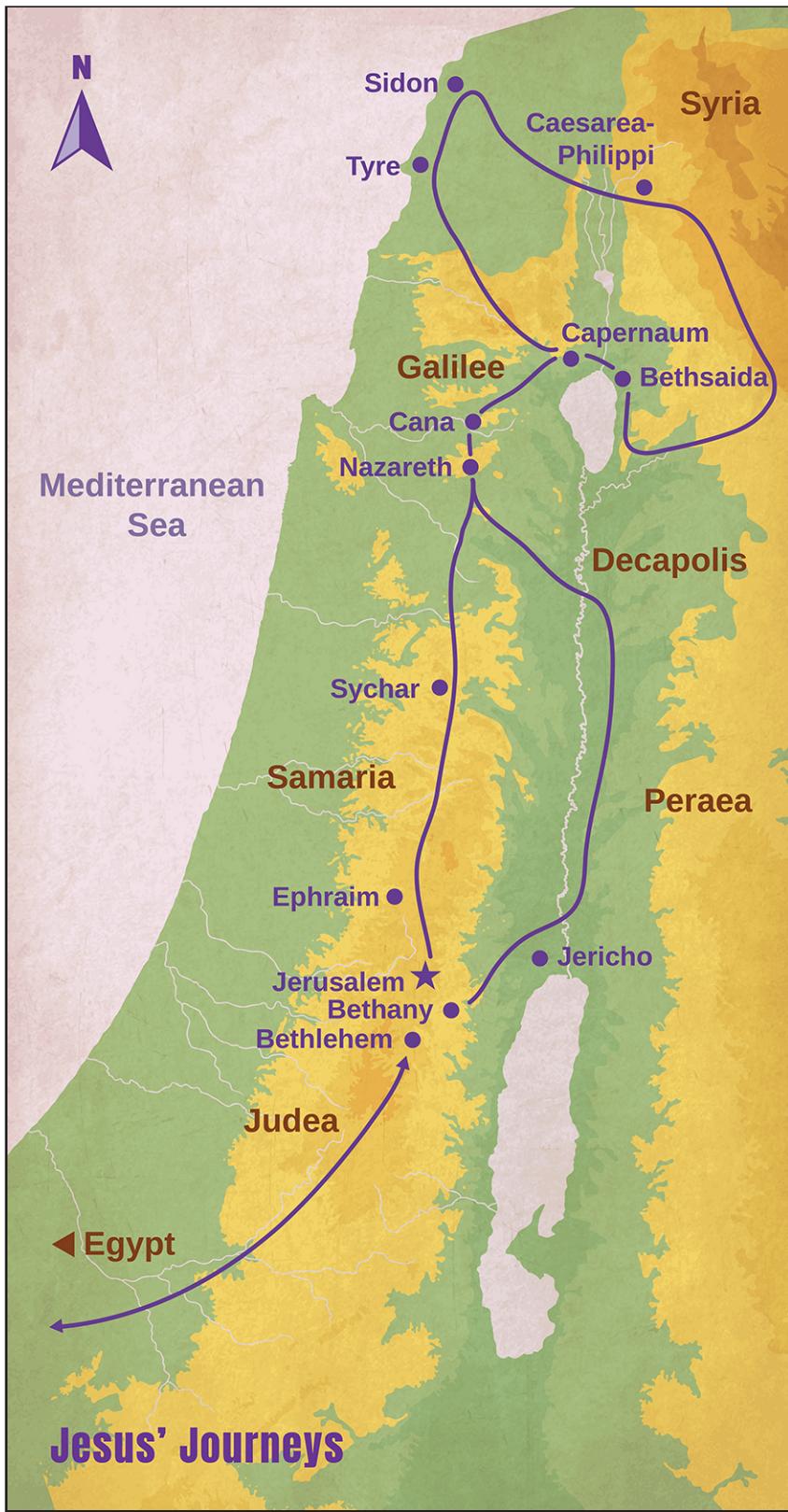

Kwa njimiru Aburahamu kamupikaniriti Mlungu pakashemitwi kagendi muisi Mlungu mekampanani iweri yakuwi.

Tembera kavimana ndiri pakaweriti kankugenda, Aburahamu kawukiti. - Waebulaniya 11:8

"When Pharaoh had let the people go, God didn't lead them by the way of the land of the Philistines, although that was near; for God said, 'Lest perhaps the people change their minds when they see war, and they return to Egypt'" Exodus 13:17

Toziya Mwana gwa muntu kiza ndiri wamterenderi, ira kuwatendera na kulania ukomu wakuwi uveri shilipira sha wantu wavuwa. - Mariku 10:45

Neni Paulu mmanda gwa Kristu Yesu, Mlungu kansyaguliti neni weri ntumintumi na yakanshemiti mbweri Shisoweru shakuwi Shiwigira. - Warumi 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophesies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Usher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

1956	Christ returns for his people
1830	Jim Elliot martyred in Ecuador
1731	John Williams reaches Polynesia
1614	Zinzendorf leads Moravian mission
1572	Japanese kill 40,000 Christians
1517	Jesuits reach Mexico
1455	Martin Luther leads Reformation
1323	Gutenberg prints first Bible
1276	Franciscans reach Sumatra
1100	Ramon Llull trains missionaries
1054	Crusades tarnish the church
997	The Great Schism
864	Adalbert martyred in Prussia
716	Bulgarian Prince Boris converts
635	Boniface reaches Germany
569	Alopen reaches China
432	Longinus reaches Alodia / Sudan
397	Saint Patrick reaches Ireland
341	Carthage ratifies Bible Canon
325	Ulfilas reaches Goth / Romania
250	Niceae proclaims God is Trinity
197	Denis reaches Paris, France
70	Tertullian writes Christian literature
61	Paul imprisoned in Rome, Italy
52	Titus destroys the Jewish Temple
39	Thomas reaches Malabar, India
33	Peter reaches Gentile Cornelius
	Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

Where?

Who?

When?

		Innocence		Fallen			Glory					
Who?	God	Eternity Past	4000 BC Creation	Fall to Sin No Law	1500 BC Moses' Law	Advent of Christ 0-33 AD	Church Age Kingdom Age	Great White Throne	New Heaven and Earth			
		God's Perfect Fellowship	John 10:30	Living in Unapproachable Light, 1 Timothy 6:16					God's Perfectly Restored Fellowship with All Mankind in the Holy City			
		God's Perfect Fellowship		Pre-Incarnate, John 8:58	Incarnate, John 1:14	Paradise, Luke 23:43						
		God's Perfect Fellowship with Adam in the Garden of Eden		Everywhere, Psalm 139:7	Indwelling Believers, John 14:17							
	Mankind	No Fall No Death Gen 1:31	No Creation	Serving the Savior or Satan on Earth, Ephesians 2:1-5					All Restored Acts 3:21			
				Blessed in Paradise, Luke 16:22								
				Punished in Hades until the final judgment, Luke 16:23 and Rev 20:13								
	Angels	No people Gen 1:1	No Fall No Unholy Angels Gen 1:31	Serving Mankind at God's Command, Hebrews 1:14					No Hades No Dead Rev 20:3			
				Imprisoned in Tartarus, 2 Peter 2:4 and Jude 6								
				Rebelling Against Christ			Thalaasa, Rev 20:13					
			No Fall No Unholy Angels Gen 1:31	Accusing Mankind			Lake of Fire Revelation 19:20		Lake of Fire Prepared for the Devil and his Angels Mat 25:41 Rev 20:10			
				1 Peter 5:8 and Revelation 12:10								
				Abyss Revelation 20:2								

Destiny

Pogolo at AionianBible.org/Destiny

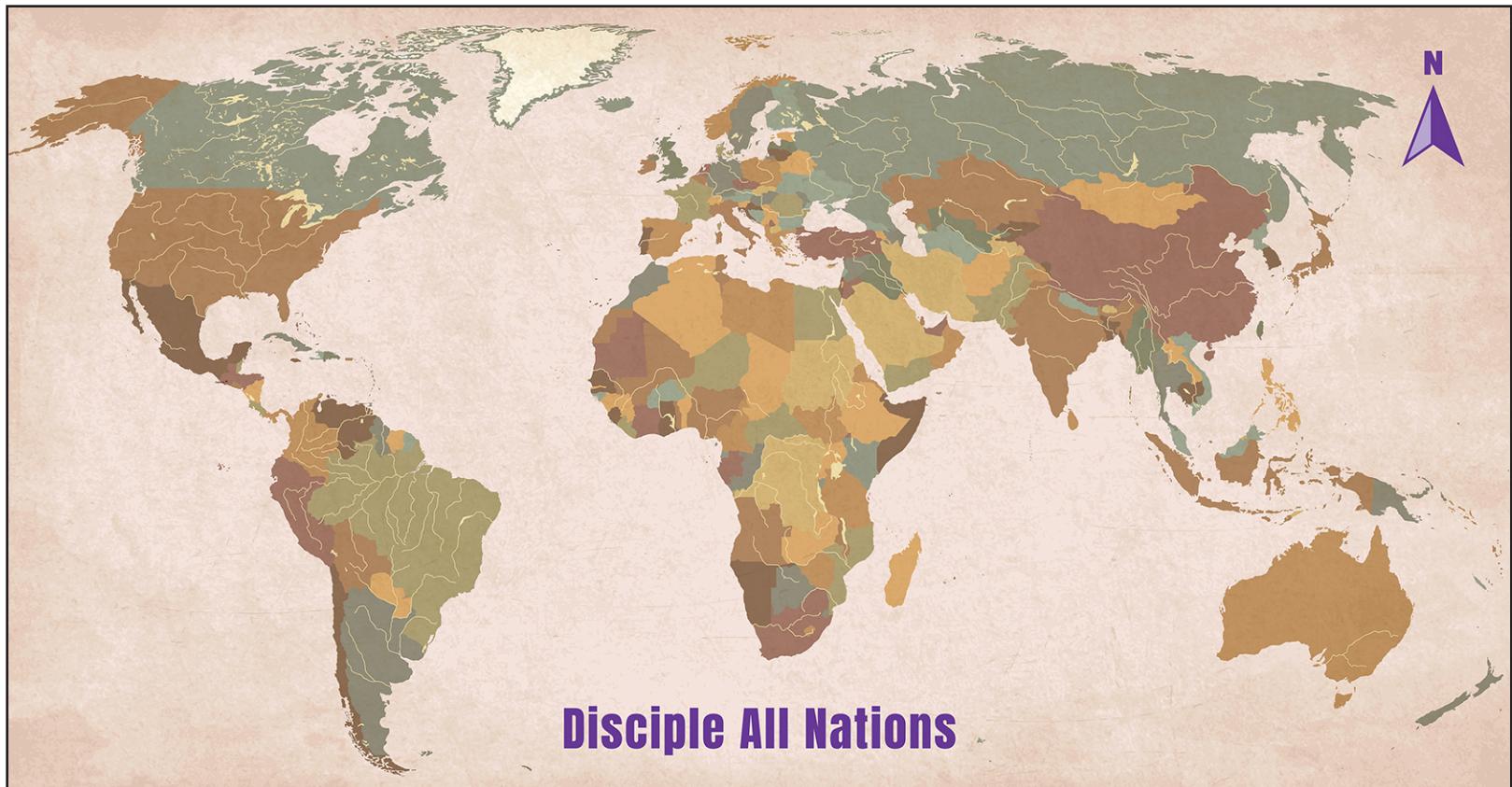
The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, "*the gates of Hades will not prevail*," Matthew 16:18. Paul asks, "*Hades where is your victory?*" 1 Corinthians 15:55. John wrote, "*Hades gives up*," Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, "*Do not be afraid*," because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our *Good News* sounds like a warning to "*be afraid*" because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, "*out of the frying pan, into the fire?*" Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, "*Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'*" Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. "*If the first fruit is holy, so is the lump*," Romans 11:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

Su mgendi kwa wantu wa makabila goseri kila pahala na muwatendi waweri wafundwa wangu, muwabatizi mulitawu lya Tati na Mwana na Rohu Mnanagala, - Matayu 28:19